LANGUAGE IN INDIA

Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow

Volume 17:2 February 2017
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fatihi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.
C. Subburaman, Ph.D. (Economics)
N. Nadaraja Pillai, Ph.D.
Renuga Devi, Ph.D.
Soibam Rebika Devi, M.Sc., Ph.D.
Assistant Managing Editor: Swarna Thirumalai, M.A.

Contents

Materials published in Language in India www.languageinindia.com are indexed in EBSCOHost database, MLA International Bibliography and the Directory of Periodicals, ProQuest (Linguistics and Language Behavior Abstracts) and Gale Research. The journal is included in the *Cabell's Directory*, a leading directory in the USA.

Articles published in Language in India are peer-reviewed by one or more members of the Board of Editors or an outside scholar who is a specialist in the related field. Since the dissertations are already reviewed by the University-appointed examiners, dissertations accepted for publication in Language in India are not reviewed again.

This is our 17th year of publication. All back issues of the journal are accessible through this link: http://languageinindia.com/backissues/2001.html

Amani H. Abu Jarad, M.A.
The Present Perfect Tense: A Challenge for Palestinian EFL Learners 1-20

Amara Khan, Ph.D.
Cultural Analysis of Indian Women in a Patriarchal Society: Trajectory of a Woman's Emancipation in Girish Karnad's *Naga-Mandala* 21-32

R. Anandam, M.A., M.Phil.
Glimpses of Contemporary Political Trend in Namita Gokhale's *Priya in Incredible Indyaa* 33-38

Dr. Binda Sah, M.A., PGCTE, Ph.D.
A Study of Language Change of Migrants about the Bhojpuri Speech Community in Tezpur of Assam 39-50

P. Birchandra Singh
Cardinal Numerals in Manipuri and Standard Tangkhul: A Comparative Analysis 51-71

Dr. S. Chelliah, M.A., Ph.D.
Gary Snyder's *Myths & Texts*: An Appraisal 72-84

Maya Khemlani David, Ph.D. and Francisco Perlas Dumanig, Ph.D.
Language Policy and Research on Technological Developments in English Language Teaching in Malaysia 85-100

Farhana Aurangzeb
The Study of Space in Lorca's Play *The House of Bernada Alba* 101-107

Farheen Anwar, Ph.D. Scholar
Semantic Change in Language Borrowing: The Case of Arabic Borrowed Words in Urdu 108-124

Selvi Bunce
Indian Indentured Servitude in Trinidad and the Continuation of Culture 125-130

Mrs. Jeba Regis Prabhaharan Jebasingh, M.A., M.Phil., C.E.L.T.A., Ph.D. Candidate
Divine by Karen Kingsbury: Remembering Once Again To Say Love 131-138

Prof. B. Mallikarjun, M.A., Ph.D.
Rights, Mobility of Citizens and Language Choice in India 139-145

M. Mareeswari, M.A., B.Ed. M.Phil.
The Legacy of Slavery in *Beloved* 146-159

Marya Naim, M.A.
Soft Skill Development: Relevance of Neuro-Linguistic Programming (NLP) 160-176

Editor: Dr. Pammi Pavan Kumar
Language Development Strategies in the Era of Globalization: Telugu
National Seminar Proceedings, University of Hyderabad 177-414

M. Sivasasipoorani, M.A., M.Phil.
Impact of Colonialism in Ngugi Wa Thiong'o's *The River Between* 415-430

S. Rajeshwari, M.A., M.Phil.
Social Conflicts as Delineated in Arundhati Roy's *The God of Small Things* 431-446

Dr. Ritu A Benjamin
English for Specific Purpose and English as a Second Language –
Scope with Meaning and Difference 447-454

Biji Thomas, MASLP, Subramaniyan B., MASLP,
Savitha, V.H., M.Sc (Sp. & Hg.). and
Roopa Nagarajan, M.Sc. (Sp. & Hg.), MS (Sp. Path. & Aud.), USA
Acoustic Analysis of Glottal Stops in Tamil-Speaking Children with
Cleft Lip and Palate 455-467

Sukanto Roy, Ph.D. Candidate in Composition & TESOL
Desire to Write Poetry: Gender Differences in
Bangladeshi Undergraduate Students 468-478

Thilagavathy. R., M.A., M.Phil. and Dr. Ravindran, MA. M.Ed., M.Phil. Ph.D.
The Role of Self-Directed Based Learning and
Task-Based Learning as a Student Centred Method 479-485

Yatmi Luikham, Ph.D. Research Scholar
A Sociolinguistic Study on Hunphun-Tangkhul Kinship Terminology 486-501

==========
Language in India www.languageinindia.com **ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017**
==========

The Present Perfect Tense: A Challenge for Palestinian EFL Learners

Amani H. Abu Jarad, M.A., Ph.D. Scholar

==========

Abstract

The present perfect tense is one of the most challenging English tenses for Palestinian EFL learners. The lack of a counterpart of this tense in Arabic, the interference of L1 into L2 acquisition, the absence of a through methodology that would help learners capture the semantic and pragmatic use of the perfect tense have all contributed to the difficulties facing EFL Palestinian learners when dealing with this tense. This paper aims at introducing a new pedagogical perspective towards facilitating the learning of the present perfect.

Key words: Palestinian EFL Learners, present perfect tense learning

1. Introduction

The present perfect tense poses a great challenge for Palestinian EFL learners. It is considered one of the most difficult tenses of English from the viewpoints of both learners and teachers (Murcia & freeman, 1983; Matter, 2001; Liszka, 2004; BaSaeed, 2013). The difficulty in mastering this tense arises from the fact that Arabic (native language in this paper) lacks the use and structure of the perfect tense and aspect as there is no counterpart of this tense in Arabic except completed/non-completed actions. So, learners do not only lack the structure, but most importantly the semantic and pragmatic concept which, due to many other factors, is deluded and miscommunicated; moreover, errors in the use of this tense may also be attributed to errors of training that are caused by improper teaching.

Based on previous research (Lado, 1957; Lightbown&Spada, 2000; Liszka, 2004; BaSaeed, 2013), it has been proven that one of the factors that makes it difficult for EFL/ ESL learners to fully acquire a second language is the influence of their L1. Learners in the first stages of their second language acquisition rely firmly on rules of their first language, making one-to-one way

matching of the grammatical rules of their target language with their first language in a trial to alleviate the burden and build up on previous grammatical knowledge. This strategy has proved to be effective in some aspects, and thus it has been referred to as 'positive transfer'. However, as no two languages are similar, it is not always the case that learners will succeed in making this one-to-one match; sometimes they rely on employing other structures from L1 as substitutes for structures in L2. This is the case with Palestinian EFL students when dealing with the present perfect; they either use the present or the past tenses as substitutes of the perfect tense. One may use the simple present where the simple perfect should be used (*I am sick for a week instead of I have been sick for a week), or the present progressive where the present perfect progressive should be employed (*I am waiting for two hours instead of I have been waiting for two hours). Another type of errors would also include the use of the present perfect with definite time adverbials instead of the past tense (*I have seen him yesterday instead of I saw him yesterday). This point is supported by Matter's (2001) study in which he investigated the writing of EFL Arab learners. He found out that learners avoid using the present perfect in English and substitute it with the simple past. He amounts to the argument that Arab learners' avoidance of the present perfect tense in English is not a reflection of Arabic interference. Yet, this avoidance results from the fact that they are notable to "establish proper form/meaning, tense-aspect association." (P.104). This is an indication that this type of error is not a type of interlingual error, rather it is intralingual error, resulting not form L1 interference into L2 but rather from the complexity of the target language itself. Thus, learners make this type of interference mainly because they lack the understanding of the semantic and pragmatic features of the perfect tense/aspect; they are not fully aware that this tense is not completely past nor present, but a mixture of past and present, and therefore they fail to conceptualize the concept of "current relevance" (McCoard,1978). No efficient mastering of the tense can be achieved unless teachers as well as learners understand this subtle point. Although it is easy to teach the form of the perfect, knowing when and where to use it is a difficult matter.

An asterisk indicates that the sentence is ungrammatical.

1.1. Methodology

1.1.1. Problem of the Study

The present paper discusses the difficulties that Palestinian EFL learners face when learning the present perfect tense. A number of causes can be traced form Palestinian EFL Learners' inability to attain proficiency in using the present perfect tense in English.

First of all, Arabic doesn't have a perfect tense; therefore, when Palestinian EFL learners need to use the present perfect, they end up using other tenses from Arabic. Since Arabic lacks the structure and concept behind using this tense, learners are left with no idea on when, where, and how to use this tense. Second, even though Palestinian students start their English education at an early stage, still full competency in English is hardly attained; their language proficiency is very weak and doesn't meet their needs. There are many reasons for this phenomenon such as the unsettled political situation, a very poor educational system that lacks well-qualified and trained teachers, appropriate classroom settings, and teaching materials and aids. What add to the problem are the crowded classrooms and the lack of chances to practice the language outside classrooms. No real or authentic settings are available to enhance their language competence. Third, the present perfect is a problematic and complex tense that relates past and present time as viewed by the speaker. Thus, it behaves deictically since it depends on the point of reference of the speaker. For example, both of these two sentences are grammatically correct: 'I have seen him this morning' and 'I saw him this morning'. These two sentences, though grammatically sound, cannot be used interchangeably without limits and conditions. They are situationally and timely different. The first sentence can only be used when the conversation is taking place during the morning and not crossing that time. The second sentence can only be used only after the morning period is over, e.g. in the afternoon, evening, or at night. This deictic nature of the present perfect, if not addressed and conveyed accurately, can result in confusion and errors. Fourth and most importantly, the teaching materials and textbooks used in the Palestinian teaching context do not capture the differences between Arabic and English grammars. English grammar should not be taught using a set of "globally accepted sequence of restricted rules" (BaSaeed, 2013: 20), rather the teaching methods should be more flexible and should suit the nature of learners' first language as well as the context. Moreover, they do not rely on authentic and communicative real-life situations that provide the chances for learners to use and shift the tenses as the discourse requires. Rather, each of the English tenses is introduced separately with very controlled and tailored examples and exercises that only stress the new grammatical form.

Having taught English for Palestinian EFL learners over the years, I can fairly state that the difficulties they face in mastering this tense is not solely due to the lack of this tense in Arabic, rather it is due to the absence of a clear and suitable methodology that help construct the semantic and pragmatic meaning of the present perfect. EFL Palestinian learner fail to grasp the concept of "current relevance" or "time reference to the present" when dealing with the present perfect. This is mainly contributed to limitations in the teaching approach to this tense. This is consistent with research findings indicating that instruction of the present perfect has not always been successful (Liszka, 2004; BaSaeed, 2013; Bardovi-Harlig, 1997). The challenge is to help learners comprehend and use this tense meaningfully in their discourse. From my teaching experience, when the present perfect is introduced to EFL learners, the procedure goes like the following: first the rule of the perfect is introduced (have / has + Past participle), then adverbials such as since, for, just, already, never, and ever are introduced to learners as keywords or flash lights that are mostly used and associated with the present perfect; finally, the learners are given exercises in which they have to choose the correct verb tense or form, without providing any authentic or real contexts. Moy (1977) indicates that this can create a problem for learners when it comes to determining which tense to use. He provides an example in which the adverbial "three times" can be used with both the present perfect and the past simple:

I visited Hong Kong three times.

I have visited Hong Kong three times. (p.304)

In these examples both tenses can be used, and thus teaching learners that this adverbial phrase "three times" is always used with the present perfect is incorrect and doesn't help construct a clear concept of when to use this tense.

To help overcome this problem, the researcher suggests a grammatical model that help construct the right concepts in the learners' minds as well as provide an aid to grammar teachers. This model depends on helping learners mainly capture the concept of "present relevance" as suggested by Inoue (1978) as well as not only does it create associations between language forms with their meanings and uses, but it also distinguishes it from other related tense forms. For example, distinguishing and capturing the relationship between the simple past and the present perfect tense. Even though the former is associated with past and the latter with current

relevance, still they are both connected in that they both share the one semantic feature: "anteriority". Both encode events prior to the moment of speaking; therefore, it is important that the learners learn both of anteriority and current relevance to understand the meaning and use of tense forms (Bardovi-Harlig, 1997).

The present perfect, due to the semantic overlap with the past and the present simple, depends mainly on previous form meaning associations, therefore, the present perfect should be introduced together with other form meaning association as a holistic approach to grammar teaching and learning. Thus, the meaning of the present perfect is constructed through the reconstruction of already existing form meaning associations, including the past simple, present simple and present progressive.

1.1.2. Objectives of the Study

- Explain the nature of the present perfect and show how challenging it is for Palestinian EFL learners; and
- Develop a new technique and method for teaching the present perfect to Palestinian EFL learners.

1.1.3. Questions of the Study

- Why does the present perfect constitute a problem or a challenge for Palestinian EFL learners?
- What teaching techniques and methods can overcome this problem?

1.1.4. Significance of the Study

English is a lingua franc and has become the medium of education and communication in many non-English speaking countries including Palestine. To meet this demand, it has become necessary to improve our English language teaching programs by suggesting new and suitable approaches to tackle some serious and challenging problems that face EFL Palestinian learners in grammatical areas such as the meaning and efficient use of the present perfect.

2.0 The Present Perfect in English

From the researcher's teaching experience as a grammar teacher dealing with the tense/aspect of the present perfect, the following definition is formulated: "The present perfect refers to a state or an action that occurred or did not occur at unspecified time before now and has a strong connection to the present moment". By examining the previous definition of the present perfect, one can notice that this tense functions through constraints or conditions that should work all together to deliver a semantic and pragmatic meaning. In examining the following interchange between two friends:

Ali: Would you like to have breakfast with me?

Sami: No, thanks. I have had my breakfast.

From Sami's response, one can notice that the present perfect has been used. If one tests this sentence over the definition, we can see that there was an action that took place "having eaten breakfast", and obviously we do not know exactly when, so it is unspecified. The speaker is not interested in showing the exact time of the event; otherwise, he could have used the past tense with a definite time indicator- last night- ago, yesterday, when I was a child, etc... The connection to present time can be viewed from the fact that Sami is not hungry, and that he will not join Ali for breakfast. It is also obvious from the previous interchange that meaning confines the grammatical structures we employ in discourse. This goes in line with Murcia& freeman's (1983) view that the present perfect "often expresses how the speaker views himself relative to the event(s) he is talking about." To make a choice between the present perfect or the past simple depends on the "view point" of the speaker towards past events (C.S. Smith, 1983 in Bardovi-Harlig, 1997). Thus, it becomes important to understand the deictic or pragmatic as well as the semantic nature of the tense (Binnick 1991; Givon1984, cited in BardoviHarlig, 1997). This point of view is evident when shared time adverbials are used such as for phrases; for example, the choice between sentences (a) an (b) below depends on the viewpoint or interpretation of the speaker towards his/ her relation to the action. If the speaker captures the meaning of 'still engaged' the first sentence is the right choice, but if he/ she captures the meaning 'seize to engage' then the second sentence is the most appropriate.

a. I have worked here for ten years

b. I worked here for ten years

The present perfect also expresses "current relevance" (Inoue, 1979; McCoard.1978 as cited in Bardovi-Harlig, 1997). Comrie (1967) in the same source refers to current relevance as "the continuous relevance of a past situation" (p.52). In the same respect Inoue (1978) claims that present perfect has one basic meaning "existential sense" which means that the event or state that existed in the past has some connection to the present. Dowty (1979) stated that "the perfect serves to locate an event within a period of time that began in the past and extends up to the present moment" (p. 341). Thus, the meaning of the present perfect can be seen as a past time connection or relation to the present time. By using the present perfect, Suh (1992) mentions that the "speaker brings what happened in the past to the realm of the present" (p.82). McCoard (1978) provided a meaning of the present perfect as "an identification of prior events with the 'extended now" (p.19), whereas he defines the past tense as "time which is conceived of as separate from the present" (p.19). Moy (1977) also differentiates between the present perfect and the past simple stating that "with the perfect, our interest is not primarily in the time of the action, but in the fact of its occurrence and in its result…" (P.305). Suh (1992) also pointed out that the present perfect and the past simple share a common feature that is the [+anterior] and differ on one feature [current relevance] with the present perfect carrying the feature [+ current relevance]and the past simple [- current relevance].

The meaning of the present perfect is embodied in the meaning of the present perfect progressive which also has the notion of progressive action (Comrie, 1976; Johnson, 1985). The present perfect progressive refers to "a situation or habit that began in the past (recent or distant) and that continues up to the present". (Murcia &Freeman, 1983, p.61) For example, "She has been studying for three hours". The present perfect progressive focuses on the uncompleted activity itself which has covered a continuous period of time till the moment of speaking. The present perfect simple, on the other hand focuses on the result and the completeness of the activity as exemplified in the following: "She has studied". Thus, the former example focuses on the duration of the activity, while the latter on the result of the activity.

The present perfect can also have a connection not only to the past and present but also to the future, for example, "they have been married for 16 years." This sentence implies that the couple got married 16 years ago, are still married and will continue to the future.

It can be understood from the previous discussion that the present perfect has a past, present and future connections, and thus we can arrive to the ultimate conclusion that the meaning of the present perfect cannot be viewed as a separate unit of meaning, rather as a reshaping of already existing tense relations. This connection is achieved by the existence of first: the feature "nonspecific". The nonspecific nature of the present perfect is intrinsic to the meaning of this tense; this "nonspecific" nature should be conceived with or without the existence of time adverbials. This point should be stressed by teachers even before they introduce time adverbials exclusive with this tense. These would include: up till now, at the present, so far, lately, (Suh, 1992). Moreover, recently, already, yet, and since also have a sense of present. On the other hand, the present perfect due to its nonspecific semantic nature does not occur with specific time adverbials that indicate specific past time. For example,

*I have met him yesterday.

I met him yesterday.

*She has been to Italy last month.

She has been to Italy recently

The use of the present perfect as it implies not mentioning the exact time is inconsistent with the use of specific time adverbials. This conclusion can be stressed pedagogically by grammar teachers when dealing with the difference between the present perfect and the past simple tense.

It is also important that this tense should be introduced in the discourse level and out of the boundaries of the sentence level. For example,

Shimaa: Have you seen Prof. Imtiaz this morning?

Marya: Yes, I have.

Shimaa: When did you see him?

Marya: I saw him ten minutes ago.

In this interchange, we notice that there has been a shift in tense from the present perfect tense to the past simple tense. The shift is also due to the non- specificity condition that should be abided with in the use of the present perfect. In the first two sentences the interlocutors are interested in

whether or not the event has occurred, not in the exact time of occurrence. When, the need aroused for more specific information, the shift has been made to the past tense.

Second is the feature of "one time unit". As long as the meaning of the present perfect embodies the features "unfinished", "continuous", and past- linked- to the present and may also extend to the future. Then time should be viewed as a continuous, unbreakable unit that involves the speaker. For example, in this sentence "I have seen Ali today" the speaker thinks as follows: at an unspecific time the action of seeing Ali occurred and he is still in the same time zone of today- today, which is still going on. So the speaker has the sense of "one time unit", in which he is still involved.

The learning and teaching of the present perfect should stress not only form (have + past participle), but also its semantic and pragmatic functions. In addition, a holistic approach to grammar learning and teaching should be introduced in order to help learners distinguish the meaning and use of the present perfect from other semantically neighboring tenses.

2.1. Contexts for the Present Perfect

According to Davydova (1977:1), some scholars distinguish as many as three dominant contexts for the present perfect. These contexts are (i) resultative contexts, (ii) extended now or continuative contexts and (iii) experiential contexts. They are illustrated in (1) through (3):

(1) resultative context

He has broken his arm.

(2) extended-now context

/ have lived in Hamburg since 2001.

(3) experiential context

I have never been to Russia.

In addition, some researchers single out a context of recent past and its subtype, a hotnews context, as a distinct semantic environment requiring the present perfect in Standard English

(4) context of recent past

The Prime Minister has resigned recently.

One more situation can be added:

(5) When the statement about the action is in the same time period or time zone of the action itself:

I have seen prof. Imtiaz this morning. [It is still morning]

I saw prof. Imtiaz this morning. [It is not morning anymore]

In a nutshell, the resultative context suggests that a past action results in a change of state at the moment of utterance, whereas the extended-now context implies that a situation that started in the past still obtains at the moment of utterance and that there is no change in status. In contrast, the experiential context typically refers to a situation or an event that occurred once or several times prior to the moment of utterance in other words, it refers to repeated actions at interrupted intervals with a potential future occurrence. The context of recent past is taken to describe a recent event like hot news. Finally, the "one time zone" implies the unified and extended nature of time when using the present perfect. All these contexts share one feature in common: a past relevance to the moment of speaking. This goes in line with Inoue's (1978) claim that the present perfect tense has one basic meaning "existential sense", which means that the present perfect tense implies that the event or state existed in the past has some connection to the present. In the light of Inoue's analysis, Riddle (1988) states that

…. the present perfect describes a situation (including states and actions) which had its starting point in the past, in a special existential sense. It is used only when the speaker wants to emphasize that some aspect of the situation still exists, i.e. either the situation itself or its results. (p.6)

Based on these distributional contexts of the present perfect, the teacher should start providing examples with illustrative time lines for each context. To reach accurate understanding, the present perfect should be introduced together with the simple past. The present perfect can be best taught in contrast with the simple past tense since it is the area that creates confusion and which is used as a substitution for the perfect tense by most Palestinian EFL learners.

The difference between the two tenses can be easily resolved by using real life situations that are related to the learners' real life. For example, providing sentences that can reflect meanings derived from their everyday discourse. The tenses of these sentences will be clarified using time lines or time frames as well as illustrative pictures. Moreover, the teacher is also recommended to use time adverbials later after introducing these two tenses.

3.0. Procedure

To help teachers as well as learners capture the tense-aspect meaning of the present perfect, the researcher will provide two diagrams which will help distinguish between the past simple tense and the present perfect.

Diagram 1

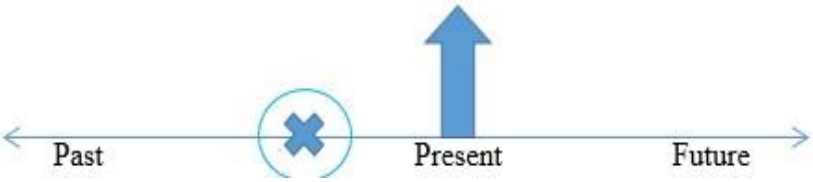

The horizontal line with arrows represents the dimension of time extending from the past to the present and the future. The vertical arrow represents the present moment or now as well as a separation mark or partition line that segregate the past from the non-past zone (the present and the future). The circled (x) mark on the left of the partition line represents the past action or event. The circle indicates that the action is enclosed or contained, and therefore, it has no influence on or relation with the present time.

We can have other enclosed circles with past actions to the left of the partition line and they can stand at different positions from the present time. e.g. they will be closer to the present time arrow in case of time adverbials like "two minutes ago" and farther away with "yesterday, or last year..etc." Thus, according to this diagram any action can start and finish in this enclosed circle, and thus has no connection to the present moment. By using this enclosed circle, students become aware of the nature of the past time as a disconnected action from the present time.

Therefore, it becomes easier for them to capture the fact that time adverbials such as "ago, yesterday, last etc..." are used exclusively with completed and disconnected actions that took place and have no relation with now.

Thus, sentences like,
*I have seen him yesterday.
*They have visited Jerusalem last week.
*I have seen him two minutes ago.
are ungrammatical because using these past time adverbials with the present perfect violates the very nature of the present perfect as continuous, unfinished and linked- to- the- present.

Diagram 2.

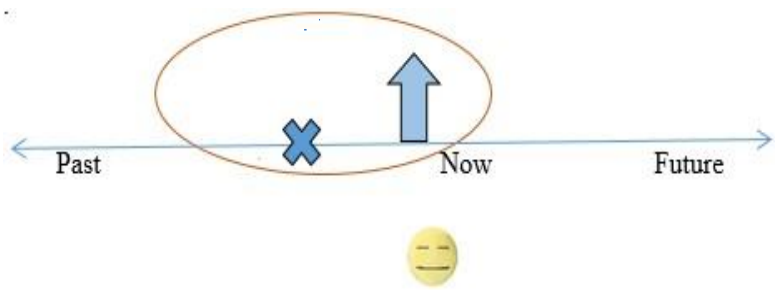

In this diagram, the horizontal line with arrows also represents the dimension of time extending from the past to the present and the future. The vertical arrow represents the partition line that segregates the past from the non -past zone (the present and the future).

The face beneath the present time arrow indicates the speaker's involvement in or point of view towards the action. The big oval shape has two functions: first, it captures the idea that the past action is still existent, relevant or continuous. Second, it represents the "one unit" time zone extending form the past to the present and also to the future. The action may occur at any point before now, the time of the occurrence is not important, but as long as the action is not contained in an isolated circle as in diagram (1), then the pastpresent connection is preserved. This "one

unit" time zone represented by the oval shape can stand for a wide range of time periods; for example: "this morning, this afternoon, this evening, today, this year, this semester, all my life". Now we can exemplify with the following pairs of sentences:

a. I broke my arm.

b. I have broken my arm.

In the first sentence, the past time is used as indicated by the past verb "broke", thus according to our analysis it can be demonstrated using diagram 1. The action is therefore enclosed in the circle and has no connection to the present moment. It is just a mere statement of a past incident. The speaker thinks of this action as having occurred at some time in the past, a time separate from the present, and apparently, s/he is not interested in exact time of occurrence.

Diagram 3

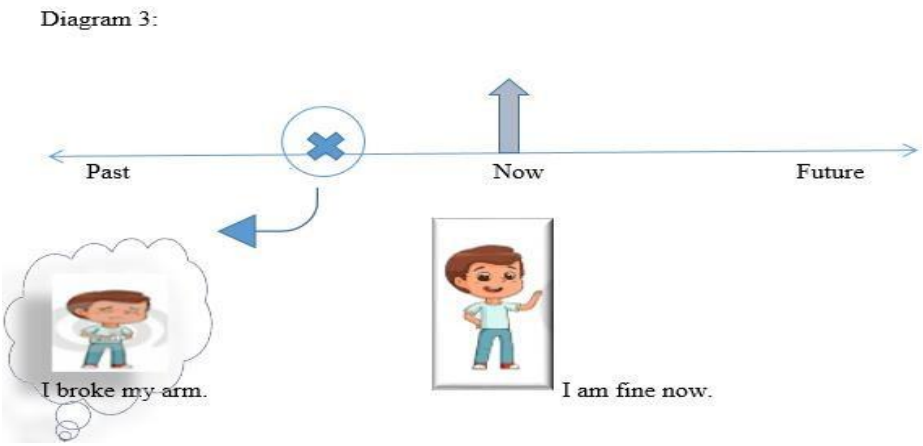

The second sentence, on the other hand, is in the present perfect tense, thus it should be modeled using diagram (..). The action occurred at an unspecified time before now, but it is still affecting now as the influence of the action can be seen to spread from the past to the moment of speaking using the oval diagram that covers a wide range of time span. The speaker in this sentence is temporally influenced by the action as depicted by the sad face in the diagram.

Diagram 4

I saw him this morning

a. I have seen him this morning

We can notice that the adverbial time phrase "this morning" is used in both of the preceding two sentences. The choice of the verb tense depends on whether the action "seeing" took place within a past time frame – a period of time before now and was completely separated from now as represented by figure 1- or within a present time frame- a period of time starting before now and including now as in figure 2.

3.1. Time Adverbials

Introducing time adverbials, according to this approach to the present perfect, is only recommendable after making clear the semantic and pragmatic concepts of the present perfect and the past simple. In tackling these two tenses, teachers are recommended not to start with time adverbials from the very beginning as a magical way of distinguishing between the two tenses.

Unfortunately, teachers in Palestine rely unconsciously on this strategy as a simple way to help their students capture the differences, but unaware of the fact that they are diverting them from being able to grasp the semantic and pragmatic meaning and only rely on key words for making the distinction. Therefore, the learners are left helpless as to choose the right tense when there is no time adverbial in the sentence, as well as, when they are given a productive task in either speaking or writing.

What adds to the problem is the fact that some time adverbials are not exclusively used with one tense; rather they can be used with the past tense and the present perfect as well. These would

include: today, this morning, this afternoon, this evening, tonight, this week, this month, this year, this semester, recently, for, ever, never, already, etc...

To introduce time adverbials, first, the teacher writes on the board some time adverbials e.g. "last night – since- yesterday- this afternoon- when I was a child- within the last few days", then s/he explains their meanings and asks students to use them in sentences of their own. The teacher writes the students' sentences on the board without any correction. After that s/he draws the time line diagrams and asks the students to come to the board and show how their sentences fit the time frame of the tense. By following this procedure, the students will inductively understand the meaning-tense relationship between tense and time adverbials.

Next: The teacher provides pairs of sentences and ask the students to match them with either diagram 1 or 2:

1. a. I have called him twice this afternoon. Diagram (2) [The students recognize that it is still afternoon].

1. b. I called him twice this afternoon. Diagram (1) [The students recognize that they are not in the afternoon, probably in the evening or at night]

2. a. My friend sent me three letters this week. Diagram (2) [said at the end of the week]

2. b. My friend has sent me three letters this week diagram (1) [still in the week].

3. a. I have never been to Canada. Diagram 2[not in my life time, the period of time is still not ended]

3. b. Beethoven never heard his music. Diagram 1[not in his life time, the period is ended].

4. a. I have been a teacher for three years. Diagram 2 [I am still a teacher]

4. b. I taught for three years before I moved to this city. Diagram 1 [I am not teaching any more]

4.0. The Present Perfect Continuous

The present perfect continuous and present perfect simple share the element "present", but whereas the present perfect simple describes an a situation (action or event) that is completed and relevant to the time of speaking and focusing on the result rather than the duration, the present perfect continuous describes an activity that began at some point in the past and still incomplete as it is continuously going on without any interruptions. The main focus of the

present perfect continuous is on the uninterrupted, continuous, durational, and incomplete sense of the action. Thus, the present perfect continuous and the present perfect simple differ in that the former signals incompletion whereas the latter indicates a completed non-fragmented action, (Murcia & freeman, 1983). For example,

I have swept the floor. [The floor is clean]

I have been sweeping the floor. [The speaker has been continuously engaged in an uncompleted or just completed activity without any focus on the result].

In the first sentence, the speaker is trying to show him/herself aloof of the activity, so rather than describing his/ her involvement in the action, s/he focuses on the result "the floor is swept". In the second sentence, we cannot tell whether the mission was accomplished or not since the focus was not on the result rather on the activity that the speaker was continuously involved in and that this activity has been going on over a continuous span of time. To mark the difference between the two sentences on the time frame, we introduce a third diagram for the present perfect progressive that has a spiral line which represents the continuous nature of the action.

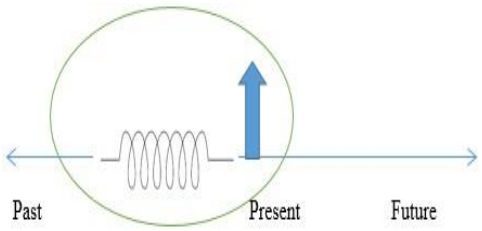

Diagram 5

The present perfect continuous doesn't necessarily in all cases mean that the action is going on at the moment of speaking, e.g., we may wake up in the morning to see the ground is wet and say : "It has been raining" even though the rain may have stopped long ago. The focus here is on the nature of the activity- For the ground to get this wet, the rain must have been going on continuously as it takes time to have this result. However, in cases where one notices that the ground water table higher than the level of last year, one may say "it has rained a lot this year." This is said in the summer time when there are no indicators of rain on the surface ground. The

present perfect here expresses a cumulative action that was completed in the past but with present relevance. In another instance a sentence like "I have been studying all day", may be said when the speaker is not studying at the moment. Thus, one concludes that people tend to use this tense when the action is or has been going on continuously and the focus is on the duration and continuous nature of the activity. So, if the speaker is interested in showing that the action is time consuming, a preference of the perfect progressive is dominant, whereas if the result rather than the duration of the action is more prominent, then the present perfect simple is more appropriate.

5.0 The Present Perfect Progressive Vs. The Present Progressive

An important differentiation should also be made between the present progressive and the present perfect progressive. The present progressive describes an action that is temporary focusing on the moment of speaking, whereas the present perfect progressive focuses on the duration of this continued action, for example,

A mother gets into her son's room and asks her son, "What are you doing?"

The son replies: "I am reading."[Apparently the mother can see that for herself. She gets the implicature that her son wants to be left undisturbed, and decides to leave the room] (the present progressive is pictorial in the senses that it conveys nothing but a statement of the present state of the action).

The son then tries to repair his sentence and says: "I have been studying for five hours now." [Here the son is providing additional information, not just a statement of the action that he is involved in at the moment of speaking, but also the duration of the action]. (The mother in this case is more involved and she would respond in a way that shows support and rapport for her son). The present perfect continuous is just like watching a video of the action from the very start to the end.

The present continuous only focuses on describing the action that is going on at the moment of speaking, whereas the perfect continuous focuses on the action that is taking place as well as for how long it has been going on. The choice of either tense has its semantic as well as its pragmatic implicature. We can sum up by stating that the present continuous focuses on a

description of a continuous, incomplete action at the moment of speaking, whereas the present perfect continuous describes the same type of action together with its past extension.

12:00 12:30

He is dancing. He has been dancing for 30 minutes.

Image Source:

https://www.google.co.in/search?q=images+for+present+continuous&espv=2&biw=1270&bih=635&tbm

Conclusion

The present perfect is one of the areas of difficulty for Palestinian EFL learners not just because Arabic lakes the form of this tense, but because of the complexity of this tense in English. The present perfect is an intermediate tense that has special semantic and pragmatic implicature and meanings that can result from the reshaping of other tenses of the language. To handle the complexity and peculiarity of this tense, a clear comprehensive and holistic approach to the present perfect was suggested.

==========

References

Bardovi-Harlig, K. (1997). Another Piece of the Puzzle: The Emergence of the Present Perfect. Language Learning, 47(3), 375-422.

Basaeed, E. (2013). An Approach for Teaching English Language Grammar to Arab Young Learners. IOSR Journal of Research and Method in Education (IOSR – JRME),1(2), 20–30. Retrieved from: http://iosrjournals.org/iosr-jrme/papers/Vol1%20Issue-2/E0122030.pdf.

Celce-Murcia, M., & Larsen-Freeman, D. (1999). The grammar book: An ESL/EFL teachers' course (2nd ed.). Boston, MA: Heinle & Heinle.

Comrie, B. (1976). Aspect. Cambridge: Cambridge University Press.

Davydova, J. (1977). The present perfect in non-native Englishes: a corpus-based study of variation. Deutsche National bibliothe: Germany.

Dowty, D. (1979). Word Meaning and Montague Grammar. Dordrecht: Reidel.

Inoue, K. (1978). How many senses does the English present perfect have? In D. Farkas, M. W. Jacobsen, &W.K. Todays (Eds.), papers from the fourteenth regional meeting Chicago Linguistic Society (pp.167-178). Chicago: University of Chicago.

Johnson, C.(1985). The emergence of present perfect verb forms: Semantic influences on selective imitation. Journal of Child Language, 12, 325-352.

Lado, R. (1957). Linguistics across cultures: Applied linguistics for language teachers. Ann Arbor: University of Michigan Press.

Lightbown, P. M. &Spada, N. (2000). Do they know what they're doing? L2 learners' awareness of L1 influence. Language Awareness, 9 (4), 198-217.

Liszka, A. S. (2004). Exploring the effect of first language influence on second language pragmatic processes from a syntactic deficit perspective. Second Language Research, 20 (3), 212-31.

Matter, H. (2001). Is Avoidance reflection of mother tongue interference? The case of the present perfect tense. International Journal of Arabic-English Studies, 2, (2), 141-155.

McCoard, R.W. (1978). The English perfect: Tense-choice and pragmatic inferences. Amsterdam: North Holland.

Moy, H. R. (1977). Contextual factors in the use of the present perfect. TESOL Quarterly, 11(3), 303-309.

Riddle, E. (1988). The present perfect tense. TESOLIN, 7(2), 6-7.

Suh, K. (1992). A discourse-analysis of the English tense-aspect- modality system. Unpublished doctoral dissertation, University of California at Los Angeles.

==========

Amani H. Abu Jarad, M.A., Ph.D. Scholar
Research Scholar
Aligarh Muslim University
Aligarh 202002
Uttar Pradesh
India
amanijarad@hotmail.com

==========
Language in India www.languageinindia.com **ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017**
==========

Cultural Analysis of Indian Women in a Patriarchal Society: Trajectory of a Woman's Emancipation in Girish Karnad's *Naga-Mandala*

Amara Khan, Ph.D.
Lahore College for Women University, Lahore

==========

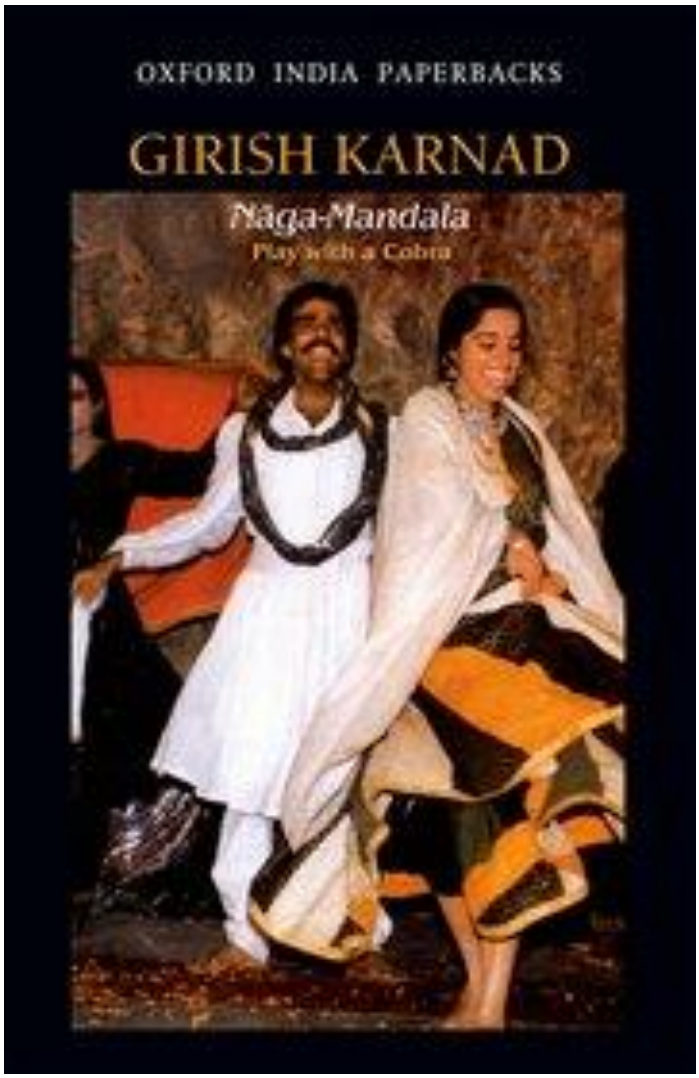

Abstract

I here discuss how Girish Karnad illustrates Indian patriarchy and the control of women in his play, *Naga-Mandala* (1988). For this purpose I have analysed the character of Rani (female protagonist), her oppression by Appanna, her husband, and finally her trajectory from a

subaltern figure to an emancipated woman. I have studied her character by analysing the character of Appanna as it is difficult to discuss oppression without exploring the role of an oppressor. *Naga-Mandala* focuses on gender narratives and their presentations through cultural perspectives.

Key words: Girish Karnad, *Naga Mandala*, Indian patriarchy

The Status of Women in Patriarchy

In a patriarchal society, men are given superior status and women are expected to do menial chores while discovering their individuality only through the eyes of men around them. Women in such a society are brought up in such a way that they never see themselves as independent respectable individuals.

Mary Wollstonecraft as early as 1792 in her *A Vindication of the Rights of Women* argued that women were not less capable than men in intellect and therefore women's suppression was uncalled for and unreasonable (Sukheeja 260). Yet, in today's Indian patriarchal society, it is observed that men practice double standards. They enjoy privileges which they deny to women.

According to Chris Weedon, a society becomes patriarchal where women's interests are subordinated to those of men (Weedon n.pag.). Similarly, for Michael Barret in a patriarchy, women are considered to be the sexual property of men and chaste mothers of their children (Sukheeja 262).

Rani as a Subaltern Woman in *Naga-Mandala*

Naga-Mandala is largely concerned with psychological problems, dilemmas and conflicts experienced by modern Indian men and women in their marital relations. Rani is the only daughter of her parents, whose name means 'Queen. Queen of the whole wide world. Queen of the long tresses', and queen of her parents' house (Karnad, "Three Plays" 27). Appanna, literally meaning 'any man' marries Rani and locks her up (Sunitha 54). He comes home just to eat his lunch and remains there for a while but without having any dialogue with his new wife. He neither talks to her nor allows her to ask any question. He says, 'Look, I don't like idle chatter. Do as you are told, you understand?' (Karnad, "Three Plays" 28) However, he enjoys full freedom in going daily to his concubine.

Rani is like any woman who goes to her husband's house with sweet dreams and desires of living a blissful marital life. But she has to face another reality. For Appanna, there are no social, moral or traditional limitations. He stays free and unquestionable. Karnad highlights the issue that orthodox patriarchal society and its social laws demand commitment and loyalty from a wife even to a treacherous and callous husband.

Rani in *Naga-Mandala* represents a subaltern woman in a society that is run by men. The play not only exposes the ugliness of patriarchal society but also how women are socialised to internalise the reigning patriarchal system. They condone male power and denigrate their own sex and cooperate in their own subservience. In the play, Rani's father arranges her marriage with a parentless young boy with plenty of wealth, but Rani's choice is clearly ignored, assuming that she is not capable of taking any decision regarding her marriage. She has no say. Soon after marriage, Rani realises that Appanna is not a human being in true terms. He oppresses Rani and ignores her existence as a human being.

Appanna's cruel instincts come to the fore the very first day of his marriage when he goes out to see his mistress, locking up Rani in the house with the words: '… I'll be back tomorrow at noon. Keep my lunch ready. I shall eat and go' (Karnad, "Three Plays" 27). He neither states why and where he goes to nor does Rani have the courage to question his nocturnal visits.

Isolation and Neglect

Appanna's locking Rani up in the play signifies the entire patriarchal discourse of chastity which is used to hold and control women's urges. This solitary confinement symbolizes 'the reduction of women's talents to housework and the exclusion of women from enlightenment and enjoyment' (Babu 239). Rani's position can be seen as a demonstration of a young girl's situation who marries into a family where she does not live alone with her husband but with other relations of her husband under the same roof. While she lives with other family members of her in-laws, an Indian girl sees her husband in two incongruent roles – as a stranger during the day and as lover/snake at night. The men in a conservative Indian patriarchal society are criticised and considered unmanly if they are nice to their wives in public. Therefore, the men perform two roles simultaneously after their marriage. Sometimes it is difficult for the brides to understand their husbands acting strangely but they learn with the passage of time. Similarly, the form of relationships Rani has to create from these disjointed encounters with her husband look incredible to her and she finds it perplexing to link them together. The empty house Rani is

locked in could be the family she is married into. This empty house also indicates that Rani's life is empty of any emotional sustenance. She feels herself confined within the walls and experiences helplessness. Karnad constructs a story of social and ethical differences between human agents, and how these agents treat the feminine world and subjugate it.

In a patriarchal system, the husband is meant to provide security and safety for his wife, but in *Naga-Mandala*, it is the husband who engenders a sense of insecurity and fear in Rani. She feels 'frightened' being 'alone at night', preoccupied with her thoughts of insecurity, but Appanna, instead of providing her with any comfort and support, aggressively interrogates her: 'What is there to be scared of? Just keep to yourself. No one will bother you…' (Karnad, "Three Plays" 28) Rani gives vent to her distress, but Appanna hushes her with unpleasant words: 'Look, I don't like idle chatter. Do as you are told, you understand?' (Karnad, "Three Plays" 28)

In a conventional Indian marital relationship, the husband enjoys all privileges to give orders and does not tolerate his wife arguing with him. Being helpless, Rani suppresses her longings – sexual, social, and psychological. Appanna betrays Rani by indulging in sensual pleasure with his concubine. Rani knows all, but tolerates passively.

Symbolism, Dreams, and Fantasies

Rani, as a victim of cruelty and seclusion, seeks refuge in the realm of dreams and hallucinations. She fantasises that she has been carried away by an eagle far from Appanna's world. She asks the eagle: 'Where are you taking me?' (Karnad, "Three Plays" 27). The eagle answers 'Beyond the seven seas and the seven isles. On the seventh island is a magic garden. And in that garden stands the tree of emeralds. Under that tree, your parents wait for you' (Karnad, "Three Plays" 28). Then Rani asks him again: 'Do they? Then please, please take me to them…' (Karnad, "Three Plays" 28). While dreaming she falls asleep and moans: '*Oh, Mother!*' (Karnad, "Three Plays" 28). But her imagined world does not last long because very soon she confronts hard realities of life. When she wakes up, she finds herself in a locked house. Rani's dreams uncover the inner working of her mind and her personal desires that are restrained in her consciousness. The Eagle symbolizes flight and freedom which represents Rani's desire to get free from Appanna's clutches.

Rani dreams that she is in the company of her parents: 'Then Rani's parents embrace her and cry. They kiss her and caress her… "Don't worry," they assure her, "We won't let you go away again ever!"' (Karnad, "Three Plays" 28). But in reality they do not come to protect her

from her cruel husband. She also imagines that a 'stag with the golden antlers comes to the door… he explains, "I am a prince"' (Karnad, "Three Plays" 28). It is evident that like any young girl, she wanted a prince to take her away from her parents' home and make her real Rani, but instead it is Appanna, in the form of a human monster, who has taken her away and reduced her to the status of a servant. Her dreams and fantasies represent her curtailed desires and hunger for affection. Then she imagines: '…the demon locks her up in his castle' (Karnad, "Three Plays" 35). The demon is none other than Appanna who locks her up in the house. Rani's only duty is to prepare food for him. He locks her up in the house and brings home a watchdog and a mongoose to ensure her complete seclusion from society. Karnad has deliberately used the symbols of eagle and stag in Rani's dreams as the eagle, 'king of the sky', is a symbol of power and strength, and the stag is a symbol of masculinity. In *Naga-Mandala* Karnad has used animals and a bird which are beautiful and also become symbols of lust for the women in the play.

At this point, Kurudavva, a blind and aged woman, comes to her rescue, but her service to Rani appears restricted in time and space. Rani tells Kurudavva: '…you are the first person I have seen since coming here. I'm bored to death. There is no one to talk to!' (Karnad, "Three Plays" 35). Kurudavva offers her magical roots as a remedy to win her husband back from his mistress' clutches. But the magical potion appears disastrous because as soon as Appanna consumes it; he falls on the floor and becomes unconscious. However, on Kuruddava's insistence, Rani tries a bigger root to woo her husband, but this time the curry she puts it in turns blood red. Rani is shocked, rushes stealthily out and pours it into the anthill, but this infuriates Appanna. He 'slaps her hard', and Rani 'collapses to the floor' (Karnad, "Three Plays" 38). It is important to note here that Rani feels herself nothing without Appanna. Rani, therefore, does not give Appanna the blood coloured curry even though it is assumed to have enough power to win his affection and attention. Like other Indian wives, she is concerned about her husband's safety: 'Suppose something happens to my husband? What will my fate be?... Forgive me, God. This is evil. I was about to commit a crime. Father, Mother, how could I, your daughter, agree to such a heinous act?' (Karnad, "Three Plays" 37).

No tradition-bound Indian woman likes to see her husband die or wants to become a widow. Born and brought up in a man-made system, she is averse even to the thought of her husband's death while she remains alive because she knows that life as a widow becomes even more vulnerable. Once again, she becomes dependent on her father – if he is alive. Otherwise she becomes the responsibility of her brother. In such a situation, a brother usually considers his

widowed sister a burden. A girl is, therefore, told from her childhood that a husband is a god for a wife, though in actuality he may be a devil. But a girl in a patriarchal society prefers living with a devil-husband over living with her brother. It is because of this upbringing that Rani pours the blood coloured curry in an ant-hill where a cobra lives. The cobra drinks it and becomes her lover. Once Naga starts staying with her at night, she stops dreaming.

Naga visits Rani at night through the drain in her bathroom and puts on the guise or mask of Appanna. Karnad has used disguise as a metaphoric mask for Appanna because from now onwards in the play, the character playing Appanna performs a double role; a husband during the day and a lover at night. This form of masking has been employed in the dramatic productions of the play as well as in its film adaptations. It is important to note that this mask/disguise is utilised to understand how Rani transforms from a subaltern figure into an emancipated woman.

Karnad has used the character playing Appanna and Naga in two different ways – first to follow the traditional story and secondly to explore women's sexual needs. It is through the mask/disguise that the playwright shows two worlds side by side – one of the play and the other outside the play. In the world of the play, Naga starts staying with Rani during the night and gradually succeeds in breaking her frigidity and eliminating her feelings of distress and insecurity with the help of his 'honeyed words' (Karnad, "Three Plays" 44). Outside of the world of the play, Karnad emphasises that while Rani's need for sex remains unfulfilled, the family life of Rani and Appanna stays troubled.

Act I ends with discussion between Rani and Naga. Rani shows her concern that if the name of snake is mentioned at night, it might appear. Naga consoles her by saying that he would protect her and she must not worry. This dialogue highlights less educated people's beliefs in superstitions. Rani tells Naga: 'I don't feel afraid anymore, with you beside me' (Karnad, "Three Plays" 44). He praises her long hair and talks about her parents, staying attentive while she speaks. Gradually, Rani falls in love with Naga and waits impatiently for him at the approach of night. When he does not come for fifteen days, she spends her nights 'crying wailing, pining for him' (Karnad, "Three Plays" 49). Naga entices her into sexual union, and as a result she becomes pregnant, but this turn of events invites more antagonism, insults and beatings from her husband because of course he has not actually had sex with her. Naga/Appanna at night is compassionate, gentle and caring, whereas during the day Appanna is intolerant and cruel. Rani only needs to open her mouth and he will hiss at her. There is an inversion of human and animal here. Animals are kind and loving in *Naga-Mandala*, whereas Rani's husband is an animalistic monster. This

shows how Karnad likes playing with the animal/human divide. It should be noted that both Appanna's do not allow Rani to ask any question, exposing male egocentric and chauvinistic dominance. Naga says: 'From tomorrow I want you to be fresh and bright when I come home at night' (Karnad, "Three Plays" 40). Rani speaks at one point:

> Yes, I shall. Don't ask questions. Do as I tell you. Don't ask questions. Do as I tell you. No. I won't ask questions. I shall do what you tell me. Scowls in the day. Embraces at night. The face in the morning unrelated to the touch at night. But day or night, one motto does not change: Don't ask questions. Do as I tell you'. (Karnad, "Three Plays" 51)

When Rani reveals the news of her pregnancy to Appanna, he beats her, blaming her for adultery with vile words: 'Aren't you ashamed to admit it, you harlot? I locked you in, and yet you managed to find a lover! Tell me who it is. Who did you go to with your sari off?' (Karnad, "Three Plays" 52). Of course Appanna is justified in questioning Rani as he knows that he has not had sex with her. She is condemned as a 'harlot' and left to be judged by the village people (Karnad, "Three Plays" 52). It is, however, important to discuss that Rani closes her eyes to her suspicions. There are certain incidents in the play when Rani suspects her night-time visitor. The first time Naga visits Rani, she accidently sees his image in the mirror and in place of a man she sees a snake. Then later in the play Naga visits her and she finds him wounded and feels his blood 'cold' on his body. But the next day when Appanna comes home, she does not find any sign of a wound. One can question why Rani is not more curious to know the truth. She witnesses all these clues but deliberately ignores them. Karnad shows that at that time in Rani's life, it was more important for her to have a companion and a lover than to find the truth and possibly lose him. However, she presents herself as a faithful wife and declares to her husband: 'I swear to you I haven't done anything wrong!' (Karnad, "Three Plays" 52). Karnad discusses this taboo subject of extramarital affairs in *Naga-Mandala*, where the female transcends the patriarchal gender construct of an ideal wife and is thereby sexually fulfilled.

M. Sarat Babu explains that 'Women are sexually oppressed. It is reflected in the concept of chastity, a patriarchal value. It is one of the most powerful, yet invisible cultural fetters that have enslaved women for ages' (Babu 33-34). Appanna reports the pregnancy to the village elders who decide that Rani must undertake a chastity test either by putting a red hot iron on her palm or putting her hands into the cobra's ant-hill. Village elders demand proof of virtue from Rani and not from Appanna, whereas it is quite obvious that he regularly goes to his mistress, locking his wife in the house. It is only Rani who has to suffer and go through the 'snake ordeal'

(Karnad, "Three Plays" 53). At night Naga comes and informs Rani about the elders' judgment. She feels disgraced and begs before him to protect her. She says: 'Why are you humiliating me like this? Why are you stripping me naked in front of the whole village?... Now you can go and withdraw the complaint. Say my wife isn't a whore' (Karnad, "Three Plays" 53). To Rani's shock and disillusionment, Naga expresses his helplessness at this critical moment: 'I'm sorry, but it can't be done' (Karnad, "Three Plays" 53). Nevertheless, Naga suggests that she 'undertake the snake ordeal' and speak truth and nothing else (Karnad, "Three Plays" 53). Their dialogue reflects Rani's dilemma as follows:

> RANI. What truth? Shall I say my husband forgets his nights by next morning? Shall I say my husband brought a dog and a mongoose to kill this cobra, and yet suddenly he seems to know all about what the cobra will do or not do?
> NAGA. Say anything. But you must speak the truth.
> RANI. And if I lie?
> NAGA. It will bite you. (Karnad, "Three Plays" 54)

It is Naga who brings about major transformation in Rani. Now she becomes bold and assertive. When Naga expresses his helplessness to guard her from the chastity test, Rani reacts as follows:

> I was a stupid, ignorant girl when you brought me here. But now I am a woman, a wife, and I am going to be a mother. I am not a parrot. Not a cat or a sparrow. Why don't you take it on trust that I have a mind and explain this charade to me? Why do you play these games? Why do you change like a chameleon from day to night? Even if I understood a little, a tiny bit – I could bear it. But now – sometimes I feel my head is going to burst! (Karnad, "Three Plays" 51)

Now Rani's arguments also get heard in the play. Here, the playwright shifts Rani from a subaltern to the central position. Resistance has two forms: ideological and physical, and Rani shows ideological resistance at this stage.

Subaltern's Oppression

Naga-Mandala highlights the subaltern's oppression, role, rise, and revolution. It is the strong sense of Indian patriarchal history which has developed in Karnad a drive for social justice, a sincere consideration for the socially oppressed and the subaltern. Karnad wants to point out a social reality through his play – who is to ask Appanna to prove his innocence? Is there no moral code of conduct for males? Why is it that only women have to face all these problems?

Rani appears confused during her trial and asks for help from everyone, but her efforts prove futile. Rani is tortured by her husband's accusations of adultery, insults and finally public trial. With fright and apprehension Rani puts her hands into the anthill of cobra and vows: 'Since coming to this village, I have held by this hand, only two… My husband… And this Cobra' (Karnad, "Three Plays" 58). The cobra instead of stinging her 'sways its hood gently for a while, then becomes docile and moves over her shoulder like a garland' (Karnad, "Three Plays" 58). Her audacity in going through the trial endorses the new woman's journey for emancipation. Karnad gives remedial suggestions through Rani's vows and shows his concern for the subaltern female gender through Rani's fear and embarrassment during the public trial. Through Rani, Karnad raises many questions such as why it is always women who are asked to prove their loyalty towards their husbands and not vice versa. He then leaves these questions to the audience to consider and decide. The villagers, who were keen to pronounce her a whore a minute ago, exclaim: 'A miracle! A miracle! She is not a woman! She is a Divine Being!' (Karnad, "Three Plays" 59). The villagers fall at her feet. The crowd comes forward to prostrate itself before her. They elevate her to the status of a goddess: 'Appanna, your wife is not an ordinary woman. She is a goddess incarnate. Don't grieve that you judged her wrongly and treated her badly' (Karnad, "Three Plays" 59). This public trial highlights patriarchy and its conventions that crush women's independence. But Rani shows that a woman's journey for emancipation has started. It is important to remind ourselves that Rani's transformation as an emancipated woman and her emerging identity is the effect of the passion, emotional support, and comfort that she receives from Naga. An ordinary rural Indian woman may consider Rani as her archetypal figure to protest against the life-denying patriarchal system and attain an equal position with men.

In the end, Appanna changes his conduct and attitude towards Rani, perhaps under the pressure of the village community or because of the pricks of his conscience. He falls at her feet and says: 'Forgive me. I am a sinner. I was blind…' (Karnad, "Three Plays" 59). He accepts her and her child. Now he realizes her beauty and dignity as a human being. When the dead Naga falls from her hair, Appanna says: 'Your long hair saved us' from the deadly cobra (Karnad, "Three Plays" 63). When Rani expresses her desire that the cobra 'has to be ritually cremated… the fire should be lit by our son… And every year on this day, our son should perform the rituals to commemorate its death', Appanna agrees, saying: 'Any wish of yours will be carried out' (Karnad, "Three Plays" 63). Although, she has been given the status of a goddess her wish of commemorating cobra's death make the audience wonder if she already knew who her secret

lover/Naga was. The play does indicate instances where she could have doubted the disguised Appanna/Naga at night, but she ignored these and came out of the trial cleverly. There is also a possibility that before the trial she did not know Naga's reality but after the trial she realises him as the father to her child. As she has attained a respectable position at her home after much misery, she does not want to reveal the truth about Naga to anyone but wants to repay his love by commemorating his death. Now Rani plays an active role in her marital life. She becomes assertive of her role and status, and emphatic in her thoughts and decisions.

The Dual Ending

The play has two endings – one in which the snake lover dies entrapping himself in Rani's hair and the other in which he decides to live in her tresses. Karnad in an interview with Dharwadker says that initially there was only one ending to the play, and that was where the cobra commits suicide in Rani's hair (Karnad, "New Theatre" 358). The playwright says that he narrated this story to his Bengali friend. She told Karnad that there was a Bengali version of the story in which the snake decided to live in Rani's hair. Karnad found this ending interesting as it plays upon the traditional Indian perception that all plays and stories must end happily. This ending also satisfies the audience's curiosity by showing that now Rani realises who her lover was. Rani's acceptance of Naga as her lover presents a braver and more rebellious personality. She invites Naga 'Get in [to my hair]. Are you safely in there? Good. Now stay there. And lie still. You don't know how heavy you are. Let me get used to you, will you?' (Karnad, "Three Plays" 64). The tresses here connote sexuality. Naga stands for the provocation of vital energy in Rani. In this second ending, placing Naga in Rani's tresses becomes important as it gives Rani enough energy to complete her journey from innocence to experience.

We see that Karnad is exceptionally strong on the subject of women and sexuality. Aparna Bhargawa Dharwadker while interviewing Karnad asked him if the act of deliberately ignoring the clues make Rani an amoral character. In response, Karnad said that 'I think we are all amoral to some extent, at least at some point in our life' (Karnad, "New Theatre" 359). He then shared his personal life by saying that when he was nearly fifteen it was revealed to him that both his parents had been married before. His mother had been widowed when she was only nineteen. In the 1940s, Brahmin widows were made to shave off their heads and were confined to the kitchen. But Karnad's mother was a brave woman who took a bold step and became a nurse. There she met Karnad's father (a doctor) who had an ailing wife. Karnad's parents later got married but

their first marriage was kept a secret from Karnad and his siblings till they were in their teens. The purpose behind hiding this truth was middle class propriety. Karnad says that 'this late revelation made me aware that my mother was human, had human desires' (Karnad, "New Theatre" 359). It is, therefore, as a result of Karnad's personal history that his women characters appear as humans who desire sexual fulfilment and struggle to attain it.

Appanna, literally meaning 'any man' (Karnad, "Naga-Mandala" iii) mistreats his wife Rani and stays with his concubine in the night time. He represents the ego of an Indian husband which makes him neglect his wife. But a Naga becomes an archetype for an Indian man. This dual personality of a husband is emphasised in *Naga-Mandala* through disguise or dual personality as a masking strategy. Rani thinks that Naga, disguised as Appanna, is her reformed husband. Every night, Naga comes and fulfils her desires and yearnings. In the morning, Appanna comes back for meals and as usual mistreats Rani. Whenever she mildly questions and enquires about his coming in the night for love, the disguised husband, Naga, mutes her with his honeycomb of love. It is her daytime husband who drags her to the Village Elders whereas her Naga lover finds a way to protect her from her cruel society. He asks her to go through the snake ordeal knowing that he will be able to help her in attaining a respectable position in Indian society. Karnad links the archetypal and the real through the character of Appanna in *Naga-Mandala*. Through disguise Karnad gives voice to otherwise silenced truths.

==========

References

Babu, M. Sarat, 'The Concept of Chastity and Naga-Mandala', in *The Plays of Girish Karnad: Critical Perspectives*, ed. by Jaydipsingh Dodiya (New Delhi: Prestige Books, 1999)

Karnad, Girish, *Naga-Mandala: Play with a Cobra* (Delhi: Oxford University Press, 1990)

----------, 'Performance, Meaning, and the Materials of Modern Indian Theatre', *New Theatre Quarterly*, 11.44 (1995), 355-70 (p. 358).

----------, *Three Plays, Three Plays: Naga-Mandala, Hayavadana, Tughlaq* (Delhi: Oxford University Press, 1994)

Sukheeja, Vandana, 'Mainstreaming Gender: Challenges in Girish Karnad's Naga-Mandala', *IJPSS*, 2.3 (March 2012), 260-67 (p. 260).

Weedon, Chris, *Feminist Practice and Post-Structuralist Theory* (Oxford: Basil Blackwell, 1987)

==========

Dr. Amara Khan
Assistant Professor of English
Lahore College for Women University, Lahore
Pakistan
khanamara@gmail.com

==========
Language in India www.languageinindia.com **ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017**
==========

Glimpses of Contemporary Political Trend in Namita Gokhale's *Priya in Incredible Indyaa*

R. Anandam, M.A., M.Phil.

==========

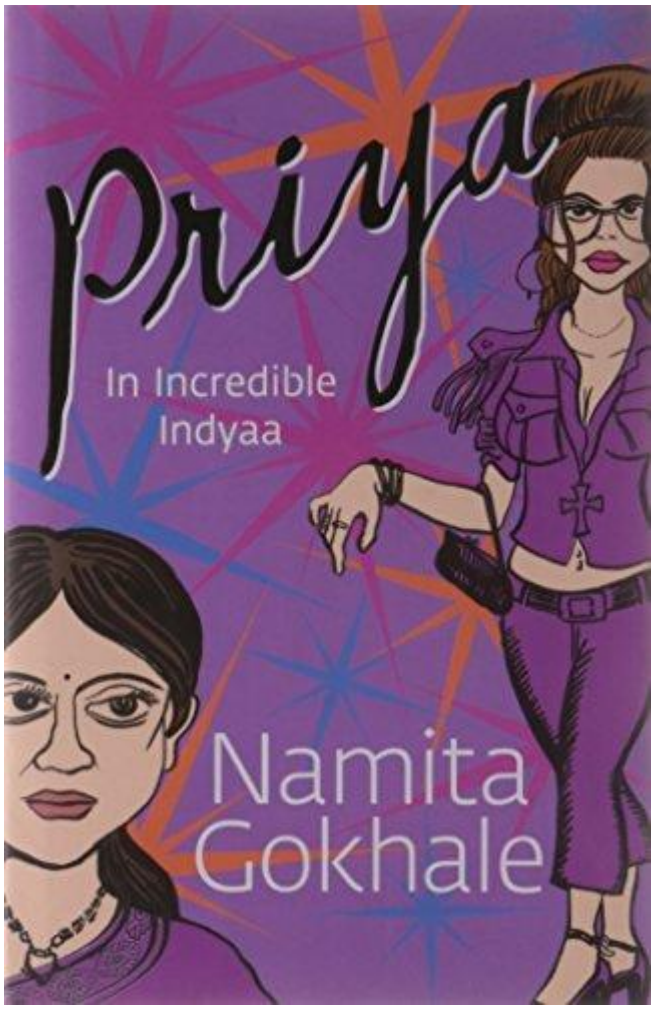

Abstract

The novels of Namita Gokhale evoke strong fame and furore among the critics and the readers by virtue of their female characters. The heroines of her novels defy social norms, exercise mental balance, accept challenges, assume new roles and face crises to assert their individuality. In *Priya in Incredible Indyaa*, Gokhale deals with the fortunes of middle class woman against the current to ascend the social ladder. She captures the issues of women

empowerment, new attitudes and family relationship in the era of post-Information Technology. Besides the novel also offers insight into the present day political scenario in India, a minor theme which easily eludes the attention of readers.

Key words: Namita Gokhale, *Priya in Incredible Indyaa*, contemporary India, political trend.

Namita Gokhale

Courtesy: http://festivalofindiainthailand.com/

Politics in Creative Fiction

Politics is a field which offers myriad scope for individuals to serve the nation in unique ways. It requires sense of duty and commitment on the part of people who dare to venture into it. Unfortunately, politics has become a profession these days and politicians take pride in calling themselves as chief executive officers. Politics has become the last resort of self-centrics to cast their evil spell. This article highlights the events of the novels which stand testimony to the existing state of affairs in Indian politics.

Using Religious Images – Priya's Experience

Gokhale uses the images of Lord Krishna and Arjuna to drive home the decay and decadence in Indian politics. The central character of the novel, Priya is a middle class woman who has propelled herself to become the wife of a lawyer turned politician, Suresh Kaushal, Minister of State for Food Processing, Animal Husbandry, Fisheries and Canneries. While searching the steel cupboard for a wedding gift, she comes across the statuettes of Krishna, the charioteer discussing the dictates of duty to Arjuna. Lord Krishna, in the Indian epic, *Mahabharatha* is a symbol of righteousness. Lord Krishna is the close aide of Arjuna, one of the five brothers of the Pandava family. During the Kurushetra battle between the Pandava and the Gaurava families, Arjuna refuses to fight against his kith and kin. Lord Krishna preaches Arjuna the nature of duty and the need to perform them objectively. Enlightened by the teachings of Lord Krishna, Arjuna proves his prowess in archery and wins the battle. The teachings of Lord Krishna form the treatise known as *Bhagavad Gita* in Hinduism.

Gokhale subtly remarks that such statuettes are a stock gift to politicians. The statuettes are intended to infuse sense of duty and dedication to serve the mass without fear or favour and pride or prejudice. The irony lies in the fact that the statuettes fail to introduce any such noble thoughts in the minds of the politicians. Pathetically, they are stashed into the cupboards among "unofficial" (p.14) gifts.

Politics and Film Industry

In India, politics and film industry are two sides of the coin. Indian film industry continues to play a major role in transforming the face of the nation. The industry has produced many actor-turned politicians who live in the minds of the people. But, the dream industry has rotten in its attitude beyond redemption. Namita Gokhale records her discontent over both politics and film industry through Ved Saheb, an eminent Bollywood veteran. At the wedding party of Paro's son Aniruddha and super model Sujata Sethia (Suzi), the ever-green hero remarks: "Politics is entertainment" (p.28). The sweeping statement throws light on the drooping hope, complacency and lack of seriousness in the stance of adorned personalities of the film industry on politics.

Food and Politics

Another eloquent attack on politicians and their policies is exemplified by Gokhale through Suresh Kaushal. The Food Processing Industries Association organises a felicitation ceremony for him. While travelling in the car, Suresh reads a speech to his wife which he intends to make at the ceremony. In the course of his speech, he sings in praise of fast food, dreams of mega food courts, fancies modernization of slaughter houses and conceives of cold storage chain. Priya who is well-balanced contemplates on his speech and reflects with social responsibility thus: "May I bring to your notice that villagers in Orissa, in Kalahandi and places like that, feel privileged to eat just an occasional snack of roots and mango kernels?" (p.34). Her observation puts the honourable minister in tight corner and to embarrassment who finally yields saying: "Of course I know of the imbalances in the patterns of our agricultural development. … I'm not being insensitive" (p.34). Suresh Kaushal's speech represents a wide gap between the reality and the needs of the people. The speech echoes the voice of contemporary politicians who promise to build castles in air. The speech symbolizes present day policy makers' art of rhetoric and verbose rather than respect for grassroots life.

Influence of Money

Gokhale modestly criticises the growing influence of money among the politicians to lure the vote bank. Election as a process of choosing people's representative has lost its sanctity to money power and muscle power. Politicians unleashes countless money to woe the mass. Rallies are organised mobilising scores of party workers by the use of black money. Political alliances are formed unscrupulously sacrificing party policies. Alliances take shape for vested interest instead of national interest. Politicians are confident of influencing people at the eleventh hour with appropriate freebies. All these dirty tactics require money which makes the election process a mockery and a flourishing trade. Priya's pragmatic approach to her son's to political career chiefly summarises Gokhale's concern against the role of money in politics in these lines: "Kush will need cash if he has to contest an election – politics is an expensive business. It needs capital. Even a Rajya Sabha seat costs money. A lot of money" (p.102).

Agrarian Society as the Chief Victim

Gokhale attacks attempts of modern day politics to make agrarian resources and agrarian society as the chief victims. Poor states rich in natural resources are the targets of multinational

companies in the name of special economic zones (SEZs). Politicians vie with each other to lavishly throw away thousands of acres of agricultural lands in the name of job openings. The irony lies in the fact that about 90% of land acquired from farmers remain unused for the setting up of special economic zones. The dispossessed and depressed natives resort to radical actions demanding reversal of policies. But such people become the objects of mockery and targets of government agencies. Their ideals are shattered to pieces as they are applied to an imperfect social order.

Tussle Between Politicians and Farmers

The continuing tussle between politicians and farmers is represented by the idealist Avinendra, the son of the Minister of State for Industry who is the friend of Priya. She affectionately calls him as Lenin for his Marxist leanings. Lenin organises the 'Donkey March for the Dispossessed' plodding a hundred donkeys from Jantar mantar to India Gate in order to draw the attention of policy makers. He was sitting astride a donkey carrying placards saying "We Are Not Donkeys, Give Us Back Our Rights, Give Us Back Our Land" (p.93). The Donkey March is symbolic of the pressure on the agrarian community, marginalized landowners and the dynamics of poverty. While popular newspaper editorials of *Indian Times* and *The Clarion* lauds Lenin for his bold initiative, the honourable Minister of State for Food Processing Suresh Kaushal condemns him saying "joker Lenin " (p.93) with scorn and envy. Lenin represents the ongoing conflict between people in power and people in poverty. Through Lenin, Gokhale has implicitly interwoven a contemporary complex issue over which leaders and farmers lock horns.

Lip Service to the Constitution of India

Indian politics is governed by a set of vigorous norms laid down by the Constitution of India. In spite of checks and balances, Indian politics continues to play truant torn between corruption, chaos, charisma, stability, instability, glory and gloom. Through her novel *Priya in Incredible Indyaa*, Namita Gokhale as a dispassionate onlooker portrays the nonchalant contemporary politics in its true colour sans satire.

==========

Works Cited

Gokhale, Namita. *Priya in Incredible Indyaa*. New Delhi: Penguin, 2011. Print.

==========

R. Anandam, M.A., M.Phil.
Assistant Professor of English
VHNSN College (Autonomous)
Virudhunagar – 626 001
Tamilnadu
India
ramalingamanandam@gmail.com

==========
Language in India www.languageinindia.com **ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017**
==========

A Study of Language Change of Migrants with reference to the Bhojpuri Speech Community in Tezpur of Assam

Dr. Binda Sah, M.A., PGCTE, Ph.D.

==========

Abstract

Language is a decisive factor in the life of migrants as it governs their everyday communication. As most of the migrants are workers or businessmen, they need to communicate effectively in the immediate environment, and hence they feel the necessity of adapting the language commonly used for communication. Their adapting effort sometimes drags them in an embarrassing situation thanks to their wrong use of vocabularies and often the tone of their mother tongue. For some, such embarrassment turns out to be deterrent in the process of their adaptation with the new language, whereas many continue to learn the language despite embarrassment which eventually results in their language change. The paper aims to study the language change or adaptation of language of the host land by migrants with reference to the Bhojpuri speech community in Tezpur of Assam, India.

Key words: Language change, Language shift, multilingualism of migrants.

Introduction

Language is a decisive factor in the life of migrants as it governs their everyday communication. As most of the migrants are workers or businessmen, they need to communicate effectively in the immediate environment, and hence they feel the necessity of adapting the language commonly used for communication. Their adapting effort sometimes drags them in an embarrassing situation thanks to their wrong use of vocabularies and often the tone of their mother tongue. For some, such embarrassment turns out to be deterrent in the process of their adaptation with the new language, whereas many continue to learn the language despite embarrassment which eventually results in their language change. The paper aims to study the

language change or adaptation of language of the host land by migrants with reference to the Bhojpuri speech community in Tezpur of Assam, India.

Objectives

i. To find out the process of language adaptation by the Bhojpuri migrants.

ii. To find out the process of language change (if any) among the Bhojpuri migrants.

iii. To find out the multilingual nature of the Bhojpuri migrants.

Methodology

The research is based on the data collection through questionnaire and personal interview of selected informants.

Data Analysis

Regarding language change of the Bhojpuri speech community of Tezpur in Assam, the following questions are asked in the questionnaire:

1. Language(s) you can speak
2. Language(s) you can speak and write
3. Which language(s) you can speak at home?
4. Which language(s) do you speak most?
5. Do your parents speak Assamese?
6. Which language(s) do you use with your parents?
7. Which language(s) do you use with your siblings?

Responses

Q. 1 Language(s) you can speak

The languages given in choice are Hindi, Bhojpuri, Assamese, Bengali, Bodo, English and Nepali because these languages are more or less spoken everywhere in Assam. Hindi and Bhojpuri are spoken by all the respondents irrespective of age, education, residence and birth place. Regarding the spoken competence of the target community in the other mentioned

languages, variation in the percentage is found. The responses to question no.1 is presented in Table No.1 given below.

The respondents are divided age-wise in two categories: 30 and 30+. Cent percent respondents of 30 year age use the Assamese language while the 83.3% of 30+ respondents speak it. Similarly, Bengali is spoken by 40% of 30 year and 36.6 % 0f 30+ respondents, English is spoken by 45% of 30 year and 26.6% of 30+ respondents, and Nepali is spoken by 5% of 30 year and 0% 0f 30+respondents. None of the respondents speaks Bodo language.

Table No. 1

Languages spoken	Age		Education		Residence		Place of Birth	
	30 and below	Above 30	10 +	Above 10 +	urban	rural	In Assam	Outside Assam
Hindi	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Bhojpuri	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Assamese	100%	83.3%	84.3%	100%	81.4%	100%	100%	42%
Bengali	40%	36.6%	31.2%	55.5%	40.7%	43.4%	55.5%	0%
Bodo	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
English	45%	26.6%	16%	13%	48.1%	21.7%	41.6%	21.4%
Nepali	5%	0%	3%	0%	3.7%	0%	2.75	0%

The proficiency in a language differs in terms of the education acquired by the speaker, and, so the respondents of the research are divided in class 10+ and above 10+ categories. 84.3% respondents having education up to 10+ speak Assamese while cent percent of speakers having education above 10+ speak it. In case of the Bengali language it is 31.2% and 55.5% respectively. While English is spoken by 16% of 10+ and 13% of above 10+, Nepali is spoken by 3% and 0% respectively.

A speaker's proficiency in a language depends a lot in his/her social environment. The respondents are divided in to urban and rural to find out whether their surroundings affect their acquisition of the host language. 81.4 % of urban respondents speak Assamese while it is 100% in case of the rural respondents. In case of Bengali it is 55.5% and 40.7% while in English it is 48.1% and 21.7% respectively. Nepali is spoken only by the urban respondent with 3.7%

A migrant's acquisition of the host language is highly determined by whether he is born and brought up in the host society or he is the first-generation migrant born and brought up in his own land. The respondents of this research are also divided into ones who are born in Assam and the ones who are born outside Assam. All the respondents who are born and brought up in Assam speak Assamese while only 42% of those who are born outside Assam speak the Assamese language. Bengali and Nepali are spoken only by the urban respondents with 55.5% and 2.75% respectively. In case of English, the number of the Assam born respondents is 41.6% while it is only 21.45 in case of the respondents born outside Assam.

Q2. Language(s) you can speak and write

The total acquisition of a language is realized when it is both spoken and written by a speaker. For a migrant, the acquisition of the spoken language occurs when he/she starts interaction in the host language for his/her day to day activities. But to acquire written proficiency a lot of dedicated effort is stipulated. For this purpose, a migrant has to deliberately participate in social, literary academic activities of the host language. The following table shows the statistic of the Bhojpuri community in Tezpur regarding their spoken and written proficiency in the language other than theirs own.

Table No. 2

Languages Spoken and written	Age		Education		Residence		Place of Birth	
	30 and below	Above 30	10 +	Above 10 +	urban	rural	In Assam	Outside Assam

Hindi	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Bhojpuri	85%	59.2%	71.8%	69.2%	64.2%	76.4%	68.4%	85.7%
Assamese	90%	66.6%	71.8%	84.6%	64.2%	94.1%	76.3%	57.1%
Bengali	5%	15%	12.5%	3.1%	7.1%	17.6%	10.5%	0%
Bodo	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
English	50%	48.1%	31.2%	92.3%	64.2%	29.4%	50%	28.5%
Nepali	5%	0%	3.1%	0%	2.8%	0%	3.8	0%

The Table No. 2 shows that Hindi is spoken and written by all the respondents irrespective of age, education, residence and birthplace. Bhojpuri is spoken and written by 85% of the respondents in the category of 30 and below, and 59.2 in the 30 above, in the 10+ category 71.8% above 10+ category 69.2%, urban category 64.2%, rural category 76.4%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 68.4% and 85.7% respectively. Assamese is spoken and written by 90% of the respondents in the category of 30 and below, and 66.6% in the 30 above, in the 10+ category 71.8%, above 10+ category 84.6%, urban category 64.2%, rural category 94.1%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 76.3% and 57.1% respectively. Bengali is spoken and written by 5% of the respondents in the category of 30 and below, and 15% in the 30 above, in the 10+ category 12.5%, above 10+ category 3.1%, urban category 7.1%, rural category 17.6%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 10.5and 0% respectively. English is spoken and written by 50% of the respondents in the category of 30 and below, and 48.1% in the 30 above, in the 10+ category 31.2%, above 10+ category 92.3%, urban category 64.2%, rural category 29.4%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 50%and 28.5% respectively. Nepali is spoken and written by 5% of the respondents in the category of 30 and below, and 0% in the 30 above, in the 10+ category 3.1%, above 10+ category 0%, urban category 2.8%, rural category 0%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 3.8%and 0% respectively.

Q. 3: Which language(s) you can speak at home?

In a multilingual and multicultural social environment, we often find a person maintaining a personal and a public language, particularly when one is dwelling in a non-native environment. Since the Bhojpuri speech community is a non-native community in Assam it is pertinent to find out to what extent this community has personally imbibed the language of the host- land. The Table No. 3 presents the data related to the use of language at home by the Bhojpuri speech community of Tezpur in Assam.

The Table No. 3 shows variations in the use of language at home by the Bhojpuri speech community of Tezpur. Hindi is spoken at home by 100% of the respondents in the category of 30 and below, and 93.3% in the 30 above, in the 10+ category 90.6%, above 10+ category 87.5%, urban category 100%, rural category 90%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 100% each. Bhojpuri is spoken at home by 94.1% of the respondents in the category of 30 and below, and 93.1% in the 30 above, in the 10+ category 90.6%, above 10+ category 81.2%, urban category 92.5%, rural category 95%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 100% each. Assamese is spoken at home by 58.8% of the respondents in the category of 30 and below, and 60% in the 30 above, in the 10+ category 68.7%, above 10+ category 31.2%, urban category 51.8%, rural category 80%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 84.3% and 25% respectively. Bengali is spoken at home by 5.8% of the respondents in the category of 30 and below, and 6.6% in the 30 above, in the 10+ category 6.2%, above 10+ category 62%, urban category 0%, rural category 1%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 6.2% and 0% respectively. English and Nepali are spoken by none of the respondents irrespective of age, education, residence and birth place.

Table No. 3

Languages spoken at home	Age		Education		Residence		Place of Birth	
	30 and below	Above 30	10 +	Above 10 +	Urban	Rural	In Assam	Outside Assam

Hindi	100%	93.3%	90.6%	87.5%	100%	90%	100%	100%
Bhojpuri	94.1%	93.1%	90.6%	81.2%	92.5%	95%	100%	100%
Assamese	58.8%	60%	68.7%	31.2%	51.8%	80%	84.3%	25%
Bengali	5.8%	6.6%	6.2%	6.2%	0%	1%	6.2%	0%
Bodo	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
English	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Nepali	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Q 4. Which language(s) do you speak most?

A multilingual speaker, irrespective of his/her mother tongue tends to use a specific language most of the time in daily interaction. The most used language by him/her determines his/her linguistic and cultural traits. The following tables present the data related to the most used/spoken language by the Bhojpuri speech community of Tezpur in Assam.

Table No. 4

Languages most spoken	Age		Education		Residence		Place of Birth	
	30 and below	Above 30	10 +	Above 10 +	Urban	Rural	In Assam	Outside Assam
Hindi	100%	96.6%	90.6%	87.5%	100%	90%	100%	100%
Bhojpuri	88.2%	75.3%	78.1%	81.2%	74%	95%	84.3%	91.6%
Assamese	52.9%	60%	68.7%	31.2%	44.%	75%	78.1%	25%
Bengali	5.8%	6.6%	6.2%	6.2%	0%	1%	6.2%	0%
Bodo	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
English	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Nepali	5.8%	0%	3.1%	0%	2.7%	0%	3.1%	0%

Table No. 4 reveals that Hindi is spoken at most by 100% of the respondents in the category of 30 and below, and 96.6% in the 30 above, in the 10+ category 90.6%, above 10+

category 87.5%, urban category 100%, rural category 90%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 100% each. Bhojpuri is spoken most by 88.2% of the respondents in the category of 30 and below, and 75.3% in the 30 above, in the 10+ category 78.1%, above 10+ category 81.2%, urban category 74%, rural category 95%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 84.3% and 91.6% respectively. Assamese is spoken most by 52.9% of the respondents in the category of 30 and below, and 60% in the 30 above, in the 10+ category 68.5%, above 10+ category 31.2%, urban category 44%, rural category 75%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 78.1% and 25% respectively. Bengali is spoken most by 5.8% of the respondents in the category of 30 and below, and 6.6% in the 30 above, in the 10+ category 6.2%, above 10+ category 6.2%, urban category 0%, rural category 1%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 6.2% and 0% respectively. None of the respondents speak English most. Nepali is spoken most by 5.8% of the respondents in the category of 30 and below, and 0% in the 30 above, in the 10+ category 63.1%, above 10+ category 0%, urban category 2.7%, rural category 0%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 3.1% and 0% respectively.

Q. 5 Do your parents speak Assamese?

Parents' ability to speak host language assists in a person's acquisition of the host language. It serves as an impetus and encouragement to learn the host language. It is often seen that those migrant parents who speak the language of the host place are able to make their children speak the host language better. It is with this view the present question has been incorporated in the questionnaire as it help in finding the degree of linguistic acculturation of the Bhojpuri speech community of Tezpur in Assam which is presented in the following table:

Table No. 5

Question	Age		Education		Residence		Place of Birth	
	30 and	Above 30	10 +	Above	Urban	Rural	In Assam	Outside Assam

	below			10 +				
Do your Parents speaking Assamese?	94.1%	80%	84.3%	68.7%	85.1%	80%	90.9%	66.6%

The table shows that the parents of most of the respondents speak the Assamese language which is the officially recognized language of the Indian state of Assam, and, hence the host language. It is spoken by 94.1% parents of the respondents in the category 30 and below age, 80% in 30 above category, 84.3% in 10+category, 68.7% in above 10+ category, 85.1% in urban category, 80% in rural category, and it the category of ones who are born in Assam and outside Assam, it is 90.9% 66.6% respectively.

Q. No. 6 Which language(s) do you use with your parents?

Generally, a speaker uses his/her mother tongue when he interacts with his/her parents. But in case of migrant parents and children, it may not be so. If the children use the host language while interacting with parents it shows the speaker's tendency towards total acquisition of the host language. The Table No. 6 given below presents the data concerning the respondents' use of language with their parents.

Table No. 6:

Languages used with parents	Age		Education		Residence		Place of Birth	
	30 and below	Above 30	10 +	Above 10 +	Urban	Rural	In Assam	Outside Assam
Hindi	100%	83.3%	93.7%	50%	77.7%	95%	90.9%	83.3%
Bhojpuri	94.3%	93.3%	87.5%	87.5%	92.5%	95%	95%	95%
Assamese	58.8%	43.3%	56.2%	25%	40.7.%	55%	62.5%	8.3%
Bengali	5.8%	6.6%	6.2%	0%	0%	0%	6.2%	0%

Bodo	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
English	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Nepali	5.8%	0%	3.1%	0%	2.7%	0%	3.1%	0%

Table No. 6 reveals that 100% of the respondents in the category of 30 and below use Hindi with their parents while 83.3% in the 30 above category, in the 10+ category 93.7%, above 10+ category 50%, urban category 77.7%, rural category 95%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 90.9% and 83.3% respectively. Bhojpuri is used with parents by 94.3 % respondents in 30 and below category, 93.35% in Above 30 category, 87.5% in 10+ category, 87.5% in Above 10+ category, 92.5% in Urban category, 95% in Rural category, and in the category of ones who are born in Assam and Outside Assam, it is 95% each. Assamese is used with parents by 58.8 % respondents in 30 and below category, 43.3% in Above 30 category, 56.2% in 10+ category, 25% in Above 10+ category, 40.7% in Urban category, 55% in Rural category, and in the category of ones who are born in Assam and Outside Assam, it is 62.5% and 8.3% respectively. Bengali is used with parents by 5.8 % respondents in 30 and below category, 6.6% in Above 30 category, 6.2% in 10+ category, 0% in Above 10+ category, 0% in Urban category, 0% in Rural category, and in the category of ones who are born in Assam and Outside Assam, it is 6.5% and 0% respectively. None of the respondents use English with their parents, and in case of Nepali 5.8% of the respondents in the category of 30 and below use it with their parents while 0% in the 30 above category, in the 10+ category 3.1%, above 10+ category 0%, urban category 2.7%, rural category 0%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 3.1% and 0% respectively.

Q. 7. Which language(s) do you use with your siblings?

Table No. 7:

Languages used with siblings	Age		Education		Residence		Place of Birth	
	30 and	Above 30	10 +	Above	Urban	Rural	In Assam	Outside Assam

	below			10 +				
Hindi	100%	90%	93.7%	75%	88.8%	95%	100%	83.3%
Bhojpuri	94.4%	90%	90.6%	75%	88.8%	95%	96.8%	100%
Assamese	52.9%	50%	56.2%	31.2%	44.4%	60%	71.8%	8.3%
Bengali	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Bodo	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
English	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Nepali	5.8%	0%	3.1%	0%	2.7%	0%	3.1%	0%

Linguistically, a speaker is found to be more interactive with siblings in comparison to any other members in the family as they are informal in their relation and use of language. The Table No. 7 presents the selection language with siblings by the Bhojpuri speakers in Tezpur where they are migrants. The table shows that 100% of the respondents in the category of 30 and below use Hindi with their siblings while 90% in the 30 above category, in the 10+ category 93.7%, above 10+ category 75%, urban category 88.8%, rural category 95%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 100% and 83.3% respectively. 94.4% of the respondents in the category of 30 and below use Bhojpuri with their siblings while 90% in the 30 above category, in the 10+ category 90.6%, above 10+ category 75%, urban category 88.8%, rural category 95%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 96.8% and 100% respectively. 52.9% of the respondents in the category of 30 and below use Assamese with their siblings while 50% in the 30 above category, in the 10+ category 56.2%, above 10+ category 31.2%, urban category 44.4%, rural category 60%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 71.8% and 8.3% respectively. 5.8% of the respondents in the category of 30 and below use Nepali with their siblings while 0% in the 30 above category, in the 10+ category 3.1%, above 10+ category 0%, urban category 2.7%, rural category 0%, and in the category of ones who are born in Assam and outside Assam it is 3.1% and 0% respectively. English and Bengali are used by none of the respondents while interacting with their siblings.

Findings

The Bhojpuri Speech Community of Tezpur, Assam has remarkably gone through the process of linguistic acculturation. The stages of acculturation have been significantly noticed. The elderly respondents or the first generation migrants show devotional adherence to their own language, and a ting of reluctance can be felt in them as regard to the acceptance of the Assamese language as their language of communication. The educated and younger informants are enthusiastic about their ability to speak more languages. They put equal emphasis on their mother tongue, national language and the state language. However, from the personal interaction with a few informants, it has been revealed that Bhojpuri is their personal language whereas Assamese is their public language. Thus, the paper reveals that a migrant undergoes a process of shift from his language to the language of the host land in which he may keep his language, lose his language or arrive at a completely different language of a hotchpotch. This process is highly emotional and psychological as well as tormenting for fear of a humiliating outcome.

==========

References

1. Akmajian, Adrian et al. Linguistics- An Introduction to Language and Communication. PHI; New Delhi. 2012
2. Anderson Benedict. Imagined Communities. Verso; London. 2006.
3. Lakey, Paul N. "Acculturation: a Review of the Literature". *Intellectual Communication Studies* XII-2, 2003
4. Rudmin, F. W. "Critical history of the acculturation Psychology of assimilation, separation, integration, and marginalization". *Review of General Psychology- 7*, 2003, 3-37
5. Sam, D. L. & Berry, J. W. "Acculturation: when individuals and groups of different cultural backgrounds meet". *Perspectives of Psychological Science- 5*. 2010, 47

==========

Dr. Binda Sah, M.A., PGCTE, Ph.D.
Assistant Professor
Department of English
North Lakhimpur College (Autonomous)
North Lakhimpur, Assam – 787031, India sahbinda@gmail.com

==========
Language in India www.languageinindia.comISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017
==========

Cardinal Numerals in Manipuri and Standard Tangkhul: A Comparative Analysis

P. Birchandra Singh, M.Phil

==========

Abstract

It is interesting to note that numerals in any language typically show some processes of word formation in a curious way, while they might also provoke us to look into the etymological aspects or diachronic investigations, apart from their synchronic enquiries, about certain parts or elements of the numerals. In the cardinals of both Manipuri and Tangkhul, the process of compounding is in operation as in many languages. But there is marked difference between the two at certain points – because of the fact that where one uses compound the other uses a connective, and where one uses 10 as the multiple, the other uses a score i.e. 20, wherever the process of multiplicative compound operates. In this way the numerals in the two languages show similarities and dissimilarities between them. A comparative study of Manipuri and Tangkhul numerals would throw light on the linguistic affinity between these two languages, thereby contributing to further investigation of linguistic, cultural and historical importance. In the present paper the comparative study confines to cardinals only. A relatively fresh attempt is being made to look into the importance of prosodic feature of numerals which is directly associated with the spontaneity of rhythm in counting in isolation within the parameter of which the cardinals of Manipuri and Tangkhul is being studied in addition to other parameters such as phonological, morphological and other grammatical features that characterize the two numeral systems.

Key words: Manipuri, Tangkhul Naga, cardinal numerals, comparative study, rhythm

Abbreviation: Adj=Adjective;DET=Determiner;GEN=Genetive;N=Noun;NOM=Nominative ;TB=Tibeto-Burman; VBR=Verbal Bound Root

1.1 Introduction

Manipuri, the lingua franca of the state of Manipur in the Indian sub-continent belongs to the Kuki-Chin group of Tibeto-Burman sub-family of the Sino-Tibetan family. Standard Tangkhul, popularly known as Tangkhul, is also one of the members of this group i.e., Tibeto-Burman (T.B.).The term 'Standard Tangkhul' is being used to distinguish itself

from the other Tangkhul dialects, numbering about two hundred, which are known by their village-tags, namely Hundung Tangkhul, Thawai Tangkhul, Sangsak Tanghkul etc. Both Manipuri (i.e., Meiteilon or Meitei, as has been nomenclatured by different linguists) and Tangkhul show striking similarities and significant dissimilarities in their lexicon, phonology, morphology, syntax and semantics.

Standard Tangkhul is largely spoken in the Ukhrul town, the home of the district headquarters of Ukhrul district, at a distance of 84 km from Imphal, the capital city of the state, and in small pockets in and around the capital city too, where a considerable number of Tangkhuls have settled for the last many decades. In short, Standard Tangkhul is a medium of communication, mutually adopted by the Tangkhuls, and it is locally also known as common Tangkhul. It was practically initiated by Rev. William Pettigrew, an English missionary in the early part of the last century, whose pioneering work entitled 'Tangkhul Naga Grammar and Dictionary' appeared in print in 1918.

1.2 Cardinals in Manipuri and Tangkhul

Following is the list of the cardinals in Manipuri and Tangkhul with their English equivalents -

Manipuri	**Tangkhul**	**English**
ə-mə	a-khə	one
ə-ni	khə-ni	two
ə- hum	kə-thum	three
mə-ri	mə-ti	four
mə-ŋa	phə-ŋa	five
tə-ruk	thə-ruk	six
tə-ret	ʃini	seven
ni-pan	ci-ʃət	eight
ma-pən	ci-ko	nine
tə-ra	thə-ra	ten

tə-ra-ma-thoi	thə-ra-tə-akh-ə	eleven
tə-ra-ni-thoi	thə-ra-tə-khə-ni	twelve
tə-ra-hum-doi	thə-ra-tə-kə-thum	thirteen
tə-ra-mə-ri	thə-ra-tə-mə-ti	fourteen
tə-ra-mə-ŋa	thə-ra-tə-phə-ŋa	fifteen
tə-ra-tə-ruk	thə-ra-tə-thə-ruk	sixteen
tə-ra-tə-ret	thə-ra-tə-ʃini	seventeen
tə-ra-ni-pan	thə-ra-tə-ci-ʃət	eighteen
tə-ra-ma-pən	thə-ra-tə-ciko	nineteen
kun	mə-gɯ	twenty
kun-thra	thum-ra	thirty
ni-phu	həŋmə-ti	forty
yaŋ-khəi	həŋ-phə-ŋa	fifty
hum-phu	həŋ-thə-ruk	sixty
hum-phu-təra	həŋ-ʃi-ni	seventy
məri-phu	həŋ-ciʃət	eighty
məri-phu-təra	həŋ-ci-ko	ninety
ca-mə	ʃa-khə	hundred
ca-ni	ʃa-khə-ni	two hundred
ca-hum	ʃa-kə-thum	three hundred
ca-mə-ri	ʃa-mə-ti	four hundred
ca-mə-ŋa	ʃa-phə-ŋa	five hundred
ca-tə-ruk	ʃa-thə-ruk	six hundred
ca-tə-ret	ʃa-ʃi-ni	seven hundred
ca-ni-pan	ʃa-ci-ʃit	eight hundred

ca-ma-pən	ʃa-ci-ko	nine hundred
li-siŋ-əmə	thiŋ-khə	one thousand

It may be noted down here that /huphutəra/ 'seventy' and / məri-phu-təra/ ' ninety' are colloquially shortened into /huphudra/ and /məri-phu-dra~mərphudra~məudra~məidra/ respectively.

1.2.1 Numerals of Decimal Numbers and Additives

In Manipuri and Tangkhul, as in many other TB languages, the numerals, interposed by every two consecutive decimal numbers, starting from ten onwards i.e., eleven to nineteen, twenty-one to twenty-nine and so on, are morphologically structured with the help of either an additive/ connective or otherwise.

1.2.2 Thousand, the Numeral for Highest Decimal Number

It is assumed that the Manipuris did not use a higher decimal number than the thousand in the olden times. Later on they started using 'lakh' '/koti/' 'kəror/' etc by borrowing from Sanskrit, Bengali and English when they began to have historical connections with the other civilizations from across its territory especially from the west. The same is true with the Tangkhuls. Manipuri and English were the windows to the outside world for the Tangkhuls as they brought themselves into connection with the modern world. Here the notable point is that in the case of Tangkhuls a word 'thiŋnəm' is found in their vocabulary, which S. Arokianathan enlists as Tangkhul equivalence of 'million' [Arokianathan, 1987, P 59]. But this writer offers to agree with his respondents that 'thiŋnəm' does not mean a particular numeral but something uncountably huge or numerous, as / thiŋnəm/ or /thiŋnəm-khə/ may possibly mean 'over thousand' or 'something over thousand'. The ordinary expressions over ninety-nine thousand among the speakers of Manipuris is not known to have been used in the olden times. Expressions like /lisiŋcamə/ 'hundreds of thousand' must have been used however, just as the Tangkhul did [Pettigrew, 1979, P 17]. In Tangkhul /thiŋʃa/ 'hundreds of thousand' is also enlisted by Arokianathan in his book 'Tangkhul Naga Grammar'. This means to say that the numeral 'thousand' can combine with the numeral one hundred and above in multiplicative compounds to denote the values of lac, crore, million etc.

1.2.3 Manipuri and Tangkhul Numerals after each Decimal Number

A few examples are given below to show the formal structure of the Manipuri and Tangkhul numerals after each decimal number –

Manipuri	**Tangkhul**	
tə-ra-ma-thoi	thə-ra-tə-a-khə	'eleven'
tə-ra-ni-thoi	thə-ra-tə-khə-ni	'twelve'
tə-ra- hum-doi	thə-ra-tə-kə-thum	'thirteen'
tə-ra- mə-ri	thə-ra-tə-mə-ti	'fourteen'
tə-ra- mə-ŋa	thə-ra -tə-phə-ŋa	'fifteen'
tə-ra- tə-ruk	thə -rə-tə-thə-ruk	'sixteen'

By looking at the above list the rest of the numerals upto nineteen can be foretold. For the list of Manipuri the numerals / təret 'seven', nɪpan 'eight', mapən 'nine'/ are to be added to /təra-/ to get the cardinals 17,18,19 and in the Tangkhul list the numerals / ʃini 'seven', ciʃət 'eight', ciko- 'nine' / are to follow the preceding elements / thəra-tə-/ so as to get the cardinals 17,18,19. Likewise with each of the decimal numbers viz. 20,30,40 …90 in both the languages the same rule should be applied to get the cardinals 21,22,23…..97,98,99.

1.2.4 Numerals for Higher Decimal Numbers

The formation of higher decimal numbers in Manipuri and Tangkhul i.e. one hundred and above is through a process of multiplication as seen in the above list at 1.2.

1.3 Similarities and Dissimilarities

The similarities and dissimilarities between the cardinals of Manipuri and Tangkhul can be brought out through a comparative analysis. The comparison may be done at four levels : (i) phonological shapes of the syllables in the corresponding numerals, (ii) functionally identical affixes between the corresponding numerals, (iii) grammatical functions of the numerals in the two languages, (iv) re-occurring and non-reoccurring bases in the numeral cardinals (v) connective versus affixation, (vi) multiplicative compound for higher decimal numeral, (vii) the use of connectivity between the higher decimal numerals, and (viii) prosodic features of the numerals.

1.3.1. Phonological Shapes of the Syllables

A good number of similarities in terms of identical phonemes can be seen in the cardinal numerals of Manipuri and Tangkhul. The similarities and dissimilarities can be shown in the following table -

Cardinals		First syllable		Second syllable	
		Vowel	Consonant	Vowel	Consonant
Manipuri: ə-mə Tangkhul: a-khə	'one'	ə a	- -	ə ə	m kh
Manipuri: ə-ni Tangkhul: khə-ni	'two'	ə ə	- kh	i i	n n
Manipuri: ə-hum Tangkhul: kə-thum	'three'	ə ə	- k	u u	h,m th,m
Manipuri: mə-ri Tangkhul: mə-ti	'four'	ə ə	m m	i i	r t
Manipuri: mə-ŋa Tangkhul: phə-ŋa	'five'	ə ə	m ph	a a	ŋ ŋ
Manipuri: tə-ruk Tangkhul: thə-ruk	'six'	ə ə	t th	u u	r,k r,k
Manipuri: tə-ret Tangkhul: ʃi-ni	'seven'	ə i	t ʃ	e i	r,t n
Manipuri: ni-pən Tangkhul: ci-ʃət	'eight'	i i	n c	a ə	p,n ʃ,t
Manipuri: ma-pən Tangkhul: ci-ko	'nine'	a i	m c	ə o	p,n k
Manipuri: tə-ra Tangkhul: thə-ra	'ten'	ə ə	t th	a a	r r
Tangkhul: mə-gɯ Manipuri: kun	'twenty'	u ə	k,n m	- ɯ	- g

Manipuri: kun-thra Tangkhul: thum-ra } 'thirty'	u u	k,n th,m	a a	th,r r
Manipuri: ca-mə Tangkhul:ʃa-khə } 'one hundred'	a a	c ʃ	ə ə	m kh
Manipuri: lisiŋ(əmə) Tangkhul: thiŋ-khə } 'one thousand'	i i	l th,ŋ	i ə	s,ŋ kh

One note is to be made here that in the above table the cardinal numerals from forty to ninety are deliberately being excluded since they don't follow a regular pattern both in Tangkhul and Manipuri. Therefore, they deserve to be treated separately when we deal with the question of similarity and dissimilarity between the two numerals. For example, /ni-phu/ 'forty',/hum-phu/'sixty' and /mə-ri-phu/ 'eighty' in Manipuri follow a vigesimal system, wherein /phu/ stands for a score, but its lexical and conceptual fields are difficult to grasp, and for the numeral /yaŋ-khəi/ 'fifty' the meaning of the first element [yaŋ-]is not known like **[**-phu**]**whose semanticity is not clearly known to the present-day speakers of Manipuri. Likewise inthe Tangkhul numerals |həŋ-məti| 'forty', /həŋ-phəŋa/ 'fifty', /həŋ-thəruk/ sixty, /həŋ-ʃini/ 'seventy' |həŋ-ciʃət| 'eighty' /həŋ-ciko/ 'ninety' the first element /həŋ-/ is an obscure word. So, these particular numerals 40-90 in Tangkhul and Manipuri do not show any property or trait, either morpho-syntactic or semantic, to account for a comparison between the two. The pairs /ni-phu~həŋ-məti/ 'forty', /yaŋ-khəi~ həŋ-phəŋa/ 'fifty', /hum-phu~ həŋ-thəruk/ 'sixty', /hum-dra~ həŋ-ʃini/ 'seventy', /məri-phu~həŋ-ciʃət/ 'eighty' and /məri-phu-təra~həŋ-ciko/ 'ninety' simply remain incomparable in terms of similarity between their phonemic representations. Another important note is that the numeral for thousand in Manipuri has one more syllable than that of in Tangkhul. Both /lisiŋ/ and /lisiŋ-əmə/ are used for 'one thousand' in Manipuri.

1.3.1.1Partially Homophonous

By examining the above table, it is seen that the numerals /əmə 'one', ə-ni 'two', ə-hum 'three', mə-ri 'four', məŋa 'five', tə-ruk 'six', tə-ra 'ten' and cə-mə 'hundred'/in Manipuri and their counterparts in Tangkhul, viz., /a-khə, khə-ni, kə-thum, mə-ti, phə-ŋa, thə-ruk, thə-ra, ʃa-khə/ are found partially homophonous. It is so because, there is at least one

identical phoneme or syllable always present in either of the corresponding syllables, the initial or the final.

1.3.1.2 Disyllables

The quality of being homophonous, partially or otherwise, is enhanced by the equal number of syllables between the corresponding numerals of the two languages. Interestingly the numerals from one to ten, both in Manipuri and Tangkhul, are all disyllabic. The decimal numerals 20, 30 and 100 are also disyllabic in both languages. As a matter of fact the degree of similarity is largely maintained by the equal number of syllables in the corresponding numerals.

1.3.2 Functionally Identical Affixes

The numerals from 1 to 10 in Manipuri and Tangkhul may be compartmentalized into four groups on the basis of the functionality of their affixes: (a) 1,2,3 (b) 4,5 (c) 6,7,10 (d) 8,9.

(a) In the first group i.e., 1 to 3, it is seen that the Manipuri numerals /əmə/, /əni/, /əhum/ have the prefix /-ə/ which normally functions as a noun formative particle as well as an adjective formative e.g. /ə-cəu-bə/ 'large', /ə-cəu-bə/'the large one'. In Tangkhul the numerals 2 and 3 have the common prefix /kə-/ which is realized in its allomorphs [kə-] and [khə-] as in /kh-əni/ 'two' and /kə-thum/ 'three'. Just like the Manipuri prefix /ə-/ the Tangkhul prefix /kə~khə/ is also a noun formative as well as adjective formative particle e.g. /kə-həkə/ 'big', /kə-həkə/ 'the big one' or /khə-ŋəzan/ 'weak', /khə-ŋəzan/ 'the weak one'. In this group the prefix /a-/ of the Tangkhul numeral /a-khə/ 'one' has no correspondence in the Manipuri counterpart to match with it at the level of morphological function. The prefix /a-/ is not an established prefix assigned with some specified role to play analogous to that of Manipuri prefix /ə-/. Therefore, while the Manipuri prefix /ə-/ is functionally identifiable with Tangkhul/kə~khə/, the prefix /a/ of /a-khə/ remains in isolation with no functionally analogous counterpart in Manipuri.

(b) In the second group, the Manipuri numerals /mə-ri/ 'four' and /mə-ŋa/ 'five' have the same prefix /mə-/, but the Tangkhul numerals /məti/ 'four' and /phəŋa/ 'five' do not have the same prefix. If /mə/ as a prefix has a role in the formation of noun phrase with the underlying structure mə+VBR e.g. /mə-cət/ meaning 'mode or manner of walking' etc., the

Tangkhul prefix /mə-/ and /phə-/ of /məti/ and /phəŋa/ respectively do not have such a role in Tangkhul morphology. So in the case of 4 and 5, the numerals in the two languages do not share any similarity in the functionality of their prefixes as in the case of 1,2,3.

(c) In the third group the Manipuri numerals /tə-ruk/ 'six', /tə-ret/ 'seven' and /tə-ra/ 'ten' have the same prefix /tə-/, which is not a commonly known prefix in Manipuri morphology. Their Tangkhul counterparts namely /thə-ruk/, /ʃi-ni/ and /thə-ra/ too have morphologically inactive prefixes /thə-/ and /ʃi/ which have no morphologically definable functions elsewhere. Though it is difficult to say if there is any syntactic or semantic linkage between /ci-ʃət/ 'eight' and its following cardinal /ciko/ 'nine' of Tangkhul, their Manipuri counterparts /nɪpan/ 'eight' and /mapən/ 'nine' share a commonality in that the suffixes viz./-pan/ and /-pən/ connote the same thing. Here William Pettigrew's assumption holds good that /pan/ or /pən/ has a role of subtraction [Pettigrew, 1988, p. 19]. It can be maintained that /pan/ is a modified form of /pən/ a verbal root of /pən-bə/ which literally means 'to be stuck' or 'to be unable to move on'. Thus /nɪ-pan/ means 'two cut off (from ten)', /ma-pən/ means 'one cut off (from ten)' whereas /ni/ stands for /(ə)ni/ 'two' and /ma-/ for/(ə) mə/ 'one' as we already know. This view is also supported by Chelliah (1997) and almost all the native speaker linguists of Manipur. This logical pattern is not found in its Tangkhul counterpart /ciʃət/ 'eight' and /ciko/ 'nine'. However the two numerals in Tangkhul seem to have their own logic behind the homophonous syllables /ci/ which is yet to be deciphered. But the difference between the Tangkhul and Manipuri numerals 8 and 9 is that none of them have a known prefix.

1.3.3 Grammatical Functions of the Numerals

Similarities between the numerals of Manipuri and Tangkhul are also found in their grammatical functions. Grammatically speaking, numerals in Manipuri and Tangkhul are adjectives used attributively to qualify nouns that precede them, as in -

Manipuri	**Tangkhul**	**Gloss**
lairikəmə	lairɪk akhə	(one) a book
book one	book one	
u əni	thiŋroŋkhəni	two trees

tree two tree two

Like any other TB languages, the nouns in Manipuri and Tangkhul do not have plural markers when they are qualified by a cardinal plural number e.g.,

Manipuri	**Tangkhul**	**Gloss**
u əni	thiŋroŋkhəni	two trees
*u-siŋəni	*thiŋroŋ-biŋkhəni	two trees

whereas /siŋ/ and /biŋ/ are plural morphemes in Manipuri and Tangkhul respectively.

Both Tangkhul and Manipuri share a common word-ordering in the formation of noun phrase, comprising of a noun and a cardinal numeral qualifying the noun. The numeral always follows the noun in both languages, as shown below-

Manipuri : yum yaŋ-khəi 'fifty houses'
house (N) fifty (Adj)

Tangkhul : ʃimhəŋ-phəŋa 'fifty house'
house (N) fifty (Adj)

Numerals in Tangkhul and Manipuri can function as noun too, whereas they functionally represent the things or objects qualified. Examples are given below-

Manipuri	**Tangkhul**	**English**
ə-mə-du	a-khə-ci	that one
one DET	one DET	
ni-pan-si	ciʃət-hi	these eight
eight DET	eight DET	
ni-phu-nə	həŋ-mə-ti-nə	(by) the forty
forty NOM	forty NOM	
kun-thra-gi	thum-ra-wui	(of) the thirty
thirty GEN	thirty GEN	

1.3.4 Re-occurring and Non-reoccurring Bases

The decimal numbers of Tangkhul and Manipuri, excepting 10 and 100, show no corresponding pattern of word-combination and morpho-phonemic behavior common to

both.Even though, some similarity can be seen in their paradigmatic positions within their numeral systems.

For example, in both Tangkhul and Manipuri, the numeral 20, unlike 10, remains isolated in its semantic relation with other decimal numbers, except that 20 is in Manipuri related to 30, as /kunthra/ 'thirty' is an additive compound comprising of /kun/ 'twenty' plus /təra/ 'ten'.

In both languages, 30 has a semantic relation with 10. In Manipuri /kun-thra/ 'thirty' is an additive compound comprising of /kun+təra/, as already mentioned above, and in Tangkhul/thum-ra/ 'thirty' is a multiplicative compound, comprising of /kəthum/ 'three' times /thəra/ 'ten'.

The numerals 50 in Manipuri i.e. /yaŋkhəi/ shows no identical phonemic structure and semantic relation with any of the decimal numbers, either preceding or following, and it remains phonologically too quite different from the rest of numerals for decimal numbers. But this does not happen in the case of Tangkhul, wherein the first element /həŋ/of the numeral 50 is present in all the decimals from 40 to 90.

The numerals for decimal numbers may, therefore, be classified into (i) numerals with re-occurring base, and (ii) numerals with non-reoccurring base, on the basis of a base's role in the formation of succeeding numerals denoting decimal numbers.

1.3.4.1. Re-occurring Base

The numeral /təra/ 'ten' in Manipuri is the base in the formation of three decimal numbers viz., 30, 70 and 90. How the base i.e. /təra/ 'ten' re-occurs as an additive is shown in the following tabulation –

(a) /kun-thra/ 'thirty' ← (kun+thra)← (kun+tra)←(kun 'twenty' + təra 'ten')

(b) /hum-phu-dra/'seventy' ←(hum-phu+dra)←(hum-phu+tra)←(hum-phu'sixty+təra 'ten')

(c) /məu-dra/ 'ninety' ←{(mə(r + ph)u + dra (←tra)} ←(mər (i) + phu + tra)
←(məri 'four' +phu 'score' + təra 'ten') 'ninety'

In (a), (b) and (c) some phonemic changes can be seen in their underlying processes, such as /t/ becoming aspirated [th] and deletion of /ə/ in (a), and voicing of /t/ that becomes [d] in (b) and (c) and deletion of /r/, /ph/ and /ə/ in (c) which needs separate morpho-phonetic analysis for detailed description.

So, in the numerals /kun-thra/, hum-phu-dra/ and /məri-phu-dra/‘təra’ becomes a re-occurring base with a specified role of an additive, giving the meanings ‘ten added to twenty’, ‘ten added to sixty’, and ‘ten added to eighty’ respectively.

But in Tangkhul, this lowest decimal number i.e. 10 repeats itself only once i.e. in /thumra/← {(kə) thum ‘three’ + (thə)ra ‘ten’} ‘thirty’. But here, unlike Manipuri, the role of 10 is not that of an additive but of a multiplicative. So /thumra/ means three times ten i.e. thirty.

In Manipuri, the numerals 40, 60, 80 and 90 have the base /phu/ ‘a score’. Basically it reoccurs three times only, each time their values are multiplied consecutively by 2, 3 and 4 in order to derive 40,60 and 80. Then, /təra/ ‘ten’ is added to 80 to derive 90. So, 40, 60 and 80 is found to be multiplicative compound numerals, and 90 is found to be multiplicative cum additive compound numeral. The following tabulation shows the underlying structure of these decimal numbers –

/niphu/ ‘forty’ ← {(ə) nɪ ‘two’ + phu ‘a score’} ‘forty’, i.e. two times a score

/humphu/ ‘sixty’ ←{(ə) hum ‘three’ + phu ‘a score’}‘sixty’, i.e. three times a score.

/məriphu/ ‘eighty’ ← (məri + phu) ‘eighty’, i.e. four times a score

The role of /phu/ ‘a score’ in the formation of /məudra ~məri- phu-dra/ ‘ninety’ is an auxiliary one as it is already present as a constituent unit in/mə-ri-phu/, and never a basic element as in the case of 40, 60, 80 where its role is rudimentary.

In the Tangkhul numerals the base /həŋ/, a variant of ‘ten’ is found re-occurring in /həŋ-məti/ ‘forty’, /həŋ-phəŋa/ ‘fifty’ and /həŋ-thəruk/‘sixty’, /həŋ-ʃini/ ‘seventy’, /həŋ-ciʃət/ ‘eighty’ and /həŋ-ciko/ ‘ninety’. The underlying compounding process is that /həŋ/ ‘ten’is multiplied by /məti/ ‘four’ and becomes /həŋ-məti/ ‘forty’ and so on.

1.3.4.2 Non-reoccurring Base:

In Manipuri /kun/ ‘twenty’ and /yaŋ-khəi/ ‘fifty’, though absolute in form, never occur in the succeeding decimal numerals. Their etymological reference is difficult to grasp. Here also Chelliah agrees with Pettigrew and gives the opinion that /yaŋ/stands for 100 and /khəi/ is derived from the verbal root /khai (bə)/ meaning to ‘divide’ or ‘bisect’ [Chelliah, 1997, P.86]. But none of them gives the etymological resource of /yaŋ/.

1.3.5 Connective Versus Affixation

There is a sharp difference in the compounding pattern after the decimal numbersof Manipuri and Tangkhul. Both in Tangkhul and Manipuri the numerals after each decimal number e.g. (after10) 11, 12, 13, 14, …. 19; (after 20) 21, 22, 23, 24, …. 29; (after 90) 91 …. 97, 98 99 are in compound forms which are also known as additive compound. But the additive compound of Tangkhul, compared to Manipuri, clearly follows a more or less regular pattern.

In Manipuri numerals, the numerals 11-13 follow a process different from that of 14-19. The root of the verb /thoi-bə/ 'be added or increased' i.e. /thoi/ is suffixed to the numerals 1, 2 and 3 before making combined with the numerals 10 in order to derive 11, 12 and 13. The morphological structure of the three numerals are shown below –

/təra-ma-thoi/ 'eleven' ←{təra+ma(←mə)+thoi}← {təra+ (ə)mə+thoi(bə)}
/təra-ni-thoi/ 'twelve'← {təra+ni+thoi}←{təra+(ə)ni+thoi(bə)}
|təra- hum-doi/ 'thirteen' ←{təra-hum+doi(←thoi)}←{təra-(ə)hum+thoi(bə)}
The same structural pattern is applicable with 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80 and 90, so that we have /kun-ma-thoi/ 'twenty-one', /kun-ni-thoi/ 'twenty-two', /kun-hum-doi| 'twenty-three'…../məu-dra-ma-thoi/ 'ninety-one', /məu-dra-ni-thoi/ 'ninety-two', /məu-dra-hum-doi/ 'ninety-three'.

But in Tangkhul the numerals 11-19 follow a uniformed structural rule. In order to derive the numerals 11-19, the numerals 1-9 are combined with 10 with a connective /-tə-/ in between. The structural pattern of this compounding is shown below –

/thə-ra-tə-akhə/ 'eleven' …… (thəra+tə+akhə)
/thə-ra-tə-khəni/ 'twelve' …… (thəra+tə+ khəni)
/thə-ra-tə-kəthum/ 'thirteen' …… (thəra+tə+ kəthum)
/thə-ra-tə-məti/ 'fourteen' …… (thəra+tə+ məti)

The process has to continue till we have /thəra+tə+ciko/ 'nineteen'. The same rule applies to the numerals 20, 30, 40 and so on so that we have /məgɯ-tə-akhə/ 'twenty one' … /thumra-tə-akhə/ 'thirtyone' … /həŋməti-tə-akhə/ 'fortyone' … /həŋciko-tə-ciko/ 'ninetynine'. The difference between the underlying structures in the additive compounds of 11-19 of Manipuri and Tangkhul marks the major difference in the numerals of the two languages.

1.3.6 Multiplicative compound for the higher decimal numbers

Manipuri and Tangkhul follow the same morphological pattern i.e., multiplicative compound to derive higher decimal numbers. The structural pattern of multiplicative compounds of the two languages is shown below –

Manipuri	**Tangkhul**
ca-mə – {ca-(ə) mə}	ʃ a- khə – {(ʃa + (a)khə)} ‘ one hundred’
ca-ni – {ca-(ə) ni}	ʃ a-khə-ni –{ʃa +khəni)} ‘two hundred’
ca-hum – {ca-(ə) hum }	ʃa-kə-thum –{ʃa+kəthum)}‘three hundred’

The list has to go on following the same pattern till we get /ca-mapən ~ ʃa -ciko/ ‘nine hundred’. It is clear that as in English and many other languages the underlying process is a process of multiplication, e.g. / ca-mə/ means 1 time 100, /ca-ni/ means 2 times 100, / cahum/ means 3 times 100 and so on.

The same structural pattern follows in the case of thousands, as given below –

Manipuri	**Tangkhul**	
/lisiŋəmə/←(lisiŋ +əmə)	thiŋ-khə← {thiŋ+(a) khə}	‘ one thousand’
/lisiŋəni/←(lisiŋ +əni)	thiŋ-khəni← {thiŋ+khəni}	‘ two thousand’
/lisiŋəhum/←(lisiŋ +əhum)	thiŋ-kəthum←(thiŋ+kəthum)	‘threethousand’
/lisiŋməri/←(lisiŋ + məri)	thiŋ-məti← (thiŋ+məti)	‘four thousand’

The list has to go on following the same pattern till we get / lisiŋmapən ~ thiŋciko/ ‘nine thousand’. So it is seen that both Manipuri and Tangkhul follow the same pattern of multiplicative compound in the formation of higher decimal numbers.

1.3.7 The Use of Connectivity between the Higher Decimal Numbers and the Following Numerals 1-9

Addition of the numerals 1-9 to hundred and thousand in Manipuri has the compound structure [ca +the numeral (1-9) + additive marker / supnə/. + the numeral (1-9)] and [lisiŋ + the numeral (1-9) + additive marker / supnə / + the numeral (1-9)]. Examples are given below –

/ca-mə supnə əni / ‘one hundred and two’

/ca-ni supnə təret / ‘two hundred and seven’

/ lisiŋ əmə supnə mapən/ ‘one thousand and nine’

/ lisiŋ yaŋkhəi supnə nipan/ ‘fifty thousand and eight’

The use of /supnə/ is normally restricted to the numerals form 101 to 109. But it may be also used upto 119. The connective /supnə/ lexically means ‘only’.

In Tangkhul for the numerals 101-199 two connective markers are used as in the following example –

/ sakhə apa khəni/
/ sakhə tə khəni/ } ‘one hundred and two’

/sakəthumapa ciʃət/
/ sakhəthumtə ciʃət/ } ‘three hundred and eight’

If the numerals are above thousand, only /-apə/ occurs before the numeral 1-9, when they are directly added to thousand. Examples are given below –

thiŋ-khəapa kəthum/ ‘one thousand and three’

thiŋ-thərukapaciko/ ‘six thousand and nine’

In Manipuri, sometimes a connective /gə/ is also used as in the numerals from 101 to 199 e.g.

/ ca-məgəkun-ni-thoi/ ‘one hundred and twenty-two’

/ ca-məŋəgəyaŋ-khəi-təret/ ‘five hundred and fifty-seven’

But this particle [-gə-] is not mandatory in Manipuri. Likewise, in Tangkhul also the connective [-tə-]after the decimal numeral is not mandatorily used, as in –

/sa-khə-niməgɯtəkhə-ni/ ‘two hundred and twenty-two’

/ sa-thə-rukhəŋ-ʃinitə ciʃət/ ‘six hundred and seventy-eight’

In the above example /apə/ or /tə/ is not used after the hundred decimals /sa-khə-ni/ and /sa-thə-ruk/, though it is retained in / sa-khə-ni tə məgɯ/ ‘220’ and / sa-thə-ruk tə ʃi-ni/ ‘670’. The reason may be of prosodic consideration, because when /tə/ is used, this connective has to be repeated, which does not sound nice to the ear as well as not comfortable

to the articulators. The same cumbersome effect occurs if we substitute /tə/ with /apə/ just after the hundred decimal.

1.3.8 Prosodic Features of the Numerals in Manipuri and Tangkhul

One may ask: What is the relation between prosody and numerals? The answer lies in the fact that prosody is basically to do with the quality of being spontaneous in one's action, either verbal or non-verbal. And counting by numerals as a human activity is also usually and necessarily done with ease, without the least constraint, almost spontaneously and rhythmically, so that the counting action is not only easy, comfortable and enjoyable but also emphatic. This is universal phenomenon that we all have seen practically around us. There seems to be every possibility that native speakers of any language or dialect in the olden times took pains to make their numerals as short as possible, and sound rhythmic to the best possible extent, to enable them proceed their daily activities, both social and economic, without much constraint and interruptions owing to awkward shapes of numerals and inept compounds or lengthy phrases representing the high value numerals starting practically from the ones above 10.

While natural languages are primarily rhythmic, just as Halliday rightly observes, their numerals cannot afford to be unrhythmic. He states that 'the tendency towards a regular beat is much more marked in casual speech than in self-conscious monitored speech such as lecturing or reading aloud' [Halliday, 1985, p. 270]. But the most important point here is that while individual words, both lexical and grammatical, are not rhythmic in themselves, and they are rendered rhythmic only in connected speech, numerals basically embody rhythm in themselves. This testifies the ingenuity of the ancestors when they ever took to coining the numerals, involving by the nature of the job a complex mechanical process of trial and error through selection, combination, deletion, truncation, assimilation, dissimilation, mutation without having the academic knowledge of linguistic science.

Halliday gives two broad categorizations of rhythm, namely (i) syllable rhythm or syllable timing, and (ii) pedalliam rhythm or stress timing. In the first kind, the tempo depends on the syllable, so that all the syllables tend to be of roughly the same length. In the second kind, the tempo depends on the foot, so that all the feet tend to be of roughly the same length. The Manipuri and Tangkhul rhythms are of the syllable rhythm type.

We have already seen that in Manipuri the numerals 11-13 follow a structure different from that of 14-19, but in Tangkhul the numerals 11-19 follow a uniformed structure. The rule remains static for the numerals 21-23, 31-33, 41-43, …… 91-93 in Manipuri, and for 21-29, 31-39, 41-49 … 91-99 in Tangkhul. If we do a close examination on the number of syllables and their impact on the tendency of rhythm-making while counting, we could explain why certain manipulations are necessarily done to maintain a harmony in the number of syllables of the numerals, mainly those of the basic numerals. Now let us examine the following table -

Numerical figure in English	Manipuri		Tangkhul	
	Numeral	No. of syllables	Numeral	No. of syllables
11	təra-ma-thoi	four	thəra-tə-akhə	five
12	təra-ni-thoi	four	thəra-tə-khəni	five
13	təra- hum-doi	four	thəra-tə-kəthum	five
14	təra-mə-ri	four	thəra-tə-məti	five
15	təra-mə-ŋa	four	thəra-tə-phəŋa	five
16	təra-tə-ruk	four	thəra-tə-thəruk	five
17	təra-tə-ret	four	thəra-tə-ʃini	five
18	təra-ni-pan	four	thəra-tə-ciʃət	five
19	təra-ma-pən	four	thəra-tə-ciko	five

We have seen in the table above that in Manipuri the numerals 11-13 stand out differently from the rest in 14-19 in their having the suffixation [-thoɨ -doi]. But it is noticed that all the numerals including 11-13 have an equal number of syllable i.e. four. As a result we come to know that while there are four syllables in each of the numerals 11-19, there are two in the numerals 1-10. Now it is possible to utter rhythmically the disyllable i.e. 1-10 in two ways – (i) first, with a relatively stronger accent and a rising intonation on the first syllable, which is made quantitatively longer than usual, and with a relatively weak or no accent and falling tone on the second, (ii) secondly, with a relatively stronger accent on the second syllable, which is quantitatively longer than usual. In both ways, a rhythm is maintained.

When we count by Manipuri numerals, the rhythmic pattern naturally changes after 10 owing to the increased number of syllables. When we move from the two syllables of 1-10 to four syllables of 11-19, if we start with the way as given in (i) above, we may probably switch on to a pattern with a stress on the third syllable which will be in rising tone with a quantitatively longer vowel, ending with the fourth vowel in falling tone. If we start with the way as given in (ii) above, we may possible switch on to a rhythmic pattern with stress on the fourth syllable with a falling tone. In this pattern the second syllable may be given a secondary accent. Here it may be noted that the final syllable may display variations in tone subject to the individual's emotion and feeling.

Now the most important thing is that in Manipuri the suffixation process of /thoɨdoi/ in /təra-mathoi/ 'eleven', /təra-nithoi/ 'twelve' and /təra- hum-doi/ 'thirteen' does not retain in the case of 14, 15, 16 etc. If, supposing, [-thoi~ -doi] retains in 14, 15, 16 etc, then, there would have been a partial uniformity in the phonological shape of the syllables with identical final sounds i.e. /thoi/ and /doi/ throughout, but with no uniformity in the number of syllables. This is illustrated in the following tabulation –

(a)	/təra-ma-**thoi**/ 'eleven';	having four syllables	
	/təra-ni-**thoi**/ 'twelve' ;	.. four	..
	/təra- hum-**doi**/ 'thirteen' ;	.. four	..
(b)	*/təra-mə-ri-**thoi**/ 'fourteen';	.. five	..
	*/təra-mə-ŋa-**thoi**/ 'fifteen';	.. five	..
	*/təra-tə-ruk-**thoi**/ 'sixteen';	.. five	..
	*/təra-tə-ret-**thoi**/ 'seventeen';	.. five	..
	*/təra-nɪ-pan-**thoi**/ 'eighteen';	.. five	..
	*/təra-ma-pən-**thoi**/ 'nineteen';	.. five	..

In this hypothetically modified structure in 14-19 given at (b) each of the numerals has /thoi~doi/ as additive suffix, thereby bringing in a uniformity in the phonemic shape of the prefixations of the numerals 11-19. But then it creates a disuniformity in the number of syllables i.e. four in (a), and five in (b) thereby affecting the rhythmic flow. In this modified structure when we move from 13 to 14, we come across a sudden change in the number of syllables from four to five, and it surely disturbs the rhythmic pattern that has been continuing so far. This may explain why /thoi-doi/ is dropped in (b) i.e. from /təra-məri/ onwards.

Again, it may be examined further that if the pattern of {təra +1-3 + /-thoi~ doi/} is being followed in the case of 14-19 we would have had –

(a) /təra-**ma-thoi**/ 'eleven' ←{tə-ra+(ə)ma+thoi}

/təra-**ni-thoi**/ 'twelve'← {tə-ra+(ə)ni+thoi}

/təra- **hum-doi**/ 'thirteen'←{tə-ra-(ə)hum+doi(←thoi)}

(b) */tə-ra-**ri -thoi**/ 'fourteen'←{tə-ra+(mə)-ri+ thoi}

*/tə-ra **-ŋa-thoi**/ 'fifteen'←{ tə-ra+(mə)ŋa+thoi}

*/tə-ra-**ruk-thoi**/ 'sixteen' ←{tə-ra+(tə)ruk+thoi}

*/tə-ra-**ret-thoi**/ 'seventeen'←{tə-ra-(tə)ret+thoi}

*/tə-ra-**pan-thoi**/ 'eighteen' ←{tə-ra-(ni)pan+thoi}

*/tə-ra-**pən-thoi**/ 'nineteen' ←{tə-ra-(ma)pən+thoi}

In this hypothesis as given above, the compounds thus derived show a uniformity in the number of syllables. Even then, these numerals do not give an easy and comfortable articulation with the exception of */tə-ra-mə-ŋa-thoi/ 'fifteen'. This uneasiness in their articulations are caused by the repetition of 'r' in 14, 15, 16, 17 and repetition of /a/ in 18. Even if /təra-pən-thoi/ 'nineteen' is prosodically sounds alright in terms of the continued sequence, təra-ma-pən sounds much better since it matches with the preceding numerals, therefore the rejection of /təra-pən-thoi/ in preference of /təra-ma-pən/ to maintain sequential uniformity.

From this observation, it can be postulated that the speakers of Manipuri in the ancient times had to manipulate the numerals 11-19 in such a way that they are perfectly rhythmical in their final shapes. This may be postulated as a proof to the assumption that the early speakers of Manipuri were highly conscious of verbal aesthetics.

The Tangkhul numerals 10-19 also show this property i.e. love of rhythm in no lesser degree. The only difference is that in Tangkhul the structure is simpler and easier without involving much manipulation. The disyllable of the numerals 1-10 has normally an accent on the second syllable with the last vowel getting drawled and the rhythm easily switches on to the next pattern of rhythm, which has accent on the second and the fifth (i.e. the final) syllable accompanied with rising intonation on the second, and a falling tone on the fifth.

The same rhythm pattern discussed above is followed by the numerals 20-29, 30-39, 40-49 etc.

Of the two way of saying /əmə, əni, əhum/ of Manipuri the one given in (ii) above is almost same with that of /akhə, khəni, kəthum…./ of Tangkhul, while the other way of saying given in (i) has no correspondence in Tangkhul normally.

The number of syllable in the numerals 11-19 is four in Manipuri and five in Tangkhul. But then the third syllable /tə/ in Tangkhul is very weakly articulated so that the length of time or the duration taken in uttering the Tangkhul numerals 11-19 is sufficiently reduced to equalize itself with that of its Manipuri counterparts. The disyllables found in the numerals 1-10 in both languages also contribute to the similarity in their prosodic form[i.e. rhythm].That is to say that the numerals 11-19 in both languages are rhythmically identical.

Conclusion

In conclusion, we can say that there are more similarities than dissimilarities in the morpho-phonemic and morpho-syntactic structures of Manipuri and Tangkhul, as exemplified by their numerals, since numerals reflect many of the morpho-syntactic and morpho-phonemic properties of a language. The use of some obscure words, hardly used in normal vocabulary, like /phu/ in Manipuri and /həŋ/ in Tangkhul provokes us to look for their etymologies. The range of similarity as shown by the pairs / khəni ~əni/ 'two', /məti~məri/ 'four', /təra~thəra/ 'ten' etc. is juxtaposed with the range of dissimilarity as found in the pair /ʃini~təret/ 'seven' and /ʃiʃət~ nɪpan/'eight'. Whereas in the case of /ni-pan/ 'eight', /ma-pən/ 'nine' in Manipuri the semantic role of the /pan~pən/ can be deciphered, that of /ci/ in /ci-ʃət/ 'eight' and /ci-ko/ 'nine' in Tangkhul cannot as yet. And it throws a challenge to the linguists to decipher it satisfactorily.

Love of rhythm is well reflected in the formation of numerals, particularly from 11 to 19 in both languages, even though Manipuri shows a greater degree of manipulation in 11-19 for the sake of verbal harmony.

==========

References

1. Arokianathan, S. 1987. Tangkhul Naga Grammar, Manasagangotri, Mysore: Central Institute of Indian Languages.

2. Chelliah, Shobhana L. 1997. A grammar of Meitei. Berlin: Mouton de Gruyter.

3. Halliday, M.A.K. 1985. An Introduction to Functional Grammar. London: Edward Arnold (Publishers) Ltd.

4. Pettigrew, Rev. William. 1912. Manipuri (Meitei) Grammar. 1988 2nd print. Imphal: Manipuri Research Society.

==========

P. Birchandra Singh
Linguistics Department
Manipur University
Canchipur 795003
Manipur State
India
pbiprachand@yahoo.com

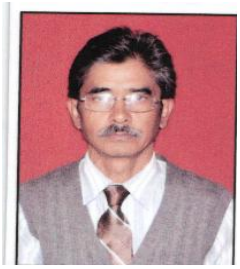

==========
Language in India www.languageinindia.com ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017
==========

Gary Snyder's *Myths & Texts*: An Appraisal

Dr. S. Chelliah, M.A., Ph.D.

==========

Abstract

This paper is an attempt to understand Gary Snyder's stature both as a counter culture figure and an innovative mainstream poet, whose writings generally project an appreciation for the hard work of rural life and the juxtaposition of the past mythical life with the present life of wholeness in order to glorify the primitive cultures and nature by involving with the deep sense of humanity which is suppressed by scientific materialism and all the degenerating aspects of life like corruption, wretchedness and materialism. It also throws light upon the implications in Snyder's ***Myths & Texts*** where he moves from past to present, from nature experienced to history imagined, from personal to the universal and from the textual to the

mythic by stating that myths are nothing but generalized conceptions of human knowledge and behaviour and 'texts' are the modern situations carefully scrutinised through ancient myths.

Key words: Gary Snyder, Myths, Texts, counter culture, practical application in real life

Gary Snyder: A Counter Culture Author

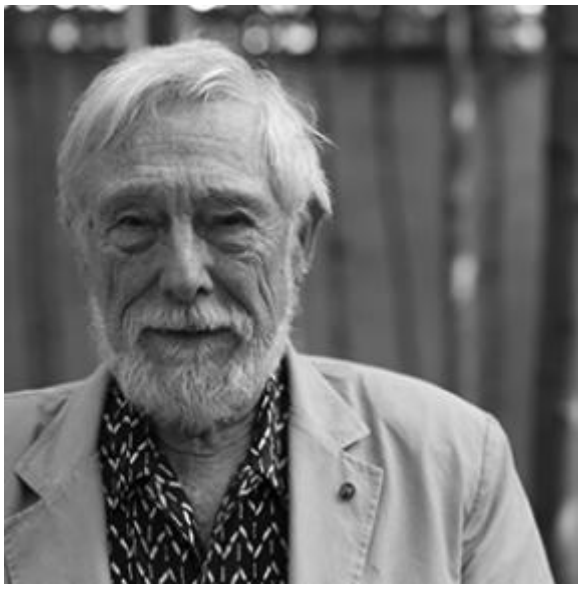

Courtesy: https://www.poets.org/poetsorg/poet/gary-snyder

Gary Snyder's stature both as a counter culture figure and an innovative and significant mainstream poet has, no doubt, placed him in an uncommon position in contemporary literature. Though only slightly involved with the San Francisco Beat movement of the 1950's, and often linked with them, he has also received extensive scholarly attention. His work is seen richly to embody the influence of such literary giants as Walt Whitman, Ezra Pound and Ralph Waldo Emerson. He is the recipient of several literary honors and awards including a Pulitzer Prize for his poetry collection namely ***Turtle Island*** (1974) and his reputation as a notable author remains largely secure in the current literary scenario. "His writing generally reveals an appreciation for the hard work of rural life and the closeness it affords with nature, an interest in the spiritual link between primitive cultures and nature, and a deep sense of involvement with humanity" (CLC 386).

Myths and Texts

Myths and Texts, completed by 1956 but published only in 1960, is a poetic creation of Snydder in which he intensifies the notion until it becomes an emblem of the art in general

and human predicament in particular. Though published after his first poetic creation ***Riprap***, ***Myths & Texts*** was his first completed work. The very title of this work was taken from the anthropologist John S. Swanton's *Tlingil Myths and Texts* (Swanton xxxix). ***Myths and Texts*** is not a group of casual poems collected under an interesting title; it is "an imaginative application of anthropological materials" (Steuding 68).

In Snyder's explanation of the creation of ***Myths and Texts***, he stated that "the book grew between 1952 and 1956... its several rhythms are based on long days of quiet in lookout cabins; setting chokers for the Warm Springs Lumber Company... the songs and dances of Great Basin Indian tribes I used to hang around" (Allen 421). This statement shows that the wilderness experience awakened Snyder to the original structure of the psyche of ancient man. He saw people engaged in sizing the unshaped timber from cabins. His living experience amidst the songs and dances of Great Basin Indian tribes deepened his knowledge of human nature. They were people living in close harmony with the natural surroundings and treating labour as a way of life that secured whole-eyed vision of life for them.

Ancient Lives and Their Basic Patterns

The ancient lives followed certain basic patterns. Later on, Jung called them 'archetypes'. There were a certain precious life-motifs in the ancient way of life and so Snyder makes use of myths in his poetry. 'Myth' is after a name applied to a particular type of ancient human behaviour. Myths therefore refer to certain conceptions of ancient human behaviour. A high degree of excellence in human behaviour creates a basis for a myth and a subsequent archetype. Modern life is devoid of myths because the richness of life is absent. 'Myths' are therefore, rich records of past human behaviour and 'texts' are present predicaments more specifically, the title, as Snyder writes, "also means the two sources-of human knowledge-Symbols and sense- impressions" (Allen 421). To Snyder, "myths" are the constructs through which men perceive and understand the "texts", the physical world or what they call reality. Thus, "myths" relates to their physical environment" (Mueller 255) Snyder's life in the woods, is a symbolic withdrawal from an over systematized industrial culture. He is often found in the woods, in certain areas where life prevails in a wholesome sense. Therefore, life in the woods presents a parallel to the ancient life grounded in wholeness. This helped Snyder to recollect the past myths and relate them to the present life situations. There is a positive juxtaposition of the past mythical life with the present life of wholeness found in the woods. This is a

comparison invoked by Snyder in order to glorify the present tribes living in the forests and woods.

Imaginative Modes of Consciousness

All imaginative modes of consciousness are not duly recognized in modern days owing to overwhelming materialism and commercialism coupled with mere scientific and external pursuit of things. It is in this context that Snyder pleads for the value of myths and its healing touch for the modern man. Human sensibility becomes dismal in the absence of the aid of imagination. What is suppressed by scientific materialism is nothing but 'imagination' and what is required to purify this tragic condition is nothing but the store house of ancient myths in which the richness of imagination gets embodied. Snyder's interest in imagism must not be over-emphasized. For some time, the imagistic creed of Ezra Pound offered some poetic relief. But the real soul of Snyder was longing for a revitalizing of other elements in his consciousness. Poetry must bring the whole soul of man to activity. But it is usually the most profound and comprehensive poetry which stirs the entire human consciousness in its totality.

Excessive Rational Sophistication

The modern life is covered with excessive rational sophistication. Life lived at a rational level does not reveal the depth of its mystery. Snyder realizes the inadequacy of reason to explore all levels of life. Many events of life can be understood only by a man who is filled with an imaginative mode of consciousness. The depth of life is hidden by many superficial elements. Snyder's poetic career involves an inward journey into the depth of life. His creative mission begins with the examination of primitive forms of life. The poetic urge in him remained insatiable. This is the reason which explains his interest in different writers like Thoreau, Whitman, D.H. Lawrence and T.S. Eliot. Snyder's revolutionary career becomes evident in his acceptance of Zen Buddhism as a valuable resource for the integration of human consciousness. Snyder's greatest asset lies in his virtues of openness and sincerity. He evinced his interest in the freshness of life. Nature exhibits its vitality in many ways. The deterministic science made nature a dead matter while the Romantics presented 'nature' as a living organism. In his conception of nature, Snyder was one with the Romantics in his spirit.

Primordial Consciousness

'Myths' represent, according to Snyder, the primordial consciousness of the primitive people. There is no division between rational consciousness and intuitive awareness in them. In modern days, rational consciousness is emphasized at the cost of imaginative mode of awareness. Therefore, 'myths' have a function to invoke a pre-logical or non-logical modes of awareness in apprehending things as parts of an integrated whole. The modern man without the knowledge of myths is placing himself in a Sahara Desert according to Snyder. For Snyder, life in the city presents a contrast to life in the past. The present "texts" are the present problems and situations that appear in frightening proportions. All the degenerating aspects of life like corruption in sensibility, wretchedness in human behaviour, too much interest in money and materialism, as Snyder says, form the "texts" leading to mechanisation of mind and feeling. This is the present text or record of human degeneration. Snyder's poetic mission lies in making an enquiry into the origin of all problems. The suppression of the imaginative mode of consciousness is responsible for the present degradation. A corrective to this corrupt text is to be sought in ancient myths.

Create a New Awareness of the Existing Crisis

A casual glance at the present situation with the rich consciousness of the past myths will create a new awareness of the existing crisis. This act itself is a whole someone. Snyder in the spirit of a Romantic poet has understood man in terms of nature and nature in terms of man imagination in man helps him to project into objects of nature. This vital link between man and nature creates a great bond of affinity and depth. Perhaps Snyder sees such depth and affinity in ancient lives. This may be one reason why his interest in myths gets a new significance and dimension.

'Myths', according to Snyder, embody a vital link between man and nature. Bob Steuding states as: "The central themes of ***Myths & Texts*** are the result of Snyder's studies at Reed College and his observations of and meditations upon the relationship between man and nature" (Steuding 66). In other words, Snyder's work ***Myths & Texts*** reveals an ancient mode of life based on joy, primal sympathy and deep participation amidst natural surroundings. It is very clear from the given passage that man loves living in close harmony with nature:

"Green Comes out of the ground
Birds squabble
Young girls run mad with the pine bough" (MT3)

The picture of 'birds hum and squabble' and 'girls run mad with the pine bough' evokes the very origin of human emotions which are found in a state of rhythm and harmony. This is the reason why Snyder takes a journey to explore and discover the deeper sources of wisdom revealed in such simple ways of life.

Myths & Texts

Myths & Texts has three sections namely "Logging", "Hunting" and "Burning". It is quite possible that Snyder was deeply disturbed by the dehumanizing process of mechanisation. The complexity in modern life is directly traceable to the overwhelming importance given to reason. Snyder wants to provide a balance to the human psyche which is now under the spell and orientation of reason. The point to be noted here is that when the machine-oriented civilization becomes very dominant, naturally man is dead and nature loses its charm and vitality. The human psyche looks for relief. The poet undertakes this predicament of the human mind and believes that man has to separate himself from these soul-killing surroundings and undertakes a quest for wisdom. Thus, "logging" deals with man's separation from the primal sources of human consciousness, "hunting" with the discovery of the deeper psyche through journey and "burning" with a return to social life with a newly gained wisdom. The very first section "Logging" of ***Myths & Texts*** does portray the actual depressing state of affairs in life. Snyder has greater skill in contrasting the modern gloomy life with the joyous mode of ancient life. Before the advent of machine age, life, according to him, was real and interesting. This is beautifully shown in the lines that follow:

Each dawn is clear
Cold air bites the throat
Thick frost on the pine bough
Leaps from the tree
Snapped by the diesel" (Poem-8 in MT, 10)

In the past, man communed with nature and nature communed with man in return. Life was expressed in a very exalted Spirit. The poet is pained to note that the spirit of life is grippled by the D8 Caterpillars. The gloom in modern life is portrayal clearly in these lines:

ground by steel tracks
In the frozen grass
wild horses stand
beyond a row of pines
The D8 tears through piss-fir
Scrapes the seed-pine
Chipmunks flee (MT 10)

In the opinion of Snyder, a deep co-operation between man and nature makes man's life sublime and happy. But the D8 caterpillars strike at the very basis of this co-operation and separates man from nature and the animal world. This is the modern "text" – man's separation from nature namely man's spiritual disorientation which needs to be healed by a meaningful exposure to the study of myths".

The Poem 8

The poem-8 of "Hunting" section in ***Myths & Texts*** brings out Snyder's attitude to life much more comprehensively. Usually myths & symbols express a rich mode of imagination and thereby portray the sub-conscious level of man. For example, poem-8 expresses the poet's relation to creatures. Man becomes one with birds and animals more at a sub-conscious level. A casual description of a deer dancing on the mountain in poem-8 of "Hunting" section puts the poet in a state of ecstasy. This picture essentially describes the deeper level of man which longs for some kind of fulfilling experience. It is clear from a study of anthropology and deep psychology that the sub-conscious life of man may be invoked and revitalised only with the

renewal and revival of myths & symbols. This spirit gets vividly reflected in the following lines:

> Deer on the autumn mountain
> Howling like a wise man – (MT 27)
> ----------
> Deer don't want to die for me
> I'll drink sea-water
> Sleep on beach pebbles in the rain
> Until the deer come down to die
> In pity for my pain (Myths & Texts 28)

Deep Interaction Between Man and Deer

The theme of this passage shows the deep interaction between man and deer. The poet is capable of establishing a sub-conscious level of communion with the deer. This section is connected with hunting. Snyder does not mean hunting as an aggressive activity. He makes an appeal to the deer that he is going to kill it. The deer responds to the poet's pathetic state of remorse in such a manner that it wishes to die as a mark of pity for the poet's sensibility. All these things clearly express the language of myths and symbols. The deer wishing to die for the poet indicated the depth of response that an animal is capable of making towards man. The point here is that man was more at home with the animal world. This harmony between man and beasts is based upon an imaginative level of consciousness. Any imaginative mode of thinking or living is indirectly known as a kind of mythic consciousness or symbolic recognition of things.

Academic Training and Poetic Sensibility

Usually academic training follows a rational line and therefore hampers the development of sensibility. In Snyder's case, it proved to be a blessing in disguise. Bob Steuding rightly stated in his book entitled ***Gary Snyder*** as:

> "At Reed, Snyder took the opportunity to use his imagination as well as the academic analytical abilities which he was taught to develop. Clearly, formal education had an important effect on the mind of Gary Snyder and is evident in ***Myths & Texts***. Although

the poems are grounded in actual experience, ***Myths & Texts*** is a scholarly and in a certain case, academic work. The idea for these poems was probably conceived before his lookout and trail crew experience s (1952-54) and ***Myths & Texts*** bears the clear impression of Snyder's studies at Reed College, as well as the imprint of his extracurricular interests" (P27)

Historical Wisdom and Scholarship

Perhaps Snyder's case illustrates the thesis that a mature understanding of the modern crisis requires a profound historical wisdom and scholarship.

Gary Snyder owes a deep debt to pound, Jung and Eliot in his understanding of myths. It was Pound who broke the cobwebs of cultural narrowness and exclusiveness and introduced Snyder to cross-cultural experiments. The western psyche contains certain defects. This psychic neurosis springs from lack of depth in human consciousness. It is reason which predominantly orders the inner landscape of man and so human personality is improperly integrated. The due balance and moderation which the human mind can receive from imagination is entirely absent. Snyder, therefore, believed that the western scheme carried certain defects in their vision. The only way to remedy the defects lies in the revival of myths which indirectly involves interest in cross-cultural consciousness. It was Pound who showed the way for Snyder. Though evidences many influences, a consideration of three important influences seems imperative. First and most obvious, as critics have pointed out, is the influence of Ezra Pound. Pound's use of the ellipse, his juxta positioning of quotations, his loose thematic linking of sections and his use of exoteric, non-western materials is evident. Secondly, in the conception of the work, Snyder seems to have been significantly influenced by the theories or more specifically, by the admonitions of psychologist Carl Gustav Jung, as interpreted by Joseph Campbell. And third is the example offered by the work of T.S. Eliot. In many respects, ***Myths & Texts*** is strikingly similar to Eliot's "The Wast Land", one of the basic models for contemporary mythic Literature" (Steuding 67)

Eliot's *The Waste Land*

Snyder's deep concern with myths and symbols begins with his profound interest in Eliot's ***The Waste Land*** which explores the tragic conditions of the modern world and lays emphasis upon the renewal of mythical mind. Eliot saw that the ancients had developed a mode

of knowledge far healthier than the moderns for their life was rooted in mythical sensibility. Snyder took the clue from Eliot and developed his interest in myths and symbols on a much larger scale with obvious modesty, Snyder acknowledges his debt to Eliot by writing thus: "of course studied Eliot, much too-very carefully" (P70). There is a closes resemblance between Eliot and Snyder in the use of the mythical method. Eliot looked at primitive cave painting and wrote "Tradition and the Individual Talent". Possibly, "Eliot's response his feelings of awe, reverence and admiration for the art treasures of the paleolithic past indicate the point at which these seemingly disparate poets touch" (Steuding 70).

Past, Present and the Future

There is a need to know the past as the present is nothing but an extension of the past. Eliot holds the view that the past contains many health-giving forces for the rejuvenation of the present. Eliot's mythical method is based on a realization of the shallow and tragic conditions of modern life and Snyder is at home with it. Imaginative modes of consciousness, happy kinship with nature, freedom of giving value to the past are to be recovered Eliot and Snyder have the genius to hit upon the right cure of things. To live inward with the past, according to both Eliot and Snyder, needs historical consciousness. A man imbued with historical sensibility sees the past and present integrating at one place. In "Tradition and the Individual Talent", Eliot writes;

> "Tradition is a matter of much wider significances. It invokes, in the first place, the historical sense, which we may call nearly indispensable to anyone who would continue to be a poet beyond his twenty fifth year; and the historical sense involves a perception, not only of the pastness of the past but of its presence.... this historical sense, which is a sense of the timeless as well as the temporal, is what makes a writer traditional. And it is at the same time what makes a writer most acutely conscious of this place in time, of his own contemporaneity" (P4)

In the terms outlined by Eliot, Snyder's perception is nothing but "historical". In ***Myths & Texts*** and in ***Mountains and Rivers without End***, the richness of archaic culture underlies the images of the destruction and decadence of the present era. Quite 'traditional' in this respect, Snyder's work manifests his awareness of his place in the stream of events called "time" (Bob 71)

No doubt, Snyder wholeheartedly owes his literary alliance to Eliot in the matter of treating myth as a transforming force on the modern mind. Both poets delight in the use of classical allusions. Eliot's reference in lines 196-98 of "The Waste Land" to Greek mythology – to Diana caught naked by Actaeon – deserves special mention here. Actaeon saw Diana nakedly in bath. Actaeon in turn became a deer pursued by Diana in the form of a Round. Eliot believes that his ancient incident carries classical grace and dignity. Snyder makes use of the same classical myth with a slight change in his purpose:

"Actaeon saw Dhyana in the Spring
it was nothing special
misty rain on Mt. Baker
Neah Bay at low tide" (Poem – 13 in MT)

Snyder exploits Eliot's uses of myths in a very unconventional way. Eliot uses myths in order to revive certain awareness of the past. Snyder does the same thing with a different motive. In Eliot, there is a specific Christian commitment whereas in Snyder, there is a universal response to things. Eliot wants to juxtapose a past classical event with the present state of degeneration and it is in this way that a new knowledge of life can be as stated by him in **The Waste Land**. Snyder has worked on the mythical method of Eliot with a different overtone, though their purpose may be somewhat similar. For by making a reference to a classical myth in the manner of Eliot, Snyder writes that there is nothing special about the classical event. The memory of a rich way of life lived in the past is what appears to be import. In this respect, myths are a rich deposit of the past way of life.

To Conclude

To conclude, all situations which prevail in the present world can be roughly described as reality or physical surrounding or in other words "texts". The implication is that Snyder's ***Myths & Texts*** make a simultaneous comparison of the past with the present, the personal with the universal and the mythical with the textual. Lisel Mueller's words bear evidence and make this point very clear:

"In ***Myths & Texts***, Snyder moves from past to present, from nature experienced to history imagined, from the personal to the universal, and from the textual to the mythic" (P255)

Snyder's ***Myths & Texts*** thus describes an eternally ongoing process conceiving life as an evolution containing diverse, vast and infinite potentialities taking its roots from ancient myths to move forward for a multi-faceted process of hope and renewal in all current human life situations. In a word, it may be stated that 'myths' are nothing but generalized conceptions of human knowledge and behaviour and 'texts' are the modern situations carefully scrutinised through ancient myths.

==========

Works Cited

1. Allen, Donald (ed) **The New American Poetry**
   New York: Grove Press, 1960

2. Mueller, Lisel. "Gigging the Universe" **Poetry**
   CXI, 1968 P – 255

3. Steuding, Bob. "Creating a Myths" **Gary Snyder**
   London: Twayne Publishers, 1976. P.68

4. Swanton, John R. "Tlingit Myths and Texts"
   Bureau of American Ethnology, 1909. PXXXIX

==========

Dr. S. Chelliah, M.A., Ph.D.
Professor, Head & Chairperson
Department of English & Comparative Literature
Madurai Kamaraj University
Palkalai Nagar
Madurai – 625021
Tamilnadu
India
aschelliah@yahoo.com

==========
Language in India www.languageinindia.com ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017
==========

Language Policy and Research on Technological Developments in English Language Teaching in Malaysia

Maya Khemlani David, Ph.D.
Francisco Perlas Dumanig, Ph.D.

==========

Abstract

This study examines the language policy and research on technological developments in English Language Teaching in Malaysia. It analyzes the country's language policy and research on technological development in language teaching which has greatly influenced innovations in English language teaching. In the 21st century coupled with technological development, the demand of English has resulted in changes to the teaching of English in schools, colleges and universities. It is evident that the exposure of students to technology has encouraged the integration of technology in English language teaching in Malaysia. The study reveals that the use of facebook, blogs, whatsapp and other technologically driven approaches in teaching English have become popular methodologies in teaching English. Due to rapid technological development, it is recommended that training for English language teachers is necessary in order to cope with the rapid demand for pedagogy that incorporates IT so as to meet the needs of technologically advanced learners.

Keywords: language policy, English language teaching, technological development, innovations

Introduction

Recent development in education has encouraged innovations in the teaching of English language in Malaysia. Such innovations exist as a result of changes in the language policy, development of information technology, modernization and globalization/ internationalization of education. Malaysia has experienced a number of changes in the education policy, massive developments in technology, rapid globalization/ internationalization and stiff competition among industries. As a result, the teaching of English language has become a major concern of

the government and this has resulted in the introduction of new innovations, especially in the teaching of English as a second language.

Before discussing the research on innovations in English language teaching in Malaysia, it would be appropriate to present a brief history of the education language policy of the country as this has greatly influenced innovations in English language teaching.

English Language Policy in Malaysia

Malaysia is a multi-ethnic and multilingual society which consists of three major ethnic groups; Malays, Chinese, and Indians and there are also other minority groups like the Orang Asli and the ethnic groups in Sabah and Sarawak. Bahasa Malaysia or Malay is the national language and from an educational viewpoint English is the country's second most import language. Many people can speak English albeit with different levels of proficiency. The major languages spoken are Bahasa Malaysia, Chinese (Mandarin), and Indian (Tamil).

Before independence, English was the official language in Malaysia while the other languages - Malay, Chinese and Tamil were deemed vernaculars. However, Malay scholars believed that English in Malaysia "produced a detrimental effect on the development of the Malay language as it was confined as the language of the home and the medium of instruction of a limited number of primary schools, Malay was deprived of the opportunity to develop" (Karim Nik Safiah, 1981: 45). It would therefore be timely to "release the Malay from the shackles of British colonialism which was best represented in the vestiges of the English language" (Mitchell, 1993: 61). While there may be some truth to what the Malay nationalists and intellectuals felt about the development of Malay language and indigenous rights, the rationalizations remain rhetoric because the compelling reason for the accelerated use of Malay especially in education was according to Watson (1983), to some extent based on the belief that the non-Malays had done well in English medium schools and at tertiary institutions. The English educated urban non-Malays had dominated major commerce/ business sectors as well as the professions while the largely rural Malay population had been by-passed.

During independence in 1957, Malay was declared as the national language, a symbol of national unity, although less than 50% of the population at that time spoke Malay (Gill, 2004). According to Asmah Haji Omar (1997), Malay was chosen to fulfil this function because

of "its dignity, its role as a lingua franca, its position as a major language, its possession of high literature, and the fact that it once had been an important language of administration and diplomacy in the Malay archipelago" (p.15).

Even before independence, political parties like the Malay UMNO and the Chinese MCA had agreed that Malay would be the national language via a memorandum in August, 1953. Thus there was little controversy over the acceptance of Malay as the national language and this has been confirmed by Article 152 of the Malaysian Constitution. However, the Constitutional framers did not phrase Malay as the "official" language, a stamp that allows the language to be used for all official purposes. Consequently, from 1957 to 1967, English continued to fulfil this official role and would have continued unabated but for the rise in linguistic nationalism among Malay nationalists.

After independence, the leaders of the country chose to progress along a pragmatic path, pacifying minority communities of the continued role for their languages and at the same time assuring Malay nationalists of a greater role for Malay. At this time it was apparent that the nationalists would not accept the notion of a multilingual nation. Discontented Malay nationalists were unhappy with the slow progress in the institutionalisation of the Malay language in the country and sought to champion Malay in political domains (vis-à-vis the official language, the language of administration, education and for all formal and official purposes) (David and Govindasamy, 2003).

The Malay groups particularly the powerful Federation of Malaya School Teachers' Association and the Malay National Action Front, were also unhappy with the provisions of the 1967 National Language Act and criticized it as not enhancing the status of Malay as the primary language of the nation because the Act asked for the continued use of English (Mitchell, 1993). The opposition to continued use of English is understandable as Chai (1971) observes, "English came to be regarded not only as the language of colonial education but also, after independence, as an obstacle to the educational, social and economic advance of the majority of Malays" (p. 61). Their suspicion was confirmed by an important fact: there was a steady increase in enrolment in English medium secondary schools (Watson, 1983).

The Ketuanan Melayu ideology (or Malay rights or ownership), that spurred nationalists to promote and encourage Malay was also highlighted in the former Prime Minister, Dr. Mahathir Mohomad's book, the Malay Dilemma- which is not surprising as he was a strong proponent of strengthened affirmative action for the Malays. Mahathir, in his highly one-time controversial book wrote that the Malays are the "definitive people" of Malaysia as they have a birthright guaranteeing them special privileges such as those outlined by Article 160 of the Constitution of Malaysia. The Article states that a Malay is one who professes to be a Muslim, habitually speaks the Malay language, adheres to Malay customs, and is domiciled in Malaysia (Shuid and Yunus, 2001). There were Malay nationalists who viewed that having other languages in educational domains were detrimental to the nation's unity. For instance, Syed Nasir Ismail, a Malay nationalist political leader during that period, insisted on closing down all Chinese schools in Malaysia as soon as possible, in order to make Malay the sole official language and to reduce competition (Lee Kuan Yew, 2000).

The Malay language as a medium of instruction was implemented in government schools but vernacular schools at least till primary level were allowed to remain. In order to enable students from vernacular schools to effectively transfer to Malay medium secondary schools, transitional classes called Remove Classes were introduced in 1960 (Rahman Talib Report). Pupils from Chinese, Tamil and at that point in time Malay medium primary schools, were required to undergo an extra year in these "remove classes" in the secondary school. This was to enable students from vernacular schools to become proficient in Malay or English as the situation required. With independence in 1957 and the consequent need for nation building Malay was made the national language of the country in 1967.

The Malay nationalist leaders also took the opportunity to assert that Malay should be used as a lingua franca to promote unity amongst the ethnic groups as it is stated in the Federal Constitution (Article 153) that Malay is the national language of Malaysia. Malay thus was seen as an identity that is shared by all Malaysians hence it was appropriate to learn it in order to be considered Malaysian.

The leaders, spearheaded by the Barisan Nasional, jointly agreed to reduce the influence of English as it was associated then with British imperialism. In the process, English schools were converted to the Malay-medium in West Malaysia by 1983 (Asmah Haji Omar, 1997),

while English schools in Sabah and Sarawak (East Malaysia) were converted by 1985 (Solomon, 1988: 46). The conversion of the English medium schools to Malay medium began in 1968 at a gradual pace and on a piecemeal basis (Solomon, 1988: 47). Initially, those subjects that could adopt the Malay language as a medium of instruction without difficulty were the first affected by the conversion process (Asmah Haji Omar, 1982: 15). From January 1968, all English medium primary schools were required to teach physical education, art and craft, local studies and Music in Malay in Standards 1, 2 and 3. More of the Arts subjects were taught in Malay before the shift to Malay occurred for the Science subjects. In fact, for a short period of time during this transitional phase some schools ran the same course in science subjects in two streams, namely, Malay and English. In 1976, all English medium primary schools were completely converted into schools where Malay was used as the medium of instruction and by 1982 all the former English medium secondary schools were converted to National Schools in Peninsular Malaysia (Solomon, 1988: 46). The Education Act was extended to Sarawak in 1977 and the change of the medium of instruction to Malay throughout the entire school system was completed in Sabah and Sarawak three years later i.e. in 1985.

To redress the imbalance, education was chosen as the primary mode for instituting changes. The language policy changes that came into effect in the country in the 70s included Malay replacing English as the medium of instruction in all English medium primary and secondary schools. This task was completed in 1978 and Malay was used in all university education. This exercise was to be completed in 1983 but in reality it took longer because of teething problems; the Higher School Certificate (A- level) and School Certificate (O-level) examinations (which were conducted by the Cambridge University) as well as other national examinations being offered in Malay. The A- and O-level examinations were replaced by the STPM and SPM, respectively and most importantly, students had to obtain a credit in Malay to be awarded the SPM certificate, the prerequisite to obtaining a tertiary education, government jobs, teacher training opportunities, etc.

The implementation of Bahasa Malaysia as the medium of instruction for many years resulted in the deterioration of English proficiency in Malaysia (as compared to the proficiency of those who graduated from English medium schools during the British era) and despite the language being declared the second most important language in Malaysia, more and more local graduates found it difficult to get jobs. Twenty years after the implementation of

Malay-medium education throughout the school and tertiary system, due to the emergence of globalization, the country's leaders realized that the fortification of the Malay language at the expense of the development of English was to the detriment of its people. In early 2002, it was reported in major newspapers that there were 24,000 unemployed graduates from the Malay community (The Star, May 6, 2002). It was also reported that many were unable to procure jobs because of their limited English language skills. The Malaysian Employers Federation Executive Director, Shamsuddin Bardan, explained, "employers were reluctant to hire local graduates because they were not able to communicate well in English…This is one of the reasons for the many unemployed Bumiputra graduates" (The Star, 2002b: 4).

Consequently, such demand for English in schools, colleges and universities has transformed the view of English language teaching in Malaysia. The emergence of information technology in the 21st century has greatly influenced innovations in the English language teaching in the country. We will now discuss the advantages of integrating technology in language teaching before discussing the research on innovations of using such technology in Malaysia.

English Language Teaching and Integration of Technology

Teaching English as a second language in Malaysia is becoming more challenging due to the decreasing motivation of young learners to learn the language when taught in more conventional or traditional approaches. The emergence of modern technology in the 21st century has resulted in learners wanting a more sophisticated approach which integrated several materials or techniques in the teaching of the English language.

As a result, teachers of English need to be more innovative in their teaching methods because today's students are no longer interested in old approaches in learning. Teachers must be aware of their students' needs. Since the notion of literacy has changed, the teaching approaches and materials must change accordingly. In fact, at present, both the students and teachers must have access to the "English language digital content" (Shariman, Abdul Razak, & Noor, 2014).

Technology helps to restructure and improve the classrooms with authentic activities that will enhance collaboration. It is also an effective tool for interpretative skills, information

management and open inquiry. Consequently, it provides an excellent avenue for students' motivation, exploration and instruction in a multi-sensory diverse world. However, it must be emphasized that using technology for the teaching must be complemented with teachers who have the appropriate pedagogical skills as technology is only a tool. The challenge rests with the educators to effectively integrate such tools in appropriate places through out the curriculum (Wright, Wilson, Gordon, & Stallworth 2002; Barron & Orwig, 1995).

Before integrating technology in teaching, it is essential for educators to examine first the students' needs. This will help teachers to use strategies and think of ideas as to how technology can be integrated in their teaching. Studies show that sending English teachers to seminars, workshops and to pursue post graduate degrees help to enhance their competence in teaching the subject (Dumanig, 2005).

Traynor (2003) argues that using electronic communication technology helps students develop and enhance their knowledge and discover new things they might have not thought of without the aid of technology. Students can come to understand technology while technological tools help them tap into real experiences, fantasies and visions. Min Jung Jee (2011) explains that the use of technology enhances instruction specifically in the field of language instruction. However, the exploration of new technologies for teaching and learning requires time as well as a change in attitude of teachers and students so that they are able to properly use and apply these tools in teaching. Currently, some teachers who are not computer literate find it difficult to use computers in their respective classes. Although computers and multimedia instructional technology are now available in many campuses, the percentage of teachers using them remains low (Cuban, 2003). It is therefore necessary to equip teachers with skills in using technology to facilitate classroom learning efficiently and effectively.

Studies on the use of Computer Assisted Instruction (CAI) have identified effective learning outcomes among college students and adult learners (Rouse, 2007; Dumanig, David & Jubilado, 2011). It is believed that CAI appeals to varied learning modalities and consequently meets the diverse needs of every student. With CAI students can learn at a comfortable pace and interact directly and continually with computers that provide immediate feedback and positive learning effects (Mustafa, Ashhan, and Turgay, 2011). As a result, many educational institutions today are investing much in technology to enhance students' learning.

In addition, CAI helps students learn many specific skills at various levels, such as; elementary, secondary, college and adult education. CAI has positive effects on the achievement and development of students in different skills (Liao, 2007). In fact, the use of any computer software helps to enhance language teaching and learning (Sawhill, 2008). Computers play a valuable role in focusing students' attention, presenting content and facilitating students' understanding in a lecture (Rap, 2006). Computer programs designed to present information on a screen to students using an electronic blackboard allows an instructor to present similar kind of information as when he uses handouts or overhead transparencies. This shows that using CAI does not really deviate from the traditional approach of teaching, rather it modernizes traditional method using modern technology, and this makes learning easier The use of technology in teaching could be adapted to the type of form or function to be learned.

Research in Innovations in English Language Teaching in Malaysia

Undoubtedly, changes in the syllabi have to some extent influenced the use of technological innovations in ELT. Such innovations of English language teaching in Malaysia can be traced chronologically. In 1983, the structural approach of teaching English was introduced in three different approaches. In the primary level, the use of structural- situational approach was introduced, in the lower secondary school, the use of contextual based approach in teaching English was used and the final two years in secondary school, the communicative approach in teaching was used (Pandian, 2006). The structural approach is a teacher-centered approach where teachers tend to focus more in teaching the grammar rules rather than the learners' communication skills. Consequently, learners have a hard time using the English language in the actual communication context.

With the aim of enhancing the teaching of English in Malaysia, the use of communicative language teaching was introduced in 1980 which started in the upper secondary. The implementation of the communicative language teaching was to address the issues of the learners' inability to speak English in the actual context. However, the change created additional problems particularly to English language teachers who did not have training in the communicative language teaching approach.

The development using this approach was planned carefully particularly the progress of teaching and learning the English language from the primary to the secondary. During the first six years, the concentration was more into the structure, vocabulary and the sounds of English but in the next three years the focus was on the structural patterns in context (Rajaretnam & Nalliah, 1999).

One major development of the communicative language teaching was the introduction of the New Primary Schools Curriculum or KurikulumBaru Sekolah Rendah (KBSR) and the Integrated Secondary Schools Curriculum or Kurikulum Bersepadu Sekolah menengah (KBSM). The emphasis of KBSR was to develop the learners' three R's such as reading, writing and arithmetic while the KBSM emphasized the integration of moral and spiritual values in English classes: reading, listening, speaking and writing (Pandian, 2006).

In the 1990s, Self- access leaning (SAL) approach in teaching English was introduced which emphasized that learners must develop the sense of responsibility for their own learning. According to Pandian (2006), the concept of SAL was that, every learner varies in their rates of learning; they also vary in their needs, interests, attitudes and aptitudes; they are responsible for their own learning; and teachers are creators of conducive classroom environment.

In the latter part of the 90s, class readers and literature in English language teaching was introduced. This means that the use of literature serves as the springboard in teaching the English language. In 1999, the implementation of the literature program was started in the secondary school. In 2000 it was introduced to Form One and Form Four learners, in 2001 it was introduced in Form Two and Form Five and in 2002 it was introduced to Form Three.

While introducing the literature program, the Ministry of Education started to conceptualize the Malaysian Smart School. The idea was to advance the teaching of English in line with the development of Information technology. Improvements in learning technologies have influenced all aspects of life of today's students (Ming, Sim, Mahmud, Kee, Zabidi & Ismail, 2014). Majid, Ali, Rahim & Khamis (2012) stated that in Malaysia, the integration of technologies in daily teaching and learning processes started with the introduction of Multimedia Super Corridor in 1996 where one of its flagships was the implementation of Smart

Schools. Advances in learning technologies have resulted in a ceaseless search for more effective and applicable methods of instruction.

As a result, new teaching methods such as digital story-telling DST (Heo, 2009; Ming, Sim, Mahmud, Kee, Zabidi & Ismail, 2014; Sadik, 2008) are required for today's teachers to be equipped with for teaching today's students. An example is blogging; writing in a blog (Kuteeva, 2011) is a new trend which has changed the definition of writing, text, reader and author. Each member of the blog is both author and reader of the produced text. Having the role of reader-writer is a new trend in writing. Previously, author(s) used to write for reader(s) and there could not be any immediate feedback on the text from the side of reader(s). Today, through the new developments in cyberspace/digital world, such as WhatsApp, Wikis, and blogs (DeWitt, Alias, & Siraj, 2014; Kuteeva, 2011), writers get immediate feedback from their readers. Text is no longer a silent or passive product. Multimodal (Shariman, Abdul Razak, & Noor, 2014) texts include text, pictures, videos, and other interactive forms.

Facebook, a vastly known social site among the youth as FB is almost the best example of integration of new technology and English language use. Facebook can play an influential role in teaching/learning of English. In a study of FB usage among university students at Universiti Sains Malaysia (USM), Penang, 300 students believed that Facebook provided an "on-line environment" for them that facilitated learning of English to a great extent (Kabilan, Ahmad, & Zainol Abidin, 2010).

Ustati & Ismail (2013) looked at another innovative effort for enhancing the teaching of English in Malaysia, in which all Malaysia's polytechnics installed a "Digital Language Lab" (DLL) so as to enhance the "students' English language learning experience". The feedback on the usage of DLL, from teachers and students, were both positive and negative. They reported four main challenges faced by students and lecturers who used DLL. Challenges included laboratory facilities, teaching practices, students' challenges, and lecturers' integration of digital language laboratory into their lesson plans (2013).

On the other hand, mobile phones, the pocket-sized handheld devices, have been found to be very effective in Mobile Assisted Language Learning (MALL). Soleimani, Ismail, and Mustaffa (2014) administered a questionnaire to 25 ESL Malaysian postgraduates at Universiti

Kebangsaan Malaysia (UKM) and received positive response to the use of MALL. Mobile phones are useful for doing various activities and students use English as the language of interaction with their peers and lecturers. To add to positive points of using mobiles for teaching/learning English, it should be highlighted that these devices are also used outside the classroom context where students do not have similar level of stress and anxiety that they may face within the physical space of the classroom. They do not have to worry about the time and place of learning. Researchers (Soleimani, Ismail, and Mustaffa, (2014) suggested that English teaching materials must be designed in a way that they best fit into the strengths and weaknesses of mobile phones in order to achieve the best results.

Compared to the four main language skills namely writing, reading, speaking, and listening, English language literature has been almost ignored or less focused in Malaysian secondary school curriculum. Since literature is always perceived by students as boring and the teachers of literature have to follow the same old text-based methods, there was a need for studying a creatively designed on-line system for teaching English literature. In a study conducted by Taha & Ming (2014), they examined the secondary school students' motivation for learning English literature by using a Literature Online Support System (LitOSS). After using LitOSS, this group of Form 4 students displayed enhanced motivation for learning literature. They called the LitOSS as a good, interactive, and interesting teaching design. The role of online teaching in triggering students' motivation is not limited only to the learning of literature; it also enhances the students' motivation for learning the four basic skills of English in general (Marimuthu, Chone, Heng, Nah & Fen, 2013; Krish & Wong, 2009).

In such a fast-moving world of technologies, English language teachers must be equipped with the newest methods to be able to have something new and creative for their students. It is not easy for teachers today to attract the students' attention. Students come to class with more types of background knowledge compared to the past. Teachers' innovation and creativity must be enriched with a variety of materials from "texts, audio and visuals" to supply teaching methods for students who come to class in "different packages" (Ling, 2007).

One innovative tool for English language teaching and testing is a board game called "SMARTies" (Simple, Meaningful and Rewarding Test: I am an English Specialist). This assessment tool has been "evaluated by a panel of education officers from the [Malaysia] Labuan state Education Department and the Curriculum Development Centre" (Lee, 2012).

Students are assessed in the process of learning which is enhanced by playing games. In this method provides students the opportunity to learn in a more fun and natural way.

The importance of ICT literacy and the doors it can open to the new world of knowledge, technology, and information made the Malaysian government initiate "1Malaysia Netbook" program in 2010 by distributing 1 million Netbooks for low-income families. Although 1Malaysia Netbook has resulted in much progress in English language learning and digital literacy among low-income families who are marginalized (Shariman, Abdul Razak, & Noor, 2014), it is important to realize that suitable after-sale services such as trainings; technical and teachers' support; and most importantly internet access can ensure the success of such programs (Mohamad & Abdul Razak, 2014).

With no exception, all studies on the use of creative and innovative methods for English language teaching in Malaysia encourage and support using of computer and internet as prerequisites for the teaching and learning of English in digitalized world of pedagogy (Mohamad & Abdul Razak, 2014; Shariman, Abdul Razak, & Noor, 2014; Kabilan, Ahmad, & Zainol Abidin, 2010; Ustati & Ismail, 2013). Meanwhile, researchers report language learners' challenges and moderate attitudes (Afshari et al., 2013) towards using computer-assisted language learning (CALL), and the inefficiencies of these methods due to the lack of steady access to internet, insufficient maintenance of the software or hardware, and the lack of suitable trainings for the new improvements in technology (Adnan & Zamari, 2012; Mohamad & Abdul Razak, 2014; Ustati & Ismail, 2013).

Conclusion

The innovations in English language teaching in Malaysia can be considered as the products of the country's English language policy and technological development. It is evident that the changes in language policy have greatly influenced the development of English in the education system. In the 21st century coupled with technological development, the demand of English has resulted in the changes in the teaching of English in schools, colleges and universities. The exposure of the younger generation of students to technology may have encouraged the integration of technology in the teaching of English in Malaysia. It is therefore evident in the studies conducted that the use of facebook, blogs, whatsapp and other technologically driven approaches in teaching English have become popular methodologies in

teaching English. More exposure and training for English language teachers is required to help them to cope with the rapid demand for pedagogy that incorporates IT so as to fulfill the needs of technologically advanced learners.

==========

References

Adnan, A.H.M., & Zamari, Z.M. (2012). Computer-Aided Self-Access Language Learning: Views of Indonesian, Malaysian & New Zealand Practitioners. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 67 (2012) 49 – 60.

Afshari, M., Ghavifekr, S., Siraj, S., & Jing, D. (2013). Students' attitudes towards computer-assisted language learning. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 103 (2013) 852 – 859.

Asmah Haji Omar (1997). A discussion of the path taken by English towards becoming a Malaysian language. In M.S. Halimah & Ng, K.S. *English is an Asian language: The Malaysian Context*. 12-21. Kuala Lumpur & Sydney: Persatuan Bahasa Modern Malaysia & Macquarie library

Asmah Haji Omar (1982). *Language and society in Malaysia*, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Barron, A.E. and Orwig, G.W. (1995) *New Technologies for Education* 2nd ed. Englewood, Colorado, Libraries Unlimited Inc.

Chai H. C. (1971). *Planning Education for a Plural Society.* Paris: UNESCO, International Institute forE ducational Planning.

Cuban, L. (2003) Oversold and Underused: Computers in the Classroom. *Language Learning and Technology* Vol. 7, No. 3, pp 42-45.

David, M. K. and Govindasamy, S. (2003). Language Education and 'Nation Building' in Multilingual Malaysia. In *Language Education: World Yearbook of Education* 2003. Edited by J. Bourne and E. Reid. London: Kogan Page, pp. 215-226.

DeWitt, D., Alias, N., & Siraj, S. (2014). Wikis for Collaborative Learning: A Case Study of Knowledge Management and Satisfaction among Teacher Trainees in Malaysia. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 141 (2014) 894 – 898.

Dumanig, F. (2005). *The Effects of Computer Assisted Instructional Devices in Teaching Reading.* In KMUTT and AIAER, ICLORD 2005 Bangkok, pp 352-364.

Dumanig, F., David, M.K. & Jubilado, R. 2011. *Computer- Mediated Reading and its Impact on Learners' Reading Comprehension Skills*. 10th European Conference on e- learning ECEL-2011. Brighton. Brighton University.

Gill, S. K. (2004). English Language Policy in Malaysia: Demystifying the Diverse Demands of Nationalism and Modernisation. In Saran Kaur Gill (ed.) *Special Issue on The English Language Situation*

Heo, M. (2009). Digital storytelling: An empirical study of the impact of digital storytelling on pre-service teachers' self efficacy and dispositions towards educational technology. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia*, 18(4), 405-428.

Kabilan, M.K. Ahmad, N. & Zainol Abidin, M.J. (2010). Facebook: An online environment for learning of English in institutions of higher education? *Internet and Higher Education* 13 (2010) 179–187.

Karim, Nik Safiah. (1981). *Bahasa Malaysia As a Medium of Instruction in a Modern, Plural Society*. In National language as medium of instruction: papers presented at the Fourth Conference of the Asian Association on National Languages (ASANAL), edited by Asmah Haji Omar and Noor Ein Mohd. Noor. 44-57

Krish, P. & Wong B.E. (2009). Malaysian learners and their perceptions towards online English Language Courses. *Turkish Online Journal of Distance Education*. Vol. 10 (2). pp.203-224.

Kuteeva, M. (2011). Wikis and academic writing: Changing the writer–reader relationship. *English for Specific Purposes* 30 (2011) 44–57.

Lee, Kuan Yew. (2000*). From Third World to First: The Singapore Story*: 1965-2000. New York: Harper Collins.

Lee, H.L.J (2012). SMARTies: Using a board game in the English classroom for edutainment and assessment. *Malaysian Journal Of ELT Research* 8 (11), pp 1-35.

Liao, Y. (2007). Effects of Computer-Assisted Instruction on Students' Achievement in Taiwan: A Meta-analysis. *Computers & Education Vol.* 48, No. 2, pp 216-233.

Ling, K. S. (2007). *Creative and Innovative Ways to Teach English: YOU MAKE THE DIFFERENCE*. Academy of Language Studies (APB) Department of English Language and Linguistics Universiti Teknologi MARA, 40450, Shah Alam, Selangor Darul Ehsan, Malaysia.

Majid,M.S.Z.B.A., Ali, M.M.B.A., Rahim, A.A,B.A., & Khamis, N.Y.B. (2012). The Development of Technical English Multimedia Interactive Module to Enhance Student Centered Learning (SCL). *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 67 (2012) 345 – 348.

Marimuthu, R., Chone, L.S., Heng, L.T., Nah, E.A., & Fen, O.S. (2013). Comparing the Online Learning Strategies of Male and Female Diploma Students of an English Language Course. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 90 (2013) 626 – 633.

Min Jung Jee (2011). Web 2.0 Technology Meets Mobile Assisted Language Learning. *The IALLT Journal Vol*. 41, No 1, pp 161-175.

Ming, T.S., Sim, L.Y., Mahmud, N., Kee, L.L., Zabidi, N.A., Ismail, K. (2014).Enhancing 21st century learning skills via digital storytelling: Voices of Malaysian teachers and undergraduates. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 118 (2014) 489 – 494.

Mitchell, R. W. (1993). Mental models of mirror-self-recognition: Two theories. New Ideas in Psychology, 11: 295-325.

Mohamad, N.A. & Abdul Razak, N. (2014). The Use of 1Malaysia Netbook in English Language Learning. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 118 (2014) 302 – 309.

Mustafa, B., Ashhan, K., and Turgay, A. (2011) "The Effect of Computer Assisted Instruction with Simulation with Science and Physics Activities on the Success of Students: Electric Current", *Eurasian Journal of Physics and Chemistry Education* Jan (Special Issue), pp 34-42.

Pandian, A. (2006). English language teaching in Malaysia today. *Asia Pacific Journal of Education*, 22 (2), pp 37-41.

Rajaretnam, T. & Nalliah, M. (1999). *The History of English Language Teaching in Malaysia*. Shah Alam: Biroteks Institut Teknologi Mara.

Rap, D. (2006). The Value of Attention Aware Systems in Educational Settings. *Computers in Human Behavior* Vol. 22, pp 603–614.

Rouse, D. (2007). *Computer-Assisted Instruction: An Effective Instructional Method*. Teaching and Learning in Nursing Vol. 2, No. 4, pp 138-143.

Sadik, A. (2008). Digital storytelling: A meaningful technology-integrated approach for engaged student learning. *Educational Technology Research and Development*, 5, 487-506.

Sawhill, S. (2008). The Changing Role of the Language Teacher/Technologist. *The IALLT Journal Vol*. 40, No. 1, pp 1-17.

Sharima, T.P.N.T., Abdul Razak, N., & Noor, N.F.M. (2014). An Exploratory Factor Analysis of Marginalized Youths' Access and Use of English Language Digital Contents. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 118 (2014) 483 – 488.

Shuid, Mahdi & Yunus, Mohd. Fauzi (2001). *Malaysian Studies*. Logman, Kuala Lumpur.

Soleimani, E., Ismail, K., & Mustaffa, R. (2014). The Acceptance of Mobile Assisted Language Learning (MALL) among Post Graduate ESL Students in UKM. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 118 (2014) 457 – 462.

Solomon, Jeff. (1988). *Bilingual Education*. Kuala Lumpur. Pelanduk.

Taha, A.M. & Ming, T.S. (2014). A preliminary study on the influence of a Literature online support system (LitOSS) on Malaysian learners' motivation. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 118 (2014) 251 – 258.

The Star, May 6, 2002. Date accessed June 15, 2010.

Traynor, P. (2003). Effects of Computer-Assisted Instruction on Different Learners. *Journal of Instructional Psychology*, Find Articles.com. 20 July 2011. http://findarticles.com/p/articles/mi_m0FCG/is_2_30/ai_105478983/

Ustati, M.K. & Ismail, I.S. (2013). Challenges Faced by Malaysian Polytechnic English lecturers in Utilizing Digital Language Lab. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 90 (2013) 365 – 373.

Watson, K. (1983). *Cultural pluralism, national building and educational policies. In C. Kennedy (Ed.) Language Planning and Language Education*. London: George Allen & Unwin.

Wright, V. H., Wilson, E. K., Gordon, W., & Stallworth, J. B. (2002) "Master Technology Teacher: A Partnership between Pre-service and Inservice Teachers and Teacher Educators", Contemporary Issues in Technology and Teacher Education [Online serial], 2(3). Available:http://www.citejournal.org/vol2/iss3/currentpractice/article1.cfm

==========

Maya Khemlani David, Ph.D.
Professor
University of Malaya
Kuala Lumpur, Malaysia
mayadavid@yahoo.com

Francisco Perlas Dumanig, Ph.D.
Assistant Professor
Buraimi University College
Buraimi, Oman
fdumanig@yahoo.com

==========
Language in India www.languageinindia.com **ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017**
==========

The Study of Space in Lorca's Play *The House of Bernada Alba*

Farhana Aurangzeb

==========

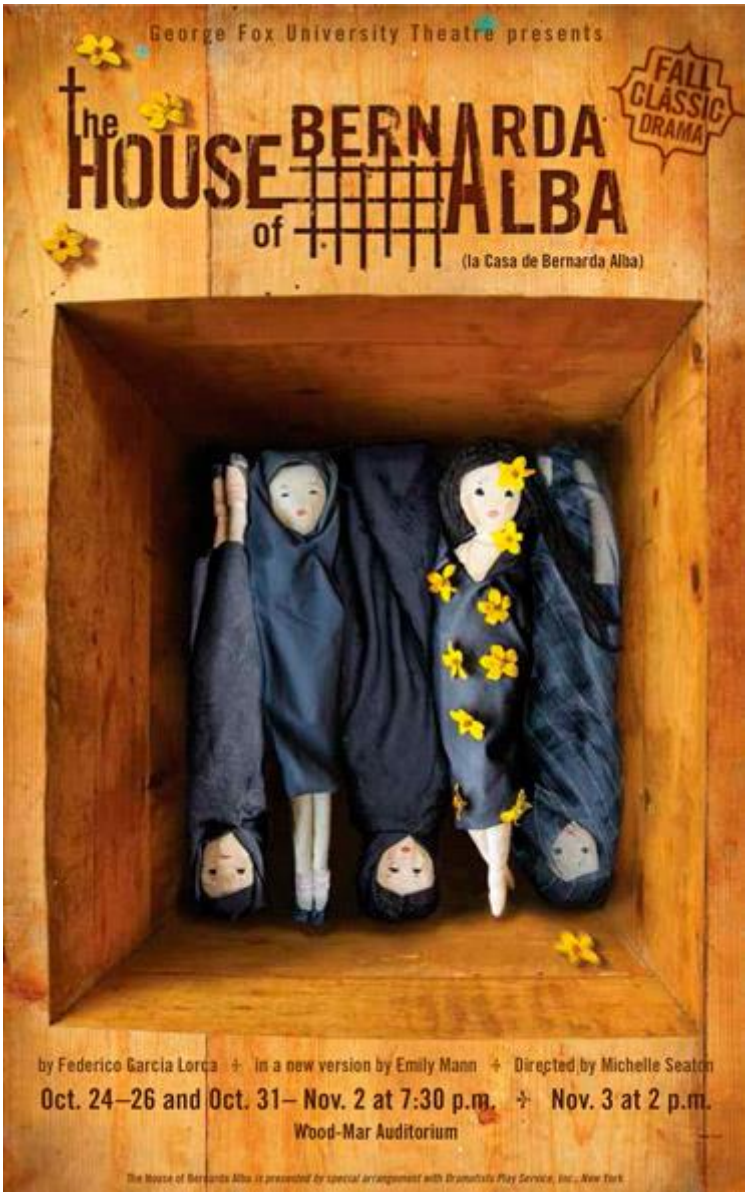

Courtesy:

http://www.georgefox.edu/academics/undergrad/departments/theatre/programs/alba.html

Abstract

This research paper is primarily concerned with the study of space in Federico Garcia Lorca's play *The House of Bernarda*. The study aims at exploring the relationship between space and passion. This research investigates that the role of space construction is capable of

giving birth to passion. To study the function of space the researcher draws on Henri Lefebvre's theory "space as concrete abstraction". The findings of this research throws light upon how the confined spaces can unleash suppressed energies of human beings and create duende in the characters.

Key words: confined space, suppressed emotions, passion, abstraction, duende, concrete abstraction.

Research Questions

What is space construction in The House of Bernarda Alba?

What is the function of space in Bernarda's daughters?

How is duende created by space?

Introduction

Henri Lefebvre's *The production of space* was composed in 1974 and later translated by Donald Nicholson Smith in 1991. In this book, he draws attention to space acts as a concrete abstraction that separates a man from the world. The space being a concrete phenomenon plays a role of abstraction which facilitates specific past and conceptual practice. In his book 'The Production of space' he develops that the unity grasps three fields of space: Physical space, mental space and social space. Physical congested space is a material, visible and measureable that can be mapped in which character endure and remain perplexed. According to Lefebvre, obstructed mental space cannot be seen. This makes the characters mentally disturbed and they suppress their emotions. Lefebvre defines social space engorged social space which leads the character to tragedy.

Federico Garcia Lorca is a Spanish dramatist describes the play in its subtitle; as a drama of women in the villages of Spain. The house of Bernard Alba was Lorca's last play completed in 1936, two months before his death. The play was first performed on 8th March 1945 at the 'Avenida theatre, in Buenos Aires. The play is about Bernarda Alba, who is in mourning after the death of her second husband and has total control over her five daughters Angustias, Magdalena, Amelia, Martirio, and Adela. Housekeeper la Poncia and Bernarda's mother Maria Josefa also live there.

Theoretical Framework

This paper is based on the study of space which cause distraction in Lorca's characters in *The house of Bernarda*. The article analyses the destruction in Bernarda and her daughters under Lefebvre's insight 'space as a concrete abstraction'. The three fields of space: physical space, mental space and social space hold the unity. Physical confined space is a material and visible that can be mapped. Mental space cannot be seen but makes the characters mentally sick. The social obstructed space plays a role as socialism. Society does not allow to live without fulfilling the requisites of society. These three aspects of space are same in nature and cause repression.

Literature Review

Geneva Ged in the thesis' 'Costume and dramaturgical analysis of the house of Bernarda Alba by Fredrico Garcia Lorca' states that by observing the biography of writer and the cultural surrounding of the play, the theme and the effects of the themes upon the design process are explained. He further explores the relationship between character and costumes. Ged also illuminates that how a Dramaturgical Assessment can be a vital for the designer. Toby Bercovici in his thesis, freedom in structure: life inside *The house of Bernarda* Alba states that the house of Bernarda Alba feels like an end of life. He also states that freedom can be found through structure.

My contribution is to explore the study of space in The house of Bernarda by Lorca with the help of Lefebvre's theory. The researcher finds that how space with its three components (physical, mental and social) distress characters in Lorca's play. These three constituents of space as constructed space create repression, depression and duende in the characters.

Textual Analysis

In Lorca's play the House of Bernarda Alba Bernarda, Bernarda's daughters are suffering from three spaces, physical space, metal space and social space. The setting given in the play is congested which shows that physical space is constructed and obstructed. In which characters are not allowed to breathe even freely. They are not allowed to live freely and outside world is not allowed to interrupt. Even day light is not permitted to peep inside the house as walls are covered with thick portieres. *'A* whiter-than-white inner room of

Bernarda's house. Thick walls. Arched doorways with hessian curtains edged with tassels and flounces. Rush bottomed chairs. Pictures of nymphs or legendry kings in unrealistic landscapes. It is summer. A great shadowy silence pervades the stage. When the curtain rises the stage is empty. Sound of tolling bells. (p.1)

The play The House of Bernarda Alba is about three generations; Bernarda, her mother and her five daughters who are confined within the four walls of the house. These are funeral days of Bernarda's husband. Bernarda restricts her daughters within the four walls of house. When drama begins, the women mourners enter two by two with black shawls, black skirts and black fans. They come slowly and fill the house. At this moment, Bernarda says to her Maid 'less wailing and more work. You should have got the whole place cleaner, ready for the mourners, (p.4) The setting of the play is also congested in *The House of Bernarda* Alba because there is no wide space. The daughters and the mother of Bernarda are restricted within four walls and suffer from confined spaces. In this way, social space is restricted for Bernarda and her daughters. As one of girls says *Girl. We can't live* without eating. Bernarda says, 'At your age you should hold your tongue in front of your elders' (p.5)

They are not allowed to express their feelings in front of society because physical space is over gorged for them. Bernarda orders her daughter Magdalena that she is not allowed to weep in the presence of mourners and her voice should not be heard to men sitting in yard. Bernarda [loudly] Magdalena, don't cry if u want's to cry, get under your bed, Do you hear me? (p.5) Bernarda is strict to her daughters because she has fear of society. When Bernarda asks for fan then her daughter gives her decorated fan with red and green flowers.

Then Bernarda says,

[flinging the fan to the floor]is that the sort of the fan to give to a widow? Give me a black one and have some respect for your father's memory. MARTERIO. Take mine, mother. BERNARDA. What about you? MERTERIO. I don't feel hot. BERNARDA Well, you'd better find yourself another because you are going to need it. We have eight years mourning ahead of us, on while it lasts no breath of air from the street is going to yet in the house . It is going to be as if we we'd bricked up the doors and windows. (p.8)

In the house, they live as prisoners are encaged. They suffer physically, socially and mentally. Bernarda's obsessions are illustrated through her behavior, particularly with her daughters. She is victim of society. Consequently, the external world is forbidden in her house. She wants to keep her daughters virgin and chaste. When her daughters cry on theirs father's funeral, Bernarda forbids her daughters from weeping loudly. She time and again orders 'be quite' she does not want her daughters cry at man. When Angustias enters with powdered face Bernarda does not like this act of her daughter and says *"*Bernarda. Have you had the audacity to put powder on your face? Have you audacity even to wash your face on the day of your father's funeral. Let you go? When I've wiped that powder of your face. Soft-soaping hypocrite! Just like your aunts [she roughly wipes off the powder with her handkerchief] now get out! (p.17)

Bernarda's harsh behavior with Angustias confines her mantel space. Angustias feels no space for her in the house. She remains mentally disturbed as well as physically and socially. The relationship between Bernarda and her mother Maria Josefa is more cruel. She locks her mother in a room, because of dark room it creates repression and depression in her mother. Maria Josefa and Bernarda's daughters suffer from obstructed spaces. They are physically and mentally stressed as they are bounded in the house as Maria Josefa in room. Bernarda confines her daughter's physical and mental space as she says *"*We've eight years mourning ahead of us." (p.8*)*

Bernarda's daughters live in the house as prisoners in the prison, and they do abnormal activities like Adela Bernarda's younger daughter wants water time and again. Other sister feels heat in the rooms they want to go outside as Martirio says, *"Last* night I couldn't get to sleep for the heat." (p.20)

In the confined spaces Bernarda's daughters repress their desires, even they want man like Maria Josefa. Adela makes relation through the window of her room as mother does not allow them to stand at window side but the obstructed spaces subjugate them. This subjugation and over-puffed spaces create DUENDE in Bernarda's daughters. Adela makes relation with PePe el Romano who is fiancé of Angustias. Even they both hide their relation. Nobody is aware of this fact but Bernarda's housekeeper is in doubt because she knows what others do not know. She notices her and tries to tell her mother Bernarda but Bernarda does

not pay attention to it because she thinks that her housekeeper is telling a lie. On the other side the picture of PePe el Romano is lost from the Angustias' room. She inquires but no one is agreed to accept this. Martirio has the picture of PePe-el-Romano she also loves him. But on the founding of picture she says that she was kidding with Angustias. Bernarda does not notice this. Bernarda's daughters indulge in such kind of activities because they are like prisoners in The House of Bernarda Alba. Adela, younger daughter of Bernarda, meets PePe el Romano at night and makes relation with Romano. Duende is also created in the character of Adela. Adela says, What I'm thinking is that this period of mourning has come upon me at this time in my life when I'm least able to stand it. MEGDALENA. You'll soon used to it. ADELA [breaking into angry tears]. No, no I won't get used to it. I don't want to shut in. I don't want my body to moulder like yours. I don't want the whiteness of my skin to fade away in these rooms! Tomorrow I'm going to put on my green dress and I'm going out in the street for a walk. I want to go out (p.16) They all are obsessed and preoccupied by their repression. They are overpowered by duende even Adela wants to leave home.

Adela. I can't stand the horror of this house any more, not after feeling the taste of his mouth. I'll whatever he wants me to be. The whole village will on against me, pointing fiery fingers and burning that call themselves respectable, and the front of them all I'll put on the of thorns by every women who's loved by a married man. MERTIRIO Be quite ADELA yes ,yes [softly] let's go to back, Let's leave him to merry Angustias. ADELA I don't care anymore. But I'll go and live in a little house by myself where he can come and see me when he wants to whenever he feels like it. [P51]

At this time, ADELA wants to elope with Romano but Martirio makes her fail in her intention.

ADELA [standing to her mother] this place has sounded like a prison long enough [she snatches her mother's stick and breaks it into two] that's what I do with the tyrant rod. Don't take another step. Nobody but Pepe tells me what to do. (p 52)

After it, Adela commits suicide. On Adela's dead body her mother does not allow anyone to cry. Bernarda has fear of society. She wants to secure her family from the society which constructs boundaries for human beings especially for girls.

BERNARDA. I want no weeping. We must look death in the face. Quiet! [to one of the daughters] Quiet, I said! [To another daughter] keep your tears when you are alone. We'll all draw ourselves in our ocean of mourning? She, the youngest daughter of Bernarda Alba, died a virgin. Do you hear me? Quiet, Quiet, I said Quiet. (p 53,54)

Conclusion

The findings of this research suggest that sufferings take place in the mind set of characters because of congested spaces. Unity of three constructed spaces create repression and depression in the characters. Congested spaces cause tragedy in the play as the suicide of Adela, madness of Maria Josefa and sickness in Bernarda's daughters. The research concludes that the constructed and obstructed spaces; physical space, mental space and social space creates duende in the characters.

==========

References

Lorca, F. (1945). *The House of Bernarda Alba.*

Bercovoci, T. (2011). *Freedom in structure: Life inside The House of Bernarda Alba*. The university of Massachusetts Amherst in partial fulfillment.

Ged, G. (2010). *Costume design and dramaturgical Analysis of The House of Alba*. Western Kentucky University

Lefebvre, H. (1974). *The production of space*. New york. London: Routledge

Stane, Lukas. Space as concrete abstraction; Hegel, Marx, and modern urbanism in Henri Lefebvre. published in space, Difference, Everyday life.

==========

Farhana Aurangzeb
University of Sergodha Mandi Bahauddin Campus
Pakistan .
fariiaurangzaib456@gmail.com

==========
Language in India www.languageinindia.com ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017
==========

Semantic Change in Language Borrowing: The Case of Arabic Borrowed Words in Urdu

Farheen Anwar, Ph.D. Scholar

==========

1. Introduction

Urdu, a member of the Indo Aryan language family, came into existence with the interaction of Muslim soldiers of different nations with the local people from Northwestern part of India. It was developed in 12th century AD. In Delhi, there was the Muslim rule, and most of the people migrated from Punjab and settled in and around Delhi. Later in 1193 AD, Delhi was made the capital of new Muslim empire. Though this was a political development, it also had a great impact on the sociocultural life of northern India. Along with the cultural mixture, the process of linguistic amalgamation also started. The mixture of words from different languages led to the formation of a new language which was known as mixed language by many scholars; later it was named as Urdu. With the spread of Islam in 711 AD to the 20th century, there were sociocultural and religious changes. Arabic words had made their way in Urdu language directly or through Persian. With the arrival of Muslim soldiers there was a mass conversion of the people to Islam and this was responsible for the rapid borrowing of Arabic words. Urdu borrowed much of its vocabulary from many foreign languages like Turkish, Persian and Arabic Katzner (2002) says that "Urdu is the official language of Pakistan and is also widely spoken in India. In Pakistan, it is the mother tongue of about 10 million people, but is spoken, fluently there as a second language by perhaps 100 million or more. In India, where it is spoken by some 50 million Muslims, it is one of the official languages recognized by the Constitution".

Key words: Urdu, Arabic words in Urdu, semantic changes, language borrowing

2. Purpose of the Study

Purpose of this research paper is three-fold, firstly to understand about semantic change and borrowing, secondly to show the extent of Arabic borrowed words in Urdu, thirdly to analyze the types of semantic change that are taking place**.** Many studies have been conducted to show the Arabic-Urdu relationship, but there is no specific study on semantic change of Arabic words in Urdu. Urdu language has borrowed its vocabulary from Arabic in almost all domains. Most of the words are from the religious domain. This paper focuses on how meaning is changed when words are borrowed from Arabic to Urdu language and on the types of changes that occur.

3. 1. Semantic Change in Urdu: A Case Study of 'Mashkoor'

In this paper the researcher has tried to focus on the semantic change in Urdu Lexis with special reference to the word ''mashkoor'' (thanked). According to him, the user of a language has the authority to determine the correct forms in a language. He concludes with the basic knowledge of how the meaning of a word can change based on a different context.

Author has explained the factors of meaning change from different perspective in his book. The researcher gives the conceptual overview on change of meaning from his work.

4. Research Methodology

4.1. Method Of Collecting Data

Collection of proper data is the first step for any research. In this paper author has followed the descriptive-qualitative method. The data has been collected from different sources.

- Consulting Arabic-Urdu dictionaries
- Consulting print media .i.e. newspapers and magazines
- Collecting data from Arabic and Urdu speakers through the interview.

4.2. Method of Analysing Data

- Large number of Arabic borrowed words were collected in a present day Urdu vocabulary
- Observing data
- Looking for those words which have undergone some type of changes
- Categorizing the types of change according to types of semantic change

5. The Linguistic Borrowing

According to Routledge's Dictionary of Language and Linguistics (1996:55), the term "linguistic borrowing" may be broadly defined as 'the adoption of a linguistic expression from one language into another.' The language from which words are adopted is often referred to as the "source", "lending" or "donor" language while the language in which those words are adopted is labeled "recipient" or "receptor" language. This phenomenon is most common in the realm of vocabulary because 'words may come and disappear with little consequence for the rest of the grammar' (Malmkjr 2004: 38). Borrowing between languages serves the chief purpose of filling gaps in the lexicon of the recipient language as it lacks the means to designate the newly introduced products or notions. In discussing linguistic borrowing, reference is often made to the classic works of Uriel Weinreich (1953) and Einar Haugen (1950, 1953) which contributed significantly to the fields of bilingualism, language contact and borrowing. The chief factor, relevant to our study that may facilitate borrowing among languages is migration as returning migrants tend to transfer some words from the language of the host country to the language spoken in their homeland. A case in point is the spread of several words from the languages of South-East Asia to some dialects of Yemeni Arabic (al-Saqqaf 2006). Borrowed words could further spread, through internal migration, from one dialect to another. For example, Haugen (1950: 222) points out that the English loanwords from 'frame' and Peller 'peddler' have spread within American Norwegian dialects. 'Borrowing is the process of incorporating into one language elements which originally belongs to another. It is common for one language to take words from another language and make them part of its own vocabulary; these are called loanwords and the process is called Linguistic borrowing'. (Campbell 1998). Language generally migrates from one place to another there are many situations which affect the linguistic achievement. In other words, it can be said that there are so many linguistic, social, cultural and political variables that are responsible for the process of linguistic borrowing. As mentioned Urdu language is originated from many foreign languages and hence, was named as a 'mixed language' later it was named as Urdu. There are many reasons associated with linguistic borrowing among them 'language contact' is considered as one of the

main reason or cultural interaction in which people exchange their language their life aspect and their cultural phenomena.

Bilingualism can be considered as another important reason of 'linguistic borrowing'. India has always been a bilingual or polyglot Country. Muslims are supposed to learn the Arabic language for religious purpose, as a matter of some linguistic need, learner acquire Hindi or other local language and English is used as a lingua franca. In this paper author has tried to explore the Arabic borrowed words in Urdu and the type of semantic change that occurs in borrowing. Language borrowing is very closely related to cultural borrowing because language and culture are related to one another

6. Arabic Borrowed Words in Urdu

During the development of Urdu language, it has borrowed much of its vocabulary from many foreign language such as Persian, Turkish and Arabic. According to the article entitled *'Language: Urdu and the borrowed words'* published in the newspaper named *'Dawn'* in *Pakistan (Nov, 13' 2011) Prdil kattak* wrote '*Urdu aur Turki kay Mushtarik Alfaz* published by *Muqtedarah Qaumi Zuban (1987),* Islamabad. He had done a great job in collecting a data for borrowed words in Urdu from Turkish, Persian and Arabic. According to, *Purdil Khattak* there are 3, 00,000 words with the base of more than 80,000 lexemes (as contained in 21 volumes of Urdu Lughat Board Karachi). In the same list he has given 1,546 pure Arabic words most of them are Quranic words such as 'a:jət' (Quranic Verse), 'ʤənnət' (heaven), 'əmbija' (prophets), 'fatva:' (religious decree) and many more. Urdu language has borrowed Arabic words in their vocabulary in almost all domains. Borrowing takes place in the following two conditions.

a. Two language may have certain common features because these features are Universal in nature.

b. Two language may share the features because they have some common ancestor language or common culture

7. Semantic Change in Arabic Borrowed Words in Urdu

When language borrow words from other language they often change their meaning. Semantic change refers to semantic shift or semantic progression and involves changes in the usage

of words to the point where its current meaning radically differs from its original meaning. Such changes take place over a period of time and this change can be differentiated on the basis of the use of words. Words frequently change their meanings over time, and pursue such change often illustrates cultural and historical shifts. Historical process of meaning change are of course intimately linked to the synchronic process of meaning extension. As for example English word 'expired' earlier it meant 'tickets and licenses with limited periods of validity, now this just meant 'die' sense is quite uncommon, and people will declare a metaphorical extension of the "cease to be valid". This example shows that how the synchronic meaning of word extension forms an essential part of diachronic change. In principle, the meaning of a word may change along any of the semantic dimension.

There are different types of semantic change discussed by different linguists. A widely accepted form of classification is given by 'Bloomfield' (1933) that involves widening, narrowing, metaphor, metonymy, synecdoche, hyperbole, meiosis, degeneration and elevation. Hallman (2009) gives another three type of classification of semantic change that categorizes amelioration and pejoration, broadening and narrowing, metaphor and Semantic shift. For my research paper I will stick to some major types of semantic change.

8. Finding and Discussion

8.1. Widening

Widening is the shift in the meaning where the words express a broader meaning or more general in its use than the original meaning. It is also known as generalization, widening or extension where the words increase its range of meaning over time. As for example 'bird' was used to indicate 'small fowl'. But in today English the word 'bird' refers to 'any winged creature, whether they can fly or not'.

Table 1

S.NO	WORDS	MEANING IN ARABIC	PRONOUNCIATION IN URDU (IF ANY)	MEANING IN URDU

1	təhaffuz تَحفُّظ	Caution, precaution.		Security, precaution, safeguarding, preservation.
2	ʔila:qa: علاقة	Connection, relation	ʔila:qa: عِلاقة	Area, province
3	irʃa:d اِرشَاد	Guidance, instruction, direction.		Saying, utterance, dictum, behest, ordinance, order, command, guidance, showing the right way.
4	əmi:r اَمیر	Prince, ruler, having power		Having a lot of money or being rich, wealthy.
5	munʃi: مُنشی	Founder, establisher,		Writer, scribe, clerk, secretary.

		creator, maker, originator		

8.2. Narrowing

Narrowing is the opposite of widening. It is also known as semantic restriction and refers to a situation where a term acquires a narrower meaning or the word become less general or less inclusive than before. In a word, it is the shift of meanings to more specific objects. As for example, in English the word 'meat' which was derived from Middle English word 'mete' which was referred to 'food' in general, but is now restricted to ' processed animal flesh'. Similarly the word 'flesh' has narrowed its meaning to 'human flesh' only.

Table 2

S.NO	WORDS	MEANING IN ARABIC	PRONOUNCIATION IN URDU	MEANING IN URDU
1	ʔa:lim عالِم	Learned, scholar, wise		A scholar who has enough knowledge in religion.
2	vəzi:fa: وَظِيفَة	Position, post, job, office work, employment, service		Scholarship, fellowship.

3	dəftər دَفتر	Notebook, copy book, writing book		office
4	udʒra أُجرَة	Hire, rent, price, rate, charge.	udʒrət أُجرَت	Wages, remuneration, fee, reward
5	səli:qa: سَلیقة	Dish made of grain cooked with sugar, cinnamon and fennel, inborn disposition, instinct	سَلیقہ	Taste, good, disposition, knack, house-keeping skill, dexterity, decorum, well mannered, skillful.
6	ixba:r إخبار	information, notification	axba:r اَخبار	news paper

8.3. Amelioration

Amelioration refers to the positive change of the meaning. In the process of change the words express improved prominent meaning to emphasis on an object in a ways that becomes more favorable than the original one. Katamba (2005) explains amelioration as saying that "it generally shows more positive meaning than the original things". As for example English word

‘knight’ was referred to a ‘boy’, but now it only refers to ‘man of honorable military rank conferred by the king or Queen’

Table 3

S.NO	WORDS	MEANING IN ARABIC	PRONOUNCIATION IN URDU	MEANING IN URDU
1	iʃra:f اِشراف	Superintendence, supervision, patronage		Nobles, gentlemen, aristocrat, honorable, men, men of Nobel birth
2	tæhvi:l تَحوِیل	Change, alteration, transformation, conversion		Care, custody, trust, charge, deposit, cash, capital, revenue-credit, passing of the sun, moon or a planet from one region to another.
3	ə:ra:m آرام	White antelopes		Rest, response, respite, sleep, relief, comfort.
4	iʃfa:q	pity, compassion,		kindness, affection, tenderness

	اِشْفَاق	apprehension, care		
5	tarmi:m ترمِیم	repair, reparation		Change, modification, amendment, alteration, improvement.

8.4. Pejoration

Unlike amelioration pejoration indicate negativity in meaning. It is the process where a words indicate worse or degenerated meaning. It negates a word in a way to show less favorable condition of the word that it originally was. This process passes with the passing of time. For this reason in the past, some words were more important and favorable but recently these words have lost its importance and became less favorable. This change of the meaning of a word is called as pejoration when it shows the more negative meaning. As for example, English word 'villain' is used as negative word in present day, but earlier it was not used in a negative sense it was used for the 'person who have a doubtful character'.

Table 4

S.NO	WORDS	MEANING IN ARABIC	PRONOUNCIATION IN URDU	MEANING IN URDU
1	bədla: بَدلَة	Suit, costume, change		Revenge, exchange, alteration, lieu, stead, exchange, return, requital, redress, compensation, take

				revenge, retaliate, settle accounts with.
2	raqi:b رَقِيب	Observer, vigilant, watchful, guardian		Rival or competitor especially in love, enemy, one who watches over, guardian, one who keep guards.
3	hərədʒ حَرج	Closeness, tightness, narrowness, Confinement, constriction, oppression, distress, difficulty, critical situation, interdiction.		Damage, harm, waste of time, collection of trees.
4	ɣəḏəb غَضب	Anger, furious, raged, annoyed	ɣəzəb غَضب	It is used in both negative and positive sense... In negative sense it means 'anger, offensive. Woeful' whereas in positive sense it means 'too good, verifying, very

				beautiful, wonderful, extraordinary, unique’
5	fiṯna: فِتنه	temptation, trial, charm, enchantment, and disturbance		Mischief, evil, trial, calamity, riot, revolt, sin, revolt, discord, conflict.

8.5. Metaphor

Metaphoric change is considered as a major cause of semantic change. Traught (1988) considered it as a central factor of semantic change. Metaphor means change which occurs on similar nature or characteristics. This similarity may have similarity of shape, form, function, place and so on. As for example, broadcast originally meant “to cast seeds out”; with the advent of radio and television, the word was extended to indicate the transmission of audio and video signals. Outside of agricultural circles, very few use broadcast in the earlier senses. Urdu language has borrowed many metaphors from Arabic.

Table 5

S.NO	WORDS	MEANING IN ARABIC	PRONOUNCIATION IN URDU (IF ANY)	MEANING IN URDU
1	vəqt وَقت	Time, period of time.		Time, hour, season, hard time

2	ədʒəl اَجل	yes, certainly		Assigned time, at the time of death
3	ʃei:x شِيخ	elderly, venerable gentleman, chief		Venerable old man, saint, preacher, a caste of Muslims, Chief of a tribe or village. Mostly used as a 'title as well as a second name or surname by Muslim families
4	ami:r اَمير	Prince, ruler, having power		Having a lot of money or being rich, wealthy.
5	sanam صَنَم	idol, image		It is used in Urdu poetry `for 'beloved or the lover

8.6. Semantic Shift

This is a total shift of meaning and sometimes a shit to the opposite meaning. In this process, a word lose some aspect of its former meaning or take on a partially new, but related

meaning. As for example, the English word ‘immoral’ initially refer to ‘something not customary’, but now it means ‘unethical behavior’. This type of changes are also noticed in Arabic borrowed words in Urdu.

Table 6

S.NO	WORDS	MEANING IN ARABIC	PRONOUNCIATION IN URDU (IF ANY)	MEANING IN URDU
1	ɣəri:b غَريب	Strange, peculiar, curious, unusual		poor, needy
2	aslah اَصلح	Bald headed		Superior, better, more virtuous, more pious
3	mədʒa:l مَجَال	Room, space, field, domain, sphere, scope, extent, reach, range, clearance.		Power, strength, authority, ability, opportunity.

4	təhmi:d تَحميض	Souring, acidification, development	təhmi:d تَحميد	Praising God repeatedly, reciting.
5	həusla: حَوصلَة	Craw (of a bird), bladder, pelican.		Courage, spirit, brio, morale, resolution, ambition, desire, capacity, guts, gizzard.

9. Conclusion

According to the above data Author has tried to find out the extent of Arabic borrowed words in Urdu and the type of changes that are occurring in Urdu language and found a huge amount of vocabulary from Arabic to Urdu. We came to know that Urdu language has borrowed a wide range of Arabic vocabulary in almost all domains some words are used as it is but my area of interest was not of the same words but words which occurring with some semantic change and there are some semantic shift also.

The implication of semantic change is very significant in the society, it influences the social, cultural and linguistic life of people. It is an approach to analyze the semantic change of Arabic borrowed words in Urdu, within the context of widening, narrowing, amelioration, pejoration, metaphor and semantic shift. Hence we can conclude that Urdu has borrowed a huge number of lexicon from Arabic and they are so much nativized that it is difficult to understand that they are borrowed from Arabic.

==========

References

1. Blank, Andreas; Koch, P. Historical Semantics and Cognition (1999). Berlin; New York: Mouton De Gruyter (Cognitive Linguistics research; 13), ISBN: 3-11-016614-3

2. Campbell, Lyle (1998). Historical Linguistics: an Introduction. (1998), Edinburgh, Edinburgh University Press.

3. Hollmann, Willem B. (2009). Semantic change. Chapter 35 in Jonathan Culpeper, Francis

4. Katamba, Paul Kerswill, and Tony McEnery (eds.), English language: description, Variation and context, p-301-313. Basingstoke: Palgrave

5. Khan A.G and Alward M.A (2011) Arabic Loanwords in Urdu: A Linguistic Analysis, In Speech Context; International Journal of Linguistics, Semiotics and Literary Science, AR State University of Balti Republic of Maldova, Volume 1, 13-20.

6. Khan, F. (2013). Systematicities in semantic change of Arabic Words in Bengali. Journal of Language in India V-13, ISSN: 1930-2940 www.languageinindia.com

7. Khan, I.A. (2014). Lexical Borrowings from Arabic and Semantic Change in Urdu: A cross Linguistic analysis. Hope journal of research 2 (3) 47-66, ISSN (P): 2313-8122.www.hopejor.com

8. Lehmann, Winfred P. and Yakov Malkiel, eds. 1968. Directions for Historical Linguistics: a Symposium. Austin; University of Texas Press.

9. Poplack, S. and Sankoff, D. (1984). Borrowing: The Synchrony of Integration, Linguistics, 22, (p 99-135)

10. Poplack,S., Sankoff, D and Miller C.(1988) The Social Correlates and Linguistic Processes of Lexical Borrowing and Assimilation. Linguistics, 26, 47-104.

11. Saleh, M. Ismail. (2001) A Dictionary of Islamic Words and Expressions, Al-Muntad Al-Islami, King Fhad National Library Cataloging-in – Publication Data Riyadh.

12. Stern, Gustav (1931). Meaning and change of meaning with special reference to the English Language. Bloomington: Indiana University Press.

13. Traught, Elizabeth C. (1988). Pragmatic Strengthening and Grammaticalization. Annual Meeting of the Berkley Linguistics Society, P. 406-416, ISSN: 2377-1666. Available at: http://journals.linguisticsociety.org/proceedings/index.phb/BLS/article/view/1784.

14. Ullmann, S (1957). The Principles of Semantics. Oxford: Blackwell, 2nd edition, 1964, Semantics, an Introduction to the Science of Meaning, Oxford; Basil Blackwell.

15. Wehr, Hens and J. Milton Cowan (1976). A dictionary of Modern written Arabic (Arabic English). London: Harrap.

16. Zahid, Saira; Mahmood, Mohammad Asim and sattar, Asim (2012). Semantic Change in Urdu: A case Study of "Mashkoor", Journal of Asian Social Science 8 (2), ISSN: 1911-2017 www.ccsenet.org/ass

==========

Farheen Anwar, Ph.D. Scholar
Department of Linguistics
Aligarh Muslim University
Aligarh 202002
Uttar Pradesh
India
farheen.anwar03@gmail.com

==========
Language in India www.languageinindia.com ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017
==========

Indian Indentured Servitude in Trinidad and the Continuation of Culture

Selvi Bunce

Abstract

Indians in Trinidad have been able to maintain a strong sense of self identity due to their response to emigration into a foreign land. Indians have not only adapted to societal change via indentured servitude and the period afterwards, but they have also managed to form a culture unique to East Indians in Trinidad that is both independent and integrated in Trinidadian culture. I will demonstrate this by illustrating the situation in which the Trinidadian Indian community was born, why the Indian traditions that remain in Trinidad do remain, and how this enabled a strong retention of Indo-Trinidadian culture.

Key words: Trinidad, indentured Indian labour, Indo-Trinidadian culture

Indentured Servitude

Trinidad has a long history with indentured servitude. As a sugar producing island, a great workforce is needed in order to produce enough sugar to be profitable. Up until 1660 indentured servitude remained more economical than slavery for plantation owners on British islands. This changed when the Dutch helped to finance the switch from tobacco and cotton plantations to more profitable sugar plantations. Since the sugar plantations required a greater work force and could not afford land to be given to former servants, Beckles states that "only after the mid-1660s, when adverse forces affected the servant market, drastically reducing supply and pushing up costs, did enslaved African labor gain a clear cost advantage over servant labor" (2011, 209). This resulted in the near eradication of white indentured servitude.

Slave labor was very profitable for plantation owners in Trinidad, however this could not last forever. "Over the 19th century, slavery was gradually abolished in the Caribbean… Emancipation presented plantation owners with a dilemma: ensuring sugar and other production

at high levels without the benefit of enslaved labor, or with diminishing numbers of freed workers willing to engage in plantation labor under the conditions offered by plantocracy… Another form of 19th century indenture brought immigrant laborers from Asia into the region" (Khan 2011, 400). Since India was a British colony, it experienced indenture as a government regulated industry (Khan 2011, 400) and between 1835 and 1917, almost 700,000 workers arrived from British India in Trinidad and British Guiana (Barker 2011, 34-35). This was the second largest wave of immigration into the Caribbean, only following the forced migration of African slaves.

Indian Labor to Trinidad

A great number of Indians came to Trinidad through indentured servitude for a multitude of reasons. According to Jha in the Caribbean Quarterly, rural Indians were facing many hardships in the latter half of the nineteenth century due to climatic problems such as famine and flooding. This made agricultural life under British rule in India very difficult, and many accepted the offer of the crown, to go to Trinidad and find guaranteed work for a certain number of years (1973, 30). Since the majority of Indians that went to Trinidad as indentured servants were in the business of agriculture, they were accustomed to owning land. This provided Indians with a specific goal in mind once they finished their servitude. Jha states that "By the late 1870's the Indians in Trinidad owned race horses and farm cows, and by 1885 and 1909 they had acquired about 69,087 acres of land" (1973, 30). As a result, Indians in Trinidad were able to build tight knit communities supported by steadily increasing monetary resources.

Not Treated as Equals

However, just because Indians began to acquire land, did not mean they were treated as equal Trinidadians. Within servitude, and even post servitude, Indians were treated poorly, both by Afro-Trinidadians and plantation owners. They were treated as intruders in the labor market, as second class citizens, were required to have a passport on their persons at all times, and were barred from citizenship. All of this in spite of the fact they had helped to build up the colony and contributed to the revenue as taxpayers. These feelings of inferiority translated into a sort of exclusivity that became more prevalent as Indians began to own land and create their own

settlements. This exclusivity, both voluntary and involuntary, is precisely what allowed Indian culture to continually flourish (Jha 1973, 46).

Indo-Trinidadian Culture

While Indian culture flourished, Indo-Trinidadian culture was and is not identical to East Indian culture, since servitude did alter the culture of former East Indians in Trinidad to a great degree. For example, Nevadomsky agrees with Schwartz (1964) and states that "sugar dictated the social structure, organization, and values of the labourers. For example, the caste hierarchy disappeared under the impact of a hierarchy based on management-labour relations" (1982, 92). Since the caste system was not practical during servitude, it was not reincarnated fully once servitude ended. Instead, the caste system "persisted in attitudes rather than in actuality. It no longer described a set of relations between interdependent and hierarchically ordered occupational and ritual groups" (Nevadomsky 1982, 93). The lack of a caste system is one element that exemplifies East Indians adaptation to Trinidad and makes Indo-Trinidadians different from East Indians.

Indian Social Organization

Although migration and indenture exerted a powerful force on Indian social organization, this does not mean that Indians completely assimilated. For example, Jayawardena states that due to structural values, interethnic relations, and the policies of the host country, Indians were able to both change their customs and continue some traditions as well (Nevadomsky 1982, 94). In addition, endogamous marriages are also fairly unique to East Indians in Trinidad. Schwartz states that "East Indians comprise a distinct ethnic group in opposition to other similar ethnic groups on the island, i.e., Creole, Chinese, Armenian, etc. East Indians are endogamous within their own group. The overwhelming tendency is for East Indians to marry other East Indians" (1964, 59-60). The exclusivity of Indians in the early post indenture period allowed for the continuation of endogamous marriages. These endogamous marriages allowed the perpetuation of both marriage customs and religious rituals, the two strongest apparent traditions of East Indian culture in Trinidad (Nevadomsky 1982, 95).

Significance of Endogamous Marriage among Indo-Trinidadian

The continuation of endogamous marriage is significant in numerous ways. For example, not only does endogamous marriage perpetuate marital traditions, which are an integral component to any culture as they represent what the culture values most and allows people to come together. Furthermore, endogamous marriages keep Indian culture strong as they perpetuate family structure, cooking styles, language, education, clothing, and religion.

However, although the rate of mixed marriages between Afro-Trinidadians and Indo-Trinidadians has been rising since the 1960's due to increased economic opportunities because of increased industrialization (Schwartz 1964, 65), a child is only considered mixed or "dougla" for one generation. After that, if the child marries an Indian, the Indian family system is reinstated. Specifically, "the concept of joint (extended) family, 'joint in food, worship, and estate' - one economic unit under the common shelter of which children and grandchildren would work for the economic betterment of the family" (Jha 1973, 40-41) can be seen even now in the Indian community in Trinidad. In this way, Indian marriage in and of itself helps to continue the legacy of Indo-Trinidadian culture and structure.

Religion, a Key Element

Furthermore, religion has been a key element in the ability of East Indians to maintain a unique culture in Trinidad. Jha states that "In Trinidad in 1891, 85.9% of Indians were Hindu and 13.4% were Muslim. Religion has always been a core of Indian culture and to those that emigrated it served as a sustainer" (1973, 31). Since religion served as a sustainer for many Indians during servitude, it continued to bring Indians together post servitude as well. Traditions and ceremonies that were tied to religion remained prevalent, and the religious ceremonies even brought many musical traditions to Trinidad: from instruments like the sitar, to prayer songs (Jha 1973, 31). Some religious festivals have now become a part of the larger Trinidadian culture as a whole- as well as some Indian dishes playing roles as national dishes (Jha 1973, 44). In this way, the preservation of religion not only made the East Indian culture in Trinidad stronger, but it also allowed the integration of East Indian culture into the greater Trinidadian society.

Culture Preservation through Marriage

Overall, it is clear that while East Indians in Trinidad do not share an identical culture to that of their Indian ancestors on the subcontinent, the unique culture that they do practice has been nonetheless effectively preserved through marriage and religion. Nevadomsky states that "Social cultural change is seen to be an additive and highly selective process which has not undermined or eroded the core values and institutions of the rural community, but has only modified them in relatively minor ways" (1982, 111). It is clear that even as the rate of mixed marriages between Indo-Trinidadians and Afro-Trinidadians rises, East Indian culture will remain a central component to Trinidadian culture as a whole due to Indians ability to adapt, the lasting effects of marriage patterns, and religion.

My Visit to and Experience in Trinidad

After visiting both India and Trinidad, and having experience with the Indian community in America, I feel as though I now have a more complete view of Indian culture as a whole.

Before visiting Trinidad, I had expected to see some people of East Indian descent and remnants of East Indian culture, but what I saw far surpassed my expectations. While Indo-Trinidadians have managed to preserve a distinct and unique culture, what I saw in Trinidad was an integrated society that simply included many facets of traditional East Indian culture that are now considered Trinidad's own. Trinidadian culture is far more multi-faceted than what I had expected, and this interim course and visit provided me with the invaluable experience of witnessing it for myself. As French fries are to America, roti is to Trinidad.

==========

Works Cited

Barker, David. "Geographies of Opportunity, Geographies of Constraint." The Caribbean: A History of the Region and Its Peoples. By Stephan Palmié and Francisco A. Scarano. Chicago: U of Chicago, 2011. Print.

Beckles, Hilary McD. "Servants and Slaves During the 17th-Century Sugar Revolution."The Caribbean: A History of the Region and Its Peoples. By Stephan Palmié and Francisco A. Scarano. Chicago: U of Chicago, 2011. Print.

Jha, J. C. "Indian Heritage in Trinidad, West Indies." Caribbean Quarterly 19.2 (1973): 28-50. JSTOR. Web. 12 Jan. 2017.

Khan, Aisha. "Africa, Europe, and Asia in the Making of the 20th-Century Caribbean." The Caribbean: A History of the Region and Its Peoples. By Stephan Palmié and Francisco A. Scarano. Chicago: U of Chicago, 2011. Print.

Nevadomsky, Joseph. "Social Change and the East Indians in Rural Trinidad: A Critique of Methodologies." Social and Economic Studies 31.1 (1982): 90-126. JSTOR. Web. 12 Jan. 2017.

Schwartz, Barton M. "Caste and Endogamy in Trinidad." Southwestern Journal of Anthropology 20.1 (1964): 58-66. JSTOR. Web. 12 Jan. 2017.

==========

Selvi Bunce

C/o. languageinindiaUSA@gmail.com

==========
Language in India www.languageinindia.com ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017
==========

Divine by Karen Kingsbury: Remembering Once Again To Say Love

Mrs. Jeba Regis Prabhaharan Jebasingh, M.A., M.Phil., C.E.L.T.A., Ph.D. Candidate

==========

Karen Kingsbury
Courtesy: https://twitter.com/karenkingsbury

The Novel *Divine*

Divine is a novel. The author Karen Kingsbury inspires readers; the title chosen – *Divine* represents a backdrop of sheltering under true love. There was a moment for Grace to comprehend the instinct of listening to the words that changed direction, and her daughter Emma became the loving caregiver of long lost days. The loving relationship of Emma with her children is depicted:

> Kami gave her one more look, and for a moment their eyes held. Then with fearful little steps she led Kaitlyn the rest of the way to the toys. Slowly they dropped to their knees, and Kami picked up one of the dolls. She hugged and

rocked it and patted its plastic head. 'It's okay,' she said to the doll, her voice a precious singsong. 'You're safe here.' (*D* 12)

Love

Love is a topic of interest, greatly admired for the safety it bestows. A few more lines:

> One tear spilled onto Emma's cheek. Her girls were in a safe place now. She looked over her shoulder at the hallway and beyond it to the front door. So what did her children need her for? She could walk out, couldn't she? What was stopping her? She could leave the girls with the day care lady and disappear into the streets. She could buy enough crack to take her from the nightmare of living, and that would be that. Charlie would live the rest of his life knowing he had caused her death. And her daughters … well, someone would take them and give them a home. (*D* 12)

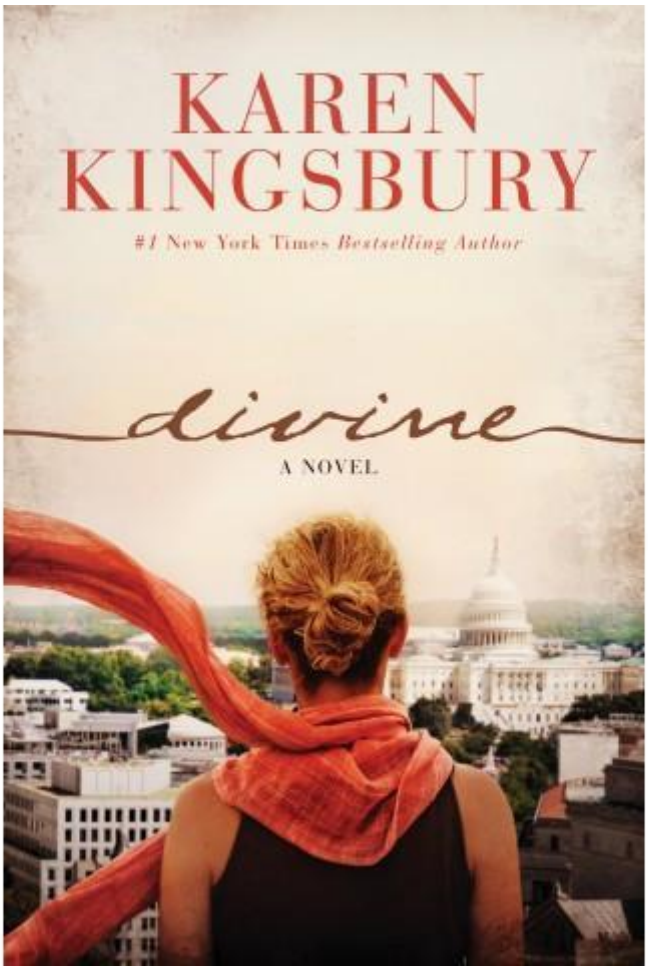

Grace and Emma

Grace and Emma had loved their husbands. Jay was captured unawares after the birth of his baby Emma, and Charlie was captured by the trending signature of "assimilative" (Lyddon 3) regressive attachment behavioural traits (hereditary factors that demotivate him and also the environmental and spiritual factors (Cassidy 2-3)). Love presents in various forms – a well- known phrase penetrates through attachment patterns like husband and wife, father and son, father and daughter, mother and son or daughter and vice versa for the preceding attachment portrayals. Mothers share a unique biological claim with the offspring. They love them expressively. The "caregiver" (Holmes 217-224) meets her/his child's needs, feeds the child, clothes the child, educates the child and delivers a complete understanding of 'caregiving' though the 'caregiving' means of childrearing in formative years.

Caregiver

The love rendered through forms construct a happy 'internal working model' (Holmes 221) for children and adults. The "presence" (Cassidy 2-3) of the caregiver, the biological mother and biological father and the "substitute" (*AM* 155) 'caregiver' create a unique 'model'. The children Kami and Kaitlyn are enthralled by the toys and the supernatural mother's 'presence'. There is a reference made to the Creator as a 'caregiver' in the absence of the biological and substitute caregiver.

The article 'Attachment theory: An analysis of Karen Kingsbury's novels *Where Yesterday Lives* and *Like Dandelion Dust'* restores a primary understanding of God as the agent, who supplements the internal working model in the situation that differs from the usual internal working model. Internal working models are in built attachment models acquired by absorption of biological, physical and supernatural acquisitions. The founder of Attachment theory John Bowlby and the developer Mary Ainsworth render substantial amounts of findings through their research work. Kingsbury's novel *Oceans Apart* sketches Joey's conversation to God as a means to escape the frustration of living with secondary 'caregivers'. The preceding lines depict the intervention of a loving helper, quite invisible in the midst of chaos and confusion but a lovely creator, a depicted image of love, a portrait of sympathy, empathy and good patterns and the perceptions that assists in "insecure" (Holmes 113) situations and relationship patterns of children and adults--visibly healing the children Joey in the novel *Oceans Apart*, Kami and Kaitlyn in the novel *Divine* and the adults in the novel *On Every Side.*

Biological Father

The selected passage, mentioned above infers the 'presence' of the biological father as a "threat" (Anderson 1) for survival. The child observes, "'Mama─' Kami looked up at her─ 'is Daddy here?'" The child Kami seeks a safe haven and is reassured of the loving 'presence' of her mother and a safe environment. The child is happy, but the loving mother realizes that sadness and fear is connected to the cuddly little babby's heart—"No, baby. Daddy's far away. You're safe now." Infers the meaning of a love that protects" (1 Cor. 13:7). She was dejected; the emptiness of true loves "absence" (Goldberg et. al 66) was felt by the children circumspect of the father as the primary caregiver and affectionate caregiver and the mother circumspect of the role of a loving husband.

Suicidal

Kingsbury writes in her novel *Divine*, "no more longing for a man who couldn't love her without hurting her" (15). Emma became suicidal. Emma was in the centre, recuperating from the terrible heart-aches and frequent pain of the body. Some kind of love propelled her towards the centre and it was here that her children rested. Here are a few lines: "That was the reason she'd come, wasn't it? Several days ago, when Charlie had exploded at her, she had been desperate for something that could take her and the girls out of the apartment and away from his rage. When he was finished with her, Charlie did what he often did" (*D*14). These lines demonstrate the status of Emma's life. Emma is more than "desperate" (14) to seek refuge; hope became the ingredient of aspiration for her "system" (Holmes 224). There are ruminations of the varied and diverse lifestyle patterns, Emma could adhere to, if she succeeded through the trial to abandon her children, and the novel is very unassuming in the manner that comforts readers with the choice of going on ahead with healing. "Emma gritted her teeth. She was curious, almost desperate to know about Mary, what she had been freed from, what had led to her public life now" (*D* 21).

Regaining Hope

Emma could not have thought about hope if it were not for Madison – the woman who had survived through a very distraught childhood. "Love perseveres" (1 Cor. 13:7); this kind of love pursued her from a callous action—of rejecting the basis of a Creator who is in control – "Yours, O LORD, is the greatness, the power, the glory, the victory, and the majesty. Everything in the heavens and on earth is yours, O LORD" (1 Chr. 29:11). As a girl,

Madison became a very appealing girl, fighting for her distorted views of love especially taught by the immoral men who came to her room. At the time of freedom and shortly after her placement in a foster home, she ran away from the home of the supposed security the government honestly tried to place her in; moving from the story to the point of interest for the reader, Emma had escaped from her husband; and Madison had escaped from everybody who had hurt her; there was the feeling of safety for Madison the iconic personality who had moved on to become an inspiration for people who had suffered and feeling she ignited into these people was consoling, and healing them; teaching them there is hope and love in the shelter of God ─ "And once more the feeling filled the room", it was a positive feeling of healing and restoration "working its way to the centre of her soul … Mary Madison looked up and took a deep breath. And in that instant, Emma suddenly knew what the feeling was … the feeling was hope" (*D* 21).

Pain, Loss

People travel through pain, loss, separation, grief, abandonment, neglect, "avoidant" behaviour, "anxious" and "dismissive" (Holmes 180) behaviors, and the many more feel of the moments which inflicts pain and destruction; for instance, Lindy's quick escape to the world of seduction -- quite numerously depicted by the author through the people based representations of life in her novels. As they age throughout the years, there is a path that goes on step by step, minute by minute and hour by hour, treading into the path that's always there. These paths are not happy paths, but paths crossed upon quite unknowingly and knowingly, by choice, perception of an image, and circumstance, painful, meddling and as one stricken by conscience and in Kingsbury's words, "Not just for a little while but for always" (*D* 27). This is the path of loneliness, oblivion-driven, like a fifth sense creative object. There is the question of a truth quite relinquished from the eye of observation, depiction and power: if it is the path of hope, always persevering to gain love, affection, and freedom—freedom from oppression and sad incidents striking the soul to gain something that is lovely, this a good reliance and alliance oriented positively crafted event—the love of the maker for his beloved creature—man in manifestation of goodly traits. Plato's statement "Beauty lies in the eyes of the beholder" is a familiar reference for love; it is a saying that originated in the third century (The Phrase Finder). There is a story received through the social communication tool—Whatsapp, a presentation of the story of love:

> A man married a beautiful girl. He loved her very much. One day she developed a skin disease. Slowly she started to lose her beauty. It so happened that one day her husband left for a tour. While returning, he met with an accident and lost his eyesight. However, their married life continues as usual. But as days passed by, she lost her beauty gradually. The blind husband did not know this and there was not any difference in their married life. He continued to love her and she also loved him very much. One day she died. Her death brought him great sorrow. He finished all her last rites and wanted to leave that town. A man from behind called and said, now how will you be able to walk all alone? All these days your wife used to help you. He replied, I am not blind. I was acting, because if she knew I would see her ugliness it would have pained her more than her disease. So I pretended to be blind. She was a very good wife. I only wanted to keep her happy. Moral – Sometimes it is good for us to act blind and ignore one another's short comings, in order to be happy. No matter how many times the teeth bite the tongue, they still stay together in one mouth. That's the spirit of FORGIVNESS. Even though the eyes don't see each other, they see things together, blink simultaneously and cry together. That's UNITY" May the Lord grant us all the spirit of forgiveness and togetherness.

Alone I Can 'Say' But Together We Can 'Talk'

The story does not end abruptly. Here are a few lines:

> "Alone I can 'Say' but together we can 'talk'" 2. "Alone I can 'Enjoy' but together we can celebrate". 3. "Alone I can 'smile' but together we can 'laugh'/ that's the beauty of human Relations". We are nothing without each other. STAY CONNECTED. QUOTE OF THE DAY – the razor blade is sharp but can't cut a tree; the axe is strong but can't cut a hair. MORALS, Everyone is important according to his/ her unique purpose. Never look down on anyone unless you are admiring their shoes.

The bond of love is a tight knitted depiction of closeness, love and affection, and the moment of distress, rejection, and cheating, can create frustration, anger, resentment, bitterness, but a good memory can destroy the rampaging heart-breaking scenario etched in

the mind, eyes and heart. A lovely memory forced to wipe away the distressing memory paves way for forgiveness; the paraphrased reference - people fall short of expectations and "no one is perfect" - (Romans 3:23), except the Creator; with eyes aware to the forgiving spirit placed in man, hope and a double measure of happiness instigates survival and peace.

==========

Works Cited

Cassidy, Jude. "The Complexity of the Caregiving System: A Perspective from Attachment Theory." *Psychological Inquiry* 11.2 (2000): 86. *Business Source Premier*. Web. 9 Aug. 2013.

Goldberg, Susan, Roy Muir, and John Kerr. eds. *Attachment Theory*. NY: Routledge, 2000. Print.

Holmes, Jeremy. *John Bowlby & Attachment Theory*. USA: Routledge, 1993. Print.

Kingsbury, Karen. *Divine*. USA: Tyndale, 2006. Print.

---. *Oceans Apart*. New York: Avon, 2004. Print.

---. *On Every Side*. Colorado Springs: Multnomah Books, 2001. Print.

---. *Where Yesterday Lives*. Colorado Springs: Multnomah, 1998. Print.

Lyddon, William J., and Alissa Sherry. "Developmental personality styles: an attachment theory conceptualization of personality disorders. (Practice & Theory)." *Journal of Counseling and Development* 79.4 (2001): 405+. *Academic OneFile*. Web. 17 Aug. 2013.

Martin, Gary. "The Phrase Finder." *Google*. 2017. Web. 10 Feb. 2017 <http://www.phrases.org.uk/meanings/beauty-is-in-the-eye-of-the-beholder.html >

Moses. I Chronicles. *The Holy Bible*. King James Version. Columbia: Thomas Nelson, 1989: Print.

Paul. 1 Corinthians 13:7. *The Holy Bible*. King James Version. Columbia: Thomas Nelson, 1989: Print.

Paul, Romans. *The Holy Bible*. King James Version. Columbia: Thomas Nelson, 1989: Print.

Prabhaharan, Regis. "Attachment Theory: An Analysis of Karen Kingsbury's Novels *Where Yesterday Lives* and *Like Dandelion Dust." TJELLS (The Journal for English Language and Literature Studies)* Vol. 1 Issue ii ISSN No 2249 – 2151, July- Sept. 2011,.

Watsapp 05/02/2017

Abbreviations

AM The Amateur Marriage

D Divine

==========

Mrs. Jeba Regis Prabhaharan Jebasingh, M.A., M.Phil., C.E.L.T.A., Ph.D. Candidate
(Manonmaniam Sundaranar University, Tirunelveli, Tamil Nadu)
Residence: 56 A/4 Sarah Tucker College Road,
CSI Church South Street, Perumalpuram
Tirunelveli – 627007
Tamilnadu
India
jebaregisprabhaharan@gmail.com

==========
Language in India www.languageinindia.com ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017
==========

Rights, Mobility of Citizens and Language Choice in India

Prof. B. Mallikarjun, M.A., Ph.D.

==========

1.0 Rights

The twentieth century is recognized as a century of appreciation and recognition of rights of world citizens, 'the age of rights'. They are consolidated and codified through charters, constitutions, and legislation etc., of different kinds in the concerned nations. The twenty first century is expected to be the century where discriminations of various kinds among the people in the world are to end and a social order based on equality may emerge. India too has codified the rights of its citizens in its Constitution and through various legislations in the past decades. Also, signed different international agreements and naturally has agreed to abide by them.

The canvas of rights in the world is very vast since everyone is more concerned about his or her rights and less bothered to about the obligations / duties. It is nothing but natural. Similarly, the literature relating to granting, interpreting etc., of rights is also very fast growing. There are rights guaranteed by the nations and the rights guaranteed by the international treaties, agreements etc,. Rich literature exists on it. Formulation of legislations, codification and their implementation and the affected seeking judicial remedy is a regular phenomenon. This results in the interpretation of concerned rights / law. One can find changes in their interpretation according to social, economic and political situations. This makes rights and their interpretation a dynamic process.

The word, right to represent legal status is used legally as well as used in normal discourse to relate various issues that one thinks as his concerns. The literature on rights, has 'human rights, civil rights, political rights, social rights, economic rights, language rights, linguistic human rights, minority rights, immigrants' rights, exclusive rights, special rights, fundamental rights, individual rights, collective right equal rights,' etc,. An unending list. However, the researchers broadly classify them as: domestic, regional and international rights at one level and as individual rights and collective rights at another level.

Many a times, relation between different kinds of rights exists and hence, many of them cannot be looked at in isolation and they have to be studied and interpreted in the context of other related rights. Also, whether two kinds of rights entail each other has to be examined. How one does gets the rights? Is often a question asked by the people? One gets some of them by birth, some through the international treaties, some through the constitution of the country and some through the legislation and or through executive orders. Every right comes into existence with a specific purpose. Modern Guide to Synonyms says that the word 'right' refers to a "concrete claim established by legal, ethical or religious sanctions: the right to own property; the right of equality before the law. Although someone claiming a right tends to argue that it is inherent, a person's rights are differently spelt out in different cultures". In the Indian context "A right is an interest which is recognized and protected by law. As it is recognized by law a man is entitled to have it. As it can be protected by law the possessor can enforce it by an appropriate action is a court."

The Indian Constitution has enshrined certain fundamental rights to the Indian citizens as individuals and as communities. Some of these rights have direct bearing on language such as the right for conservation of one's language and the right not to be discriminated on the basis of language. Some other rights like freedom of movement and residency in any part of the country and freedom of speech have indirect bearing on language choice. The recent pronouncement of the Supreme Court that education is a fundamental right also has indirect bearing on choice of language for education. The exercise of these rights has generated conflicts in the recent years. Questions such as:
whether the right to establish educational institutions by the minorities is to conserve their language and culture:

a. whether the right to live anywhere is contradicted by the sons of the soil policy when the sons of the soil are defined by their language heritage;
b. whether the language choice as subject and as medium in education should be left to the parents or the State;
c. whether the individual has a right to choose a language for education which he perceives to be necessary for his social mobility;
d. whether the efforts of linguistic minorities for promotion and development of their languages should be funded by the State or only the concerned community;

e. whether the interests of a linguistic minority in a State whose language is the majority in another State should be the responsibility of this State etc. have arisen.

2.0 Mobility

Mobility is the quality of moving freely. The ability to move or be moved freely and easily. Also, it is the ability to move between different levels in society or employment. The Constitution of India and the Human Rights also recognize the right of people to move from one part of the nation to another for various purposes. Mobility temporary like the one for education, permanent one for job, migration within a state and across the states since independence of India has gained momentum and has reached its maximum in the past 50 to 60 years. One of the reasons for such migration could be the availability of facilities in some parts and unequal socio-economic development compounded by the lack of infrastructure. The literacy rate in the country was not even in the country at the time of her independence. Even after independence the efforts to spread literacy did not work for various socio-economic and political reasons. The people from the parts where there was high percentage of literacy and spread of education, moved to the places where there was lack of educated, trained human resources. Normally boundaries of the states coincide with the language boundaries in our context.

This kind of migration once found to be a need of the hour became a sour pudding since the spread of literacy and educational facilities created adequate human resources in such areas also. This gave birth to the 'sons of the soil' slogan. We are seeing the effect of this in two of the states in India, one is Karnataka and another is Maharashtra. This is getting expressed apart from the agitations based sometimes on political lineup, in seeking reservations for the local people and in changing or having a language policy which makes it essential for every one getting educated in the concerned state to study the official language of the concerned state compulsorily up to certain standard. Sarojini Mahishi Report on the reservation of jobs for locals in Karnataka is one such example. There was a conflict about the definition about who is Kannadiga? Should he be defined on the basis of the state where he is born and brought up or on the basis of the mother tongue? Such definitions of domiciles or linguistic-ness are difficult in the multilingual setup. Even the official language commission had recommended that jobs of certain categories be reserved for the locals. Non-implementation of such recommendations and shrinking of job market, coupled with large scale migration of people

from other states to compete with the limited market, mobile nature of people of some of the states docile-ness of people of some other states are coming on the way of linguistic harmony. India has all the three kinds of minorities - linguistic, religious and ethnic. New creed is coming up of poor and educationally backwards that cut across all the three minorities who are numerically more but their voice is not heard properly. They are the product of non-development. It is these, who are trying to give vent to their feelings in one form or the other. Social and economic problems faced by the people get expressed as language or language related problems since language is supposed to be a sensitive issue and can be used easily to mobilize the public easily around it rather than around other issues.

India is multilingual and it has 30 or so states and union territories. Each can be called 'mini-India' since, like the country each component of this federal system is also multilingual. There is no purely monolingual or purely bilingual state. Immediately after her independence and before the independence, this complex multilingual situation was considered problematic and harmful for peaceful coexistence of the population. After more than five decades of management of multilingualism, scholars, consider Indian multilingualism as a major resource like any other resource to build upon and proceed towards total human development. Naturally there is movement of citizens across different places within a state and also within nation for different purposes.

Mobility of persons from one place to another place due to various reasons is an added dimension. Immediately after post-independence period, the impact of it on the society was not felt that much. Due to impact of globalization there is an expansion of markets leading to the creation of avenues of employments; spread of education is creating human resources that are employable. Now employment opportunities are the main causes of migration or mobility of people within the country. These are not bound by the linguistic and or geographic restrictions like state and language. But, when a person of a particular language and a particular state fails to get a job in his or her own land, the sons of the soil principle emerges to the fore and demands that they have to be preferred to those who are not the sons of the soil. This is one kind of mobility another kind of mobility is from rural areas of the same state into the urban areas of the state.

Under these social circumstances in order to find out who should be included and who should be excluded into the sons of the soil many criteria have emerged in the dialogues and rule books. But, precisely these cannot be termed as features of identification of sons of the soil. However, they form very basis on which certain decisions are arrived at by the state. Important of them are: the person should have been born in the concerned state (language cannot be one of the defining criteria since the states are multilingual if language is used as any criteria, minorities shall get excluded); has working knowledge of the local language(s);
has studied a minimum of number of years in the school in the concerned state, knowledge of language is precondition or post condition for jobs like:

a. Passes the language examination conducted for the specific purpose after one joins the job;
b. Possesses the knowledge of the language by learning for a specific number of years;

Now and then, we hear the cry that 'Locals are to be preferred for jobs.' 'Outsiders should not come here for jobs. They have to go back to their states.' These are retorted with the 'We are Indians. We can go to any place in the country and settle, get job.' Etc. The basic questions get engulfed in the din of nationality, and do not get an in depth analysis of problem, causes and the remedy.

3.0 Language Choice

In the Indian context of rights and mobility of people, both horizontally that is geographically across different multilingual States and Union Territories and vertically from one socioeconomic stratum to another socioeconomic stratum issues relating to language choice could be analyzed. The number of groups available for such analysis with different permutation and combination is very large. In order to understand the issues involved some case studies of three groups of people or an individual from different parts of the country are elucidated here.

Case Study 1: Migrant Laborers from Tamil Nadu in Gujarat. There is a large population of Tamil mother-tongue persons who are migrant to Gujarat from Tamil Nadu. They were forced to migrate in search of economic opportunity as laborers. There are 1.5 lakhs of Tamils in Ahmadabad alone and majority of them belong to SC and ST communities. The matter

concerns the education of the children of these migrant labors. They say that "as long as Gujarat or any other State is using our labor, it cannot neglect our rights. Now the migrants are considered some sort of use-through-commodities which one can dispose off once the work is done". The migrant labors are up in their arms to fight for their rights. When it comes to the education of their children they have an Ahmadabad Municipal Corporation School at Sabarmati from pre-primary class to class 7 which teach in Tamil medium. After this, the children have to move to Ahmadabad Tamil Higher Secondary School for their education in 8th to 12th Standards which is situated in Khokra. It is reported that it is the only Tamil medium Higher Secondary School in the State of Gujarat and the Gujarat Secondary and Higher Secondary Education Board have stopped preparing the examination papers in the mother-tongue of non-Gujarati medium sections. In this context, the students of Tamil medium population have started to switch over to English medium due to non-availability of examination in the mother-tongue medium. Gradually, instead of shifting to the English medium from the 8th standard, these population have started to opt for the English medium from the beginning itself. This is a loss for mother tongue and gain to English. Also, whenever there is a drive for enrolment of students to the schools, the migrant labor children are left out from such educational movement itself. In case these students were studying in their state, they would have had mother tongue education as long as they wanted and also they would have got all the other benefits that other students were getting. In such a case they would have done so by being away from their parents.

Case Study 2: Jobs and Knowledge of local language: In a multilingual state/country is becoming an important factor to get a job. The interests of the declared linguistic minorities are protected as their right. But, at the same time the interests of the state are safeguarded in interpreting the language laws framed by the state. Also, knowledge of language is measured in terms of possession of the same through formal education and not by claim of having the knowledge of the language. In the North-East Circle, Shillong, had advertised the post of Postal Assistant for the Nagaland and Manipur Divisions which is under the Control of the Chief Post-Master General. The Recruitment Rule for the position had a clause under the essential conditions that: Knowledge of local language of the state concerned. The candidate should have studied the local language as a subject at least up to Matriculation or equivalent level. Two of the applicants to the posts who were not shortlisted for the post on the ground that they do not fulfill this prescribed local language criteria challenged the decision in the

Tribunal with the plea that it is violating the Article 14 and 16 of the Constitution of India. One of them was from Bihar. He had studied Hindi and English up to intermediate level in Bihar and then studied in Nagaland. Another person was from Manipur and capable of reading and writing Manipuri. This person had passed the equivalent examination to intermediate level where Hindi was the first language and English was the second language. Their contention was that though they have not studied the local languages they have the knowledge of the local language and English is the official language of Nagaland and they have studied it. Hindi is the official language under the Article 343 and all the departments have to accord equal status to it. The Superintendent of Post Office, Kohima stated that Ao, Lotha, Sema and Tenyidie as the local languages. The Tribunal ruled that that prescribing of local language knowledge as a condition of employment is not violating any provision of the Constitution since the officials have to deal with local customers and the authorities are at liberty to prescribe such qualifications and the knowledge of the local language has to be obtained through proper schooling and educational qualification.

To conclude, the citizens are bestowed with the rights. But they are not able to exercise them due to restrictions imposed by the social and State factors.

==========

NOTES:

(1) Paper presented in the 33rd All India Conference of Linguists held at Chandigarh from Oct 1 to 3, 2011. I could find this paper when I was formatting old laptop. As far as I know I have not published this earlier.

(2) While writing this paper in the past few months I had made notes from various sources and used them for the purpose. When I wanted to add references etc., unfortunately I have lost the notes in transit. My apologies for being not able to give due credit to the references and citations. The readers are requested to excuse me for the same.

==========

Prof. B. Mallikarjun, M.A., Ph.D.
Former Professor and Director
Centre for Classical Kannada
Central University of Karnataka
Kalaburagi 585367
Karnataka
India
mallikarjun56@gmail.com

==========
Language in India www.languageinindia.com **ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017**
==========

The Legacy of Slavery in *Beloved*

M. Mareeswari, M.A., B.Ed. M.Phil.

==========

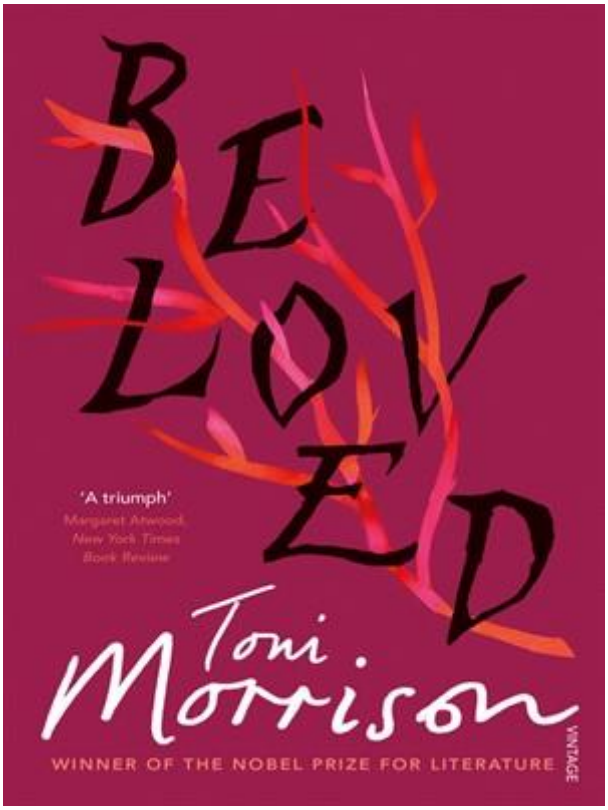

Courtesy: https://img1.od-cdn.com/ImageType-400/0211-1/80D/992/3B/%7B80D9923B-411B-47C3-89AB-72A842020A6F%7DImg400.jpg

Abstract

Morrison is an outstanding feminist figure in American Modern Literature. All her novels indicate a complete understanding of her character's individual response to the dilemmas posed by racial and sexual identity. The central theme of Morrison's novels deals with the black women characters who are raised from their poor, down trodden and most humiliating position to a new sense of awareness of freedom, liberty and equality in their society. The novel pictures the physical and psychological effects of slavery not only upon women but also the community as a whole. Through the characterisation of Sethe, she brings out the full human meaning and implications of the slave experience. Sethe reflects the harsh reality of being a black mother. Morrison probes deeper into the psychological effects of missing mother-infant bond and unearths the psychological damage of slavery to the mother-

child relationship. The novel points out love as the solution to overcome Sethe's trauma of killing her daughter and her wounds of slavery. The love and acceptance of Paul D and the assistance of the white indentured servant Amy Denver are other representations of love that are crucial to Sethe's possibilities to become a whole individual. Love can also be regarded as the cure to heal the post-slavery racial conflicts. Sethe and Beloved are also to be regarded as symbolic representations and rescuers of the African-Americans from the wounds of slavery. Toni Morrison has made her female protagonists speak not only for themselves but for their whole lot.

Key words: Toni Morrison, legacy of slavery, *Beloved*

Realistic Picture of Black People

Beloved is based on an actual incident she came across in a news clipping which offers a realistic picture of the black life. She found it while editing a collection of articles and images called *The Black Book* in 1974. It contains advertisements chronicling the life of African people in the United States from slavery through the Civil Rights Movement of 1964. Indeed, on the tenth page of *The Black Book* is a copy of a news article entitled "A Visit to the Slave Mother Who Killed Her Child", which narrated the incident of a slave woman Margaret Garner, a Kentucky slave. In 1850, she attempted to kill her children because she did not want them to suffer as she had in her life. Morrison chose to write on this theme probably because of a feeling that the living conditions were still equally oppressive even at the time of writing the novel. The mother's act was an act of love and courage though it was criminal in the eye of law. "I took and put my babies where they'd be safe" (*Beloved* 164). The novel revolves around this incident and its consequent effect upon the mother whose heart is at times filled with a sense of guilt and remorse. It makes the past unspeakable. The mother who kills the child in the novel is Sethe and her mother-in-law is Baby Suggs. Morrison has invested the narrative with something of the folklore and Biblical allusions, which add layers of meaning to the narrative.

Focus on Collective Rather Than Individual Struggle

Morrison's conscious focus on collective rather than individual struggle is clarified through her repeated assertions that *Beloved* is the story of the people rather than a person.

The book was not about the institution – Slavery with a capital S. It was about those anonymous people called Slaves (Angelo 48).

Although the novel begins as Sethe's story, it evolves into a story about the people who are not aware that they are living in an age of historical interest. They willingly accept their position and they pass everyday happily as father, mother and husband with their children. *Beloved* deals not only with the study of memory but also with the ruined history of the past. Set in post-Civil War Ohio, this haunting narrative of slavery and its aftermath traces the life of a young woman, Sethe, her former life as a slave on Sweet Home Farm, her escape with her children and the tragic events that follow. Morrison also focuses on the difficulties faced by former slaves in keeping the horrors of the their pasts submerged within the subconscious. In the words of Ann Snitow, Morrison

[...] twists and tortures [...] and moves the lurid material of melodrama into the middle of her people, where it gets sifted and sorted, lived and relived, until it acquires the enlarging outlines of myth and trauma, dream and obsession (*B* 27).

Story After the End of the Civil War

The novel is set after the end of the Civil War, during the period of so-called Reconstruction (1865-77), when a great deal of random violence was let loose upon blacks. But there are flashbacks to a more distant period, when slavery was still a going concern in the South and the seeds for the bizarre and calamitous events of the novel were sown. The setting is similarly divided: the countryside near Cincinnati, where the central characters have ended up, and a slave-holding plantation in Kentucky, ironically named Sweet Home, from which they fled eighteen years before the novel opens. There are many stories and voices in this novel, but the central one belongs to Sethe, a woman in her mid-thirties, who works as a slave with her husband, Halle. Like other female and male characters, she, too is a victim of sexist and racist oppression. The Garners treated their slaves as 'men'. "The Garners, [...] ran a special kind of slavery, treating them like paid labor, listing to what they said, teaching what they wanted" (Beloved 140). The death of Garner and the advent of Schoolteacher, a symbol of white patriarchal authority who used coercion and violence to maintain discipline, make life unbearable at Sweet Home. Slave mothers had little control over either their children or the destiny of their family. The masters commonly decide whether a slave woman could marry or not and for how long they can live together. Considering the realistic condition of the slaves'

circumstances, some marriage ceremonies declared the vows valid until death or until distance parted the couple. In Beloved, Sethe's mother-in-law, Baby suggs, has endured the pain of such separations. She had nothing left to make a living with but her heart.

[...] in all of Baby's life, [...] men and women were moved like checkers. Anybody Baby suggs knew, let alone loved, who hadn't run off or been hanged, got rented out, loaned out, bought up, brought back, stored up, mortgaged, won, stolen or seized. So Baby's eight children had six fathers (*B* 23).

For the last five years Sethe's husband Halle had been working every Sunday in order to buy the freedom of his mother, Baby Suggs. Slave life had "busted her legs, back, head, eyes, hands, kidneys, womb and tongue" (*B* 87).

On Kentucky plantations, life for the women was filled with emotional as well as physical hardships. Slave women who worked in the fields were separated from their small children, who might be left in the care of older, physically weak women. *Beloved* circles around all these complexities and hints at the different fates of a group of slaves who once lived in this plantation in Kentucky named 'Sweet Home' – of course neither 'sweet' nor 'home'. Among them an old woman called Baby Suggs, her son Halle, Paul A, Paul D, Paul F, Sixo and the one young woman, Sethe. She realized that Sweet Home is "a wonderful lie" (*B* 221). A slave woman was regarded not only as a worker but also a potential breeder of new property, children, who would legally belong to her master. In fact, the masters encouraged childbearing as the primary function of their slave women. They were promised by their owners that if they would bear as many as ten children, they will be given freedom. The masters also took sexual advantage of their female slaves and then regarded any mulatto children that resulted from these forced couplings as slaves and the owners' property. As a result, the Sweet Home slaves plan to run. During the escape, Paul A gets caught and hanged. Sixo gets caught and is burnt alive. Paul F is long gone and sold. Paul D gets caught and sold in chains with a bit in his mouth. Halle was also lost and never to be found again.

The Technique of Leaking Out Incidents

Morrison does not really tell these incidents. Bits and pieces of them leak out between the closed eyelids of her characters. *Beloved*, like Morrison's other novels, begins in the midst of the action, using very little exposition, or setting up of the scene. Events from the past intrude

upon the present constantly. In fact, the novel is set in a period in which all moments of the past exist in the present. In the novel, Sethe's notion of this idea of all time as coexisting simultaneously is expressed in her concept of 'rememory' as she explains it to Denver:

It's when you bump into a rememory that belongs to somebody else. Where I was before I came here, that place is real. It's never going away. Even if the whole farm - every tree and grass blade of it dies. The picture is still there and what's more, if you go there - you who never was there - if you go there and stand in the place where it was, it will happen again; it will be there for you, waiting for you. So, Denver, you can't never go there. Never. Because even though it's all over - over and done with – it is going to always be there waiting for you. That's [why] I had to get all my children out. No matter (*B*36).

Expressing Reality through Rememory

Sethe here expresses the notion of time that both structures the novel and explains reality through her 'rememory' as an ex-slave. Beloved represents the troubled past that haunts not only the lives of Sethe, Denver, Baby Suggs, Paul D and the community but the lives of all African Americans. This troubling past is represented by the word 'rememory' which is used throughout the novel. When Beloved wants to know everything in Sethe's memory, she reveals the story about her life before Sweet Home and her life after Sweet Home when she cut Beloved's throat. Sethe's memory is being wide open by Beloved's presence. Sethe also remembers how her own mother deserted her and allowed to survive. This cycle of mother and daughter fusion, loss, betrayal, understanding and recovery between Sethe and her mother is being played out again in the present relationship between Sethe and Beloved.

Dehumanising Effects

Paul D's rememories throw further light on the dehumanising effects of the institution of slavery. He was to wear an iron collar with three spokes so that he could neither turn nor lie down. Another reminiscence recounts how he was shackled and hitched to a wagon and sold off not once but twice and then chained with forty-six others, and each one was forced to live in a wooden box, five feet deep and five feet wide, fitted into a ditch with a cage like door. Five attempts to 'cut' were foiled, during which he saw runaway slaves "fought owls for food; [...] stole from pigs; [...] buried themselves in slop and jumped in wells to avoid regulators" (*B* 66). Stamp Paid's thoughts go back to the memory of his wife whom he had killed on account of having been used and 'dirtied' by his master. Thus slavery was bad for men but worse for

women. The novel truthfully exposes their vicious exploitation. Working both inside and outside the house, as farmhands, housemaids, nannies and wet nurses, they were hardly ever able to nurse or nurture their own offspring. Every target of frequent sexual abuse, they were looked upon as objects of instant or long-term sexual gratification with absolutely no commitment. Frequent pregnancies only ensured an unfailing supply of slaves that added to the labour force and increased their dollar value as breeders. Paul D, Sethe, Stamp Paid and other slaves belonging to the same owner in Kentucky experience a complete catalogue of barbaric practices and ungodly perversions from all over the South, as well as from Brazil and the West Indies.

An Anti-Christ Figure

The slave master, Schoolteacher, is definitely an Anti-Christ figure. The Anti-Christ signals a return to chaos, and Schoolteacher's arrival produces chaos, which permeates Sethe's life and the lives of everyone in her family and in the entire community. Schoolteacher and the three other white men: his nephew, the slave-teacher and the Sheriff are Morrision's four horsemen of the apocalypse. Their appearance crystallizes the terror of slavery, emphasized by the fact that this episode is the only one in the novel told from the point of view of a white person. When they discover Sethe's sons, Howard and Buglar bleeding at her feet, her baby's head nearly severed and her attempt to kill the other infant, Schoolteacher concedes his economic loss. He believes that Sethe would be useless as a slave to him because she has turned insensible due to his nephew having beaten her wildly. Later Amy Denver, the white girl who helps to deliver Sethe's baby, describes the wound as a tree:

It's a tree, Lu. A Chokecherry tree. See, here's the trunk – it's red and split wide open, full of sap, and this here's the parting for the branches. You got a mighty lot of branches. Leaves, too, [...] these ain't blossoms. Tiny little cherry blossoms, just as white. Your back got a whole tree on it. In bloom (*B* 79).

The Schoolteacher reflects slavery's treatment of African–Americans as animals. "Nothing in the world more dangerous than a white Schoolteacher" (*B* 266). The image of Chokecherry tree on the back of Sethe and the countless such black "song of many thousands gone" keep alive the sufferings of the Afro-American people (Bell 11).

Focus Also on What History Has Omitted

The story is narrated through a series of flashbacks. Morrison is not only concerned with what history has recorded in the slave narrative but what it has omitted, the unspeakable past of the black slave woman. As Sethe tells her story, her memory is "loaded with the past" (*B* 70). Every mention of "her past life hurt. Everything in it was painful or lost" (*B* 58). That is why, Sethe gives short replies to the queries of Denver. Paul D's visit to Sethe's house, 124 Bluestone Road, indicates Sethe's journey into the past. With his arrival, there was "Sweet Home rolling, rolling, rolling out before her eyes" (*B* 6). Sethe remembers that though now a haunted house, once "124 had been a cheerful, buzzing house where Baby Suggs, holy, loved, cautioned, fed, chastised and soothed" (*B* 86-87).

One of the worst effects of historical transition for used-to-be slave mother was alienation and repression. As the author defines it, Sethe's alienation is not simply the result of a black woman's separation from the family or her cultural center but also the result of her murdering her own daughter to protect her from living an abject life of a slave. Sethe's act of killing her daughter is not supported by Baby Suggs. But, in order to provide freedom to her Children, Sethe has no other choice:

That she lived with 124 in helpless, apologetic resignation because she had no choice; that minus husband, sons, mother-in-law, she and her slow-witted daughter had to live there all alone making do (*B* 164).

If a mother is not able to love, protect and provide a good and free life to her children, it would be the most horrifying black experience under slavery. When Paul D comes to know about her crime, he also criticizes her act:

"What you did was wrong, Sethe." [...]
"You got two feet, Sethe, not four," he said and right then a forest sprang up between them; trackless and quiet (*B* 165).

After hearing of Sethe's deed, Paul D leaves 124 and Sethe shuts herself in alone with her daughter:

Paul D convinced me there was a world out there and that I could live in it. [...] Whatever is going on outside my door ain't for me. The world is in this room (*B* 182-83).

Actually, Sethe's act of infanticide, which was considered the worst crime, is discarded not only by Baby Suggs and Paul D but also by the community.

Sethe's Daughter, Denver

Sethe's daughter, Denver, feels neglected and socially cut off because nobody speaks to them, nobody comes to their house any more. It is her grandma, Baby Suggs who taught her to listen to and love her own body. Although "slaves [were] not supposed to have pleasurable feelings on their own" (*B* 209). She taught Denver to feel pleasure deep down. Though Denver is frightened of Sethe, she wants to be loved by her mother. She wants to be related to her sister, Beloved, whose blood she had engulfed along with her mother's milk. Because it is Sethe, who, having killed Beloved, goes on to nurse her youngest baby, Denver. She is willing to dream of her dadddy, Halle, who had disappeared:

Let me dream my daddy better. I always knew he was coming. Something was holding him up. He had a problem with the horse. The river flooded, the boat sank [...] my daddy was coming for me. [...] My daddy was an angel man
(*B* 207-08).

Baby Suggs preaches to all black men and women to love their flesh hard because it is "flesh that weeps, laughs; flesh that dances [...] Love it. Love it hard" (88).

A Narrative of Humiliation – Story of Beloved

Beloved is a narrative of the humiliation of the nineteenth century slave, who murders her daughter just to protect her from a master. Through the stream-of-consciousness technique, Morrison justifies Beloved's appearance, her change in the physical and the emotional form and also her disappearance. After a span of long eighteen years, mysteriously, Sethe's daughter, Beloved, reappears to claim her love. She appears from the water, Morrison describes:

A fully dressed woman walked out of the water [...] Nobody saw her emerge or come accidentally by [...] She had new skin, lineless and smooth, including the knuckles of her hands (*B* 50).

Beloved's major aim to appear in a form of a sensuous woman can be considered a reminder of Sethe's act. She enters her mother's life and destroys her happiness. As soon as Sethe realizes that Beloved is her daughter whom she had killed eighteen years ago, her natural love for her emerges and, just out of guilt, provides everything to her in a very apologetic manner:

The best chair, the biggest piece, the prettiest plate, the brightest ribbon for her hair, and the more she took [...] Beloved was more important, meant more to her than her own life (*B* 241-42).

From Sethe's point of view, Beloved always relates to herself from mother, so does Sethe. Out of terror, guilt and fear, she asks Beloved:

Tell me the truth. Didn't you come from the other side?

Yes. I was on the other side.

You came back because of me?

Yes.

You rememory me?

Yes. I remember you.

You never forgot me?

Your face is mine (*B* 215).

Right to Protect Own Children from Slavery

Sethe has her own right to protect her children from slavery and the murder is the result of her love for her children. Sethe's original intention was to kill all the four of her children, not just one among them. She thought that slavery was not an alternative to it. She was always conscious of the thought that her children once free would not become slaves again.

I couldn't let all that go back to where it was, and I couldn't let her nor any of em live under schoolteacher (*B* 163).

Roles of Mother and Daughter Are Reversed

In the final part of the novel, the roles of mother and daughter are reversed. And the job Denver started out with, protecting Beloved form Sethe, changed to protecting her mother from Beloved:

Sethe no longer combed her hair or splashed her face with water. She sat in the chair licking her lips like a chastised child while Beloved ate up her life, took it, swelled up with it, grew taller on it (*B* 250).

The community watches silently these scenes of madness. And the craziness of the black world is only matched by the white world's devices. Seeing that her mother's life is in danger, Denver seeks that help of other women of the community to exorcise revengeful Beloved from the house.

Psychological Turmoil

Of course, right from the beginning of the novel, Morrison's method draws our attention to the psychological turmoil experienced by Sethe in the context of slavery. Morrison is interested in documenting the history of the African in slavery. First, all the history that the reader has learned about slavery is sketched out on a giant canvas: the separation of women and children from men; the treatment of slaves both male and female, children and adults – as beasts of burden; the sexual exploitation of African women by European men. Like horses, Paul D and others like him are hitched to wagons with 'bits' in their mouths. Like a cow, Sethe is milked by her slavemasters. Women, children and men are whipped mercilessly. Stamp Paid's wife and Ella became the sexual playthings of the slavemaster. Perhaps the most vicious and cruel of these acts was the dispersal of the race:

Racism

The last of her [Baby Sugg's] children, whom she barely glanced at when he was born because it wasn't worth the trouble to try to learn features you would never see change into adulthood anyway. Seven times she had done that; held a little foot; examined that fat fingertips with her own – fingers she never saw become the male or female hands a mother would recognize anywhere (*B* 139). Racism is one of the broad fields in *Beloved* under which Blacks are ill-treated in the hands of the white masters. It destroys community cohesion and creates division in the society. Racism consists of ideologies and practices that seek to justify or cause

the unequal distribution of privileges, rights or goods amongst or otherwise exhibit can take the form of social actions or political systems that or inferior to each other, based on inheritable traits, abilities or qualities. It may also hold that members of different races should be treated differently.

The idea of racism emphasises the pain and suffering of the slaves. Sethe's confrontation with evil begins in Sweet Home and it is expelled through the schoolteacher and his nephews. The Sweet Home under Garner and the Sweet Home under the rule of the Schoolteacher are different entities. Sethe is the only female. Through Sethe, the concept of blackness is explicated. Sethe is brutally treated and raped. The Stream of consciousness technique is used to reveal the atrocities and mental trauma Sethe faces in Sweet Home.

Not only women but also the male protagonists struggle in the hands of the white masters. Black men and women were not considered as humans. There are four black male slaves to run Sweet Home. One of them is Paul D, who suffers as a slave in Georgia after his experience in Sweet Home. He also makes an attempt to flee from Sweet Home but he is caught and sold to Brandywine, the man he has tried to kill. The murder attempt leads him to imprisonment. Morrison has made it very clear that Paul D has also suffered a lot from racial victimization. Halle, Sethe's husband is another victim who works for five years for his crippled mother, Baby Suggs, to emancipate. "Usually he worked Saturdays and Sundays to pay off Baby Suggs freedom" (B 35). Even though they work hard they are not able to reap anything as a reward.

Paul D returns to Sethe after eighteen years. Sethe narrates about the events that caused her to run from Sweet Home; about her sons, about the boys who has stolen her breast milk, about the birth of Denver and about the death of her baby girl, Beloved. They recapitulate their lives as slaves under the kindly Garners and under the cruel schoolteacher.

Sethe recounts her whipping and begins to cry in the kitchen as she reveals to Paul D. The tree of scars, the image of chokecherry tree on her back, which decorates the dead skin of her back. It keeps alive the suffering of the African-American people. Paul D asks,

What tree on your back? It something growing on your back? I don't see nothing growing on your back. A chokecherry leaves. But that was eighteen years ago could have cherries too

now for all I know. (B 10)

Denver seeks the help of the women who are all around. The woman marches together to the house and perform a collective exorcism:

the voices of women searched for the right combination, the Key, the code, the sound that broke the back of words. Building voice upon voice until they found it, and when they did it was a wave of sound deep water and knock the pods off chestnut trees. It broke over Sethe and she trembled like the baptized in its wash (B 48).

At the end Beloved disappears. Again, Sethe suffers from losing her child and ends up a broken woman. There is hope at the novel's end, when Paul D re-enters, he tells her, "You your own best thing, Sethe you are", "me and you, we got more yesterday than anybody. We need some kind of tomorrow" (B 148)

Motherhood Posture a Problematic Challenge to African American Women

. Motherhood posture a problematic challenge to African American women under the slave regime. The situation, which did not allow mothers the opportunity and freedom to nurture their children or perform their biological role as caregivers and mothers to their children, and especially their female children, had very debilitating consequences on the psyche of the women. Since many African American women writers preoccupy themselves with the bringing back to life the 'dead girl' whose society has willed out of existence, and who male writers have chosen to bury and discard from literary creation, motherhood continues to occupy a distinctively prominent place in the African American literature by women. In the novel, Beloved's mother (Sethe) undergoes a torturous journey (symbolic) in order to reconstruct the meaning of her life as a woman and mother. This symbolic journey interrogates both morality and convention, and the ideological structures of racism, which implicated the woman. Toni Morrison's *Beloved* is a novel by a woman, about women, which mobilizes the narrative form of heroism in the African American fictional world.

==========

Works Cited

PRIMARY SOURCES

Morrison, Toni**.** *Beloved*. New York: Knopf, 1987.

Morrison, Toni. *Paradise*. New York: Knopf, 1998.

SECONDARY SOURCES

Adhikari, Madhumalati. "The Female Protagonist in Rabindranath Tagore's The Home and the World and Toni Morrison's *Beloved. "The Literary Half – Yearly* 37.1 (Jan 1996).

Adhikari, Madhumalathi. "Re-organizing the Lies of Women" Toni Morrison's *Beloved* and Alice Walker's *The Color Purple*." *The Literary Criterion* 34.3 (1999).

Askelond, Lori. "Remodeling the Model Home in *Uncle Tom's Cabin* and *Beloved*." Rev. of Remodeling the Model Home in *Uncle Tom's Cabin and Beloved. American Literature* 64.4 (December 1992).

Aston, N.M..*Dalit Literature and African American Literature: Literature of Marginality*. New Delhi: Prestige Books, 2001.

Aubry, Timothy. "Beware the Furrow of the Middlebrow: Searching for Paradise on the Oprah Winfrey Show".*Modern Fiction Studies* 52.2 (Sum 2006).

Babu, Arun. "Retrieving History from National Amnesia: a New Historical Approach to Toni Morrison's *Beloved*." *Indian Journal of Postcolonial Literatures* 13.2 (Dec 2013).

Chakravarthy, Joya. *Indian Writing in English: Perspectives.* New Delhi: Atlantic Publishers and Distributors, 2003.

Dhawan, R.K. *Afro - American Literature.* New Delhi: Prestige Books, 2001.

Dhawan, R.K. *Feminism and American Literature.* New Delhi: Prestige Books, 1996.

Dittamar, Linda. "Borde Crossings: Multicultural Perspectives on Women Writers". *Revaluations* 1.3 (Autumn 1995).

Gupta, Monika, *Women Writers in the Twentieth Century Literature.* New Delhi: Atlantic Publishers and Distributors, 2000.

Kagal, Carmen. "Intricate and Twisting Paths". Rev. of *Paradise*. *Indian Review of Books* 20.9 (May 7 1998).

McLeod, A. L. *Commonwealth and American Nobel Laureates in Literature: Essays in Criticism.* New Delhi: Sterling Publishers Pvt. Ltd, 1998.

Neilen, Deirdre. Rev. of *Paradise. World Literature Today* 72.4 (Autumn 1998).

Robolin, Stephane. "Loose Memory in Toni Morrison's Paradise and Zoe Wicomb's David's Story." *Modern Fiction Studies* 52.2 (Sum 2006).

Storace, Patricia. "The Scripture of Utopia." Rev. of *Paradise. : The New York Review of Books* 45.10 (Jun 11 1998).

==========

M. Mareeswari, M.A., B.Ed. M.Phil.
Assistant Professor
Department of English
Sri Kaliswari College
Virudhunagar Main Road
Sivakasi 626123
Tamilnadu
India
amkartheeswari@gmail.com

==========
Language in India www.languageinindia.com ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017
==========

Soft Skill Development: Relevance of Neuro-Linguistic Programming (NLP)

Marya Naim, M.A., Ph.D. Scholar

==========

Abstract

Market today offers a plethora of job profiles that require blend of skills and talents. Strong interpersonal communication, problem solving and high order thinking skills are crucial to turn an average employee into a skilled professional. Employers demand the workforce to be ethical, team spirited and work oriented. Beyond the occupation specific knowledge and skills (hard Skills), is required effective communication skills, delegation, motivation and problem solving attitude that could mark the demeanor of a leader. The effective ways to develop soft skills is leadership workshops; sessions on personality development (PDP classes), team building plots, guidelines on personality traits, etc. are provided by organizations and institutions. Researchers claim that Neuro-linguistics programming (NLP) is the one of the most effective method to the identification of personalities, ability to trace the thought process of others, etc. NLP is being used by corporate houses and Multi-National Companies to train their recruits for desired performances. This paper provides the overview of all facets to an elevator for a success oriented work life. It focuses the effective measures and strategies to scale soft skills through NLP. It also underlines the concepts answering the lead (why's, how's and what's) to NLP in the development of soft skills for achieving professional heights.

Keywords: Neuro-linguistic programming, Soft Skills Development, Entry level Employee, Psychotherapeutic NLP.

Introduction

Researches in Human Resource Management and studies in skill development bring the fact that soft skills are both inherent (in some) and can also be acquired (by the others). Efforts in

the field of soft skill development has shown efficient ways to the acquisition of soft skills through training, workshops, counseling sessions and PDP by professional coaches. A key finding is that NLP is perceived to be the most effective forms of soft skill development training.

It is found that NLP provides knowledge that has positive effect on a trainee's mental ability, behavioral response influencing his/her interpersonal skills. It nourishes and nurtures the strengths as well as weaknesses of the individual especially improving on the recessive skills. Soft skills are a mandate to every individual at every stage of life but this research is specifically directed to its relevance for students completing college, entry level employees as well as for employee performance (future promotions and success).

"The two cultures" acclaimed speech by English Scientist and novelist **C.P. Snow, 1998** (Snow and Collini) demarcated and defined liberal education into two:

Philosophical-humanistic hemisphere and a Technical-scientific hemisphere, where the former is perceived as superior. Soft skills like perseverance, self-confidence, concentration- focus and motivation is proven to help student's secure higher scores on cognitive tests. Soft skills like communication, reliability, positive attitude, clairvoyance, problem solving and leadership are certain to gain success in the professional world. Markets today are riding a roller coaster. Unpredictable times, therefore, calls the attention of corporate leaders to a highly efficient workforce. The normative marketing theory demands the extension of company's base and network and relative relationship competence (**Clark, 1999**).

This furthers the demand for extending the "organizational mind", which is the collective reasoning, analyzing, sensing and responding system of the workforce. Withstanding the competitive markets and a constant pace of growth highlights the importance of improving the soft/interpersonal/relationship skills of the employees in the organization (as well as students who are on the verge of starting their career, entry level employees).

Questions to be answered:

A study on how NLP trainings influence a person's soft skills?

What is the potential of NLP in building success oriented workforce, how can today's graduates be tomorrow's leaders?

Background of Neuro Linguistic Programming

Neuro Linguistic programming or NLP developed in the USA in 1970's. It achieved widespread popularity as a method for developing personality and communication. *The term was coined by the founders, Richard Bandler, an information scientist and John Grinder, a linguist (**1975a**) refers to purported systematic, cybernetic links between a person's internal experience (neuro), their language (linguistic) and their patterns of behavior (programming).* Though the term "Neuro Linguistic" was first used by Alfred Korzybski in 1941 (**Dilts & De Lozier 2000**), the concept was first recognized by Bandler and Grinder. They defined NLP as "The study of the structure of subjective experience".

NLP is a sub-branch of the field psychotherapy (**Dilts et al., 1980**), and from the last few years it is considered to be a recognized mode of psychotherapy as neuro-linguistic psychotherapy. Several studies have proven it as an effective treatment choice of psychotherapeutic change in individuals with depression or anxiety (Lisa Wake, 2008). Its divergent utilizations leading to diverse conceptualizations have so far been a reason to the difficulty in giving it a universal definition. Practitioners have been successfully applying NLP in a range of other areas as law, HRM, coaching, teaching, selling and management (**Dilts and DeLozier, 2000).**

The aim of this paper is to provide the insight to A) the need to soft skill development and an empirical study to demonstrate the lack of soft skills in students and level 1 (entry level) employees, B) the role of neuro-linguistic programming trainings in soft skills development, C) to use these findings to evaluate NLP's potential and conclude ways to developing success oriented workforce, from today's graduates to tomorrow's leaders.

Before starting with the core parts of this paper I would like to briefly dwell on "What is - soft skills and
NLP?"

Soft Skills

"Soft skills are a synonym for "people skills." The term describes those personal attributes that indicate a high level of emotional intelligence." ***source -Margaret Rouse, Whatls.com***

Technologists with soft skills are preferred over others by business leaders as there is higher possibility to a better performance. Hard skills being an essential requisite to get a job, soft skills, however necessary to- get and keep- the job. Wikipedia definition "Soft Skills is a term often associated with a person's "EQ" (Emotional Intelligence Quotient), the cluster of personality traits, social graces, communication, language, personal habits, interpersonal skills, managing people, leadership, etc. that characterize relationships with other people." *online encyclopedia, Wikipedia, 2010.* Soft skills can be categorized into high priority, entry level, ethical and least-critical, on the order of its priority and area of use:

High Priority Soft Skills - Communication, Problem Solving or Adaptability, Reliability.
Entry Level Soft Skills - Communication, Professionalism/Integrity, Reliability and Teamwork.
Ethical Soft Skills or highest specific skills- Trustworthiness, dependability.
Least Critical Soft Skills - Creativity or Innovation, Self-direction.

Figure 1: Examples of Soft Skills

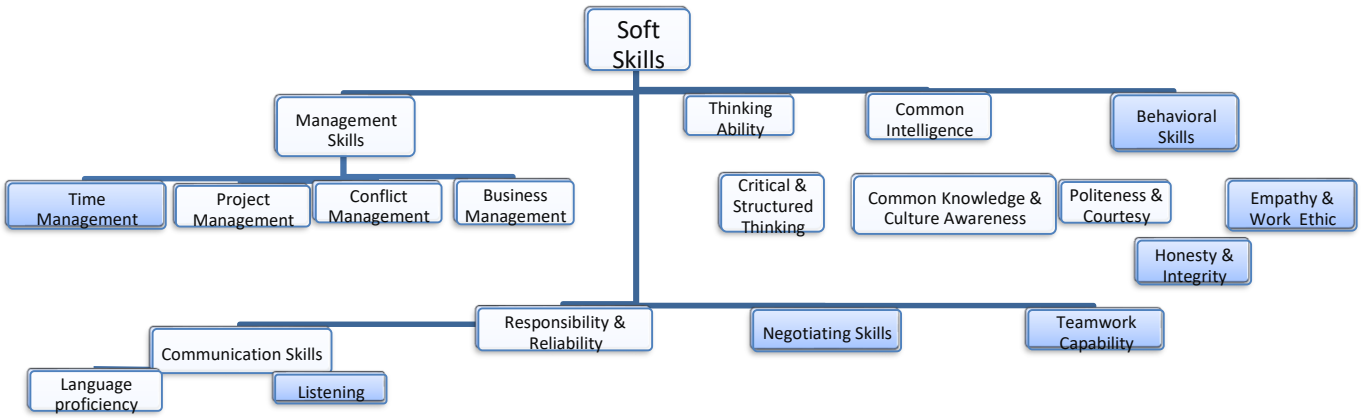

The entire market is divided into 4 main sectors i.e. manufacturing, health care, professional services and public service. To cater to the needs of customers/clients, each sector

demands a unique set of prior soft skills in its employee base. Professionalism/ Integrity, reliability, communication and teamwork are the top soft skills priorities for entry level employment. National surveys of employers reflect that more than 75% of employers said that soft skills were as important as technical skills in securing a job and rising higher. They also reveal that some soft skills are better predictor of adult success (salaries, graduation rates, home ownership) than technical skills. Staying within the ethical boundaries is considered to be the highest specific skill. Creativity or innovation and self-direction are the least critical of soft skills. Communication, problem solving/adaptability and reliability are considered to be the high priority soft skills. However, a report by employer's survey suggested that 55% of job applicants lack in the most common skill i.e. communication. Communication can be further divided into written and oral communication as per usability in the sectors (written communication is more important to community college administrators, oral more important to sales).

Soft skills development is done at two stages of human personality building:

a. School-College level (by incorporating soft skills in subject knowledge, classroom activities)

b. Employee formal training role (through workshops, PDP, activities). Soft skills development in schools (academics):

Soft skills play a vital role in shaping an individual's personality. It is highly essential for every student (especially at the time of completion of college and entering into a profession) to acquire adequate skills beyond academic or technical knowledge. British Association of Graduate Recruiters (AGR), reports that "Employers say many graduates lack 'soft skills', such as "team working" and "They go on to explain that candidates are normally academically proficient but lacking in soft skills such as communication as well as verbal and numerical reasoning" (**AGR, 2007).** *"The two cultures*" acclaimed speech by English scientist and novelist C.P.Snow where he demarcated and defined liberal education into two: Philosophical-humanistic hemisphere and a Technical-scientific hemisphere, where the former is perceived as superior(**Snow, 1968).**

Personality profile tests and psychometric assessments are also done as a selection procedure for aspirants to analyze their abilities and approach towards situations.

At High School level: Embedding the training of soft skills into hard skills courses is an effective method of achieving both an attractive way of teaching a particular content and an enhancement of soft skills. For e.g. teachers conduct debate sessions to arrive at a conclusion giving opportunity to all the students to speak their views and beliefs on the specific topic of study, rather than simply providing facts to derive a result. Similarly, plays in literature textbooks are enacted in classrooms allowing students to choose and perform in accord to the characters in the play. Science teachers provide riddles; real life experiences and humorous examples to enable their students remember the otherwise difficult and banal theories or formulae. This level of teaching approach allows exuberance, creativity and generates curiosity among students. Relation building (teacher-to-student bonding) and team spirit (student-tostudent bonding) is cultivated as a positive side effect of such practices.

At College level: Incorporating soft skills in grading system and assessment process. Encourage professional communication between students and their peers, faculty and community.

Personality Development Program (PDP), interactive sessions, public speaking. Maintain a 'learning *organization culture'*, '*teaching managerial skills*' and '*leadership quality*'.

A study by **Seattle Jobs Initiative (SJI)** shows:

a. 74% of respondents identifying that the development of a soft skills credentials is an important task for colleges and workforce development providers. However, when employers were asked about the impact such a credential would have on the job application process, only 46% stated that it would have a positive effect on the job applicants' chances of gaining entry-level employment.

b. Employers are willing to play only a limited role in soft skills development. Nearly two-thirds (67%) of area (local) employers surveyed believe that education system is responsible in the soft skills development of their employees. Therefore, laying an emphasis on soft skills development is a must in academics.

Source- SJI soft skills report, 2013 by Jennifer Pritchard.

Soft Skill Development – Employee Formal Training Role

Expanding a company's network and relationship competences require developing "soft-assembled strategies" (**Clark, 1999**). Each individual must possess such competences and skills in an organization (**Micro perspective by Wilkinson and Young, 2005).**

Soft skills are both inherent and can also be acquired through different methods like trainings, workshops and counseling by professional coaches. Specialized psychological trainings (as NLP) are provided by organizations to their workforce for better performance and to build company rapport and relationship. Self-help books, articles on leadership, videos on success principles and testimonial speeches are suggested.

Neuro Linguistic Programming (NLP)

Neurolinguistic Programming or NLP refers to a way of organizing and understanding the structure of subjective experience and is concerned with the ways in which people process information (through visual, auditory or kinesthetic modes) ***Neurolinguistic Programming Vol.1 The Study of the Structure of Subjective Experience, Robert B.Dilts***. The concept of NLP originated from Psychotherapy (**Dilts et al., 1980**). NLP has now (for a few years) been recognized as an effective psychotherapeutic change in individuals with depression or anxiety. ***Wood (2006)*** describes NLP as "an approach to human communication that combines cognitive theory, split brain processing and sensory perception".

Soft skills are the most essential aspect of personality development and are so far accepted as being an essential tool in the paraphernalia of growth graph. Among the several modules designed for soft skill training, NLP has come up as the world's most popular forms of

interpersonal skill and communication training (**Tosey and Mathison, 2003**). As illustrated in Figure1, NLP can be categorized into two different fields in accord to its usability i.e. Clinical NLP Psychotherapy and NLP & Spiritual Orientation.

Figure 2: NLP origin, fields and areas of training

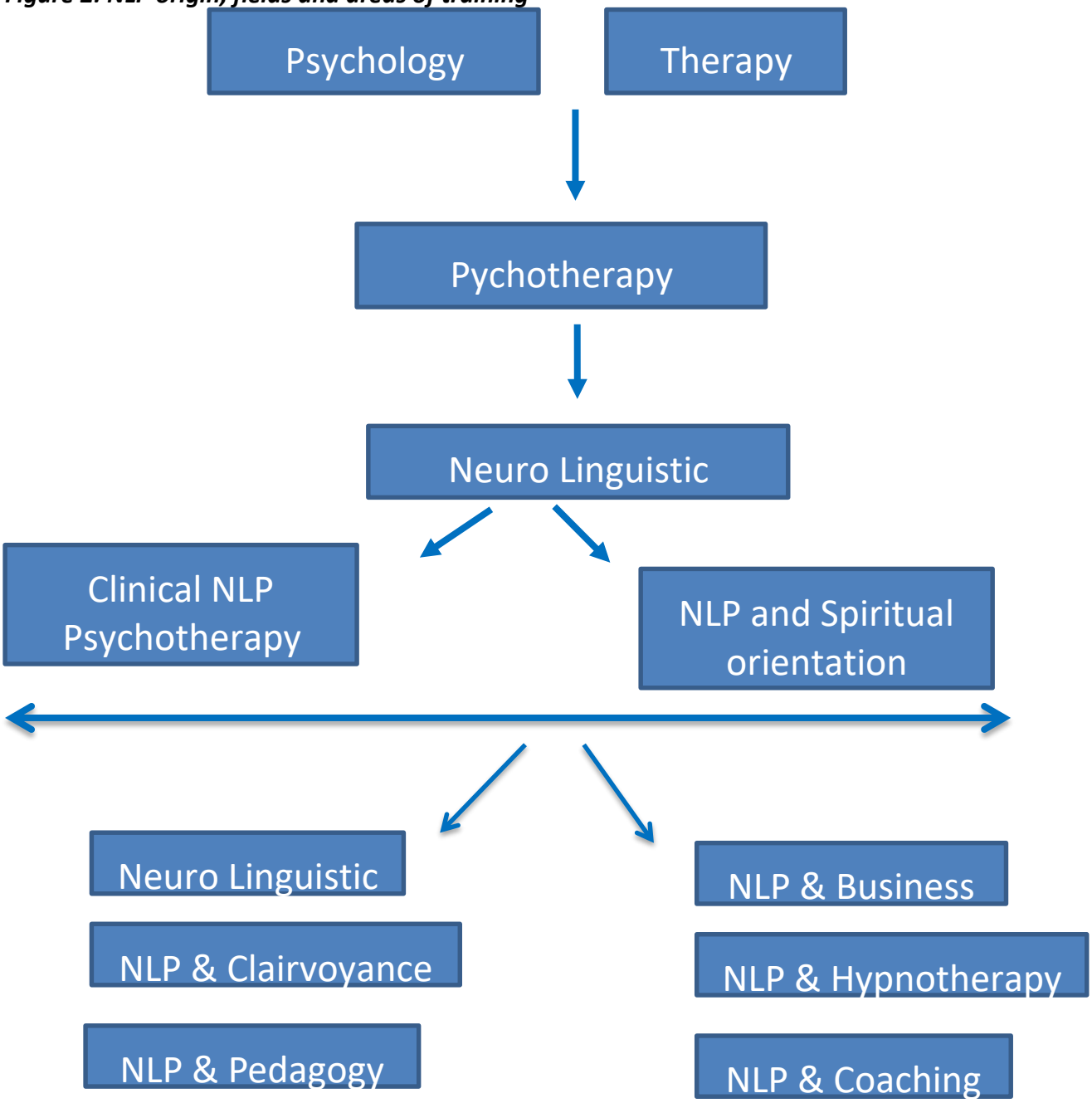

Source: production based on Internet desk research on NLP and its training institutions

Although a specific origin, the concept of NLP is observed to be applied in diverse fields. This research is positioned with the context of "NLP and business" that focuses on interpersonal skills for personality development. Several renown works have been published in this field like Sue Knight '*NLP at work*'; Ronda Byrne, '*The Secret'*; Byron A. Lewis '*Magic of NLP Demystified: A pragmatic guide to communication and change*'; John Grinder, '*Patterns of the Hypnotic Techniques of Milton H. Erickson'*, etc.

Other practitioners of world fame like Joseph O'Connor applied NLP techniques in his books- '*Coaching and NLP'*, '*Psychological Skills'* and has written books providing insights to a happier, more successful life.

Behavioral Model Of NLP: Role in Skill Identification and Acquisition

NLP can enable you to achieve those professional and personal goals you desire, to keep on the leading edge of the latest technology of change, to manage your own life, and to have the excellence and skills of anyone you have ever admired (Penny Tompkins, '*The Developing Company'*). The central Philosophy of NLP is summed up in the sentence "*The Map is not the territory"* (**Lankton, 1980, p.7)** that means, each of us operates on the basis of our internal representation of the world (i.e. the "map") and not the world itself (the "territory"). Thus, maps are individual specific and are mostly distorted and limited. The therapists or practitioners of NLP understand and operate on the basis of the clients' map of the territory (which builds trust and familiarity between the two. Peoples' "Maps" are represented by five senses: visual, kinesthetic referring to the technical and visceral sensations; auditory including noises and sounds; olfactory including smell and gustatory including taste.

Figure 3: Central Philosophy of NLP

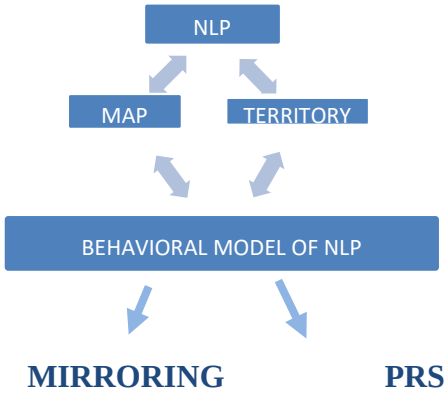

Source: self-produced flowchart based on Lankton's, 1980 central philosophy of NLP

At the most basic NLP is considered to be the '*collection of techniques',* **(Dilts, 1980).** Techniques by which a practitioner organize and re-organize his/her subjective experience (or experience of client) in order to define or subsequently secure any behavioral outcome. Behavioral model is a set of explicit skills and techniques **(Dilts and De Lozier, 2000)**. However, NLP was originally portrayed as a method which was formally known as "modeling" **(Bandler and Grinder 1975 p.6)**. The aim of NLP modeling is identification of distinctive nature of the strategies of exemplars in a particular skill including both, the internal cognitive as well as behavioral elements, so as to provide understandability for others to learn the same skill. It is the process of adopting the behaviors, language, strategies and beliefs of another person or exemplar in order to build a model of what they do and what should be done by you (for expected or desired outcomes).Below given are three reasons for obtaining NLP training as a tool to soft skill development:

- Level 1-Desire to gain knowledge about oneself ⇨ Focus on personal development.
- Level 2- Desire to gain more knowledge about interpersonal behavior ⇨ Focus on advancing interpersonal skills.
- Level 3- Desire to influence or treat other people's ill behavior ⇨ Focus on Psychotherapeutic treatment. **(Borg and Freytag, 2010)**

The research paper's prior focus is level 2 which is positioned on NLP'S role in interpersonal/soft skills advancement. This research will further strengthen the perspective that NLP is so far worldwide adopted form of soft skill and communication training. NLP world's most popular forms of interpersonal skill and communication training **(Tosey and Mathison, 2003).**

Ways Towards Designing a Model to Teach the Skill

observe – collect – sequence - design

Second position shift- observe "what" a person does, by asking relevant question about "how" and "why" he behaves in a particular manner so as to enter into someone else's reality so as to know him/her completely.

Elements of Model's behavior – the practitioner collects all the elements of model's behavior and systematically takes out each element in order to find which set is essential and vice versa. Model[1]-when all the relevant bits of behavior are accompanied; practitioner sets and sequences the model.

Design a method to teach the skill- Practitioner uses the sequence to design the method to teach the skill in order to solve the client's issues. For E.g. to teach the ability to mirror customer's physical movements practitioner has to first teach the learner about kinesics and relation between mind process and body language.

The Change Theory

One of the most effective theory of NLP training is 'THE CHANGE THEORY' which states to change three things to bring the change as desired i.e. change your focus, change your physiology, change your language. E.g. If a short-tempered man is made to practice to keep a check on his language while in anger and switch to a polite tone, the results will be a considerable fall in agitation and anger level. Similarly, if a depressed person is asked to dance on his favorite beats or hang out with his/her friends, anxiety will

[1] *Source- Role of NLP towards attaining excellence in Imparting Knowledge in the Education Field, Vol.4 Indian Journal of Applied Research, Divya Jain, 2014*

considerably vanish. Researches prove that while in anger if a person sits from standing or lies down if sitting nearly 60 % of his/her anger is reduced making him feel more relaxed.

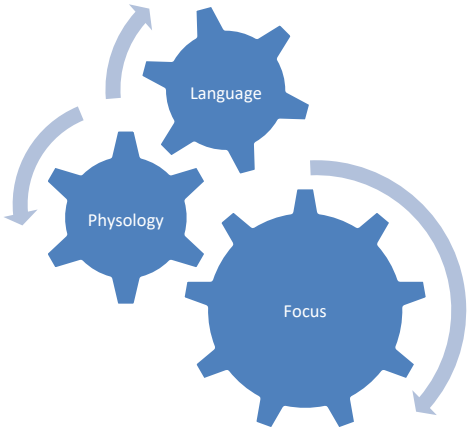

Figure 4: The Theory of Change

The Idea of Triple F (FFF)

While attending a NLP training sponsored by Hindustan Unilever Limited in 2009, as a business consultant I was fascinated by a new concept. The concept popularly abbreviated as F.F.F. (or FFF) rule is being used as one of the most strategic and effective communicative method especially in sales. Feel Felt Found is what triple F stands for, a sales professional after attentive listening his customer starts with agreeing to his customer's belief, I too **feel** the way you do (about a particular brand, product, service, situation, need, etc.). Then, once I had no choice and I had to use this product, I **felt** that I was too negative about predicting its quality. I **found** that it works exactly the way it is promised. This builds the sales persons rapport and develops trust (risk of offending the customer is reduced considerably) this type of self-testimonial illustrations makes our arguments more authentic and familiar to the listener.

NLP Methods in SOFT SKILL Development

Informants agree that NLP training enhances a person's ability to read nonverbal language. It uses participants' levels of expertise, with a variety of real life metaphors, practical exercises and differentiation in delivery styles; making it one of the most popular skill development program.

Understanding of Kinesics - enhances a persons' sensory acuity. In sales 60-70% of all interpersonal communication is nonverbal (**Academic Research by Wood, 2006**).

Mirroring - Language, physical movements, beliefs, choice of words, tone and tonality of speech (ways of communication) are all practiced to mirror so as to build up a rapport and bridge the gap between the two, seller and buyer. This is practiced by professionals in CSR and customer handling, also in problem handling this art has proven its worth (through testimonial interviews).

Need Identification and Generation - This is a must skill in employees from customer centric markets.

NLP methodology in relation building sessions enables the individual to master the art of understanding PRS (Preferred Representational System). This hypothesis brings the seller to the same platform making him/her enter the customer's world by speaking the way customer speaks, mirroring his body language and gestures. For example if they believe a customer to be visual oriented then employee (salesperson) would apply more figures in his/ her selling/ persuading approach.

Active Listening and Curiosity - Whether it's a student or an employee active listening and curiosity are the core to learning. Interviewees proclaim that the two skills are substantially affected as a consequence of practicing NLP. Both of these skills develop rapport and demonstrate sincerity in turn building trust factor.

Map of the world - Each individual possess a map of their own beliefs about the world (territory) or objects. This concept is a very effective method to understanding peoples' personality trait, desires, likes and dislikes. Again this tool is certainly effective in communicating with our peers, teachers, customers, colleagues, seniors-juniors, friends as well as family. A noticeable fall in disputes or disagreements can be observed on practicing this technique while communicating even on controversial issues. Identifying Personality Traits

People all over the world can be categorized into four basic personality types: Melancholy, Phlegmatic, Sanguine and Choleric (**Florence Littauer, 1992**). Categorizing people on the basis of their habits, likes-dislikes, choices and preferences develop a better understanding about people one deals with. Learning the unique blend of personality traits provides an insight to people's emotions, priorities, work performance and relationships. This also enables the learner to improve upon ones' own strengths and weaknesses. 'Personality learning' being one of the most interesting methods used in NLP training develop priority soft skills like effective communication, reliability, teamwork, problem handling and especially customer service.

A Second Position Shift - NLP calls this step as a process to enter into someone else's world, this is done by observing "what" a person does and by asking relevant questions about "how and why" he behaves in a particular manner. This step is generally a first or second order encounter with the client during teaching NLP. The bits of information about the client are then collected, organized and shaped into a method of skill teaching module (customized teaching model) by the practitioner.

Testimonials: "*Showed me a way to communicate more effectively"*- Anita Anand
"Fascinating stuff. Useful for both my professional and personal life"- William Hunt
"The best sales training I have had, I will use and practice"-Alexander Rose, Andrew Overton
"The Business NLP Academy has provided Bradford College with the skills and abilities that its' staff can now use across our varied departments including Staff Development, Marketing, Teaching and Well-being"- Bradford College.
"The Business NLP Academy understood us, our business needs and was able to context theories and techniques in a way that made real sense to our business"- ATS Euromaster

Conclusion

NLP is involved in producing human experience through its three most influential components i.e. neurology, language and programming. The term NLP gained universal popularity in the last decade, was basically used as a tool for effective communication by counselors (Einspruch & Forman, 1985; Tosey & Mathison, 2003). Neuro Linguistic

Programming work in several contexts, professional as well as personal lives, managing both interpersonal and intrapersonal relationships. Founders observed that the employees going through similar training and experience perform in a different manner. This perception lead to further researches in understanding the significance and potential of the concept in various areas like psychology, countering phobias, training, communication, learning and personal development. As a result, the concept developed (drawing its inspiration from the computer programs) to reveal that human brain can learn healthy patterns and behaviors to bring a positive change to a more success oriented behavior. As described by Sue Knight "NLP is a process of modeling the conscious and unconscious patterns that are unique to each of us in such a way that we are continuously moving toward higher potential". NLP trainings enable learner to track his/her thinking process and also develop the ability to understand the reasons behind the thinking pattern of others. Last decade has experienced the results of NLP practices in skill development programs, employee training sessions, motivational seminars, etc. MNC's, community colleges, workforce development organizations incorporate NLP trainings in soft skills development programs.

==========

References

Abraham, A. and Abhilasha (2008), "Neuro Linguistic Programming: A key to business excellence". In *Total Quality Management and Business Excellence,* Vol. 19, Issue 1-2, Pp. 141-149.

Alder, H. (1994), "The Technology of Creativity", *Management Decision*, Vol. 32 Iss: 4, Pp. 23-29

Alder, H. (1997), *NLP: The New Art and Science of Getting What You Want,* London: Piatkus Books Andreas, et.al, (1994). *NLP - The New Technology of Achievement.* A book on neuro-linguistic programming.

Khan, A. (2014), *The Secret Millionaire Blueprint: Creating Wealth with Your Mind*. New Delhi: Om Books International.

Bandler R. and John (1975), *The Structure of Magic I: A Book about Language and Therapy*. Science and Behavior Books Inc. Pp.6.

Borg, S.W. and P.V. Freytag (2010-11). "The Application of Neuro-Linguistic Programming in a Sales", Journal *of Business & Industrial Marketing.*

Byron, A.L. (1997), '*Patterns of the Hypnotic Techniques of Milton H.Erickson'*, (MD: Vol1)

Gordon, D. (1978) *Therapeutic Metaphors: Helping Others Through Looking Glass*.

Dilts, R. and Judith DeLozier et.al, (1980). *Neuro Linguistic Programming: The Study of the Structure of Subjective Experience*. Capitola, CA: Meta Publications, Vol.1, Pp.2.

Einspruch, E.L. and Forman (1985), "Observations concerning research literature on neuro-linguistic programming", *Counseling Psychology*, Vol. 32 (4), ed. October, Pp.589-586.

Jain, D. (2014). "Role of NLP towards attaining excellence in Imparting Knowledge in the Education Field", *Indian Journal of Applied Research,* Vol.4, Issue 10 (October).

Littauer, F. (1992). *Personality Plus: How to Understand Others By Understanding Yourself*, Michigan: Fleming H. Revell, a div. of Baker Book House Company, 2d ed.

Lankton

Tosey, P. & Jane (2003). Neuro-linguistic programming and learning theory: a response. In *The Curriculum Journal,* Vol. 14, No.3, ed. Autumn, Pp. 371-388.

Yemm, G. (2006), *"Can NLP help or harm your business?"*

Jennifer Pritchard SJI soft skills report, 2013

Joseph O'Connor & John (1994). Introducing NLP, A book on psychological skills. HarperCollins Publishers Limited.

Joseph O'Connor & Andrea (2007). "NLP: a tool for developing behavioral skills and competencies", *How Coaching Works*, pp.105.

Works Cited:

Bernd Schulz. (June, 2008). "The Importance of Soft Skills: Education beyond academic knowledge". *NAWA, Journal of Language and Communication*, Polytechnic of Namibia.

Erickson, M. H. (1975), op.cit. , John Grinder. *Patterns of the Hypnotic Techniques of Milton H.Erickson*, (MD: Vol. 1)

Lisa Wake. (2009-10) A review for Psychological Therapy Clinicians- "*A critical review of NLP as an effective treatment choice of psychotherapeutic change in individuals with depression or anxiety".*

Tomasz Witkowski, Wroclaw, Poland. (2010). Thirty-Five Years of Research on Neuro-Linguistic Programming. "*NLP Research Data Base. State of the Art or Pseudoscientific Decoration?"* Wilkinson & Young (2005), Micro perspective.

Internet Reference Resources:

PISA: www.pisa.oecd.org

British Association of Graduate Recruiters (AGR): www.agr.org.uk

Klaus, Peggy, The Hard Truth about Soft Skills: Workplace Lessons Smart People Wish They'd Learned Sooner, Collins, 2008, http://www.bettersoftskills.com/research.htm

www.nlplifetraining.com

Sue Knight: www.trainingjournal.co.uk., May 2001.

==========

Marya Naim, M.A., Ph.D. Scholar
Research Scholar
Department of Linguistics
Aligarh Muslim University
Aligarh 202002
Uttar Pradesh
India
naimmarya@gmail.com

ప్రపంచీకరణ యుగంలో భాషాభివృద్ధి వ్యూహాలు: తెలుగు

Language Development Strategies in the era of Globalization: Telugu

National Seminar Proceedings

Editor

Dr. PAMMI PAVAN KUMAR

Department of Telugu
School of Humanities
University of Hyderabad
HYDERABAD – 500046, TS.
February, 2017.

Language Development Strategies in the era of Globalization: Telugu
(National Seminar Proceedings)

Edited by:
Dr. Pammi Pavan Kumar

Genre: Telugu Language/Linguistics.

© Editor
Reproduction of this proceedings in any manner or measure without obtaining written permission from the editor for commercial purposes will be deemed to be an offence under law. Critics, reviewers and researchers are free to quote herefrom by acknowledging the editor.

Editor's Address:
Dr. Pammi Pavan Kumar,
Assistant Professor,
Department of Telugu,
University of Hyderabad,
HYDERABAD – 500046,
Telangana State, India.
e-mail: ppksh@uohyd.ernet.in
alt. e-mail: pavankpammi@gmail.com

Month and Year of Publication: February, 2017 (online)

Online version of the Proceedings can be accessed at: www.languageinindia.com

ISSN 1930-2940

Published from the USA.

Language in India www.languageinindia.com is an international online monthly research journal, and is indexed in four major international databases; EBSCOHost, ProQuest (Linguistics and Language behaviour Abstracts), MLA International Bibliography and Gale Research. The journal is also part of the Directory of Open Access Journals, Sweden. The journal is included in the Cabell's Directory, USA.

Board of editors of Language in India consists of distinguished linguists with many years of contributions to Indian Linguistics. Articles/Research Writings published in Language in India are peer reviewed by one or more members of the board of editors or an outside scholar who is a specialist in the related field.

విషయసూచిక

(i)	సంపాదకీయం	6
(ii)	గౌ. జస్టిస్. శ్రీ ఎన్. వి. రమణగారి సందేశం	9
(iii)	గౌ. వైస్ ఛాన్సలర్ గారి సందేశం	10
(iv)	అధ్యక్షుల ప్రసంగ పాఠం	11
(v)	ముఖ్య అతిథి ప్రసంగపాఠం	15
(vi)	కీలకోపన్యాసపాఠం	19
(vii)	సమాపనోత్సవ ప్రసంగపాఠం	28

పత్రాలు

1. భాష – ఆర్థిక వ్యవస్థ – సామాజిక సంబంధాలు
– ఆచార్య గారపాటి ఉమామహేశ్వరరావు 35

2. ప్రపంచీకరణ యుగంలో భాషాభివృద్ధి వ్యూహాలు: పద సంపద
– ఆచార్య జి. అరుణకుమారి 61

3. ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో తెలుగు భాషాభివృద్ధి సాధ్యమయ్యేనా?
– ఆచార్య ఎ. ఉషాదేవి 63

4. తెలుగు భాషా పరిరక్షణ సమాలోచనలు
– ఆచార్య బి. వేంకటేశ్వర్లు 69

5. ప్రత్యామ్నాయ పదకల్పనం: సాధక బాధకాలు
– ఆచార్య వి. నిత్యానందరావు 77

6. ప్రాంతీయభాషల వాడకం: విధానాల రూపకల్పన
– ఆచార్య ఐ. రామబ్రహ్మం 85

7. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో బోధన, పరిశోధనల్లో విమర్శ పదజాలం
– డా. దార్ల వేంకటేశ్వరరావు 89

8. తెలుగు భాషాభివృద్ధి వ్యూహంగా అనువాదం
– డా. బి. భుజంగరెడ్డి 95

9. తెలుగు పత్రికల భాష–అభివృద్ధి వ్యూహాలు
– డా. జి. బాలశ్రీనివాస మూర్తి 101

10. తెలుగు పదమాలిక (WordNet): ఒక అంతర్జాల పర్యాయ పదకోశం
– డా. ఎం. చెన్నకేశవమూర్తి 106

11. ఢిల్లీలో తెలుగు భాషాభివృద్ధి వ్యూహం: సంఘర్షణ, సహజీవనం
– డా. జి. వేంకటరామయ్య 115
12. డిగ్రీ స్థాయిలో బోధన భాషగా తెలుగు: అభివృద్ధి వ్యూహాలు
– డా. అరుణ, గంధం. 126
13. ప్రసారమాధ్యమాలు – భాషాభివృద్ధి వ్యూహాలు
– డా. కోలా అరుణజ్యోతి 129
14. ప్రసార మాధ్యమాలలో తెలుగు భాష – ఆధునికీకరణ
– డా. లింగాల మంగమ్మ, డా. నూనావత్ రాంబాబు 135
15. ప్రసార మాధ్యమాలు – తెలుగు భాషాభివృద్ధి
– డా. బడుగుల వనిత 144
16. జీవశాస్త్రభాషాను వాదాలు –పాఠ్యాంశ బోధనా సమస్యలు
– డా. కె. గౌరీశ్వరరావు 150
17. భాషాభివృద్ధి వ్యూహంగా పద్య గణితం
– డా. కప్పగంతు రామకృష్ణ 157
18. న్యాయస్థానాల్లో తెలుగు అమలు అవరోధాలు – సూచనలు
– డా. ఎ. రవీంద్రబాబు 164
19. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో తెలంగాణ భాష– అభివృద్ధి– కొన్ని వ్యూహాలు
– శ్రీ డి. ప్రకాశ్ 170
20. ప్రపంచీకరణ యుగం: ప్రభుత్వ పాలనారంగంలో తెలుగు భాష అమలు,
అభివృద్ధి వ్యూహాలు – శ్రీ ఎస్. చంద్రయ్య 179
21. తెలుగు బోధనలో మాండలికాల వాడుక : అభివృద్ధి వ్యూహాలు
– శ్రీ మల్లేశ్, మంత్రి. 189
22. అర్థశాస్త్ర బోధన, తెలుగు అభివృద్ధి వ్యూహాలు
– శ్రీ మల్లిపూడి రవిచంద్ర 196
23. అంతర్జాలంలో సమగ్ర తెలుగు భాషా నిఘంటువు, ఆవశ్యకత
– శ్రీ టి. సతీశ్ 202
24. అభివృద్ధివ్యూహంగా భాష – డా. పమ్మి పవన్ కుమార్ 208

English:

25. Strategies for Development of Machine Translation Systems
- Sri. Ch. Ram Anirudh, and Prof. K. Narayana Murthy – 215

26. Development of ILCI-Telugu Corpus
- Dr. S. Arulmozi 223

27. A note on developing Telugu as a technical language
- Ms. K. Anuradha, and Dr. Ch. Rajyarama 230

28. Translating from global to glocal: vernacular turn on the internet
- Mr. Arnav Keyur Anjaria and others. 234

*****

సంపాదకీయం

తెలుగు భాషాసాహిత్యాల సృజన, అధ్యయనం వేల సంవత్సరాలుగా జరుగుతోంది. విశ్వవిద్యాలయాల్లో జరుగుతున్న భాషాసాహిత్య పరిశోధనలకు 87 సంవత్సరాల చరిత్ర ఉంది. బోధన, అభ్యసన పరిశోధనలు నిరంతరం జరుగుతున్నా, ఎక్కడో ఒక చోట ఆగి, సాధించిన ప్రగతిని సమీక్షించుకోవడం అవసరం. ఈ సమీక్ష, గడిచిన కాలం మనకు ఇచ్చిన భాషాసాహిత్య సంపదలను దృష్టిలో ఉంచుకొని చేసేదే అయినప్పటికీ, వర్తమాన అవసరాలను గుర్తించడానికి, భవిష్యత్తును అంచనా వేయడానికి ఇది ఎంతగానో సహకరిస్తుంది. కళాశాలలు, విశ్వవిద్యాలయాల్లో జరిగే సదస్సులు, కార్యశాలలు ఇదే లక్ష్యంతో నిర్వహించబడుతుంటాయి.

మా శాఖ ఏర్పడిన నాటి నుంచి ఇప్పటిదాకా ముప్పైకిపైగా జాతీయ సదస్సులను నిర్వహించింది. ఓ సందర్భంలో, విద్యావిషయిక చర్చలో– ఈ విద్యాసంవత్సరం *ప్రపంచీకరణ యుగంలో భాషాభివృద్ధి వ్యూహాలు: తెలుగు* అన్న అంశంపై జాతీయ సదస్సును నిర్వహిస్తే బాగుంటుందని అన్నాను. 'అలాగే కానిద్దా'మన్నారు మా శాఖాధ్యక్షులు. పని ప్రారంభించాం. 25 ఆగస్టు, 2016న ప్రారంభమై, అక్టోబరు 20, 21 తేదీలలో సదస్సు నిర్వహించడంతో ఆ మహాక్రతువు ముగిసింది. సదస్సులో చర్చించిన అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని, తమ పత్రాలలో మార్పులు, చేర్పులు చేసుకోడానికి అవకాశం ఇవ్వమని కొందరు పత్ర సమర్పకులు కోరిన మీదట, మొదటగా వారికి మూడువారాల సమయాన్ని ఇచ్చాం. అదికాస్తా మూడునెలలు కొనసాగి, మార్చి, 2017కు ఈ రూపాన్ని సంతరించుకొంది. వెరసి, 2016, 17విద్యా సంవత్సరంలో జాతీయసదస్సు నిర్వహణ, సంకలన కూర్పులకు ఆరునెలలు పట్టింది. ఈ కాలమంతా సహకరించిన సహ ఆచార్యులకు, పరిశోధక, విద్యార్థిమిత్రులకు ముందుగా కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను.

తెలుగుభాష అభివృద్ధికి దోహదపడే అంశాలను, పథకాలను ఆచరణాత్మకమైన కోణంలో ఆవిష్కరించే వేదికగా ఈ సదస్సు నిర్వహించబడింది. 1. మానవీయ శాస్త్రాల బోధనలో భాష వాడుక, అభివృద్ధి వ్యూహాలు. 2. సామాజిక శాస్త్రాల బోధనలో భాష వాడుక, అభివృద్ధి వ్యూహాలు. 3. శాస్త్రాల బోధనలో భాష వాడుక, అభివృద్ధి వ్యూహాలు. 4. బోధన, పరిశోధనల్లో తెలుగు భాషాభివృద్ధి వ్యూహాలు. 5. ప్రసార మాధ్యమాలలో తెలుగు భాషాభివృద్ధి 6. కొత్త/సామాజిక మాధ్యమాలలో తెలుగు భాషాభివృద్ధి 7. పాలనలో తెలుగు భాషాభివృద్ధి 8. న్యాయ, తదితర రంగాలలో తెలుగు భాషాభివృద్ధి వ్యూహాలు. 9. మన తరాల వారికోసం తెలుగు భాషాభివృద్ధి వ్యూహాలు, తెలుగు భాషాభివృద్ధి వ్యూహాలకు సంబంధించిన ఇతర అంశాలు... అన్న ప్రధాన ఉపవిభాగాలను సూచిస్తూ ఆచార్యులను, పండితులను సదస్సులో పత్ర సమర్పణ చేయవలసిందిగా ఆహ్వానించాం.

మా ఆహ్వానాన్ని మన్నించి ఎందరో పండితులు స్పందించారు. నిజానికి, మేం ఊహించిన దాని కన్నా ఎక్కువ స్పందన లభించింది. ఇతర రాష్ట్రాల నుంచి వచ్చిన పండితులతో పాటు, విదేశాలలో ఉంటూ తెలుగు భాషాభివృద్ధికి కృషి చేస్తోన్న పండితులు కూడా ఈ సదస్సులో పత్రసమర్పణ చేసారు. మా శాఖలోని ఆచార్యులు, పరిశోధక విద్యార్థి మిత్రులు ఎంతో ఉత్సాహంగా ఈ సదస్సులో పత్రాలు సమర్పించారు.

భాష, భాషాభివృద్ధి అన్న అంశాలను సంప్రదాయ పద్ధతిలో కాకుండా ప్రపంచీకరణ ప్రభావాలకు గురవుతోన్న సమాజాల అవసరాల దృష్ట్యా సమీక్షిస్తూ సమర్పించిన పత్రాలు ఈ సంకలనంలో ఉన్నాయి. భాషకు ఉన్న ఆర్థిక, సామాజిక కోణాలను హేతుబద్ధంగా చర్చించి ఆ అంశాలను గణాంకాలతో సహా వివరించిన సుదీర్ఘమైన పత్రం ఆచార్య గారపాటి ఉమామహేశ్వరరావుగారిది. భాషకు సంబంధించి విధానాల రూపకల్పన, పాలన, న్యాయస్థానాలు, మాధ్యమ వ్యవస్థల్లో భాష వాడకం, మాండలికాల వాడకం... మొవి. ఏ విధంగా భాషాభివృద్ధికి తోడ్పడతాయో చర్చించిన పత్రాలు దీనిలో ఉన్నాయి. వీటితోపాటు, అనువాదం, యంత్రానువాదాల తోడ్పాటు, జీవ, అర్థ, గణిత శాస్త్రాల బోధనలో తెలుగు భాషను ఎంత సార్థకంగా వినియోగించుకోవచ్చో వివరించిన పత్రాలు ఈ సంకలనంలో ఉన్నాయి.

'ఎంచుకొన్న అంశానికి దూరంగా జరగడం', 'పునరుక్తి' అన్న రెండు అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని కొన్ని పత్రాలను కుదించవలసి వచ్చింది. పత్రసమర్పకులు, పాఠకులు ఈ విషయాన్ని సహృదయతతో అర్థంచేసుకోగలరని భావిస్తాను. సదస్సులో పాల్గొని పత్ర సమర్పణ చేసిన వారంతా పరిశోధకులు, విద్వత్సంపన్నులు. అందువల్ల, సూక్ష్మాంశాల విశ్లేషణ జోలికి పోకుండా, రాసి సమర్పించిన పత్రాల దృక్కోణాన్ని మాత్రం తలస్పర్శగా మీకు పరిచయం చేశాను. – అసలు విషయాన్ని నేరుగా వీరి పత్రాల నుంచి గ్రహించమని పాఠకుల్ని కోరుతున్నాను.

ఈ సదస్సు లక్ష్యాన్ని విని, ఎంతో సంతోషించి, విలువైన సూచనలుచేస్తూ, ప్రోత్సాహపూర్వకమైన సందేశాన్ని చక్కని తెలుగులో రాసి పంపి, తెలుగుపట్ల తమ మమకారాన్ని చాటుకొన్న సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తులు గౌ. జస్టిస్. ఎన్. వి. రమణ గారికి మా శాఖ తరపున, విశ్వవిద్యాలయం తరపున హృదయపూర్వకంగా కృతజ్ఞతలను, నమస్సులను ఆవిష్కరిస్తున్నాం.

ఈ సదస్సు నిర్వహణకు అనుమతించి, కావలసిన ఆర్థిక వనరులను మంజూరుచేసి, సందేశాన్ని, శుభాకాంక్షలనుకూడా అందించిన మా విశ్వవిద్యాలయం వైస్ ఛాన్సలర్ ఆచార్య. పొదిలె అప్పారావుగారికి మా శాఖ తరపున నిండుమనస్సుతో కృతజ్ఞతలు, నమస్సులు తెలియజేస్తున్నాం.

ఈ సదస్సు ప్రారంభ, ముగింపు సమావేశాలలో పాల్గొని తమ కీలక ప్రసంగాల ద్వారా విద్యార్థులను, పరిశోధకులను ఉత్తేజ పరిచిన డా. ఎ. బి. కె. ప్రసాద్ గారికి, ఆచార్య పరిమి రామనరసింహం గారికి మా శాఖ తరపున గుండెనిండుగా కృతజ్ఞతలు అందిస్తున్నాం. వీరి ప్రసంగ పాఠాలను సంకలనానికి ముందు చేర్చాం. వీటితో పాటు, ఈ సమావేశాలకు అధ్యక్షత వహించిన, ముఖ్యఅథితులుగా పాల్గొన్న ఆచార్యుల అభిప్రాయాలను కూడా ప్రసంగ పాఠాలుగా కూర్చి ఈ సంకలనంలో చేర్చాం. మా విశ్వవిద్యాలయం యు.పి.ఇ-2 పథకంలో భాగంగా ఈ సదస్సును నిర్వహించుకొనే ఆర్థిక వెసులుబాటు కల్పించిన ఆచార్య ఆనంద్ కుమార్ కొండపి గారికి, కార్యాలయ పాలనాధికారి శ్రీ విజయ్ గారికి, మా శాఖ తరపున కృతజ్ఞత తెలియజేస్తున్నాం.

సదస్సు నిర్వహణ భారాన్ని నాకు ఇచ్చి, కార్య భారాన్ని తాను మోస్తూ మమ్మల్ని ముందుకు నడిపించిన మా శాఖాధ్యక్షులు ఆచార్య తుమ్మల రామకృష్ణగారికి గౌరవపూర్వక కృతజ్ఞతలు, నమస్సులు. సదస్సు నిర్వహణలో పాలుపంచుకొని, పత్ర సమర్పణ చేసిన మా శాఖలోని ఆచార్య బృందానికి, పరిశోధక మిత్రులకు, విద్యార్థి మిత్రులకు నమస్సులు, ప్రియ శుభాకాంక్షలు.

సదస్సు నిర్వహణలో మాతోపాటు శ్రమించిన తెలుగు శాఖ కార్యాలయ సిబ్బంది శ్రీ కె. భవాని శంకర్, శ్రీ రాంబాబు, శ్రీ గణేష్, శ్రీ బలరామ్ గార్లకు, మానవీయ శాస్త్రాల విభాగం కార్యాలయ సిబ్బంది శ్రీ విష్ణువర్ధన్ రెడ్డి, శ్రీ నాగరాజన్, శ్రీ ఆనంద్, శ్రీ రెడ్డి గార్లకు, హృదయ పూర్వకంగా కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాం.

విద్యాత్మక ప్రసంగాలలో ఒక అంశాన్ని గురించి చర్చిస్తూ, దూరాన్వయం కలిగిన ఇతర విషయాలను కూడా ప్రస్తావిస్తుంటాం. ప్రసంగాలను రాతలోకి కుదించేటప్పుడు ఆ ఇతర విషయాలను తగినంత మేరకు తగ్గించుకోడంవల్ల, ప్రసంగ కర్త చెప్పదలుచుకున్న అసలు విషయం పాఠకులకు నేరుగా అందుతుంది. ఈ సంకలనంలో చేర్చిన ప్రముఖుల ప్రసంగ పాఠాలను రాతలోకి కుదించడంలో ఈ పద్ధతిని పాటించాం. ప్రసంగ పాఠాలకు మొదట, చివర ఉంచిన ఒంటి ఉల్లేఖనాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని వీటి నుంచి విషయాన్ని గ్రహించమని పాఠకులను కోరుతున్నాం. ఈ ప్రసంగ పాఠాల ప్రాథమిక ప్రతులు తయారు చేసిన పరిశోధక విద్యార్థి మిత్రులు శ్రీ యస్. చంద్రయ్య, శ్రీ మంత్రి మల్లేష్‌లకు ఈ సందర్భంలో శుభాకాంక్షలు.

ఈ సంకలనాన్ని ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఉన్న తెలుగు భాషాభిమానులందరికి అందుబాటులోకి తేవాలని సంకల్పించాం. అభిరుచి కలవారు ఈ సంకలనాన్ని www.languageinindia.com అనే వెబ్ చిరునామా నుంచి పొందవచ్చు.

21-02-2017 **– డా. పమ్మి పవన్ కుమార్**

హైదరాబాదు సంపాదకుడు

JUSTICE N. V. RAMANA
JUDGE

SUPREME COURT OF INDIA
TILAK MARG
NEW DELHI - 110 201
Phone : 011-23794772

సందేశం

భాష మనుషుల మధ్య ఉద్వేగ వారధి. వ్యక్తులూ వ్యవస్థల మధ్య సాన్నిహిత్యం పెరగడానికీ, సమాచార మార్పిడికీ అవసరమైన భాష నాగరిక సమాజపు ప్రధాన లక్షణం. భాషాబంధాల పైనే నవీన సమాజం ఆవిష్కారమైంది. భాష ప్రాతిపదికన రాష్ట్రాలు ఏర్పడటమే ఇందుకు తార్కాణం. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో మాతృభాషను మనం విస్మరించినా, దైనందిక జీవితంలో మాత్రం వాడుకభాష పాత్ర కొనసాగుతూనే ఉంది. మారుతున్న ప్రజల జీవనశైలితో బాటు భాష తన స్వరూపాన్ని మార్చుకుందేగానీ, ఉనికిని కోల్పోలేదు. పైగా సులువైన పలుకుబడిని సంతరించుకుని ప్రజల భాషగా తన విలువను పెంచుకుంది. అయితే వచ్చిన చిక్కల్లా అధికారిక కార్యకలాపాల్లో, ముఖ్యంగా న్యాయస్థాన వ్యవహారాల్లో మాతృభాషను ఉపయోగించకపోవడమే! చట్టాలూ, చిక్కుముడులతో ముక్కిమూలుగుతున్న కోర్టు వ్యవహారశైలి పరాయిభాషలో కొనసాగడం సామాన్య కక్షిదారుడికి మింగుడుపడని అంశం. ఇదే కోర్టులకూ, కక్షిదారుడికీ దూరం పెంచుతోంది.

న్యాయశాస్త్రం విశ్వవ్యాప్త విజ్ఞానం. అయితే ఈ విజ్ఞానం ప్రజల భాషలో లభ్యమయితే మంచిదికదా! తెలుగుభాషలో ప్రామాణిక న్యాయగ్రంథాలూ, చట్టాలూ; వాడుకభాషలో సమానార్థాలను సూచించే న్యాయపదకోశాలూ, నిఘంటువులూ వెలువరించాల్సిన అవసరం ఉంది. మాతృభాషను అమలు చేయాల్సిన వ్యవస్థలోని భాగస్వాములు నిబద్ధతతో కృషిచేయాలి. ప్రజలు మాట్లాడుకునే పదాలను ప్రామాణికం చేసి తెలుగుభాషను వృద్ధిచేయాలి.

ఈ నేపథ్యంలో హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం నిర్వహిస్తున్న 'ప్రపంచీకరణయుగంలో భాషాభివృద్ధి, తెలుగు' జాతీయసదస్సు ఒక సందర్భోచిత ప్రయత్నం. అందునా సదస్సులో చర్చకు సూచించిన తొమ్మిది అంశాలూ సరైనకోణంలో చర్చిస్తే తెలుగుభాష అభివృద్ధికి తగిన పరిశోధనలకు దారితీస్తాయి.

తల్లిఒడిలో ఉగ్గుపాలతో మనం నేర్చుకున్న మాతృభాషను ఒక వారసత్వ సంపదగా కొనసాగిద్దాం. తెలుగు తేజస్సు తెలుగు మాట్లాడే మన రెండురాష్ట్రాలకేకాక, ప్రపంచమంతా విస్తరించాలనీ, తెలుగు తియ్యదనాన్ని విశ్వవ్యాప్తంచేసి 'తెలుగు' ప్రపంచ భాషగా కీర్తించబడాలనీ ఈదిశగా జరిగే ఈ జాతీయ సదస్సు విజయవంతం కావాలనీ మనసారా ఆకాంక్షిస్తున్నాను.

భవదీయ,
న. వెంకటరమణ.
జస్టిస్ నూతలపాటి వెంకటరమణ

3, Janpath, New Delhi-110 011

आचार्य अप्पा राव पोदिले
FASc, FNASc, FNAAS
कुलपति
Prof. Appa Rao Podile
FASc, FNASc, FNAAS
Vice-Chancellor

हैदराबाद विश्वविद्यालय
University of Hyderabad

సందేశం

తెలుగు భాష, సాహిత్యాభిమానులందరికీ నమస్కారం.

ప్రపంచీకరణ యుగంలో భాషాభివృద్ధి వ్యూహాలు: తెలుగు అన్న అంశంమీద మా తెలుగుశాఖ జాతీయసదస్సును నిర్వహించిందని తెలుసుకొని సంతోషించాను. సదస్సులో సమర్పించిన పత్రాలన్నిటిని ఈ రూపంలో మీ అందరి అందుబాటులోకి తెస్తున్నందుకు తెలుగుశాఖను, నిర్వాహకులను ముందుగా అభినందిస్తున్నాను.

ప్రపంచీకరణ ప్రభావానికి గురికాని రంగం అంటూ నేడు లేదు. అందులోనూ సమాచార సాంకేతిక పరిజ్ఞానం అన్ని రంగాలలోనూ వేగాన్ని పెంచి, గమనాన్ని మారుస్తున్నది. ఒకప్పుడు స్థానిక భాషలుగా చెప్పుకొన్నవి నేడు, ప్రపంచవ్యాప్తంగా వాడుకలోకి వస్తున్నాయి. మరికొన్ని అనేక కారణాలవల్ల కనుమరుగైపోతున్నాయి. ఇటువంటి సందర్భంలో మన భాషల అభివృద్ధి వ్యూహాలను గురించి చర్చించడం సముచితమైన, సందర్భోచితమైన విషయం. ఈ సంకలనం విద్యార్థులు, పరిశోధకులు, ప్రపంచవ్యాప్తంగాఉన్న తెలుగు భాషాభిమానులలో కొన్ని కొత్త ఆలోచనలను కలిగించగలదని విశ్వసిస్తున్నాను.

భాషాభివృద్ధికి సంబంధించి, వివిధ రాష్ట్రాలనుంచి వచ్చిన ముప్పైమందికి పైగా విద్వాంసులు ఈ సదస్సులో పత్రాలు సమర్పించారని తెలుసుకొని సంతోషిస్తున్నాను. వీటి ఫలితాలను అందుకొని, పరిశోధనలను కొనసాగించవలసిన బాధ్యత కొత్త తరం విద్యార్థులదీ, పరిశోధకులదీ. సదస్సును నిర్వహించడంతో సరిపెట్టకుండా, పత్రాలకు ఇలా సంకలన రూపం ఇచ్చి, అంతర్జాలంద్వారా ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న పరిశోధకులందరికీ అందుబాటులోకి తెస్తున్న సంపాదకులనూ, తెలుగు శాఖాధ్యక్షులనూ, శాఖలోని ఆచార్యులనూ, విద్యార్థులనూ, పరిశోధక విద్యార్థులనూ హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను.

శుభాకాంక్షలతో

(ఆచార్య పొదిలె అప్పారావు)

आचार्य सी.आर. राव मार्ग, केंद्रीय विश्वविद्यालय डाकघर, गच्चीबौली, हैदराबाद - ५०० ०४६, (तेलंगाना) भारत
Professor C. R. Rao Road, Central University P.O., Gachibowli, Hyderabad - 500 046. (Telangana) India
Phone: +91-40-2301 0121, 2313 2000; Mobile: 0 94907 49922 / 9100655777; Fax: +91-40-2301 1090
Email : vc@uohyd.ac.in, Web: www.uohyd.ac.in

అధ్యక్షుల ప్రసంగ పాఠం

(ఆచార్య తుమ్మల రామకృష్ణ, అధ్యక్షులు, తెలుగు శాఖ,
సదస్సు ప్రారంభోత్సవంలో చేసిన ప్రసంగ పాఠాన్ని ఇక్కడ ఇస్తున్నాం.)

'ఈ విద్యాసంవత్సరం(2016-2017) హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం తెలుగు శాఖలో నిర్వహిస్తున్న జాతీయ సదస్సు ఇది. ముఖ్యంగా ఆధునిక యుగంలో ప్రపంచీకరణ అనేది ఎంత ప్రభావాన్ని చూపిందో మనందరికీ తెలుసు. అందుకనే ఇది ప్రపంచీకరణ యుగంగా మారిపోయింది. ప్రపంచీకరణ యుగంలో భాషాభివృద్ధి వ్యూహాలు: తెలుగు అనే అంశంపైన రెండు రోజులు జాతీయ సదస్సు నిర్వహించాలని చాలా తక్కువ సమయంలోనే అనుకున్నాం. ఈ విశ్వవిద్యాలయంనుంచి మనకు కొంత ఆర్థిక సహాయం అందింది. ఇక్కడున్నటువంటి వాళ్ళను దృష్టిలో పెట్టుకుని, వివిధ ప్రాంతాలనుంచి ఆయా రంగాలలో నిష్ణాతులైనవారిని పత్ర సమర్పణ చేయమని కోరటమైంది. అలాగే ఈ సమావేశంలో కీలకోపన్యాసం ఎవరిది ఉంటే బాగుంటుంది అని అనుకున్నప్పుడు అందరికీ కనిపించిన వ్యక్తి ఒకే ఒకరు– డా. ఏ. బి. కె. ప్రసాద్ గారు. నిజానికి ఆయన గురించి ఎవరైనా పరిచయం చేస్తే అది మనల్ని మనం తక్కువ చేసుకున్నట్లవుతుంది. ఆయన ఒక ఐదు, ఆరు దశాబ్దాలు పత్రికారంగానికి ఎనలేని సేవచేసి, బహుశా చాలా పత్రికల ఆవిర్భావానికి, వాటి వికాసానికి, వాటి ఉన్నతికి దోహదపడినటువంటి మహానుభావుడు. ఎక్కడా రాజీపడనటువంటి వ్యక్తి. అలాగే సోదరుడు జంధ్యాల ప్రభాకర రావు గారు ముఖ్య అతిథిగా రావటం సంతోషాన్ని కల్గిస్తోంది. మనకు ఈ సదస్సులో భాషాశాస్త్రాన్ని క్షుణ్ణంగా అధ్యయనం చేసిన పెద్దలు రామనరసింహం గారు, ఉషాదేవి గారి లాంటి వారు ఉన్నారు.

శాస్త్రం అనేమాటను పక్కనపెట్టి భాష అనే మాటను తెలుసుకున్నట్లయితే, మనకు ఈ భాష అనేది ఎంత ముఖ్యం అంటే– బహుశా భాష అనేదే లేకపోతే ఈ మానవ ప్రపంచంలో మానవ సంబంధాలనేవి ఉండేవి కాదేమో. భాష అనేదే లేకపోతే ఈ అభివృద్ధనేది ఉండేది కాదేమో. భాషనే లేకపోయినట్టయితే మనం ఊహిస్తున్న ఈ మొత్తం ప్రపంచాన్ని మనం అర్థం చేసుకునేవాళ్ళం కాదేమో. ఎందుకంటే భాష ఒక వినియోగ సాధనం. ఒక వ్యక్తినుంచి ఇంకోవ్యక్తికి సమాచారాన్ని అందించే ఒక గొప్ప సాధనం. ఇక ప్రపంచీకరణ యుగంలో ఈ భాషాభివృద్ధికి ఎలాంటి వ్యూహాలు అనుసరించాలి అనుకున్నప్పుడు, ఎక్కడో ఏదో జరిగింది. జరగకపోతే ఎందుకీ వ్యూహాలు. నిజానికి, ఏ భాషైనా ఆ భాష అస్తిత్వం ఆ భాషకుంటుంది. ఆ భాషావ్యవహర్తలు ఈ భూమ్మీద ఉన్నంత వరకు ఆ భాష బతికుంటుంది. భాషను బతికించేవి ఈ గ్రంథాలు, లేదా శాస్త్రాలు అని నేను ఇప్పటికీ అనుకోవటం లేదు. భాషను బతికించేది ప్రజలు. అందువల్లనే ప్రపంచ దేశాలన్నీ చూసినప్పుడు మనం స్థూలంగానైనా అభివృద్ధి చెందిన దేశాలన్ని కూడా అమెరికా, రష్యా, చైనా, జపాన్, జర్మనీ వీరందరూ కూడా వాళ్ళ వాళ్ళ మాతృభాషల్లో విద్యను అభ్యసిస్తూ ఉంటే, మొత్తం వ్యవహారాలన్నీ వాళ్ళ మాతృభాషల్లో జరుపుతూ ఉంటే, కేవలం భారతదేశంలాంటి అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశంలో విభిన్న

జాతులు, విభిన్న సంస్కృతులు, విభిన్న ఆచార వ్యవహారాలు ఎన్నో సంక్లిష్టతలున్నటువంటి భారతదేశంలో ప్రత్యేకించి ఒక భాష లేకపోవటం వ్యవహారంలో, ప్రతి ఒక్కరు దేశీయ భాషల్లో ఉన్నటువంటి పరిజ్ఞానం ఇతరత్ర రంగానికి ఉపయోగపడదు అని ఒక ముద్ర వేయటంతో ఇక్కడ కొంతకాలం సంస్కృతం, ఆ తర్వాత ఆంగ్లం మొత్తం జీవితాన్ని ప్రభావితం చేసింది. అందువల్ల ఈ భాష అనేది ఎవరికోసముంది? ముఖ్యంగా ప్రజలకోసం ఉందా? ప్రజలకోసమే అయితే మొత్తం శాస్త్ర, సాంకేతిక విజ్ఞానాలు ఇవన్నీ కూడా ఆ భాషలో లేకపోవటం. ఇప్పటికీ మనకు ఏదైనా ఒక ఆధారం, ఒక అంశాన్ని నిరూపించాలి అని అనుకుంటే మనం ఎక్కన్నుంచి చూస్తాం మనం వేదాలంటం, పురాణాలంటం, లేదా కావ్యాలంటం, ఇతిహాసాలంటం, లేదా ప్రబంధాలంటం. నిజానికి ఇవన్నీ కూడా రాయబడింది తెలుగువాళ్ళ భాషలో కాదు.

తెలుగు భాష చచ్చిపోతుందని ఒక పక్క ప్రచారం జరుగుతోంది. భాష చచ్చిపోతుందనే మాట నేను ఈ రోజుకూ ఒప్పుకోను. ఇంకోరోజుకు కూడా. మనకు నగరాలు, పట్టణాలు, పల్లెలన్ని మొత్తం జనాభా ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఏ భాషలో వాళ్ళు వ్యవహారం నడుపుతున్నారు. ఎంతమంది అమెరికాలో సెట్లయ్యారు. ఎంతమంది ఆంగ్లంలో మాత్రమే వ్యవహారాలు నడుపుతున్నారు. ఇట్ల చూసినపుడు మన వ్యూహాలు ఎందుకు మార్చుకోవాలి అన్నప్పుడు సమకాలీన సమాజానికి అనుగుణంగా మనం భాషను అభివృద్ధి చేసుకోకపోతే వెనుకబడిపోతాం. నిజానికి ఆంగ్లం ఎందుకు ముందుకొచ్చిందంటే, ఆంగ్లంలో చదువుకున్నవాళ్ళకు ఉద్యోగావకాశాలు ఉన్నాయి అని, బ్రిటీషు ప్రభుత్వం ప్రకటించడంవల్ల ఆంగ్లాన్ని అందరూ ఒక వ్యామోహంతో చదువుకున్నారు. చదువుకుంటే అన్నీ వస్తాయి రాకుండా ఏమీపోవు. అలాంటి ప్రయత్నం మన ప్రభుత్వాలు చేయకపోవడం. అలాంటి ఆలోచన మన ప్రభుత్వాలకు రాకపోవటం. ముఖ్యంగా మానన జీవితాన్ని ఎక్కువ ప్రభావితం చేసేటటువంటి రాజకీయాలు, రాజకీయ నాయకులు వీరందరూ కూడా ఈ సమాజం పట్ల, ఈ ప్రజల పట్ల, ఈ విద్యావిధానంపట్ల, ఈ ఉద్యోగావకాశాల పట్ల శ్రద్ధచూపకపోవటం.

కేవలం భాష అంటే ఒక సాహిత్యానికి సంబంధించిందేనా? మనం చరిత్ర పాఠాలు ఎలా చదువుకుంటున్నాం? ఆర్థిక, రాజకీయ, భౌతిక, రసాయన, గణిత శాస్త్రాలు ఎలా చదువుకుంటున్నాం? కొంతవరకు మాతృభాషలో చదువుకుంటున్నాం. ఆ తరువాత మాతృభాషలో మనకు తగినటువంటి గ్రంథాలు లేవు అనే అభిప్రాయంతో ప్రతి ఒక్కరు కూడా ఆంగ్ల విద్యను అనుసరించక తప్పడంలేదు. ఇలా అనుసరిస్తూ వెళ్ళినప్పుడు మనవాళ్ళందరికీ కూడా... పోనీ మనవాళ్ళందరూ ఆంగ్లం నేర్చుకొని మహాకవులు ఒక షెల్లీ, కీట్సుల్లాగా అయ్యారా? ఓ బైరన్, షేక్స్ పియర్‌లాగా, ఓ జాన్సన్‌లాగా, లేదా ఓ బెర్నాండ్ షా లాగా తయారయ్యారా? లేదూ ఇంకా ఓ గొగోయ్ లాగానో, టాల్‌స్టాయ్ లాగానో, ఓ తుర్గినోవ్ లాగానో, ఓ గోర్కి లాగానో, ఓ మొపాసా లాగానో ఏమైనా తయారయ్యారా? బహుశా మన జీవితాలు రెంటికి చెడ్డ రేవళ్ళలాగా తయారయ్యాయి. అటు ఆంగ్లంలోనూ, ఇటు మాతృభాషలోనూ నిష్ణాతులు కాలేకపోయాం. అందువల్ల మాతృభాషల్ని మనం అభివృద్ధి చేసుకోవాలి. ఇప్పటికీ మనం ప్రార్థన సమయంలో సంస్కృత శ్లోకాలమీదనే

ఆధారపడుతున్నాం. గురజాడ రాసిన ఒక దేశభక్తి గీతాన్ని మనం పాడడం లేదు. మన వ్యామోహం ఎలా ఉందంటే అప్పటికే తయారుచేయబడ్డ ఒక నిర్మాణాన్ని మనం దిగుమతి చేసుకోవడంలోనే ఉన్నాం. నిజానికి మనకు ప్రపంచవ్యాప్తంగా జరగాల్సినటువంటి అనువాదాలు జరగలేదు. శాస్త్రమూ కానీ, కళలూ కానీ, ఏ రంగమూ జరగలేదు. కేవలం ఒక జిజ్ఞాసతో కొన్ని ముఖ్యమైన గ్రంథాలు మాత్రమే మనకు అనువాదమయ్యాయి. అవికూడా కొంతమందికి మాత్రమే పరిమితమైపోయాయి. అలాకాకున్నా మొత్తం మానవ ప్రపంచానికి సంబంధించిన జ్ఞాన సారమంతాకూడా మాతృభాషలో లభ్యమైతే మాతృభాషలో నేర్చుకోవడం చాలా సులభం. ఇప్పటికీ మనందరం కూడా leave letter రాస్తే, I am suffering with fever. So, I am unable to attend the class. Kindly permit ... అని రాస్తాం. ఈ చిలుక పలుకులు తప్ప అయ్యా! నా బాధ ఇది, నా కష్టమిది. నా దుఃఖమిది. నా కన్నీళ్ళివి. అని స్వతంత్రంగా అభివ్యక్తం చేయలేకపోతూ ఉన్నాం.

భాషను వివిధ ప్రసార మాధ్యమాల్లో మనకున్న రేడియో, టెలివిజన్, పత్రికారంగం, అనేకం ఇవన్నీ కూడా ఎంతో శరవేగంగా వచ్చేసాయి. మనకు తెలియకుండానే మనం పరాయీకరణకు లోనవుతున్నాం. ప్రపంచీకరణ యుగంలో భాషా వ్యూహాన్ని, భాషా అభివృద్ధిని ఎలా చేసుకోవాలి?. గ్రామీణ స్థాయినుంచి, భాషావ్యవహర్తలనుంచి పదసేకరణ జరగాలి. మండల స్థాయినుంచి ఆయా మండలాల్లోని ప్రత్యేక పదప్రయోగాలను అన్నింటినీ తెచ్చుకోవాలి. జిల్లాస్థాయినుంచి నిఘంటువులు రావాలి. ఒక్కో జిల్లాకు ఒక్కో నిఘంటువు రానేలేదు. ఒక్కో జిల్లాకు ఒక్కో విజ్ఞానశాస్త్రం వస్తే తప్పేమీ లేదు. ఎప్పటికప్పుడు మనం మారేటటువంటి సమాజంలో మన అభిరుచుల మేరకు, ఇష్టాల మేరకు మన ఆలోచనల మేరకు... కనీసం ఉపాధి లేకపోతే ఏ విద్యకూడా బతుకదు. అందువల్ల విద్యలన్నీ కూడా ఉపాధి పరంగా ఉండాలి. మన సిలబస్‌లు కూడా ఎప్పటికీ ఇదే సిలబస్‌లు. ఇరవై, ముప్పై, నలభై, యాభై, అరవై ఏళ్ళుగా ఎక్కడ ఏ పాఠ్యాంశాలు మారడం లేదు. ఇవన్నీ మారనంతవరకు మన జీవితాలు ఇలాగే ఉంటాయి. అందుకే ఇలాంటి సదస్సులు నిర్వహించి ఎలాంటి వ్యూహాలతో మనం ముందుకు వెళ్ళాలో నిర్దేశించుకొవాల్సి ఉంటుంది.

ఇప్పుడే ప్రభాకర్ గారు ఓ మాటన్నారు. అయ్యా! ఆన్‌లైన్లో బయటి దేశాల్లో ఉన్నవాళ్ళకు తెలుగును బోధించకూడదా?– అని. తప్పకుండా బోధించవచ్చు. ఎందుకంటే మాధ్యమాలు మారినప్పుడు మనం కూడా మారాలి. మనం వీటినన్నింటినీ అధిగమించి కొంచెం మన సమాజాన్ని మన పిల్లలకు ఇంకొంత మెరుగ్గా అందించాలంటే మనమేం చేయాలి?. అందుకునే ఒక సమాజాన్ని అర్థం చేసుకోవాలంటే– ఒక కన్నడ సమాజాన్నో, తమిళ సమాజాన్నో, మళయాళ సమాజాన్నో లేదా ఒక సమూహాన్నో, ఆ ప్రజలను అర్థం చేసుకోవాలంటే మనకున్న ప్రధాన ఆధారం ఒకటే– సాహిత్యం. కాబట్టి ఈ జాతీయ సదస్సులో కొన్ని ఆలోచనలను మీ ముందు పెట్టాను. ఇవన్నీ నా మనసులో ఉన్నటువంటి ఆలోచనలు. నేను సంఘర్షణ పడుతున్నటువంటి ఆలోచనలు. వీటిని ఏయే రంగాలు ఎట్లా వృద్ధి చేయాలి? ఇప్పుడే ప్రాథమిక, మాధ్యమిక,

ఉన్నత స్థాయుల్లో దీన్ని పరిరక్షించే వ్యక్తులు లేరు. ఒక జవాబుదారీతనం మన వ్యవస్థలో లేకుండా పోయింది. అది రానంతవరకు కూడా గొప్ప ఫలితాలను సాధించలేము. మనకు ముందు జీవించిన మహాశాస్త్రవేత్తలు కానీ, మహాకళాకారులు కానీ ఇవన్నీ మనకు ఇచ్చిపోయారు. వాటిని మనమంతా నిలబెట్టుకోవాలి. మనకు అనుకూలంగా అంటే మనం ముఖ్యంగా భాషను, రాయడానికా? మాట్లాడటానికా? చదవటానికా? వ్యవహారాలు నడపటానికా? పండిత వర్గాన్ని తయారు చేయటానికా? ముందు ఆ వ్యూహాలన్నింటినీ మనం నిర్మించుకోవాలి. దానికి తగ్గట్టుగా సిలబస్‌ను తయారు చేసుకోవాలి. ఇంతకన్నా నా దగ్గర ఏమీలేవు కాబట్టి, మనకు ముఖ్య అతిథిగా విచ్చేసిన ఆచార్య జి. ప్రభాకర రావు గారు తన ఉపన్యాసాన్ని ఇవ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను'

*****

ముఖ్య అతిథి ప్రసంగపాఠం

(ఆచార్య జె. ప్రభాకర రావు, డైరెక్టర్, సెంటర్ ఫర్ ది స్టడి ఆఫ్ ఫారిన్ లాంగ్వేజెస్, హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం, సదస్సు ప్రారంభ సమావేశానికి ముఖ్య అతిథిగా విచ్చేసి ప్రసంగించారు. వారి ప్రసంగ పాఠాన్ని ఇక్కడ ఇస్తున్నాం.)

'వేదిక మీదున్న పెద్దలకు, అలాగే మిత్రులు, సహచరులందరికీ, విద్యార్థినీ, విద్యార్థులందరికీ నమస్కారాలు. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో ఎటువంటి వ్యూహాలను అనుసరించాలి? ముఖ్యంగా తెలుగు భాషకు సంబంధించి– అనే అంశంమీద ఇవ్వాళ జాతీయ సదస్సు జరగటం, దానికి మన విశ్వవిద్యాలయ తెలుగు విభాగం ముందుకు రావడం చాలా సంతోషించదగ్గ విషయం. ఎందుకంటే భారతీయ భాషలన్నీ కూడా తెలుగుతోపాటు ఇవాళ ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో కనుమరుగయ్యే అవకాశం ఉంది. దానికి కారణాలు అనేకం.

మన భారతదేశంలో మన భాషలనే కనుక తీసుకుంటే, గత వందేళ్ళ చరిత్రలో మనం మూడు దశలను ముఖ్యంగా చూడవచ్చు. ఒకటి బ్రిటీష్ వారున్నప్పటి భారతీయ భాషలు, స్వాతంత్రానంతరం పారిశ్రామికీకరణ నేపథ్యంలో భారతీయ భాషలు, ఇవాళ ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో భారతీయ భాషలు. మనందరికీ తెలుసు– బ్రిటీష్ వారి కాలంలో వాళ్ళ అవసరాల కోసం అనండీ, ఇంకోదానికోసమనండీ– భారతీయ భాషలకు వ్యాకరణాలు రాయటం, తయారుచేయించటం మొదలైనవాటిపై కొంత కృషి జరిగింది. తరువాత, పారిశ్రామికీకరణ వచ్చేటప్పటికే, ఎక్కువ public sector under taking ను పెట్టడం, మన భారత ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలను ఎక్కువగా స్థాపించటం, అలాగే మనవాళ్ళు ఎవరైతే– టాటా అనండీ, బిర్లా అనండీ... వీళ్ళందరూ కూడా ఎక్కువ సంస్థలను స్థాపించడంవల్ల భారతీయ భాషలకు పెద్ద threat అంటామే... అటువంటిదేమీ రాలేదు. అయితే ఇవాళ ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో ఎప్పుడైతే Capital అనేది హద్దులు దాటి వెళుతుందో, అలాగే మనదేశంలో కూడా ఇప్పుడు Foreign Direct Investments (F.D.I) లు చాలా ఊదరగొడుతున్నాయి, మేము ఇస్తాము, మీరందరూ వచ్చేసెయ్యండి మాదగ్గరకు అని. ఇవన్నీ వస్తున్న నేపథ్యంలో భారతీయ సంస్కృతికి కానివ్వండీ, భారతీయ భాషలకు కానివ్వండీ, వీటిని అభివృద్ధి చేయవలసిన అవసరం – ఇవాళ్టి పరిస్థితులకు అనుగుణంగా– ఏర్పడింది.

అలాగే మనకు టెక్నాలజీ కూడా మారుతోంది. ఈ మారుతున్న టెక్నాలజీకి అనుగుణంగా మన భాషల్ని, భాషా విధానాల్ని, ఇవన్నీ కూడా మార్చుకోవలసిన అవసరం ఉంది. మీకందరికి తెలుసు, ఈ మధ్యలో భారత ప్రభుత్వం New education policy అని ఒకటి తీసుకొచ్చింది. దానిమీద చర్చలు దేశమంతా కూడా బాగానే జరిగాయి. అయితే ఆ పాలసీలో భాషా విధానం గూర్చి చాలా తక్కువ చర్చ జరిగింది. నేను

అనుకోవటమైతే ఏ education policy కి అయినా ముఖ్యం–భాషా విధానం. భాషా విధానాన్ని మనం సరిగా రూపొందించుకోకుండా, ఏ education policy అయినా మనం చేసామంటే అది అసంపూర్తే. అయినాగానీ మన పాలకవర్గాల దృష్టి వేరుగా ఉంది. కాబట్టి, ఒక మన మాట వాళ్ళు వినలేదు. ఇప్పుడు భారతీయ భాషలకు మనకు Central Institute of Indian Languages (CIIL) అనేది ఒకటి పెట్టారు. మొదట్లో దాంట్లో మంచి కృషి జరిగింది. కానీ, ఇవాళ దాన్ని దాదాపు మూసేసే పరిస్థితి వచ్చింది. దానికి కారకులు ఎవరు? పాలకులు కారణం. మనమూ కారణం! ఎందుకంటే ఇదివరకు భారతీయ భాషలకు సంబంధించి అనేక అధ్యయనాలు ఆ CIIL లో జరిగాయి. రాను రాను ఇవాళ దాన్ని ఏంచేయాలో తెలియని పరిస్థితి. నేను ఢిల్లీ వెళ్ళినప్పుడు Human Resource Development (HRD) లో చాలాసార్లు చెప్పాను. దాన్ని పూర్తిగా మార్చాలి. మళ్లీ దానికి ఓ కొత్తదనాన్ని తీసుకురావాలి అని. మనం ఎంతచెప్పినాగానీ వాళ్ళు వినరు. నేను ఎవరినీ ఏమీ నిందించడం లేదు. ఢిల్లీలో ఒకరకమైనటువంటి అభిప్రాయం ఉంది. ఏమంటే– వేదాలు, ఉపనిషత్తులు.. అంతే! దాని మూలాన ఏమౌతుంది? మరి హింది ఇనిస్టిట్యూట్స్ అన్నీ బాగా నడుస్తున్నాయే. Central Institute of Hindi... ఇంకా హిందీకి సంబంధించిన అనేక సంస్థలున్నాయి. అవన్నీ బాగానే నడుస్తున్నాయే. CIIL మాత్రమే ఎందుకు నడవదు. అదో ప్రశ్న.

అయితే ఇదే ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో, మనం యూరప్ భాషల్ని తీసుకుంటే వాటిల్లో ఏం జరుగుతుంది. వాళ్ళు యూరోపియన్ యూనియన్ ఒకటి పెట్టుకున్నారు. యూరోపియన్ యూనియన్‌లో దాదాపు 26 భాషలున్నాయి. యూరోపియన్ యూనియన్ ఏ డాక్యుమెంటైనా ఈ 26 భాషల్లోకి అనువదించాల్సిందే. అది తప్పనిసరి. దానికోసం ఈ అనువాదం కోసం యూరోపియన్ యూనియన్ మొత్తం బడ్జెట్‌లో 16% ప్రతీ సంవత్సరం వెచ్చిస్తుంది. ఎందుకని–యూరోపియన్ యూనియన్‌లో చిన్న దేశాలు, పెద్ద దేశాలు అన్నీ ఉన్నాయి. అయినా గానీ ప్రతివాళ్ళకు కూడా వారి భాషమీద, వాళ్ళకు మక్కువ ఎక్కువ. ఎందుకంటే భాషను వాళ్ళొక మానవ హక్కుగా పరిగణిస్తారు. నా భాషలో చదువుకోకుండా నా భాషలో మాట్లాడ్డం తప్పు. దాన్ని ఎవరూ కాదనలేరు. అదొక మానవ హక్కు. యునెస్కో రికగ్నిషన్ ప్రకారం 'It is the human right. Education in mother tongue is human right' అని. దాన్ని ఎవరూ కాదనటానికి వీల్లేదు. కాకపోతే మన పాలకుల దగ్గరకు వచ్చేసరికి, కారణాలు ఏవైనాకానీ మొత్తం తుంగలో తొక్కారు. తొక్కి వాళ్ళు ఏమంటున్నారు? మొత్తం రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల్లోకూడా గవర్నమెంట్ స్కూళ్ళన్నీ ఇంగ్లీషు మాధ్యమంలో మొదలుపెట్టారు. సరే దీనికి అనేక రకాలైన సామాజిక, ఆర్థికమైనటువంటి డిబేట్స్ ఉన్నాయి. దానిలోకి పోదలుచుకోలేదు. నా దృష్టిలో ఈ డిబేట్‌కు కారణంకూడా ప్రభుత్వాలే. ఎందుకంటే మమ్మల్నందర్నీ తెలుగు నేర్చుకోమంటున్నావు. ఉద్యోగాలకు వెళ్ళేటప్పటికి ఇంగ్లీషు కావాలి మాకు. మేమెప్పుడు ఇంగ్లీషు నేర్చుకోవాలి? తెలుగులో మేమెందుకు చదవాలి? అది గవర్నమెంట్ స్కూలుగానీ, ప్రైవేట్ స్కూల్ గానీ, ఏదైనా గానీ, ఎందుకు చదవాలి? ... అంటే ఏమిటి? తెలుగు రాష్ట్రాలకు ఒక సరైన భాషావిధానం లేకపోవటంవల్ల వస్తున్న సమస్యలివి. ఆ భాషావిధానం గూర్చి ఆచార్య ఉమామహేశ్వరరావు మొదలైన వాళ్ళు

కొంత కృషిచేసారు. కాకపోతే ఏమౌతుందంటే, దేనికెళ్ళినాగానీ ఆర్థికమే మూలం. అది ప్రత్యక్షంగానైనా, పరోక్షంగానైనా! ఇవాళ మనకు F.D.I. లు రావాలి. కాబట్టి మనం అందరం ఇంగ్లీషు నేర్చుకోవాలి. దానికి కూడా పోనీ ఏదైనా సమగ్ర విధానాన్ని అవలంబించారా అంటే అదీ లేదు. అక్కడున్న టీచర్లను ఒక ఆర్నెల్లో, మూణ్ణెల్లో ఇంగ్లీషులో ట్రైనింగ్ ఇచ్చి, ఇంగ్లీషు చెప్పమన్నారు– అదేదో సినిమాలో చూపించినట్టు. జీవితాంతం నేర్చుకుంటేగానీ భాషరాదు. ఏ భాషనైనా టాల్‌స్టాయ్ గానీ, షేక్స్ పియర్ గానీ మేం భాషలో నిష్ణాతులం అని ఎప్పుడూ చెప్పలేదు. వీళ్ళకు భాష నేర్పడం ఎలా వస్తుంది? ఎందుకు చేశావంటే, చేశాం. అయిందంటే అయింది. దానిమూలంగా ఏమౌతుంది? పాపం ఇవాళ ఉద్యోగానికి వెళ్తే మనవాళ్ళకు ఇంగ్లీషు రావటంలేదని మల్టీనేషనల్ కంపెనీవాళ్ళు వెనక్కు పంపించివేస్తున్నారు. అంటే ఏమిటి? ఇందాక రామకృష్ణ గారు చెప్పినట్టు రెంటికీ చెడ్డ రేవళ్ళమయ్యాం మనం. ఇటు తెలుగు రాదు, అటు ఇంగ్లీషు రాదు. మనందరికీ తెలుసు– మాతృభాష వస్తేగానీ ఏ విదేశీ భాషను సరిగ్గా నేర్చుకోలేవు. పూర్వం మన వాళ్ళందరూ కూడా తెలుగు బాగా మాట్లాడగలిగేవారు కనుక వారికి ఇంగ్లీషు కూడా బాగా వచ్చింది. ఆ రకంగా కనీసం చెబితే మనం, తెలుగుకీ కొంతవరకు సహాయంచేసినవాళ్ళమవుతాం. వాళ్ళకు ఇంగ్లీషూ వస్తుంది. ఉద్యోగమూ వస్తుంది.

ఇంకో విషయం నేను ప్రస్తావించదలుచుకున్నదేమిటంటే– ప్రాచీన భాషను ఒకటి పెట్టాం మనం. అసలది ఎందుకు పెట్టామో తెలియదు. సరే! ఒక రాష్ట్రం బాగా గట్టిగా పట్టుపట్టింది. ఆ రాష్ట్రం చాలా ప్రభావవంతమైన రాష్ట్రం కాబట్టి. రాజకీయంగా పలుకుబడి ఉన్న రాష్ట్రం కాబట్టి. వాళ్ళకు వాళ్ళ భాష కావాలని చేసారు. అదృష్టవశాత్తు మనకు కూడా వచ్చింది. వచ్చిందాంట్లో మనం ఎంతవరకు దాన్ని ఉపయోగించుకుంటున్నాం? ఇంతవరకు మనం తమిళంగానీ, కన్నడ వాళ్ళుగానీ తీసుకున్నట్టుగా ప్రాచీన భాషకు సంబంధించిన పరిశోధనలను ఇంతవరకు మనం సరిగ్గా నిర్వహించలేకపోయాం. అంటే ఒక సమగ్రమైన పరిశోధన చేయలేకపోయాం. ఆ నిధులను వినియోగించుకోలేకపోయాం. దాంట్లో కూడా తప్పు మనదే అవుతుంది. అసలు ఆ పరిశోధన ఎలా జరగాలి? అనే దానిమీద ఏ రకమైన అభిప్రాయమూ, ఏకాభి ప్రాయమూ అనే మాట అటుపెట్టి అసలు అభిప్రాయం లేదు మనకు. ప్రాచీన భాష పరిశోధన అంటే ఏ విధంగా జరగాలి? ఇప్పుడు జర్మన్ గానీ, రష్యన్ గానీ, ఫ్రెంచ్ గానీ వీళ్ళందరూ కూడా ప్రాచీన భాషల్లో పరిశోధనను ఏ రకంగా చేసారు? అనేదాన్ని ఒకసారి మనం వాళ్ళ అనుభవాన్ని, అది ఎంతవరకు మనకు ఉపయోగపడుతుందో అంతవరకు ఉపయోగించుకొని పరిశోధన చేయాలి. ఆ రకమైన ప్రయత్నం ఇంకా మనం చేయటంలేదు. అది ఒక Academic activity గానే ఉండాలా? దానికి ఇవాళ్టి భాషకు అనుసంధానం చేసి ఇవాళ భాషను ఎలా అభివృద్ధి చేయాలి? అనే దానిమీద ఆలోచించగలగాలి. అయితే ఒక్క ప్రాచీన భాషను ఎప్పుడో 11 వ శతాబ్ద భాషను అనుసంధానించి దాంట్లో ఉన్నటువంటి, ఆ పరిణామ క్రమం ఎలా జరిగిందని మనం ఆలోచించి, భాషా నవీకరణం గూర్చి మాట్లాడుతున్నాం కాబట్టి, అని మనం అనుసంధానం చేసుకోలేకపోయినప్పుడు దానివల్ల ఉపయోగం ఏమీ ఉండదు.

ఉమామహేశ్వర రావు గారిలాంటివాళ్ళు సైబర్ స్పేస్‌ను ఉపయోగించి, భాషల్ని కొంతవరకు మనం కాపాడొచ్చు అని అంటున్నారు. నిజమే, చేయొచ్చు కొంతవరకు. అలాగే ఇందాక తుమ్మల రామకృష్ణగారు చెప్పినట్టు ఆన్‌లైన్ కోర్సెస్ అవన్నీ వచ్చాయి ఇవాళ. టెక్నాలజీని ఉపయోగించి మనం ఇవాళ భాషల్ని కాపాడుకునే అవకాశం ఉంది. భాషల్ని ప్రచారం చేసే అవకాశం ఉంది. ఇవన్నీ మనకు ప్రపంచీకరణ యుగంలో భాషల్ని కాపాడుకోవటానికి కొత్త వ్యూహాలు. అంటే యు.కె.జి. నుంచి 10 వ తరగతి వరకు తెలుగుండాలి. ... ఇవన్నీ మామూలువే! ఇప్పటివరకు మనం పెడుతూవస్తున్న డిమాండ్లు! అవన్నీ ఉండాలి. ఇవి ముఖ్యమని నేను చెప్పడంలేదు. వాటికి తోడు వస్తున్న సాంకేతికతను ఉపయోగించుకొని, మనం కొన్ని కొత్త వ్యూహాలను అనుసరిస్తే భాషల్ని పరిరక్షించుకునే అవకాశం ఉంది. భాషల్ని ప్రచారం చేసే అవకాశం ఉందని నా అభిప్రాయం. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు తెలుగు శాఖకు కృతజ్ఞతలు చెప్తూ ముగిస్తున్నాను'

*****

కీలకోపన్యాసపాఠం

(డా. ఏ. బి. కె. ప్రసాద్, ఆంధ్రప్రదేశ్ అధికార భాషాసంఘం పూర్వ అధ్యక్షులు, ప్రముఖ జర్నలిస్ట్, సదస్సు ప్రారంభ సమావేశానికి విచ్చేసి కీలకోపన్యాసం ఇచ్చారు. ఆ ఉపన్యాస పాఠాన్ని ఇక్కడ ఇస్తున్నాం.)

'విద్యార్థి యువకులకు, పెద్దలకు వందనాలు. ప్రపంచీకరణ– భాషలపై దాని ప్రభావం అనేవి ఒక పట్టాన తేలే వ్యవహారాలు కావు. చాలా విస్తారమైనటువంటి విషయమిది. అనేక దేశాల భాషల్ని ప్రభావితం చేస్తున్నది ప్రపంచీకరణ. నా ముందు మాట్లాడిన ఇద్దరు మిత్రులు చెప్పిన దాన్ని బట్టి, ఒక అవగాహన మీకు వచ్చి ఉంటుంది. అయితే, ప్రపంచీకరణ వెనుక ఉన్నటువంటి నేపథ్యం కూడా చాలా లోతైనది. అయినప్పటికీ స్థూలంగా చెప్పాలంటే, ఇప్పుడున్న ఆర్థిక వ్యవస్థను అది పూర్తిగా తారుమారు చేసింది. సాధారణ వ్యాపార, వర్తక సంబంధాలు వేరు. భాషలు వేరు. కానీ, ఇప్పుడొచ్చిన గ్లోబలీకరణ లేదా ప్రైవేటైజేషన్ లేదా నవీకరణ ఇలా చాలా పేర్లతో పిలుస్తున్నా, దాని అసలు రహస్యం ప్రపంచవ్యాపితంగా ఆర్థిక వ్యవస్థలకు ఏర్పడిన ప్రమాదాన్ని వాళ్ళకు వాళ్లుగా చేతులారా తెచ్చుకున్నది. పెట్టుబడిదారీ విధానాల్ని అనుసరించినపుడు తెచ్చుకున్న సంక్షోభం ఇది. దాన్ని, 'తిలాపాపం తలా పిడికెడు' అన్నట్టుగా మొత్తం ప్రపంచంమీద రుద్దటం అనేది ఇప్పుడు జరుగుతున్న పని. ముఖ్యంగా 2005–2007 సంవత్సరాల మధ్య ఇది జరిగింది. 2007, 2008 సంవత్సరాలకు వచ్చేసరికి, అమెరికా, యూరప్ దేశాలు ఇవన్నీ కూడా తీవ్రమైన ఆర్థిక పరిస్థితిని ఎదుర్కొంటున్న దశ ఉండేది. పతనమవుతున్నటువంటి తమ ఆర్థిక స్థితినుంచి తప్పించుకోవటం కోసం ఈ గ్లోబలైజేషన్ ను ముందుకు తెచ్చాయి.

అమెరికా చెప్పినట్టు లేదా దాని ఆధ్వర్యంలో ఏర్పడిన ప్రపంచ బ్యాంక్, అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి ఈ మూడు కూడా వర్ధమానదేశాల్లో గ్లోబలైజేషన్ పేరుమీద గందరగోళాన్ని సృష్టించాయి. ఇప్పుడిప్పుడే స్వాతంత్రం పొందిన వర్ధమాన దేశాలు తమ తమ ఆర్థిక వ్యవస్థల పరిధిలోనే ముందుకు వెళుతున్నటువంటి దశ ఇది. జాతీయ పద్ధతుల్లో తమకు నచ్చినటువంటి పద్ధతుల్లో ముందుకు వెళుతున్న సందర్భంలో, పారిశ్రామిక, ఇతరత్రా అభివృద్ధి పేరుతో ముందుకొస్తున్న దశలో వాటి యొక్క ఉత్పత్తులను (విదేశాల) మనమీద రుద్దే అవకాశం ఉంది. కాబట్టి మనమే ఆర్థిక సంక్షోభంలో ఉన్నప్పుడు వీటిని వర్ధమాన దేశాల ఆర్థిక వ్యవస్థల నుంచి వచ్చే ఎగుమతుల్ని కానీ, వీటిన్నింటినీ 'స్టాల్' చేసేసి, మొత్తం పాశ్చాత్య దేశాల ముఖ్యంగా అమెరికా, యూరోపియన్ దేశాల యొక్క ఎగుమతుల్ని మన సంతలమీద రుద్దేసి, మన సంతల్ని, సృష్టించుకనే ఉత్పత్తుల్ని ఎదగకుండా చేయటమనేది దీనిలోని ముఖ్యాంశం. ఆ పద్ధతిలోనే ఇప్పుడివన్నీ జరుగుతున్నాయి.

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం తరువాత నూతన ఆర్థిక వ్యవస్థ ఎక్కుపెట్టడం ముఖ్యమని చెప్పి, దాని చాటున ముందుగా అమలుచేసింది ఏంటంటే, 'న్యూ ఇన్ఫర్మేషన్ ఆర్డర్' తీసుకురావటం. నూతన సమాచార

వ్యవస్థ నెలకొల్పాలి మనం. ఆ నూతన సమాచార వ్యవస్థ ఆధారంగా, నూతన ఆర్థిక వ్యవస్థ నిర్మాణాన్ని, ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థ నిర్మాణాన్ని చేపట్టాలని పెట్టుబడిదారీ దేశాల మొక్క లక్ష్యం. దానికి ప్రధానమైన న్యాయకత్వం అమెరికా. అందుకనే సైనిక వ్యవస్థ లేకుండా పారిశ్రామిక వ్యవస్థ నడవదు. పారిశ్రామిక వ్యవస్థ లేకుండా సైనిక వ్యవస్థ నడవదు. అందుచేత అమెరికాలో ఉన్న 'Massachusetts Institute of Technology' (MIT)లో జరుగుతున్న ప్రయోగాలు కనుక చూస్తే... అది, మరి, – మన అధ్యాపక వర్గం ఎప్పుడైనా మీకు చెబుతుందో లేదో – ఆ వైపు వెళితే ఉండేటటువంటి ఆంక్షలు కూడా వాళ్ళకు తెలుసు కాబట్టి, దాన్ని అసలు ముట్టుకోరు. నోమ్ చామ్‌స్కీ లాంటి మహావిద్యావేత్తకూడా MIT నుంచి వచ్చినవాడే! అయినప్పటికీ, దానిలో జరుగుతున్న 'తంతు'ను అనేక సందర్భాల్లో వెల్లడిచేసారు. ఎందుకంటే, టెక్నాలజీ బేస్‌తో వాళ్ళు చేస్తున్న పనేమిటంటే, మిలిటరీ వ్యవస్థ ద్వారా పారిశ్రామిక వ్యవస్థను నిలబెట్టడం. పారిశ్రామిక వ్యవస్థ ద్వారానే దాన్ని అమలు జరిపేటటువంటి టెక్నలాజికల్ డెవలప్‌మెంట్ అంతా కూడా వారివద్ద సిద్ధంగా ఉంది. వర్ధమాన దేశాల స్థితిగతుల్ని అధ్యయనం చేయటం, స్థానికంగా ఉన్నటువంటి అవసరాలను తెలుసుకోవడం వారి ప్రధాన విధుల్లో ఒకటి.

ఈ రకంగా విశ్వవ్యాప్తంగా వారి ఉత్పత్తులను లేదా యుద్ధతంత్ర వ్యవస్థ ఆధారంగా మొత్తం ప్రపంచాన్ని చుట్టుముట్టడం వారి నీతి. కారణమేమంటే, ప్రపంచంలో 150 దేశాల్లో అమెరికా స్థావరాలున్నాయి. ఆ స్థావర వ్యవస్థను చూపించి వర్ధమాన దేశాలను జడిపించటమనేది వారి వ్యూహాల్లో ఒక భాగం. ఇక, మన సంతల్ని దోచుకోవడం కోసం, మనం ఉత్పత్తి చేసుకునే దేశీయ సరుకుల్ని అక్కడికి ఎగుమతి చేయకుండా చూడటం. దాన్నేమో World Trade center (W.T.O) నియంత్రిస్తుంది. World bank, International Monitory Fund (I.M.F) అనే ఈ రెండు సంస్థల ఆధారంగా అమెరికా ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ మీద పట్టు సాధించింది. అనేక రకాలుగా ఇవాళ జరుగుతున్నటువంటి ఐ. టి. ఇండస్ట్రీస్‌లో టెక్నలాజికల్ డెవలప్‌మెంట్‌కు ఎంత పాజిటివ్ అవకాశం ఉందో, అంత విరుద్ధ సమస్యలుకూడా ఉన్నాయి. కానీ, మనవాళ్ళు అది గమనించకుండా చేస్తున్న పనేమిటంటే, ఐ. టి. వచ్చినకొద్దీ మనకు బ్రహ్మాండమైన అభివృద్ధి జరుగుతుందంటున్నారు. అభివృద్ధి జరుగుతుంది కానీ, రెండోవైపున జరుగుతున్న ప్రమాదాన్ని కూడా మనం గమనించాలి. అది స్థానికంగా మన భాషాభివృద్ధికి సంబంధించిందిన ప్రమాదం. ఎందుకనీ– మానవ సమాచార వ్యవస్థను ప్రవేశ పెట్టడంలో భాగమే ఇంటర్నెట్ ఇవన్నీ కూడా.

నిన్నగాక మొన్న ఒక ఐ.టి. రంగంలో ఉన్న పెద్దమనిషి రాస్తున్నాడు– దీనివల్ల డెబ్బై లక్షల మందివో, తొంబై లక్షల మందివో ఫిగర్ (సంఖ్య) అంతగా గుర్తులేదు. వారి సమాచారమంతా కూడా ఎక్కడో పదిలంగా ఉందని! వారు తమ కంప్యూటర్లలో నిక్షిప్తం చేసుకున్నదంతా కూడా... ఈ సమాచారం ఎక్కడకు వెళుతుందంటే, ఇవాళ ఉన్న సర్వర్స్ అన్నింటికీ కూడా మీట అమెరికాలోనే ఉంది. నీ కంప్యూటర్‌ను ఆపుచేయాలంటే, నీ మొత్తం ఐ. టి. ని పనిచేయకుండా చేయాలంటే వాటిని నియత్రించే సర్వర్స్ అన్నీ కూడా

అక్కడే ఉన్నాయి. ఆ సర్వర్స్ కు సంబంధించిన టెక్నాలజీని వాడు మనకు అందించడు. అందుచేత ఈ రకమైనటువంటి పరోక్షమైన ఒత్తిడులవల్ల మన సమాజాలు ఎటుపోతున్నాయన్నది మనం ఆలోచించుకోవాలి. ఇప్పుడు ఆధార్ కార్డ్ మనకు ఉంది కదా! ఆధార్‌కు కూడా ఆధారం ఆ అమెరికాయే! – అది మరిచిపోకండి! ఎందుకనీ? – ఈ Identification Number, – ఇది మామూలు సెల్‌ఫోన్స్ కొనుక్కోడానికి, విద్యకు, తినుబండారాలు తెచ్చుకోడానికి ఆ నంబర్ అవసరంలేదు. ఇప్పుడు ప్రతివాడు ఆధార్ కార్డే. ఇది 'Intelligence Services' కి సంబంధించినది. – అది మరిచిపోవద్దు.

జస్టిస్ పొట్లస్వామి అన్నాయన – కర్నాటకకు జస్టిస్‌గా చేసి రిటైర్ అయిన తరువాత, ఈ ఆధార్ మనదేశంలో ప్రవేశపెట్టిన తర్వాత, సుప్రీంకోర్టులో 'రిట్' వేసాడు. ఆ రిట్ సారాంశం ఏమిటంటే, దీనివల్ల మొత్తం వ్యక్తిగత రహస్యాలను కానీ, ఆలోచనలను కానీ, వీటన్నింటిని తీసుకెళ్ళి అమెరికాకు అందించటం. ఇందులో ఎవరు టెర్రరిస్టులో లేకపోతే ఎవరు ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలకు వ్యతిరేకమో లేదా ఇతరత్రా కార్యక్రమాలకు పూనుకుంటాడో వీటన్నింటినీ గమనించేందుకు ఆ ఆధార్ నంబరు. ఆ నంబరు సరాసరి అమెరికాకు పోతుంది. కాబట్టి సుప్రీంకోర్టు ఈ ఆధార్‌ను వాడటానికి వీలులేదన్నది. సరుకులు కొన్నప్పుడుగానీ, విద్యావ్యవస్థలో గానీ, ఇతరత్రాగానీ ఈ నంబర్‌ను వాడటానికి వీలులేదు అని చెప్పింది. వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛకు, రాజ్యాంగం గుర్తించిన ప్రాథమిక హక్కులకు ఇది విరుద్ధమైంది అని – ఆయన జస్టిస్ కాబట్టి ఇదంతా చదివి తెలుసుకొని రిట్ వేసాడు. అప్పుడు సుప్రీంకోర్టు కూడా జోక్యం చేసుకొని ఇది వాడటానికి వీల్లేదని తీర్మానం చేసింది. ఇది మీరంతా గమనించే ఉంటారు పత్రికలు మొదలైన వాటివల్ల. మాకు జర్నలిజం అనేది ఒక సర్వాంతర్యామి. అందులో కొంతభాగంలోకన్నా మీకు ప్రవేశం ఉంటే, – పత్రికలు చదవటం అలవాటు చేసుకోవడం, ఆ తరువాత ఇతరత్రా సోషల్ మీడియాలో ఏమేమి వస్తున్నాయో తెలుసుకోవటం – ఇవన్నీ కూడా అవసరం, ఇటువంటి ప్రమాదాలను గురించి తెలుసుకోడానికి.

1991లో ప్రపంచబ్యాంక్ సంస్కరణల (World bank reforms) మీద పెద్ద చర్చ ప్రారంభమైంది. అప్పట్లో ఆర్థిక మంత్రిగా మన్మోహన్ సింగ్, ప్రధాన మంత్రిగా పి. వి. నరసింహారావు వీరంతా పనిచేస్తున్న సమయంలో ప్రపంచబ్యాంక్ సంస్కరణలను ఈ దేశంలో ప్రవేశపెట్టారు. ఈ సంస్కరణలమీద సంతకాలు చేస్తేనే మీకు సౌకర్యాలుగానీ, ఆర్థికంగాగానీ ఎఫ్. డి. ఐ. లు (Foreign Direct Investments–F.D.I.) విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులు, అమెరికానుంచి రావడానికి మేము అంగీకరిస్తాం, లేకపోతే లేదు– అని అంటే సంతకం పెట్టవలసి వచ్చింది. పి.వి. గారు దానిమీద సంతకం చేసారు. ఇది 'యూత్'ను చెడగొట్టే ఒక కార్యక్రమంతో ప్రారంభమైంది. ఆ కార్యక్రమానికి అంగీకరిస్తే, ఎఫ్. డి. ఐ. లు భారతదేశానికి వస్తాయి. అవి ఏమిటంటే Hollywood pictures censorship లేకుండా, అంటే– ఆ సెన్సార్‌ను రద్దుచేసి హాయిగా మేము ఏ సినిమాను పంపిస్తే, ఆ సినిమాను మీరు ఎలాంటి ఆంక్షలు విధించకుండా విడుదల చేయాలి– అనే నిబంధన పెట్టారు. అది ప్రపంచబ్యాంక్ సంస్కరణల్లో మొదటి డాక్యుమెంట్. ఆ డాక్యుమెంట్ మీద సంతకం చేసారు.

అంతే అక్కన్నుంచి No censorship. అభ్యుదయకరమైన సినిమాలు మనం తీస్తే అడ్డుకోవడానికి మాత్రం మన సెన్సార్ పనికొస్తుంది. అక్కడ, నైతికంగా, సాంస్కృతికంగా యువతమీద ప్రభావం నెరిపేటటువంటి పిచ్చి సినిమాలను విడుదల చేయడంద్వారా యువతను చెడగొట్టారు. ముందు యువతను చెడగొట్టడంవల్ల ఎక్కువ లాభం జరుగుతుందని వారు ఆశించారు. దానికి ప్రతిఫలనంగా ఎటువంటి వ్యవహారాలు, వ్యాపకాలు జరుగుతున్నాయో మనకు ప్రత్యక్షంగా ఇక్కడ తెలుస్తూనే ఉంది.

ఈ ప్రపంచ బ్యాంక్ ఆర్థిక సంస్కరణలు ఆచరణలోకి రావడానికి జాతీయస్థాయిలో మూడు, నాలుగు సంవత్సరాలు పట్టింది. ఈ మూడు, నాలుగేళ్ళలో దూసుకొచ్చిన వాటిలో వ్యాపారానికి సంబంధించినటువంటి విషయాలతోపాటు, మన మాతృభాషలకు సంబంధించినవికూడా చాలా ఉన్నాయి. వ్యాపారరీత్యా అయితేనే వాళ్ళు భాషలను ప్రోత్సహిస్తారు. ఇందాక మాట్లాడిన ప్రభాకరరావు గారు భాషలను చెడగొట్టేటటువంటి కార్యక్రమంలో భాగంగానే ఇవన్నీ వచ్చాయి అని అన్నారు. ఏ రకంగా?

ఇంగ్లీషు ప్రధాన మాధ్యమంగా చేసుకొని, దాని ద్వారానే ఈ సంస్కరణలన్నింటిని అమలుచేయాలి. మన వర్తక వ్యాపారాలన్నీ నడపాలి. ఆ మేరకే మనం ఎఫ్.డి.ఐ.లు అంగీకరిస్తాం, అని చెప్పి ప్రాథమిక దశనుంచే– ఒకటి నుంచే ఇంగ్లీషును మాధ్యమంగా చేయడం ప్రారంభించేశారు. అట్లా అయితేనే మన సరుకులనన్నింటినీ గ్రామసీమల వరకు తీసుకెళ్ళటానికి వీలవుతుంది. ఆ రకంగా ప్రారంభమైనదే ఈ యాత్ర. భాషల్ని దెబ్బతీసే ఈ సన్నివేశం. ఎడ్వర్డ్ ఎస్ హెర్మన్, రాబర్ట్ డబ్ల్యు మెకస్నె అనే ఇద్దరు రచయితలు 1994లో రాసిన *The Global media* అనే గ్రంథంలో దీనికి సంబంధించి, ముఖ్యంగా పి. వి. నరసింహారావుగారి కాలంలో జరిగినటువంటి విషయాన్ని గూర్చి చర్చించారు. The New missionaries of the corporate capitalism అని పేరు పెట్టి, ఈ గ్రంథంలో ఆ ఇద్దరు రచయితలు ఢిల్లీలో జరిగిన తంతును వివరించారు. అంటే; ఇప్పుడు, – మీరంతా ఇంగ్లీషు ప్రియులే కాబట్టి, మాతృభాష సంగతికి తరువాత వస్తాను.

1991 నుంచి ఇవి అమల్లోకి రావడానికి ప్రయత్నించాయి. కానీ, జాతీయస్థాయిలో అమల్లోకి రావడానికి 1994 వరకు పట్టింది. కానీ, అంతకుముందు భారతదేశంలో మొట్టమొదటిసారిగా ప్రపంచబ్యాంక్ సంస్కరణలను భుజాన వేసుకున్నది. మొత్తం భారత రాష్ట్రాల్లో మొట్టమొదట Experiment చేసింది చంద్రబాబుగారే! – ఈ రకంగా తీసుకొచ్చినటువంటి వ్యవస్థ అది.

మన గ్రామసీమల వరకు కూడా ఫారిన్ సరుకుల్ని చేర్చాలంటే ఒక్కటే మార్గం అని ఆ తరువాత కొన్నాళ్ళకు ఆలోచించారు. ఒకపక్క వ్యతిరేకత వస్తోంది. మన భాషలో వ్యవహారాలు జరక్కుండా, నీ ఇంగ్లీషు భాషవల్ల మాకు అర్థంగానటువంటి Titles వ్యవహారం వస్తున్నాయి, అని అంటే– వాళ్ళు వ్యూహం మార్చేసారు. ఇప్పుడు, ఏదో వచ్చీరాని తెలుగు అయినా సరే, మొత్తమ్మీద ఈ ఉత్పత్తి ఇందుకు

ఉపయోగపడుతున్నదని ప్రజలు తెలుసుకోడానికి సహకరిస్తోంది. అయితే, మాతృభాషను వ్యాపారంగా మార్చారు. అది ఉండవలసిన రీతిలో ఉండదు. అదీ ఇప్పుడు జరుగుతున్న విషయం.

అదే విధంగా భాషలకు సంబంధించి, బ్రస్సెల్స్‌లో యూరోపియన్ దేశాలలో, అమెరికాలో బిజినెస్ మాగ్నెట్స్ వీళ్ళందరూ కూడా సమావేశమై కొన్ని సమస్యలను గుర్తించగలిగారు కానీ, మన నాయకులు – కేంద్రంనుంచి రాష్ట్రాల వరకున్న పాలకులు – మాత్రం గుర్తించే దశలో లేరు. వాళ్ళు ఏమన్నారంటే; మనం దెబ్బతింటాం! మనం భారతదేశంలో సరుకుల్ని అమ్మేసి సొమ్ము చేసుకోవాలంటే ఇందుకు మార్గం మాతృభాషలో చిన్న చిన్న హెడ్‌లైన్స్ పెట్టడం, ఆ భాషలు వాడడం మొదలైనవన్నీ చేయాల్సి ఉంటుంది. లేకపోతే మనమనుకున్న వ్యూహం నెరవేరటం కష్టమవుతుంది అని. అంతేకానీ, మాతృభాష ఒక భాషగా అసంఖ్యాక ప్రజల యొక్క మాధ్యమంగా ముందుకు వెళ్ళటానికి తగినంత ప్రోత్సాహాన్ని మాత్రం వాళ్ళు ఇవ్వడంలేదు. సరే, మన పాలకులు కూడా దానినే అనుసరించారు. దానికి తగ్గట్టుగా ప్రైవేటు స్కూల్స్, కళాశాలలు ఈ ఒరవడిని ముందు అందుకున్నాయి.

మనం దేనికీ కూడా – ఇంగ్లీషు కానీ, మరో భాషగానీ నేర్చుకోవటానికి వ్యతిరేకులం కానేకాదు. అది ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర భాషాసంఘం నుంచి కూడా మనం అన్నిచోట్ల చెబుతూ వచ్చాం. నిజామాబాదులో ఒక సదస్సులో మాట్లాడుతూ ఉంటే, స్థానిక భాషలో ఏదైనా తెలిసిన పదం వాడితే మమ్మల్ని వాడనివ్వడం లేదు. మ్యానుస్క్రిప్టులోగానీ, ప్రభుత్వ డాక్యూమెంట్స్ తయారుచేసేప్పుడుగానీ తెలుగును వాడనివ్వడం లేదు అని అక్కడి వారు చెబుతూ వచ్చారు. అందువల్ల తెలుగు రాష్ట్రాల్లో కలిసి ఐదు లక్షల వరకు ఉన్న బంజారాలుకూడా మాకు స్క్రిప్టును వృద్ధిచేసి పెట్టండి అని ఎప్పటినుంచో అడుగుతున్నారు. అంటే ఈ రోజుల్లో గిడుగు రామమూర్తి పంతులులాంటి వారు ఎవరూ లేరు. ఆయన సవర భాష అభివృద్ధికి స్క్రిప్టు తయారుచేసి, వ్యాకరణం రాసి ఆ లిపి ఆచరణకు వచ్చేట్టు తోడ్పటినటువంటి మహానుభావుడు. అందుకనే భారతీయ భాషాశాస్త్రవేత్తల్లో ఆయనను మొదటి లిపి సంస్కర్తగా నిర్ధారణ చేసారు.

ఇప్పుడు ఇంగ్లీషు మాధ్యమాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. బ్రిటీషు వారి కాలంలో కూడా ఉంది. కాని వారి కాలంలోని S.S.C. చదివిన వాళ్ళు కూడా మాకు, మాకంటే ముందు తరగతి వాళ్ళు కూడా ఇంగ్లీషులో అద్భుతంగా మాట్లాడుతారు. ఇప్పటి M.A. Students కంటే కూడా అప్పుడు చదివిన వాళ్ళు, ఇంగ్లీషు బాగా మాట్లాడుతారు. కారణమేమిటంటే మాతృభాషలోనే వాళ్ళ విద్యాబోధనలన్నీ అమలయ్యాయి. ఎటు తిరిగి మధ్యలో – మెకాలె విద్యావిధానం వచ్చిన తరువాత చాలా మార్పులు జరిగాయి. ఎందుకంటే ఆయన ఒక సూత్రీకరణ చేసాడు, మాతృభాష వికాసం సంగతి అవతల పెట్టి. ఇక్కడ జరిగిందేందంటే బ్రిటీషువాళ్ళు– సామ్రాజ్యమంతా మనదే కాబట్టి ఇక్కడ నడవాల్సినదంతా ఇంగ్లీషే. మన ఇంగ్లీషు భాషకు అలవాటుపడిన

భారతీయులు లేదా మన ఇంగ్లీషు వస్తువులకు, మన తిండికి, ఆహార్యానికి అలవాటుపడిన భారతీయుడు మనకు శాశ్వతంగా బానిసగా ఉంటాడు – అన్నదే ఆ సూత్రీకరణ. – అక్కన్నుంచి పరిస్థితులు వేరైపోయాయి.

స్వతంత్ర ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాతా, ఈ ప్రపంచీకరణకు ముందూ, కొంతవరకు ఈ ప్రపంచబ్యాంకు సంస్కరణలు వచ్చేవరకు, కొంతమేరకు మాత్రమే మాతృభాషల స్థితి, ఔన్నత్యం బాగుంది. కానీ, ఆ తరువాత Investments కోసం తహతహలు పెరిగిపోయాయి. ఈ Investment తహతహ వల్ల, దేశీయ పెట్టుబడిదారీవర్గం, – ఇంకాపూర్తిగా వృద్ధి చెందనటువంటి ఒక దశలో – వాళ్ళకు; Foreign Investors కల్గిస్తున్నటువంటి సౌకర్యాన్ని మాకు కూడా కల్పించండి– అని దేబరించాల్సిన పరిస్థితి వచ్చింది. అంటే వీళ్ళను విదేశీయులు సమ ఉజ్జీలుగా చూడటంలేదు.

వస్తు సామాగ్రికి కానీ, ఇతరత్రా సౌకర్యాలకు కానీ అలవాటుపడినటువంటి వర్గం అంతా కూడా అనేక ప్రయత్నాలు చేసారు. ఇది టాటా బిర్లాస్ Economic plan. అందువల్లనే నెహ్రూగారు కూడా ఒక మాట రాసారు. "స్వాతంత్రం వచ్చిన తరువాత విదేశీయ పెట్టుబడిదారి వర్గాన్ని మనం అడ్డుకోకపోతే, ఆపకపోతే దేశం అభివృద్ధి చెందదు. దేశీయ పెట్టుబడిదారి వర్గం కూడా అభివృద్ధి అయ్యే పరిస్థితి లేదు" – అని నెహ్రూ అంటే, భగత్‌సింగ్ ఏమన్నాడంటే– "స్వాతంత్రం వచ్చిన తరువాత దేశీయ, విదేశీయ పెట్టుబడిదారీ వర్గాలు రెండూ కలిసి దేశాన్ని నాశనం చేస్తాయ"న్నారు. సరిగ్గా ఇప్పుడు అదే జరుగుతోంది. ఇవాళ మనకు స్వతంత్ర నిర్ణయాధికార శక్తిలేదు. మన భావస్వేచ్ఛను అడ్డుకోవటానికి మాత్రం అనేకమైన వ్యూహాలు రచింపబడుతున్నాయి.

ఇందాక ప్రభాకర్ గారు కూడా New education policy గురించి ప్రస్తావించారు. జాతీయస్థాయిలో చూసినట్టయితే ఐ.ఏ.ఎస్. సర్వీసుల్లో కూడా, తెలుగు బాగా చదువుకున్న వాళ్ళున్నారు. అలాగే బాగా తమిళం నేర్చినవాళ్ళు తమిళదేశంలో ఉన్నారు. అలాగే కర్ణాటకలో కన్నడం. వీళ్ళంతా కూడా బాగా చదువుకున్నవారు. కానీ, వీళ్ళకు జాతీయస్థాయి పరీక్షలు వాళ్ళ మాతృభాషల్లో రాసి నెగ్గటానికి మాత్రం వీలులేనటువంటి పరిస్థితి ఉంది. తద్వారా ఏం జరుగుతుందీ? అటు ఉత్తరాదివాళ్ళు, లేకపోతే కేవలం ఇంగ్లీషు నేర్చుకున్నవాళ్ళకు మాత్రమే ఉద్యోగావకాశాలు దక్కుతున్నాయి. తక్కినవారంతా ఏమై పోవాలి? ఒక్క మన రాష్ట్రంలోనే Employment exchanges లో రిజిస్టర్ చేసుకున్నవాళ్ళు లక్షలమంది ఉన్నారు. వీరంతా మామూలు కార్మికులే కాదు. బాగా చదువుకున్నటువంటి వాళ్ళున్నారు. గ్రాడ్యుయేట్స్, పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్స్ ఉన్నారు. వీళ్ళందరినీ ఏంచేద్దాం? బోలెడంత శక్తిని వినియోగించుకునే వ్యవసాయాన్ని పక్కన పెట్టారు. ఐ. టి.ని తీసుకొచ్చాం. అమెరికాలో, లండన్‌లో సెటిలయ్యేవాళ్ళ సంఖ్య పెరిగిపోయింది. కాని, అక్కడేంటి? ఆ కారిడార్స్ పూర్తిగా ఓపెన్ కావడంలేదు. అందుకే, అక్కడివాళ్ళు కూడా నిరుద్యోగాన్ని ఎదుర్కొంటున్నారు. అయితే, చౌకబారు వ్యవహారంగా – వారికి మన శ్రమ కావాలి కాబట్టి, ఆ పనులన్నిటినీ ఇక్కడకు తోసారు.

అంతకుముందు అక్కడ ఎగబడిజేసారు. కానీ, ఎక్కువ జీతాలు ఇవ్వాల్సి వస్తుంది కాబట్టి, మీరు ఇండియాలోనే ఉండి నేర్చుకోండి– అని చెప్పి ఇక్కడకు పంపారు. ఇప్పుడేమైంది? నిన్నగాక మొన్న ఐ.టి. ఇండస్ట్రీస్ కొన్ని తొమ్మిది, పదివేల మందిని ఉద్యోగంలోంచి తీసేయడం ప్రారంభించాయి. వీరంతా ఏమవ్వాలి? ఐ.టి. వస్తే, ఉద్యోగాలొస్తాయనేది ఒక పెద్ద భ్రమ. మొత్తం భారతదేశంలో చూసుకుం,టే మహా ఉంటే కోటిమంది ఉన్నారో లేదో – ఆ కోటిమంది కూడా ఎక్కువే! – నాలుగు సంవత్సరాల క్రితం చదివినపుడు, నలభై వేలమంది కానీ ఇప్పుడు కోటిమంది ఉన్నారంటున్నారు. ఈ కోటిమందిని కాదు, కోట్లాది మందిని వినియోగించుకునే శక్తిగల వ్యవసాయరంగాన్ని పక్కనపెట్టారు. – ఈ రకమైనటువంటి స్థితిలో ఇవాళ ఉన్నాం!

అదే విధంగా భాషా విషయంకూడా! దాన్ని ముందుకు కదలకుండా చేయడానికి ఇదొక కారణం. ఇందాక వారు చెప్పారు– విదేశాల్లో, యూరప్‌లో ఎన్నో దేశాలలో వాళ్ళ మాతృభాషల్ని అభివృద్ధి చేసుకోటానికి కృషిచేస్తున్నారని. చైనావాళ్ళు, జపాన్‌వాళ్ళు అందరూ వారి వారి మాతృభాషలగురించి జాగ్రత్తలు తీసుకొంటున్నారు. చివరకు ఇపుడు బ్రిటన్, అమెరికా ఏ స్థితికి వచ్చాయంటే చైనీస్ ఎకానమీ 2020లోపు నంబర్ వన్ అవుతుందన్నారు. జపాన్ ఇప్పుడు రెండో స్థానంలో ఉంది. ఇప్పుడు మూడోస్థానంలో ఉన్న చైనా ఎకానమి, జపాన్ స్థానాన్ని దాటుకొని ఇంకా నాలుగైదు ఏళ్ళల్లో Number–1 Economy in the world అవబోతోంది.

మనమేమో ఇంగ్లీషుతో కొట్టుకుంటున్నాం. జర్మనీ, బ్రిటన్, అమెరికాల్లో చైనీస్ భాష నేర్పే ఐదు వందల స్కూళ్ళ చొప్పున ఇటీవలే తెరిచారు. చైనీస్ భాష నేర్చుకోడానికి. అంటే అదొచ్చినప్పటికీ కూడా వ్యాపారరీత్యా, కావలసినటువంటి భాషను నేర్చుకోడానికి బ్రిటన్, అమెరికాల్లో ఆసక్తి చూపిస్తున్నారు. అది వాళ్ళు గ్రహించారు. కాబట్టి ఇప్పటికీ కూడా పోస్ట్ గ్రాడ్యుయ్యేషన్ అన్నీ కూడా చైనీస్ భాషే. కానీ ఇంగ్లీషు కూడా నేర్పుతున్నారు. ఎందుకంటే ప్రస్తుతం అమెరికన్ ఎకానమీ సాగుతోంది కాబట్టి. పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేషన్ అన్నీ కూడా చివరకు M.B.B.S. కూడా వాళ్ళు చైనీస్ భాషలోనే రాస్తున్నారు. అది దేశంమీద ఉన్న ప్రేమకు ప్రతిఫలం.

కాబట్టి, మన భాషను మనం రక్షించుకోవటమనేది మనకు చాలా ముఖ్యమైంది. ఎందుకంటే భాష లేకుండా ఏ జాతి అభివృద్ధి సాధ్యంకాదు. నువ్వు అమెరికా, ఇంగ్లండ్ వెళ్ళి సెటిల్ అయినప్పటికీ కూడా నేను తెలుగు వాణ్ణి అని భావించుకుంటే బతకలేవు. అమెరికాలో ఉన్నటువంటి అందరు కూడా ఇక్కడున్న భాషకు, సంస్కృతికీ దూరంగా ఉండటంవల్ల వారికి మక్కువ ఎక్కువై తెలుగు కళలు, నృత్య ప్రదర్శనలు అక్కడ ఏర్పాటుచేసుకుంటున్నారు. అంటే ఈ తెలుగువాడు, విదేశాల్లో స్థిరపడితే తప్ప మోక్షంలేదా? అని నాకనిపిస్తోంది– ఈ పరిస్థితినుంచి కూడా మనం బయటపడవలసిఉంది. ఇక, ఒకటి, రెండు సందర్భాలు చెప్పి నేను ఆపుతాను. News information order ఎందుకొచ్చిందంటే వాళ్ళకు మార్కెట్లు కావాలి. మార్కెట్టే

రాజకీయాలను శాసించాలి. ఆర్థిక వ్యవస్థను గానీ, సామాజిక వ్యవస్థను గానీ మార్కెట్టే శాసించాలి. – ఈ రకమైన మార్పులు మనకు చాలా ప్రమాదకరమైనవి. మన భాషలకు ప్రమాదముందని గమనించేటప్పటికే చాలాదూరం వెళ్ళిపోయాం. ఇకనుంచి step back అవటం అనేది, – ఎందుకంటే – ఆర్థిక వ్యవస్థతో ముడిపడి ఉంది కాబట్టి, Foreign investments మీద ఆధారపడి ఉంది కాబట్టి, సాధ్యపడకపోవచ్చు. వాళ్ళు రానివ్వరు. మన భాషను ముందుకు వెళ్ళనివ్వరు. తూర్పు పాకిస్థాన్, అంటే– ఇప్పటి బంగ్లాదేశ్ అప్పుడు పాకిస్థాన్‌లో ఉన్నటువంటి సమయంలో, అది స్వాతంత్రం కోసం పోరాడుతున్న దశలో, బెంగాలి భాషనే మాకు మాతృభాషగా ఉండాలని పెద్దయెత్తున విద్యార్థి, ఉపాధ్యాయ ఉద్యమాలు నడుస్తున్నటువంటి దశలో కాల్పులు జరిగాయి. ఆ కాల్పుల్లో దాదాపు అరడ నుమంది చనిపోయాక యు. ఎన్. కూడా మేల్కొని, మాతృభాషా దినోత్సవంగా ఆ రోజును ప్రకటించింది – మొత్తం ప్రపంచానికి. – కాబట్టి అందరూ జాగ్రత్తపడాలి. మాతృభాషల సంరక్షణకు ఎక్కడికక్కడ కార్యక్రమాలు చేయాల్సిందిగా ఐక్యరాజ్యసమితి సాంస్కృతిక సంస్థ అందరికి విజ్ఞప్తి చేయవలసినటువంటి పరిస్థితి వచ్చింది. ఇప్పటికీ కూడా హెచ్చరికలు చేస్తూనే ఉంది. ఎందుకంటే అదే వర్ణించినట్టుగా–'ప్రపంచభాషలు అనేటటువంటివి పాలపుంతలోని నక్షత్రాల వంటివి. కాబట్టి, మనం జాగ్రత్తపడాల్సిన అవసరం ఉంది.

ఇకముందు జరిగే ఐ.ఏ.ఎస్. పరీక్షలు మాతృభాషల్లో జరగాలి. మీరు ఎంపిక కావాలి. అటువంటి సందర్భంలో మాతృభాష మరింత వేగంగా ముందుకెళ్తుంది. కర్ణాటకలో, అదే విధంగా తమిళనాడులో, మహారాష్ట్రలో ఇటువంటి పద్ధతులు అమల్లో ఉన్నాయి. కర్ణాటకలో చూస్తే మనకున్నటువంటి ఏ.పి.పి.ఎస్.సి. అప్పుడు చాలా మంచి నిర్ణయం తీసుకుంది. ఈ ఏ.పి.పి.ఎస్.సి. పరీక్షలకు హాజరయ్యే విద్యార్థులు తెలుగులో రాసినప్పటికీ కూడ వారికి ప్రత్యేకత ఉంటుంది. ఉద్యోగాల్లో ప్రత్యేక అర్హత ఉంటుంది అని చెప్పింది. అదే విధంగా, తరువాత కర్ణాటకలో ఈ ప్రైవేట్ స్కూల్స్ మీద కర్ణాటక ప్రభుత్వం 'కన్నడ భాష తప్పనిసరిగా ఉండవలసిందే' అని తీర్మానం చేస్తే, కొందరు దాన్ని సుప్రీంకోర్టుకెళ్ళి అడ్డుకున్నారు. సుప్రీంకోర్టులో ఉన్నవాళ్ళంతా గొప్ప గొప్ప పండితులు కదా. కానీ అదే సుప్రీంకోర్టు ఉత్తరాదిన ఉన్నటువంటి నాలుగు రాష్ట్రాలను కంట్రోలు చేయకుండా, అక్కడున్న నాలుగు రాష్ట్రాల్లో ఉన్న హైకోర్టులు వాళ్ళ స్థానిక భాషల్లో తీర్పులివ్వటం, మాతృభాషల్లో వాదప్రతివాదాలు జరగటం, తీర్పులివ్వటాన్ని అంగీకరించింది. అదే అఖిల భారతస్థాయిలో ఎందుకు అమలు జరగదు? అని ప్రశ్నించేవాళ్ళు లేరు. కర్ణాటక మాతృభాషా నిర్ణయాన్ని సుప్రీంకోర్టు కొట్టివేస్తే, కన్నడ ప్రభుత్వం ఏం చేసిందంటే– ఇలా కాదని పరోక్ష పద్ధతుల్లో వెళ్ళింది. గ్రామీణ వ్యవస్థ ఆధారంగా కన్నడంలో రాసి ఉత్తీర్ణులైనవారందరికీ కూడా 5% ఉద్యోగాలు ఇవ్వడానికి నిర్ణయించింది. అప్పన్నుంచీ అక్కడ agitations కూడా లేవు. చాలా తగ్గిపోయాయి. అంతే! మనకొచ్చేసరికి మన పాలకులు లొంగిపోయారు. ఇక్కడి పాలకులు అటువంటి ఒత్తిడి తేలేదు. అందుకని ఇక్కడ మాత్రం హైకోర్టు ఒక దశలో అనుకూలమైన తీర్పిచ్చింది. కానీ దాన్ని అమలు చేయలేదు. ఈ రకమైన పరిస్థితులున్నాయి. కాబట్టి, ఇప్పుడొచ్చినటువంటి విద్యావిధానంలోకూడా ఆ విధమైనటువంటి విధానాలను నర్మగర్భంగా అమలు

జరుపుతున్నారు. ఎందుకంటే అనంత వైదిక సంస్కృతంలో దాని యొక్క ఆవిర్భావాన్ని క్రీ. పూ. 1000 సంవత్సరాలుగా పండితులు నిర్ణయించారు. కానీ, తెలుగు, ఇతర ద్రావిడ భాషలన్నీ కూడా దాదాపు 3000 సంవత్సరాల నాటివే. దాన్ని పెంచి, పోషించుకోవటం మన చేతుల్లో పని. కానీ, దాన్ని ఎదగనివ్వకపోవటమనేది ఇతరుల కార్యక్రమమైంది.

మనకున్నటువంటి అనేక రకాలైన ఇబ్బందులను ఒక ఉద్యమరూపంలో ఎదుర్కొంటే తప్ప మార్పు అనేది రాదు. ఎందుకంటే చాలా ముందుకు, ఇంగ్లీషు వైపుగా వెళ్ళిపోయాం. ఏ భాషలోనూ నిష్ణాతులు లేని, ముందుకు జరగలేని పరిస్థితి. ఇవాళ, గట్టిగా మాతృభాషలో చదువుకున్నటువంటి విద్యార్థులు ఐ. ఏ. ఎస్. పరీక్షలో బాగా నెగ్గగలుగుతున్నారు. ఇది మనకు కొంతలో కొంత ఊరటనిచ్చే అంశం. ఏ.పి.పి.ఎస్.సి.లో కూడా అంతే. శాతం కొంత తక్కువ ఉండవచ్చుగానీ ఇప్పటికీ కూడా వాళ్ళే ఎక్కువ ముందు స్థితిలో ఉన్నారు.

కాబట్టి, విద్యార్థులందరుకూడా మీ మాతృభాషలో మాట్లాడటం, రాయడం ఇవన్నీ అలవాటు చేసుకోవాలి. అయితే మీ ముందున్నటువంటి అవకాశాలు, వ్యాపకాలు వాటిని ముందుకు తీసుకెళ్ళటానికి permit చేయడంలేదు. కానీ, మీరు కృషిచేసి సాధించుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఇతర దేశాల వాళ్ళంతా వాళ్ళ వాళ్ళ మాతృభాషలను ముందుకు తీసుకెళ్ళాలని ప్రయత్నం చేస్తుంటే, మనం వెనకడుగు వేసే స్థితి ఉంది. ఇంగ్లీషు ఇంగ్లీషు అని మీరంతా అంటున్నారు. మన భాషలకు ఇంగ్లీషు ఇప్పుడు ప్రతిబంధకంగా ఎలా తయారైందో, అలాగే, ఇంగ్లాండులో ఇంగ్లీషు స్థిరపడటానికి దాదాపు 300 సంవత్సరాల ప్రయత్నం జరిగింది. డచ్చి, ఫ్రెంచి, గ్రీకు భాషల ప్రభావం వల్ల చివరకు 16, 17 శతాబ్దాల్లోగానీ పార్లమెంటును సమావేశపరిచి ఇంగ్లీషును జాతీయ భాష చేయడానికి వీలులేకపోయింది అక్కడ.

బ్రిటీషు ప్రజలు వారి భాషారక్షణకోసం 300 సంవత్సరాలు జరిపినటువంటి పోరాటం ఎలాంటిదో మనం జరుపుతూ వచ్చిన పోరాటంకూడా అదే. కాబట్టి, మిత్రులందరూ ఆ బేసిక్సును అర్థంచేసుకొని జాగ్రత్తగా ఉండవలసిందిగా మరొక్కసారి మనవి చేస్తున్నాను. వెనుకటితరం వేరు. ఇప్పటితరంలో ఉన్నటువంటివారు వేరు. మాతృభాషయొక్క పునాది అంతగట్టిది కాబట్టి, అప్పటివాళ్ళు నాలుగేసి, ఐదేసి భాషలు నేర్చుకోగలిగారు. మాతృభాషలో వాక్య నిర్మాణం ఇంగ్లీషు భాషను నేర్చుకోవటానికి ఉపయోగపడుతుంది. ప్రయత్నించి మీరంతా సఫలమౌతారని ఆశిస్తున్నాను. మీ అందరికీ కూడా శుభాశీస్సులు తెలుపుతూ, ఈ అవకాశం ఇచ్చిన పెద్దలందరికీ, అదే విధంగా విద్యార్థి సోదరులకు నమస్కారం'

*****

సమాపనోత్సవ ప్రసంగపాఠం

(ఆచార్య పరిమి రామనరసింహం, తెలుగు శాఖ పూర్వాధ్యక్షులు, హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం., పూర్వనిర్దేశకులు, ఆర్. జి. యు. కె. టి. నూజివీడు, – సమాపనోత్సవంలో *భాషా పరిశుద్ధ వాదం–అభివృద్ధి కోణం* అనే అంశంపై ప్రసంగించారు. వారి ప్రసంగ పాఠాన్ని ఇక్కడ ఇస్తున్నాం.)

సభాధ్యక్షులు డా. పిల్లలమర్రి రాములుగారు, తెలుగు శాఖ అధ్యాపకులు, మిత్రులు, ఇతర అధ్యాపక మిత్రులు, విద్యార్థినీ విద్యార్థులారా! ఈ సదస్సుకు అధ్యక్షులుగా వ్యవహరిస్తున్న డా. పిల్లలమర్రి రాములు ఒక మంచి విషయాన్ని ప్రస్తావించారు. భాషకు, సాహిత్యానికి కూడా సమానమైన ప్రాధాన్యం ఇచ్చే అధ్యాపకులు కావాలి. సాహిత్యం, భాష రెండూ జోడెడ్ల బండిలాగా నడవాల్సిన అవసరం ఉంది. భాషను అధ్యయనం చేసేవారు సాహిత్యాన్ని పట్టించుకోకుండా, అలాగే సాహిత్యాన్ని అధ్యయనం చేసేవారు భాషలో వచ్చే పరిశోధనలకు తగిన గుర్తింపు, విలువ ఇవ్వకుండా కొంతకాలం గడిచింది. భారతదేశంలో అన్ని Language Departmentsలోనూ ఈ పరిస్థితి కొంతకాలం ఉంది. అయితే ఇటీవలి అవగాహనలో మార్పు వచ్చింది. ఇటీవలి కాలంలో పరిస్థితులు అనుకూలిస్తూ ఉండటంవల్ల, మీడియా కానివ్వండీ, ఇతర అనువాద రంగాలు, శాస్త్ర విజ్ఞానం వీటిల్లో వినియోగం బాగా పెరగడంవల్ల భాషలకు గౌరవం పెరిగింది.

భాషలో తగిన కృషి చేయకపోవటంవల్ల కొంత ఇబ్బందికరమైన పరిస్థితి అందరికీ ఏర్పడటం మనం గుర్తిస్తున్నాం. చాలామంది అనువాదం చేసేవారు 'మాకు సరియైన నిఘంటువు లేదండి!' అని చెప్పటం దీనికి కారణం. ఇలాంటి పరిస్థితులు భాషల్లోని అధ్యయనాన్ని, దాని ప్రాధాన్యాన్ని చాలామంది గుర్తిస్తున్నారు. భాష, భాషలో పనిచేసేవాళ్ళు వీరందరూ కూడా సాహిత్యాన్ని ప్రధానమైనటువంటి పరికరంగా, భాషను అధ్యయనం చేయవలసిన ప్రాధాన్యతను గుర్తిస్తున్నారు. ఉదాహరణకు; కొన్ని మాండలికాల్లోని భాషను మనం అధ్యయనం చేయాలనుకోండి. వెళ్ళి, అదంతా తిరిగి అక్కడ ఫీల్డ్‌వర్క్ చేసే బదులు, ఆయా రచయితలు తమ రచనల్లో మాండలిక భాషను ప్రవేశపెట్టడాన్ని మనం ఈనాడు స్వాగతిస్తున్నాం. వారి భాషను మనం ఒక పరికరంగా తీసుకునే అనుకూలత ఏర్పడుతున్నది అని నేను భావిస్తున్నాను.

సాహిత్యంలో భాష, భాషకు సంబంధించిన అధ్యయనంలో సాహిత్యానికి గుర్తింపు – అనేవి చాలా మంచి పరిణామాలు. ఆ విషయాన్ని ఈ సమావేశంలో రాములుగారు మనకు జ్ఞాపకం చేయడం సముచితంగా ఉంది. చాల ముఖ్యమైనటువంటి అంశంకూడా. సాహిత్యం వల్లనే భాష నిలుస్తుందనే చాలా విలువైన విషయాన్ని చెప్పారు. ఇందుకు వారు రెండు మంచి ఉదాహరణలను ఇచ్చారు. సంస్కృతం, తమిళ సంగీతజ్ఞులు

తెలుగును అధ్యయనం చేయడమనేది! ఇది ఒక గొప్ప అంశం! కనుక, సాహిత్యం విశ్వజనీనమై ఉన్నప్పుడు మాత్రమే నిలుస్తుంది. సార్వజనీనత మానవత్వానికి సంబంధించిన విలువలు ప్రపంచం అంతటా ఒకటే. ఎక్కడివారైనా మానవుల బాధలు, వారి ఆవేశకావేశాలు, వారి మమకారాలు ఇవన్నీ... మానవుడు అన్న తర్వాత అందరికీ ఒకటిగానే ఉంటాయి. దాన్ని తట్టిలేపేటటువంటి సాహిత్యం ప్రపంచంలో ఎప్పటికీ గుర్తుండిపోతుంది. దానికి గుర్తింపు ఏర్పడుతుంది. గొప్ప గొప్ప కవులు– తిక్కనాదులు, గురజాడ, శ్రీ శ్రీ వంటి కవులు మానవజాతికి కావలసినటువంటి ఒక సిద్ధాంతపరమైన నేపథ్యంతో హృదయస్పర్శి సాహిత్యాన్ని అందించారు. అందువల్ల అవి బాగా నిలిచాయి. దానివల్ల భాషకు పరిపుష్టి ఏర్పడింది.

ఈ సందర్భంలో నా ప్రసంగం కూడా ఆ అంశానికి ప్రోద్బలం చేసేదే. కొంత దూరాన్వయం కూడా ఉంది. నా ప్రసంగం 'భాషా పరిశుద్ధ వాదం– అభివృద్ధి కోణం' అనే విషయంమీద. భాషలో పరిశుద్ధి ఉండాలి. భాషలో ఇతర భాషా పదాలు కలపకూడదు. భాషలో ఉన్న ఇతర భాషా పదాలు తొలగించాలి అనే ఒక కొత్త ఆలోచన మళ్ళీ తలెత్తున్నది తెలుగునాట. పూర్వం ఒకసారి వచ్చింది. తమిళనాట 60 సంవత్సరాల క్రితం అంతకంటే బలంగా వచ్చింది. అది కొంతకాలం అలాసాగి ఆగిపోయింది. ఈ అంశాన్ని నేను ప్రస్తావించదలుచుకున్నాను. ఒక పాయింటు మాత్రమే మీ ముందుకు తీసుకొస్తాను. ఇందాక మన మిత్రుడు 'P.P.T. ఉందా'? అని అడిగారు. – Power point presentation. – I don't have any power but, I have a point to make అని చెప్పాను.

ఒక పాయింటు మాత్రమే నేనిక్కడ ప్రధానంగా ముందుకు తీసుకొస్తాను. అలంకారంతో భావోద్వేగపూరితంగా చెప్పటం ఇక్కడ నా ఉద్దేశం కాదుకానీ, భాషలో ఆలంకారికతకు కూడా స్థానం ఉంది. అదే భాషను కవిత్వీకరించటానికి తోడ్పడుతుంది. అందులో విశ్వజనీనత ఉన్నప్పుడది శాశ్వతంగా నిలుస్తుంది. అయితే అభివ్యక్తిలో కూడా ఆలంకారికతకు ఒక సులువు ఉంది. అందుకని నా ఉపన్యాసాన్ని ఒక దృష్టాంతంలో మొదలుపెడుతున్నాను. పుట్టినచోట చిన్న జాలుగా మొదలై, మరెన్నో చిన్నాచితకా జాళ్ళను, వాగులను, కమ్మలను, మరికొన్నింటిని కలుపుకొని, ఒక మహానదిగా మారి, ఎడతెగక పారుతూ సాగిపోయే ఒక నదిని భాషకు ఉదాహరణగా చెప్పుకోవచ్చు. సహజంగా అట్లా పారేనదిని ఇతర ప్రయోజనాలు ఆశించి ఒక ఆనకట్ట కట్టి దాని ప్రవాహ శీలతను నిలుపుదలచేసినట్లుగా, ఒక భాషలో, అప్పటికి ఏర్పడిన సాహిత్యం ఆధారంగా ఆ భాషకు వ్యాకరణాలు, నిఘంటువులు తయారుచేసి ఆ భాషయొక్క పరిణామశీలతను నిలుపుదల చేయటం జరుగుతుంది. కనుక, నదికి కట్టిన ఆనకట్టల వెనుక నిలిచిన తటాకాలవంటివే వ్యాకరణాలు, నిఘంటువులు. మళ్ళీ ఆ తటాకంలోని నీరు పైనుంచి వచ్చే నీటితో కలిసి, ఆనకట్ట యొక్క సన్నని దారులగుండా వెలువడి, ఒక సన్నని జాలుగా బయలుదేరి, ఆయా జాలులలో వచ్చి కలిసే వాగులను, వంకలను కలుపుకుంటూ పెద్ద ప్రవాహంగా మారి, మళ్ళీ నదీరూపాన్ని ధరించి ముందుకు సాగిపోయే నది వంటి పరిస్థితే భాషలోనూ చూడవచ్చు.

వ్యాకరణాలవల్ల, నిఘంటువులవల్ల స్థిరత్వాన్ని సంతరించుకున్న భాష, గ్రాంథిక భాషగా గుర్తింపబడి అందులోనే రచనలు కొనసాగుతూ ఉండగా, వాటి జోరు తగ్గి వాడుక భాషలోని అవసరాలనుబట్టి, ఇతర భాషల్లోని నుడికారాలనూ, పదసంపదను తనలో కలుపుకుంటూ వ్యావహారిక రచనా భాషగా గుర్తింపు పొంది పరిణతమైన ఆధునిక భాషగా రూపుదిద్దుకుంటుంది. ఆనకట్ట తరువాత, నది మళ్ళీ నిండుతనంతో ప్రవహించినట్టుగా, ఈ కొంతకాలంలో వచ్చిన వ్యాకరణంవల్లా, నిఘంటువుల వల్లా స్థిరత్వం పొందినా – ఆగిపోవటం కాదు – స్థిరత్వం పొందిన భాష, మళ్ళీ పరిణామశీలతను పుంజుకుంటుంది. అటువంటి పరిస్థితుల్లో, భాషా పరిశుద్ధివాదం భాషకు మేలు ఏమైనా చేస్తుందా? కృష్ణానది సముద్రంలో కలిసేచోట నాకు కృష్ణానీరే కావాలి. ఇందులోనుంచి మూసీనది వంటి ఇతర నదుల నీరు తీసిపారేసి కేవలం కృష్ణానది నీరు కావాలంటే వస్తాయా? అది ఒక ప్రశ్న.

20వ, శతాబ్ది అరవయ్యవ పడిలోని తొలి యేళ్ళలో తెలుగులో తొలిసారి తలయెత్తి, అప్పటికి సమసిపోయి, మళ్ళీ రెండుమూడేళ్ళుగా తెలుగు రాష్ట్రాల్లో షికార్లు చేస్తూ, తెలుగులోని ఇతర భాషాపదాలను ముఖ్యంగా సంస్కృత పదాలను తొలగించి, వాటి స్థానంలో అచ్చ తెలుగు పదాలను వాడాలంటున్న వాదాన్ని భాషా పరిశుద్ధ వాదం అని అంటున్నాం. శతాబ్దాలనాడే వాడుకనుంచి తొలగిపోయిన కొన్ని తెలుగు మాటలను తవ్వితీసి, కొన్ని మాటలను కృతకంగా సృష్టించి, వాటినే వాడాలని ఈ వాదం చెబుతుంది. ఇంకా చాలా ఉన్నాయి. ఇక్కడ నా పత్రంలో మాటలు, వాటి విశ్లేషణ ఉంది. అవి ఎలా ఏర్పర్చారు? దాన్ని మాత్రం ప్రస్తుతం ఇక్కడ అందించడంలేదు.

'అగవు' అంటే క్రియ. ఇప్పుడు మనం వ్యాకరణంలో వాడే క్రియాపదంఅన్న మాటను తొలగించి 'అగవు' అని పెట్టుకోవాలి. 'కట్టడ' అంటే సూత్రం. 'అనిక' 'అను' అనే ధాతువుకు '–ఇక' అనే కృత్ప్రత్యయం చేర్చి 'అనిక' అనే మాటను తయారుచేసారు. 'అనిక' అంటే 'వాచకం' లేదా 'వచనం.' 'మాసి అనిక' అంటే ప్రథమ పురుష అవుతుంది. 'మాసి' అంటే తెలియదు. మరి ఆ మాట ఎలా వచ్చిందో పరిశోధించాలి. 'పెడ' అంటే విభక్తి. విభక్తి అనే మాట సాధారణంగా విభజనకు సంబంధించింది. తమిళంలో 'వేట్రుమై' అంటారు. తమిళంలో కూడా అదే అర్థం. అంటే వేరుచేయునది. అంటే, నామవాచకం ఎన్నో పాత్రల్ని ధరిస్తుంది వాక్యంలో. వాటి స్వరూపాన్ని విభజించి చూపేది విభక్తి. దాన్ని అంతర్లీనంగా, అంతర్గతంగా వ్యక్తంచేయటానికి ఈ విభక్తి అనేది ఉపయుక్తమవుతుందని వ్యాకరణంలో మనం తెలుసుకుంటాం.

విభక్తి అనే మాటకు బదులుగా 'పెడ' అనే మాటను వాడాలని అంటున్నారు. అలాగే 'అంటిక' అంటే సమాసం అని అర్థం. ఇలా వాడాలని ప్రతిపాదనలు ఉన్నాయి. ఇంకా చాలా ఉన్నాయి. వీటి మీద కొంత చర్చ ఉంది. ఇప్పుడు ఈ ప్రసంగంలో మిగతా వాటిల్లోకి వెళ్ళకుండా వాటిని పక్కన పెడుతున్నాను. ఇలాంటి

పదజాలాన్ని (ఉన్నవాటిని) తొలగించి, – ఎందువల్లంటే – అవి సంస్కృత పదాలు కనుక, వాటిని తొలగించి ఇవి వాడాలనేది ఇక్కడ భాషాపరిశుద్ధ వాదం.

భాష సంస్కృతిలో భాగం. సంస్కృతులు స్వచ్ఛంగా ఉంటాయా? ఇచ్చిపుచ్చుకోవటాలు ఉండవా? జీవన విధానాలలో వచ్చిన మార్పులను బట్టి సంస్కృతుల్లో మార్పులు చోటుచేసుకోవా? అసలు సంస్కృతి అనే మాటకు జీవన విధానంలో వచ్చిన మార్పు అని కదా అర్థం. సంస్కృతి అంటే ప్రకృతి. ప్రకృతి అంటే ఉన్నదున్నట్టుగా ఉండటం. మనందరం కూడా ప్రకృతిగా ఉండాలంటే జంతువులు ఉన్నట్టే ఉండాలి. మనమేం చేసాం? సంస్కృతి, ఈ వస్త్రధారణ, ఇలా ఇళ్ళు కట్టుకోడం, ఇలా ఉండటాలు, చదువుకోడాలు ఇవన్నీ మనం అలవర్చుకున్నాం. అంటే ఇది సంస్కృతి. సంస్కృతి అంటే మార్పు. బి. హెచ్. కృష్ణమూర్తిగారు మన సంస్కృతిపై రాసారు. సంస్కృతి అంటే సమాజపు జీవనంలో వచ్చిన మార్పు అని కదా! నూనె దీపాలు పోయి విద్యుద్దీపాలు రావటం ఒక మార్పు. ఇది సంస్కృతిలో భాగం అవుతుంది. కావాలి కూడా.

యూరోపియన్ దేశాలవారు అమెరికాకు వలసపోయి, అక్కడ స్థిరపడిన తరువాత వారి జీవన విధానంలో పాత యూరోపియన్ పద్ధతుల్లో – అక్కడ పాటించటానికి వీలులేనివి జారిపోగా – అక్కడికి తగిన కొత్త విధానాలు ఏర్పడి American culture అనే కొత్త సంస్కృతి ఏర్పడింది. కొత్త మార్పులు ఏర్పడి అవి వారి పాత సంస్కృతిలో కొన్నిటితో కలిసి, కొత్త సంస్కృతిగా అది కొనసాగుతుంది. అలాగే భారతదేశంనుంచి మారిషస్ లాంటి చిన్న చిన్న ద్వీపాలకు Colonial period లో తీసుకుపోబడినటువంటి ప్రజలందరూ కూడా ఇప్పుడు అక్కడ కొత్త సంస్కృతిని అలవర్చుకొని, వారి జీవన విధానంలో వచ్చిన కొత్త మార్పులను కొత్త సంస్కృతిగా వారు గ్రహించి, చక్కగా ముందుకు వెళుతున్నారు. ఇలా సంస్కృతిలో కొత్త మార్పులను ఆహ్వానించటం, అంగీకరించడం, ఆచరించడం వల్లనే ఇతర దేశాల్లో స్థిరపడిన భారతీయులు అభివృద్ధిని సాధించారు.

కొత్త జీవన విధానంలో ఇమడని పాత సంస్కృతికి చెందిన పద్ధతులు మారకపోతే అభివృద్ధి కుంటుపడటాన్ని ఎన్నో సమాజాల్లో మనం చూడవచ్చు. ప్రధానంగా ఆదిమ సమాజాల్లో, సంస్కృతిలో వచ్చే మార్పులు వస్తు సంస్కృతిలో ఎక్కువగానూ, ఆచార సంస్కృతిలో తక్కువగానూ ఉంటాయి. అయితే భాష, ఆచార సంస్కృతికి చెందినది కనుక, మార్పులు తొందరగానూ, ఎక్కువగానూ ఏర్పడవు. వాటిని ప్రజలు కూడా అడ్డుకుంటారు. దీనికి కారణం ఆచార సంస్కృతే నిజమైన సంస్కృతి అని భావిస్తారు. వస్తు సంస్కృతిలో వచ్చే మార్పులను అడ్డుకోవటానికి ప్రయత్నించరు. బస్సులు, రైళ్ళు ఆపేసి ఎడ్లబండ్లలో ప్రయాణం చేయాలని అనుకోరు. ఆ విధంగా సంస్కృతిలో వచ్చే మార్పును మనం స్వాగతిస్తాం. స్వాగతిస్తేనే మనం అభివృద్ధి సాధిస్తాం. కనుక ఈ పత్రంలో నేను చెప్పదలుచుకున్న అభివృద్ధి వ్యూహం ఏమిటంటే ఈ పరిశుద్ధి వాదాన్ని మనం గణించకూడదు అనేదాన్ని ఒక వ్యూహంగా భావించాలి.

గత శతాబ్ది మొదటి భాగంలో తమిళంలో వచ్చినటువంటి భాషా పరిశుద్ధ వాదం, ఆర్య జాతి వ్యతిరేకతవల్ల, సంస్కృత భాషమీద వ్యతిరేకతవల్ల వచ్చింది. తెలుగులోనూ దాని మూలాలు అటువంటివిగానే కన్పిస్తున్నాయి. నిరూపణ కాకుండానే బహుళ ప్రచారం పొందిన ఆర్యుల దండయాత్ర సిద్ధాంతం తెచ్చిన తంటాలు ఇవి. తమిళంలో వచ్చిన పరిశుద్ధి వాదం తమిళంలో ఉన్న సంస్కృత తద్భవాలను ఎంతవరకు తొలగించగలిగిందో పరిశీలిస్తే ఆశ్చర్యకరమైన విషయాలు తెలుస్తాయి. ఒక గంటసేపు తమిళంలో ప్రసంగిస్తే అందులో ఎన్ని సంస్కృత పదాలు ఉన్నాయో గమనిస్తే ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది. సంస్కృత పదాలు అంటే; మనం తత్సమాలనే సంస్కృత పదాలనుకుంటాం సాధారణంగా. మన ప్రాచీన వ్యాకర్తలు కూడా తద్భవాలను అచ్చ తెలుగులో భాగంగా గ్రహించారు. 'సంస్కృత సమేతరంబగు భాష అచ్చయనంబడు' అని ఆచ్ఛిక పరిచ్ఛేదంలో మొదటి సూత్రంలో చెప్పారు. అంటే తద్భవాలు తెలుగు పదాలుగానే గ్రహించబడ్డాయి. తెలుగులో జీర్ణించుకుపోయిన పదాలుగా గ్రహించబడ్డాయి. కాబట్టి, అవి ఇతర భాషలనుంచి గ్రహించటమనేది ఒక వెసులుబాటు. అది అభివ్యక్తిలో వచ్చిన మార్పులను తనలో చేర్చుకొని ప్రయోగించటానికి అది ఒక సులువు. దాన్ని మనం కాదంటే ముందుకు పోలేం. కాబట్టి, ఆశ్చర్యకరమైన విషయాలు తెలుస్తాయి. వ్యవహర్తలు అవి సంస్కృత తద్భవాలు అనే తెలివిడి లేకుండానే వాటిని విరివిగా వాడటం మనం చూడొచ్చు.

నిజానికి, వాడుకలో ఉన్న ఆంగ్ల, సంస్కృత పదాలకు బదులుగా వాడుకలో ఉన్న తెలుగు పదాలను ఉపయోగించటం ఆహ్వానించదగిందే. ఉన్న పదాలను కాదని 'ఫుడ్డు తినొస్తాను' ఇట్లాంటి మాటల్ని మనం అడ్డుకోవాలి. మనం చక్కగా వాడుకునేటటువంటి 'అన్నం' కానివ్వండి, 'బువ్వ' కానివ్వండి... ఇలాంటి వాడుకలో ఉన్న మాటలను కాదని, మనం కొత్తగా మాటల్ని తీసుకురావక్కర్లేదు. కాకపోతే కారు, బస్సు ఇలాంటివి వాటిని, ఇవాళ మనం కాదు అని అనలేం. ఆ వస్తువు మనకు వచ్చినప్పుడు వాటికి మనం కొత్తపదం పెట్టుకోని ఉండవలసింది. అప్పుడు ఆ వస్తువుతోపాటు ఆ పదంకూడా మనలో జీర్ణించుకుపోయేది. అలా జరక్కపోవటంవల్ల ఇవాళ మనం కళ్ళు తెరుచుకొని అయ్యో! చాలా ఇంగ్లీషు మాటలు వచ్చి చేరిపోయాయే అంటూ, వీటికోసం మళ్ళీ కొత్త తెలుగు మాటలను తయారుచేయటమనేది సరైన పద్ధతి కాదని నా భావం. కనీసం ఆంగ్ల, సంస్కృత పదాలకు బదులుగా వాడుకలో ఉన్న తెలుగు పదాలను ఉపయోగించటం ఆహ్వానించదగిందే. అది కనీసం ఏదో ఒక ప్రాంతంలోనైనా వాడుకలో ఉండటం అనుకూలంగా ఉంటుంది. ఎక్కడో చోటుండాలి. అంతేకానీ ఇవాళ కావాలని మనం ఆ ధాతువును ఒకటి ఇంకా ఏదో కృత్ప్రత్యయం అతికించి 'అనిక' ఇలాంటి వాటిని తయారుచేయటమనేది సమంజసం కాదు. సరికాదు. భాషయొక్క నడివడికకు అది కృత్రిమత్వాన్ని చేకూరుస్తుంది. అంతేతప్ప సౌకర్యాన్ని కల్గించదు. తెలుగులో పదాలున్న సందర్భంలో కూడా, పాండిత్య ప్రకర్షకోసమో, మరేతర కారణాలవల్లనో సంస్కృత పదాలను వాడటాన్ని వ్యతిరేకచవలసిందే. అదే విధంగా ఆంగ్ల పదాల వాడకాన్ని కూడా. సులువుగా తెలుగు మాట వాడటానికి అవకాశం ఉన్నప్పుడు, కావాలని ఇంగ్లీషు మాట వాడటాన్ని అడ్డుకట్ట వేసుకొని ఆపుకోవచ్చు. అంతేకానీ

కావాలని మనం ఇంగ్లీషు మాటల్ని ప్రమోట్ చేయడం కొరకే వాడుతున్నట్లో, లేకపోతే నాకు ఇంగ్లీషు వచ్చు అని చెప్పుకోవటం కొరకు వాడుతున్నట్లు ఉండకూడదు.

ఇక, ఆధునిక యుగంలో ఇతర భాషలనుంచి పదాలను తీసుకోని భాషలు లేవనే చెప్పాలి. ఆధునిక భాష అంటే, ఆధునిక జీవన విధానం కలిగిన సమాజాల భాష. మిక్కిలిగా అభివృద్ధి చెందిన ఆంగ్లానికి పదాలను అందించని భాష లేదు ప్రపంచంలో. కనుక, ఆ పదాలనన్నింటినీ ఇప్పుడు తొలగిస్తే ఇంగ్లీషులో అసలు పాఠం కూడా చెప్పలేరు. సైన్స్ పాఠాలు అసలు చెప్పలేరు. ఇంగ్లీషును తీసి అవతల పారేయవలసిందే. అవన్నీ పోతాయి. బహుశా ఈ పరిశుద్ధవాదం ఇంగ్లీషులో ఉన్న పదాలను తొలగించాలని పెడితే, అప్పుడు ఇంగ్లీషును వదిలేసి మన తెలుగులో మనం పాఠాలు చెప్పుకోడానికి ఉపయోగించొచ్చేమో! అందుకు ఉపయోగపడుతుందేమో అందరూ కలిసి అలా ప్రయత్నం చేస్తే!

అన్నం, సాయంత్రం, ప్రాణం, దేవుడు, రైలు, బస్సు, కారు మొదలైన పదాలు వాడేవారిలో అవి పరభాషాపదాలు అనేటటువంటి స్పృహ ఉండదు. అసలు పదాలు మాత్రమే కాదు. భాషలోని అభివ్యక్తిలో కూడా కొత్త కొత్త మార్పులు చోటుచేసుకుంటాయి. వాటికి కూడా సమాజంలో వచ్చిన కొత్త అవసరాలతో పాటు ఇతర భాషలలోని అభివ్యక్తులే కారణం. సాధారణంగా భాషలోకి వచ్చిన ఇతర భాషా పదాలు చాలావరకు ఆ భాషల్లోని ఉచ్చారణా మర్యాదలకు అనువైనవిగా ఉంటాయి. తెలుగులో మహాప్రాణాలు లేవు అనేది ఒక అపవాదం. అయినా మహాప్రాణ వర్ణాలున్న తత్సమ పదాలన్నింటికీ తద్భవాలు కూడా ఉన్నాయి. ప్రకృతి, వికృతులు అనేవి చిన్నప్పుడు స్కూళ్ళలో చెప్పేవారు. వాటిని కూడా కావ్యాలలో వాడటం చాలా గౌరవప్రదంగా గ్రహించటం జరిగింది. తద్భవాలు తగ్గించాలి. తద్భవాలు వాడకూడదు. తద్భవాలు వాడితే కావ్య గౌరవం తగ్గుతుందని ఎవరూ ఎక్కడా చెప్పలేదు.

సంస్కృత సమాసం అయిన తరువాత మంచి తెలుగు పలుకుబడి పద్యంలో కనుక కనిపించినపుడు మనం ఎంతో ఆహ్లాదాన్ని అనుభవిస్తాం. అంటే ఒక రిలీఫ్ అన్నమాట. 'తల్లిమదేక పుత్రక రెండు కళ్ళు కానదు మూడుకాళ్ళ ముసలి' ఈ విధంగా సంస్కృతంలో సమాసాలతో నింపేస్తూ రాసేటటువంటి శ్రీనాథుని రచనల్లో అక్కడక్కడ మనకు ఇట్లాంటివి కనిపిస్తాయి. అప్పుడు చాలా రిలీఫ్ పొందుతామే తప్ప, అరే! ఇక్కడ తెలుగు వాడాడు. ఈ పద్యానికి గౌరవం తగ్గించాలి, అని ఎవరూ ఏ కాలంలోనూ ఎప్పుడూ అనుకోలేదు. అయితే అలాంటి సంస్కృత ప్రయోగాలకు కారణమేమిటి? కొంత ప్రకర్ష కావచ్చు. దాన్ని మనం ఇవాళ కొందరు అలా రాసినా, కొందరి కావ్యాల్లో చక్కని తెలుగు, సామాన్యులకు కూడా అర్థమయ్యే విధంగా రాసినటువంటి ఇటీవలి కావ్యాలున్నాయి. ప్రాచీన కావ్యాలున్నాయి.

మహాప్రాణ వర్ణాలున్న తత్సమ పదాలన్నిటికీ అల్పప్రాణాలతో తద్భవాలు కూడా ఏర్పడి ఉన్నాయి. వ్యాకర్తలు తద్భవాలను అచ్చ తెలుగుగానే గ్రహించటాన్ని మనం గుర్తుచేసుకోవాలి. తమిళంలో ఉన్నటువంటి

భాషావాదం ఆ కాలంలో ఎలా ఊపందుకుంది? తరువాత ఎందుకు వీగిపోయింది? తమిళంలో ఈనాడు తద్భవాలను, వాళ్ళకు తెలియకుండానే ఏ విధంగా ఉపయోగిస్తున్నారో కొంత వివరించేప్రయత్నం చేశాను. ప్రస్తుతం ఉన్న భాష అభివృద్ధి చెందాలంటే, సులువుగా అందరికీ అర్థమయ్యే విధంగా ఉండాలంటే, తెలుగు కానివ్వండీ, తెలుగులో జీర్ణించుకుపోయిన ఇతర భాషా పదాలు కానివ్వండీ, అవి తెలుగు పదాలుగానే గ్రహించి వాటిని వాడుక చెయ్యాలి. అంతేకానీ, ఇవాళ పరిశుద్ధవాదం అనే పేరుతో, భాషలో ఉన్న ఇతర భాషల పదాలనన్నింటినీ తొలగించాలనుకోవటం భాష అభివృద్ధికి ఏ విధంగానూ తోడ్పడదు అనే అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తంచేస్తూ నా ప్రసంగాన్ని ముగిస్తున్నాను.'

*****

1.భాష - ఆర్థిక వ్యవస్థ - సామాజిక సంబంధాలు

ఆచార్య గారపాటి ఉమామహేశ్వరరావు
అనువర్తిత భాషాశాస్త్రం మరియు అనువాద అధ్యయన కేంద్రం, (CALTS)
హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం.

భాషలు ప్రపంచ సాంస్కృతిక వారసత్వ ఆనవాళ్లు.
జనం ఆలోచనలనూ జీవన విధానాన్నీ ప్రతిబింబించేవి భాషలే.
చారిత్రిక సాంస్కృతిక వైవిధ్యంలో భాషల పాత్ర కీలకం.
భాషాధ్వంసం జీవ ధ్వంసమే.
జీవ వైవిధ్యంతోనే సృష్టి మనుగడ, భాషావైవిధ్యంలోనే మానవ మనుగడ.
భాషావైవిధ్యం ఉపాధి అవకాశాలను పెంచుతుంది.
అమ్మ నుడితోనే ఆకలి అంతం.

1.0 పరిచయం:

సమాజంలో భాషకూ సంపదకూ అవినాభావ సంబంధం ఉంది. భాషతో సంపదను సృష్టిస్తాం. ఇది, భాషను ప్రత్యేక పరిస్థితులలో వాడే ఉపాధ్యాయులూ, రచయితలూ, పాత్రికేయులూ, నటులూ మొదలైనవారికి మాత్రమే పరిమితం కాదు. భాషను వాడేవారందరికీ సంబంధించినది. బతకడానికి చేసే ప్రతి పనీ సంపద సృష్టితో ముడిపడివున్నదే. ఈ నేలపై బతికేవారందరూ సంపద సృష్టిలో పాలుపంచుకొనేవారే. సంపద సృష్టికి భాష ఒక ప్రధాన సాధనం. భాషలు సమాజంలోని ఆర్థిక లావాదేవీలను ప్రభావితం చేస్తాయని చెప్పడానికి వేరే రుజువులు అవసరంలేదనుకుంటాను. అదేవిధంగా, సమాజంకూడా భాషకు సంబంధించిన ఆర్థిక ప్రయోజనాలపై ప్రభావం చూపించవచ్చు. ఇంకా చెప్పాలంటే సమాజంలోని వ్యక్తుల ఆర్థిక పరిస్థితి భాషతో ముడిపడివుంటుంది. ఈ సందర్భంలో భాషల ఆర్థిక విలువల గుర్తింపు అవసరం. ప్రతి భాషకూ దాన్ని మాట్లాడే సమాజంలో అంతర్లీనంగా ఒక నిర్దిష్ట విలువ ఉంటుంది. ఒక ప్రత్యేక దృక్కోణంలో, భాషను వ్యక్తి ఆర్థిక సామర్థ్యానికి ప్రతీకగానూ సామాజిక శక్తిగానూ పరిగణించాలి.

భాషాపరమైన విలువలలో అనేక ఆర్థిక అంశాలు ముడిపడి ఉన్నాయి. ప్రతి వ్యక్తికీ భాష ఒక నిధి వంటిది. భాష వ్యక్తినీ సమాజాన్నీ కలిపివుంచుతుంది. సామాజిక వ్యవస్థకు భాషే పునాది. వ్యక్తికీ ఆర్థికవనరులకూ మధ్య సంబంధాలలో భాషకు సంబంధించిన విధి విధానాలు ఉన్నాయి. ఒక క్రమబద్ధమైన రీతిలో భాషకూ ఆర్థికవ్యవస్థకూ మధ్య అనుబంధం ఉంటుంది. ఇందులో ఒక సైద్ధాంతిక భావన ఉంది. కొన్ని భాషలు మరికొన్ని భాషల కంటే ఎందుకు ఎక్కువ అవసరం అనిపిస్తాయి? కారణం వాటిమధ్యనున్న ఆర్థిక

వ్యత్యాసాలు కావచ్చు. భాషలమధ్యనున్న ఈ ఆర్థిక వ్యత్యాసాల ప్రభావం ఆ సమాజాలపై ఉంటుంది. భాషల ఎంపికలో సూక్ష్మ ఆర్థిక ప్రయోజనాలు ఇమిడి ఉంటాయి. భారతదేశంలాంటి మిశ్రమ సామాజిక నేపథ్యంలో, సమాజంలోని చిన్నా పెద్దా ఆర్థిక విషయాలూ వాటి ప్రయోజనాలు విభిన్న భాషా సమూహాల పరస్పర ఆమోదంతో వ్యక్తం చేయబడతాయి. భిన్న భాషా సమూహాల పరస్పర ఆమోదం ఫెడరల్ వ్యవస్థకు ఆయువుపట్టు. అట్లాగే, భాషలకు సంబంధించిన ఆర్థిక విధానాలు సమాజాలలోని జాతులూ – భాషల సహజీవనాన్ని ప్రభావితం చేస్తాయి. జాతులూ తెగల వైవిధ్యాన్నీ, అల్పసంఖ్యాక భాషల ప్రోత్సాహానికి దోహదం చేసేవీ భాషలమధ్యనున్న ఆర్థిక సంబంధాలే. సమాజపు ఆర్థిక వ్యవస్థకు మూల స్తంభం భాష. భాషలకు వాణిజ్యపరమైన సామర్థ్యం ఉంటుంది. అంటే సమాజంలో స్థానిక వాణిజ్య శక్తులు బలపడడానికి స్థానిక భాషల ఆర్థిక స్థాయి పెరగాలి. స్థానిక భాషల ఆర్థిక స్థాయిలో పెరుగుదల ఆ సమాజపు ఆర్థిక శక్తికి నిదర్శనం. సమాజంలోని విస్తృత ఆర్థిక వ్యవస్థకు పరోక్షంగా భాషే ఆధారం. సమాజంలోని వ్యక్తులమధ్య సంబంధాలు భాషా పరంగా ముడిపడి ఉంటై. అంటే సమాజపు ఆర్థిక వ్యవస్థకు భాషే పునాది. భాషా సంస్కృతులు ఒక సమాజపు ఆర్థిక పురోభివృద్ధిని ప్రభావితం చేయగలవు. బహుళ సాంస్కృతిక సమాజాలలో, భాషా ప్రణాళికలూ భాషా ప్రయోజనాలూ సామాజిక ఆర్థిక కోణంలో ప్రత్యక్ష సంబంధాలకు సాధనాలుగా ఉపయోగపడుతున్నాయి.

2.0 అశాస్త్రీయ బోధనాపద్ధతి – ఇంగ్లీషు మాధ్యమం:

బోధన అనేది మాతృభాషలో జరగడం సహజం. అట్లాకానిది అసహజం. మాతృభాషలో లేని బోధన అశాస్త్రీయం, అనాగరికం. బోధన మాతృభాషలోనే ఉండాలి అనేందుకు కారణాలు అనేకం ఉన్నాయి. విద్యార్థులు మాతృభాషలో నేర్పు, పటిమ కలిగిఉంటారు. మాతృభాషలో మాట్లాడేందుకు ఎట్లాంటి అరమరికలూ, బెరుకు ఉండవు. మనోనిబ్బరం, ఆత్మవిశ్వాసం కలిగిఉంటారు. మాట్లాడేటప్పుడు తత్తరపాటు సిగ్గుపడటం ఉండదు. ప్రశ్నించడం మాతృభాషతోనే మొదలవుతుంది. మనోవైజ్ఞానిక భాషాశాస్త్ర సిద్ధాంతాల ప్రకారం పసివయసులో నేర్చిన భాష విద్యాబోధనకు అన్ని విధాలా అనువైనది. ఇక బోధనా భాషగా అధిక సంఖ్యాకుల మాతృభాష ఉండటం సహజం. ప్రజల భాషలో బోధన ప్రజాస్వామిక భావనకు ఆలంబన. దీనికి విరుద్ధ భావనే పరభాషలో విద్యాబోధన. విదేశీభాషలో విద్యాబోధన అనుచితం. ఇప్పటివరకూ అభివృద్ధి చెందిన, చెందుతున్న దేశాలలోనూ పాఠశాలవిద్య మాతృభాషలోనే కొనసాగిస్తున్నారు. ఇదే సామాజిక, పౌర న్యాయ సూత్రాలకు అనుగుణంగా నడిచే పద్ధతి. ఐక్యరాజ్యసమితి విద్యా, వైజ్ఞానిక సాంస్కృతిక సంస్థ కూడా ప్రభావశీలకమైన, ప్రయోజనకారకమైన విద్యకు మాతృభాషా మాధ్యమమే కీలకమని చెబుతోంది. అంతేకాదు, పాఠశాలలో బోధనా భాషగా మాతృభాష లేనప్పుడు, పిల్లలు బడిమానేయడం లేదా మొదటి తరగతులలోనే తప్పటం ఎక్కువగా ఉంటుంది. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా, ఇప్పటివరకూ జరిగిన ఎన్నో పరిశోధనలు, పిల్లలు తల్లి ఒడినుండి బడికి చేరేటప్పుడు చదువుకు సరైన భాష మాతృభాషే అని నిరూపిస్తున్నాయి (యునెస్కో, *2008* ఎ). తల్లిదండ్రుల డిమాండు ఉందంటూ, కొన్ని విద్యా వ్యవస్థలలో కొన్ని సార్లు మాతృభాషకాని భాషలలో

బోధన నిర్ణయం సమర్థనీయంకాదు. ఇట్లాంటి బోధన పద్ధతులు, మాతృభాషలను మినహాయించడం కాదు ఆ భాషలను మాట్లాడే పిల్లలనుకూడా బోధననుండి తప్పిస్తున్నట్లు పరిశోధనలు తెలియజేస్తున్నాయి. దక్షిణాఫ్రికా మాజీ అధ్యక్షుడు నెల్సన్ మండేలా అన్నమాటలు మనం ఇక్కడ గుర్తుంచుకోవాలి, "*మీరు ఎవరికైనా వారికి అర్థమయ్యే భాషలో చెప్పితే, అది వారి తలకు ఎక్కుతుంది! నిజమే, కానీ మీరు వారి భాషలో చెప్పితే మాత్రం గుండెలకు హత్తుకుంటుంది.*"

ఉపాధి అవకాశాలను మెరుగుపరిచే ఉద్దేశ్యంతో ఉన్నత విద్యా మాధ్యమంగా మాతృభాషకు బదులు పరిథులు లేని ప్రత్యామ్నాయంగా నేడు ఆంగ్ల భాషను ఎంపిక చేసుకోవడం రేపటి ఒక చారిత్రక తప్పిదం అవుతుంది. సామాజిక, మానవీయ శాస్త్రజ్ఞులూ విద్యావేత్తలూ, పరిశోధకులూ ప్రాథమిక విద్యా మాధ్యమంగా ఆంగ్లాన్ని మాతృభాషా స్థానంలో నిల్పే ప్రయత్నం తప్పు అని భావిస్తుండగా కొందరు మాత్రం ఇంగ్లీష్ మీడియం పాఠశాలల్లో పెరుగుతున్న విద్యార్థుల సంఖ్యనూ ఎప్పుటికప్పుడు విస్తరిస్తున్న ఆంగ్ల మాధ్యమ పాఠశాలలనూ చూపించి ఇంగ్లీషుమాధ్యమాన్ని సమర్థించే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. కానీ, ప్రభుత్వాలు కేవలం డిమాండు–సరఫరా విధానాన్ని అమలుచేసే సంస్థలుగా కాక భవిష్యత్తులో సమాజానికి ఏది మంచిదో అది ఆలోచించి చేసే సంక్షేమ ప్రభుత్వాలుగా ఉండాలి. ధూమపానం, మద్యం వినియోగం వంటి అనారోగ్య అలవాట్లకు అత్యంత అధిక డిమాండ్ ఉన్నా మనం వాటిని నియంత్రణలో పెట్టను వెనుకాడడం లేదు గదా. మరి భాషావిధానంలో సహజ సూత్రాలకు విరుద్ధంగానూ సమాజ సంక్షోభానికి దారితీసే అనారోగ్య పద్ధతులను ఎందుకు అనుమతిస్తున్నట్లు. భాషా సామాజిక శాస్త్రవేత్తల అభిప్రాయం కోసం ఎందుకు సంప్రదించటం లేదు. నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కరించడానికి ఆంగ్లభాషా మాధ్యమంతో ఏక భాషావిధానాన్ని అమలుపరచడం ప్రభుత్వాల హ్రస్వదృష్టి విధానానికి ఇది నిదర్శనం. ఇది ఒక దేశం పట్ల ఆ దేశ ప్రజల పట్ల అనాలోచిత ప్రవర్తనే.

2.1 ముందుచూపు మందగించిన ప్రభుత్వవిద్యావిధానం:

గత ప్రభుత్వాలు, విద్యా విభాగంలో తమ బాధ్యతను తగ్గించుకొనేందుకు ప్రైవేటు యాజమాన్యంలో ఇంగ్లీషు మీడియంకు అపరిమితంగా ముందూ వెనుకలు చూడకుండా అనుమతులు మంజూరు చేశాయి. 2003 నుండే మునిసిపాల్టీ, ప్రైవేటు యాజమాన్య స్కూళ్లలో ఇంగ్లీషు మీడియంను ప్రవేశపెట్టేందుకు మొదలు పెట్టారు. ఇప్పటికే ప్రైవేటు యాజమాన్యంలో ఉన్న 95 శాతం స్కూళ్లు ఇంగ్లీషుమీడియంలోనూ, 98 శాతం ప్రభుత్వ స్కూళ్లు తెలుగుమాధ్యమంలోనూ నడుస్తుండగా, వాటిల్లో ప్రైవేటు (ఇంగ్లీషు మీడియం) స్కూళ్లు అన్నీ పట్టణాలలోనూ, తెలుగు మీడియం స్కూళ్లలో చాలాభాగం పల్లెటూళ్లలోనూ ఉన్నాయి. ఐతే, పల్లెటూళ్లలో ఉన్న చిన్నకారు రైతుకుటుంబాలూ వ్యవసాయ కార్మిక కుటుంబాలూ సాంప్రదాయవృత్తులవారూ షెడ్యూల్డు కులాలూ తెగల కుటుంబాలకూ చెందినవారు ఆంగ్లభాషామాధ్యమంలో చదివే సదుపాయం లేనందువలననూ, అట్లాంటి ఆంగ్లభాషా మాధ్యమ సదుపాయాన్ని పల్లెటూళ్లకు విస్తరించే విధంగా ప్రభుత్వ స్కూళ్లలో కూడా ఆంగ్ల

మాధ్యమాన్ని ప్రవేశపెట్టాలనుకున్నారు. ఈ ఆలోచన వచ్చిందే తడవుగా 'సక్సెస్' ప్రణాళిక పేరుతో ఇంగ్లీషు మీడియంను అమలుచేసేందుకు వీలుగా, ఉన్న ఇంగ్లీషు మీడియమ్ స్కూళ్ల పని బావుంది అంటూ తీర్మానించారు. కానీ ఇట్లాంటి కీలక తీర్మానానికి ముందస్తుగా ఎలాంటి నివేదికనూ తయారుచేయించినట్లు లేదు. దీనికి అనుగుణంగా, 2008 లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఒక జి.ఓ.ను (ఎమ్.ఎస్.నం. 76) విడుదలజేసింది. దాని ప్రకారం, 6500 స్కూళ్లలో ఇంగ్లీషు మీడియంను ప్రవేశపెట్టేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలి అని నిర్ణయించింది. ప్రైవేటు యాజమాన్యంలో వచ్చే ఉద్యోగావకాశాలను అందుకునేందుకు వీలుగానూ, ఉపాధి అవకాశాలు మెరుగుపరుచుకొనేందుకు వీలుగా ఆంగ్లమాధ్యమం అవసరం అంటూ తేల్చేసింది.

2. 2 ఆంగ్లమాధ్యమంతో విద్యాబోధన- అక్షరాస్యతకు అడ్డుగోడ:

తెలంగాణా, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాలలో 2011-12 గణాంకాల ప్రకారం 1 వ తరగతిలో 15 లక్షలకు పైగా పిల్లలు ప్రవేశం పొందుతుంటే 8 వ తరగతికి చేరుకొనేటప్పటికి 15%, 10 వ తరగతికి 28%, 12వ తరగతికి చేరుకొనేటప్పటికి 46% మంది బడి మానేస్తున్నారు. 6, 9, 11 తరగతులలో చాలా స్కూళ్లలో ఇంగ్లీషు మాధ్యమం ప్రవేశపెట్టడమే బడిమానేసేవారి సంఖ్య పెరుగుదలకు కారణం. అంటే మన జనాభాలో 1వ తరగతినుండి 12వ తరగతివరకూ చదివేవారు మొత్తం 1 కోటీ 87 లక్షలకుపైగా ఉండాల్సివుండగా వీరిలో బడిమానేసేవారు షుమారు 40 లక్షలమంది వరకూ ఉన్నారు. ఇంత పెద్ద సంఖ్యలో బడిమానేసెయ్యడానికి బలవత్తరమైన కారణాలలో ఒకటి ఇంగ్లీషు మాధ్యమం. 2003-4 సంవత్సరాలలో 6, 9, 11 తరగతులలో ప్రవేశపెట్టిన ఇంగ్లీషు మాధ్యమమే ప్రధానకారణం. లక్షలాదిగా బడిమానేసిన పిల్లలు ప్రధానంగా గ్రామీణ ప్రాంతాలకూ, పట్టణ మురికివాడలలో ఉంటున్న పేద కుటుంబాలకు చెందినవారు అని గణాంకాలు తెలుపుతున్నాయి. అయితే, అక్షరాస్యత తక్కువ ఉన్న ఇతర రాష్ట్రాలలోకూడా బడిమానేసే పిల్లలు ఎక్కువ ఉన్నచోట ఆంగ్లమాధ్యమాలు ఎక్కువ ఉండడం కనిపిస్తోంది. ఆంగ్లమాధ్యమం- బడిమానేయటం- నిరక్షరాస్యతల మధ్య ఒక సూత్రప్రాయ సంబంధం ఉన్నట్లు కనబడుతోంది. ఇది వెనుకబడిన వర్గాలూ, పేద కుటుంబాల పిల్లలు ఇంగ్లీషు మీడియం క్లాసునుండి ఇంటికి వచ్చినతర్వాత మళ్లీ క్లాసుకు వెళ్లేవరకూ వారు ఇంగ్లీషులో నేర్చినవిషయాలకు ఎట్లాంటి సహాయక ప్రోత్సాహకాలు అందకపోవడమూ, క్లాసులోనే నాణ్యతలోపించిన ఇంగ్లీషు మాధ్యమ బోధనలూ కారణాలు.

తెలుగు రాష్ట్రాలలో వివిధ మాధ్యమాలలో విద్యాబోధనకూడా ఇదే విషయాన్ని గుర్తుచేస్తోంది. 5వ తరగతినుంచి 6వ తరగతిలోకి ప్రవేశించే విద్యార్థుల సంఖ్యలో తెలుగు మాధ్యమంలో గణనీయమైన తరుగుదల కనిపిస్తోంది. ఐతే ఇందులో ఒక విశేషం ఏమంటే ఈ తరుగుదలకు సమాంతరంగా ఆంగ్లమాధ్యమంలో ప్రవేశంపొందుతున్నవారి సంఖ్య పెరుగుదలకు దరిదాపుల్లో ఉంది. అంటే ఆరవతరగతిలో తెలుగు మాధ్యమ ప్రవేశాలు తగ్గించివేశారన్నమాట. తెలుగుమాధ్యమ బడులను తగ్గించడమూ తెలుగుమాధ్యమ ప్రవేశాలను

కుదించివేయడంతో ఇంగ్లీషు మాధ్యమ ప్రవేశాలు ఊపందుకున్నాయి అని చెప్పాలి. దీన్ని ఈ కింది పట్టిక నిరూపిస్తోంది. అంతే కాదు ఆంధ్ర ప్రదేశ్లో 5వ తరగతినుండి 6వ తరగతికి తెలుగు మాధ్యమంలో ప్రవేశానికిలో 24 శాతం పైగా తరుగుదల ఉంటే అదే ఇంగ్లీషు మాధ్యమంలో 21 శాతం పెరుగుదల కనిపిస్తోంది. తెలంగాణలో అయితే తెలుగు మాధ్యమంలో 17 శాతం తగ్గితే ఇంగ్లీషు మాధ్యమంలో 11 శాతం పెరిగారు. తెలుగు మాధ్యమంలో తరుగుదల, ఇంగ్లీషు మాధ్యమంలో పెరుగుదల, తగ్గిన తెలుగు మాధ్యమ పాఠశాలలనూ, ప్రవేశాలనూ సూచిస్తుంది. ఈ అంచనా సరైనదేనని 6వ తరగతినుంచి 10వ తరగతికి తెలుగు మాధ్యమంలో ప్రతి ఏడాదికీ తరుగుదల గణనీయంగా తగ్గితే, ఆంగ్ల మాధ్యమంలో మాత్రం తరుగుదల గణనీయంగా పెరిగింది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్లో తెలుగు మాధ్యమంలో 6 నుంచి 10వ తరగతి వరకు 14 శాతం దాకా తరుగుదల కనిపిస్తే ఇంగ్లీషు మాధ్యమంలో మాత్రం 31 శాతం పైగా తరుగుదల కనిపిస్తోంది. అంటే ఇంగ్లీషు మీడియంలో చేరినవాళ్ళు 30 శాతందాకా మధ్యలో ఆపేసి వెళ్లిపోతున్నారన్నమాట. ఇదే వైపరీత్యం తెలంగాణలో ఇంకా ఎక్కువగా కనబడుతోంది. తెలంగాణలో తెలుగు మాధ్యమంలో తరుగుదలకు బదులు పెరుగుదల, ఇంగ్లీషుమాధ్యమంలో తరుగుదల ఇంకా పెరిగి 35 శాతానికి ఎందుకు చేరిందో మన విద్యా ప్రణాళికలు మదింపు చేసే అధికారులూ నాయకులూ ఆలోచించాలి.

పట్టిక-1 తెలుగు మాట్లాడే రాష్ట్రాలలో ★తరగతులవారీ మాధ్యమాల వారీ విద్యార్థుల ప్రవేశాలు (2013-14)

క్ర.సం.		తరగతి	తెలుగుమాధ్యమం	ఆంగ్లమాధ్యమం	ఇతరాలు	మొత్తం
1.	ఆంగ్లీష్	I	453708	300861	16242	770811
2.		II	476043	277364	16944	770351
3.		III	481262	273150	17573	771985
4.		IV	491540	263428	17106	772074
5.		V	477155	272458	16499	766112
6.		VI	359994 (-24.55%)	345669(+21.18%)	8273	713939
7.		VII	369884(+2.74%)	332898(-03.69%)	8198	710980
8.		VIII	363447(-01.74%)	302318(-09.19%)	7152	672917
9.		IX	358279(-01.42%)	268370(-11.23%)	6250	632899
10.		X	312188(-12.86%)	245033(-08.70%)	5339	562560
11.		XI	3749	15216	0	18965
12.		XII	3882	6657	0	10539

13.		మొత్తం(I-XII)	4151131	2903422	119576	7174129
14.		%	57.86	40.47	1.67	100.00
1.	బాలురు	I	352356	333237	26095	711688
2.		II	309425	299629	25575	634629
3.		III	309505	295000	25587	630092
4.		IV	308654	284959	24582	618195
5.		V	304065	285015	23274	612354
6.		VI	250345(-17.66%)	320874(+11.17%)	18571	589790
7.		VII	262035(+04.67%)	307753(-09.09%)	18494	588282
8.		VIII	265791(+01.50%)	277486(-09.83%)	16910	560187
9.		IX	267879(+01.43%)	247966(-10.64%)	14729	530574
10.		X	254137(-05.13%)	228759(-07.75%)	12391	495287
11.		XI	1361	14437	0	15798
12.		XII	2036	6360	0	8396
13.		మొత్తం(I-XII)	2887589	2901475	206208	5995272
14.		%	48.16	48.40	3.44	100.00

★16-17 వయసులోని ఇంటరు విద్యార్థులు ఇందులో చేరలేదు; బ్రాకెట్లలోని +/- తో మొదలయ్యే సంఖ్యలు ప్రతి ఏడాదీ విద్యార్థుల సంఖ్యల పెరుగుదల/తరుగుదలలో వచ్చిన మార్పులను తెలుపుతాయి.

2.3 ఆంగ్లమాధ్యమం అమలు-సమాజంలో సంక్షోభం:

ప్రతి సంవత్సరం శైశవస్థాయి పరిచయ తరగతి, ఆపైన 1 వ తరగతినుండి 12 వ తరగతివరకు చదివే పిల్లల సంఖ్య తెలుగు రాష్ట్రాలలో మొత్తం రెండుకోట్లు ఉంటుంది అన్నాం. ఈ రెండు కోట్ల మంది 12 వ తరగతి పూర్తిచేసుకోడానికి 23 ఏండ్లు పడుతుంది. అంటే 23 ఏండ్లలో 2 కోట్లమంది ఇంగ్లీషు మాధ్యమంలో మాత్రమే చదివినవారు తయారవుతారు. ఇక ఊహించండి ఏం జరుతుందో. పిల్లలు ఇంగ్లీషు మాధ్యమంలో చదువుతుంటే తల్లిదండ్రులు వాళ్ల పిల్లలకోసం ఇంగ్లీషులోనే మాట్లాడడానికి ప్రయత్నిస్తారు. ప్రతి విషయంలోనూ అన్ని సందర్భాలలోనూ ఇంగ్లీషును వాడే ప్రయత్నం చేస్తారు. నానమ్మలూ అమ్మలూ,

తాతయ్యలూ సొంత ఇంటిలోనే తెలుగు మాట్లాడేవారు ఎవరైనా ఉన్నారేమోనని వెతుక్కోవాలి. లేదంటే బిక్కుబిక్కుమంటూ ఒంటరిగా కూర్చోవాలి. ఒక వేళ ఎవరైనా దొరికినా ఏ గోడ చాటుకో పోయి మాట్లాడుకునే కాలం దాపురిస్తుంది. ఇంగ్లీషు పుస్తకాలనే కొంటారు. తెలుగు పుస్తకాలు రాసేవాళ్లూ కొనేవాళ్లూ ఉండరు. ఇంగ్లీషు సినిమాలకే అలవాటు చేస్తారు. తెలుగు సినిమాలు తీయరు. తీసినా ఆడవు. ఆడినా ఇంగ్లీషు టైటిల్సుతోనో లేక డబ్బింగు చేసో ఆడించాలి. ఇంట్లో ఇంగ్లీషు టీవీచానెళ్లే నడుస్తాయి. ఇంగ్లీషు వార్తా పత్రికలే అమ్ముడుబోతాయి. ఇంగ్లీషులో చెప్పగలిగినవారి ఉద్యోగ అవసరాలే తీరతాయి. మాళ్లూ, మార్కెట్లూ, హాళ్లూ, హోటళ్లూ, షాపులూ అన్నింటా డబ్బు నీళ్లలా ఖర్చయ్యే ప్రతి చోటా ప్రతివారూ మరొకరిని మెప్పించటానికి ఇంగ్లీషు వాడే ప్రయత్నం చేస్తారు. దీనితో ఊహించరాని వేగంతో ఇంగ్లీషు వరద ముంచెత్తుతుంది. ఆయితే ఇదంతా ఉన్నత, మధ్యతరగతి వర్గాలకు మాత్రమే పరిమితం అవుతుంది. ఇది సమాజంలో అనేక ఉద్రిక్తతలకు దారి తీస్తుంది. సమాజం పూర్తిగా ఇంగ్లీషును వాడేవారూ అసలు ఇంగ్లీషును వాడనివారు అని రెండు భాగాలుగా చీలిపోతుంది. ప్రభుత్వ బడులలో ఇంగ్లీషు మాధ్యమంలో చదివే బడుగు, బలహీన, కింది – మధ్యతరగతి వర్గాలకు ఇది పిడుగుపాటు లాంటిదే. కార్పొరేట్ స్కూళ్లలోనూ ప్రైవేటు బడులలోని ఇంగ్లీషు మాధ్యమంలో చదివే ఉన్నత మధ్య తరగతివారి పిల్లలతో పోటీ పడలేక ప్రభుత్వబడులలోని ఆంగ్లమాధ్యమ విద్యార్థులు పూర్తిగా నష్టపోయే పరిస్థితులు ఎదురవుతాయి. బడుగు వర్గాల పిల్లల తల్లిదండ్రులు తలతాకట్టు పెట్టైనా తమ పిల్లల్ని ప్రైవేటు స్కూళ్లకు పంపటానికి ప్రయత్నిస్తారు. మళ్లీ ప్రభుత్వ బడులకు విద్యార్థులు రావటంలేదని చెప్పి మూసేసే పరిస్థితి వస్తుంది. అంటే మెల్లగా విద్య ప్రైవేటు పరమై పోతుంది. ఉన్న ఉద్యోగాలు అన్నీ ప్రైవేటు పరమైపోతాయి. బడుగువర్గాలవారు విద్యలోనూ ఉద్యోగాలలోనూ అవకాశాలు తగ్గి రిజర్వేషన్లు అమలు చేసే అవకాశాలుకూడా అడుగంటుతాయి. అప్పటికి స్థానికభాషల ఆధారంగా పనిచేసే పరిశ్రమలూ మూతపడతాయి. దీనితో సమాజం సంక్షోభంలో పడుతుంది.

2.4 ఆంగ్లమాధ్యమం ఎందుకు ఉండకూడదు?

ఇంగ్లీషు అత్యధిక ప్రజల మాతృభాష కాదు. ఇంగ్లీషు ఈ దేశంలో ఎక్కువమందికి తెలిసిన భాషకాదు. 2001 జనాభా గణాంకాల ప్రకారం ఇంగ్లీషు కేవలం 2.3 లక్షలమంది భారతీయులకు ప్రాథమిక భాషగా ఉంది. ఐతే, 8.6 కోట్ల మంది తమ ద్వితీయ భాషగానూ మరో 3.9 కోట్ల మంది తమ మూడవ భాష గానూ జనాభాలెక్కల సేకరణలో చెప్పుకున్నారు. అంటే ఈ లెక్కన, భారతదేశంలో ఎంతోకొంత ఇంగ్లీషును వాడగలిగేవారి సంఖ్య మొత్తం 12.5 కోట్లు అంట. వీరిలో ఎంతమందికి వాడకానికి అవసరమైనంత ఇంగ్లీషు వచ్చో? దీనిని ఎవ్వరూ కొలిచి మదింపుచేసే ప్రయత్నం చేయలేదు. కొన్ని ఇంగ్లీషు పదాలు మాట్లాడగలిగినంత మాత్రాన ఆ భాష వచ్చినట్లగాదు. ఆ లెక్కన మన దేశంలోనూ మరికొన్ని దేశాలలోనూ అందరికీ సంస్కృతం వచ్చినట్లే. మన దేశంలో ఉన్నత విద్య అంటే గ్రాడ్యుయేషన్ ఆపైన చదువుకున్నవారి సంఖ్య, 2011 జనాభా

లెక్కల ప్రకారం 8.15% మంది మాత్రమే. వీరిలో 30% పైగా గ్రామీణ ప్రాంతాలవారే. అందులోనూ అరవై శాతంపైగా విజ్ఞానసాంకేతిక రంగాలుకాని భారతీయ భాషా సాహిత్యాలూ సామాజిక శాస్త్రాలు చదివినవారే.

ఇంగ్లీషు భాషలో నైపుణ్యం ఉన్నవారు అతి తక్కువమంది. నూటపాతిక కోట్లమందికి ఇంగ్లీషు నేర్పే సమయంగానీ వనరులుగానీ మనకు లేవు. ఒక భాషను నేర్చుకోవడం అంటే ఆ భాష వ్యాకరణాన్ని నేర్చుకుంటే చాలదు ఆ భాషకు సంబంధించిన ఎంతో కొంత సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని వంటబట్టించుకోవాలి. ఇక్కడే వచ్చింది చిక్కు. **ఈ పరిస్థితులలో నేర్చుకున్న భాషలో సృజనాత్మక విలువలున్న రచనలు చేయగలగడం అసాధ్యం**. భారతదేశంలో ఉన్న వందలాది విశ్వవిద్యాలయాలలోని వేలాదిమంది ప్రొఫెసర్లు దశాబ్దాలతరబడి పనిచేస్తున్నా వీరిలో బహుతక్కువమంది మాత్రమే ఆంగ్లంలో టెక్స్టుబుక్కులు రాస్తున్నారు. కానీ, ఇంగ్లండు, అమెరికా సం.రా. లలోని జూనియర్ ప్రొఫెసర్లుకూడా అతి తేలికగా విరివిగా టెక్స్టుబుక్కులు రాయడానికి కారణం ఇంగ్లీషు వారి మాతృభాష కావటమే. వచ్చీరాని ఇంగ్లీషు మాధ్యమం ద్వారా నేర్చిన విద్యతోనూ ఇంగ్లీషులో ప్రావీణ్యం లేకపోవడంతోనూ అడుగడుగునా తత్తరపాటుతో ఆత్మవిశ్వాస లోపంతో అన్నింటా వెనకడుగువేయడం జరుగుతోంది.

అత్యంతవేగంతో అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆధునిక సమాచారసాంకేతిక యుగంలో ఇంగ్లీషు మాధ్యమ విద్యాబోధనతో రెండు దశాబ్దాలలో స్థానిక భాషల ఆధారంగా నడిచే **దేశీయ పరిశ్రమలు అంతరించిపోయే ప్రమాదం** ఉంది. ఉదాహరణకు, సృజనాత్మక రచనలూ, పుస్తక ప్రచురణలూ, ముద్రణ, చిత్రపరిశ్రమ, టీవీ, తరతరాల వారసత్వ జ్ఞానసంపద ఆధారంగా నడిచే వృత్తి వ్యాపారాలూ మొదలైనవి. ఈ పరిశ్రమలు అంతరించడంతోబాటు వాటి ఆధారంగా ఉపాధి పొందుతున్న లక్షలాది పనివారు వీధిన బడతారు. భారతదేశ జనాభాలో 68% గ్రామీణులే. వీరిలో అధిక శాతం ఇప్పటికీ సాంప్రదాయ వృత్తులు చేసుకొనేవారే. ఇవే వారి జీవికకు ప్రధాన ఆధారం. ఇంగ్లీషు విద్యతో ఇవి అర్థరహితం ఔతాయి. ఇంగ్లీషు మాధ్యమంలో చదువుకున్నవారితో మన సమాజంలో కొత్త అంతరాలు మొలకెత్తి మన ఉనికికి స్పందించని కొత్త పోకడలున్న తరం తయారౌతుంది.

3.0 బోధనా మాధ్యమాల స్థితి-గతి:

మన దేశంలో ఉన్న మొత్తం గ్రాడ్యుయేట్ల (పోస్టుగ్రాడ్యుయేట్లూ, ఇంజనీర్లూ, డాక్టర్లూ, డాక్టరేట్లూ) సంఖ్య పదమూడు కోట్ల అరవై అయిదు లక్షలకు పైనే (13,65,77,942) ఉంది. తెలుగు రాష్ట్రాలలో అయితే, గ్రాడ్యుయేట్లు కోటీ పదకొండు లక్షలకు పైగానే (1,11,54,774) ఉన్నారు; మన గ్రాడ్యుయేట్లలో 60% ఆర్ట్సు సామాజికశాస్త్రాలకు చెందినవారే. తెలుగు రాష్ట్రాలలో (2011) 5–17 సంవత్సరాల వయస్సువారి జనాభా రెండు కోట్లకు పైగానే (2,02,00,638) ఉండగా, 18–23 సం. వయస్సువారి జనాభా తొంభై లక్షలకు పైనే

(90,28,047) ఉంది; రెంటినీ కలుపుకుంటే ఏడాదికి మూడు కోట్లమంది విద్యార్థుల వరకూ ఏదో ఒక చోట చదువుకుంటూ ఉంటారు. ఐతే, తెలుగు రాష్ట్రాలలో పాఠశాల విద్యలోనూ జూనియర్ కాలేజీ విద్యలోనూ రెండు కోట్లమంది వరకూ ఉంటే ఉన్నత విద్యలో మిగిలిన కోటిమందీ ఉంటారు. షుమారుగా గ్రాడ్యుయేటు స్థాయిలో అత్యధికంగా అంటే 34% శాతం ఆర్ట్సులోనూ ఆపైన ఇంజనీరింగూ టెక్నాలజీలో 19%, కామర్సులో 14.5% , సైన్సులో 12%, మిగిలిన పది శాతం ఇతర విషయాలలోనూ చేరుతున్నారు. భారతదేశంలో మొత్తం 17 లక్షల 40 వేల 614 పాఠశాలలు ఉన్నాయి. వీటిలో 10 లక్షల 31 వేల 361 స్కూళ్లు ప్రాథమిక పాఠశాలలే. ఐతే 4,72,350 ప్రాథమికోన్నత పాఠశాలలూ 1,74,240 మాధ్యమిక పాఠశాలలూ, 62,663 మాత్రమే ఉన్నత పాఠశాలలు ఉన్నాయి (8వ అభాపావిస, 2015). 8వ సర్వే ప్రకారం పాఠశాల విద్యలో 86.62% శాతం మాత్రమే మాతృభాషలో బోధన జరుగుతోంది. ఇది 7వ సర్వే నుంచి 5.55 శాతం తరుగుదల. పట్టణప్రాంతాలలో మాతృభాషలో బోధన ఇంకా తగ్గి 81 శాతానికి పడిపోయింది (7వ సర్వే లో 90 శాతం పైనే).

పట్టిక–2 భారతదేశంలో మాతృభాషామాధ్యమంలో ప్రాథమిక విద్యాబోధన				
క్ర.సం.	★అభాపావిస.	మొత్తం	పట్టణప్రాంతం	గ్రామీణప్రాంతం
1.	8 (2009)	86.62%	80.99%	87.56%
2.	7 (2002)	92.07%	92.39%	90.39%
3.	6 (1997)	91.65%	91.32%	91.70%

★అభాపావిస= అఖిలభారత పాఠశాల విద్య సర్వేక్షణ

ఇంగ్లీషుమాధ్యమంలో పాఠశాల విద్యాబోధన 1997 లో ప్రాథమిక విద్యాబోధనలో 5శాతం ఉండగా 2002కి అది 13శాతం అయి 2009కి 15.50 శాతానికి చేరింది. ఇంగ్లీషుమాధ్యమంలో ఉన్నతపాఠశాల విద్యాబోధన 33 శాతానికి చేరుకోవడం ఏమంత సంతోషించదగ్గ విషయం కాదు. ఇక్కడే అసలు సమస్య మొదలవుతోంది. ఇంగ్లీషుమాధ్యమంలో పాఠశాల స్థాయిలో విద్యాబోధన అంచెలంచెలుగా పెరగడం సరిగ్గా ప్రాథమిక స్థాయినుండి ఉన్నత పాఠశాల స్థాయివరకూ బడిమానేసే విద్యార్థుల పెరుగుదలతో సమాంతర నిష్పత్తిలో ఉండటం ఆలోచించవలసిన విషయం.

పట్టిక–3 భారతదేశంలో ఇంగ్లీషుమాధ్యమంలో పాఠశాల విద్యాబోధన					
క్ర. సం.	అభాపావిస.	ప్రాథమికస్థాయి	ప్రాథమికోన్నత స్థాయి	మాధ్యమిక స్థాయి	ఉన్నతస్థాయి
1.	8 (2009)	15.49%	21.08%	28.73%	33.06%

2.	7 (2002)	12.98%	18.25%	25.84%	33.59%
3.	6 (1997)	4.99%	15.91%	18.37%	28.09%

ప్రజాప్రభుత్వాలు ప్రజల భాషలో పరిపాలన, విద్యాబోధన చేయవలసివున్నా ఎలాంటి శాస్త్రీయ సైద్ధాంతిక ఆధారాలు లేకుండా ఇంగ్లీషు మాధ్యమాన్ని అమలు జేయడానికి ఎందుకు ప్రయత్నిస్తున్నాయి? దీనివలన భవిష్యత్తులో దేశ ఆర్థికవ్యవస్థ ఎంత ఛిన్నాభిన్నమైపోతుందో ఆలోచించే ప్రయత్నం ఎందుకు చేయటం లేదు. తేట తెలుగనీ, తీయనిదనీ, అమ్మనుడి అనీ, అధిక సంఖ్యాక ప్రజల భాష అనీ, వేల ఏండ్ల చరిత్ర, సంస్కృతి గలదనీ చెబితే వినే రోజులు కావు ఇవి. వాస్తవాలను మరుగుపరిచి, ఇంగ్లీషు నేర్చితేనే ఉపాధి ఉద్యోగావకాశాలు వస్తాయని భ్రమలు కల్పించి ఆంగ్ల మాధ్యమం వైపు చూసేవారికి, ఒక శాస్త్రీయమైన ఆలోచనా విధానంలో తెలుగూ తదితర దేశ భాషల శక్తి సామర్థ్యాలను-ఆర్థిక కోణంనుండి చూపించాల్సిన అవసరం ఉంది.

ఆధునికత, అభివృద్ధీ, ఉద్యోగాల పేరుతో ఇంగ్లీషు మాధ్యమాన్ని తవ్వి తలకెత్తుకుంటున్నాం. ఊహాజనిత ప్రకటనలూ కథనాలద్వారా యువతకు ఇంగ్లీషు మాధ్యమంపై విపరీతమైన ఆశలను కల్పిస్తున్నాం. ఇంగ్లీషుకు లేనిపోని గొప్పతనాన్ని అంటగడుతున్నాం. మంచి విద్యావిధానం అంటే ఇంగ్లీషు చదువేనన్నట్లుగా వ్యాఖ్యానించటం అలవాటయింది. తెలుగుమాధ్యమ విద్యను అన్ని విధాలా ఆగమాగంచేసి ప్రభుత్వ బడుల్లో నుంచి కూడా తరిమేస్తున్నాం. ఇంగ్లీషు పేరుతో విద్యను వ్యాపారంగా మలిచి సమాజంలో కింది వర్గాలవారికి అందరాని మానిపండుగా చేశాం. ఇంగ్లీషు మాధ్యమంలో నేర్చితేనే ఉద్యోగావకాశాలు వస్తాయనీ, అధిక సంపాదనకు ఆస్కారం ఉంటుందనే భ్రమను కల్పిస్తున్నాం. విద్యార్థులకూ, తల్లిదండ్రులకూ ఆ భాషపై మోజు పెరగడానికి ఇదే కారణం. ఈ కథనాల జాబితాలో ఎంత నిజం ఉందో, చెప్పేవాళ్లల్లో ఎంత నిజాయతీ ఉందో ఎప్పుడన్నా ఎవరన్నా శాస్త్రీయ దృక్పథంతో విశ్లేషించి చూశారా? భారతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థకు ఇంగ్లీషూ తదితర భారతీయ భాషల ఆర్థిక సామర్థ్యాన్నీ వాటిద్వారా సమాజానికి ఉద్యోగాల రూపంలో కలుగుతున్న ఆర్థిక ప్రయోజనాలనూ మనం ఒక్కసారి బేరీజు వేసి చూసుకోవాలి. మాతృభాష వాడకం మన జన్మ హక్కు. మాతృభాష ఆర్థిక స్వావలంబనకు ఆధారం. ఈ స్థానాన్ని మరొక భాష ఆక్రమణకు అవకాశం కల్పించడం మన హక్కులను కాలరాయడమే ఔతుంది. భాషా హక్కులను గుర్తించి వాటిని పరిరక్షించే బాధ్యత ప్రజా ప్రభుత్వాలదే. అట్లా జరగనప్పుడు జనభాషలు న్యాయం చేయండి అంటూ జనతా గ్యారేజీ ముందుకు రాకతప్పదు.

అదే ఇప్పుడు తెలుగు భాష లేక జననుడికి వచ్చిన సమస్య. ఈ సమస్య పరిష్కారానికి అవసరమైనది కొన్ని విషయాల వివరాలూ వాటిపట్ల అవగాహన. ఈ అవగాహనను తెలుగు మాట్లాడే వాళ్లందరికీ కల్పించాలి. ఈ అవగాహనకోసం కొన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాబట్టాలి.

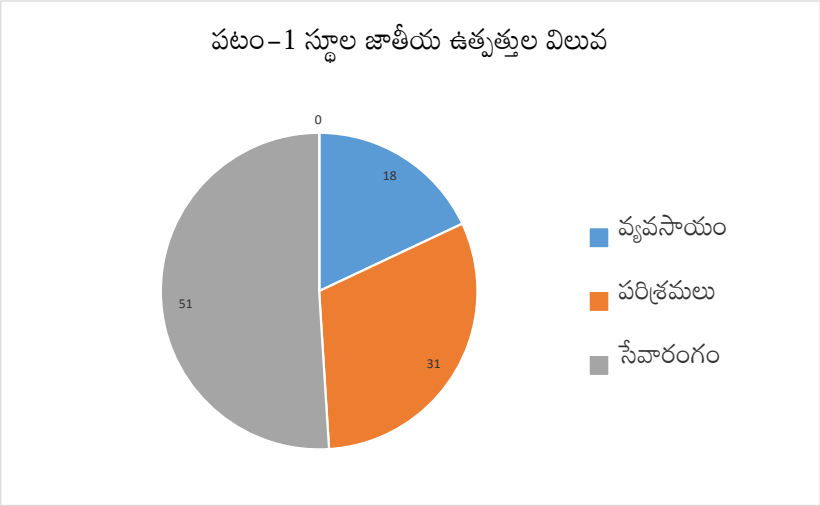

1. వాణిజ్య వ్యాపార రంగాలలో స్థానిక భాషల వాడకం ఎంత?
2. స్థూల జాతీయోత్పత్తిలో మాతృభాషల భాగస్వామ్యం ఏమిటి?
3. వివిధ రాష్ట్రాలలో స్థూల రాష్ట్ర ఉత్పత్తులలో మాతృభాషల భాగస్వామ్యం ఏమిటి?
4. ఉద్యోగ ఉపాధి రంగాలలో భారతీయభాషల భాగస్వామ్యం ఎంతెంత?
5. ప్రాథమిక స్థాయినుండి ఉన్నత విద్యాస్థాయి వరకూ ఏ స్థాయిలలో భారతీయ భాషల వాడకం ఎంతెంత?

ఈ పై ప్రశ్నలకు రాబట్టిన సమాధానాలే మన మాతృభాష పట్ల సమాజంలో దాని స్థానంపట్ల మన అవగాహనను ఒక శాస్త్రీయ పద్ధతిలో తర్కబద్ధంగా ఆలోచింపజేస్తుంది.

4.0 విరుద్ధ వాదనలూ ప్రతికూల ఆధారాలూ:

2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం నాటి ఆంధ్రప్రదేశ్ మొత్తం జనాభా 8 కోట్ల 45 లక్షల 8 వేల 777 మంది (ఇప్పటి ఆంధ్రప్రదేశ్లో : 4, 93, 86,799; నేటి తెలంగాణలో: 3, 52, 86,757). వైశాల్యంలో 2,75,045 చ. కిమీ. లేక 1,06,195 చదరపు మైళ్ళు (ఇప్పటి ఆంధ్రప్రదేశ్: 160,205 చ. కిమీ., 61,855 చ.మై.; నేటి తెలంగాణ: 114,840 చ. కిమీ., 44,340 చ.మై.). జనాభా సాంద్రతలో చదరపు కిలోమీటరుకు 308 మంది లేదా చదరపు మైలుకు 796 మందితో (ఇప్పటి ఆంధ్రప్రదేశ్: చ. కిమీ.కి 308, చ. మై.కి 800; నేటి తెలంగాణా: చ.కిమీ.కి 307, చ.మై.కి 800). సగటు భారతదేశ జనసాంద్రతకంటే తక్కువే. తెలుగు రాష్ట్రాల జనాభాలో షుమారు 11 శాతం 6 ఏండ్ల లోపువారే. 67 శాతం అక్షరాస్యులతో దేశంలో అట్టడుగు స్థానం మనది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ (తెలుగు రాష్ట్రాల)లో చదువుకున్నవారూ చదువులేనివారూ, చిన్నా పెద్దా ఉద్యోగస్తులు అనే తేడాలేకుండా (అధ్యాపకులూ, లాయర్లూ, డాక్టర్లూ, ఇంజనీర్లూ, వ్యాపారస్తులూ అందరినీ, ఇంటిపనీ బైటిపనీ అన్నీ కలుపుకొని) కార్మిక శ్రామిక శక్తి మొత్తం సంఖ్య 3,48,93,859 మంది. ఇది మొత్తం భారత

దేశంలో పనిచేసే జనాభాలో 8.67%. వీరిలో అక్షరాస్యులు 1 కోటీ 50 లక్షలమంది అంటే 42.85%. ఐతే కొద్దోగొప్పో ఇంగ్లీషు వాడగలిగినవాళ్లు (గ్రాడ్యుయేట్లూ పోస్టుగ్రాడ్యుయేట్లూ) 16 లక్షల 86 వేల104 మంది అంటే 4.85% మాత్రమే. తెలుగు రాష్ట్రాలలోని మొత్తం పనివారిలో 80.74 శాతం గ్రామీణ ప్రాంతాలకు చెందగా 19.26 శాతం మాత్రమే పట్టణ ప్రాంతాలవారు. స్థూల జాతీయ ఉత్పత్తికి తోడ్పాటునందించే పనివారిలో 34.33 శాతం గ్రాడ్యుయేట్లు గ్రామీణ ప్రాంతంనుండే. భారతదేశంలో ప్రతి ఏటా 15 లక్షలమంది ఇంజనీర్లు తయారవుతున్నారు. ఐతే వారిలో 20% మాత్రమే ఉద్యోగాలు పొందగలుగుతున్నారు. భారతదేశంలో 2011-12 సంవత్సరంలో మొత్తం నిరుద్యోగులలో 30 శాతం మంది గ్రాడ్యుయేట్లే ఉన్నారు. భారతదేశంలో పనివారిలో నిరుద్యోగ రేటు 9.4 శాతం కాగా, యువతలో ఇది 20% గా అంచనా. ఇంజనీరింగ్ గ్రాడ్యుయేట్లలో షుమారు 80% మంది నిరుద్యోగులే. భారతదేశపు 2013 జాతీయ ఉపాధి నివేదికలో ఇంజనీర్లలో 21% మాత్రమే వాస్తవానికి ఉద్యోగాలు పొందినవారు. భారతదేశంలో యూనివర్సిటీ విద్యార్థులలో 16% మాత్రమే సాంకేతిక విద్యను అభ్యసించినవారు. ఆంగ్లం-మాట్లాడే జనాభా పెద్దగా ఉందనుకుంటున్న భారతదేశం, వ్యాపార వాణిజ్యసేవలతోపాటు సమాచార సాంకేతిక సేవలకూ, సాఫ్ట్వేర్ కార్మికులకూ ప్రధాన ఎగుమతిదారు. ఆయితే ఈ సేవలకు ఇంగ్లీషు మాట్లాడే దేశాలకంటే ఇంగ్లీషేతర దేశాలే ప్రధాన ఆధారం.

స్థూలజాతీయోత్పత్తి ఆధారంగా (2011-12) దేశంలో నాల్గవ అభివృద్ధి చెందిన రాష్ట్రం ఆంధ్ర ప్రదేశ్. రాష్ట్రంలో ఆర్థికాభివృద్ధి ప్రధానంగా వ్యవసాయం, పరిశ్రమలూ సేవా రంగాల ద్వారా జరుగుతుంటుంది. రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఆహార ప్రాసెసింగ్, సాఫ్ట్వేర్ ఎగుమతులు, ఆర్థిక సేవలూ, ఎలక్ట్రానిక్స్, విద్యుత్తు, వస్త్రాలూ పర్యాటక రంగాలు ప్రధానమైనవి. ప్రస్తుతం స్థూలరాష్ట్రజాతీయోత్పత్తి 464, 184 కోట్లు. వ్యవసాయాధారిత ఉత్పత్తులద్వారా 87,096 కోట్లూ (19.04%), పరిశ్రమలు గనుల తవ్వకంద్వారా 1,08,000 కోట్ల రూపాయలు (23.61%), సేవారంగంద్వారా 2,62,256 కోట్ల రూపాయల (57.34%) సంపదను మన పనివారు సృష్టిస్తున్నారు. సుమారు వెయ్యి కిలోమీటర్ల పొడవున్న తీరప్రాంతంతో భారతదేశ మొత్తం సముద్ర ఉత్పత్తులలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ భాగస్వామ్యం 22 శాతంపైగానే (7500 కోట్లు), స్థూలజాతీయోత్పత్తి దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థకు అద్దంపడుతుంది. మొత్తం స్థూలజాతీయోత్పత్తికి వ్యవసాయం, పరిశ్రమలు, సేవలు అనేవి మూడు ప్రధాన అంగాలు. వ్యవసాయ అనుబంధ ఆర్థిక వనరులకింద పాడిపంటలూ, చేపలపెంపకం, అడవులూ, గనుల తవ్వకం మొదలైనవాటినుంచి వచ్చే రాబడి కాగా పరిశ్రమలకింద వస్తువుల తయారీ, విద్యుత్ ఉత్పత్తి, నిర్మాణాలు మొదలైనవి ఉంటే, సేవలకింద ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలు, సమాచార, రవాణా, ఆర్థిక, ఇంకా వస్తూత్పత్తి లేని ఇతర ఆర్థికవనరులకుసంబంధించిన కార్యకలాపాలు ఉంటాయి.

జాతీయ నమూనా అధ్యయన కార్యాలయం (ఎన్ఎస్ఎస్ఓ) 2011-12లో నిర్వహించిన సర్వే ప్రకారం భారతదేశంలో మొత్తం శ్రామిక శక్తి (అన్ని వర్గాల ఉద్యోగస్థులను కలుపుకొని) 47.41 కోట్లు. ఐతే, వీరిలో 40 కోట్లకు పైగా గ్రామీణ ప్రాంతంలోనే ఉన్నారు. ఇది ప్రపంచంలోనే 2వ స్థానం. వృత్తి పరంగా చూస్తే, వీరిలో 49% వ్యవసాయంలో, 20% పరిశ్రమలలో, 31% సేవారంగంలో ఉన్నారు. భారతదేశంలో గ్రామీణ జనాభా 68.84%. వ్యవసాయాధారిత స్థూల జాతీయ ఉత్పత్తిలో ప్రపంచంలోనే అగ్రస్థానంలో ఉన్న దేశం మనది. 2014 సిఐఏ ఫాక్టుబుక్ ప్రకారం, భారత దేశపు వ్యవసాయ రంగంలో స్థూల జాతీయ ఉత్పత్తుల విలువ 25 లక్షల కోట్ల రూపాయిల పైనే. ఇది మన దేశ స్థూల జాతీయోత్పత్తిలో సుమారు 18 శాతం. పరిశ్రమల రంగంలో స్థూల జాతీయ ఉత్పత్తుల విలువ 33 లక్షల కోట్ల రూపాయిలు అంటే స్థూల జాతీయోత్పత్తిలో 31 శాతం పైనే. ఇక సేవారంగంలో స్థూల జాతీయ ఉత్పత్తుల విలువ 79.46 లక్షల కోట్ల రూపాయిలు ఇది స్థూల జాతీయోత్పత్తిలో 51 శాతం.

4.1 అక్షరాస్యత-భాష-స్థూలజాతీయఉత్పత్తి:

2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం, 125 కోట్ల మంది ఉన్న మన దేశంలో అక్షరాస్యుల సంఖ్య 56.1 కోట్లు. వీరిలో 52% 'ప్రాథమిక' స్థాయి దాటనివారే. అట్లాగే, 30.20%మంది సెకండరీ స్థాయిని మించనివారు. ఇక మొత్తం అక్షరాస్యులలో 4 కోట్లమంది మాత్రమే 'పట్టభద్రులు'. అంటే, భారతదేశం మొత్తం జనాభాలో వీరు 6.59% శాతం మాత్రమే. సాంప్రదాయికత మేళవించిన ఆధునిక వ్యవసాయం, హస్తకళలూ, విస్తృత ఆధునిక పరిశ్రమలూ పలు రకాల సేవలూ కలిగిన వైవిధ్య భరితమైన భారతదేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ ప్రపంచంలోనే బహు అరుదు. మన శ్రామిక వర్గంలో సగం వ్యవసాయంలోనే ఉంది. ఐతే మన ఆర్థికాభివృద్ధికి వ్యవసాయేతర సేవలు ప్రధాన కారణమవుతున్నాయి. మన శ్రామికశక్తిలో ఒక వంతు ఉద్యోగులతో భారతదేశపు స్థూలజాతీయ ఉత్పత్తిలో దాదాపు నాల్గింట రెండు వంతులవరకూ సేవారంగంద్వారా సమకూడుతోంది. శ్రామిక శక్తిలో మిగిలిన ఒక వంతు వివిధ పరిశ్రమలలో వస్తూత్పత్తిలోనూ గనులతవ్వకంలోనూ ఉంటూ స్థూలజాతీయ ఉత్పత్తికి నాలిగింట ఒక భాగాన్ని అందిస్తున్నారు.

ఆర్థిక శాస్త్ర సిద్ధాంతాలలో 'మూడు విభాగాల సిద్ధాంతం' అని ఒకటి ఉంది. అది ఆర్థిక వ్యవస్థను మూడు విభాగాలుగా విభజిస్తుంది, మొదటిది ప్రాకృతిక వనరులనుండి ముడి పదార్థాల వెలికితీత, రెండవది ముడిపదార్థాలనుండి ఉత్పత్తుల తయారీ, మూడవది సేవలు:

ఆర్థిక వ్యవస్థకు మొదటి రంగంలో జీవనాధారమైన వ్యవసాయం, పాడి ఇతర ఆహార ఉత్పత్తులూ. అటవీ వనరులు, వేట, మేత, ఆహార సేకరణ, చేపలపెంపకం, గనులతవ్వకం మొదలైనవి ఉన్నాయి.

ఆర్థిక వ్యవస్థ రెండవ రంగంలో వస్తూత్పత్తి ప్రధానం. వస్తువుల తయారీ, ఉత్పాదనా ప్రక్రియలతో నిర్మాణాలూ, లోహాలనుంచి వస్తు వాహనాల తయారీ, వస్త్ర ఉత్పత్తి, రసాయన, ఇంజనీరింగ్ పరిశ్రమలలో వస్తువుల తయారీ, విద్యుత్తు తయారీ దానీ వినియోగాలు, మద్యపానీయాల తయారీ, నౌకానిర్మాణం, భవన నిర్మాణాలూ మొదలైనవి ఉన్నాయి.

ఆర్థిక వ్యవస్థ తృతీయ రంగం సేవా పరిశ్రమగా గుర్తించవచ్చు. ఈ రంగం సాధారణ జనాభాకూ భిన్న వ్యాపారాలకు కావాల్సిన సేవలను అందిస్తుంది. ఈ రంగంలో కార్యకలాపాలు చిల్లర, టోకు అమ్మకాలు, ముద్రణా, రవాణా, పంపిణీ ఇంకా వినోదం (చలనచిత్రాలు, టెలివిజన్, రేడియో, సంగీతం, సినిమాహాళ్లు మొదలైనవి), గుమస్తా సేవలు, ప్రసారమాధ్యమాలూ, ఇన్సూరెన్స్, బ్యాంకింగ్, పర్యాటకం, రెస్టారెంట్లూ హోటళ్లూ, ఆరోగ్యం–సంరక్షణ, విద్య ఇంకా న్యాయసంబంధ లావాదేవీలు ఉంటాయి. అభివృద్ధిచెందుతున్న దేశాలలో ఉద్యోగావకాశాలు పెరుగుదలకు ఈ రంగమే ప్రధాన ఆకర్షణ.

మన చుట్టూతా ఉన్న ఆర్థిక వనరుల ఆధారంగా శ్రమ శక్తితో సంపదను సృష్టిస్తాం. సంపద సృష్టికి మనం చేసే ప్రతి పనిలోనూ ఏదో ఒక జ్ఞానం ఎంతో కొంత అవసరం అవుతుంది. సంపదను సృష్టించే ప్రతి పనిలోనూ శ్రమే ప్రధాన సాధనం. ఈ శ్రమకు ఆధారం జ్ఞానం. ఆ జ్ఞానం మనకు అనుభవంద్వారా వస్తుంది. ఈ అనుభవం ఇంటా బైటా, చదువుతోనూ చదువులేకుండానూ సంపాదించవచ్చు. సాంప్రదాయకంగానూ వారసత్వంగానూ వచ్చిన జ్ఞానానికి చదువు తోడైతే వచ్చే జ్ఞానంతో తక్కువకాలంలో ఎక్కువ సంపదను సులువుగా సృష్టించే వీలు కలుగుతుంది. ఈ చదువుకి భాష ఆధారం. అంటే భాషతో జ్ఞానార్జన జరుగుతుంది. ఈ భాష మన మాతృభాష అయితే జ్ఞానార్జన సులువు అవుతుంది. ఇది మళ్లీ నేర్చుకోవాల్సిన అవసరం ఉండదు. దీనితో తరగతి గది సహజంగా అనిపిస్తుంది. మన రాష్ట్రంలో పనిచేస్తున్నవారు ఏయే భాషలు వాడుతూ సంపద సృష్టిస్తున్నారో తెలుసుకోవడానికి ఈ కింద చూపిన పట్టిక చూస్తే తెలుస్తుంది. ఈ పట్టికలో ఇచ్చిన ఆర్థిక వనరులూ (నిలువుగడి–2), సంఖ్యలూ (3–10 నిలువగడులలో) 2001–2011 సంవత్సరాల జనాభా గణాంకాలనుండి తీసుకున్నవి. ఈ పట్టికలో మన తెలుగు రాష్ట్రాలలో స్థూల రాష్ట్ర ఉత్పత్తీ, దాన్ని సృష్టించిన పనివారూ (వ్యవస్థిత అవ్యవస్థిత రంగాలలోనూ), ఆ పనివారల చదువుల స్థాయికి సంబంధించిన గణాంకాలూ ఉన్నాయి.

వీటి ఆధారంగా ఎవరెవరు ఎంతెంత సంపదను సృష్టించారో తేలికగా కనుక్కోవచ్చు. మొత్తం పనివారిలో నిరక్షరాస్యులు 32.50 శాతం. గ్రాడ్యుయేషనూ అంతకంటే ఎక్కువచదివిన పనివారి శాతం 15.48 మాత్రమే. వివిధ ఆర్థిక వనరుల కార్యకలాపాలలో పాల్గొన్న గ్రాడ్యుయేట్లైనవారి సంఖ్యలూ శాతాలు 8వ నిలువగడిలో కనిపిస్తాయి. గ్రాడ్యుయేట్ అయిన పనివారు తాము చేసేపనిలో ఎంతో కొంత ఇంగ్లీషును వాడివుంటారు. అంటే 15.48శాతం మంది తాము చేసేపని ఇంగ్లీషు వాడి చేసివుంటారని అనుకుందాం.

ఇక, తెలుగు రాష్ట్రాల ఆదాయానికి షుమారు లక్షన్నర కోట్లు సంపాదించిపెట్టే వ్యవసాయ అనుబంధ ఆర్థిక వనరులలో నేలను చదును చేసి, దుక్కి దున్ని, నీరు పెట్టి, నారు పోసి, నాట్లు వేసి, కలుపు తీసి, ఎరువు వేసి, మందు చల్లి, పంట కోసి మార్కెట్లకు తరలించే పనిచేసే పనివాళ్లు తెలుగునో మరో మాతృభాషనో వాడతారు కానీ ఇంగ్లీషు కాదు. ఈ రంగంలో గ్రాడ్యుయేట్లైనవారుకూడా మాతృభాషలను వాడతారేగానీ ఇంగ్లీషును వాడరు. ట్రాక్టరుతో దున్నినా, రసాయనిక మందులు వేసినా, ఆధునిక ఎరువులు వేసినా అన్నీ మాతృభాషలను వాడుతూనే గానీ ఇంగ్లీషుని వాడుతూ పనిచేయరు. ట్రాక్టరుతో దున్నడానికి ఇంగ్లీషు అవసరంలేదు. ఈ పనిలో ఇంగ్లీషునుంచి అరువు తెచ్చుకున్న కొన్ని పదాలు వాడినంతమాత్రాన ఇంగ్లీషు వచ్చు అని కాదు. అయితే, ట్రాక్టరు తయారీలో ఇంగ్లీషు వాడలేదా అంటే వాడివుండవచ్చు కానీ అది తయారీ మరమ్మతుల కింద వస్తుంది. అక్కడ దాని తయారీలో పాలుపంచుకున్న ఇంజనీర్లూ సైంటిస్టులూ 5.43 శాతంమంది(3వ వరుస) ఇంగ్లీషు వాడినవారిలో భాగమే.

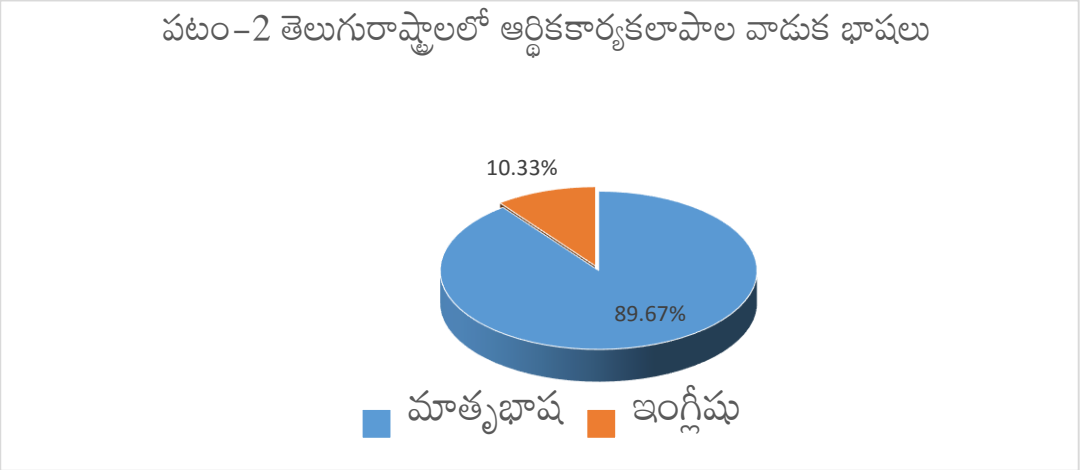

తెలుగురాష్ట్రాలలో ఉన్న మొత్తం 1 కోటీ 7 లక్షల 77 వేల 950 మంది ఉద్యోగులలో 32.50 శాతం మంది నిరక్షరాస్యులే. ఇక మిగిలిన 67.50 శాతం అక్షరాస్యులలో 15.48 శాతం మాత్రమే గ్రాడ్యుయేటూ ఆ పైన చదువుకున్నవారు. అంటే నిరక్షరాస్యులనూ గ్రాడ్యుయేట్లుకాని అక్షరాస్యులనూ(52.02%) కలుపుకుంటే మొత్తం 84.52 శాతం ఉద్యోగులు మాతృభాషను మాత్రమే వాడగలిగినవారు. వీరిలో మెట్రిక్ చదివిన 22.95 శాతం మందికి మాత్రమే కొద్దోగొప్పో ఇంగ్లీషు భాషతో పరిచయం ఉంది. ఇక స్థూలరాష్ట్ర ఉత్పత్తికి తోడ్పడుతున్న ఉద్యోగులలో గ్రాడ్యుయేట్లను(15.48%) మాత్రమే కొంతవరకూ ఇంగ్లీషు వాడగలిగినవారిగా గుర్తించవచ్చు. ఐతే, వ్యవసాయ అనుబంధ శాఖలలోనూ, తయారీ మరమ్మత్తులలోనూ, నిర్మాణరంగంలోనూ, హోటళ్లు – రెస్టారెంట్లలోనూ, టోకు వ్యాపారం, చిల్లర వర్తకం, ఇంకా రవాణా, నిల్వలూ సమాచార ప్రసారాలు మొదలైనరంగాలలో గ్రాడ్యుయేట్లైన పనివారు కూడా తెలుగే వాడతారని అనుకోవడం సమంజసమే. ఎంతలేదనుకున్నా గ్రాడ్యుయేట్ పనివారలలో మూడింటి ఒక వంతు (15.48%/3 = 5.16%) తెలుగే (మాతృభాష) వాడతారనుకుంటే, తెలుగురాష్ట్రాల స్థూలరాష్ట్ర ఉత్పత్తి

షుమారు 90 (=84.52+5.16%) శాతం తెలుగుభాష వాడుక ద్వారానే సమకూరుతోందని అని ఈ పట్టిక నిరూపిస్తోంది.

ఇక కింద చూపిన పట్టిక, భారతదేశంలో వివిధ ఆర్థిక కార్యకలాపాలలో పాలుపంచుకొని మాతృభాషలూ ఇంగ్లీషూ ఎంతెంత వాడి ౪౮ లక్షల ౭౯ వేల కోట్ల విలువ (2010-11 మార్కెట్ ధరలలో దీని విలువ 78 లక్షల 77 వేల 947 కోట్లు) చేసే దేశ స్థూలజాతీయోత్పత్తి సృష్టికి కారణమయ్యారో తెలుపుతోంది. 2010-11 స్థూల జాతీయోత్పత్తి సాధనలో పాల్గొన్న మొత్తం పనివారలలో గ్రాడ్యుయేట్లైన పనివారు 14.83 శాతం కాగా నిరక్షరాస్యుల మొత్తం 25.50 శాతం. ఇక మిగిలినవారు (ప్రాథమిక విద్య, సెకండరీవిద్యా స్థాయి వారు 59.63 శాతం. గ్రాడ్యుయేట్లు కాక మిగిలినవారు మొత్తం 85.13 శాతం. స్థూల జాతీయోత్పత్తిలో వీరి మొత్తం తోడ్పాటు 82.73 శాతం. అంటే స్థూల జాతీయోత్పత్తిలో 17.26 శాతం మాత్రమే ఇంగ్లీషు ద్వారా సమకూరుతోంది.

ఆర్థిక కార్యాచరణ ద్వారా (2004-05 స్థిరాంక ధరలలో) ★స్తూలజాతీయోత్పత్తి= స్థూజాఉ ముందస్తు అంచనాలు కోట్ల రూ.లలో (2011). వ్యవసాయ అను.= వ్యవసాయం, పశుపాలన, చేపల పెంపకం. గ్రా. ఐన= గ్రాడ్యుయేట్లు ఐన; గ్రా. కాని= గ్రాడ్యుయేట్లు కాని; గ్రా.ఏతర= గ్రాడ్యుయేట్లు కాక మిగిలిన పనివారు;

అక్షరాస్యతలో వెనుకబాటుతనం:

36 రాష్ట్రాలూ కేంద్రపాలితప్రాంతాలలో మనది 32వ స్థానం. అది భారత సగటుకంటే 7 స్థానాల కింద. అక్షరాస్యతలో వెనుకబాటుతనానికి రాష్ట్ర ఆర్థిక వెనుకబాటుతనం కారణంకాదు. తెలుగు రాష్ట్రాల స్తూలజాతీయోత్పత్తి భారతరాష్ట్రాలలో రెండు మూడుస్థానాలకు పోటీపడుతోంది. తెలుగు రాష్ట్రాలలో ఇంగ్లీషు మాధ్యమం 1981-1991 మధ్యన ప్రవేశపెట్టడం మొదలుపెట్టారు. అప్పటిదాకా మధ్యస్థంగా ఉన్నా 1991 నుండి నానాటికి తీసికట్టుగా మారి జాతీయ సగటు కంటే తగ్గి ప్రతి దశాబ్దం కిందికి జారుతూ ఇప్పుడు తెలుగురాష్ట్రాలు దక్షిణాది రాష్ట్రాలన్నిటికంటే తక్కువ అక్షరాస్యత కలిగివుండడమే గాక, అక్షరాస్యతలోనూ అభివృద్ధిలోనూ అట్టడుగునవున్న బీమారు (బీహారు, మధ్యప్రదేశ్, అరుణాచలప్రదేశ్, రాజస్థాన్, ఉత్తరప్రదేశ్) రాష్ట్రాలవరుసలో చేరింది. ఇంకా చెప్పాలంటే మనపక్కనే ఉన్న ఒడిశా కంటే తక్కువలోకి దిగిపోయాం. మరి కారణం ఏమిటోనని వేదికితే అక్షరాస్యతలో మన తగ్గుబాటు ఇంగ్లీషు మాధ్యమం ప్రవేశంతో మొదలైనట్లు తెలుస్తోంది. అంటే అక్షరాస్యతలో తక్కువ ఆర్థికంలో ఎక్కువను ఎట్లా అర్థంచేసుకోవాలి.

పట్టిక-6 తెలుగు రాష్ట్రాల (ఆంధ్రప్రదేశ్) అక్షరాస్యత స్థాయి భారతదేశ సగటు అక్షరాస్యత స్థాయితో తులనం

జనాభా దశకం	భా.దే. అక్షరాస్యత%	సగటు రాంకు	తె.రా.ల లో అక్షరాస్యత%	తె.రా.ల రాంకు	దేశ–రాష్ట్ర రాంకుల తేడా
1951	18.33	(10)	–	–	–
1961	28.30	(14)	21.19	(21)	–06
1971	34.45	(15)	24.57	(25)	–10
1981	43.57	(18)	35.66	(23)	–05
1991	52.21	(24)	44.08	(28)	–04
2001	64.84	(23)	60.47	(29)	–06
2011	74.04	(25)	67.66	(32)	–07

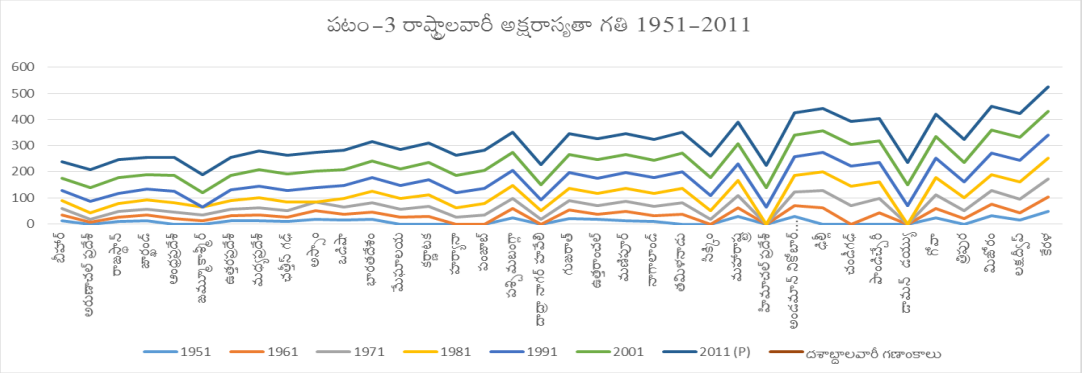

అక్షరాస్యతలో అట్టడుగున నిలిచిపోవడానికి కారణం, విస్తరిస్తున్న ఇంగ్లీషు మాధ్యమమేనని తెలుస్తోంది. పాఠశాలవిద్యలో తెలుగురాష్ట్రాలలో (2002) ప్రతి పది ప్రాథమిక పాఠశాలలలోనూ ఒకటి ఇంగ్లీషు మాధ్యమంకాగా (7,490 :: 74,654), ప్రాథమికోన్నత పాఠశాలలలో ప్రతి ఐదింటిలోనూ ఒకటి ఆంగ్లమాధ్యమమే (5258 :: 26075). ఇక, మాధ్యమిక పాఠశాలలలో ప్రతి నాలిగింటిలోనూ ఒకటి ఇంగ్లీషు మాధ్యమంకాగా (3,063::11,801), మాధ్యమికోన్నత పాఠశాలలలో ప్రతి రెండింటిలోనూ ఒకటి ఆంగ్ల మాధ్యమ పాఠశాలే (1,445::2,689). భారతదేశపు సగటు అక్షరాస్యత కంటే తక్కువలో ఉన్న రాష్ట్రాల జాబితాలో తెలుగు రాష్ట్రాలతోపాటు మొత్తం పది ఉండగా, ఈ పదిలో ఏడు ఆంగ్లమాధ్యమాన్ని అతిగా విస్తరించుకుంటున్నవే (బిహార్, ఝారఖండ్, ఆంధ్ర ప్రదేశ్, జమ్మూకశ్మీర్, మధ్య ప్రదేశ్, అస్సాం, ఒడీశా). అంటే అక్షరాస్యత తగ్గుదలకూ ఇంగ్లీషు మాధ్యమ విస్తరణకూ సాపేక్ష సంబంధం కనబడుతోంది. దీనికి ప్రధాన కారణం అంచెలంచెలుగా ప్రాథమిక స్థాయినుండి ప్రాథమికోన్నత, మాధ్యమిక, మాధ్యమికోన్నత స్థాయికి వెళ్లే ప్రతిచోటా బడిమానేసే పిల్లల శాతం(15%, 28%, 46%) గణనీయంగా పెరిగిపోతోంది. భారతదేశంలోని వివిధ రాష్ట్రాలలో ఇంగ్లీషూ–మాతృభాషా మాధ్యమ పాఠశాలల నిష్పత్తీ, అక్షరాస్యత, స్థూలజాతీయోత్పత్తి,

జనాభా స్థాయి కొలమానాలను పోల్చిచూస్తే రాష్ట్రాలలో అక్షరాస్యత తరుగుదలకు కారణాలలో ఒకటి విస్తరిస్తున్న ఇంగ్లీషు మీడియం అని కింద ఇచ్చిన పట్టికలో చూస్తే తెలుస్తుంది. జనాభాలో పెద్దవి కావటం, స్థూలజాతీయోత్పత్తిలో తక్కువగా ఉండటం జాతీయ స్థాయిలో అక్షరాస్యత తరుగుదలకు కొంతవరకు కారణమయినా, ఇంగ్లీషు మాధ్యమ విస్తరణకూడా ఒక ప్రధాన కారణంగా కనిపిస్తోంది. దేశ అక్షరాస్యత సగటు కంటే తక్కువ స్థాయిలో ఉన్న 11 రాష్ట్రాలలో 10 (బిహార్, రాజస్థాన్, ఝారఖండ్, ఆంధ్ర ప్రదేశ్, జమ్మూకశ్మీర్, ఉత్తర ప్రదేశ్, మధ్య ప్రదేశ్, ఛత్తీసగఢ్, అస్సాం, ఒడీశా) అధిక జనాభా గలిగిన (I వ శ్రేణి) రాష్ట్రాలే. ఆయితే సగటు స్థాయికంటే ఎగువ స్థాయిలో ఉన్న రాష్ట్రాలలో కూడా 10 (కర్ణాటక, గుజరాతు, పంజాబు, మహారాష్ట్ర, పశ్చిమబంగ్లా, ఉత్తరాఖండ్, హర్యాణా, ఢిల్లీ, తమిళనాడు, కేరళ) I వ శ్రేణి జనాభా రాష్ట్రాలు ఉన్నాయి. ఇక అక్షరాస్యత తక్కువ ఉన్న రాష్ట్రాలలో కూడా స్థూలజాతీయోత్పత్తి లో పైస్థాయి రాష్ట్రాలైన ఉత్తరప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్, రాజస్థాన్, మధ్యప్రదేశ్లు ఉన్నాయి. అంటే అధిక జనాభాగానీ స్థూల జాతీయోత్పత్తి స్థాయి గానీ అక్షరాస్యత తరుగుదలకు నిర్ణయాత్మకం కాదని తెలుస్తోంది.

ఇం.మా. = ఇంగ్లీషు మాధ్యమం, మా.మా.= మాతృభాషామాధ్యమం; I=కోటి జనాభా దాటిన రాష్ట్రాలు; II=కోటి జనాభా దాటని రాష్ట్రాలు; III=పదిలక్షల జనాభాదాటని రాష్ట్రాలు; స్థూజాఉ= స్థూలజాతీయోత్పత్తి లక్షలకోట్లలో;

ఫిలిఫీన్సు సాహితీవేత్త శాన్ జువాన్ ఇంగ్లీషుభాష గురించి చెబుతూ, ఇంగ్లీషు మధ్యవర్తిత్వం ద్వారానే ఫిలిప్పిన్సు అమెరికీకరణం జరిగిందని అంటారు. ఇదంతా అక్షరాలా విద్యా, వ్యాపార, ప్రభుత్వ రంగాలలో అధికారిక మాధ్యమంగా ఆంగ్లం విస్తరించటం ద్వారానే జరిగింది. సామాన్య పౌరులను, వారి మూలాల నుండి విడగొట్టి ఆంగ్లో–సాక్సన్ ఆధిపత్యానికి తలవంచి సేవలు అందించే మధ్యతరగతి బుద్ధిజీవులను సృష్టించేందుకు వీలుగా ఆంగ్లభాష ఒక ఉపకరణంగా ఆశ, ఆకాంక్షలే ఆలంబనగా ఆంగ్ల మాధ్యమ బోధనా వ్యూహం రూపొందించబడింది.

4.2 వలసవాదాలు- భారతదేశంలో వలసలు:

భారతదేశంలో వలసలగురించిన జనాభా గణాంకాలు (భారతదేశం, 2001 ప్రభుత్వం) కొన్ని ముఖ్యమైన నిజాలను తెలుపుతున్నాయి. వలసల గురించిన అనేక విషయాలు భాషాపరమైన పునరావాసం వారి స్థితిగతులగురించి అర్థం చేసుకోడానికి ఎంతో ముఖ్యమైనవి. బహుభాషా దేశంగా పేరుపొందిన మనదేశంలో, భాషకు సంబంధించినంతవరకూ జనాభా వలసల అధ్యయనం దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల్లోని భాషలూ వారితో పాటు సమాజ స్థితిగతులను అర్థం చేసుకోవడానికి పనికివస్తుంది. దేశంలో, ముఖ్యంగా పలు రాష్ట్రాల్లో వేగవంతమైన ఆర్థికాభివృద్ధి, ముఖ్యంగా వస్తువుల తయారీ, సమాచార సాంకేతిక, సేవా రంగాలలో పనిచేసేందుకు వలసవెళ్ళే జనం వారి భాషలగురించిన సమాచారం సందర్భోచితం

అవుతుంది. భారతదేశంలో వలసపోయేవారు ఎక్కువనీ, అందుకని ఇంగ్లీష్ వంటి ఒక సాధారణ ఉమ్మడి భాష ఒకటి అవసరమనీ తరచు మనం వింటుంటాం. అయితే, జనాభా గణాంకాల (2001) ప్రకారం, ఈ వలసలలో సుమారు 85% రాష్ట్ర పరిధులకే పరిమితంకాగా రాష్ట్రాల మధ్య వలసలు 13% మాత్రమేనని తెలుస్తోంది. ఇక దేశం వెలుపలి నుండి వలసలు 2% మాత్రమే. మరొక అధ్యయనంలో అంతర రాష్ట్రీయ వలసలు పొరుగునున్న రాష్ట్రాలకే ఎక్కువ పరిమితం. పనీ లేదా ఉపాధి అనేది 3% సందర్భాల్లో మాత్రమే వలసలకు కారణంగా ఉంది. ఇట్లాంటి వాస్తవాలు వలసదారుల భాషలలో ఎట్లాంటి గణనీయమైన మార్పునూ కలిగించటంలేదు. అందుకే, విద్యాబోధనలో ఒక సాధారణ ఉమ్మడి మాధ్యమంగా ఆంగ్లం అవసరం అనే వాదనకు ఎట్లాంటి ఆధారమూ లేదు.

4.3 అంతర్జాతీయ వలసలు:

విదేశీయ భారతీయ వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ (MOIA) ప్రకారం, భారతదేశం ప్రపంచంలోకెల్లా రెండవ అతి పెద్ద ప్రవాసుల దేశం. దాదాపు 110 దేశాలలో 25 మిలియన్ల మంది నివసిస్తున్నారు. ప్రవాస భారతీయులలో దేశాంతరం వెళ్లిన భారతీయులు, భారత సంతతివారు అని రెండురకాలు. ఇటీవల వలసలలో అధిక నైపుణ్యం గలిగిన విద్యావంతులు కొంతవరకూ ఉన్నా నైపుణ్యం లేనివారూ, ఎంతోకొంత వృత్తి నైపుణ్యం కలిగినవారే ఎక్కువ శాతం. ప్రవాసభారతీయులనుండీ భారతదేశానికి వచ్చే రాబడిలో వీరిదే ఎక్కువ శాతం. భారతదేశం నుండి అంతర్జాతీయ వలసలు: ప్రధాన ప్రాంతాలవారీగా కింది పట్టికలో చూడవచ్చు.

క్ర.సం.	పట్టిక-9 భారతదేశం నుండి అంతర్జాతీయ వలసలు	ప్రాంతాలవారీ %
1.	గల్ఫ్ కోఆపరేషన్ కౌన్సిల్	42%
2.	ఇతర దక్షిణాసియాదేశాలు	21%
3.	యునైటెడ్ స్టేట్స్	12%
4.	కెనడా	4%
5.	యునైటెడ్ కింగ్డమ్	5%
6.	సంయుక్తఐరోపా (మహాబ్రిటన్ కాని)	2%
7.	ఇతరులు	14%

పేజీ 10, భారతదేశంలో బదలాయింపు మార్కెట్, 2010-12

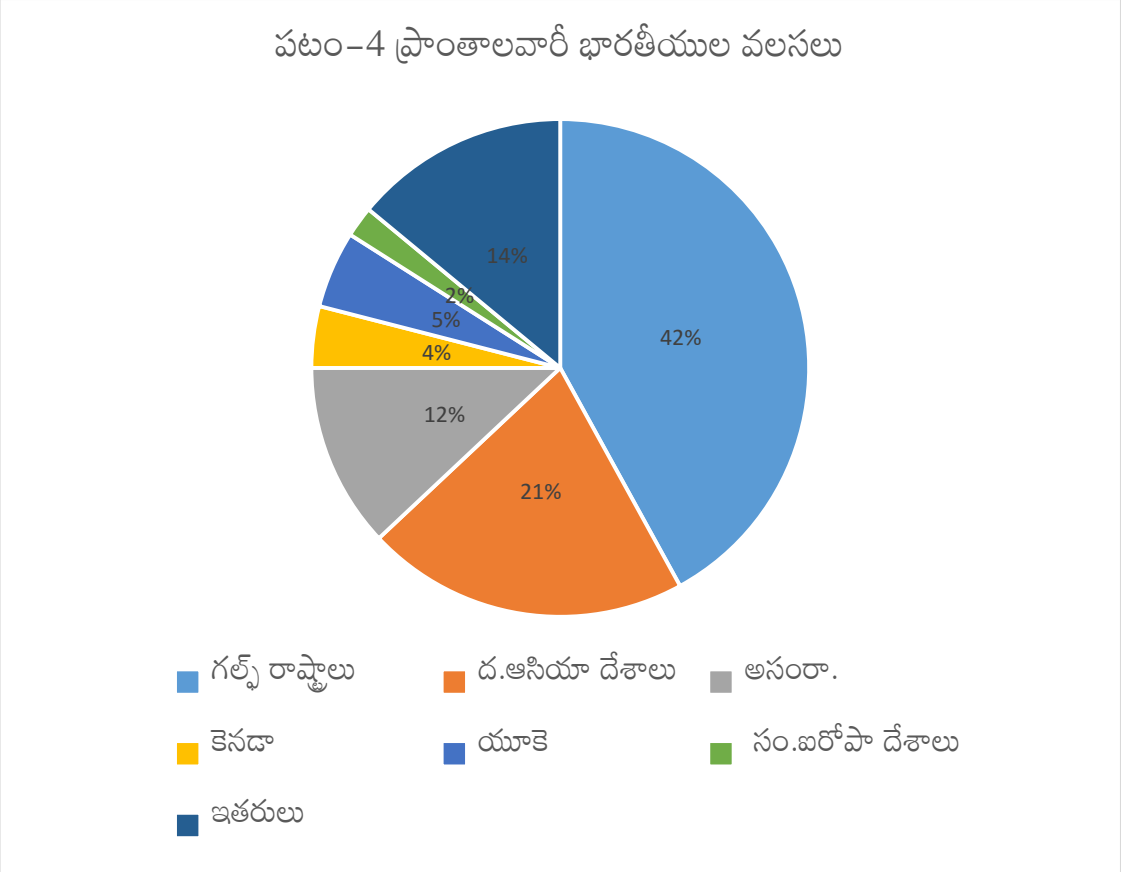

ప్రస్తుతం చాలామంది అనుకొనేది ఇంగ్లీషులో మాధ్యమంలో చదువుకుంటే అమెరికా, ఆస్ట్రేలియా, కెనడా, బ్రిటన్ లాంటి విదేశాలకు వెళ్లి అక్కడ ఉద్యోగాలు చేయవచ్చునని. కానీ ఈ వాదనలో ఉన్న లొసుగును తెలుసుకుంటే ఇది ఎంతటి అర్థరహితమైన వాదనో తెలిసిపోతుంది. ప్రతి ఏడాదీ అమెరికా వెళుతున్నవారిలో 95% మందికి పైగా తాత్కాలికంగా వెళ్లివస్తున్నవారే. వీరివలన అమెరికాకు విపరీతమైన రాబడీ అక్కడి మార్కెట్లకు ఇబ్బడిముబ్బడిగా పెరిగే కొనుగోళ్లూ. ఇదీ అమెరికా వీసా పిచ్చి. చదువుకోసం వెళ్లే మనవాళ్లు ఖర్చుపెట్టేది లక్ష కోట్ల రూపాయలకు పైగానే. గత సంవత్సరం (2015) అ.సం.రా. ఒక కోటీ పధ్నాలుగు లక్షలకు పైగా వీసాలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా విడుదల చేస్తే అందులో 95.35 శాతం తాత్కాలిక వీసాలే. అంటే వివిధ దేశాలనుండి జనం అధికార అనధికార పర్యటనలకో, విద్యా వాణిజ్య వ్యాపారాలకోసమో పోతున్నారు. శాశ్వత వలసవీసాలు వీటిలో 4.65% మాత్రమే. వీటిలో విద్యార్థి వీసాలు (ప్రపంచవ్యాప్తంగా) 6.77లక్షలు (6%) మాత్రమే (ఇక వీటితో ఏటా అమెరికాకు వచ్చే ఆదాయం రెండున్నర లక్షల కోట్లకు పైనే). ఐతే, ఈ మొత్తం వీసాలలో 25% జనాభా కలిగిన ఉత్తర, దక్షిణ అమెరికా ఖండాలూ యూరపు, యూరేశియా దేశాలకు 50 శాతం వీసాలు ఇచ్చి ప్రపంచ జనాభాలో 26% ఉన్న భారతదేశంతో కూడిన దక్షిణమధ్య ఆసియాకు 8.72% వీసాలు మాత్రమే ఇవ్వటం అంటే అమెరికావారి పక్షపాతానికి నిదర్శనం. ఇక విద్యార్థి వీసాలలో 10 నుంచి 15 శాతం (60–70 వేలు) భారత దేశానికి దక్కుతున్నాయి. ఇట్లా అమెరికా వెళ్లగోరే విద్యార్థులలో,

ప్రపంచంలోని పది అగ్రగామి పట్టణాలలో ఎనిమిది మనదేశంలోనివే. ఐతే, ఆశ్చర్యం కలిగించే విశేషం ఏమంటే, మొదటి ఐదింటిలో నాలుగు తెలుగు రాష్ట్రాలలోనే ఉన్నాయి. విజయవాడ, విశాఖపట్నం, చెన్నై, హైదరాబాదు, సికింద్రాబాద్, పూనే, టెహరాన్, బెంగళూరు, కోల్కత, ఢాకా మొ. ఇక మనదేశంనుంచి విద్యార్థులుగా వెళ్లేవారిలో సగంమందికైనా స్కాలర్షిప్పులు వచ్చినా మిగిలినవారి ఫీజులకూ ఉండటానికీ అయ్యే ఖర్చు మొత్తం లక్షకోట్లరూపాయలకుపైనే.

"భారతీయ విద్యార్థులకు ... ఇంగ్లండులో స్కాలర్షిప్పులు పొందడం ఊహించనంతగా కష్టమేకాక ఒక యు.కె. పౌరుడు చెల్లించినదానికంటే మూడు రెట్లు ఎక్కువ రుసుము చెల్లించాలి. అందుకనే ఎక్కువమంది అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాలకు వెళ్లడానికి ఇష్టపడతారు", అని భారతదేశం యొక్క వాణిజ్య, పరిశ్రమల శాఖ మంత్రి, నిర్మల సీతారామన్, ఈ నెల లండన్ లో ఒక కార్యక్రమంలో మాట్లాడుతూ అన్నారు.

క్ర.సం.	పట్టిక-10 అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాల వీసావిధానం (2015)		
1.	మొత్తం వీసాలూ-ప్రాంతాలూ	వర్గాలవారీ వీసా పంపిణీ (శాతం-లోటు)	ప్రపంచంలో ప్రాంతాలవారీ జనాభా
2.	మొత్తం వీసాలు	1,14,23,208	-
3.	తాత్కాలిక వీసాలు	1,08,91,745 (95.35%)	-
4.	వ్యాపారవాణిజ్య వీసాలు	85 లక్షలకుపైగా (85%)	-
5.	విద్యార్థి వీసాలు	6.77లక్షలు (6%)	-
6.	శాశ్వత వలస వీసాలు	5, 31,463 (4.65%)	-
7.	ఉత్తర, దక్షిణ అమెరికా ఖండాలు	44,82,630 (39.24%+26.24)	13%
8.	యూరపు, యూరేశియా	11,15,116 (9.76%-2.25%)	12%
9.	మధ్యధరా దేశాలు	6,39,413 (5.60%,+0.6%)	5%
10.	తూర్పుఆసియా పసిఫిక్-దేశాలు (25ల. చైనాతోసహా)	32,81,441 (28.73%-3.27%)	32%

11.	దక్షిణమధ్యఆసియా (భారతదేశం8.50ల.)	9,95,672 (8.72%-17.28%)	26%
12.	ఆఫ్రికా దేశాలు	3,59,569 (3.15%-8.85%)	12%

4.4. విదేశాలనుంచి రాబడి:

ప్రపంచవ్యాప్తంగా సుమారు యాభై లక్షల మంది భారతీయ పనివారు విదేశాల్లో పనిచేస్తున్నారు వీరిలో 90% గల్ఫ్ దేశాలలోనూ ఆగ్నేయ ఆసియాలోనూ ఉన్నారు. ఇక, 2014 లెక్కలప్రకారం దాదాపు 8.04 లక్షల మంది పనివారు భారతదేశం నుండి విదేశాలకు వలస వెళ్లారు. వీరిలో 3.29 లక్షలమంది సౌదీ అరేబియాకు, 2.24 లక్షలమంది సంయుక్త అరబ్బు అమీరేట్లకు(యు.అ.ఎ.), 0.75 లక్షలు ఖతర్ కూ, 0.51 లక్షలమంది ఒమాన్ కు, 0.22 లక్షలమంది మలేషియాకు వెళ్లారు. మిగిలిన ఒక లక్షా మూడు వేలమంది అమెరికా, కెనడా, ఆస్ట్రేలియా, మొదలైన దేశాలకు వెళ్లారు. ఇట్లా వెళ్లినవారిలో ఎక్కువగా ఉత్తర ప్రదేశ్, ఆంధ్ర ప్రదేశ్, బీహార్, కేరళ, తమిళనాడు, మొదలైన రాష్ట్రాలవారే ఉన్నారు.

మనదేశంనుండి విదేశాలకు భారతీయ సేవల ఎగుమతుల గణనీయమైన పాత్ర చాలా ప్రాముఖ్యాన్ని సంతరించుకుంది. ఐతే విదేశాలలోని భారతీయులు దేశానికి పంపే ఆర్థికవనరుల సంపదను అంతగా ఎవరూ పట్టించుకోలేదు. భారతదేశం ప్రపంచంలోనే అత్యధిక వలసవాసుల చెల్లింపులను స్వీకరించే దేశాలలో ఒకటిగా ఉంది. వ్యక్తిగత చెల్లింపులూ లేక బదిలీలు స్థూల జాతీయోత్పత్తికి నికరంగా 4% సంపాదించిపెడుతున్నాయి.

2012 లో భారతదేశానికి చేరిన నికర వ్యక్తిగత చెల్లింపులు సుమారు 4 లక్షల74 వేల 565 కోట్ల వరకూ ఉంది. ఇది తెలుగురాష్ట్రాల స్తూలజాతీయోత్పత్తిలో సగం.

ఈ విషయంలో, సాంప్రదాయకంగా గల్ఫ్ దేశాలనూ ఉత్తర అమెరికాని రెండు ఆర్థిక ప్రాబల్యంగల ప్రదేశాలుగా గుర్తించాలి. ఉదాహరణకు 2008-09లో భారతదేశానికి వచ్చిన చెల్లింపుల-స్వీకరణ సర్వే ఆధారంగా చేసిన అంచనాలు ఇట్లా ఉన్నాయి:

క్ర.సం.	పట్టిక-11 ప్రవాస భారతీయుల వలస దేశం	చెల్లింపుల %
1.	గల్ఫ్ దేశాలు	30.80%
2.	ఉత్తర అమెరికా	29.40%

3.	యూరోప్	19.50%
4.	ఇతర దేశాలు	20.30%

అయితే, అ.సం.రా. కెనడా, యూరోప్ వలసపోయినవారు అధిక నైపుణ్యం కలవారు అనీ మరోవైపు, గల్ఫ్ దేశాలకు వలసపోయినవారు ఎక్కువగా అర్ధనైపుణ్యం లేదా నైపుణ్యతపెద్దగా అవసరం లేని పెట్రోలియం, నిర్మాణం మరియు సేవలూ పరిశ్రమలలో నిమగ్నమై ఉన్నట్టుగా కొంతమంది నమ్మకం. ఐతే, ఈ మొత్తంలో సాఫ్ట్వేర్, ఐటీ నిపుణుల భాగస్వామ్యం సంఖ్యాపరంగా 26% ప్రముఖంగా కనిపిస్తున్నా ఇతర వృత్తులవారి చెల్లింపులే ఎక్కువగా (74%) కనిపిస్తున్నాయి. వృత్తి సాఫ్ట్వేర్ నిపుణుల భాగస్వామ్యం వివిధ దేశాలవారీ ప్రాతినిధ్యం ఇట్లా ఉంది:

క్ర.సం.	పట్టిక–12 సాఫ్ట్వేర్ వృత్తి నిపుణుల దేశాలవారీ ప్రాతినిధ్యం	భాగస్వామ్యం
1.	దుబాయ్	16.70%
2.	అ.సం.రా	16.40%
3.	షార్జా	11.20%
4.	యు.కె.	11.20%
5.	ఖతర్	10.40%
6.	కెనడా	02.20%
7.	ఇతరులు	31.90%

గల్ఫ్ దేశాల్లో సాఫ్ట్ వేర్–సంబంధిత సేవల నియామకం అమెరికా కంటే గణనీయమైన పరిమాణంలో ఉండటాన్ని గమనించండి. అమెరికాపై ఇప్పటివరకూ మనకున్న అవగాహన ఈ ఆధారాలను బట్టి ఎట్లా అర్థంచేసుకోవాలి.

5.0 స్థానిక భాషల ఆధారిత పరిశ్రమలు:

భాషా పరిశ్రమ ఒక పెద్ద వ్యాపారం. గత 15 సంవత్సరాలుగా ఈ ప్రపంచీకరణ స్థానికీకరణ సందర్భాలలో భాషా సేవలూ ఉత్పత్తుల పరిశ్రమ అతి వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న పరిశ్రమ. అనువాదం, భాషా శిక్షణ, యంత్రానువాదం, బహుభాషీయ అంతర్జాలానికి సంబంధించి ఉత్పత్తులూ సేవల ఆవశ్యకత గణనీయంగా విస్తరించింది. అనేక పరిశ్రమల రంగాల్లో వ్యక్తులూ సంస్థలూ ప్రభుత్వం, సాంకేతిక, వైద్య, చట్టపరమైనకార్యకలాపాలలోనూ, ఆర్థిక శాస్త్ర విధులలోనూ, ఆసుపత్రులూ, న్యాయస్థానాలూ, పాఠశాలలూ

విశ్వవిద్యాలయాలూ, ప్రభుత్వ కార్యాలయాలూ, సైనిక స్థావరాలలో అనువాదకులూ, వ్యాఖ్యాతలూ భాషా సాంకేతిక తంత్రజ్ఞులూ, శిక్షకులూ ఇతర భాషాసేవల నిపుణుల అవసరాలు ప్రత్యేకమైన గుర్తింపు పొందాయి.

భాష ఒక పరిశ్రమగానూ పెద్ద వ్యాపారంగానూ పరిణామం చెందింది. భాషా సేవలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా మార్కెట్లో 5.52% వార్షిక రేటు చొప్పున పెరుగుతున్నాయి. కొత్తతరం స్థానీకరణ కేంద్రం స్థానికీకరణాన్ని అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాలలో 4 వ అత్యంత వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న పరిశ్రమగా పేర్కొంది. ఇంకా, కొత్తగా వ్యాపారం మొదలుపెట్టేందుకు భాషా పరిశ్రమ నేటి అగ్రశ్రేణి వ్యాపార పరిశ్రమల జాబితాలో ఒకటిగా గుర్తింపుపొందింది. ఈ పరిశ్రమ భిన్న సాంకేతిక పద్ధతులపై ఆధారపడి నడుస్తోంది. రోడురోజుకూ పెరుగుతున్న దీని ప్రభావం ప్రపంచవ్యాప్తంగానూ ప్రాంతీయంగానూ రెండు ఆర్థికవ్యవస్థలపైనా కనబడుతోంది.

2016 లో మొత్తం ప్రపంచ భాషా పరిశ్రమ సేవలూ ఉత్పత్తుల విలువ షుమారు 2 లక్షల 70వేల కోట్ల రూపాయలు. ఏడాదికి వృద్ధి రేటు అంచనా 6.5–7.5% గా ఉంది. ఇంకా, భాషా సాంకేతిక పరిశ్రమ షుమారు 2 లక్షల కోట్ల రూపాయల వరకూ ఉండవచ్చని అంచనా. సంయుక్త ఐరోపా డైరెక్టర్ జనరల్ నివేదిక ప్రకారం, 2012 లో, ప్రపంచవ్యాప్తంగా సుమారు 3 లక్షల30 వేల భాషా సాంకేతిక నిపుణులు భాషా పరిశ్రమలో పనిచేస్తున్నారని లెక్కగట్టింది. బహుభాషా దేశమైన భారతదేశానికి భాషావైవిధ్యాన్ని కాపాడుకోవటానికీ భాషావైవిధ్యంతో ఉపాధీ ఉద్యోగావకాశాలను విస్తృతంగా అందించే పరిశ్రమగా ప్రభుత్వాలు గుర్తించాలి. ఆంగ్లమాధ్యమ విస్తరణ భారతీయభాషలను కబళించే దిశలో నడుస్తోంది. ఇది మన భవిష్యత్ ఉపాధీ ఉద్యోగావకాశాలను దెబ్బతీస్తుంది.

5.1 ముద్రణా పరిశ్రమ:

భారత ముద్రణా మార్కెట్ అత్యంత వేగంగా అభివృద్ధిచెందుతున్న ఆర్థిక రంగం. భారతదేశం లో సుమారు 2 లక్షల 50వేల ముద్రణదారుల ఉన్నారు. అచ్చు పరిశ్రమ గత దశాబ్దంలో గణనీయంగా ఆధునీకరణ చెందింది. భారత ముద్రణా మార్కెట్ 2016 కి 2 లక్షల కోట్ల రూపాయలు విలువ చేసే వ్యాపారానికి చేరింది. ఇది మన దేశ జిడిపి వృద్ధి వేగాన్ని అధిగమించింది. భారతదేశం లో ప్రింటింగ్ పరిశ్రమ – వార్తాపత్రికలు(70,000 పైనే), పుస్తకాలు, తదితరాలతో అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలకు దీటుగా తయారయింది. ఈ పరిశ్రమలో 25 లక్షలకు పైగా ఉద్యోగులు పనిచేస్తున్నారు. భారతదేశంలో ముద్రణా రంగం బహుముఖీన వ్యాపారంతో దినదినాభివృద్ధి చెందుతోంది. సరకుల ప్యాకేజీకాగితాల ముద్రణ15 శాతంవరకూ, ప్రకటనా లేబుళ్ల ముద్రణ 10 వేల కోట్ల రూపాయల వ్యాపారంవరకూ చేరింది. ప్రకటనల ముద్రణ 18 వేల కోట్ల రూపాయల వ్యాపారంవరకూ చేరింది. వీటిలో 60 శాతం పైగా ముద్రణ భారతీయ భాషలలోనే.

5.2 సినిమా పరిశ్రమ:

ఒక లక్షా 15 వేల కోట్ల రూపాయల వ్యాపారంతో(ఫిక్కి 2014), భారతదేశంలో ఆర్థిక పరిపుష్టికి తోడు శక్తివంతమైన ఆకర్షణ కలిగిన వినోద మాధ్యమ పరిశ్రమ. 600 పైగా టెలివిజన్ ఛానళ్లు, 10 కోట్ల పే-టీవీ గృహాలు, ఏటా 1,000 పైగా చిత్రాలతోనూ, 10,000 కుపైగా సినిమాహాళ్లతోనూ ఆకర్షణీయమైన అభివృద్ధి అవకాశాలతో సరళీకృత ఆర్థిక విధానాలతో రెండంకెల వార్షిక వృద్ధితో అంతర్జాతీయ విపణిసీమను ఆకర్షిస్తోంది. సినిమాహాళ్ల సంఖ్యలో అసంరా. (40,194), చైనా (36, 112) తర్వాత ఇండియా 10,189 తో మూడవస్థానంలో ఉన్నా ముందుముందు పెరగడానికి విపరీతమైన అవకాశాలు ఉన్న రంగం ఇది. ఇంకా, ఇటీవల సంవత్సరాల్లో, శీఘ్రగతిని పెరుగుతున్న మధ్యతరగతి జనాభా, నూతన బహుళజాతి కంపెనీలు దేశంలోకి పెట్టుబడులు పెట్టేందుకు అనువైన వనరులు విరివిగా ఉన్న నాటు భాషలపై ఆధారపడిన దేశీ పరిశ్రమ ఇది. ఏడాదికి పదివేల కోట్ల రూపాయల బాక్సాఫీసు కలెక్షన్లతో ప్రపంచంలో 5వస్థానంలో ఉంది. ఐతే సినిమా ప్రేక్షకుల సంఖ్యలో 300 కోట్లు దాటింది. (ప్రపంచంలో అత్యధికంగా అసంరా. 130కోట్లు). డజన్లకొద్దీ కథా, గీత రచయితలూ, గాయకులూ, దర్శకులూ, నిర్మాతలూ, వందలాది నటీనటులూ, వేలాది సాంకేతిక సిబ్బందితో దేశంలోనే అత్యంత ప్రభావశీల పరిశ్రమగా పేరుపొంది 20 లక్షలమందికి జీవనోపాధినికల్పిస్తోంది. ఇది పూర్తిగా దేశీయ భాషలపై ఆధారపడి లక్షలాదికి జీవనోపాధి కల్పిస్తున్న పరిశ్రమ.

6.0 ముగింపు:

ప్రస్తుతంచదువుకోడానికీ, ఉద్యోగావకాశాలకూ సాంప్రదాయ పిరమిడ్ విధానాన్ని అనుసరిస్తున్నాం. అంటే ఈ విధానంలో అవసరాలు అత్యధికంగానూ పంపిణీ అత్యల్పంగానూ ఉన్నప్పుడు పిరమిడ్ విధానం ఏర్పడుతుంది. ఉన్న కొన్ని అవకాశాలు కొందరికే సమకూడుతాయి. అందరికీ అవకాశాలు సమస్థాయిలో అందేటట్లుగా చేయాలంటే అవకాశాలను పెంచాల్సివుంటుంది. దీన్ని సరిచేసే మార్గాలలో ఒక్కటి వైవిధ్యీకరణం. అంటే మనం చేసే పనులలో వీలైనన్ని రకాల మార్పులు తీసుకురాగలగడం. ప్రపంచీకరణ అంటే ఆంగ్లీకరణ కాకుండా స్థానికీకరణ జరగాలి. అంటే ప్రపంచంలోకి కొత్తగా వచ్చే ప్రతిదీ అందరికీ అందుబాటులోకి రావాలి. ఒక వస్తువును గురించిన సమాచారం స్థానిక భాషలో ఉండాలి. ఉదాహరణకు, రకరకాల అంగళ్లూ, దుకాణాలూ కొట్లూ షాపులూ సంస్థల పేర్లు తప్పనిసరిగా ఆయా రాష్ట్రాలను బట్టి రెండూ అంతకంటే ఎక్కువ భాషలలో ఉండాలి అనే చట్టం వలన పేర్లపలకలు తయారీలో ఉద్యోగావకాశాలు రెట్టింపు అవుతాయి. అట్లాగే మనం తయారుచేసే దిగుమతులద్వారా వచ్చే ఉత్పత్తులు గానీ తప్పకుండా స్థానిక భాషలలో ప్రకటనల లేబుళ్లు ఉండాలనే చట్టంతో స్థానిక భాషలో అనువాదకులకూ, రాసేవారికీ, అచ్చువేసేవారికీ ఉద్యోగావకాశాలు పెరుగుతాయి. ప్రపంచంలోని ఎక్కడి ఉత్పత్తి అయిన వస్తువైనా ఇక్కడ అమ్మాలంటే ఇక్కడి భాషలో తప్పక ఉండాలి అనేది మన వాణిజ్య విధానం కావాలి. ఇప్పటివరకూ 2లక్షలకోట్ల వ్యాపారంలో 15శాతం మాత్రంగా ఉన్న ప్రకటనా లేబుళ్ల ముద్రణా వ్యాపారం ఇబ్బడిముబ్బడిగా పెరిగి

ఉద్యోగావకాశాల్ని పెంచుతుంది. ఇదంతా భాషావైవిధ్యం ద్వారానే సాధ్యం. పాఠశాల స్థాయిలో ఇంగ్లీషుమాధ్యమం ఈ వైవిధ్యాన్ని నాశనం చేస్తుంది. అంతేకాదు వందలాది స్థానీయ సాంప్రదాయ వృత్తివ్యాపారాలను ఆధునీకరించి వేలాదిమందికి ఉపాధి అవకాశాలను మెరుగుపరిచేందుకు మాతృభాషలద్వారా మాత్రమే సాధ్యం అవుతుంది. స్థానిక భాషలలో విద్యాబోధన, వృత్తివ్యాపారాలూ వాణిజ్యం, పరిశ్రమలను చవకగానూ, సులువుగానూ ఎక్కువమందిని కలుపుకుంటూ నిర్వహించే వీలు కలుగుతుంది.

2026 కి, భారతదేశం జనాభాలో 80%పైగా 15–59 మధ్య వయస్కులే ఉంటారు. అప్పటికి ప్రపంచ పనివారిలో 25% మంది భారతీయులే ఉంటారు. అంటే ప్రతి నలుగురిలో ఒకరు భారతీయులే. ఉద్యోగాలకోసం విపరీతమైన ఒత్తిడి తప్పదు. భాషావైవిధ్యాన్ని కాపాడుకుంటేనే విద్యా, ఉద్యోగ ఉపాధి అవకాశాలు మెరుగుపడతాయి. మాతృభాషామాధ్యమంతో వ్యవహార నైపుణ్యాలనూ ఇంగ్లీషూ ఇతర భాషలలో నైపుణ్యాన్నీ సంపాదించటం సులువు అవుతుంది.

*****

2. ప్రపంచీకరణ యుగంలో భాషాభివృద్ధి వ్యూహాలు: పద సంపద

ఆచార్య జి. అరుణ కుమారి

తెలుగు శాఖ, హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాదు.

ఆర్థిక సరళీకృత విధానంలో రాజకీయ, సామాజిక, సాంస్కృతిక రంగాలలో భాష నవీకరణ పొందుతుంది. ప్రపంచీకరణ యుగంలో అనేక నూతన పద కల్పనలకు తావిస్తూ అనేక పదాలను పోగొట్టుకుంటూ భాష ముందుకు సాగిపోతుంది. పంచకట్టు కట్టిన మానవ జాతి ఈనాడు ఆధునిక పోకడలకు అలవాటుపడినట్టే భాషలోను నూతన పదజాలానికి యువత అలవాటుపడుతుంది.

నూతన పద స్వీకరణకు మరొక కారణం ఉచ్చారణ సౌలభ్యం. సౌలభ్యం ఉన్నచోట భాషైనా, వ్యక్తైనా మొగ్గుచూపటం సహజం. రెండవ కారణం సంజ్ఞా సౌలభ్యం. భాష అనేది ఒక సంజ్ఞా వ్యవస్థ. అనేక సంజ్ఞలతో కూడిన ఒక సంక్లిష్ట వ్యవస్థను భాష అని అంటున్నాం. వినూత్న పద ప్రదర్శనం అపరిచయీకరణానికి దారితీస్తుంది. ఇది ఒక వస్తువుని లేదా ప్రపంచాన్ని ఒక కొత్త కోణంలో ప్రదర్శించి ఒక వినూత్న దర్శనాన్ని కలిగిస్తుంది. ఆ నూతనత్వం అపరిచయీకరణకు దారితీస్తుందనే వారు నూతనత్వంతో ఇమడలేని వారు, కొందరు నూతనత్వాన్ని స్వాగతీకరించేవారు, భాషను సౌందర్య దృష్టితో చూడాలనుకునేవారు, సంప్రదాయాన్ని ప్రేమించేవారు.... ఇలా పలు వాదోపవాదాల్లో నలిగి భాష ఒక రూపాన్ని సంతరించుకోవటానికి ప్రసవవేదనలతో ప్రసారమౌతుంది.

పత్రికలలోని కొన్ని సందర్భాలలో అనుచిత ప్రయోగం కనిపిస్తుంది. దిగ్భ్రాంతి, ఉక్కుపాదం, అత్యాచారం..... వంటి ప్రయోగాలు కనిపిస్తాయి. నిష్పూచీతనం పూచీవహించు, బాధ్యత వహించు అనే అర్థమిచ్చే పదానికి వ్యతిరేకార్థంలో ప్రయోగించిన పత్రికా భాష ఇది. దిగ్భ్రాంతి అనే పదాన్ని వ్యక్తి మరణించిన ప్రతి సందర్భంలోను ప్రయోగిస్తున్నారు. ప్రమాదాలకు గురై మరణించిన వారు, చిన్న వయసులోనే మరణించిన వారు, ఊహించని మరణం సంభవించినవారిని గురించి విన్నప్పుడు దిగ్భ్రాంతి కలగడం సహజం. కాని తొంబైఏళ్ళ ముదుసలి మరణించినా పత్రికల వారు ఎందుకో దిగ్భ్రాంతి చెందుతుంటారు. పత్రికలే అనేక పాఠకులకు సమాచార దీపిక. ఆ దీపిక పాఠకులను తప్పుదారి పట్టించకూడదు.

తెలంగాణ కొత్త ప్రభుత్వం ఏర్పడే సమయంలో పోలింగ్ బూత్ అనే పదానికి ప్రభుత్వ ప్రసూతి కేంద్రం అని పత్రికలు ప్రయోగించాయి. పత్రికలు వహించవలసిన బాధ్యత గణనీయమైనది. కొన్ని పదాలను సందర్భోచితంగా ప్రయోగించక పోవడం వలన ఆయా పదాలు సంకుచితార్థంలో నిలిచిపోతాయి. ఉదాహరణకు దిగ్భ్రాంతి. అత్యాచారం, ఉక్కుపాదం... వంటివి.

ఈ ప్రపంచీకరణ యుగంలో సాంకేతిక పరిజ్ఞానం అందరికీ అవసరమే. విద్య, పారిశ్రామిక, ఆర్థిక, సాంస్కృతిక రంగాలలో సాంకేతిక నైపుణ్యం అవసరం. అన్య భాషాపదాలైనా మన భాషలో చేర్చుకోవడం అవసరమనేది గుర్తించాలి. వృత్తి విద్యలకు సంబంధించిన పదజాలాన్ని తెలుగు భాషలో కల్పించాలన్న కొన్ని సందర్భాలలో సాధ్యపడదు. ఇంగ్లీషుపదాలనే ప్రయోగించవలసి ఉంటుంది. ఉదాహరణకు ఎల్ అండ్ కీ. ఈ పనిముట్టు ఇంగ్లీషు అక్షరం ఎల్ ఆకారంలో ఉంటుంది. ఈ సందర్భంలో ఈ పదాన్ని తెలుగులోకి అనువదించడం కుదరదు. ఇటువంటివే స్క్రూడ్రైవర్, స్పానర్ మొదలైనవి. స్పానర్ పదం ప్రజల నోళ్ళలో నలిగి నలిగి పానా అనే రూపాన్ని సంతరించుకుంది.

తెలుగు భాషాభివృద్ధి వ్యూహాలలో భాగంగా కేవలం యువత కోసం మాత్రమే కాదు అన్ని స్థాయిల వారిని గురించి భాష శాస్త్రవేత్తలు, పత్రికలు విద్యార్థులు ప్రణాళికలు వేయాలి. పదకేళి(పజిల్) భాష సంపదను పెంపొందించడానికి ఉపయోగపడుతుంది. ఇవి అన్ని స్థాయిల వారిని పరిగణనలోనికి తీసుకొని రచించుకోవాలి. బాలలు, యువత, వయోవృద్ధులకు తగినట్టుగా తెలుగు భాషా స్థాయిని సులభం, మధ్యంతరం, కఠినం, నిష్ణాత స్థాయిని దృష్టిలో పెట్టుకుని భాషాప్రయోగాన్ని చేయవచ్చు.

ఇంగ్లీషులో ఉన్న కీ బోర్డును ప్రయోగించి బాలలకు అల, కల, ఊయల వంటి తెలుగు పద ప్రయోగాలతో పద సంపద ఆటలను స్కూలు స్థాయిలో ప్రయోగించవచ్చు. వయోవృద్ధులు, వృద్ధాశ్రమవాసులు, విశ్రాంత ఉద్యోగుల కోసం తెలుగు పద సంపదను ద్విత్వ సంయుక్తాక్షరాలతో సమకూర్చగలిగితే భాషాభివృద్ధే కాదు మనోవికాసం, జ్ఞాపకశక్తి పెరుగుతుంది. మాండలిక ప్రయోగాలకు తావిచ్చేదిగా ఉండటం వలన పద సంపద సమకూరేందుకు ఇదొక ఆధారమౌతుంది.

ఆంధ్ర భాషకు వర్ణంబు లేబదియైదు అని అన్నారు ప్రౌడవ్యాకర్త. తమిళ భాషలో ప్రతి వర్గానికి రెండక్షరాలుంటాయి. క, ఙ, చ, ఞ, ట, ణ, త, న, ప, మ...అనేవి వర్గాక్షరాలు. వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రి గారు వర్ణమాలను గురించి వివరిస్తూ పిల్లలు తెలుగులో అచ్చులు నేర్చుకోవడానికి ఒత్తిడికి గురౌతున్నారని ఆ రోజుల్లో వర్ణమాలను కుదించే ప్రయత్నం చేసి సూచించారు. హ్రస్వ, దీర్ఘాలుగా ఉన్న అక్షరాలకు హ్రస్వాక్షరాన్ని మాత్రమే రాసి వాటిపై నిలువు గీత (।) కానీ లేదా దీర్ఘాన్ని సూచించే ా ఈ గుర్తును ప్రయోగించి దీర్ఘాక్షరాలను ప్రత్యేకంగా నేర్చుకోవలసిన అవసరం లేదని సూచించారు. ఈ ప్రయత్నాన్ని అమలులో పెడితే నేటి తరానికి సౌలభ్యత చేకూరుతుందని ఆశిస్తున్నాను.

*****

3. ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో తెలుగు భాషాభివృద్ధి సాధ్యమయ్యేనా?

ఆచార్య అయినవోలు ఉషాదేవి

పూర్వ ఆచార్యులు, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం. హైదరాబాదు.

"ప్రపంచీకరణ యుగంలో భాషాభివృద్ధి వ్యూహాలు: తెలుగు" అని తెలుగుశాఖ నిర్వహిస్తున్న ఈ సదస్సులో పాలుపంచుకోవడం నాకెంతో ఆనందంగా ఉంది. భాషను గురించిన ఏ సదస్సు నిర్వాకులైనా నన్ను పిలిస్తే, వీలుకాని సందర్భాలలో తప్ప, రాకుండా ఉండలేనంతగా నాకు భాషాసాహిత్య రంగాలపై అభిమానం. అందువల్ల, ఈ సదస్సుకు నన్ను ఆహ్వానించిన డా. పమ్మి పవన్ కుమార్‌కు, తెలుగుశాఖకు, ముందుగా నా కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను.

చారిత్రకంగా తెలుగు భాషాపరిణామ స్వరూప స్వభావాలను అధ్యయనం చేస్తూ వస్తున్న నాబోటి వాళ్ళకు కొన్ని విషయాలు కొరుకుడు పడడంలేదు. ఇటీవలి సాంస్కృతిక ధోరణులూ, భాషపట్ల సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ దృక్పథాలూ మొదలైనవన్నీ ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ఏం మాట్లాడగలం అనే ఒక నిర్వేదాన్ని కలిగిస్తున్నాయి. అయినప్పటికీ, మనం ప్రేక్షకులవలె ఉండటం కూడా సరియైనది కాదు; మన అభిప్రాయాలను నలుగురితో పంచుకోవటం, అలాగే నలుగురి అభిప్రాయాలను వినటం వల్ల అందరం కలిసి భాషాభివృద్ధికి ఇప్పటిదాకా జరిగిన ప్రయత్నాలతోపాటు, కొత్త ఆవిష్కరణలేమైనా సాధ్యమవుతాయో ఆలోచించవచ్చు.

భాష ఎప్పుడు ఎట్లా పుట్టిందో ఎవరికీ తెలియదు; సమీప భవిష్యత్తులోనైనా తెలుస్తుందన్న నమ్మకమూ లేదు. అయినా మనందరికీ ఒకటి మాత్రం కచ్చితంగా తెలుసు. అది మానవ సమాజాలన్నింటికీ భాష అతిముఖ్య (core) మనుగడగా ఉన్నది అన్న సంగతి. అయితే భాషా సమాజాలు ఎక్కడెక్కడ, వేటికవిగా బతకలేదు, బతకలేవు కూడా.

అడమ్ స్మిత్ తాను రాసిన "Wealth of Nations" అనే గ్రంథంలో కొన్ని విలువైన విషయాలు చెప్పాడు. – 'వస్తువుల పరస్పర మార్పిడి అనే ప్రవృత్తే ప్రాచీన కాలం నుండే మినోవా, ఫానీషివో వంటి నాగరికతలను అభివృద్ధిపరిచి, సముద్రాధిపత్యానికి పురికొల్పింది. నిజం చెప్పాలంటే భారతదేశం కూడా ప్రాచీనకాలంలో సముద్ర మార్గాలలోనే వర్తక వాణిజ్యాలు నిర్వహించి, గొప్ప గొప్ప ఓడరేవులను కలిగి ఉండేది. ఈ కాంక్ష పరిణామమే ఈ నాటి బహుళరాజ్యాల ఆధిపత్యాలు.'

తెలుగు భాషాసాహిత్యాల పరిణామ క్రమాన్ని తెలిపే గ్రంథాలు ఎన్నో వచ్చిన్నటికీ, స్పష్టంగా అర్థంకాని ప్రశ్నలెన్నో ఇప్పటికింకా మిగిలిపోయే ఉన్నాయి. జరిగిన పరిశోధనలు మనకెంతో కీలక సమాచారాన్ని అందించాయి. అంత గాఢమైన, విస్తృతమైన పరిశోధన కావ్య భాషపై ఇంకా జరగాల్సి ఉంది.

లభ్యమవుతున్న సమాచారం మేరకు తెలుగు భాషలో మనం కొన్ని ముఖ్య ఘట్టాలను – అందరికీ తెలిసినవే– గుర్తించవచ్చు. అందులో కొన్నింటిని ఇక్కడ ప్రస్తావించుకోవాలి.

1. అన్ని ప్రధాన భారతీయ భాషలలోవలెనే తెలుగులోనూ 'మార్గ–దేశీ' సంప్రదాయాలున్న విషయం.
2. మార్గ మార్గాన్ని అనిసరించిన వాళ్ళు, సంస్కృత, తత్సమ పదాలనూ, పదబంధాలనూ ఎక్కువగా వినియోగించగా, దేశీ సంప్రదాయానికి చెందినవారు తెలుగుకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యాన్ని ఇచ్చారు. (దీనికి ఉదాహరణగా– పోతనగారి 'కొందరికి తెలుగు గుణమగు, కొందరికి సంస్కృతంబు గుణమగు...' అన్న పద్యాన్ని చెప్పుకోవచ్చు.)
3. మార్గ అయినా, దేశీ అయినా, వాటిలోని వ్యాకరణ వ్యవస్థ లిఖిత/గ్రాంథిక/కావ్య సంప్రదాయానికి చెందిందికాగా, శాసనాల కాలం నుండే, ఆ వ్యాకరణంతోపాటే వ్యవహార/మౌఖిక తెలుగు వ్యాకరణ సంప్రదాయంలో కూడా భాషావినియోగం కన్పిస్తుంది. అంతే వ్యక్తులు అంగీకరించని భాషాప్రయోగాలు మనకు శాసనాలకాలం నుండి కనిపిస్తూనే ఉన్నాయి. ఇవి కావ్యాలలో కూడా అరుదుగా తొంగిచూశాయి.
4. లిఖిత/గ్రాంథిక సంప్రదాయంతోపాటు భద్రపరిచి, మౌఖిక సంప్రదాయంలో ఎంతో సాహిత్యం వైవిధ్యభరితంగా ఉన్నది. పాల్కురికి, నన్నెచోడుడు వంటి వారి వల్ల మనకు ఈ సంగతి తెలుస్తోంది.
5. పత్రికల్లో, ప్రసార మాధ్యమాల్లో, సృజనాత్మక సాహిత్యంలో వ్యవహార భాష చాలా మటుకు నిలదొక్కుకుంది.
6. కానీ పరిపాలన, న్యాయ, విద్య రంగాలలో చోటు దక్కించుకోలేకపోయింది. విద్యారంగంలో గురజాడ అసమ్మతిపత్రం డిసెంట్ నోట్ రాయాల్సి వచ్చింది.
7. సి.పి.బ్రౌన్ నిఘంటువులు, వ్యాకరణాలలో వచ్చిన 1850లలోనే చిన్నయసూరి బాలవ్యాకరణం కూడా రావడంవల్ల, వ్యవహార భాషావాదాలు కూడా ఆ ప్రవాహంలో కొట్టుకపోయాయి.
8. పాఠశాలస్థాయి నుండీ, విశ్వవిద్యాలయం వరకూ చిన్నయసూరి సూత్రాలే. గత 150 సంవత్సరాలుగా (ఇంచుమించుగా) వ్యాకరణ బోధనలో స్థానం పదిలపర్చుకున్నాయి.

ఇట్లా కొనసాగుతున్న దశలో తెలుగు భాషలో, సమకాలీన ఇతర భాషలలోవలెనే ఒకరకమైన మార్పుచోటుచేసుకుంది. అది పాశ్చాత్యులు ఈ భాషలను నేర్చుకుని (పరిపాలనకోసం) వీటికి వ్యాకరణాలూ, నిఘంటువులూ తయారు చేయటం. తెలుగు నేర్చుకునే క్రమంలో వాళ్ళంతా పండితులు నేర్పే భాషకూ, జనవ్యవహారంలోని భాషకూ చాలా తేడా ఉందని గ్రహించారు. గ్రంథస్తమైన భాష కాకుండా జన వ్యవహార భాషనే పరిపాలనా, న్యాయ రంగాలలో వినియోగించాలని భావించారు. ఆనాటికి అభివృద్ధిచెందిన సామాజిక, రాజకీయ పరిణామాలలో గ్రాంథికం పనికిరాదనేవాళ్ళు. తమ గ్రంథాల పీఠికల్లో గట్టి వాదనలు

చేశారు. దీన్ని అందిపుచ్చుకున్న గిడుగు–గురజాడలు వ్యవహార భాషనే అన్ని రంగాలలో వినియోగించాలని ఉద్యమించారు.

ఫలితం అందరికీ తెలుసు. తెలుగు భాష వినియోగంలో ఎన్నో వాదోపవాదాల తర్వాత, ఎందరో హేమాహేమిలు, దిగ్గజాలు హోరాహోరీ పోరాడాక వ్యవహారవాదం నెగ్గిందనిపించారు. ఐతే ఈ వాదం ఒకవిధంగా నెగ్గింది; మరోవిధంగా నెగ్గలేదు.

విశ్వవిద్యాలయాలు కొన్ని కొంతకాలం, చాలాకాలం సైద్ధాంతిక వ్యాసాలను గ్రాంథికంలోనే రాయనిచ్చేవి. చిన్నయసూరి రాసిన బాలవ్యాకరణానికి ప్రత్యామ్నాయంగా వ్యావహారిక తెలుగుపై ఏ వ్యాకరణమూ రాకపోవటం అప్పటికి ఓక ప్రధాన కారణం. ఆనాటికి తెలుగు వినియోగం వివిధ రంగాలలో పెరుగుతూ వచ్చినా, విద్యాబోధన రంగాల్లో తీవ్రమైన పరిణామాలనూ, ఒక విధంగా వ్యతిరేఖతనూ ఎదుర్కోవాల్సివచ్చి, తెలుగుభాషకు మాధ్యమభాషగానూ, బోధనలోనూ, శాస్త్రసాంకేతిక భాషగానూ ఎదగలేని దుస్థితి ఏర్పడిపోయింది. గిడుగును కీర్తిస్తూనే, ఈ పరిస్థితిని చక్కదిద్దుకోలేకపోయిన, గత డెబ్బై సంవత్సరాల భాషాసాహితీవేత్తల ఈ ద్వంద్వ వైఖరివల్ల మనం, మన పాలకులు 60 దశకాలలో ప్రారంభంమైన "మాతృభాషలో విద్యాబోధన" – రెండు దశాబ్దాలు దాటకుండానే తల్లిదండ్రుల, పాలకుల ఆదరణ కోల్పోయింది. దానికి తోడుగా "ఉపాధి" అవసరాలకు స్వంతభాష/భాషలు మాత్రం దోహదపడటం లేదన్న 'వాస్తవ' పరిస్థితులూ తోడయ్యాయి.

వాస్తవానికి భారతదేశంతో సహా ప్రపంచంలోని అనేక దేశాలు బహుముఖీయ బహు సంస్కృతుల వ్యవస్థలతో కొన్ని ఏళ్ళుగా జీవిస్తున్నాయన్న నిజాన్ని మనం, మన పాలకులు సరిగ్గా అర్థం చేసుకోలేకపోతున్నాం. అందువల్ల స్వీయ భాషను గురించిన ప్రేమ వేరు, ఆర్థికావసరాలకోసం కావాల్సిన భాషవేరు అన్న భావం బలపడిపోయాయి. దేశీయ భాషల్లో విద్యాబోధన 'చెత్తబుట్ట' పాలైంది.

నిజానికి గత 30, 40 సంవత్సరాల భాషాశాస్త్ర పరిశోధనలు భాషా సముపార్జనపై ఎన్నో కొత్త విషయాలను వెలికి తెచ్చాయి.

1. ఒక భాషావ్యవహారప్రాంతంలో పుట్టి పెరిగే పిల్లలు ఆ భాషను అలవోకగా నేర్చుకుంటారు.

2. ఒకటికంటే ఎక్కువ భాషలు మాట్లాడే తల్లిదండ్రులూ, సమాజాలు ఉన్నచోట పుట్టి పెరిగే పిల్లలు ఆ "అనేక" భాషలను (12 శాతం కంటె ఎక్కువ) "ఒక్కసారే" ఏకకాలంలో నేర్చుకుంటారు. ఇవన్నీ కూడా భాషాసముపార్జనగానే పరిగణిస్తారు. ఎందుకంటే శిశువులకు వీటిని వీరు బోధించరు.

3. కానీ ఆ శిశువులే 4 సంవత్సరాల తర్వాత ఆయా భాషలనే "తరగతి గదుల్లో" నేర్పినవాళ్ళకు శిశువు తనకు అప్పటివరకూ ఉన్న "సహజ"మైన వాతావరణంలోకి అడుగుపెడ్తడు. అక్కడ ఏకభాషా వ్యవహర్త అయినా, బహుభాషా వ్యవహర్త అయినా, ఆయా దేశాలలోని భాషా విభాగాల ప్రకారం ఒక భాషను మొదటి భాషగానూ, మరో భాషను రెండోభాషగానూ, ఇంకో భాషను మూడో భాషగానూ "నేర్చుకోవాల్సి" వస్తుంది. ఈ నేర్చుకోవడంలో చదవడం, రాయడానికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఉంటుంది. అందువల్లనే మన టెక్నాలజీ విభాగాలు "మాట్లాడే నైపుణ్యాలలో" సరియైన శిక్షణ కొరతవల్ల ఇంగ్లీషు మాధ్యమంలోనే చదివినా, మాట్లాడటంలో వెనకబడుతున్నారు.

4. భాషార్జనలో మరో ముఖ్యమైన అంశం; ఒకే భాష (ఒకవేళ) నేర్చుకొంటే , భాషావైవిధ్యాలు ఎక్కువగా ఉన్నచోట తక్కిన, అవసరమైన వాటిని నేర్చుకుంటారు. కానీ సాధారణంగా ఒక వ్యవస్థీకృత విద్యాబోధనలో ప్రపంచంలో అనేకచోట్ల అనేక భాషలను నేర్పడం జరుగుతోంది. వీటికితోడు బోధనల్లో అనేక రంగాలు... విద్యారంగంతో ముడిపడ్డ పరీక్ష విధానాలు... ఇవి మరో సమస్య.

5. ఇప్పటికీ మనం 100% అక్షరాస్యత సాధించలేదు. అయినా మన దేశంలోని విద్యావిధానం అంతటా "ఆంగ్ల మాధ్యమం" ప్రాచుర్యం పొందింది. దీన్ని వ్యతిరేకించటం నిజానికి సరియైన విధానం కానేకాదు. పాలకులే ప్రోత్సహించి, (రాజరాజనరేంద్రుడు), పాలకులే స్వయంగా పూనుకుంటే (శ్రీకృష్ణదేవరాయలు, రఘునాథనాయకుడు) తప్ప మెరుగైన మార్పులు రావన్నది అంగీకరించక తప్పదు. కానీ, సమాజం కూడా తన వంతు కృషిగా ఏం చేస్తోంది? ఏం చేయాలి అన్నది ప్రశ్న!

ప్రస్తుతం విదేశాలలోని NRI ల పల్లెల్లో మనం రెండు రకాల ధోరణులు చూస్తున్నాం. ఒకటి సాంస్కృతికంగా నృత్యం, సంగీతం నేర్చుకోవటం. ఈ రెంటికీ భాషావగాహన, భాషోచ్చారణ అవసరమే, కానీ అక్కడ భాషపై కృషి తక్కువగా కనిపిస్తుంది. సంగీతంలో కూడా "ఆయా ఐటమ్" వరకూ భాషను నేర్చుకుంటున్నారు. కానీ, నిజంగా వాళ్ళకు భాషనేర్చుకోవటంపై ధ్యాస చాలా తక్కువ.

ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో ఏం చెయ్యాలి? ఏం చెయ్యగలం?

1. ఇక్కడ ఒక ఉదాహరణగా, "హీబ్రూ" భాషను ఎలా అభివృద్ధి చేసుకుని – కనుమరుగైన భాషను 19వ శతాబ్దంలో 5 మిలియన్ల ప్రజల "మాతృ భాషగా" అభివృద్ధి చేసుకున్నారో గమనించాలి.

2. మనకింకా అంతర్జాలం (Internet)లో ఎంతో సమాచారం దొరుకుతుంది. అంటే భాషను అభివృద్ధి చేసుకోవాలన్న 'పట్టుదల' ఏర్పడితే, సాధ్యంకాకపోవడం అన్నదిలేదు.

3. మనకున్న మరో ప్రశ్న– శాస్త్రసాంకేతిక రంగాలలో పరిభాష. ఇప్పటివరకూ దీనిపై స్పష్టత ఏర్పడలేదు. ఆయా సబ్జెక్టులలో నిపుణులైనవారు తాము స్వయంగా తెలుగులో ఆలోచించి వ్యాసాలూ, గ్రంథాలూ రాస్తే తప్ప దేనికి పరిష్కారం దొరకదు.

4. భాషాశాస్త్రంలో చేరాగారూ, పిఎస్ఎస్‌గారి కృషి, పరిభాషకోసం వీరుపడ్డ కష్టం మనం ఒక్కసారి తలుచుకోవాలి. – తద్వారా, ఎంతో భాషాశాస్త్ర పరిభాష ఏర్పడటం మనకు తెలిసిందే.

5. తెలుగులో 10వ తరగతి పాఠ్యపుస్తకంలో ఆర్థశాస్త్ర విభాగానికీ, తెలంగాణ రాష్ట్ర పబ్లిక్ సర్వీస్ కమీషనర్‌వారి ఆర్థికశాస్త్ర విషయాలపైనా ఆచార్య జె. మనోహరరావు రాసిన పాఠ్యాంశాలలో పరిభాషకోసం చేసిన కృషి, పలువురు విద్యార్థుల, పాఠకుల నుండి మన్ననలు పొందిన విషయం నాకు ప్రత్యక్షంగా తెలుసు. అంటే, పరిభాష ఎవరో నిర్మించి ఇవ్వడంలేదు. ఆయా రంగాలలోని వారు రాస్తే సరియైన పరిభాష అభివృద్ధి చెందుతుంది. చదువరులకు అర్థం కాకపోతే, రచయితలే మార్చుకుంటారు. ఎక్కువమంది రాస్తూ ఉంటే, భాష, పరిభాషలలో మంచి మార్పులు జరుగుతాయి.

6. అయితే, ఇప్పటివరకూ ఉన్న ఎంతోమంది పరిభాష కూడా సంస్కృత, తత్సమ పరభాషభూయిష్టంగా ఉందనీ, అందువల్ల తేటతెలుగులో రాయాలనీ ఒక వాదన ఇటీవల ప్రారంభమైంది. దీనిపై కూడా ఏ ప్రయత్నమూ చేయకుండానే వ్యతిరేకించాల్సిన అవసరం లేదు. మాండలికాలలో రాసిన సృజనాత్మక తెలుగు సాహిత్యాలలో దశాబ్దాలుగా, తరాలుగా ఆదరణకు నోచుకొన్న కన్యాశుల్కం, రావిశాస్త్రి, కేశవరెడ్డి, నామిని, అప్పలనాయుడు, అల్లంరాజయ్య, కాళోజీ వంటి ఎందరెందరో మనకు దారి చూపారు. ఒకవేళ శాస్త్ర, సాంకేతిక రంగాలలోకూడా మనం ఆ విధంగా రాసి, జ్ఞానాన్ని అందించగలిగితే, అది ఆహ్వానించదగ్గదే. అయితే, నేను అధ్యయనం చేసినంత మటుకు ఈ విధమైన పరిణామం ఏ భాషలోనూ కనిపించలేదు. కావాలంటే మనకు తెలిసిన ఇంగ్లీషులోనే బొటానికల్, మెడికల్ పరిభాషను ఒకసారి పరిశీలించవచ్చు. అయినా పుంఖానుపుంఖాలుగా వ్యాసాలూ, గ్రంథాలూ వస్తే తప్ప ఈ విషయంపై ఇప్పటికిప్పుడు "జడ్జిమెంట్" ఇవ్వడం సాధ్యంకాదు.

ఈ విషయంలో మన మేధావులు చెప్పే "excuses" కొన్ని ఉన్నాయి. అవి:

a. నాకు తెలుగు సరిగ్గా రాదు, అందువల్ల ఇంగ్లీషులో మాట్లాడతాను.

b. అబ్బే! తెలుగులో రాస్తే ఎవరు చదువుతారు?

c. అసలు రాసామే అనుకోండి–అచ్చువేసేదెవరూ? కొనేదెవరూ? ఇట్లాంటి ప్రశ్నలకు మాత్రం నా దగ్గర సమాధానాలు లేవు. నా విద్యార్థి దశనుండే నేను వింటున్నట్లు తెలుగుకు ఒక 'సమగ్ర ఆధునిక నింఘంటువూ, ఒక ఆధునిక వ్యాకరణమూ "ఇంకా రావాల్సి ఉంది" అన్న మేధావుల 'ఉద్ఘాటన' వలెనే మన ఆలోచనలు కూడా "ఆచోటే" ఆగిపోయాయి.

******

4. తెలుగు భాషా పరిరక్షణ సమాలోచనలు

ఆచార్య బూదాటి వెంకటేశ్వర్లు

తెలుగుశాఖ, బెనారస్ హిందూ విశ్వవిద్యాలయం, వారణాసి.

భావోద్వేగాలను రెచ్చకొట్టడానికి భాషను మించిన సాధనం లేదు. ఇది దక్షిణభారతంలో స్పష్టంగా కనిపించే లక్షణం. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రసాధన వెనుక దాగిన సూత్రమిదే. అయితే రాష్ట్రసాధనకు, సమైక్యాంధ్ర ప్రదేశ్ కు మూలసూత్రంగా నిలిచిన భాషే రెండు రాష్ట్రాలుగా విడిపోవడానికి కూడా దోహదం చేసింది. సరే! ఆ రాజకీయ విన్యాసం గురించిన చర్చ అనవసర విషయం. ఎందుకంటే మనకు జాతి సంక్షేమాన్ని కాంక్షించే నాయకులు రాజకీయాలలో లేరు. భాషా సంస్కృతుల విషయంలో వాళ్ళ అవగాహనాలేమిని ఎన్నిసార్లు చెప్పుకున్నా మిగిలేది మనస్తాపమే! ఈ భాష ఎటుపోతే ఎవడికి కావాలి? రియల్ ఎస్టేట్ వ్యాపారాలు, ఇండస్ట్రీలు నిర్వహించే ధనికస్వామ్యం, డాలర్లుగా విదేశీమారక ద్రవ్యాన్ని ఆర్జించిపెట్టే వ్యవహారాలు... ఇవి చాలు మనకు! లాభం వచ్చే వ్యాపారం చేసే వణిక్ప్రముఖులు మన రాజకీయ నాయకులు. వాళ్ళకు తెలిసింది వ్యాపార సంస్కృతే. జాతిహితము, సాంస్కృతిక వికాసము అంటే ఏమిటో వాళ్ళకు తెలియదు. అసలు ఆ పదాలకు అర్థం కూడా వాళ్ళకు తెలియదు. అయితే ఇటువంటి నిరభిమానం, నిర్లిప్తత ప్రజలలో పేరుకుపోవటాన్ని గురించే ఇప్పుడు మనం మాట్లాడుకోవాలి.

1. ఎందుకు తెలుగు మీడియం ధ్వంసమైంది?

తెలుగునాట పాఠశాల స్థాయిలో తెలుగు, తెలుగు మీడియం కుడిఎడంగా ఎనభైవ దశకం వరకు పచ్చగానే పరిఢవిల్లింది. స్వతంత్ర భారతదేశంలో ఉన్నతవిద్యాబోధన మాతృభాషలలోనే జరగాలని చేసిన ఎన్నో ప్రయత్నాలు భారతదేశవ్యాప్తంగా ఫలవంతమై పరిఢవిల్లే దశలో మళ్ళీ ఆంగ్లమాధ్యమం పెత్తనం చేయటం ప్రారంభించింది.

70వ దశకం వరకు పటిష్టంగా కొనసాగిన తెలుగుమీడియం, ఎనభైవ దశకం చివరినుండి ధ్వంసం కావటం ప్రారంభమైంది. ఆంగ్లేయుల కాలంలో ప్రవేశపెట్టిన విద్యావిధానంలో ఇంగ్లీషుమీడియం ప్రారంభమైనప్పటికీ, దేశీయభాషల్ని అందులో విద్యాబోధనను అసలు పట్టించుకోకుండా వదలివేయలేదు. ప్రాంతీయభాషలలో ప్రారంభమైన విద్యాబోధన, క్రమంగా విద్యావ్యాసంగాల నిమిత్తం అనువాదాల్ని, పారిభాషిక పదకల్పనలను, శాస్త్రవచనశైలిని రూపొందించే ప్రయత్నం చేసింది. 1968 నుండి ఇంటర్, డిగ్రీ కోర్సుల్ని తెలుగుమీడియంలో బోధించే ప్రక్రియ ప్రారంభమైంది. ఈ ప్రక్రియకు వెన్నుదన్నుగా నిలవటానికి తెలుగు అకాడమీని స్థాపించి, పాఠ్యగ్రంథాన్ని రూపకల్పన చేయటం, అనువాదాల ద్వారా తెలుగు బోధనావసరాల్ని తీర్చడం, పదకోశాల రూపకల్పన వంటివి చేయవలసిన బాధ్యతల్ని అప్పగించారు. తెలుగు అకాడమీ తెలుగు మీడియానికి అపురూపమైన కృషిని చేసింది. తెలుగు భాషా వినియోగం తెలుగు మాధ్యమం

ద్వారా గణనీయంగా విద్యారంగంలో పెరిగింది. ఈ సందర్భంలో ప్రభుత్వాల నుండి అందవలసినంతగా చేయూత ఉద్యోగరంగంలో ప్రవేశించటానికి తెలుగుమీడియం విద్యార్థులకు లభించలేదు. ఇంగ్లీషు మీడియంలో చదువుకున్న వాళ్ళకున్నన్ని అవకాశాలు తెలుగుమీడియం వాళ్ళకు లభించలేదు. పి.జి. స్థాయిలో, వృత్తివిద్యాకోర్సులలో నామమాత్రపు ప్రయత్నాలే తప్ప చెప్పుకోదగ్గ ప్రయత్నాలు జరగలేదు. ఇటువంటి నేపథ్యంలో ప్రభుత్వాల ప్రణాళికారాహిత్యం, సంకల్పశుద్ధిలేని వ్యవహారాల వల్ల ఎంతో ప్రయోజనకరంగా సాగుతున్న తెలుగు మీడియం ఇంగ్లీషుమీడియంతో పోటీపడలేకపోయింది.

90 వ దశకంలో ప్రారంభమైన ప్రపంచీకరణ ప్రభావం కొట్టినదెబ్బ తెలుగుమీడియం మూలాలనే ప్రశ్నార్థకం చేసింది. పాఠశాల విద్యనుండి విద్యావ్యవస్థ మొత్తం ఆంగ్లంలోనే సాగే దిశగా కార్యకలాపాలు సాగి, తెలుగుమీడియం నిర్వీర్యమైంది. ఇంగ్లీషుమీడియం పెరగటంతో తెలుగు ప్రకార్యభాషగా నిలదొక్కుకోలేకపోయింది.

విద్యార్థి కుటుంబ వాతావరణం, పరిసరాలు, సామాజిక వాతావరణం, పాఠశాల బోధన స్థితిగతులు ఇవన్నీ తెలుగుకు అనుకూలంగా ఉన్నప్పటికీ తెలుగు మీడియాన్ని ఎందుకు కాపాడుకోలేకపోయాం? అన్నది ఇక్కడ మనం తెలుసుకోవాలి. ఆధునిక సమాజపు అవసరాల్ని ఇంగ్లీషు తీర్చగలిగినంతంగా తెలుగు తీర్చలేకపోతోంది. నేర్పే విద్యకు, చేసే ఉద్యోగానికి రెండింటికీ ఇంగ్లీషు మీడియం అవసరమైనప్పుడు సమాజం అటువైపు వెళ్ళటంలో ఆశ్చర్యం ఏముంది? ఇది అనివార్యమైన స్థితి. నిశితంగా పరిశీలిస్తే విద్యారంగంలోని భాషే అన్ని రంగాలకు ప్రేరకమవుతుంది. ఆధునిక సమాజంలోని వివిధ రంగాలకు ప్రాథమిక శిక్షణ విద్యారంగం నుండే లభిస్తుంది. దానివలన సమాజంలో ఇంగ్లీషు డామినేట్ చేసే స్థితికి వచ్చింది. ఇంగ్లీషు చదవటం, రాయటమే తెలివితేటలకు గీటురాయి అయినప్పుడు, ప్రతీచిన్న ఉద్యోగానికి ఇంగ్లీషు ప్రొఫిషియన్సీ (ఆంగ్ల సామర్థ్యం) తప్పనిసరయినప్పుడు తల్లిదండ్రులు మాత్రం భిన్నంగా ఎందుకు ఆలోచిస్తారు. దీన్ని మరింత ప్రచారం చేసి కార్పోరేట్ విద్యాసంస్థలు వ్యాపారాన్ని నిరవధికంగా సాగించి, తెలుగు మీడియాన్ని తెలివిలేని మీడియమనే స్థితికి తెచ్చాయి.

తెలుగు మీడియాన్ని కూల్చడానికి కార్పోరేట్ విద్యాసంస్థలు ఎంతకారణమో, ఆ మీడియాన్ని కాపాడవలసిన ప్రభుత్వ సంస్థల్ని నిర్వీర్యం చేసిన ప్రభుత్వాల కార్యకలాపాలు అంతే కారణం. కాలేజీలలో ఇంగ్లీషు మీడియం పిల్లలు తెలుగుమీడియం పిల్లలకంటే తక్కువ సంఖ్యలో ఉండేవాళ్ళు. ఇటీవల ప్రభుత్వం తెలుగు మాధ్యమంలోనున్న పాఠశాలల్ని ఆంగ్లమాధ్యమంలోకి మారుస్తున్నారంటూ గొడవ చేస్తున్నది ప్రజలుకాదు. ఆ పాఠశాలల్లో ఉద్యోగిస్తున్న అధ్యాపకులు. తెలుగును ఒక అంశంగా, అంటే– తెలుగు సబ్జెక్ట్‌ను చదువుకున్నవాళ్ళు మాత్రమే! వీళ్ళకుతోడు భాషాభిమానంగల పెద్దతరం వాళ్ళు అంటే యాభై పైబడినవాళ్ళు

వీళ్ళు గొడవ చేస్తున్నారు! వీళ్ళకు ప్రజల అండదండలు ఎంత ఉందన్నది ప్రశ్నార్థకమే? వాస్తవానికి తెలుగునాట ఏ భాషా ఉద్యమమూ ప్రజా ఉద్యమంగా సాగలేదన్నది చరిత్ర చెబుతున్న సత్యం!

ఆంగ్ల మాధ్యమంలోకి పాఠశాలల్ని మారుస్తున్నారంటూ గగ్గోలు పెట్టేవాళ్ళు, తెలుగు పాఠశాలలు గతకొన్ని దశాబ్దాలుగా జాతినిర్మాణంలో వహించిన పాత్ర ఎంతన్నది ఎందుకు ఆత్మవిమర్శ చేసుకోలేకపోతున్నారు? ఎందుకు తెలుగు మీడియం పాఠశాలలు ధ్వంసమైనాయనే విషయాన్ని ఆలోచించలేకపోతున్నారు. ఎందుకు ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయులు, అన్ని అర్హతలుండి కూడా విద్యార్థుల్ని ఆకర్షించలేకపోతున్నారు? ఇంటర్మీడియట్లో, డిగ్రీలో తెలుగు మీడియం, తెలుగును ద్వితీయభాషగా చదువుకునే విద్యార్థులు ఉండేవాళ్ళు. ఇక్కడ చేరటానికి భయపడే వాతావరణం కలగటానికి కారణం ఏమిటి? ఇక్కడ చేరే పిల్లల్ని కార్పోరేట్ కాలేజీలకు డైరెక్ట్‌చేసి, కార్పోరేట్ సంస్థల కమీషన్లనందుకునే టీచర్లు ప్రిన్సిపాళ్ళూ, ఇక్కడ ఉద్యోగిస్తూనే కార్పోరేట్ కాలేజీల్లో శ్రమించి పాఠాలు చెప్పి, జీతం తీసుకునే సంస్థలోని విద్యార్థుల్ని పట్టించుకోకపోవటం వంటి సవాలక్ష కారణాలున్నాయి. మరి వీళ్ళను నియంత్రించలేని ప్రభుత్వ ఉదాసీనతను, ఉదాసీనంగానే భరించటానికి అలవాటు పడిన ప్రజానీకాన్ని ఎవరు సంస్కరించాలి! బెల్లుకు, బిల్లుకు, బ్యాలెన్స్ షీట్లుగా మారిన ప్రభుత్వ అధ్యాపకులనే పూర్తి కారణంగా చెప్పలేం గాని, టీచర్లను కూడా ఊపిరాడకుండా వివిధరకాల సర్వేల పేర్లతో బోధనకు తరచుగా ఉపయోగించుకునే, ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు కూడా అంతే కారణం. ప్రభుత్వపరంగా, వ్యవసాయపరంగా ఎంత సంక్లిష్ట వాతావరణం ఉన్నప్పటికీ భా విజగతికి పంతులే గతి. ఈ విషయంలో ముందు, ప్రాథమిక స్థాయినుండి ఉన్న పాఠశాల విద్యను సంస్కరించాలి. ప్రభుత్వ వ్యవస్థలోని ఇంగ్లీషు మీడియం సైతం ఫలాంతమవుతుందని చెప్పలేం! ఏకోపాధ్యాయ పాఠశాలలు, అయిదు తరగతులకు ఒక్కడే టీచర్, ఏ ఎలిమెంటూలేని వాడు ఎలిమెంటరీ టీచర్‌గా నియమించబడటం వంటి సవాలక్ష కారణాలున్నాయి.

ఈ వేళ బ్రతుకు తెరువును చూపించలేని విద్యను చదవటానికి విద్యార్థిగాని, చెప్పించటానికి విద్యార్థి తల్లిదండ్రులుగాని సిద్ధంగా లేరు. మనం అంగీకరించినా, అంగీకకరించకున్నా కాదనలేని సత్యం. సమాజంలో ఉన్నతంగా జీవించటానికి అవసరమైన ఏ విద్యనైనా చదువుకోనీయండి. కాని, తెలుగు భాషా సంస్కృతులను నేర్వటానికి అవసరమైన space ఉండేలా మన విద్యప్రణాళికల్ని రూపకల్పన చేయాలి.

విద్యావ్యవస్థలో ప్రాథమిక విద్యే పునాది. దీని మీదే భవిష్యత్ విద్య అంతా ఆధారపడి ఉంటుంది. మన యూనివర్సల్ విద్యకు కనీసస్థాయి ఇదే కాబట్టి దీనికి ప్రాధాన్యత ఉంది. ప్రాథమిక విద్యలో భాషాబోధన చాలా ముఖ్యం. ప్రతి వ్యక్తికీ సమాజంలో తన వ్యవహారాలనన్నీ సమర్థంగా నిర్వహించుకోవటానికి అవసరమైన భాషాపరిజ్ఞానం కావాలి. అది కనీసావసరం. పరిమితస్థాయిలో దైనందిన వ్యవహారానికి అవసరమయ్యే మౌఖిక పరిజ్ఞానం అందరికీ ఉంటుంది. చదవటం, రాయటం వస్తే ఈ వ్యవహార సామర్థ్యం మరింత పెరుగుతుంది.

విస్తరిస్తుంది. ప్రాథమిక విద్యతోనే విద్యార్జన ముగించేవారికి, పై చదువులు చదివే వారికి కూడా ఈ భాషాజ్ఞానం అవసరమే. ప్రాథమిక విద్య బలంగా ఉన్నప్పుడే ఇది సాధ్యం అవుతుంది.

కాని ఈ వేళ ఉన్నత పాఠశాల స్థాయిలో కూడా కనీసం రెండో భాషగానయినా తెలుగు నేర్పటానికి ఇంగ్లీషు మీడియం పాఠశాలలు సన్నంద్ధంగా లేవు. ప్రభుత్వమే తెలుగు మీడియాన్ని రద్దుచేస్తే ఇక దిక్కేముంది?

ప్రభుత్వ పాలనావ్యవహారాలు:

పాలనాభాషగా తెలుగును అమలు చేయటానికి కావలసింది చిత్తశుద్ధేకాని విత్తశుద్ధికాదు. సెక్రటేరియట్ ఎదురుగా తెలుగుబోర్డును, అమరావతి రాజధాని శంఖుస్థాపన తెలుగులో పెట్టటానికి తెలుగు భాషాభిమానులు అప్రకటిత యుద్ధాన్నే చేయవలసి వచ్చిందంటే మన ప్రభుత్వాల భాషాభిమానం ఏపాటిదో అర్థమవుతుంది.

ప్రజలభాషలో పాలన సాగించడం ద్వారా పదకల్పనలు, అనువాదాలు వంటి రూపంలో భాషబలోపేతమవుతుంది.ప్రజల అభిప్రాయాలు, సమస్యలు, కష్టాలు వంటివి స్పష్టంగా ప్రభుత్వానికి తెలియటంతోపాటు, వాటిపట్ల ప్రభుత్వం తీసుకున్న నిర్ణయాలు ప్రజలకు తెలుస్తాయి. జి.వోలు, లేఖలు, ప్రకటనలు, న్యాయస్థానంలో వాదప్రతివాదనలు, తీర్పులు, అభ్యర్థనలు, నిర్ణయాలు, ఆదేశాలు మొదలైనవి ప్రజలభాషలో ఉన్నప్పుడు ప్రజల భాగస్వామ్యం సహజంగానే సిద్ధిస్తుంది. e-Procurement Notices, బ్యాంకులు చేసే తనఖా కార్యకలాపాలు, కోర్టు నోటీసులు వంటివన్నీ తెలుగులో వస్తే ప్రజలకు మరోవ్యక్తి అవసరం లేకుండానే పబ్బం గడుస్తుంది. అధికార భాషా సంఘం ఉన్నదే అందుకు. కొన్ని ప్రయత్నాలు మన భాషాసంఘం చేయకపోలేదు.

ఎప్పటికప్పుడు శాస్త్రసాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని స్వీకరించి భాషా విషయంగా నవీకరణ ప్రక్రియను చేపట్టి, నమూనాలను ఇంగ్లీషు నుండి స్వీకరిస్తూనే అనువాదాలు కొనసాగించి పారిభాషిక పదాల్ని సిద్ధం చేయించుకొని పరిపాలనలో వినియోగించుకోవాలి. పాలనా పదకోశాలు ఉన్నాయి. వాటిని ఉపయోగించే నాథుడేడి? పట్టించుకునే పాలకుడేడి? ఈ అలసత్వాన్ని దుమ్ముదులిపే చిత్తశుద్ధి కావాలి. పోలీసు, న్యాయ, రెవెన్యూ శాఖలలో ఈ వినియోగం పెరిగితే సగం బలం చేకూరినట్లే. న్యాయ విభాగంలో కొన్ని పదకల్పనలు, అనువాదాలు జరిగాయి కూడా? కానీ పట్టించుకునే వాడేడీ? ఎక్కడో ఒకటో అరో తీర్పులు తెలుగులో వస్తే చంకలు గుద్దుకుంటున్నాం. అవన్నీ సర్వత్రా వ్యాపించాలి.

వర్తక వాణిజ్య రంగాలు:

మానవ బలహీనతలు, సున్నితత్వాలు, భాషా సునిశితత్వం వీళ్ళకు తెలిసినంతగా ఇతరరంగాల వాళ్ళకు తెలియదంటే ఆశ్చర్యమే! ఇవి ఎంత ప్రభుత్వపు నియంత్రణతో నడిచినప్పటికీ ప్రభుత్వాన్ని శాసిస్తున్నది ఇవే! మనం ఉపయోగించే మందుల మీద తెలుగుభాష ఉండదు. జీవనాన్ని ప్రసాదించే మందుల విషయమే ఇలా అఘోరిస్తే మిగిలిన విషయాలు చెప్పవలసిన పనిలేదు. మందుల ప్రభావానికి ఉపయోగించే తెలుగు, మందుల మీద ఉండదు. వాటి బిల్లులు, కరపత్రాలు, Invoice లు వగైరాలన్నీ తెలుగులో ఉండేలా చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానిదే. సాధారణ తెలుగు పదాల స్థానంలో వాణిజ్యరంగం ఇంగ్లీషు పదాలనే వాడుతోంది. ఆ విషయంగా ప్రభుత్వంతో ఆలోచన చేసేవాళ్ళు కావాలి.

ప్రసార మాధ్యమాలు:

ఒక విధంగా తెలుగును ఈ వేళ బతికిస్తోంది ప్రింటు మీడియాలే. ఎలక్ట్రానిక్ మీడియా వెకిలివేషాలతో భాషను ధ్వంసం చేస్తుంటే, ప్రింటు మీడియాలో ఈనాడు వంటి పత్రికలు భాషను సజీవంగా చైతన్యభరితం చేస్తున్నాయి. అనువాదాలు, నూతన పదకల్పనలు, పారిభాషిక పదనిర్మాణం వంటి వాటినన్నిటినీ నిర్వహించి భాషను సుసంపన్నం చేస్తున్నాయి. ఎలక్ట్రానిక్ మీడియా ముఖ్యంగా ఛానళ్ళు ఆ పనిని సమర్థంగా చేయలేకపోతున్నాయి. సోషల్ మీడియా వెబ్‌సైట్లు, వాట్సాప్‌లు వంటివి తెలుగులో వస్తున్నాయి. పరోక్షంగా భాషాసేవ చేస్తున్నాయి. ఇవి కూడా భాషను చైతన్యభరితం చేస్తున్నాయి.

విద్యారంగంలో ప్రధాన పాత్ర వహించేవాళ్ళు ప్రభుత్వం, సమాజం, తల్లిదండ్రులు, విద్యార్థులు. ప్రభుత్వాలు విద్యను అంగట్లో సరుకులాగా చేసి, ఎవరి దగ్గర డబ్బుంటే వాళ్ళు కొనుక్కునే స్థితిని కల్పించింది. ప్రజా సంక్షేమానికి చెందిన విద్యారంగం తమది కాదన్నట్లుగా ప్రభుత్వాలు వ్యవహరిస్తుంటే ఇక దిక్కెవరు? ఇక సమాజాన్ని గమనిస్తే ఎన్ని రకాల చీలికలు, పేలికలుగా చేయాలో అన్ని రకాలుగా చీలిపోయి, ఉమ్మడి ప్రయోజనాలకు ఉమ్మడి బాధ్యత వహించే స్థితిలో సమాజం లేదు. తల్లిదండ్రులలో పిల్లల్ని బాధ్యతాయుతమైన పౌరులుగా, తీర్చిదిద్దాలని, స్వీయవ్యక్తిత్వ సంపన్నులుగా తీర్చిదిద్దాలన్న లక్ష్యంతో చదివించే ధోరణిలేదు. పోటీపడి ఎక్కువ డబ్బును, అధికారాన్ని ఎలా సొంతం చేసుకోవాలి? సామాజిక వనరుల్ని ఎలా సొంత చేసుకోవాలి? అనే లక్ష్యంతోనే పిల్లల్ని చదివించే తత్త్వంతో ఉన్నారు. ఇందుకు వాళ్ళ అవగాహనాస్థాయి, లోకం పోకడ దోహదం చేస్తున్నాయి.

విద్యార్థి స్థానంలో తల్లిదండ్రులు, కాదంటే పాఠశాలలోని అధ్యాపకులు నిర్ణయాధికారులవుతున్నారు. దీనికి కారణం విద్యార్థికి ఎంచుకునే స్వేచ్ఛలేకపోవటమూ అవగాహనస్థాయి లేకపోవటం. వృత్తి–ప్రవృత్తి ఏకం చేసుకొని, ఎటువంటి ప్రతికూల పరిస్థితుల్లోనైనా లెక్కచేయకుండా తమశక్తి సామర్థ్యాలనన్నిటినీ తమ

విద్యార్థుల కోసమే వృత్తికోసమేనని భావించే అధ్యాపక వర్గము పరిమితమే. ఇటువంటి సంక్లిష్ట వాతావరణంలో తెలుగుకోసం తహతహలాడిపోతున్నాం. ఓట్లకోసమే ప్రభుత్వాలు పనిచేసే ధోరణిలో మార్పు రానంత వరకూ, పరిస్థితులలో పెద్దమార్పులుండవు.

ఏ దేశపు నాగరికతనైనా నిర్దేశించేది ఆదేశపు విద్యావ్యవస్థే. దేశపు అవసరాలను బట్టి విద్యావిధానాన్ని, ఆ విద్యద్వారా చేరవలసిన గమ్యాన్ని నిర్దేశించుకొని, వాటిని అమలు చేసే కార్యక్రమాలను ఆ దేశపు అధికార వ్యవస్థ రూపొందించుకుంటుంది. అంటే విద్యాత్మక కార్యక్రమాలు (Academic Programmers) విద్యా ప్రణాళికలు (Academic Policies) ను అనుసరించి రూపొందించబడతాయి. ప్రతితరమూ ఎదుర్కొనే సమస్యల్ని గమనిస్తూ ఆ తరపు అవసరాల్ని తీరుస్తూనే భవిష్యత్తరాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని తాత్త్విక దృక్పథంతో శాశ్వత మూల్యాన్ని సమకూర్చి పెట్టుకోవటం ప్రణాళికల లక్ష్యంగా ఉండాలి.

ఈ తరం దురదృష్టమేమిటంటే మన ప్రభుత్వాలకుగాని, నాయకులకుగాని నిర్ణయాధికారంలో ఉన్న వ్యక్తులకు గాని ఈ దృష్టి లేదు. విద్య అంటే కేవలం సాఫ్ట్‌వేర్ ఇంజనీర్లనో, మెడికోలనో, మరో శాస్త్రవేత్తనో తయారుచేయటమే. పోనీ అదయినా నిర్మాణాత్మక ప్రణాళికాబద్ధంగా ఉందా? అంటే అదీ లేదు. ఎం.సి.ఏ. లు, ఎంటెక్‌లు చదివిన వాళ్ళు ఏడెనిమిదివేల రూపాయల కాంట్రాక్టు ఉద్యోగాల కోసం లక్షల సంఖ్యలో ఎగబడుతున్నారు. మానవీయ మూల్యాలు వీటితో సంతులనం చేస్తూ సాగే శాస్త్ర సాంకేతిక విద్య ఆచరణలో మనకు లేదు.

వ్యక్తి వికాసానికి, మనసు దినుసును పరిమళింపజేయటానికి ఉపయోగపడే సాధనం 'భాష'–అని చెప్పే విద్యావ్యవస్థ అసలే లేదు. తెలుగులో మాట్లాడితే శిక్షలు వేసే కార్పోరేట్ కల్చర్‌లో బతుకుతున్నాం. తల్లిదండ్రులు కూడా ఈ 'కల్చరల్ మాఫియా'–లోనే చిక్కి వివేచన చేయలేకపోతున్నారు.

ఈ సందర్భంలో తెలుగు భాషకు సంబంధించి ఆచరణాత్మకంగా చింతించవలసిన అవసరం ఉంది.

- ఆంగ్లాన్ని తిరస్కరించకుండానే మాతృభాషను కాపాడుకునే పద్ధతుల్ని అన్వేషించాలి.
- శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాలకు సంబంధించిన ఏ చదువు చదివినా, తన సంస్కృతికి ప్రతిబింబం మాతృభాషేనన్న అవగాహన కలిగించాలి.
- తెలుగు భాషను విజ్ఞానాత్మక భాషగా తీర్చిదిద్దే బృహత్ ప్రయత్నాల్ని యుద్ధప్రాతిపదికన చేపట్టాలి. అప్పుడే తెలుగును బోధన మాధ్యమంగా ఏ స్థాయివరకైనా చేయటంలో ఔచిత్యం ఉంటుంది.
- భాషా నవీకరనకు నిరంతరం శ్రమించే యంత్రాంగం ఉండాలి.
- బోధన మాధ్యమంగా తెలుగును కనీసం ఉన్నత పాఠశాల స్థాయివరకైనా తప్పనిసరి చేయించేలా ప్రభుత్వాన్ని ఒత్తిడి చేయాలి.

- తెలుగు సమాజంలోని అన్ని రంగాలలోని వ్యక్తులు, మాతృభాషలో ఆలోచించే ధోరణిని అలవాటు చేయాలి.
- తెలుగు మాతృభాషగా కలిగిన శిశువు ప్రాథమిక పాఠశాలలో ప్రవేశించేనాటికి భావవ్యక్తీకరణలో అన్నిరకాల వాక్యాల్ని నిర్మించగలుగుతున్నాడు. మరి జనం పాఠశాలలో తెలుగు పేర్లతో చెప్పవల్సిందేమిటి? అభివ్యక్తి నైపుణ్యాల్ని, లేఖన సామర్థ్యాల్ని పెంచటం. భాషద్వారా సంస్కృతిని సాహిత్యాన్ని తెలియజెప్పటం. అందుచేత ప్రాథమికస్థాయి పాఠ్యగ్రంథాలు నిర్వహిస్తున్న పాత్రను ఈ దిశగా మనం పునర్నిర్మించుకునే ప్రయత్నం చేయాలి.
- తెలుగు పేరుతో కృతక భాషను, పదాలను వెగటుకొట్టేలా ప్రజలపై రుద్దే ప్రయత్నాలను చేయకుండా ఉండటం.
- సైబర్ స్పేస్‌ను తెలుగు భాషాభివృద్ధికి ఉపయోగించుకునే ప్రయత్నాలు ఇబ్బడిముబ్బడిగా సాగాలి.
- తెలుగు మాధ్యమంలో కోర్సుల్ని ఆన్‌లైన్ నిర్వహించే పద్ధతి వంటి వాటిని అనుసంధానం చేసుకోవాలి.
- తెలుగును సర్వసమర్థమైన భాషగా తీర్చిదిద్దే ప్రక్రియ నిరంతరం కొనసాగాలి.

ఇటీవల సైన్స్ కాంగ్రెస్ కు వచ్చిన సుందర్‌పిచ్చై 'గూగుల్ సేవలు ప్రాంతీయ భాషలకు విస్తరింపజేసే ప్రయత్నం మరింత ముమ్మరం చేస్తున్నాం' అని వివరించారు. ఇటువంటి అవకాశాలను తెలుగు భాషా పరిశోధకులు అందిపుచ్చుకొని తెలుగు భాషాభివృద్ధికి తీసుకోవలసిన కృషిని మరింతగా చేయాలి. మార్కెటింగ్ సేవలతో భాషను లింక్ చేసే ప్రయత్నాన్ని వెంటనే చేపట్టాలి.

ఇంతవరకు చెప్పిన ఈ వ్యూహాలన్నీ కేవలం ఊహలకే పరిమితమైతే అవి ఉబుసుపోని కబుర్లుగానే మిగిలిపోతాయి. మన పాఠశాల స్థాయి నుండి, విశ్వవిద్యాలయాల స్థాయి వరకు ఉన్న పాఠ్యప్రణాళికలన్నీ ఈ దిశగా నవీకరణ చేసుకోవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. మన పాఠ్యనిర్ణాయక మండళ్ళన్నీ ఏదో ఒక పాఠ్యాంశాన్ని మార్చి పాతకాలపు సిలబస్‌తోనే కాలక్షేపం చేస్తున్నాయి. ఏదో ఒక కవితా ఖండికనో, ఒక కథనో పాఠ్యాంశంగా పెట్టే విషయంలో పరస్పరం కలహించుకునే మన పాఠ్యనిర్ణాయక మండళ్ళు భాషను నవీకరించుకునే విషయంలో ఏపాటి శ్రద్ధను కనపరచకపోవటం దయనీయమైన విషయం. కాలానుగుణంగా ఈ దిశగా ఆలోచించే పాఠ్యాంశాలను మార్చుచేయకపోతే, అధ్యాపకులు తాము మారకుంటే రానున్న తరాలను మోసం చేసినట్లే అవుతుంది.

ఈ పైన ప్రస్తావించిన అంశాలన్నీ ఎవరు చేయాలి? అనే ప్రశ్న మన కళ్ళముందు సాక్షాత్కరిస్తూనే ఉంటుంది. ఇవన్నీ ఎవరో వచ్చి చేసేవి కాదు. తెలుగును చదువుకుని తెలుగు పాఠాలు బోధించే అధ్యాపకులు, తెలుగు అకాడమీలుఇ, విశ్వవిద్యాలయ తెలుగు శాఖలు, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం వంటివన్నీ చేయవలసిన పనులివి. భారతీయ భాషల కేంద్రం వంటి సంస్థలు, వాటిలోని భాగాలు భాషా నవీకరణ కోసం నిరంతరం

శ్రమించే యంత్రాంగాన్ని ఒకప్పుడు సన్నద్ధంగా ఉంచుకునేవి. ప్రభుత్వపు ఆధ్వర్యంలో ఉన్న ఏ సంస్థ కూడా ఆశాజనకంగా లేదన్నది ఈనాటి సత్యం. ప్రభుత్వ ఆధీనంలో భాషావిషయకంగా ఉన్న సంస్థలనన్నిటినీ బలోపేతం చేయకుంటే నానాటికీ తీసికట్టుగానే భాషావ్యవహారం సాగుతుంది.

*****

5. ప్రత్యామ్నాయ పదకల్పనం ; సాధక బాధకాలు

ఆచార్య వెలుదండ నిత్యానందరావు

అధ్యక్షులు, తెలుగుశాఖ, ఉస్మానియావిశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాదు, తెలంగాణ.

దేశ కాలమాన పరిస్థితులు ఎప్పటికప్పుడు మారిపోతుంటాయి. మారిపోవడానికి ఉద్యమాలు, యుద్ధాలు, అభిరుచులు, అవసరాలు, చదువులు, ఉపాధిఅవకాశాలు, పాలనలో మార్పులు, కొత్త కొత్త వైజ్ఞానికావిష్కరణలు, మత సాంస్కృతిక స్థితులు మొదలైనవి ఎన్నెన్నో కారణాలవుతుంటాయి. ఈ మార్పు అనేది సజీవత్వానికి, చైతన్యానికి ప్రతీకనే తప్ప అన్యం కాదు. కాకుంటే అది ప్రతికూల చైతన్యం కావచ్చు. అనుకూల చైతన్యం కావచ్చు. మిశ్రమ చైతన్యం కావచ్చు. పాత రక్తకణాలు పోయి కొత్త రక్త కణాలు శరీరంలో చోటు చేసుకొన్నట్లే పాతపదాలు, పాత వాక్య విన్యాసాలు, రచనా రీతులు పోయి కొత్తపదాలు, కొత్త వాక్య విన్యాసాలు, కొత్త రచనారీతులు భాషలో చోటు చేసుకుంటాయి.

పాతవ్యవస్థ, పాత వస్తుజాలం వినియోగంలో నుండి పోయి నప్పుడు వాటిని సూచించే పదజాలం సైతం మరుగున పడక తప్పదు. నావుడు, అనవుడు, మోడు, కపిల సిడి, జాంబు లాంటి వన్నీ ఇలా అంతర్ధానమైనవే. తిక్కన వీటినే " పాతపడ్డ మాటలు" అన్నాడు. కొత్తగా ప్రజల వినియోగంలోకి వచ్చిన వస్తుజాలానికి కొత్తపేర్లతో పాటు పాతవ్యవస్థలోని పదాలను కూడా వాడుకొని ప్రయోజనం పొందడం భాషలో ఎప్పుడూ ఉండేదే. ఏ సమాజంలో ఒక వస్తువు పుడుతుందో అక్కడే దాని నామ రూప గుణ విశేషాదులు కూడ అవిభాజ్యంగా పుడుతాయి. ఏ భాషయినా అన్ని రకాల భావజాలాలను, వస్తువులను వ్యక్తీకరించగలిగిన సామర్థ్యం కలిగినదే. ఏ భాషా సుందరమైందీ కాదు. వికారమైందీ కాదు. కాని అన్యసమాజాల్లోని వస్తుజాలాన్ని, భావజాలాన్ని ఈ సమాజంపై రుద్దినపుడు స్థానికభాష దాన్ని వ్యక్తీకరించేందుకు అసమర్థమవుతుంది. అప్పుడు ఆ మూలపదాన్నే యథాతథంగా వాడుకోవచ్చు. మూలపదాన్ని ఈ భాషలో ఉచ్చారణ పద్ధతులకు అనుగుణంగా కొద్దిపాటి మార్పులు చేసుకొని వాడుకోవచ్చు. మూలపదం బాగా నలిగేంతదాక ఉచ్చారణలో అటూ ఇటూ ఉండి నలిగాక స్థిరపడవచ్చు. వెనుకటి పుస్తకాల్లో రుష్యాదేశం అని కనిపించేది. అది తరువాత రష్యాదేశం గా మారింది. అది కూడ ఇప్పుడు పోయింది. ఇంగ్లీషు వార్తల్లో కడపను కుడప్ప(Cuddapah) అని స్పెల్లింగ్ ప్రకారం చదవడం గమనించవచ్చు. పోర్చుగీసు వారిని బుడతకీచులు అనీ, ఈస్టిండియా కంపెనీని కుంఫిణీ అని పిలిచారు. సైనికులన్న అర్థం ఉన్న సోల్జర్లు అన్న శబ్దాన్ని ఆనందరంగరాట్చందంలోను (1757), దిట్టకవి నారాయణ కవి రంగరాయ చరిత్రలోను సోల్దార్లు అని ప్రయోగించడం గమనించవచ్చు.

సమరోజ్జృంభిత శౌర్యధుర్యులగు సార్జంతుల్, మయూరుల్, కుమం
దములున్, వీరులు, సోలుదారులు, సుబేదారుల్ మొదల్గల్గు, సై
న్యము లాత్మీయులు గొల్వ నుద్ధతుల ముల్కాఖ్యామహాఖ్యాతి ఉ
త్సవసముదగ్ర ప్రతిభా విభాసి యగు మూసాబాసీ యుల్లాసియై

అన్న రంగరాయచరిత్ర (1-147) పద్యాన్ని పరిశీలిస్తే ఎన్నో విశేషాలు తెలుస్తాయి. ఈ రోజు ఆంగ్లభాషాప్రభావంతో ఉచ్చారణ స్థిరమైన పదాలను ఆనాడు రంగరాయకవి ఫ్రెంచి భాషా ఉచ్చారణకనుగుణంగా రచించాడు. ఇంగ్లాడ్ వారి కన్నా ఫ్రెంచివారు ముందు వచ్చారు కనుక. కవివారి ఉచ్చారణను విన్నాడు. (కొత్తపల్లి వీరభద్రరావు (1986) తెలుగు భాషపై ఆంగ్ల ప్రభావం – పుట 44)

Sergeant సార్జంటు – సార్జంతు
Major మేజర్ – మయూరు
Commandant కమాండెంట్ – కుముందాన్
సోల్జర్ – సోల్దట్
మిస్టర్ బుస్సీ అనేది ముసాబుసేగా మారింది. ఈ మూసా అనేది Monsieur అనే ఫ్రెంచి రూపానికి రూపాంతరం. తెలుగులో బూచి, బూచాడు పదాలకు మూలం బుస్సీయేనని చెప్తారు.

ఈ వస్తు ధర్మాన్ని సూచనా మాత్రంగా నైనా వ్యక్తీకరించ గలిగే స్థానిక భాషాపదంతో పిలవవచ్చు. రేడియో – ఆకాశవాణి. మూల భాష స్వీకృత భాషా కలగలిసి కొత్త పదం సృష్టించబడి ప్రజల్లో విడదీయలేనంతగా కలిసిపోవచ్చు. వీలునామా అనే పదం ఆంగ్ల ఉర్దు పదాల కలయికతో వచ్చింది. వారసత్వం ఫార్సి సంస్కృతాలతో ఏర్పడింది. అన్య భాషా ప్రత్యయాదులను, ఇంచుగాగమాదులను కలుపుకొని ఏర్పడేవి. వినియోగదారుడు – కొనుగోలుదారుడులోని దారు ఉర్దూ ప్రత్యయం. బానిసత్వం – ఉర్దుపై వచ్చిన సంస్కృత ప్రత్యయం. పనిమంతుడు – తెలుగు పై వచ్చిన సంస్కృత ప్రత్యయం.

ఇక యథాతథంగా అనువదించి వినియోగించుకోవచ్చు. బ్లాక్ మార్కెట్ నల్లబజారు లాంటివి.

ఈ ఆంగ్లపదానికి ఈ తెలుగు పదం సమానార్థకమని స్థిరపడేంత వరకు రకరకాల పదాలతో, రూపబేధాలతో వ్యవహృతం కావచ్చు. Divorce కు విడాకులు అనేది నేడు స్థిరపడింది. కాళ్ళకూరి నారాయణ రావు వరవిక్రయం నాటకంలో విడియాకులు అన్న ప్రయోగం కనిపిస్తుంది. బ్రౌన్ నిఘంటువులో వివాహమోక్షం అన్న అర్థం కనిపిస్తుంది. (?) నన్నెచోడుని కుమారసంభవములో పెడయాకులు అని ప్రయోగించాడు. ఇలాగే మరెన్నో తీరులుగా ఉండవచ్చు.

ప్రజలకు ఆ పదం నచ్చితే దాన్ని స్వీకరిస్తారు. లేకుంటే ఎంత గొప్పవాడు చేసిన అనువాదమైనా ఆ రచయిత అభిరుచికి నిదర్శనంగా నిలుస్తుందే తప్ప మూల పదాన్ని తొలగదోసి నిల్చే శక్తిశాలిని గాదు.

తిక్కన కవి, మంత్రి, మహాభారతానువాదంలో ఎన్నో సంస్కృత పదాలకు తెలుగు అనువాదాలు చేశాడు.

తమ్మిమొగ్గరం = పద్మవ్యూహం

ఎరుగమి చీకటి = అజ్ఞానాంధకారం

పొలికలను = యుద్ధభూమి

కాని తెలుగు అనువాదాలు గాలికి పోయాయి. సంస్కృత పదాలే నిలిచిపోయాయి. తిక్కన ఒక మంత్రిగా రాచరిక వ్యవస్థలో ముఖ్యస్థాన మాక్రమించిన వ్యక్తి, భారతంలో అతి విస్తృత భాగాన్ని అనువదించిన వ్యక్తి. తెలుగుభాషలో సాహిత్యసృజనం, కావ్యరచనం స్థిరమైన కాలంలో పుట్టిన వ్యక్తి అయినా తిక్కన ప్రయోగాలు నిలువలేదు. తిక్కనకున్నన్ని అవకాశాలు లేకపోయినా నన్నయ ప్రయోగాలు నిలిచాయి. ఇక అచ్చ తెనుగు కావ్యాలు ప్రయోగానికి పనికి వచ్చాయే తప్ప ప్రయోజనానికి పనికి రాలేదు.

కనువినుకలి నెలవు పుట్టువు= వాల్మీకి(యమాతి చరిత్ర 3– 40)

బంతి తేరుల రేడు= దశరథుడు (అచ్చ తెలుగు రామాయణం)

జముపట్టు= యముని నివాసమైన నరకం (అచ్చ తెలుగు రామాయణం)

సంస్కృతసమాస నిర్మాణంలో ధైర్ఘ్యానికి అవకాశం ఉంది. దాని వల్ల క్లుప్త నిర్మాణం, సౌందర్యాపాదనం, అర్థస్పష్టత వస్తుంది. తెలుగు సమాస నిర్మాణానికి దీర్ఘత పనికి రాకపోవడం వల్లనే పైన పేర్కొన్న సమాసాలు కృతకంగా తయారయి ప్రజల్లోకి వెళ్ళలేదు.

ఇటీవల నడుస్తున్నచరిత్ర పత్రికలో తెలుగు పదాలను సృష్టించాలని ఆ మిత్రులు యత్నిస్తున్నారు. ముఖ్యంగా సా.వెం. రమేశ్. వారి చిత్తశుద్ధిని అభినందిస్తూనే, వారి అత్యుత్సాహాన్ని కూడ గమనించకతప్పదు.

కుట్టురం – వ్యాసం	పొలవరులు – పండితులు
పెనగువ – వాదన	ఒడమి – ఆర్థిక
మెలన – చరిత్ర	పలు చదువిలు – విశ్వవిద్యాలయం
విసాగు సొత్తో – సాంస్కృతిక బంధం	అనికిడి – భావం
పుడోలు – ప్రపంచం	ఎసిదరు – శాస్త్రవేత్త
అరయిక – పరిశోధన	అనిడి – స్వతంత్రం

ప్రోలిమి – నాగరికత కవరము – వ్యాపారం

ఎడాటము – విషయం

(తెలుగు నుడి కలిమి (వ్యాసం) స. వెం. రమేశ్ నడుస్తున్న చరిత్ర నవంబర్ 2012)

డ్రైవరును తోలరిగా, క్లీనరును తోమరిగా నడుస్తున్న చరిత్రలో ఎవరో అనువదించారు. చాల బాగుంది. కాని ప్రజలు వాడేదెలా ?

పూర్తిగా జనజీవితంలో కలిసిపోయి, అందరూ అలవోకగా వాడుతున్న వాటి స్థానంలో వాటిని తీసేసి కొత్త పదాలను స్థిరపరచాలని ఉబలాటపడడం వృథా ప్రయాస. సంస్కృత పదాలకే కాదు ఇంగ్లీషు పదాలకు కూడా ఇదే వర్తిస్తుంది. మన జాతికున్న స్వభావంలోనే సంస్కృతాదరణం ఉంది. ఆపైన అన్యభాషాపదాలను అక్కున చేర్చుకునే తత్త్వముంది. ఇది విజ్ఞతతో కూడిందే. ప్రయోజనాత్మకమైందే. అది గుర్తించకుండా నన్నయ భారతం రాసి తెలుగుభాషను చెడగొట్టాడు. అనీ; మరొకడు భాషకు అడ్డుకట్ట వేశాడు. అని కొందరు మేధావులు వాదిస్తు తమ ఇగోను సంతృప్తి పరుచుకుంటున్నారు.

అసలు ప్రత్యామ్నాయపదకల్పన, సమానార్థక పద కల్పన ఎందుకు? మూల భాషా పదాన్నే తీసుకుంటే సరిపోదా? అన్న ప్రశ్న ఉదయించడం కూడ సహజం. మనం వస్తురూప గుణాలతో ప్రయోజనాలను పొందుతున్నాం అలా పొందడానికి మనకు అభ్యంతరం లేదు. కంప్యూటర్ ఏ సమాజంలో పుట్టినా దాన్ని ఉపయోగించుకొని ప్రయోజనం పొందడానికి మనకెలాంటి అభ్యంతరంలేదు. కాని దాని పేరు యథాతథంగా వాడుకోవడానికి మాత్రం ఇష్టం లేదు. ఇది మన అస్తిత్వ ప్రకటనం కోసం పడుతున్న ఆరాటం మాత్రమే. ఇది అసహజమేమి కాకపోయినా సహజం కూడా కాదేమో. పెన్ను, పెన్సిల్, లారి, బస్సు, కారు, కాలేజి, ఫోను, సెల్ ఫోను లాంటి పదాలను ప్రజలు సాదరంగా స్వీకరించారు. ప్రయోజనం పొందుతున్నారు. పండితులు మాత్రం వాటికి సమానార్థకాలు తయారు చేయాలని తలలు బద్దలు కొట్టుకుంటున్నారు.

ఒక ఆంగ్లపదానికి సమానార్థకంగా తెలుగుపదం స్థిరపడి అందరూ వాడుతున్నప్పుడు సైతం సమాజం ఆలోచనారీతుల్లో కలిగిన మార్పుల కారణంగా మరో ఆంగ్లపదం సృష్టింప బడుతుంది. దానికి మళ్ళీ సమానార్థక తెలుగు పదాన్ని సృష్టించాలి. అట్లాగే అందరూ వాడుతున్న తెలుగు పదాలకు కాలక్రమంలో న్యూనత్వం ఆపాదింపబడి సభ్యోక్తులు(Euphemism)గా ప్రత్యామ్నాయ తెలుగు పదాలు కూడా తయారవుతాయి.

Physically handicappedకు శారీరక వికలాంగులు Mentally retorted కు మానసిక వికలాంగులనే సమానార్థకాలు స్థిరపడ్డాయి. కాని ఇప్పుడు సమాజపు ఆలోచనా విధానంలో మార్పు వచ్చింది. దానితో Physically handicapped పదం పోయింది. దానికి బదులు Physically Challenged

(People with Special need) పదం వచ్చింది. దాని కోసం మరొక కొత్తతెలుగు పదం సృష్టించాలి. ఇంత వరకే వచ్చిందో ఏమో కూడ. ఇక్కడ వస్తువు మారలేదు. వస్తుస్థితిగతిలో మార్పులేదు. మారింది మన ఆలోచన విధానం. తత్ఫలితంగా మరో కొత్త పదం పుట్టవలసిన స్థితి. అట్లాగే కులవాచకాలను సంస్కృతీకరించడం, భార్యాభర్తలను జీవనసహచరీసహచరు లని వాడడంలో నున్న ఆంతర్యం వస్తుస్థితిలో మార్పు కాకుండా మన ఆలోచనల్లో మార్పు రావడమే.

ప్రత్యామ్నాయ పదకల్పన దేనికి అవసరం ? యథాతథ స్వీకారం దేనికి అవసరం అన్న విషయంలో నాకో ఆలోచన వస్తుంది.

ప్రాచీన యుగ శాసనాలు ఎక్కువగా ప్రాకృత సంస్కృతాల్లో వచ్చాయి . కాని వ్యక్తుల పేర్లు గ్రామాల పేర్లు మాత్రం యథాతథంగా దేనికవే తీసుకున్నారు. ఇది వాస్తవిక కోణం.

అచ్చ తెలుగు కావ్యం యయాతి చరిత్ర రాసిన పొన్నగంటి తెలగన వ్యక్తి స్థల నామాలను, బిరుదులను కృత్రిమమైన పద బంధాలతో తెనిగిస్తే అందం చెడుతుందని యథాతథంగా వాడారు.

తెనుగునకు మాఱు పేళ్ళిడి
పెనచిన వినగూడదనుచు బిరుదులు పేళ్ళున్
మును వేల్పుబాస వెంబడి
నునిచెద కాదనకుడయ్య యుల్లములందున్

ఇది వాస్తవిక దృక్పథం. తెలుగు భాషలోకి ఇమడగలిగేవి, సులువుగా పలకగలిగేవి, మూడు నాలుగు అక్షరాలను మించనివి అయిన ఆంగ్లవస్తు వాచకాలు, నామవాచక శబ్దాలనే మనం కూడ నిరాక్షేపంగా స్వీకరించవచ్చు. అయితే వీటికి వేసే విశేషణాలు తెలుగువి ఉండాలి. క్రియలు, కాల వచన లింగప్రత్యయాలు తెలుగులో ఉండాలి. వాక్యనిర్మాణమంతా తెలుగులో ఉండాలి. ప్రజల్లో ఆ వస్తువు బాగా వాడుకలోకి వచ్చినప్పుడు ప్రజలు మూలపదాన్నే వాడుతున్నారా ? ఏదైనా కొత్త పదాన్ని కల్పించి గానీ, పాత పదానికే ఈ కొత్త అర్థాన్ని ఆపాదించి గానీ, పాక్షికంగా మార్పులు చేసి వాడుతున్నారా? అనేది గమనించి ఖాయం చేయవచ్చు.

అన్నీ సామాన్య జన వ్యవహారంలో ఉంటాయనుకోవడం అత్యాశ. ఇంగ్లీషులో సైతం ఓ 1500 పదాలు నోటికి వస్తే జీవిత వ్యవహారాలు అన్నీ సజావుగా సాగిపోతాయి. కాని సామాన్య జన వ్యవహారంలో కాకుండా పండిత లోకంలో, శాస్త్రలోకంలో. ప్రత్యేక భావనా ప్రపంచంలో ఉండే పదాలకు సమానార్థకాలు

సృష్టించడం, అన్ని సందర్భాల్లో అదే ఆంగ్లపదానికి, అదే తెలుగు పదాన్ని వాడడం పండితులు, రచయితలు, విజ్ఞులు చేస్తారు. అధశ్చేతన, అజహల్లక్షణ, ద్రవ్యోల్బణం, కిరణజన్య సంయోగక్రియ, సమాధి, పరకాయప్రవేశం లాంటివి సామాన్య జనవ్యవహారంలో ఉండవు. కాని ఆయాశాస్త్రాల్లో వాటి ప్రాధాన్యాన్ని కాదనలేం.

ఒక పుస్తకాన్ని అనువదించేటప్పుడు ఆ ప్రత్యేక పదానికి ఇది తెలుగు మాట అని ఆ పుస్తకం అంతా వాడి చివర Glossary లో చెప్పుకోవచ్చు. హానిమూన్ కు మధుచంద్ర అనీ, ఎయిర్ హోస్టెస్ కు గగనసఖి అని కన్నడిగులు అనువదించుకున్నట్లు అనువదిస్తే అవి ప్రజల్లోకి పోయినా, పోకపోయినా ఆ పుస్తకం వరకు ప్రయోజనాన్ని సాధిస్తాయి.

ప్రాచీన సాహిత్యంలో ఈ భావాన్ని వ్యక్తీకరించే పదాలు లేదా వ్యుత్పత్యర్థం ద్వారా ఈ భావం సిద్ధించే పదాలు ఉండవచ్చు. వాటిని మనం గుర్తించి ప్రయోగించవచ్చు. అటువంటప్పుడు ప్రస్తుతం సమానార్థకంగా వాడబడుతున్న పదాన్ని తీసివేయాలని భావించకుండా అలాగే వాడుకోవాలి. ప్రాచీన ప్రయోగంలో ఒక అర్థంలో వుండి ఇప్పుడు మరొక అర్థంలో ఉంటే మాత్రం అర్థ విపరిణామాన్ని గుర్తించి ఎట్టి పరిస్థితుల్లో మూలార్థంలో ఆ పదాన్ని ప్రయోగించకూడదు.

కౌటిల్యుడు అర్థశాస్త్రంలో వాడిన కొన్ని పదాలను ఇందుకు లక్ష్యప్రాయంగా పేర్కొంటాను.

"నగరాధిపతి" ని నాగరికుడు అని కౌటిల్యుడు వ్యవహరించాడు. ఈ రోజు "సివిలైజ్డ్ పర్సన్" అన్న అర్థంలో నాగరికుడు వాడబడుతుంది.

అత్యధికంగా స్తుతించడాన్ని కానీ, నిందించడాన్ని కాని "అతివాదం" అన్నాడు. కాని నేడు "తీవ్రవాదం" అన్న అర్థంలో అతివాదం పదం వాడబడుతుంది.

ఆచూకీ లేకుండా రహస్యంగా చంపడాన్ని "ఎన్ కౌంటర్" చేయడంగా వ్యవహరిస్తున్నాం. దీనికి సరియైన తెలుగుపదం ఇంకా ఏర్పడలేదు. కౌటిల్యుడు అర్థశాస్త్రంలో "ఉపాంశుదండనం" అని వ్యవహరించాడు. దాన్ని వాడుకోవచ్చు. పత్రికల వారు ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఉపాంశుదండనం కన్నా ఎన్కౌంటర్ ఎక్కువ ప్రాచుర్యాన్ని పొందింది.

"ప్రేతాభినివేశం" అని కౌటిల్యుడు వాడిన పదానికి ఈనాడు "మరణ వాఙ్మూలం" అనే పదం స్థిరమైంది. కనుక మన పాండిత్య ప్రకటన కోసం ప్రేతాభినివేశం అని వాడకూడదు.

"ప్రత్యక్ష సాక్షులు" అనే పదం జనంలో స్థిరమయ్యాక, కౌటిల్యుని తృప్తిపరచడానికి "ఉపశ్రోతలు" అనకూడదు.

Used, Inflated అనే అర్థంలో కౌటిల్యుడు వాడిన ప్రణీత శబ్దానికి రచింపబడింది (నన్నయ ప్రణీతం) అన్న అర్థం నేడు స్థిరమైంది. వాయుమార్గం, జలమార్గం, రోడ్డు (భూ)మార్గం అని ఇప్పుడు అందరం వాడుతున్నాం గాలి దారి, నీటి దారి, నేలదారి అని ప్రయోగాలు చేయకూడదు. కౌటిల్యుడు అంసపథ (A LAND ROUTE) అన్నాడు. ఇప్పుడది అనవసరం. టోల్ టాక్స్ కు దారి సుంకం అన్ని పత్రికలవారు ప్రయోగిస్తున్నారు. ప్రచారం చేయవచ్చు.

కౌటిల్యుడు అధికారిని అయుక్త, అనీ, కిందిస్థాయి అధికారిని ఉపయుక్త అని వాడాడు. బహుశ ఇప్పటి లోకాయుక్తకు ఉపలోకాయుక్తకు ఇదే మూలమేమో !

స్మగ్లింగ్ – అతి సారణం

పెనాల్టీ – అత్యయం

Contracting a debt by mortgaging some property ఏదైనా ఆస్తి తాకట్టు పెట్టి రుణానికి ఒప్పందం చేసుకోవడాన్ని "అధికర్ణ గ్రహణం" అన్నారు. ఉత్సవ సమయాల్లో తీసుకునే బహుమతులకు "ఉత్సంగం" అని వాడాడు. సంచారం నిషేధించిన రాత్రి సమయాల్లో సంచరించినందుకు వేసే జరిమానాను "అక్షణం" అన్నాడు. సంచార విషయంలో నిషేధంలోని రాత్రిని "చారరాత్రి" అన్నాడు. ప్రవేశం నిషిద్ధమైన ప్రాంతాలకు "అకృత ప్రవేశాలనీ", అనుమతి లేకుండా ప్రవేశించడానికి "అభిగమనం" అని కౌటిల్యుడు వాడాడు. ఇలా పరిశీలిస్తుపోతుంటే ఎన్నో ఆసక్తికర అంశాలు వెలుగులోకి వస్తాయి.

వెనుకటికి లేని సౌకర్యాలు ఇప్పుడెన్నో వచ్చాయి. ప్రత్యామ్నాయ పదాలు మీడియా ద్వార, సృజనాత్మక రచనల ద్వార ప్రచారం చేయవచ్చు. కొంత కాలం తర్వాత ఆ ప్రత్యామ్నాయ పదాలు పండితలోకంలోనే నిలిచిపోయాయా? అధిక జనోపయోగకారకాలయ్యాయా ? అనేది గుర్తించాలి. కంప్యూటర్ కు సంగణక యంత్రం అన్న ప్రత్యామ్నాయ తెలుగు పదం జనంలోకి రాలేదు. కాని ఇంటర్ నెట్ కు అంతర్జాలం అన్న పదం జనంలోకి సులువుగా చొచ్చుకెళ్ళింది. సంగణకయంత్రం ఉచ్చరించడంలో కన్నా అంతర్జాలం పదోచ్చారణలో సౌలభ్యం, ఇంపు ఉన్నాయి. మొదటితరం కంప్యూటర్ లు లెక్కల కోసం వచ్చినవి. ఆ అర్థంలోనే కంప్యూటర్, కంప్యూటేషన్ లు ఉన్నాయి. కాని తర్వాత కంప్యూటర్ రంగంలో వచ్చిన తీవ్ర అభివృద్ధి పరిణామానికి సైతం కంప్యూటర్ అనే పదాన్ని వాడుతున్నారు. అంటే కంప్యూటర్ కు అర్థవ్యాకోచం సిద్ధించిందన్నమాట . సంగణకంలో సైతం లెక్కలు అనేదే స్ఫురిస్తుంది. అందు వల్ల ఆ పదం కన్నా కంప్యూటర్ అనే పదం స్థిరమైంది.

భాషాభివృద్ధికి, పదాల జీవనానికి ఏకైక మార్గం వినియోగించడమే తెలివి తేటలు శక్తి సామర్థ్యాలు, డబ్బు వృథా అయినట్లే వినియోగించని పదజాలం, భాష అంతర్ధానం కాకతప్పదు. పండితలోకం నిరంతరం నూతన పద కల్పన వైపు దృష్టిపెట్టయత్నిస్తుండాలి. అది వారి పాండిత్య ధర్మం, ఉద్యోగధర్మం, సామాన్య జనం ప్రయోజనాపేక్షితులు. వారు తమకు నచ్చినవే స్వీకరిస్తారు. వారికి వ్యుత్పత్యర్థాలు, శాస్త్ర బద్ధత, వ్యాకరణబద్ధత అక్కరలేదు. మన నిర్బంధాలు పనికి రావు. 'పదుగురాడు మాట పాడియై ధరజెల్లు', – భాషకు సంఘమే శరణ్యం. దానిననుసరించే పండితలోక గమనం.

*****

6. ప్రాంతీయభాషల వాడకం: విధానాల రూపకల్పన

ఆచార్య ఐ. రామబ్రహ్మం
ఆచార్యులు, రాజనీతి శాస్త్రం, హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం.

'ఈ సమావేశ అధ్యక్షురాలు ఆచార్య శరత్‌జ్యోత్స్నారాణి గారు, పెద్దలు, సహ అధ్యాపకులు, విద్యార్థులారా! ఈ సదస్సు దృష్టి రెండు రకాలుగా ఉంది. ఒకటి, విద్యకు సంబంధించిన విధానం గూర్చి; రెండోది– నాకు ఉండే ఇంట్రస్ట్, – అది పాలిటిక్స్.

భాషాభివృద్ధి అనేది అనేకమైన అడ్డంకులను ఎదుర్కొంటోందన్నది నేను 25 సంవత్సరాలుగా చూస్తూ వస్తున్నాను. ఇంకా ఎక్కువే! విధానాలను సమర్థిస్తూ వచ్చిన వారిలో నేనున్నా కూడా భాషకు సంబంధించి ఎప్పుడూ కూడా ఒక పవర్‌ఫుల్ లాబీ లేదు. పార్లమెంట్‌లోనూ లేదు, అసెంబ్లీలోనూ లేదు. అంటే మీరు చూస్తున్నది, మనం భాషాభివృద్ధి కోసం మనం చాలా చేయాలి అని.

ఈ ఇరు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులు లేపోతే విద్యాశాఖమంత్రులు చేస్తున్న ప్రకటనలు, లేకపోతే పెద్దయెత్తులో తెలుగు మహోత్సవాలు వాటన్నింటినీ పక్కన పెట్టండి. ఇందాక ప్రొఫెసర్ ఉషాదేవిగారు చెప్పినట్టు; ఇది పాలిటిక్స్‌లో భాగం. తెలుగుకోసం చాలా కృషి చేస్తున్నామని చెప్పటం పాలకులు, భాషా రాజకీయాలు, కంటిన్యూయస్‌గా గడచిన 30, 40 సంవత్సరాల నుంచి జరుగుతోంది. అయితే, రెండు పరిణామాల్లో నేను చూసిందేమిటంటే, తెలుగు అభివృద్ధికి బడ్జెట్ ఎవరూ కెటాయించలేదు – గత పదిహేనేళ్ళుగా. అది మరి empirical (భావనాత్మకంగా)గా నేను మీముందు ప్రవేశపెడుతున్నాను. తెలుగుకు ప్రత్యేకంగా ఒక బడ్జెట్ లేదు. ప్రభుత్వం దగ్గర ఒక విధాన పత్రం కూడా లేదు.

విధానపత్రంనుంచే ఒక వ్యూహం వస్తుంది. రాజనీతిశాస్త్ర విద్యార్థిగా నేను ఏంచూస్తానంటే, ఎటువంటి ప్రాధాన్యతలను విధాన పత్రాల్లో పేర్కొన్నారు? ఆ ప్రాధాన్యతలను సాధించటానికి అమలుచేసే వ్యూహాలు ఏమిటి? – ఈ రెండింటి మధ్యన చాల గ్యాప్ ఉంది. ఆ టాపిక్ లోకి ఎక్కువ వెళుతున్నకొద్దీ, మీకు పెద్దగ ఇంట్రస్ట్ అనిపించకపోవచ్చు. ఇవాళ, పవన్ కుమార్ సెమినార్‌కు వెళితే కొత్తగా ఏం చెప్పాలి? అని అనుకుంటున్నాను. ఈ భాషకు సంబంధించి నాకన్నా ఎక్కువగా వాళ్ళకే తెలుసు. భాషాభివృద్ధికి సబంధించిన వ్యూహాలను ఇప్పటికే చాలామంది చర్చించి ఉంటారు. ఉమామహేశ్వర రావు గారి లాంటివారు చాలా రోజులనుంచి ఈ రంగంలో పనిచేస్తున్నారు. Domine Names in vernacular is the next best

thing అని ఇప్పుడు నేను చూసాను. పొద్దున ఎవరైనా చర్చించారో లేదో నాకు తెలియదు. ఎందుకంటే ఈ రంగంలో మేము గత ఆరేడు నెళ్ళనుంచి online learningలో Political public Administrations లో కొన్ని lessons generate చేసాం. ఆన్‌లైన్లో మరి ఈ సబ్జెక్ట్స్ కు స్టూడెంట్స్‌ను మొబిలైజ్ చేస్తే ఎలా ఉంటుంది? U.P.S.C. లో మేమున్న కమిటీలో ఇది ఇవ్వచ్చు కదా, తెలుగు మీడియంకూడా ప్రవేశపెట్టవచ్చుకదా అని మా ప్రయత్నం.

అయితే, ఈక్రమంలో నేను చూసినదేమిటంటే ఒక రకమైన vocabulary develop చేస్తున్నారని. త్వరలోనే మాకు యాక్సెస్ వస్తుందని భావిస్తున్నాను. మిషన్ ట్రాన్స్‌లేషన్ వంటి .. కంప్యూటర్ అప్లికేషన్లలో ఇటువంటివి త్వరగా సాధించవచ్చేమో! ఈ సందర్భంలో నేను భాషాశాస్త్ర నిపుణులతో అనేక మందితో చర్చించాను. పరిమి రామనరసింహంగారికి కూడా ఇందులో ఇంట్రెస్ట్ ఉండొచ్చు. ఇందులో ప్రాబ్లం ఏమొస్తుందంటే Higher stages లోనేమో సబ్జెక్ట్స్ లో తెలుగు మీడియం అడుగుతున్నారు. వాటికి రెడీగా మెటీరియల్సు మన భాషలలో అందుబాటులో లేవు. లోయర్ క్లాసెస్‌లోనేమో ఇంగ్లీషు మీడియం అడుగుతున్నారు. ఈ రెండింటికీ మధ్యన policy consensus ఎక్కడా కుదరటం లేదు.

ఈ సందర్భంలో తెలంగాణ గవర్నమెంట్ ఒక మీటింగ్ పెట్టింది. పెట్టి, తెలుగును ప్రమోట్ చేయడం ఎలాగ? ఏం చేయాలి? – అని. మేము అడుగుతున్నదేమిటంటే– తెలుగును ప్రమోట్ చేయాలనుకుంటే ఇంగ్లీషు మీడియం పాఠశాలలను మీరెందుకు తెరవాలి. 10,000 పాఠశాలల్లో తప్పనిసరిగా ఇంగ్లీషును ఈసారి ప్రవేశపెట్టి, అనేక ఉద్యోగావకాశాలు మీరు కల్పిస్తున్నారు. తెలుగు పరిస్థితి ఏంటి? అని అడిగాను . అది ఒకటైతే రెండోది నిరుత్సాహపరిచేది మరొకటి ఉంది. రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల్లో కూడా అనేక స్కూళ్ళల్లో వేల తెలుగు ఉద్యోగాలు ఖాళీలుగా ఉన్నాయని కోర్టుకు వెళ్ళారు. కోర్ట్ ఏమని డైరెక్షన్ ఇచ్చిందంటే, ప్రభుత్వాలు ఇన్ని వేల తెలుగు పోస్టుల్ని నింపకుండా ఎందుకున్నాయో ఆరు వారాల్లో చెప్పమని సంజాయిషీ అడిగింది.

అందుకే నేను మొదట చెప్పింది ఏంటంటే– విధాన పత్రంలో పేర్కొన్న అంశాలకు, ఆచరణకు సంబంధం లేకుండా పోతోంది అని. ఇవేకాదు తెలుగు భాషమీద ఉండే ఇంట్రస్టు 1965 నుంచి 1986 వరకు ఒక పద్ధతిలోనూ, ఆ తర్వాత మరింత వేగంగానూ తగ్గుతూ వస్తున్నది. ప్రతీవాళ్ళు ఏమంటారంటే, గ్లోబలైజేషన్ నేపథ్యంలో ఇంగ్లీషు నేర్చుకోవడం అనివార్యమైంది. కనుక, తెలుగుకు ఉన్న ప్రాధాన్యత తగ్గిపోతూ వస్తున్నది అని. మొన్నే ఈ సదస్సు సంచాలకులు పమ్మి పవన్ కుమార్‌ను తెలుగు పత్రికల సర్క్యులేషన్ ఎలా పెరుగుతుందో ఎలా తెలుస్తుంది అని అడిగితే, ఆయన సోర్సెస్ చెప్పాడు. తెలుగు పత్రికల రీడర్‌షిప్, సర్క్యులేషన్ బాగా పెరుగుతోంది. కొత్త పత్రికలు కూడా పుట్టుకొస్తున్నాయి. స్కూళ్ళలోనే ఇది ఎందుకు తగ్గిపోతోంది అన్నది ఒక Impartent research question. వాళ్ళు అంటున్నది ఏంటంటే, తెలుగులో చెప్పడంవల్ల, తెలుగు బోధనలో అనేక రకాలైన సమస్యలొస్తున్నాయి కాబట్టి, ఇంగ్లీషులో బోధనైతేనే మంచిది

అని. ఎటువంటి సమస్యలొస్తున్నాయి? అని అడిగితే pedagogical issues చెప్పారు. తరువాత Psycho motor issues చెప్పారు. ఇలా అనేక ఇతర సమస్యలన్నీ చెప్పుకుంటూ వస్తున్నారు. అయితే బి.ఏ. Programme లో మీరు గమనిస్తే, గత 15,16 సంవత్సరాలనుంచి భాషను బోధించే స్కిల్స్ మారలేదు. అంటే ప్రభుత్వ విధానాలకు, బి.ఏ. ప్రోగ్రాముకు సంబంధం లేకుండా పోయింది. అక్కడ

గత 1968 విద్యా విధానం, 1986 విద్యా విధానం, 1992 విద్యా విధానాలు తీసుకుంటే ఈ మూడు విధానాల్లోనూ హిందీ చాలా ప్రామినెన్స్ ఉంది. దానికి చాలా ఒక పవర్‌ఫుల్ లాబీయింగ్ కూడా ఉంది. తెలుగులో పవర్‌ఫుల్ లాబీయింగ్ ఎక్కడా లేకపోవడంవల్ల, ఇందాక చెప్పినట్టు, గ్రాడ్యుయల్‌గా దీనికి ఆదరణ పడిపోయి, తెలుగు అకాడమీ... వంటి సంస్థలకు, విశ్వవిద్యాలయాల్లోని శాఖలకు ఇస్తున్న ఫండింగ్ కూడా బాగా తగ్గిపోతూ వచ్చింది. ఎందుకంటే ఆ ప్రాజెక్ట్ క్లోజ్ అయిపోయింది. అది క్లోజ్ అయ్యాక డిపెండెన్స్ స్టేట్ గవర్నమెంట్ మీద ఉండబట్టి, సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ ఫండ్స్ సీజ్ అయిపోయాయి.

ఇది ఎందుకు జరిగింది? ఎందుకంటే– మాక్రో లెవల్‌లో చూస్తే, 1976లో Constitution emainment చేసాక, విద్య అన్నది రాష్ట్రాల జాబితా నుంచి కంకరెంట్ లిస్టుకెళ్ళిపోయింది. దాంతో భాషాభివృద్ధి నిధులు క్రమంగా తగ్గుతూ వచ్చాయి. పూర్వం అయితే బడ్జెట్ ప్రామినెన్స్ స్టేట్ గవర్నమెంట్ చేతిలో ఉన్నంతకాలం కొంతలోకొంత, ప్రెషర్ గ్రూపు వర్క్ చేస్తూ ఉండేది. ఎపుడైతే ఈ సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ చేతిలోకి విద్య అనే అంశం కంకరెంట్ లిస్టులోకి వెళ్ళిందో రీజినల్ లాంగ్వేజెస్‌కు సపోర్ట్ తగ్గిపోతూ వస్తోంది. తరువాత 'తమిళం'. – తన లాబీయింగ్ పవర్ అంతాపెట్టి క్లాసికల్ స్టేటస్ తీసుకొచ్చి లాంగ్వేజ్ డెవలప్‌మెంట్ కోసం కృషిచేస్తూ వస్తోంది. కానీ తెలుగుకు ఏమైంది క్లాసికల్ స్టేటస్ అంశం?

ఈ మూడు విధానాల్లో నేను చూసింది ఏంటంటే, మాతృభాషాభివృద్ధికి రాష్ట్రాలే అంటే ముఖ్యంగా సదరన్ స్టేట్సే ఎక్కువగా కృషిచేస్తున్నట్టు కనిపిస్తుంది. ఈ క్రమంలో జాతీయస్థాయిలో నేను ఇన్‌ఫార్మల్ ఎంక్వైరీస్ కొన్ని చేశాను. బెంగాలి, ఒరిస్సా భాషలకు చాలా స్ట్రాంగ్ లాబీయింగ్ ఉంది. ఆ తరువాత గుజరాతీకి కూడా ఉంది. తెలుగుకు లేదు. కన్నడకు నాకు తెలియదు. మలయాళానికి కూడా స్ట్రాంగ్ లాబీ ఉంది. ఎందుకంటే ఆ పేపర్లో 10% of the surplus money – I mean, profits ఏదైతే ఉందో, దాన్ని Language developmentకు ఖర్చు పెడుతున్నారు. తరువాత ప్రతి రాష్ట్రంలోనూ Non telugu IAS officersకు ఎపుడైతే ఎక్స్ కాడర్ ఇచ్చారో, వాళ్ళు వచ్చిన రెండేళ్ళలో Telugu proficiency ప్రొగ్రాం నిర్వహిస్తున్నారు.

మీరు IAS లాబీని కన్విన్స్ చేయకుండా, ఈ దేశంలో ఏం జరగదు. వాళ్ళ సపోర్ట్ మలయాళీలకు ఉంది. తమిళానికి స్ట్రాంగ్‌గా ఉంది గానీ, తెలుగుకు నాకు ఎక్కడా కనబడలేదు. దీనిని బట్టి నాకు

ఏమనిపిస్తుందంటే– వ్యూహం చేసే ముందర స్ట్రాంగ్ లాబీ ఉండాలి. --- సంక్షిప్తంగా చెప్పమన్నారు. --- ముగిస్తున్నాను. వ్యూహాలు మార్కెట్‌కు అనుగుణంగా ఉంటేనే వాటికి చాలా ప్రాముఖ్యత వస్తుంది. ఈ తెలుగు పాసైన తరువాత ఎటువంటి ఉద్యోగాలు చేయవచ్చు? ఆన్‌లైన్ ఎడ్యుకేషన్ ఎమర్జింగ్ ఎడ్యుకేషన్ కాబట్టి వీటిల్లో మనం చేయగలిగితేనే మనకు భవిష్యత్తు. అది మనం అడ్రస్ చేయకుండా, సంప్రదాయ వ్యూహాలు సక్సెస్ అవుతాయా అంటే – నాకా నమ్మకం లేదు. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు.'

*****

7. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో బోధన, పరిశోధనల్లో విమర్శ పదజాలం

డా. దార్ల వెంకటేశ్వరరావు

అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్, తెలుగుశాఖ, హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాదు.

<vrdarla@gmail.com>

మనం ఈ సదస్సులో– ప్రపంచీకరణ యుగంలో భాషాభివృద్ధికి తోడ్పడే వ్యూహాలెలా ఉన్నాయని పరిశీలిస్తూనే, తెలుగు భాషాసాహిత్యాల స్థితి గతుల గురించి అధ్యయనం చేయాల్సిన అంశాల్ని చర్చించుకోవాలి అనుకుంటున్నాను.

సాహిత్యం సమాజ స్థితిగతులకు దర్పణంగా నిలుస్తుంది. సమాజంలో మార్పులు వస్తున్నప్పుడల్లా సాహిత్యంలో వాటి ప్రతిఫలనం కనిపిస్తుంది. నేడు మనం ప్రపంచీకరణ యుగంలో ఉన్నాం. ప్రపంచవ్యాప్తంగా సాహిత్య పరిశోధన, విమర్శ రంగాల్లో దీనికి అనుగుణమైన నూతన పారిభాషిక పదాలను ఎన్నింటినో ప్రయోగిస్తున్నారు. ప్రగతిశీల, చైతన్యవంతమైన సమాజం వాటిని వేగవంతంగా అందుకోగలుగుతుంది. ప్రపంచీకరణ ప్రభావం వల్ల ప్రపంచవ్యాప్తంగా వస్తున్న మార్పులను కొన్ని భాషల్లో వెలువడుతున్న సాహిత్యం త్వరితగతినే స్వీకరించింది. తెలుగు సాహిత్యంపై కూడా ఈ ప్రభావం కొంతవరకు కనిపిస్తున్నా, ఆ పదజాలాన్ని స్థిరీకరించుకోవడంలో తర్జనభర్జనలకు గురవుతున్న పరిస్థితి ఉంది. అందువల్ల ఆ పదాలను యథాతథంగా స్వీకరిస్తున్న వాళ్ళు కొంతమందైతే, వాటిని సాధ్యమైనంత స్థానీకరించుకొనే ప్రయత్నం చేస్తున్న వాళ్ళు మరికొంతమంది కనిపిస్తున్నారు. అటువంటి పదాలకు సాధ్యమైనంతగా తెలుగులో ఏకీకృత అంగీకారంతో పారిభాషిక పదాలను రూపొందించుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. దీని వల్ల తెలుగు భాషాభివృద్ధిని సాధించడానికి మరింతగా అవకాశం కలుగుతుంది. వీటిని నా పత్రంలో పరిశీలించాలనుకుంటున్నాను.

తెలుగు సాహిత్యం బోధన, పరిశోధన, విమర్శ రంగాల్లో ప్రగతిని సాధించాలంటే సమకాలీన సమాజంలోని ధోరణులను అవగాహన చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. అది సాహిత్య విమర్శకు మరింత అవసరం కూడా! వివిధ సామాజిక శాస్త్రాల్లో అధ్యయనాంశాలుగా ఉన్న సిద్ధాంతాలు సాహిత్య విమర్శ మూల్యాంకనకు అవసరమవుతాయి. అలాంటి వాటిలో మార్క్సిజం, పోస్ట్ మోడర్నిజం, 'ప్రపంచీకరణ' మొదలైనపారిభాషిక పదాలు సాహిత్య బోధన, పరిశోధన, విమర్శల్లో అనివార్యంగా చర్చించుకోవాల్సి వస్తుంది. అటువంటి కొన్ని పారిభాషిక పదాలను, వాటిని తెలుగు సాహిత్య బోధన, విమర్శలలో అవగాహన చేసుకుంటున్న తీరు తెన్నుల్ని ఇక్కడ వివరించే ప్రయత్నం చేస్తాను.

Orientalism గురించి జరిగిన అధ్యయనం సందర్భంలోనే ప్రపంచ భాషాసాహిత్యాలకు ప్రపంచీకరణ కొన్ని పారిభాషిక పదాలను, నూతన భావజాలాన్ని అందించింది. Modernity (ఆధునికత), Colonialism (వలసవాదం), Colonial literature (వలస సాహిత్యం), Post-colonial literature (వలస వాదానంతర సాహిత్యం, వలసవాదోత్తర సాహిత్యం), Post Modernism (ఉత్తరాధునిక వాదం, ఆధునికోత్తర వాదం, అత్యాధునికత, పోస్టు మోడర్నిజం), Diaspora literature (డయాస్పోరా సాహిత్యం), Deconstruction (విఘటన వాదం, వినిర్మాణ వాదం) మొదలైనవి వాటిలో ముఖ్యమైనవి. ప్రపంచ సాహిత్యం (World literature) లో ప్రయోగంలో ఉన్న ఈ పదాలు కొన్ని తెలుగు భాషా సాహిత్యాల్లోను ప్రవేశించాయి. కానీ, వాటిలో కొన్ని పారిభాషిక పదాలను స్థిరీకరించడంలో సాహితీ వేత్తల్లో ఏకాభిప్రాయం కనపడ్డం లేదు.

Post –Colonial literature అనే ఆంగ్ల పదం **వలస వాదానంతర సాహిత్యం, వలసవాదోత్తర సాహిత్యం, ఉత్తర వలస వాద సాహిత్యం** అనే పారిభాషిక పదాలతో తెలుగు పరిశోధన, విమర్శ రంగాల్లో వ్యవహారంలో ఉంది.

సమకాలీన తెలుగు సాహిత్యంలో సామ్రాజ్యవాద ప్రభావ సాహిత్యం, ప్రపంచీకరణ సాహిత్యం, వలసవాదోత్తర సాహిత్యం అనే పారిభాషిక పదాలను వాడేవాళ్ళెలా వీటిని అర్థం చేసుకుంటున్నారనే దిశగా పరిశోధనలు జరగాల్సిన అవసరం ఉంది.

Modern అనే ఆంగ్ల పదానికి ఫ్రెంచిలో Modernus, ఇటాలియన్ లో Modernus పదాలు లాటిన్ లోని Modo నుంచి వచ్చింది. వీటన్నింటికీ 'ఇప్పుడు' అని అర్థం. ఆంగ్ల భాష ప్రారంభంలో ఈ పదం 'సమకాలీన' అనే అర్థానికి దగ్గరగా ఉంది. పదిహేడు, పద్దెనిమిదో శతాబ్దం నుంచి ఆధునికత, ఆధునికతావాదం అనే పారిభాషిక పదాలు ప్రయోగంలోకి వచ్చాయి. పారిశ్రామిక విప్లవానంతరం నుండీ ఈ 'ఆధునికత' అనే పదం విస్తృతమైన వాడుకలోకి వచ్చింది.(బి.తిరుపతిరావు, 3)

The Death of the Author (రచయిత మరణం):

సంప్రదాయ సాహిత్య విమర్శకు ఒక కొత్త సవాలుగా నిలుస్తూనే, సరికొత్త ఆలోచనను అందించిన భావన డెత్ ఆఫ్ ఆథర్. దీన్ని ఫ్రెంచి సాహితీవేత్త Ronald Barthes (1915 –1980) 1968లో ప్రతిపాదించాడు. సాహిత్య విమర్శ చేసేటప్పుడు రచనను విశ్లేషించేటప్పుడు ఆ రచన రాసిన వారి జీవితాన్ని, ఆ రచన నేపథ్యాన్ని కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలనేది సంప్రదాయ సాహిత్య విమర్శలో ఒక పద్ధతి. అయితే, రోనాల్డ్ బార్త్ ప్రకారం ఒక రచన వెలువరించేవరకే రచయితకు సంబంధం ఉంటుంది. తర్వాత ఆ రచనను

అతడు చదివి విమర్శించినా రచయితతోను, రచనా నేపథ్యంతోను సంబంధం లేకుండా రచనను మాత్రమే విశ్లేషించాలి. అంటే రచన వెలువడిన తర్వాత రచయిత ఆలంకారికంగా మరణించినట్లేనని, అందుకే దీన్ని Death of author అనే పారిభాషిక పదంతో పిలవవచ్చనీ ఆయన అభిప్రాయపడ్డాడు. Text కి ఉండే అనేకమైన అర్థాలు అర్థం చేసుకోవడానికి ఈ విధానం ఎంతగానో తోడ్పడుతుందనీ, సాహిత్య విమర్శలో వస్తుగత సత్యాన్ని ఆవిష్కరించడానికి తోడ్పడుతుందనీ భావించే విమర్శవిధానంగా చెప్పుకోవచ్చు. సీతారాం (తెలంగాణ కవిత్వం) , అడ్లూరి రఘురామరాజు (మైదానం లోతుల్లోకి) జిలుకర శ్రీనివాస్ మొదలైన విమర్శకులు తెలుగులో దీన్ని ప్రచారం చేసే ప్రయత్నం చేశారు.

Magical realism (మాంత్రిక వాస్తవికత)

''విరోధాభాసమైన అంశాలను గాని చిత్ర విచిత్ర రూపాలను గాని పక్కపక్కనే నిలబెట్టి, మామూలు వస్తువులను మార్మికత్వం ఆవిష్కరించే కోణంలోంచి చూపుతూ ఒక అవాస్తవిక, స్వాప్నిక అనుభూతిని స్ఫురింపజేయడం, ఛాయాచిత్ర సదృశ వస్తు స్వాభావికతను ఒక స్వాప్నిక దృశ్యంలాగా ప్రతిబింబించడం ఈ ప్రక్రియ లక్షణంగా విమర్శకులు (ఆడెపు లక్ష్మీపతి, తెలుగు సాహిత్య విమర్శదర్శనం, 999) భావిస్తున్నారు. అంతేకాకుండా దీనిలో accurate detail, smooth photographic clarity, and portrayal of the 'magical' nature of the rational world. It reflects the uncanniness of people and our modern technological environment.[1] ఉంటాయని కూడా వివరిస్తున్నారు.

''ఒక సమాజంలో రాజకీయ, సాంస్కృతిక, ఆర్థిక పరమైన మార్పులు చోటుచేసుకుంటున్నప్పుడు మనిషి నిజ అస్తిత్వస్థితికి సంబంధించిన సరిహద్దు రేఖలూ చెరిగిపోతాయి. అప్పటి సంక్లిష్టవాస్తవికతను సంపూర్ణంగా చిత్రించేందుకూ, సంధికాలంలోని సదరు సమాజపు సంక్షిభిత చైతన్యాన్ని ప్రతిఫలింపజేసేందుకూ ఇలాంటి శిల్పపద్ధతులను పాటిస్తారని విమర్శకులు భావిస్తున్నారు.

Discourse –Counter Discourse (ప్రవచనం – ప్రతిప్రవచనం):

పోస్టుమోడర్నిజం వల్ల సాహిత్యంలో డిస్ కోర్స్ అనే పారిభాషిక పదానికి విశేషమైన ఆదరణ లభిస్తోంది. ఏదైనా ఒక విద్యావిషయకమైన అంశంపై లోతుగా చర్చించడాన్ని Discourse అంటారు. కొన్ని భావాలతోనే కొనసాగించే ఒక ఆలోచనాధార అనూచానంగా కొనసాగుతూ ఉంటుంది. దీన్ని 'ప్రవచనం' అని కూడా అనువాదం చేసుకోవచ్చునేమో. సాహిత్యంలో సంప్రదాయ భావాలతోనే చూడాలనేదొక డిస్ కోర్స్ గా చెప్పొచ్చు. అలాగే, సాహిత్యం ద్వారా సాంస్కృతిక సంబంధాలను పరిగణనలోకి తీసుకొనేటప్పుడు మార్క్సిస్టులు గతితార్కిక, చారిత్రక భౌతిక వాద దృష్టితో చూస్తుంటారు. ఇక్కడ చూడ్డం అనేది దాన్ని

[1] Bowers, Maggie Ann (November 4, 2004). *Magic(al) Realism*. New York: Routledge. ISBN 978-0-415-26854-7.

విశ్లేషించడం, అధ్యయనం చేయడం, అనువర్తించడం మొదలైన భావాలతో అవగాహన చేసుకోవాలి. మార్క్సిజం, మోడర్నిజం, పోస్ట్ మోడర్నిజం మొదలైనవి వచ్చిన తర్వాత 'Discourse' అనే పారిభాషిక పదానికి సాహిత్య విమర్శలో లోతైన అర్థం ఏర్పడింది.

ద్రవాధునికత (Liquid Modernity):

ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో తెలుగు సాహిత్య పరిశోధన, విమర్శల్లో ఆధునిక, ఉత్తరాధునిక వాదాల గురించిన చర్చ కనిపిస్తుంది. దీనితో పాటు ద్రవాధునికత (Liquid modernity) అనే పారిభాషిక పదం కూడా వ్యవహారంలోకి వచ్చింది. దీన్నే గతించిన ఆధునికత అనే అర్థంలో Late modernity అనే పదంతో ప్రయోగిస్తున్నారు. ఇది ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలోనే వచ్చింది.

పోలెండ్ కి చెందిన సామాజిక శాస్త్రవేత్త జిగ్మంట్ బౌమన్ (Zygmunt Bauman, (1925-) *Liquid Modernity అనే పుస్తకం[2] (2000) ద్వారా ఈ భావన వచ్చింది. బౌమన్ సుమారు 57 పుస్తకాలు రాశాడు. వాటిలో అత్యధిక శాతం ప్రపంచీకరణ (Globalization), ఆధునికత (Modernity), ఉత్తరాధునికత (Post Modernity) లకు సంబంధించినవే.*

మారుతున్న ప్రపంచాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి ఘనాధునికత((Solid Modernity), ద్రవాధునికత (Solid Modernity) అనే పారిభాషిక పదాలను వాడుకున్నాడు. ఈ పదాలు అర్థం కావాలంటే ఆధునికత ముందుగా అర్థం కావాలని విమర్శకులు అంటున్నారు. భౌతికంగా పారిశ్రామిక విప్లవం, భావజాలపరంగా ఫ్రెంచి విప్లవం తర్వాత ఆధునికత కనిపించసాగిందనేది ఒక అభిప్రాయం. కానీ, భౌమన్ ఆలోచనలో స్థలకాల సంబంధంలో మార్పు ఆధునికతకి ప్రారంభ బిందువు. మనిషి జీవనాభ్యాసం నుంచి స్థలకాలాలు విడివడటంతో, అవి పరస్పరం విడివడటంతో ఆధునికత మొదలైందంటాడు.

''ద్రవాధునికతలో ప్రపంచీకరణ ఉంది; వలసలున్నాయి. సంచార జీవనం ఉంది; అంతర్జాలం ఉంది; సెల్‌ఫోన్లు ఉన్నాయి. జీవితంలో మర్పు అనేది ఇవాళ 'శాశ్వత' పరిస్థితి. మార్పు లేని గానుగెద్దు పద్ధతి ఇంక కుదరదు. ఏదో ఒక గత ఉదాహరణని అనుసరించటం 'మంచిది' కాదు. జ్ఞానం సంపాదించి, దానిమీదనే ఆధారపడటం ఇవాళ 'తెలివైన ప్రతిపాదన' కాదు. అంటే ఏవో కొన్ని స్థిరమైన అభిప్రాయాలను అంటిపెట్టుకొని బ్రతకటం గాక ఎప్పటికప్పుడు మారే పరిస్థితుల కనుగుణంగా మారుతూ పోవటమే నేటి జీవన విధానంగా బౌమన్ గుర్తించాడు'' అని పరిశోధకులు వివరిస్తున్నారు.

[2] Zygmunt, B. (2000). Liquid modernity. Polity, Cambridge. ISBN 9780745624099

ముగింపు:

Postmodernism:

ఈ పదాన్ని అత్యాధునికవాదం, ఉత్తరాధునికవాదం, ఆధునికానంతరవాదం మొదలైన పారిభాషిక పదాలుగా వ్యవహరిస్తున్నారు. ఉత్తర ఆధునిక వాదం (సాహిత్య విమర్శ పదాల డిక్షనరీ, పుట: 32)

Structuralism: నిర్మాణవాదం. భాషాశాస్త్రం నుంచి తీసుకున్న కొన్ని సూత్రాల ప్రకారం సాహిత్యాన్ని, సమాజాన్నీ, సంస్కృతినీ విశ్లేషించే పద్ధతి (సాహిత్య విమర్శ పదాల డిక్షనరీ, పుట: 95),

Poststructuralism: ఉత్తర నిర్మాణ వాదం (సాహిత్య విమర్శ పదాల డిక్షనరీ, పుట: 36),

Super structuralism: ఉపరితల ప్రాధాన్య వాదం (సాహిత్య విమర్శ పదాల డిక్షనరీ, పుట: 41),

Reductionism: ఏకైక కార్య కారణ సంబంధ వాదం (సాహిత్య విమర్శ పదాల డిక్షనరీ, పుట: 45) సాహిత్య రచనలోని సంక్షితలను ఏదో ఒక కారణాన్ని ముందుంచుకుని దాని ద్వారానే రచనని విమర్శించడం, రచనలోని సంక్షిష్టతలన్నింటికీ అదే కారణంలా కుదించి చెప్పే ధోరణి గా సాహిత్య విమర్శ పదాల డిక్షనరీ, పుట: 45 వివరిస్తుంది.

Autobiographical fiction: ఒక్కొక్కసారి రచయిత తన జీవితంలో జరిగిన సంఘటనలకే కొన్ని కల్పనలు జోడించి రాసే ఆత్మకథను 'కాల్పనిక ఆత్మకథ'గా (సాహిత్య విమర్శ పదాల డిక్షనరీ, పుట: 52) భావిస్తున్నారు.

Eco criticism: (పర్యావరణ విమర్శ)

ఇంకా ఇటువంటి పారిభాషిక పదాలెన్నో తెలుగుసాహిత్యంలో కనిపిస్తున్నాయి.

ప్రపంచీకరణ నేపథ్యం వల్ల తెలుగు సాహిత్య బోధనలోను, పరిశోధనలోను, విమర్శలోను నూతన పారిభాషిక పదజాల ప్రయోగాలు విస్తృతంగా కనిపిస్తున్నాయి. ఇవి తెలుగు భాషాభివృద్ధికి ఎంతగానో తోడ్పడతాయని భావించవచ్చు.

ఆధారాలు:

1. నరసింహమూర్తి, యు.ఎ. విశిష్ట విమర్శకుడు: సంపత్కుమారాచార్య (వ్యాసం), http://eemaata.com/em/issues/201101/1671.html ?allinonepage=1
2. నళిని. ఎస్. ఎస్. *సాహిత్య విమర్శ పదాల డిక్షనరి.* హైదరాబాద్: రమేశ్ పబ్లికేషన్స్, 1999.
3. నాగేశ్వరరావు, కె. (సంపా.). *భారతదేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ–సంపుటి–1.* హైదరాబాదు: తెలుగు అకాడమి, 2016. (ప్రథమ ప్రచురణ: 2014).
4. తిరుపతిరావు, బి. పోస్ట్ మోడర్నిజం. హైదరాబాదు: హైదరాబాదు బుక్ ట్రస్ట్,1999.
5. పవన్ కుమార్, పమ్మి. *భాష: ప్రపంచీకరణ, స్థానికీకరణ, ప్రపంచ స్థానికీకరణల సంబంధం* (వ్యాసం). https://sites.google.com/site/teluguparishodhana/5

6. మృణాలిని. సి., ఆనందన్.కె., చెన్నకేశవరెడ్డి.జి. (నిర్వాహక సంపాదకులు), లక్ష్మణ చక్రవర్తి (సం.పా.). *తెలుగు సాహిత్య విమర్శ దర్శనం* (విజ్ఞాన సర్వస్వం, పదకొండవ సంపుటం). హైదరాబాద్: కొమర్రాజు వేంకట లక్ష్మణరావు విజ్ఞాన సర్వస్వ కేంద్రం, పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, 2016.
7. వీరభద్రరావు, కొత్తపల్లి., రాఘవాచార్యులు. డి. వి. కె., వీరభద్రశాస్త్రి, ముదిగొండ, (సంపాదకులు.). *విశ్వసాహితి* (విజ్ఞాన సర్వస్వం, ఐదవ సంపుటం). హైదరాబాద్: కొమర్రాజు వేంకట లక్ష్మణరావు విజ్ఞాన సర్వస్వ కేంద్రం, పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, 1994.
8. వెంకటేశ్వరరావు, దార్ల. *పునర్మూల్యాంకనం.* హైదరాబాదు: సొసైటి అండ్ ఎడ్యుకేషనల్ ట్రస్టు, 2011.
9. వెంకటేశ్వరరావు, దార్ల. *బహుజన సాహిత్య దృక్పథం.* హైదరాబాదు: సొసైటి అండ్ ఎడ్యుకేషనల్ ట్రస్టు, 2012.
10. మంజుశ్రీ, ఎం. దళిత కవిత్వం, కథల్లో ప్రపంచీకరణ, ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం: పిహెచ్. డి. సిద్ధాంత గ్రంథం (అముద్రితం), 2014.
11. *Ramana* Kanakasabha. *Post-Colonial Socio-Cultural Reflections in Telugu Literature.* http://waset.org/publications/10291/post-colonial-socio-cultural-reflections-in-telugu-literature
12. Robertson, Roland., Scholte, Jan Aarte, (Ed.) *Encyclopedia of Globalization* (1-4 Volumes), New York: Routledge, 2007.

*****

8. తెలుగు భాషాభివృద్ధి వ్యూహంగా అనువాదం

డాక్టర్ బాణాల భుజంగరెడ్డి

అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, తెలుగుశాఖ, హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాదు.

<bbredy65@gmail.com>

1.0. ఉపోద్ఘాతం:

ఏ భాషైనా రెండు విధాలుగా అభివృద్ధి చెందుతుంది. ఒకటి: తనలోని ప్రకృతి, ప్రత్యయాల నూతన కలయికల ద్వారా కొత్త పదాలు ఏర్పడుతాయి. కృదంతాలు, తద్ధితాలు, శబ్దపల్లవాలు ఇలా ఏర్పడినవే. రెండు: ఇతర భాషా పదాలను ఆదానం (borrowing), చేసుకోవడంవల్ల, అనువాదం (translation), చేసుకోవడంవల్ల, నూతన పద సృష్టి (lexical coining) వల్ల కూడా నూతన పదాలు ఏర్పడతాయి. లారీ, బస్సు, కారు, హోటలు, మోటరు మొదలైనవి ఆదానం ద్వారా తెలుగులో చేరాయి. నల్లధనం (black money), శ్వేతపత్రం (white paper), పచ్చజెండా (green signal) మొదలైనవి అనువాదం ద్వారా తెలుగులో చేరాయి. రాష్ట్రపతి, ఉపకారవేతనం, ద్రవ్యరాశి, గరిమనాభి మొదలైనవి నూతన పద సృష్టి ద్వారా ఏర్పడినవి.

భాష అభివృద్ధి చెందే విధానాన్ని గురించి ఇద్దరు భాషావేత్తలు చెప్పిన ఈ కింది మాటలు ఈ సందర్భంలో గమనించదగ్గవి. '' ఏ భాష అయినా రెండు విధములుగా పెరుగుతూ ఉంటుంది. 1. సహజముగా దానికి గల శక్తిని బట్టి; 2. ఇతర భాషల ప్రభావము, సంపర్కమును బట్టిన్నీ. సహజశక్తి అనగా, క్రొత్త భావములను వ్యక్తము చేయుటకు అదివరకున్న మాటలకు ప్రత్యయములను గాని అనుబంధములను గాని చేర్చుకోగల శక్తి.....ఇతర భాషల సంపర్కమువల్లనుగానీ, ప్రభావము వల్లనుగాని భాషాభివృద్ధి ఎట్లు కలుగునంటే – చిన్న జెలగా పుట్టిన ఊటగడ్డ మహానదిగా ప్రవహించుటకు శాఖానదులు తోడ్పడును. అట్లే విదేశీయ పదములు భాషాభివృద్ధికి తోడ్పడుతవి. '' (సీతాపతి 1970: 39) అని గిడుగు సీతాపతిగారు అన్నారు. '' మానవ సమాజంలో అనునిత్యమూ పెరుగుతున్న అవసరాల దృష్ట్యా భావావిష్కరణ విధానాలలో ప్రధాన సాధనమైన భాష పెరుగుతుంది. సరికొత్త మలుపులతో మారుతుంది. **అది సొంత వనరులతో కొంత ఎదగవచ్చు, పరభాషల సంసర్గంతో మరికొంత పెరగవచ్చు.** ఆ యా భాషా వ్యవహర్తల అవసరాలపరమైన మౌలిక దృష్టీ, స్వస్థాన వేష భాషా ప్రియత్వమూ, పాలక పాలిత సంబంధాలూ, పరభాషలపట్లగల వ్యామోహ వైముఖ్యాలూ మున్నగు అనేకాంశాలపై ఏతద్భాషల పరమైన ఆదాన వైవిధ్యమూ, అభివృద్ధి విధానమూ ఆధారపడి ఉంటాయి. (దొణప్ప 1988: 67) అని తూమాటి దొణప్పగారు అన్నారు. ''అహేహ్యామన్య దేశీయం యత్తదేవ ప్రయుజ్యతే'' అని అన్యదేశి పదాల ప్రయోగానికి మన లాక్షణికులు అనుమతించారు (దొణప్ప 1988: 79). "You cannot

keep out foreign words as you keep out foreign manufactured goods. Perhaps Telugu accepts them more easily than any other Indian language and this will certainly help to make it a rival to Hindi in teaching science, medicine and engineering" (quoted by kusumakumari 2012 :86). కాబట్టి, ఆదానాలద్వారాగానీ, అనువాదాలద్వారా గానీ తెలుగులో చేరిన అన్యదేశి పదాలు తెలుగు భాషాభివృద్ధికి కారణమయ్యాయనే చెప్పాలి.

భాషా ప్రణాళిక:

ఏ భాషైనా కాలక్రమంలో సొంత వనరులతోనూ, పరభాషల ప్రభావంతోనూ సహజంగానే అభివృద్ధి చెందుతుంది. కాని, దానికి చాలా కాలం పడుతుంది. ఏదైనా భాషను ప్రయత్నపూర్వకంగా తక్కువ సమయంలో కూడా అభివృద్ధి చెయ్యవచ్చు. ప్రభుత్వంగానీ, ప్రభుత్వేతర సంస్థలుగానీ, వ్యక్తులుగానీ ఇలా ఒక భాషను ప్రయత్న పూర్వకంగా తక్కువ కాలంలో అభివృద్ధి చెయ్యడానికీ, దాని వాడుకను విస్తరించడానికిగానీ చేసే ప్రయత్నాలనే భాషా ప్రణాళిక (Language Planning) అంటారు. ఈ భాషా ప్రణాళిక రెండు రకాలు. ఒకటి: స్థాయి / హోదా ప్రణాళిక (Status planning), రెండు: వనరుల/ సామగ్రి ప్రణాళిక (Corpus planning).

1.1.1 స్టేటస్ ప్లానింగ్:

ఒక భాషను ప్రయోగించే పరిధిని విస్తృతంచేసి దాని స్థాయిని పెంచితే అది స్టేటస్ ప్లానింగ్. ఉదాహరణకు, మాండలికంగా కేవలం నిత్యవవహారంలో మాత్రమే ఉపయోగిస్తున్న భాషను ప్రామాణిక భాషగా నిర్ణయించి పాఠ్యపుస్తకాల్లోనూ, పరిపాలనలోనూ, ప్రసార సాధనాల్లోనూ అధికార భాషగా అమలు చేయడాన్ని స్టేటస్ ప్లానింగ్ అంటారు.

1.1.2. కార్పస్ ప్రణాళిక:

కార్పస్ ప్లానింగ్ లో మూడు అంశాలుంటాయి .1 .Graphization, .2 Standardization,.3 Modernization. ఒక భాషకు కొత్తగా లిపిని ఏర్పరచడాన్నిలేదా ఇదివరకే వాడుకలో ఉన్న లిపిలో , మార్పులుచేసి సంస్కరించడాన్నిలిపి సంస్కరణ)గ్రాఫైజేషన్(అంటారుఒక ప్రాంతంలో అనేక . మాండలిక ాలు ఉన్నప్పుడు వాటిలో ఏదో ఒక మాండలికాన్ని ప్రమాణ భాషగా గుర్తించి దాని రూపాన్ని స్థిరీకరించడాన్ని ప్రామాణీకరణ)Standardization(అంటారు ఒక ప్రాంతం .మాండలికాన్ని ప్రమాణ భాషగా రూపొందిన తరువాత ఈ భాషను ఆధునిక అవసరాలకు అనుగుణంగా అభివృద్ధి చేసి ఆధునికీకరించడమే Modernization. కార్పస్ ప్లానింగ్ లో ఇదే అత్యంత కీలకమైంది,ఎందుకంటే . ఒక భాషను ఆధునికీకరించడం అంటే ఆధునిక అవసరాలకు తగినట్లుగా భాషలో నూతన పదజాలాన్ని సృష్టించడం ,పాత పదాలకే కొత్త అర్థాలను కల్పించడం ,నూతన వ్యాకరణాలు రాయడం ,భాషలోని మొత్తం పదజాలానికీ.సామెతలకూ నిఘంటువులు తయారు చెయ్యడం ,పదబంధాలకూ , "Language

development is the series of ongoing planned actions that a language community takes to ensure that its language continues to serve its changing social, cultural, political, economic and spiritual needs and goals.") Suh Joseph Che(2011 అని Suh Joseph Che అన్న మాటలు ఈ సందర్భంలో గమనించదగ్గవి .

2. నూతనపద కల్పన పద్ధతులు:

తెలుగు భాషాభివృద్ధిలో 7 రకాల నూతన పద కల్పన పద్ధతులు కనిపిస్తున్నాయి. అవి. 1. ఆదానం (borrowing), 2. మిశ్ర ఆదానం (loan blends), 3. ఆదాన అనువాదం (loan translation), 4. పాక్షికానువాదం (partial translation), 5. నవీనార్థ కల్పన (semantic re-interpretation), 6. అర్థవిస్తరణ (semantic expansion), 7. నూతనపద సృష్టి (lexical coining) (Krishnamurti 1984: 101-106) వీటిలో ఆదాన అనువాదం, పాక్షికానువాదం, భావానువాదం అనే పద్ధతులతోపాటు అనువాద ప్రక్రియ తెలుగు భాషాభివృద్ధికి ఎలా తోడ్పడిందో వివరించడమే ఈ పత్రం ఉద్దేశం.

3. అనువాద ప్రక్రియ – తెలుగు భాషాభివృద్ధి:

నన్నయ కాలం నుంచి ఇప్పటివరకు జరిగిన తెలుగు భాషాభివృద్ధిని పరిశీలించినట్లయితే, నన్నయ కాలం నుంచే అనువాదం తెలుగు భాషాభివృద్ధికి తోడ్పడినట్లు మనకు తెలుస్తుంది. సంస్కృత మహాభారతాన్ని తెలుగులోకి అనువదించే సమయంలో నన్నయ, తిక్కన, ఎర్రన మహాకవులు సంస్కృతంలోని అనేక పదాలనూ, పదబంధాలనూ తత్సమాల రూపంలో తెలుగు భాషలోకి ప్రవేశపెట్టి తెలుగు భాషకు స్థిర రూపాన్నీ, ప్రామాణిక రూపాన్నీ కల్పించి తెలుగు భాషాభివృద్ధికి బాటలు వేశారు. మారన, పోతన, శ్రీనాథుడు, పెద్దనాది ప్రబంధకవులు కూడా సంస్కృత కావ్యాలను తెలుగులోకి అనువదించేటప్పుడు సంస్కృతంలోని అనేక పదాలనూ, పదబంధాలనూ తత్సమాల రూపంలో తెలుగు భాషలోకి ప్రవేశపెట్టారు. ప్రాచీన తెలుగు కవుల కావ్యానువాదాలవల్ల తెలుగు సాహిత్యమూ, దానితోపాటు తెలుగు భాషా అభివృద్ధి చెందాయి. మహ్మదీయ రాజులైన కుతుబ్షాహీల, అసఫ్జాహీల పరిపాలన సమయంలో పరిపాలనకు సబంధించిన అనేక అరబ్బీ, పారసీ, తుర్కీ పదాలు ఆదానాల రూపంలోనూ, అనువాదాల రూపంలోనూ తెలుగులో చేరి తెలుగు భాషకు పుష్టినిచ్చాయి. కరారునామా, కౌలునామా, చిరునామా, రాజీనామా, ఫౌజ్దారు, జమీన్దారు, అమీన్సాబ్, మొదలైన పర్షో అరబిక్ పదాలు తెలుగులో చేరాయి. ఖురానును తెలుగులోకి అనువదించడంవల్ల ఖురాను, ప్రవక్త, మసీదు, నమాజు, అజా, అల్లా లాంటి పదాలు తెలుగులో చేరి తెలుగు భాషను సుసంపన్నం చేశాయి. అలాగే, బ్రిటీషు వారు మనదేశానికి వచ్చి మనల్ని పరిపాలించడం మొదలుపెట్టిన తరువాత ఇంగ్లీషు భాష తెలుగు భాషను నిరంతరాయంగా ప్రభావితం చేస్తూ తెలుగు భాష అభివృద్ధికి తోడ్పతున్నది. ఇంగ్లీషు బైబిలు అనువాదం ఇంగ్లీషు భాషాభివృద్ధికి తోడ్పడినట్లుగానే తెలుగు బైబిలు అనువాదాలు కూడా తెలుగు భాషలో కొత్త పదాలనూ, పదబంధాలను ప్రవేశపెట్టి తెలుగు భాషాభివృద్ధికి తోడ్పతున్నాయి. బాప్తిజం, జ్ఞాన స్నానం, స్వస్థత

కూటాలు, సువార్త, ఎహోవా, ఏసు క్రీస్తు, బిషప్, ఫాదర్, చర్చి మొదలైన పదాలు బైబిలు అనువాదాల ద్వారా తెలుగులో చేరాయి.

ఇంగ్లీషు – తెలుగు ద్విభాషా నిఘంటు నిర్మాణంలో కూడా అనువాదం ఎంతో ఉపయోగపడింది. నిఘంటువులూ, పదకోశాలూ నిర్మించడం భాషాభివృద్ధిలో భాగమే. తెలుగు అకాడమి Concise Oxford Dictionary ని తెలుగులోకి అనువదింపజేసింది. భౌతిక, రసాయన, జీవ, భాషాది శాస్త్రాలకు పారిభాషిక పదకోశాలను ద్విభాషా నిఘంటువుల రూపంలో తయారుచేయించింది. ఆంగ్లంలోని అనేక శాస్త్ర గ్రంథాలను అనువాదం చేయించి తెలుగు భాషాభివృద్ధికీ, ఆధునికీకరణకు కృషి చేసింది, చేస్తున్నది. ద్రావిడ విశ్వవిద్యాలయంలోని ప్రసారాంగ శాఖ, పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయంలోని ప్రచురణల విభాగం, నేషనల్ బుక్ ట్రస్టు, కేంద్ర సాహిత్య అకాడమి, నేషనల్ ట్రాన్స్లేషన్ మిషన్, రష్యాలోని రాదుగ, ప్రగతి ప్రచురణాలయాలతోపాటు అనేక ప్రచురణ సంస్థలు ఇతర భాషలనుంచి అనేక గ్రంథాలను తెలుగులోకి అనువదింపజేసి ప్రచురించి తెలుగు సాహిత్యంతోపాటు తెలుగు భాషాభివృద్ధికి పాటుపడుతున్నాయి. తెలుగు దిన, వార, పక్ష పత్రికలు, రేడియో, టీవీ ఛానళ్ళు ప్రతిరోజు అనేక అంతర్జాతీయ వార్తలనూ, కథనాలనూ ఇంగ్లీషునుంచి అప్పటికప్పుడు శరవేగంతో అనువాదం చేసి ఎన్నోనూతన పదాలను కల్పించడం ద్వారా తెలుగు భాషాభివృద్ధికీ, ఆధునికీకరణకూ ఇతోధికంగా సహాయపడుతున్నాయి.

భాషా సాహిత్య రంగాలతోపాటు గణిత, భౌతిక, రసాయన, జీవశాస్త్ర రంగాల్లోనూ, సామాజిక శాస్త్రాల రంగంలోనూ, మానవీయ శాస్త్రాల రంగంలోనూ, పరిపాలనా, న్యాయ రంగాల్లోనూ, వైద్యరంగంలోనూ, పత్రికా రంగంలోనూ, సినిమారంగంలోనూ, క్రీడా రంగంలోనూ, ఇంకా అనేక ఇతర రంగాల్లోనూ నూతన పద కల్పనకు అవకాశం కల్పించి తెలుగు భాష అభివృద్ధికి అనువాదం ఎంతగానో తోడ్పడుతున్నది. ఇక్కడ పేర్కొన్న రంగాలలో ఆదాన అనువాదం, పాక్షికానువాదం, భావానువాదం పద్ధతిలో కల్పించబడిన నూతన పదాలు మచ్చుకు కొన్ని:

4.1 ఆదాన అనువాదం (loan translation / calquing):

ఇతర భాషల్లోని పదబంధాలను పద పదానువాదం చెయ్యడంమే ఆదాన అనువాదం. ఉదాహరణలు: సామాజిక భాషా శాస్త్రం (Socio linguistics), అనువర్తిత భాషాశాస్త్రం (Applied linguistics), భాషా ప్రణాళిక (Language Planning), ప్రామాణీకరణ (Standardization), ఆధునికీకరణ /నవీకరణ (Modernization), పర్యాయ పదకోశం (Dictionary of synonyms), వ్యుత్పత్తి పదకోశం (Etymological dictionary), గుప్తనిర్మాణం (deep structure), వ్యక్తనిర్మాణం (surface structure), సామాన్య వాక్యం (simple sentence), సంయుక్తవాక్యం, (compound sentence).

నుడికారాల ఆదాన అనువాదం (loan translation of idioms):

ఆదాన అనువాద పద్ధతిలోనే నుడికారాలను అనువాదం చెయ్యడం. ఉదాహరణలు: కలంపోటు (pen stroke), కుంటి సాకులు (lame excuses), మొసలి కన్నీరు (crocodile tears), సుడిగాలి పర్యటన (whirlwind tour), కాగితం పులి (paper tiger), బాల్చీ తన్ను (to kick the bucket), తెల్ల ఏనుగు (white elephant), పూల పాన్పు (bed of flowers) మొదలైనవి.

4.2 భావానువాదం (conceptual translation):

ఇంగ్లీషు పదాలకు భావ సమానార్థకాలను కల్పించడమే భావానువాదం. ఉదాహరణలు: విజ్ఞాన సర్వస్వం (Encyclopedia), పదప్రయోగ కోశం (Concordance), సంబంధి పదకోశం (Thesaurus), విశ్వవిద్యాలయం (University), సంపాదకుడు (Editor), నామ్నీకరణం (Nominalization), బీజగణిత (Algebra), కలనగణితం (Calculus), ప్రమేయాలు (Functions).

నుడికారాల భావానువాదం (conceptual translation of idioms):

తల దూర్చు (poke one's nose), చేయి తడుపు (grease one's palm), కాకమ్మ కథలు / పిట్టకథలు (cock and bull stories), నిరసన దినం (black day), కొరకరాని కొయ్య (hard nut to crack), ఒక్క మాటలో / క్లుప్తంగా (in a nutshell) గొప్పలు/ బడాయిలు (tall talk) మొదలైనవి.

4.3 పాక్షికానువాదం (partial translation):

మూలభాషలోని పదబంధంలో ఉన్న ఒక పదాన్ని ఆదానం చేసుకోవడం, మరో పదాన్ని అనువాదం చెయ్యడాన్ని పాక్షికానువాదం అంటారు. ఉదాహరణలు: పార్లమెంటు సభ్యుడు (member of parliament), ప్రపంచ బ్యాంకు (world bank), ఐదు నక్షత్రాల హోటల్ (five star hotel), చిన్న తరహా పరిశ్రమ (small scale industry), చిన్న మొత్తాల పొదుపు (small savings) మొదలైనవి.

నుడికారాల పాక్షికానువాదం (partial translation idioms):

టీ కప్పులో తుఫాను (storm in a tea cup) మొదలైనవి.

పాక్షిక భావానువాదం (conceptual partial translation):

మూల భాషలోని పదబంధంలోని ఒక పదాన్ని పదానువాదం చెయ్యడం మరొక పదాన్ని భావానువాదం చెయ్యడం. ఉదాహరణలు: ప్రచ్ఛన్న యుద్ధం (cold war), అంతర్యుద్ధం (civil war)

ముగింపు:

వివిధ రంగాల్లో అనువాదం ద్వారా తెలుగు భాషలో ఎన్ని నూతన పదాలూ, నుడికారాలూ తెలుగు భాషలో చేరాయో పైన పేర్కొన్న ఉదాహరణల వల్ల తెలుస్తుంది. పైన పేర్కొన్న ఉదాహరణల జాబితా సమగ్రం కాదు, మచ్చు మాత్రమే. పై ఉదాహరణల్ని చూస్తుంటే, అనువాదం లేకుండా తెలుగు భాషాభివృద్ధి అసాధ్యమేమో అనిపిస్తున్నది. అనువాదం అనేది మనకే కాదు ఏ జాతికైనా ఎంత అవసరమో ఈ కింది Paul Engel గారి మాటల్ని చదివితే తెలుస్తుంది. "As the world shrinks together like an aging

orange and all people in all cultures move closer together (however reluctantly and suspiciously) it may be that the crucial sentence for our remaining years on the earth may be very simply TRANSLATE OR DIE"

ఉపయుక్త గ్రంథ సూచి:

1. దొణప్ప, తూమాటి. 1988. ***ఆకాశభారతి.*** హైదరాబాదు: సుధారా పబ్లికేషన్స్.
2. సీతాపతి, గిడుగు వెంకట. 1970. ***సాహిత్యోపన్యాసములు–1.*** హైదరాబాదు: ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమి.
3. Kaplan B., Robert, and Richard B. Baldauf Jr. 1997. ***Language Planning from Practice to Theory.*** Clevedon: Multilingual Matters ltd.
4. Krishnamurthi, Bh. And Aditi Mukherjee. 1984. **Modernization of Indian Languages in News Media**. Hyderabad: Department of Linguistics, Osmania University.
5. Suh Joseph Che. **"The Role of Translation in the implementation of Language Policy in Cameron"** in *Translation Journal.* Volume 15, No. 3 July, 2011 at http://translationjournal.net/journal/57cameroon.htm

*****

9. తెలుగు పత్రికల భాష-అభివృద్ధి వ్యూహాలు

డా. జి. బాలశ్రీనివాసమూర్తి

అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, తెలంగాణ విశ్వవిద్యాలయం, డిచ్‌పల్లి.

ఈ పత్రంలోని అసలు సంగతిలోకి వెళ్ళేముందు– ప్రస్తుత ఎలక్ట్రానిక్ మీడియా ప్రతిక్షణ ప్రభంజనంలో పత్రికలు ఎట్లా వచ్చాయి? ఈ తుపాను ముందు ప్రింట్ మీడియా తట్టుకొని నిలబడుతుందా? అనే సందేహాలకు కొన్ని సమాధానాలు చెప్పుకోవాలి. ఆ మధ్యకాలంలో ఒక బ్రిటన్‌దేశపు సీనియర్ పాత్రికేయుడు ప్రకటించిన వ్యాసం ప్రకారం; మన దేశంలో 2000–2010 సంవత్సరాల మధ్య దినపత్రికల విక్రయం బాగా పెరిగింది. ప్రపంచ వార్తా పత్రికల సంఘం అంచనాలను ఉటంకిస్తూ ఈ అభిప్రాయాన్ని వెల్లడించారాయన. మన దేశంలో అనునిత్యం 63 కోట్ల మంది ఏదో ఒక స్థాయిలో దిన చదువువుచున్నారు. ప్రకటించిన దశాబ్దికాలంలో కాలంలో పత్రికల సర్క్యులేషన్ రమారమి 46 శాతం పెరిగింది. ఇరువై నాలుగు గంటల వార్తా ఛానాళ్ళు ఉధృతమైన కాలంలోనూ దిన పత్రికల సర్క్యులేషన్ తగ్గక పోవడం గొప్ప విశేషం. అయితే ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఈ పరిణామం లేదు. భారతదేశంలో మాత్రం దినపత్రికల స్తానం చెక్కు చెదరలేదు. ఇంటర్‌నెట్ పత్రికలు నామమాత్రమే అయిపోతే, ఇంటింటికి ఉదయమే చేరే పత్రికలు మాత్రం తమ కీలక భూమికను కాపాడుకుంటున్నాయి. ఇదీ దినపత్రికాభిమానులందరూ హర్షించదగిన పరిణామాం. 2000–2010 మధ్య కాలంలో తెలుగులో రెండు దిన పత్రికలు ప్రారంభమయ్యాయి. అందులో ఒక పత్రిక రెండవ అత్యధిక సర్క్యులేషన్ గల తెలుగు పత్రిక స్థాయిని అందుకున్నది. ఇదే కాలంలో మూతబడిన మరో రెండు పాత తెలుగు దిన పత్రికలు పునరుద్ధరణ కూడా జరిగింది. ఈ రెండింటిలో ఒకటి మన పూర్వ వైభవాన్ని సైతం అధిగమించి సర్క్యులేషన్‌లో మూడవ స్థానాన్ని చేరింది. నాలుగు దశాబ్దాలుగా అత్యధిక ప్రతుల సర్క్యులేషన్‌లో కొనసాగుతున్న మరొక తెలుగు దిన పత్రిక ఆ దశాబ్ది కాల వ్యవధిలో పలు నూతన ఎడిషన్లను ప్రారంభించింది. పత్రిక ప్రధాన పుటల్లో గుణాత్మకమైన మార్పును తీసుకొచ్చింది.

గ్రామీణ నిరుపేదలు మొదలుకొని పట్టణలలోని మధ్యతరగతి, ధనిక వర్గాల వరకు అందరూ దినపత్రికను చదువుతున్నారు. వార, మాస, పక్ష పత్రికలు చూపించని భాషా సంబంధ ప్రభావాలు దిన పత్రికల ద్వారా కలుగుతాయి. పాఠకుడు పత్రికలోని భాషలో ప్రధానంగా ప్రభావితుడై ఇంట్లోనూ, బయట ఉద్యోగ–వ్యాపార వ్యవహారాలలోనూ దానినే ప్రయోగిస్తారు. గత కొంత కాలంగా తెలుగు పత్రిక భాషపై కొంతమంది మేధావులు, భాషావేత్తలు, పరిశోధకులు, సాధారణ పాఠకులు కూడా విమర్శలు వినిపించడం తెలిసిందే. పత్రికా భాష లిఖిత భాష నుండి మౌఖిక భాషకు చేరుకున్నదనీ, అన్యదేశ్య పదవినిమయం విచ్చలవిడిగా

కొనసాగుతున్నదనీ, లేఖన దోషాలు అంత తీవ్రస్థాయికి చేరుకున్నాయనీ ఆ విమర్శల కోలక సారాంశం. నిజమే, అయితే ఇటీవల కాలంలో తెలుగు పత్రికా భాషలో కనబడుతున్న గుణాత్మక పరిణామాల్ని విమర్శకులు నిజంగా గుర్తిస్తున్నారా? ఒకవేళ విమర్శకులే కనుక నిశితంగా దృష్టి పెడితే ప్రశంసనీయమైన అంశాలూ కనబడతాయి.

ఎంతో జటిలమైన ఆంగ్ల సాంకేతిక పదాలను చక్కగా అనువదించడం ప్రశంసనీయమే కదా! ఇటీవల కాలంలో ఇటువంటి ఎన్నో అనువాదాలు కనబడుతున్నాయి. ఇంగ్లీషులో ఇటీవలికాలంలో బాగా ప్రచారాన్ని పొందుతున్నమాట "వైఫై" దీన్ని తెలుగు పాత్రికేయులు "నిస్తంత్రజాలం" అని అనువదించారు. ఇక– ఇంటర్నెట్‌ను "అంతర్జాలం"గా అనువదించడమూ అది తెలుగులో ఇంటర్నెట్ స్థాయిలో వినిమయాన్ని అందుకోవడమూ అను భావంలో ఉన్నవే. ఎంతో కాలంగా అనువాదానికి అందకుండా ఉన్న సంప్రదాయిక ఆంగ్లపదాల్నిసైతం తెలుగు పాత్రికేయులు ఔచితీవంతంగా అనువదించారు. ప్రోటోకాల్‌ను "శిష్టాచారం" అన్నారు. ఎంతటి భావస్ఫోరక అనువాదం!

మరొక ప్రశంసనీయమైన పరిణామం వార్తా శీర్షికల కూర్పులో కనబడుతోంది. లలో భాషా రహస్యాలు తెలిసిన విద్వాంసులు తెలుగు దినపత్రికలలో కీలకస్థాయుల్లో ఉన్న రోజుల్లో పతాక శీర్షికలు యాంత్రిక పద్ధతిలో ఉండడం కనబడుతుంది. బహుశా, ఇంగ్లీషులో .....న్యూస్ ఏజన్సీల నుండి ఉన్నది ఉన్నట్టుగా వార్తల్ని అనువదించడం వల్ల ఈ స్థితి ఏర్పడి ఉంటుంది. అయితే 1990ల నుండి వార్తా శీర్షికల్లో యాంత్రికత పోయి ఆలంకారిక పద్ధతి వచ్చింది. అది ఈ శతాబ్ది ఆరంభం నుండి మరింత అందంగా వికసిస్తూ వచ్చింది. ప్రసిద్ధ పత్రికా సంపాదకుడు, రచయిత నండూరి రామమోహనరావు మరణించినపుడు ఒక దినపత్రిక "నవావతారం సమాప్తం" అని శీర్షికను ఏర్పర్చిన నండూరివారి ప్రసిద్ధ రచనల్లో నరావతారం ఒకటి.ప్రసిద్ధ కవి, విమర్శకులు వేగుంటమోహన్ ప్రసాద్ కన్ను మూసినపుడు "నువ్వే" "మో" వెళ్ళిపోయావు" అని ఒక పత్రిక వార్తా శీర్షిక వేసింది. వేగుంట మోహన్ ప్రసాద్ 'మో' అన్న కలంపేరుతోనూ ప్రసిద్ధులు. ఇట్లాంటి మరిన్ని ఉదాహరణల్ని కూడా పేర్కొనవచ్చు. ఇదంతా ప్రసంశనీయత తాలూకు పార్శ్వం.

తెలుగు పత్రికల భాషలో దోషాలు వెలువడుతున్నాయన్నది అంగీకరించవలసిన సత్యమే. నాటి పత్రికలతో పోల్చి నేటి తెలుగు దినపత్రికల భాషా లోపాల్ని సమీక్షించడంలో ఆక్షేపించవలసినది లేదు. అయితే నాటి–నేటి దినపత్రికల నిడివికే, నాటి సాంస్కృతిక వాతావరణాన్ని కూడా ఇక్కడ గుర్తు చేసుకోవాలి. అప్పటి హైదరాబాద్ సంస్థానంలో 1940లలో మీజాన్ పేరుతో ఒక దినపత్రిక మూడు భాషల్లో ప్రచురణ పొందేది. అందులో తెలుగు మీజాన్‌కు ప్రముఖ సాహితీవేత్త అడవి బాపిరాజు సంపాదకులు. ఆయన కవి, పండితులు కూడా. ఇప్పటి జిల్లా టాబ్లాయిడ్‌లో సగం కన్నా తక్కువ్వ పుటలతో వెలువడిన ఆ పత్రికకకు రాంభట్ల కృష్ణమూర్తి, తిరుమల రామచంద్ర, విద్వాన్‌విశ్వం, శ్రీనివాస శిరోమణి... వంటి ఉద్దండ పండితులు ఉప

సంపాదకులు. నార్ల వెంకటేశ్వరరావు ఆంధ్రజ్యోతి సంపాదకత్వాన్ని చేపట్టిన రోజుల్లో దాదాపు ఆయనకు సమవుజ్జీ అయిన నండూరి రామమోహన్ వంటి పలువురు సహాయకులుగా ఉన్నారు. ఆ రోజుల్లో పత్రికలో ప్రచురణ పొందిన ప్రతిపదంపైనా పాత్రికేయులకు గట్టి పట్టింపు ఉండేది. ఒక పదాన్ని ప్రయోగించేముందు పాత్రికేయుల మధ్య చర్చలు జరిగేవి. పద ప్రయోగంపై పాఠకుల్లోనూ ఆసక్తి ఉండేది. అపప్రయోగాలుగా భావించిన మాటల్ని పండితులైన పాఠకులు ఎంతమాత్రం సహించనిరోజులవి. ఇటువంటివి పత్రికలో కనబడిన వెంటనే సంపాదక వర్గానికి పాఠక లేఖలు వెళ్ళాలి. ఇప్పుడు అంతటి స్పందన ఎకబాకైనా కనబడుతోందా? దిన పత్రికలో అన్నీ కలిపి డజన్లకొద్ది పుటలు, వాటిని తీరికగా అమర్చే సమయం ఉండదు. సిబ్బంది సంఖ్యకూడా చాలా సందర్భాల్లో తక్కువ. పాత్రికేయులుగా వృత్తిలో చేరుతున్న వారికి తెలుగు సాంస్కృతిక భాషా సాహిత్య నేపథ్యం బలంగా ఉంటుందన్న విశ్వాసం లేదు. ఈ క్రమంలో బాగా దోషాలు తప్పడంలేదు.

పత్రికా భాషలో ప్రమాణాలు పతనమవుతున్నాయన్న విమర్శ బలపడేందుకు కొన్ని కారణాలు కనబడతాయి. ఇదివరకే ఈ అంశాల్ని ప్రస్తావించినా, మరింత వివరంగా చర్చించడమూ అవసరమే.

1. 1991 తరువాత మనదేశంలో ప్రారంభమైన ఆర్థిక సంస్కరణలు సమాజపు ఆలోచనల్లో సంచలనమైన మార్పుల్ని తీసుకొని వచ్చాయి. రమారమి అదే కాలంలో ప్రారంభమైన ప్రపంచీకరణ ప్రక్రియ ఈ మార్పుల్ని బలపర్చింది. గతంలో చదువు విజ్ఞాన సాధనకు మార్గంగా భావించేవారు ప్రపంచీకరణ తరువాత దాన్ని, ధన సంపాదనలకు వాహికగా భావించడం పెరిగింది. దీనిలో నిబద్ధతతో సాహిత్యాన్ని చదివేవారి సంఖ్య తగ్గుముఖం పట్టింది. క్రమేపి సాహిత్యాన్ని చదివే యువపాఠకుల సంఖ్య కూడా బాగా పెరుగుతోంది. ఇటువంటి సమయంలో ప్రపంచీకరణ తరానికి చెందినవారే కనుక బాగా బలహీనతల ప్రభావం అనివార్యంగా మారింది. అయితే పత్రికా ప్రచురణలో తగిన సాంకేతికతను వినియోగించుకోవడంలో ఇదే యువ పాత్రికేయవర్గం అద్భుతాల్ని సృష్టిస్తోంది.

2. తెలుగు దినపత్రికలో (ఒకటీ అరా మినహాయించి) ప్రత్యేకంగా భాషను సరిదిద్దే యంత్రాంగం లేదు. దీనితో భాషా దోషాల పట్ల వ్యవస్థీకృతమైన దృష్టి కరువైపోయింది.

3. భాషా దోషాలు ఎన్ని వెలువడినా సంఖ్యాధిక పాఠకుల నుండి స్పష్టమైన స్పందన కొరవడడంతో అవి తిరిగి తిరిగి కనబడుతున్నాయి.

4. యువ పాత్రికేయులు పలువురు టెలివిజన్ ఛానళ్ళలో పనిచేస్తున్న మౌఖిక భాషను వినియోగించడం అలవాటుగా మారుతుంది. అక్కడ అదే భాషారీతి అవసరం. అయితే వారే దినపత్రికలలో చేరితే, టెలివిజన్

ఛానళ్ళలో వాడిన భాషా ధోరణిని మార్చుకోవాలి. అది జరగడం లేదు. అందుకే ధోరణి బాగా బలహీనపరుస్తుంది.

5. ఇంగ్లీషు భాషను ఔచిత్యంతో సంబంధం లేకుండా దినపత్రికల్లో వాడుతున్నారు. తెలుగు పదాలు ఉన్నప్పటికీ ఇట్లా ఇంగ్లీషు భాషను వినియోగించడంవల్ల సుదీర్ఘకాల వ్యవధిలో భాశకు ప్రమాదం కలుగుతుంది.

ఇక తెలుగు పత్రికా భాషలో ప్రమాణాల పెరుగుదలకోసం అనుసరించవలసిన అభివృద్ధి వ్యూహాలు గురించి చర్చిద్దాం. (ఇక్కడ ప్రస్తావించిన అభివృద్ధి వ్యూహాలు కేవలం ఆదర్శాలుగా ఉండకుండా ఆచరణాత్మకం చేసే అవకాశాలు పుష్కలంగా ఉన్నాయని గుర్తించాలి.)

1. ప్రముఖ పాత్రికేయుడు కె. రామచంద్రమూర్తి ఇటీవలి కాలంలో రచించిన ఒక వ్యాసంలో గతకాలపు చక్కని ప్రయత్నాన్ని గుర్తుకు తెచ్చారు. పొత్తూరు వెంకటేశ్వరరావు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రెస్ అకాడమీ ఛైర్మన్‌గా ఉన్న కాలంనాటి ప్రయత్నమది. పొత్తూరి సంపాదకులు, భాషావేత్తలతో ఒక సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. కొత్తగా తెలుగు దిన పత్రికల్లో వాడుకలోకి వస్తున్న మాటలను పరిశీలించి, రూఢి చేసి ఒక .....లాగా సంపాదకులకు పంపించే వారట. అయితే కొద్దిరోజుల్లోనే కృషి ఆగిపోయింది.
2. ప్రతి పత్రిక ఒక "రీడర్స్ ఎడిటర్"ను ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. ప్రముఖ ఇంగ్లీషు దినపత్రిక "ది హిందూ" మొట్టమొదట ఈ తరహాలో నియామకాన్ని జరిపినట్టు చెబుతారు. తమ పత్రికలో వచ్చిన భాషా సంబంధమైన దోషాల్ని ఎవరైనా గుర్తిస్తే వాటి విశ్లేషణ జరపడం. భాషా దోషాలు పునరావృతం కాకుండా చూడడం రీడర్స్ ఎడిటర్ బాధ్యతలయ్యాయి.
3. ప్రతి పత్రికలోనూ ఒఅకరిద్దరు విద్వాంసులతో కూడిన భాషా విభాగం ఉండడం అవసరం. పదవీ విరమణ పొందిన ప్రసారమాధ్యమాల నిపుణులను, రిటైర్డ్ ఆచార్యులను ఈ విభాగానికి ఎంపిక చేసుకోవడం మంచిది.
4. ప్రతి పత్రిక విధిగా తనదైన శైలీ పత్రాన్ని తయారు చేసుకోవాలి. తప్పకుండా ఈ శైలీపత్రం ప్రకారమే వార్తా, వ్యాఖ్య, సంపాదకీయ రచనలు రూపొందాలి. శైలీ పత్రాన్ని అనుసరించడం అనివార్యంగా భావించాలి. నార్లవెంకటేశ్వరరావు, నండూరిరామమోహనరావు, రాంభట్ల కృష్ణమూర్తి వంటి మొన్నటి తరం పాత్రికేయ మేధావులు శైలీ పత్రరచనలో గొప్ప ఆదర్శాల్ని నెలకొల్పారు.
5. పత్రికా ప్రచురణలో వాడుకలో ఉన్న మాటలను స్వీకరించడం మంచిది. ఈ సందర్భంలో బహు భాషావేత్త, భారత మాజీ ప్రధాని గౌ. పాములపర్తి వెంకట నరసింహరావు చెప్పిన అంశాల్ని ప్రస్తావించుకోవాలి. టెలివిజన్ అనే మాటకు వెలుగు పదాన్ని ఏర్పర్చాలనుకుంటే, ఆ టెలివిజన్‌ను గ్రామం మధ్యలో పెట్టి ఎక్కువమంది ప్రజలు ఏ పదాన్ని పలుకుతారో చూడాలి. దాన్నే సిసలైన పదంగా వాడుకోవాలి. పలు సందర్భాలకు నరసింహరావుగారు చేసిన సూచన చక్కగా భాషాభివృద్ధి సూత్రంగా ఉపకరిస్తుంది.

తెలుగు పత్రికల ప్రారంభాల దశలో దినవర్తమాని అనే పత్రిక "టెలిగ్రామ్"ను మెరుపు తపాలా ఈ అనువదించిందట. నిజంగా ఎంతమంది అనువాదం ఇటువంటి ప్రయోగాలలో భాషా అనూహ్య స్థాయిలో అభివృద్ధి చెందుతుంది.

అత్యంత కృతక అనువాదాలను తగ్గించడం ద్వారా పాఠకుల భాషాభిరుచిని తగ్గించవద్దని సామాన్య పాఠకులు అభిప్రాయ పడడం ఈ వ్యాస రచయిత స్వయంగా పరిశీలించాడు. "ఔటర్ రింగ్‌రోడ్"ను "బాహ్యవలయ రహదారి" అనీ, రైల్వేట్రాక్‌ను "ఇనుపదారి" అనీ అనువదించడం అతికృతక అనువాదాల కోవలోకే చేరుతుంది.

పత్రికా సంస్థల నిబద్ధత, పాఠకుల స్పందన, పాత్రికేయుల అభ్యసన సాధనల ద్వారా తెలుగు భాష ఆదర్శవంతమైన రీతిలో అభివృద్ధి చెందుతుందని అంచనావేయడం అత్యాశ ఎంతమాత్రం కాదు.

*****

10. తెలుగు పదమాలిక (WordNet): ఒక అంతర్జాల పర్యాయ పదకోశం

M C కేశవ మూర్తి, ద్రావిడ విశ్వవిద్యాలయం, కుప్పం
<kesavamurty.mc@gmail.com>

పదమాలిక గురించి

తెలుగు పదమాలిక ఒక అంతర్జాల పదకోశ భాండాగారం. ఇది ఒక మానసిక భాషాశాస్త్ర సూత్రాలను అనుసరించి రూపొందించిన అకారాది నిఘంటువు. ఇది పదసంబంధమైన అర్థాలను సవివరంగా అందిస్తుంది. పదాల మధ్య ఉన్న వివిధ రకాలయిన సంబంధాలను తెలియజేస్తుంది. తెలుగు పదమాలిక అనేది ద్రావిడ పదమాలికలో అంతర్భాగం. ద్రావిడ పదమాలిక అనేది ఇండోవర్డ్‌నెట్ లో ఒక భాగము. ఇండోవర్డ్‌నెట్ అనేది ఒక భారతీయ వర్డ్‌నెట్‌ల సముదాయము. తెలుగు పదమాలిక, హిందీ పదమాలిక **విస్తరణ పద్ధతి** ఆధారంగా అభివృద్ధిపరచబడుతున్నది. ఈ పదమాలిక ఐ.ఐ.టి బాంబే వారు ఇచ్చిన టూల్స్ సహాయంతో అభివృద్ధిపరచబడుతున్నది.

ఎవరైనా వినియోగదారు ఈ పదమాలికను ఉపయోగించి తెలుగు పదాన్ని శోధించి దాని అర్థాన్ని పొందవచ్చు. దీనికితోడు వెతికిన పదానికి సంబంధించిన వ్యాకరణాంశాలైన నామవాచకం, క్రియ, విశేషణం, లేదా క్రియావిశేషణాలను పొందవచ్చు. ఒక పదానికి ఒకటికంటే ఎక్కువ వ్యాకరణాంశాలు ఉంటే ఆ వ్యాకరణాంశాలు వివిధ అర్థచాయల్లో ఉండొచ్చు. తెలుగు పదానికి సంబంధించిన ఈ కింది సమగ్ర సమాచారం ఈ పదమాలికలో పొందుపర్చబడ్డాయి.

1. పదం యొక్క అర్థము
2. ఆ పదం ఉపయోగించి ఉదాహరణ వాక్యం
3. పర్యాయ పదాలు

ఈ వెబ్‌సైట్‌లో యూనికోడ్ తెలుగు ఫాంట్స్ ఉపయోగించడం జరిగింది. వెబ్‌సైట్‌లో ఇచ్చిన కంప్యూటర్ పైన కనిపించే ఆన్ స్క్రీన్ కీబోర్డును ఉపయోగించి పదాన్ని పొందుపర్చవచ్చు. డేటా ఎంట్రీ కొరకు కీబోర్డును ఉపయోగించాలనుకుంటే సపోర్ట్ కొరకు మీ కంప్యూటర్‌లో యూనీకోడ్ ఇన్స్టాల్ చేసుకోవాలి.

ఒకే అర్థం కలిగి ఉన్న అన్ని పదాలు ఒక తరగతిగా కూర్చబడ్డాయి. పర్యాయ పదాలు పదమాలిక యొక్క ప్రాతిపదికలు (basic blocks). ప్రతి పదానికి దాని పర్యాయ పదాల సమూహం (Synset) ఉండి దాని భావం (Concept) ఒకటే ఉంటుంది. తెలుగు పదమాలికకు అధివ్యాప్తి (Hyperlink) కూడా ఉంది.

విస్తరణ పద్ధతి (Expansion Approach):

ఇది పదమాలిక అభివృద్ధికి ఉపయోగించే ఒక విధానం. ఇతర భాషలలో అభివృద్ధిపరచిన పదమాలిక ప్రయోజనాలను, వాటి సహాయాన్ని తీసుకుంటుంది. ఈ పద్ధతిలో ఐ.ఐ.టి బాంబే వారు అభివృద్ధిపరచిన హిందీ పదమాలిక నిఘంటుకారుడు సూచించిన పర్యాయపదాలు ఉన్నాయి. మూలంనుండి స్వీకరించబడిన ప్రతి పదం యొక్క భావన అర్థం చేసుకోవడానికి ఆ పదం నిఘంటుకారునిచేత బాగా పరిశీలింపబడి చేర్చబడింది. తర్వాత అతడు ఎంపిక చేయబడిన భాషకు ఉపయోగపడేటట్లు ఆ పదానికి సంబంధించిన పర్యాయపదాలను సమకూరుస్తాడు. తర్వాత అతడు ఎంపిక చేయబడిన భాషకు ఒకేవిధమైన భావనను సమకూర్చేవిధంగా పదాలను ఎంపిక చేస్తాడు. దీనివలన హిందీ పదమాలిక మరియు లక్ష్యభాషలోని వర్డ్ నెట్లోని పదాలు ఒకేవిధంగా ఉంటాయి. సాధ్యమైనంతవరకు ఉదాహరణలు ఒకేవిధంగా ఉండేటట్లు చూస్తారు.

అర్థ సంబంధాలు:

ఒక భాషలో అర్థ సంబంధాలు పదాలకు లేదా భావనలకు సంబంధించి ఉంటాయి. అందులో కొన్ని సంబంధాలు ప్రాముఖ్యమైనవిగాను, సాధారణమైనవిగాను, హైపెర్నిమీ hypernymy, హైపోనిమీ hyponymy, మెరోనిమీ meronymy, హోలోనిమీ holonymy, ట్రోపోనిమీ troponymy, మొదలైనవి ఉంటాయి. ఈ అర్థ సంబంధాలు భాషల్లో పదాలకు కాకుండా భావనలకు సంబంధించినవిగా ఉంటాయి.

మానసిక భాషాశాస్త్రం: మానసిక భాషాశాస్త్రం లేదా భాషయొక్క మనోవిశ్లేషణ అనేది మానసిక మరియు న్యూరోబయలాజికల్ గా మానవులు అర్థం చేసుకొని ఉపయోగించడానికి, తిరిగి సొంతంగా కొత్తపదాలను ఉత్పత్తి చేసే పద్ధతిని అధ్యయనం చేసే శాస్త్రంగా చెప్పవచ్చు.

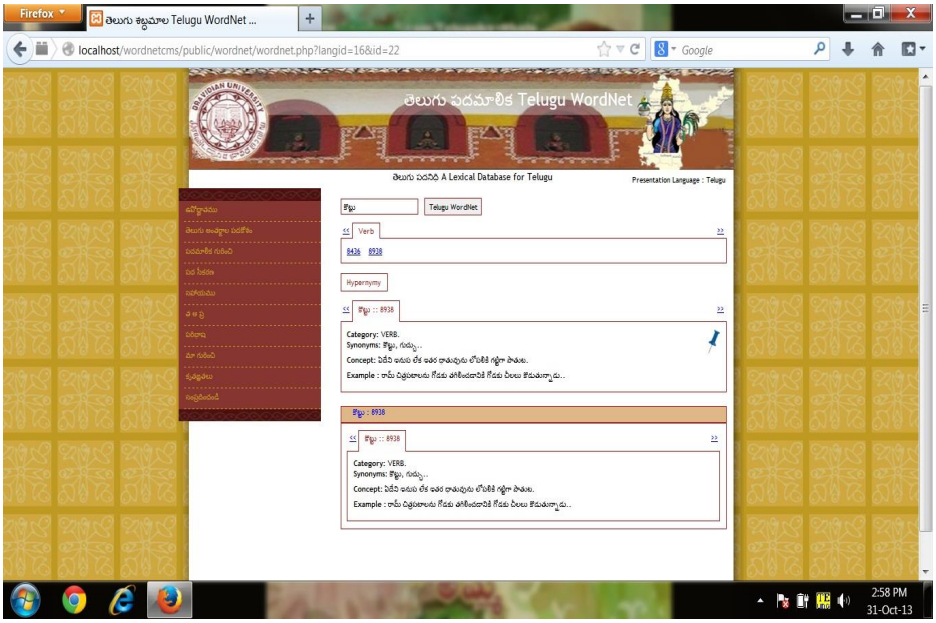

పదమాలికలో పొందుపర్చబడిన ప్రతి పదము ఈ క్రింది మూలాలను కలిగి ఉంటుంది.

Synset:

ఇది ఒక పర్యాయ పదాల సమూహం. ఉదా: "పాఠశాల, బడి, విద్యాలయము, స్కూలు" ఇవన్నీ విద్యార్థులు చదువుకొనే సంస్థలు. ఈ పర్యాయపదాలు వాటి వాడుక యొక్క పౌనఃపుణ్యం (frequency) ప్రకారం అమర్చబడి ఉంటాయి.

ఇప్పటిదాక 21,000 synsets మేము తయారుచేశాము. 400 దాకా తెలుగుకే ప్రత్యేకమైన (pan-indian) పదాలుకూడా పోగుచేశాము.

1. **వ్యాఖ్యానం Gloss:** ఇది పదం యొక్క భావనను (concept) తెలియజేస్తుంది. ఇది రెండు భాగాలుగా ఉంటుంది.

   I. **వాక్య నిర్వచనం (Text definition):** ఇది పర్యాయపదం ఇచ్చిన భావనను తెలియజేస్తుంది ఉదా: "విద్యను ఆర్జించు ప్రదేశము". అంటే అన్నీ విద్యా సంస్థలే అనే భావనను స్పష్టంచేస్తున్నది.

   II. **ఉదాహరణ వాక్యం (Example Sentence):** ఇది వాక్యంలో పదాల ఉపయోగాన్ని తెలియజేస్తుంది. సాధారణంగా వాక్యంలో పర్యాయపదాలను మార్చవచ్చు. ఉదాహరణకు, "మా పాఠశాలలో పన్నెండు గదులున్నాయి.

2. **Position in Ontology:** వస్తువుల ఆకారాలను కాక స్వభావాన్ని అధ్యయనం చేసే శాస్త్రం. ప్రత్యేకంగా పదాలయొక్క స్థితిగతులను వర్గీకరిస్తుంది. ప్రతి వాక్యనిర్మాణ వర్గాలైన నామవాచక, క్రియ, విశేషణం మరియు క్రియా విశేషణాలకు ఒక ప్రత్యేక అస్తిత్వ సోపానక్రమం ఉంటుంది. ప్రతి పదానికీ ఒంటోలజీలో ఒక ప్రత్యేక స్థానం ఉంటుంది. పాఠశాల అనే పదం ప్రాతినిధ్యం వహించే భావాలను క్రింది చిత్రంలో చూడవచ్చు.

ఆంటొలాజికల్ వివరాలు (Ontological Details) కింద చర్చించబడ్డాయి.

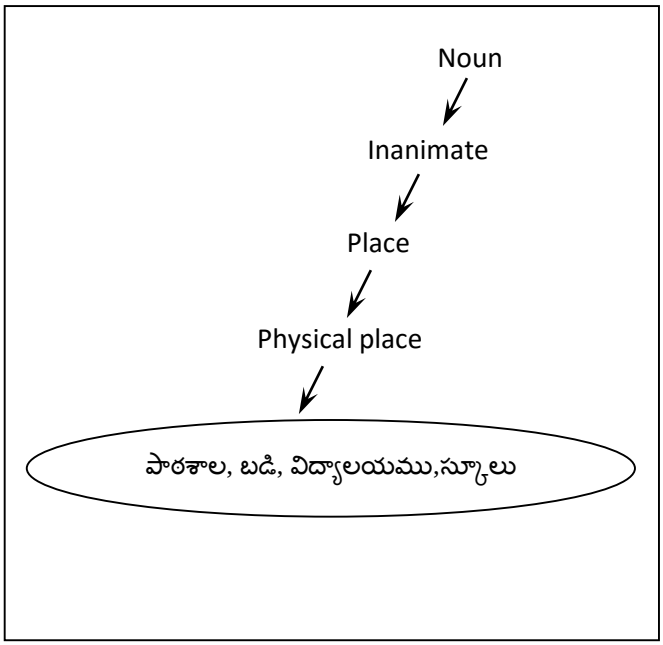

అర్థ మరియు నైఘంటిక సంబంధాలు (Semantic & Lexical relations) కింద చర్చించబడ్డాయి. ఇక్కడ మినిమాలిటీ, కవరేజ్ మరియు రీప్లేసబిలిటీ అనే సూత్రాలను అనుసరించి ప్రతి పదం చేర్చబడింది.

- **కనిష్టత (Minimality):** ప్రత్యేకంగా గుర్తించబడిన పర్యాయపదాల సమూహంలోని కనీస పదాలతో ఉపయోగించే అర్థాన్నిబట్టి పర్యాయపదాలు రాయబడ్డాయి. ఉదా, {ఇల్లు, గది} (room) ఇల్లు – ఒక గది భావనను సూచించడానికి ఈ పదం సందేహాస్పదంగా ఉంది. గది అనే పదానికి పూర్తి అర్థాన్ని ఇచ్చే పర్యాయపదాన్ని మనకు తెలియజేస్తుంది.

- **వ్యాప్తి (Coverage):** ఒక పదం ఒక నిర్దిష్ట అర్థాన్ని సూచించే అన్ని పర్యాయపదాలు ఉంటాయి. పదం కలిగియున్న అర్థాల ఫ్రీక్వెన్సీని బట్టి పదాల అమరిక ఉంటుంది. {ఇల్లు, గృహము, గది,} (room)
- **మార్పిడి/బదలాయింపు** (Replaceability): ఈ పర్యాయపదాల ఏర్పాటు ఒక ప్రత్యేక సందర్భం వచ్చినపుడు పరస్పరం మార్చడానికి అనువుగా ఉండాలి.

పదమాలికలో ఉన్న సంబంధాలు: పదమాలిక అనేది పదాల అర్థాలను తెలియజేసే ఒక అంతర్జాలవవస్థ. ఇందులో ముఖ్యంగా పదంయొక్క పర్యాయపదాలు ఉంటాయి. పదమాలికలోని ప్రతి పదము యొక్క అర్థానికి సంబంధించిన నిఘంటువు ఇతర పదాలతో సంబంధం కలిగి ఉంటుంది. ఇది నిఘంటు విజ్ఞానాన్ని ఆధారం చేసుకొని తయారు చేయబడుతుంది. నిఘంటువుకు పదానికి గల సంబంధాలు క్రింద చర్చించబడ్డాయి.

నైఘంటిక సంబంధాలు:

వ్యతిరేకార్థక పదాలు (Antonymy):

రెండు పదాలమధ్య ఉన్న వ్యతిరేక అర్థాలను తెలియబరుస్తుంది. ఇది నైఘంటిక సంబంధం కలిగి ఉన్న రెండు పదాలమధ్య ఉన్న సంబంధాలను తెలియజేస్తుందిగాని పదంయొక్క పూర్తి సమాచారాన్ని ఇవ్వదు. ఇది రెండు పదాల మధ్య నైఘంటిక బంధాన్ని చూపిస్తుంది.

ఉదాహరణ Example:

లావు, దుబ్బ, మందం, స్థూలకాయం ==> పలుచ, బక్క, సన్న, బక్కపలుచ

గ్రేడేషన్ Gradation:

గ్రేడేషన్ అనేది నైఘంటుక సంబంధాలను తెలియజేస్తుంది. ఇది రెండు వ్యతిరేక భావనల మధ్యనున్న సంబంధాలను తెలియజేస్తుంది. క్రింద ఇచ్చిన పటం మూడు పదాల మధ్య ఉన్న గ్రేడేషన్ సంబంధాలను ప్రత్యక్షపరుస్తున్నది.

5. Derived From:

ఈ సంబంధం ఆ పదం ఎక్కడి నుండి ఆవిర్భవించిందో ఆ పదంయొక్క ధాతువును తెలియజేస్తుంది. ఈ సంబంధం నామవాచకం నుండి విశేషణం అదేవిధంగా నామవాచకం నుండి క్రియ మరియు విశేషణాలకు మారవచ్చు ఇది నైఘంటిక సంబంధము.

ఉదాహరణ Example:

క్రమక్రమంగా, అంచెలంచెలుగా

SEMANTIC RELATIONS

1. **హైపోనిమీ మరియు హైపర్నిమీ : Hyponymy and Hypernymy** (is a kind of): హైపెర్నిమీ అనేది రెండు పర్యాయ పదాల మధ్య అర్థాలకు సంబంధించిన Super-set బంధాన్ని సూచిస్తుంది. అదేవిధంగా హైపోనిమీ కూడా పర్యాయ పదాల మధ్య Sub-set బంధాన్ని సూచిస్తుంది. **ఉదా:**

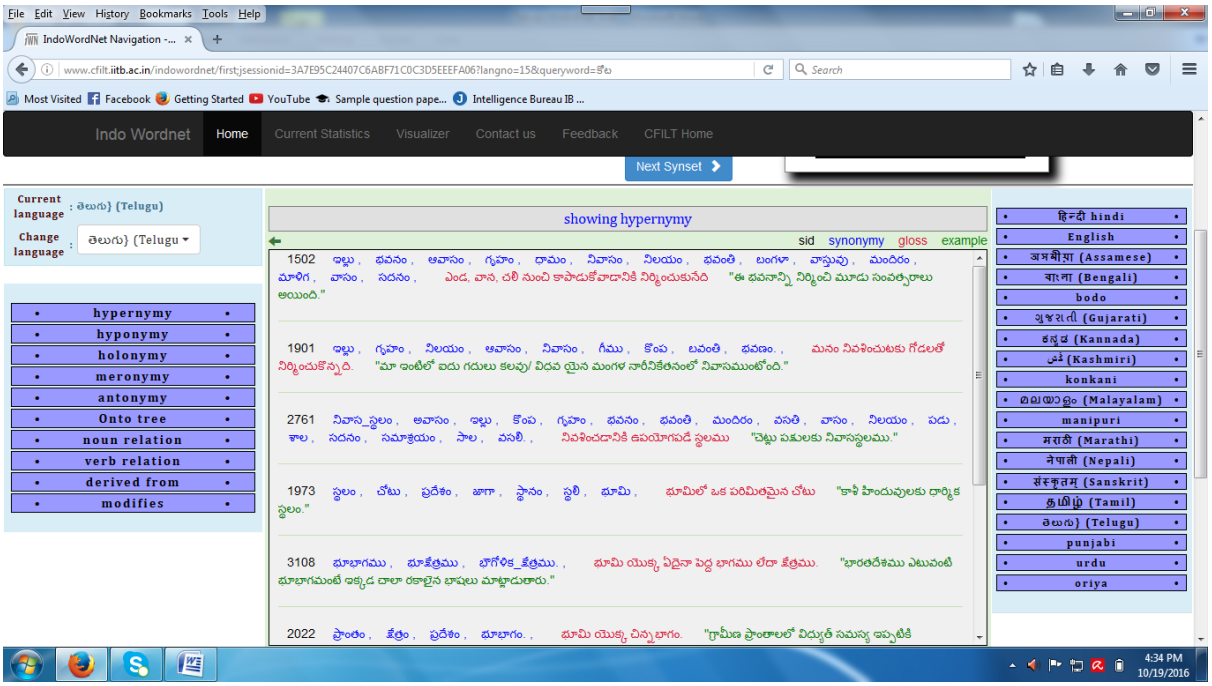

2. మెరోనిమి మరియు హోలోనిమి Meronymy and Holonymy (Part-whole relation):

ఇది రెండు పర్యాయ పదాల మధ్య అర్థాలకు సంబంధించినది. ఒకవేళ ఎ మరియు బి ల సంబంధములో ఎ అనేది బి వర్గానికి చెందినది. అప్పుడు ఎ బికి మెరోనిమ్ అవుతుంది. మరియు బి ఎ కి హొలోనిమ్ అవుతుంది.

ఉదాహరణ Example:

మొదలు, అడుగుభాగము ==> పొద, వృక్షము

ఇక్కడ మొదలు అనేది పొదలో ఒక భాగం

Entailment:

ఇది రెండు క్రియలమధ్యగల సంబంధాలను తెలియజేస్తుంది. Entailment refers to a relationship between two verbs. Any verb A entails B, if the truth of B follows logically from the truth of A. The relation of entailment is unilateral, i.e., it is one way relation.

ఉదా: గురక ==>నిద్ర

ట్రోపోనిమి: Troponymy:

ట్రోపోనిమ్ మరొక క్రియయొక్క Troponym denotes a specific manner elaboration of another verb. ఇది క్రియ యొక్క విధానాన్ని తెలుపుతుంది. It shows manner of an action, i.e., X is a troponym of Y if to X is to Y in some manner.

Example: ఉదాహరణ

చిరునవ్వు ==>నవ్వు

ఉపయోగించడానికి మార్గాలు (మార్గదర్శకాలు)

తెలుగు పదమాలికను ఎలా ఉపయోగించాలి? కంప్యూటర్ లో ఉండవలసిన ప్రోగ్రాములు మరియు వాటిని ఎలా ఉపయోగించాలి?

ఈ పదమాలికను ఉపయోగించడానికి మీ కంప్యూటర్లో ఉండవలసిన ప్రోగ్రాములు:

మీ కంప్యూటర్ ఇంటర్నెట్ 6+ / ఫైర్‌ఫాక్స్ 9+/ ఒపేరా 8 లో విండోస్ 2000 మరియు విండోస్ ఎక్స్.పి. లైనెక్స్ ను ఉపయోగించవచ్చు. కాని ఎక్కువగా ఇది అన్ని యూనీకోడ్ లో ఉన్న బ్రౌసర్స్ అయిన ఫైర్ ఫాక్స్ 1.5+ ఒపేరా లో పనిచేస్తుంది. ఫలితం ఒక్కొక్కసారి సరిగా రాకపోవచ్చు కాబట్టి ఎజాక్స్ మీకు ఉపయోగపడవచ్చు.

ఒక పదాన్ని వెదకడానికి అంతర్జాల తెలుగు పదమాలిక లోనికి వెళ్ళి మనకు కావలసిన పదాన్ని అక్కడ ఉన్న బాక్సులో టైప్ చేసి శోధించు అన్న దానిపై క్లిక్ చేయాలి.

మీరు మీ కంప్యూటర్ కీబోర్డుగాని, తెరపై కనిపించే కీబోర్డును గాని ఉపయోగించి పదాన్ని టైప్ చేయవచ్చు.

ఒకసారి పదాన్ని వెదకిన తర్వాత భాషాభాగాలకు సంబంధించిన పదాలయొక్క ఐ.డి లు కనిపిస్తాయి. అక్కడ కనిపించిన ఐ.డి మీద క్లిక్ చేస్తే ఆ పదంయొక్క సమాచారం మనకు కనిపిస్తుంది ఫలితం కనిపించకపోయినట్లయితే దానికి తగిన కారణాలు తెలియజేయబడతాయి ఆ పదం ఏ భాషాభాగానికి చెందిందో కూడా తెలియజేస్తుంది. అవి నామవాచకం, క్రియ, విశేషణం మరియు క్రియావిశేషణం.

ఆ పదాలమధ్య ఉన్న సహసంబంధాలను కూడా ఇక్కడ మనం తెలుసుకోవచ్చు.

మీరు అక్కడ కనిపించే ఏ పదంపై క్లిక్ చేసినా ఆ పదం యొక్క వివరాలను కొత్తగా మీకు అందిస్తుంది. మంచి ఫలితాలకొరకు కంప్యూటర్ అంతర్ముఖంలో అపాచి టామ్‌కాట్ వర్శన్ 7 మరియు html, jsp, జావాస్క్రిప్ట్ మరియు ajax లు ఉపయోగించబడ్డాయి. డాటాబేస్ లో Mysql ఉపయోగించబడింది మరియు Fedora Core Linux machine హోస్ట్ చేయబడింది.

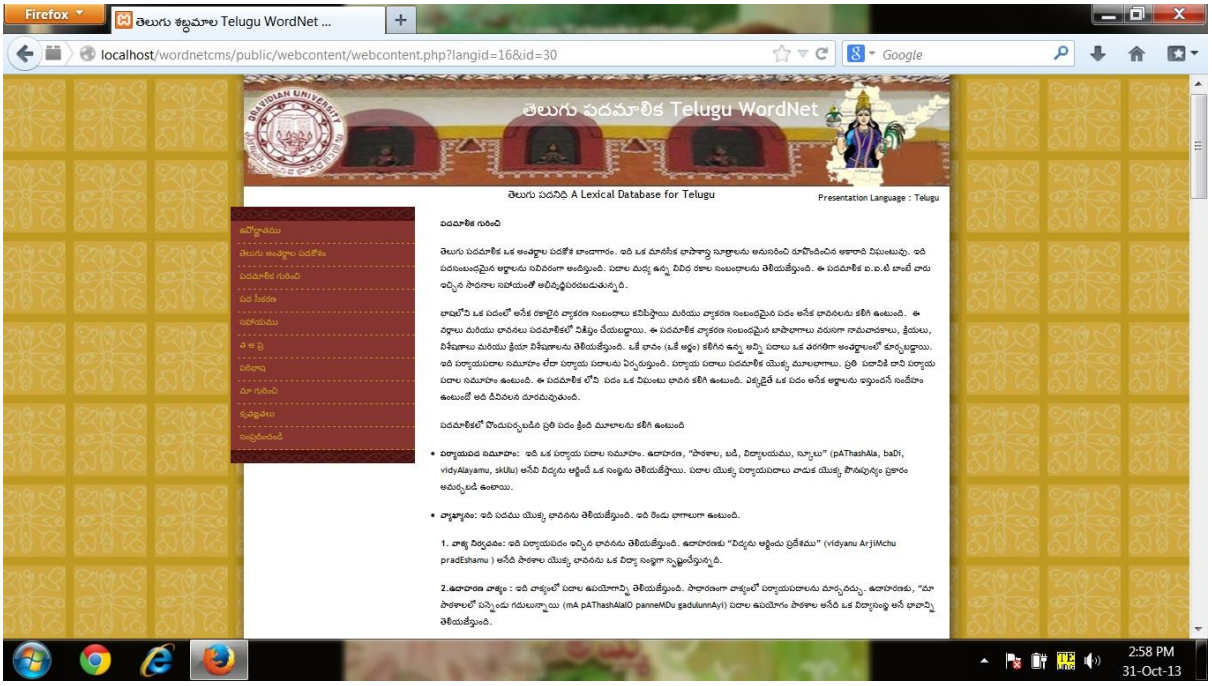
Firefox
తెలుగు శబ్దమాల Telugu WordNet ...
localhost/wordnetcms/public/webcontent/webcontent.php?langid=16&id=30
Google
తెలుగు పదమాలిక Telugu WordNet
తెలుగు పదనిధి A Lexical Database for Telugu
Presentation Language : Telugu
2:58 PM
31-Oct-13

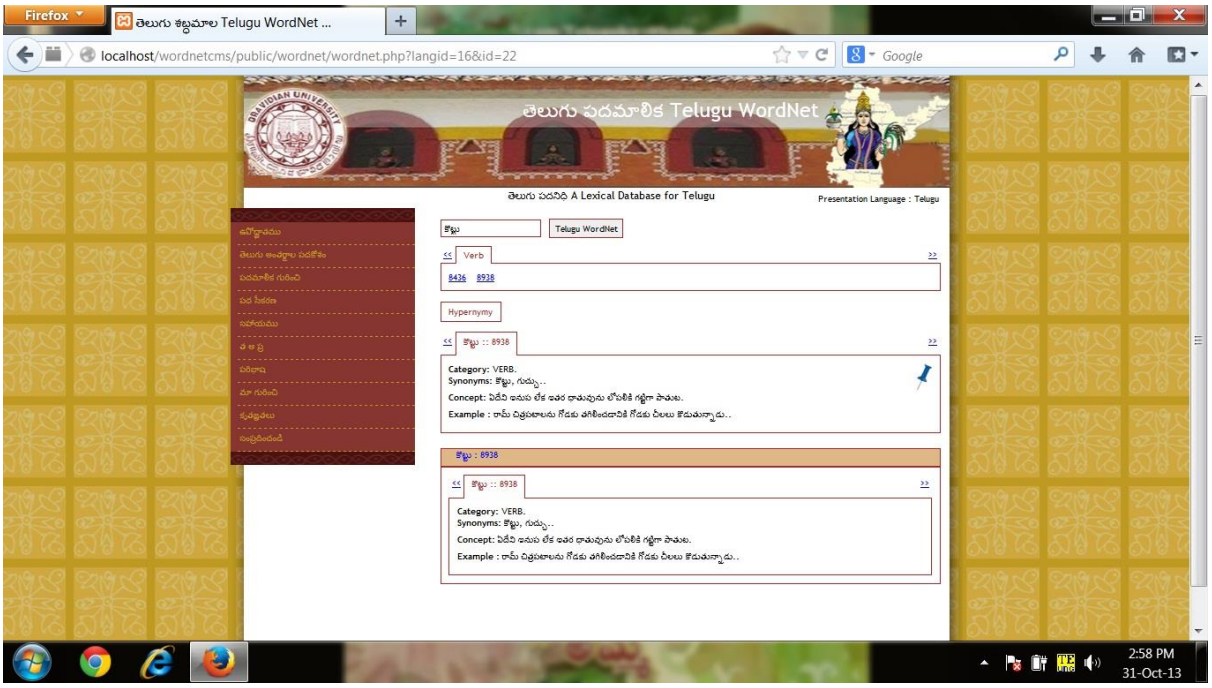
Firefox
తెలుగు శబ్దమాల Telugu WordNet ...
localhost/wordnetcms/public/wordnet/wordnet.php?langid=16&id=22
Google
తెలుగు పదమాలిక Telugu WordNet
తెలుగు పదనిధి A Lexical Database for Telugu
Presentation Language : Telugu
Telugu WordNet
Verb
Hypernymy
Category: VERB.
Synonyms: కొట్టు, గుద్దు..
Concept: ఏదేని ఇనుప లేక ఇతర ధాతువును లోపలికి గట్టిగా పాతుట.
Example : రామ్ చిత్రపటాలను గోడకు తగిలించడానికి గోడకు చీలలు కొడుతున్నాడు..
2:58 PM
31-Oct-13

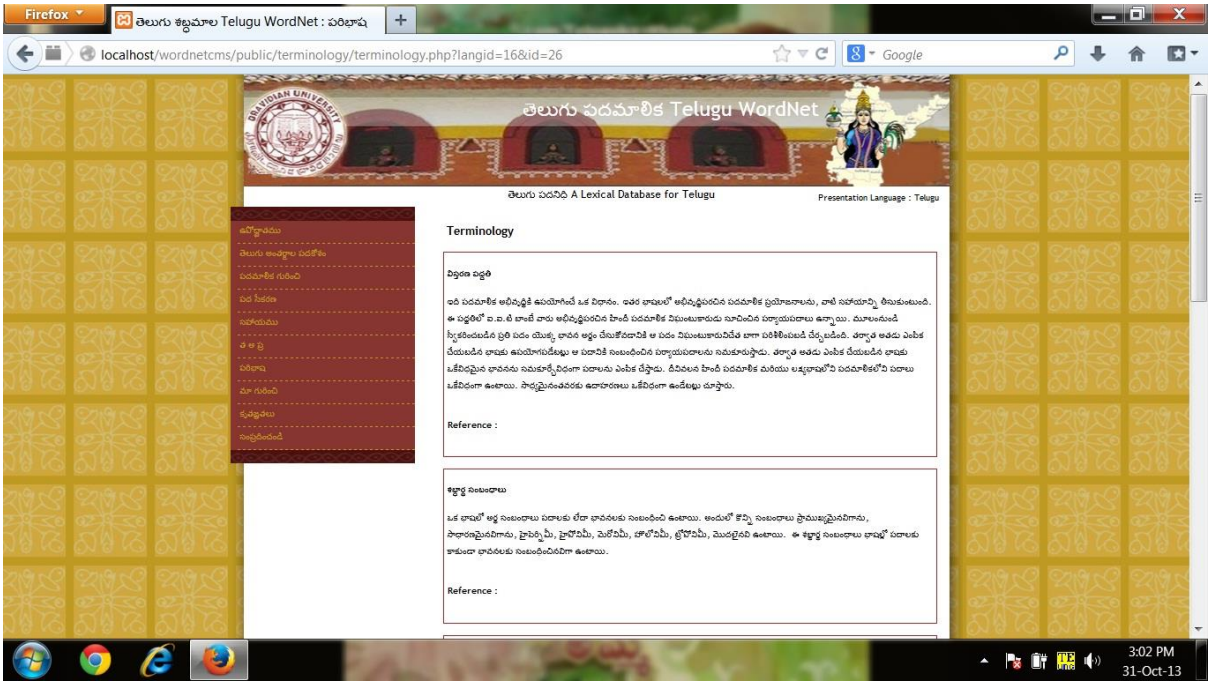
Firefox
తెలుగు శబ్దమాల Telugu WordNet : పరిభాష
localhost/wordnetcms/public/terminology/terminology.php?langid=16&id=26
Google
తెలుగు పదమాలిక Telugu WordNet
తెలుగు పదనిధి A Lexical Database for Telugu
Presentation Language : Telugu
Terminology
Reference :
Reference :
3:02 PM
31-Oct-13

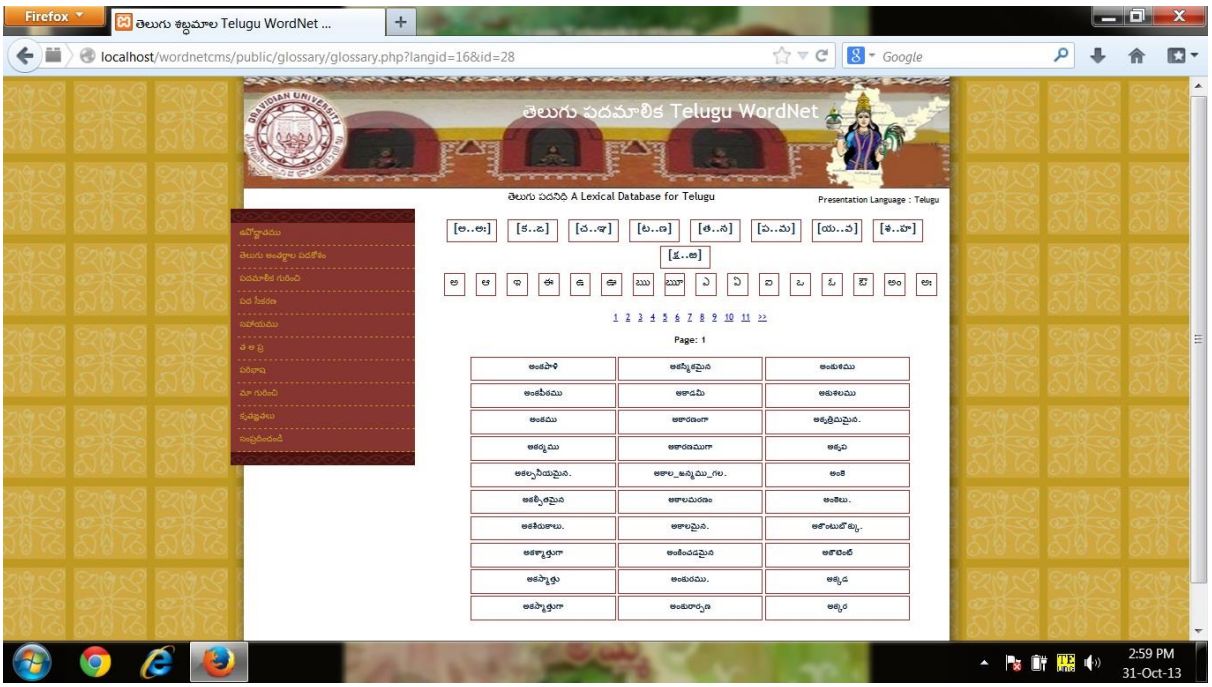
Firefox
తెలుగు శబ్దమాల Telugu WordNet ...
localhost/wordnetcms/public/glossary/glossary.php?langid=16&id=28
Google
తెలుగు పదమాలిక Telugu WordNet
తెలుగు పదనిధి A Lexical Database for Telugu
Presentation Language : Telugu
Page: 1
2:59 PM
31-Oct-13

*****

11. ఢిల్లీలో తెలుగు భాషాభివృద్ధి వ్యూహం: సంఘర్షణ, సహజీవనం

డా. గంపా వెంకటరామయ్య
సహాయ ఆచార్యులు, డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ మోడర్న్ ఇండియన్ లాంగ్వేజెస్ అండ్ లిటరరీ స్టడీస్,
ఢిల్లీ విశ్వవిద్యాల్యం. ఢిల్లీ.
<gvramaiah@gmail.com>

ఢిల్లీలోని తెలుగు పాఠశాలల్లో తెలుగు బోధన తీరుతెన్నులను పరిశీలించి తెలుగు భాష, సాహిత్యాభివృద్ధికి అనుసరించవలసిన వ్యూహాలను వివరించడం ఈ వ్యాసం యొక్క ప్రధాన ఉద్దేశ్యం.

వ్యాస రచనకు అనుసరించిన విధానం

వ్యాస రచన కోసం ఢిల్లీలో తెలుగు పాఠశాలల్లో పని చేస్తున్న కొంతమంది తెలుగు ఉపాధ్యాయులను, తెలుగు విద్యార్థులను, సాహితీవేత్తలను కలిసి, వారి నుంచి సమాచారం సేకరించి విశ్లేషించడం జరిగింది.

"ఆంగ్ల భాష నుండి తెలుగు భాషను రక్షించుకోవడానికి తెలుగు రాష్ట్రాలతో పాటు తెలుగేతర ప్రాంతాల్లో కూడా తెలుగు భాషా పరిరక్షణ ఉద్యమం జరుగుతూవుంది. 'తెలుగు భాషకు గత వైభవ కీర్తిని తీసుకొస్తాం' అని కొందరంటున్నారు. దీనిపై మీ అభిప్రాయం ఏమిటి?" అని ఒక సాహితీ మిత్రుణ్ణి అడిగాను. ఆ ప్రశ్నకు అతను చాలా సుదీర్ఘంగా సమాధానం చెప్పారు. తెలుగు భాష ప్రస్తుత పరిస్థితి అనగానే.. కొద్ది సంవత్సరాల్లో తెలుగు భాష కనుమరుగవుతుందని కొందరు ఆందోళన చెందుతున్నారు. 'భాషను పరిరక్షించుకుంటాం', 'తెలుగు భాష గత వైభవ కీర్తిని కాపాడుకుంటాం' అంటారు. తెలుగు భాష గతవైభవ కీర్తి అనగానే వందల సంవత్సరాల క్రితం నాటి నన్నయనో, తిక్కననో కీర్తిస్తాం. కొంత అత్యుత్సాహాన్ని ప్రదర్శించి కృష్ణదేవరాయలవంటి వారి పంచశతాబ్ది ఉత్సవాలను కోట్ల రూపాయాలు ఖర్చు పెట్టి జరుపుతాం. పుష్కరాల సందర్భంలో లక్షలు ఖర్చు పెట్టి భువన విజయం నాటకమో, పాండవోద్యోగం నాటకమో ప్రదర్శిస్తాం. భాష అంతరించి పోతుందేమోననే భయంతో రేపటి గురించి ఆలోచించి తెలుగు భాషను పదవతరగతి, ఇంటర్మీడియట్ వరకు విద్యార్థులందరూ తప్పనిసరిగా చదివేలా చట్టం చేయాలని ప్రభుత్వానికి విన్నవిస్తాం. కానీ, ప్రస్తుతం పదవ తరగతి చదివే విద్యార్థులకు తెలుగు భాషలో ఉన్న ప్రావీణ్యం ఎంత? అని ఆలోచించం. హిందీ భాషను దేశవ్యాప్తంగా విద్యార్థులందరూ చదవాలని త్రిభాషా సూత్రం ఉంది. కానీ దక్షిణ భారతదేశంలో పదవతరగతి చదివిన విద్యార్థులకు ఎంత మందికి హిందీ భాష చదవటం, రాయటం, మాట్లాడటం వచ్చు? అని అడిగితే సమాధానం చెప్పటం చాలా కష్టం. అదే పరిస్థితి తెలుగు భాషకూ ఉంది. తెలుగు పాఠశాలల్లో, తెలుగు మాధ్యమంలో చదివిన విద్యార్థులు కూడా పదవ తరగగతిలో తెలుగు సబ్జెక్ట్‌లో ఫెయిల్ అవుతున్నారు. ఇటువంటి విషయాల్లో ఎవరిది తప్పు అని చెబుతాం.

ఇక భాషా పరిరక్షణ, సేవ అనే మాటల విషయానికి వస్తే.. ఎటువంటి ప్రచారం, ఆర్భాటం లేకుండా తెలుగు భాషాభివృద్ధికి గొప్పగా సేవ చేస్తున్నవారూ ఉన్నారు. ఉదాహరణకు ఖమ్మంలోని కొత్తగూడెంలో బాలోత్సవ్ నిర్వాహకులు. వారు నిర్వహించే బాలోత్సవ్‌లో ప్రతి సంవత్సరం దాదాపు పదివేలకు పైగా పాఠశాల విద్యార్థులు వివిధ సాహిత్య, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలలో పాల్గొంటారు. వారు ఈ కార్యక్రమాన్ని దాదాపు రెండు దశాబ్దాల క్రితం ప్రారంభించారు. ముఖ్యంగా బాలోత్సవ్‌లో పాల్గొన్న విద్యార్థులు.. అక్కడి సాహిత్య, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల స్ఫూర్తితో భవిష్యత్‌లో కనీసం కొందరైనా రచయితలుగానో, కవులుగానో లేదా మరో మంచి స్థానంలో ఉండి తెలుగు భాష ఔన్నత్యాన్ని అందరికీ తెలియజేయవచ్చు. అదే వారు భాషకు చేసే సేవ. ఇటీవల కాలంలో బాలోత్సవ్‌ను స్ఫూర్తిగా తీసుకొని రాజమండ్రిలోనూ అటువంటి కార్యక్రమాలు చేయటం ప్రారంభించారు. విశాఖపట్నంలాంటి చోట పాఠశాల విద్యార్థులకు సాహిత్య అంశాలలో మెలకువలు నేర్పించడానికి సాహిత్య కార్యశాలలు (వర్క్‌షాప్స్) ఏర్పాటు చేశారు. ఇవన్నీ కూడా నిజమైన భాషా పరిరక్షణ చర్యలే. భాష పరిరక్షణ అంటే మాటకు రూపాన్ని ఇవ్వటం. మాటకు రూపాన్ని ఇచ్చే యువకులను గుర్తించి, మన సాహిత్య వారసత్వ సంపదను ముందుకు తీసుకెళ్ళే యువసాహితీవేత్తలుగా తయారు చేయటం అనేది భాషా పరిరక్షణలో అత్యుత్తమ పద్ధతి. అలా కాకుండా కేవలం భాషాను కాపాడుకోవాలి.. భాషాను కాపాడుకోవాలి.. అని చెప్పడం ప్రచారార్భాటమే అవుతుంది తప్ప మరొకటి కాదు" అని సాహితీ మిత్రుడు అన్నారు. భాష పరిరక్షణకు ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోవాలో అందులో కొంత సమాధానం దొరికింది.

తెలుగు భాష పరిరక్షణ పేరుతో ఇలా ఉద్యమం చేయడానికి కారణం ప్రపంచీకరణ. భాష వినియోగంలో చిన్నచిన్న మార్పులు రావడానికి శతాబ్దాల కాలం పట్టింది. గ్రాంథిక భాషను కాదని వ్యావహారిక భాషలో రచనలు చేయటం, సామాన్య పాఠకులకు అంతగా అర్థంకాని పద్య రచనల స్థానాన్ని వచన రచనలు ఆక్రమించడం వంటి విషయాలలో మార్పు రావడానికి చాలా సంవత్సరాలు పట్టింది. కానీ ఈ రోజు పద్య రచనలు, వచన రచనలు.. అసలు తెలుగు రచనలను చదవడం అనే విషయాన్ని పక్కన పెడితే.. ప్రస్తుతం విద్యార్థులకు తెలుగు చదవడం, రాయటం కూడా రాదనే అభిప్రాయం ఉంది. ఇలానే కొనసాగితే మరో రెండు మూడు శతాబ్దాల్లో తెలుగు భాష ఉనికినే కోల్పోతుందేమోననే అనుమానం కలుగుతోంది. భాషాభిమానులు జరగబోయే అనర్థాలను ముందే ఊహించి భాషా పరిరక్షణకు తీసుకోవలసిన చర్యలను రూపొందిస్తున్నారు.

భారతదేశంలో ఆంగ్ల విద్య ప్రవేశించి దాదాపు రెండు శతాబ్దాలు అయ్యింది. ఆంగ్లభాషను తెలుగు వారు విద్య, ఉద్యోగాభివృద్ధికి ఉపయోగించుకున్నారు. గతంలో ఆంగ్ల మాధ్యమ పాఠశాలల్లో కూడా తెలుగు భాషను బోధించేవారు. రెండు మూడు దశాబ్దాల క్రితం వరకు ఉన్నత విద్యను అభ్యసించినవారికి ఆంగ్ల భాషతో పాటు తెలుగు భాషపై కూడా సాధికారత ఉండేది. కానీ 1992 తరువాత తెలుగు ప్రాంతాలతో పాటు తెలుగేతర ప్రాంతాల్లో కూడా విద్యావిధానంలో మార్పులు వచ్చాయి. ముఖ్యంగా గత రెండు దశాబ్దాల కాలంలో ఆంగ్ల

పాఠశాలల్లో కొత్తకొత్త విధానాలు ప్రారంభమయ్యాయి. ఇంగ్లీష్ మీడియం పాఠశాలల స్థానంలో టెక్నో స్కూల్స్ , ఇంటర్నేషనల్స్ స్కూల్స్, కాన్సెప్ట్ స్కూల్స్ ప్రారంభమయ్యాయి. వీటి ప్రధాన లక్ష్యం ఒక్కటే. పిల్లలను అంతర్జాతీయ స్థాయి విద్యార్థులుగా ఎదగడానికి కావలసిన శిక్షణనిచ్చి విదేశాలలో స్థిరపడేలా తీర్చిదిద్దడం, అందుకు అవసరమైన ఆంగ్ల భాషను నేర్పించడం. ఆ ఆలోచనల ఫలితంగా పాఠశాలల్లో ఆంగ్లం తప్ప మరొక భాష మాట్లాడకూడదని అనధికారిక నియమం పెట్టుకున్నారు. ఒకవేళ ఎవరైన పిల్లలు మాతృభాషలో మాట్లాడితే పిల్లలను శిక్షిస్తున్నారు. కానీ వాస్తవానికి పరిశోధకులు చెప్పే విషయాలు మరొకరకంగా ఉన్నాయి. "All program staff and parents must wholeheartedly believe that children benefit from growing up with more than one language. Research shows that bilingual children have cognitive advantages over monolingual children in tasks which require selective attention, meta-linguistic awareness, and mental flexibility. (Barbara Zurer Pearson & Rebecca Burns. 2008. P.1)

ఢిల్లీలో తెలుగు భాష : నాడు – నేడు

ఢిల్లీలో దాదాపు ఆరు దశాబ్దాల కాలం నుంచి తెలుగు పాఠశాలలున్నాయి. ఢిల్లీలో ప్రస్తుతం ఆరు తెలుగు పాఠశాలలు తెలుగువారి ఆధ్వర్యంలో కొనసాగుతున్నాయి. ఢిల్లీలో ఉన్న (దాదాపు ఎనిమిది లక్షలమంది) తెలుగువారి సౌకర్యార్థం తెలుగు పాఠశాలలను ప్రారంభించారు. ఆంగ్లమాధ్యమంలో విద్యాబోధన జరుగుతున్నప్పటికీ తెలుగును కూడా ఒక భాషగా బోధిస్తున్నారు. తెలుగు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులకు కేవలం తెలుగు భాషను బోధించడమే కాకుండా తెలుగు సంస్కృతి పట్ల ఆసక్తి పెంపొందేలా కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తున్నారు. తెలుగువారి పండుగలు, కళలను విద్యార్థులకు పరిచయం చేస్తున్నారు. ప్రతి సంవత్సరం విద్యార్థులకు తెలుగులో వ్యాస రచన, వక్తృత్వం, చర్చ (debate), కవిత్వం, చిన్న కథల రచన పోటీలు మొదలైన అంశాలలో అంతర్ పాఠశాల పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు అందజేస్తున్నారు. సంక్రాంతి, ఉగాది వంటి ముఖ్యమైన పండగల సమయంలో విద్యార్థులకు సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలలో శిక్షణ ఇచ్చి వారిచేత పాఠశాలల్లో ప్రదర్శనలిప్పిస్తున్నారు.

తెలుగు పాఠశాల యాజమాన్యం వేసవి సెలవుల్లో తెలుగు నేర్పించడానికి ప్రత్యేక శిక్షణా తరగతులను ఏర్పాటు చేస్తుంది. ఈ శిక్షణా తరగతులు దాదాపు నెల రోజుల పాటు కొనసాగుతాయి. తెలుగు నేర్చుకోవాలనే ఆసక్తి ఉన్న వారందరు శిక్షణా తరగతుల్లో పాల్గొనవచ్చు. శిక్షణ పూర్తి చేసినవారికి పాఠశాల యాజమాన్యం ధ్రువీకరణ పత్రం(సర్టిఫికెట్) కూడా ఇస్తుంది. వీటితోపాటు ఢిల్లీలో ఉండే తెలుగువారికి వివిధ సందర్భాల్లో సాహిత్య సాంస్కృతిక పోటీలు నిర్వహించి సాహిత్య, సాంస్కృతిక అభివృద్ధికి పాటుపడుతున్నారు.

నాణేనికి రెండు వైపులు ఉన్నట్లు పైన పేర్కొన్న అంశాలు ఒక వైపు అయితే మరొక వైపు తెలుగు భాషకు సంబంధించిన చేదు నిజాలూ ఉన్నాయి.

ఢిల్లీలో ఆరు తెలుగు పాఠశాలలు ఉన్నాయి. ప్రతి పాఠశాలలో సగటున వెయ్యిమంది విద్యార్థులున్నారు. గతంలో పాఠశాలలో అధికశాతం మంది తెలుగు విద్యార్థులు, చాలా తక్కువ మంది తెలుగేతర విద్యార్థులున్నారు. కానీ ప్రస్తుతం పరిస్థితి మారింది. ఇప్పుడు పాఠశాలల్లో అధికశాతం మంది తెలుగేతర విద్యార్థులుకాగా చాలా తక్కువ సంఖ్యలో తెలుగు విద్యార్థులున్నారు. ప్రారంభంలో తెలుగువారు వారి మాతృభాషను పిల్లలకు నేర్పించాలనే ఆలోచనతో తెలుగు పాఠశాలల్లో తమ పిల్లల్ని చేర్పించేవారు. క్రమంగా తెలుగు పాఠశాలల్లో తెలుగు పిల్లల సంఖ్య తగ్గిపోతూవుండగా.. తెలుగేతర పిల్లల సంఖ్య పెరుగుతూవస్తూంది. ముఖ్యంగా కార్పోరేట్ పాఠశాలల ప్రాముఖ్యత పెరిగిన తరువాత అధికశాతం మంది తెలుగువారు వారి పిల్లల్ని తెలుగు పాఠశాలల్లో చేర్పించడానికి ఇష్టపడటం లేదు. తెలుగు భాష మీద ప్రేమ కంటే పిల్లల భవిష్యత్ బాగుండాలంటే కార్పోరేట్ పాఠశాలల్లోనే చదివించాలనే భావన నెలకొనివుంది. దీనితో ఢిల్లీలో ప్రాథమిక విద్యాభ్యాసం చేసిన తెలుగు పిల్లలకు మాతృభాషలో చదవటం, రాయటం రావటం లేదు. ఢిల్లీలో స్థిరపడిన మొదటితరం వారి పిల్లలకు తెలుగులో మాట్లాడటం వరకు వస్తుంది. చదవటం, రాయటం రాదు. తరువాత తరం దగ్గరకు వచ్చేటప్పటికి తెలుగు భాష మాట్లాడటం కూడా రావటం లేదు. పాఠశాల ఉపాధ్యాయుల సూచన మేరకు తల్లిదండ్రులు పిల్లలతో హిందీలోనో, ఇంగ్లీషులోనో మాట్లాడుతున్నారు. తల్లిదండ్రులు పిల్లలకు తెలుగు భాషను నేర్పించాలనే ఆలోచనే మానేశారు. మరికొందరి తెలుగువారి పరిస్థితి మరొక విధంగా ఉంది. కొందమంది తెలుగువారు తెలుగేతరులను వివాహం చేసుకున్నపుప్పుడు వారు మాతృభాషను పక్కన పెట్టి హిందీ లేదా ఆంగ్లభాషను నిత్యజీవితంలో ఉపయోగిస్తున్నారు. వారి మాతృభాషను వారి పిల్లలకు నేర్పించడానికి ఆసక్తి చూపటం లేదు.

ప్రారంభంలో ఢిల్లీలోని అన్ని తెలుగు పాఠశాలల్లో తెలుగు భాషా ఉపాధ్యాయులు ఉన్నారు. అయితే ప్రస్తుతం ఆరింటిలో మూడు పాఠశాలల్లో మాత్రమే తెలుగు భాషా ఉపాధ్యాయులున్నారు. తక్కిన పాఠశాలల్లో తెలుగు భాషను తెలుగు ఉపాధ్యాయులు కాకుండా వేరే సబ్జక్ట్ వారు బోధిస్తున్నారు. పరీక్షలను దృష్టిలో ఉంచుకొని ఉపాధ్యాయుల బోధన కొనసాగుతుందని కొందరి అభిప్రాయం. ప్రశ్న, సమాధానం అనే మూస పద్ధతిలో బోధించడం వలన విద్యార్థులు పాఠ్యాంశం యొక్క మౌలిక విషయాన్ని అవగతం చేసుకోలేరు. తత్ఫలితంగా విద్యార్థులకు పాఠ్యాంశాల పట్ల ఆసక్తికంటే, అనాసక్తే ఎక్కువగా ఉంటుంది. పరీక్షల సమయంలో విద్యార్థులు కొన్నిప్రశ్నల సమాధానాలను బట్టీపట్టి చదవి పరీక్షల్లో నెట్టుకొస్తున్నారు.

తెలుగు రాష్ట్రాలలోని సిలబస్‌తో పోల్చినప్పుడు దాదాపు పాఠ్యాంశాల రూపకల్పన ఒకే విధంగా ఉన్నప్పటికీ బోధన విధానంలోనూ, విద్యార్థుల తెలుగు భాషా సామర్థ్యంలోనూ భేదం ఉంది. కొన్ని

పాఠ్యాంశాలు ఢిల్లీ విద్యార్థుల తెలుగు స్థాయిని దృష్టిలో ఉంచుకొని తయారు చేసినట్లుగా చాలా సరళంగా ఉన్నాయి. ఈ పాఠ్యాంశాలను చదవటం వలన ఉన్నత తరగతి విద్యార్థులు భాషకు సంబంధించిన కొత్త విషయాలను నేర్చుకునేదేమీ ఉండదు. విద్యాభివృద్ధితో పాటు, సమాజంలో ముందుకు వెళ్లడానికి భాషా ప్రయోగ దక్షత (Communicative competence) అనేది చాలా ముఖ్యమైనటువంటిది. సందర్భానుకూలంగా నడుచుకోవడంతో పాటు మాట్లాడటం కూడా చాలా అవసరం. సందర్భానుసారంగా భాషను వ్యక్తీకరించడం అనేది ఒక కళ. ఆ కళ అనేది భాష మీద సాధికారత ఉన్నప్పుడే సాధ్యమవుతుంది. ముఖ్యంగా మాతృభాషపై సాధికారత ఉన్నప్పుడు తక్కిన భాషలపై కూడా పట్టు లభిస్తుంది. ప్రాథమిక దశలో తెలుగు భాషను బోధించే ఉపాధ్యాయులు లేకపోవడం వలన పరీక్షల్లో ఉత్తీర్ణులు కావడానికి సరిపడా మార్కులు వస్తున్నాయి కానీ భాషపై పట్టు రావడం లేదు. ఈ పాఠశాలల్లో చదివిన విద్యార్థులు ఢిల్లీలోని డిగ్రీ కళాశాలలో చేరినప్పుడు వారికి తెలుగు బోధించడం చాలా కష్టమవుతుందని కళాశాల అధ్యాపకులు చెబుతున్నారు. డిగ్రీ స్థాయి విద్యార్థులు వారికి నచ్చిన అంశాన్ని గురించి తెలుగులో రాయలేకపోతున్నారనేది అధ్యాపకులు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయం. ముఖ్యంగా డిగ్రీ సిలబస్‌ను విద్యార్థులను దృష్టిలో వుంచుకొని చాలా సరళంగా, సులభంగా ఉండేలా మార్చారు.

ఢిల్లీలోని పాఠశాలల్లో తెలుగు భాషాభివృద్ధికి అనుసరించవలసిన వ్యూహాలు

విద్యార్థుల తెలుగు భాషా సామర్థ్యాన్నిబట్టి బోధన చేయడం

తెలుగు ప్రాంతాల విద్యార్థులతో పోల్చి చూసినప్పుడు ఇక్కడి విద్యార్థుల తెలుగు అంత స్పష్టంగా ఉండదు. ఢిల్లీలోని తెలుగు విద్యార్థులు ప్రాథమిక దశలో భాష విషయంగా కొంత అయోమయానికి లోనవుతున్నారు. ఇక్కడ విద్యార్థి ఇంటి భాష, పాఠశాల భాష వేరువేరుగా ఉంటాయి. తరగతి గదిలో ఆంగ్ల భాషలో బోధన జరుగుతూంది. తరగతి గది బయట విద్యార్థులు తమ సంభాషణలను హిందీలో కొనసాగిస్తున్నారు. ఇంట్లో మాతృభాష మాట్లాడుతున్నారు. దీంతో విద్యార్థి కొంత గందరగోళానికి లోనవుతున్నాడు. ఏ భాషలో కూడా పూర్తిగా పట్టులేదు. భాషమీద పట్టు సంపాదించడానికి చాలా సమయం పడుతున్నది. ముఖ్యంగా విద్యార్థులు భాష మీద సాధికారత కోసం ఆంగ్లం, హిందీ ట్యూషన్స్ చెప్పించుకొని ఆయా భాషల్లో ప్రావీణ్యం సంపాదించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. కానీ తెలుగు భాష విషయం వచ్చేసరికి పాసు మార్కులు వస్తేచాలు అనే భావన ఉంది. తెలుగు విద్యార్థులు మాట్లాడితే అందులో అధిక శాతం హిందీ లేక ఆంగ్ల పదాలు ఉంటున్నాయి. వాక్యం తెలుగులోనే ఉందని సంతోషపడాల్సిన పరిస్థితి నెలకొనివుంది. మరికొంత మంది పూర్తిగా తెలుగు మాట్లాడమే మానేశారు.

ఇటువంటి విద్యార్థులకు తెలుగు భాషాను బోధించడానికి ఒక ప్రత్యేక పద్ధతి అవసరం. సాధారణంగా ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థుల తరగతినిబట్టి పాఠ్యాంశాలను బోధిస్తున్నారు. మిగిలిన పాఠ్యాంశాలను బోధించినట్లే

తెలుగును కూడా బోధిస్తున్నారు. అలాకాకుండా తెలుగు విద్యార్థుల తెలుగు భాషా సామర్థ్యాన్నిబట్టి తెలుగు భాషా తరగతులను ప్రత్యేకంగా నిర్వహించాలి. ప్రాంతానికి, కాలానికి, పరిస్థితులకు అనుగుణంగా బోధనలోనూ మార్పులు వస్తున్నాయి.

ఢిల్లీలోని తెలుగు విద్యార్థులను (తెలుగువాళ్ళ పిల్లలు) మూడు విధాలుగా వర్గీకరించవచ్చు.

1. తెలుగు భాష బాగా మాట్లాడటం వచ్చినా.. తెలుగు రాయడం రాని విద్యార్థులు
2. తెలుగు భాష విని అర్థం చేసుకున్నా.. పూర్తిగా తెలుగులో మాట్లాడలేని విద్యార్థులు
3. అసలు తెలుగు భాషే రాని విద్యార్థులు.

తెలుగు భాష బాగా మాట్లాడటం వచ్చిన విద్యార్థులకు తెలుగు భాషలో రాయటం, చదవటం నేర్పించడం కొంత సులభం. తెలుగు భాష అర్థం చేసుకుని తిరిగి మాట్లాడటం రాని విద్యార్థులకు కొంత ప్రత్యేక శ్రద్ధతో తెలుగు నేర్పించాలి. ఇక మూడవ వర్గానికి చెందిన వారికి ప్రత్యేక తరగతులను నిర్వహించాలి. అలా కాకుండా తరగతిలోని తెలుగు విద్యార్థులందరికీ ఒకే రకమైన బోధన చేయడం వలన పాఠ్యాంశాలను అర్థం చేసుకోవడంలో విద్యార్థులు కొంతవరకు ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ముఖ్యంగా ప్రాథమిక దశలో కంటే పై తరగతుల విద్యార్థులు ఈ విధానం వలన చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. డిగ్రీ, విశ్వవిద్యాలయాల్లో పాఠ్యాంశాల్లో వెనుకబడిన విద్యార్థులకు ప్రత్యేక తరగతులను నిర్వహిస్తున్నారు. అదే తరహా పద్ధతిలో ఢిల్లీలోని తెలుగు పాఠశాలల్లోని తెలుగు విద్యార్థులకు బోధించాలి. విద్యార్థులు తెలుగు భాషకు సంబంధించిన పదజాలంతో పాటు, వారి పాఠ్యాంశాలకు సంబంధించినంత వరకు కావలసిన ముఖ్యమైన పదాలను ఉపాధ్యాయులు పరిచయం చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. అంతేకాకుండా వ్యాకరణానికి సంబంధించిన అంశాలను కూడా పరిచయం చేయాలి.

ప్రణాళికాబద్ధమైన భాషా విధానం

తెలుగేతర ప్రాంతాల్లోని తెలుగు పాఠశాలల్లో తెలుగు భాషాభివృద్ధికి ప్రత్యేకమైన భాషా విధానం ఉండాలి. అమెరికావంటి దేశాల్లో ప్రాథమికస్థాయిలోనే ఆంగ్ల విద్యను పరిచయం చేయాలనేది ఒక తప్పనిసరి విధానం. ఆంగ్లేతర భాషకు చెందిన పిల్లలతో పాటు, వారి తల్లిదండ్రులకు కూడా ప్రత్యేకంగా శిక్షణాతరగతులు ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. పిల్లల తల్లిదండ్రులు ప్రతి సంవత్సరం రెండు నెలల పాటు స్పోకెన్ ఇంగ్లీష్ తరగతులకు హాజరవుతారు. ఆ స్పోకెన్ ఇంగ్లీష్ తరగతులకు కావాల్సిన ఏర్పాట్లన్నీ కూడా ప్రభుత్వమే చూస్తుంది. పిల్లల ప్రయోజనాల కోసం తల్లిదండ్రులు స్పోకెన్ ఇంగ్లీష్ నేర్చుకుంటున్నారు కానీ వారి మాతృభాషను మాత్రం వదిలిపెట్టడం లేదు. పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయులు చెప్పిన విషయాలను విద్యార్థులకు ఇంటిదగ్గర బోధించడానికి మాత్రమే ఆంగ్ల విద్యను ఆంగ్లేతరులు నేర్చుకుంటున్నారు. ఇక్కడ ప్రభుత్వాన్ని, ఆంగ్లేతరులను అభినందించాలి. అలాగే తెలుగేతర ప్రాంతాల్లోని తెలుగు పాఠశాలలకు సంబంధించిన విషయంలో తెలుగు రాష్ట్రాల

ప్రభుత్వాలకు ఒక భాషా ప్రణాళిక ఉండాలి. భాషా పరిరక్షణకు ప్రత్యేక భాషా విధానాన్ని రూపొందించాలి. తెలుగు భాష బోధనకు ప్రత్యేక విధానాలు అమలు చేయాలి. తెలుగు విద్యార్థులను ప్రోత్సహించేలా ప్రత్యేక భాషా కార్యక్రమాలు రూపొందించడం, పుస్తకాలను ముద్రించడం, విద్యార్థులతో పాటు, విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులకు ప్రత్యేక శిక్షణా తరగతులను నిర్వహించడం, తెలుగును ఒక భాషగా చదవిన విద్యార్థులకు ప్రత్యేకంగా విద్యా, ఉద్యోగాల్లో అదనపు మార్కులు కలపడం వంటి ప్రోత్సాహాలు ఇవ్వాలి.

తెలుగు రాష్ట్రాలకు చెందిన ప్రభుత్వాధికారులు ఢిల్లీలో ఉన్నారు. వీరు పలు సందర్భాల్లో ఢిల్లీలోని ఆంధ్రప్రదేశ్ భవన్‌లో సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తుంటారు. ఢిల్లీలోని తెలుగు రాష్ట్రాలకు చెందిన ప్రభుత్వాధికారులు, ఢిల్లీ తెలుగు పాఠశాలల యాజమాన్యం సంయుక్తంగా సంవత్సరంలో ఏదో ఒక సందర్భంలో బాలోత్సవ్ తరహాలో ఢిల్లీ తెలుగు విద్యార్థులకు సాహిత్య సంబంధ విషయాలపైన తెలుగులో పోటీలు నిర్వహించి ప్రోత్సహించాలి. ప్రభుత్వం కూడా సాహిత్య కార్యక్రమాల్లో భాగస్వామ్యం కావడం వలన విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు ప్రత్యేక ఆసక్తి ఉంటుంది. దీనితో అధిక సంఖ్యలో ఢిల్లీ తెలుగు విద్యార్థులు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొంటారు.

తెలుగు రాష్ట్రాలలో చదివినవారు ఆయా ప్రాంతాలలో చదివిన ప్రదేశాన్ని బట్టి అక్కడ స్థానికులుగా పరిగణింపబడుతున్నారు. తెలుగేతర ప్రాంతాల్లో పాఠశాల విద్య పూర్తి చేసిన తెలుగు వారు తెలుగు రాష్ట్రాలలో స్థానికులుగా పరిగణించబడటం లేదు. అలా కాకుండా తెలుగేతర ప్రాంతంలో పదవ తరగతి లేదా ఇంటర్ మీడియట్ వరకు తెలుగు చదివిన తెలుగు విద్యార్థులను వారి తల్లిదండ్రుల ప్రాంతాలను బట్టి స్థానికులుగా తెలుగు రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలు పరిగణించాలి. భాష పరంగా ఎటువంటి ప్రోత్సాహం లేకపోతే తెలుగేతర ప్రాంతాల్లో ఉన్న తెలుగువారు క్రమంగా తెలుగు భాషకు, తెలుగు నేలకు దూరమై పోతారు.

ఉపాధ్యాయుల బోధనా పద్ధతిని సమీక్షించడం

ప్రతి సంవత్సరం ప్రతి రంగంలోను అనేక కొత్త కొత్త పద్ధతులు అమలులోకి వస్తున్నాయి. అదే విధంగా ఉపాధ్యాయ బోధనలోనూ కొత్తకొత్త పద్ధతులు అనుసరిస్తున్నారు. బోధనలో సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని విరివిగా ఉపయోగించుకుంటున్నారు. బోధనలో సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించుకోవడం ద్వారా మరింత ఆకర్షణీయంగా పాఠం చెప్పవచ్చు అనేది కొందరి నిపుణుల అభిప్రాయం. ఉపాధ్యాయుడు విద్యార్థులకు పాఠాన్ని చదివి, వివరించి చెప్పడం అనేది ఇప్పటి వరకు కొనసాగుతున్న ప్రామాణిక పద్ధతి. అయితే తెలుగు భాషా బోధనలో ఉపాధ్యాయుడు అనుసరిస్తున్న నూతన బోధనా పద్ధతులు ఏమిటనే విషయాన్ని యాజమాన్యం సమీక్ష చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. ముఖ్యంగా తెలుగుకు సంబంధించిన పలు రచనలు వీడియో, ఆడియోల రూపంలో లభిస్తున్నాయి. వాటిని ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులకు వినిపించడం, చూపించడం ద్వారా పాఠం

చెప్పవచ్చు. పలువురు తెలుగు సాహితీవేత్తలు ఢిల్లీకి వస్తుంటారు. వారితో ప్రత్యేక ప్రసంగాలు చేయించడం లేదా ముఖాముఖి కార్యక్రమాలు ఏర్పాటు చేయవచ్చు.

విద్యార్థులకు సాహిత్య పఠనాసక్తిని పెంపొందించడం

ప్రతి మనిషికి విద్యార్థి దశ అతి ముఖ్యమైనది. బాల్యదశలో అలవడిన మంచి గుణాలు జీవితం చివరివరకు కొనసాగుతాయి. విద్యార్థి దశలోనే సాహిత్యాన్ని పరిచయం చేయాలి. గతంలో ఉమ్మడి కుటుంబాలు ఉండేవి. ఇంట్లోని బామ్మ, తాతయ్యలు రామాయణ, భారతాలతో పాటు వివిధ రకాలైన కథలను పిల్లలకు చెప్పేవారు. దీనివలన పిల్లలు తెలియకుండానే సాహిత్యం పట్ల ఒకరకమైన ఆసక్తి పెంచుకొనేవారు. తరువాత ఆ ఆసక్తి సాహిత్య పుస్తకాలను చదవడానికి ప్రేరకంగా పనిచేసేది. పుస్తక పఠనం వలన మాతృభాషపై పట్టు లభించేది. కానీ ప్రస్తుతం ఢిల్లీలాంటి నగరాలల్లో ఉమ్మడి కుటుంబాలే కనుమరుగవుతున్నాయి. దీనికితోడు తల్లిదండ్రులు ఇద్దరూ వారివారి ఉద్యోగాలతో ఖాళీ సమయం లేకుండా గడుపుతున్నారు. తల్లిదండ్రులు పిల్లలకు సాహిత్య విషయాలు చెప్పడం సంగతి పక్కనపెడితే వారితో తెలుగులో నాలుగు మంచి విషయాలు చెప్పడానికి కూడా సమయాన్ని కేటాయించలేకపోతున్నారు. పిల్లలకు వారి పుస్తకాలను చదవడానికి, హోమ్‌వర్క్ చేయడానికి సమయం ఉండటం లేదు. ఇక సాహిత్య విషయాలను చదివే సమయమేలేదు.

గతంలో ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో ప్రత్యేక గ్రంథాలయం ఉండేది. ముఖ్యంగా గ్రంథాలయాల్లో పాఠ్యపుస్తకాలతో పాటు సాహిత్య పుస్తకాలు ఉండేవి. వారంలో ఒకటి రెండుగంటలు ప్రతి తరగతి విద్యార్థులకు గ్రంథాలయంలోని పుస్తకాలను చదవుకోవడానికి అనుమతినివ్వడంతో పాటు ఇంటికి తీసుకెళ్ళడానికి అనుమతినిచ్చేవారు. ఢిల్లీ పాఠశాల గ్రంథాలయాల్లో తెలుగు సాహిత్య పుస్తకాలు ఉన్నాయి. తెలుగు ఉపాధ్యాయులు ఆ పుస్తకాల గురించి విద్యార్థులకు వివరించి, పుస్తక పఠనం పట్ల ఆసక్తి కలిగేలా చేయాలి.

బాల సాహిత్యాన్ని పిల్లలకు పరిచయం చేయడం

ఆంగ్ల విద్యా వ్యాప్తి వల్ల పిల్లలకు ప్రత్యేక పత్రికలు, పుస్తకాలు వ్యాప్తిలోకి వచ్చాయి. బాల సాహిత్యం పిల్లలు చదవడానికి, అర్థం చేసుకోవడానికి సులభంగానూ ఉంటుంది. బాలసాహిత్యాన్ని విద్యార్థులు చదవటం వలన తెలుగు భాషపై సాధికారత ఏర్పడటమే కాకుండా మారుతున్న సమాజంలో విద్యార్థుల్ని బాధ్యతాయుతమైన పౌరులుగా తీర్చిదిద్ది, వారిలో నైతికాభివృద్ధి పెంపొందించడానికి దోహదపడుతుంది. కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు వంటివారు *నీతి కథామంజరి, నీతి దీపిక* వంటి పుస్తకాలను శతాబ్దం క్రితమే రాసి బాల సాహిత్యాన్ని పిల్లలకు చేర్చేలా చూశారు. బాలల అకాడమీలు బాలల సాహిత్యాభివృద్ధికి కృషి చేస్తున్నాయి. సాహిత్య అకాడమీ వంటి సంస్థలు బాలల సాహిత్యానికి అవార్డులు కూడా ఇచ్చి ప్రోత్సహిస్తున్నాయి. కానీ బాల సాహిత్య

పుస్తకాలు మాత్రం కేవలం ప్రభుత్వ గ్రంథాలయాల్లో తప్పిస్తే పాఠశాలల్లో, ఇళ్ళల్లో కనిపించడం లేదు. బాలల పుస్తకాలను పాఠశాలలు తెప్పించి, పిల్లల చేత చదివించే ప్రయత్నం చేయటం లేదు.

బాలల రచనలను కేవలం పిల్లలచేత వైయుక్తికంగా చదివించడం కాకుండా ఒక సమూహానికి సంబంధించిన పనిగా కేటాయించి పిల్లలతో చర్చించాలి. పిల్లలకు ఆ పుస్తకంలో, ఆ ప్రత్యేక పాఠంలో తనకు నచ్చిన అంశాలు ఏమిటి? నచ్చని అంశాలు ఏమిటి? నచ్చితే ఎందుకు నచ్చాయి? నచ్చకపోతే ఎందుకు నచ్చలేదు? మొదలైన వాటిని వివరణాత్మకంగా తెలియజేసేలా విద్యార్థులకు శిక్షణ ఇవ్వాలి. దీని వలన పిల్లల్లో ఒక రచనను లోతుగా పరిశీలించే దృక్పథం అలవడుతుంది. ''Sharing books individually or in small groups with children significantly influences their language development'' (Zurer Pearson & Burns, 2008. p.1)

సాహిత్య కార్యశాలలు (లిటరరీ వర్క్‌షాప్స్) నిర్వహించడం

విద్యార్థులకు సాహిత్య కార్యశాలలు నిర్వహించడం అనేది చాలా అవసరం. సాహిత్య కార్యశాలల్లో సాహిత్య విషయాల పట్ల అవగాహన ఏర్పరచటంతో పాటు, సులభమైన ప్రక్రియల్లో రచనలు చేసేలా శిక్షణ ఇవ్వవచ్చు. చిన్నచిన్న కవితలు, ఏక పుట కథలు రాయటం వంటి విషయాల్లో పిల్లలకు సులభంగా శిక్షణ ఇవ్వవచ్చు. సాహిత్య విషయాల్లో శిక్షణ ఇవ్వటం ద్వారా పిల్లల్లో ఉన్న సృజనాత్మక శక్తిని వెలుగులోకి తెచ్చినట్లవుతుంది. ఇటీవల కాలంలో ఇటువంటి ప్రయత్నాలు కొన్ని తెలుగు ప్రాంతాల్లో ప్రారంభమయ్యాయి. కొంతమంది కవులు, రచయితలు చొరవ తీసుకొని కొన్ని ప్రైవేటు, ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో సాహిత్యం పట్ల ఆసక్తి ఉన్న విద్యార్థులను ఎంపిక చేసుకొని వారితో కలిసి సాహిత్య కార్యశాల (లిటరరీ వర్క్‌షాప్) ఏర్పాటు చేశారు. ప్రజాస్వామిక రచయితల వేదిక (ప్రరవే), మహిళా చేతన, సంస్కృతి గ్లోబల్ స్కూల్ సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో *'పండువెన్నెల నవతరంతో యువతరం'* అనే పేరుతో సాహిత్య కార్యశాల ఏర్పాటు చేశారు. ప్రముఖులైన సాహితీవేత్తలు ఎంపిక చేసిన విద్యార్థులతో కలిసి సాహితీ కార్యశాలలో చురుగ్గా పాల్గొని రచయితల అనుభవాలు, పిల్లల సాహిత్య రచనలను కలిపి *'పండు వెన్నెల'* పేరుతో పుస్తకంగా ప్రచురించారు. పిల్లలకు కేవలం గదిలో కాకుండా వారికి బయటి ప్రాంతాలను చూపించి, అక్కడున్న ప్రజల జీవితాలను పరిచయం చేశారు. అప్పటి వరకు కేవలం తరగతి గదికి, ఇంటికి మాత్రమే పరిమితమైన విద్యార్థులకు ఒక కొత్త అనుభూతి ఏర్పడింది. అక్కడి సమస్యలను చూసిన విద్యార్థులు స్పందించి చిన్న కథలు, కవితలు రచించారు. పాఠశాలల్లో జరగవలసిన సాహితీ కార్యశాలల భవిష్యత్ గురించి కోయిలాడ బాబు కొన్ని సూచనలు కూడా చేశారు. వారు పేర్కొన్న సూచనలు:

"1. పాశ్చాత్య దేశాలతో పోల్చుకుంటే, పాఠశాలల్లో లిటరరీ క్లబ్బులు లేదా స్టోరీ టెల్లింగ్ వర్క్‌షాపులు, జానపదాలకు, కథలకు ఘనచరిత్ర ఉన్న మనదేశంలో తగ్గుముఖం పడుతున్నాయి. ఇలాంటి సాహితీ కార్యశాల వంటి కార్యక్రమాలు ప్రతి పాఠశాల చేయాల్సివుంది.

2. సాహిత్య సంఘాలు రెగ్యులర్‌గా నిర్వహించే సభలకు పాఠశాలలు, కళాశాలలను వేదికగా చేసుకోవాలి. విద్యార్థులకు సాహిత్యం పట్ల ఈ విధంగా కొంత అవగాహన కల్పించవచ్చు.

3. మరీ ముఖ్యమైనది పిల్లల్ని చైతన్యవంతుల్ని చేయడం. రేపటి పౌరులుగా వారు తీసుకోవాల్సిన బాధ్యతలను గురించి చెప్పడం. అందుకు తగ్గ సాహిత్యాన్ని వారికి అందివ్వడం లేదా వారినే సామాజిక సమస్యలపై స్పందించేలా చేసి, చిన్నారులు రాస్తున్న సాహిత్యాన్ని బ్లాగులు ద్వారా అంతర్జాలం ద్వారా వెలుగులోకి తీసుకురావడం. ఇలా చేయడం వల్ల వారికంటూ సమాజం పట్ల ఒక అవగాహన ఏర్పడుతుంది. మనమూ ప్రోత్సహించినట్లవుతుంది.

4. ఇంకా కథల ద్వారా పిల్లలకు సైన్సు బోధించడం, రచయితలే వారానికో గంట చొప్పున విద్యార్థులకు ఏదో ఒక అంశంపై క్లాసు తీసుకోవడం. ఇలాంటివన్నీ కూడా అంటే పాఠశాలల్లో క్రీడలకు ఎంత ప్రాధాన్యమిస్తున్నారో సాహిత్యానికి అంతే ప్రాధాన్యమివ్వడమన్నమాట''. (మల్లీశ్వరి. 2016. పుట-70)

ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో ఈ సూచనలు ఢిల్లీలో చదువుతున్న సాహిత్య విద్యార్థులకు ఉపయోగకరమైనవి. ప్రస్తుతం ఉన్న ఆరు పాఠశాలలనుంచి సంవత్సరానికి కనీసం ఒకరిద్దరు విద్యార్థులను వెలుగులోకి తీసుకొచ్చినా, వారు మిగిలిన విద్యార్థులకు స్ఫూర్తిగా నిలుస్తారు. ఢిల్లీలో సాహితీవేదిక వంటి సంస్థలు సాహితీ కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తున్నాయి. ప్రతి నెలా కొంతమంది సాహితీ మిత్రులు కలిసి సాహితీ సంబంధ విషయాలపై చర్చిస్తున్నారు. ఈ చర్చల్లో ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులు పాల్గొనేలా చూడాలి. ఉపాధ్యాయులు, సాహితీ మిత్రులు విద్యార్థులకు సాహితీ విషయాల పట్ల ఆసక్తి కలిగేలా కార్యక్రమాలు రూపొందించాలి. ఇందుకోసం సాహితీ మిత్రులు, ఉపాధ్యాయులు, పాఠశాల యాజమాన్యం చొరవ తీసుకోవలసిన అవసరం వుంది.

పాఠశాల వార్షిక పత్రికలను కొనసాగించడం

ప్రతి సంవత్సరం ఢిల్లీలోని తెలుగు పాఠశాలలు వార్షిక దినోత్సవం జరుపుతాయి. ఈ వార్షిక దినోత్సవం సందర్భంగా ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులను సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలతోపాటు సాహిత్య విషయాల పట్ల ఆసక్తి కనబరిచేలా ప్రోత్సహించాలి. విద్యార్థుల చేత చిన్నచిన్న కథలు, కవితలు మాతృభాషలో రాసేలా ప్రోత్సహించాలి. తద్వారా వారిలో ఉన్న సృజనాత్మకతను వెలుగులోకి తీసుకురావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. వార్షిక పత్రికను ప్రచురించడం ద్వారా తెలుగు విద్యార్థులు ఎంత వరకు తెలుగు నేర్చుకుంటున్నారు? తెలుగు భాషలో విద్యార్థులకు గల ప్రావీణ్యం ఎంత? తెలుగులో సొంతంగా రాయగలుగుతున్నారా? లేదా? ఎంత మంది విద్యార్థులు సాహిత్య విషయాల పట్ల ఆసక్తి చూపుతున్నారు? సాహిత్యంపై ఆసక్తి చూపే విద్యార్థులకు

ప్రత్యేక శిక్షణ ఇవ్వడం వలన భవిష్యత్‌లో వారు సాహిత్యంతో సహవాసం చేయగలరా? అనే విషయాలు తెలుస్తాయి.

ఉపయోగించుకున్న పుస్తకాలు

1. ధనలక్ష్మి, పసుపులేటి.1986. ***తెలుగులో బాలల నవలలు***. శ్రీకాళహస్తి : మోహనరూప పబ్లికేషన్స్.
2. మల్లీశ్వరి, పద్మ, నిశాంత్. 2016. ***పండువెన్నెల***. విశాఖపట్నం: సంస్కృతి పబ్లికేషన్స్.
3. Barbara Zurer Pearson & Rebecca Burns. 2008. ***Promoting Language Development from Birth to 5 in One Language or Two: A Short Guide to Program Planning***. Accessed on 6/10/2016.

*****

12.డిగ్రీ స్థాయిలో బోధన భాషగా తెలుగు అభివృద్ధి వ్యూహాలు

డా. అరుణ, గంధం.

"ప్రపంచ గ్లోబల్ విలేజ్", "విద్య ప్రవేటీకరణ" మొదలగు వాటి వైపు మూడవ ప్రపంచ దేశమైన ఇండియా కూడ పరుగులు తీస్తుంది. ఇండియాలో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం కూడా పై విషయాలలో ముందే ఉంది. ఒక వైపు విదేశీ విశ్వ విద్యాలయాలను ప్రవేశ పెట్టాలని ప్రభుత్వం కమిటీ వేస్తుంది. మరో వైపు ఇంజనీరింగ్, వైద్య ఇంటర్ మీడియట్ ప్రవేటు కళాశాలలు పెరిగిపోయి, విద్య ఒక వ్యాపార వస్తువుగా మారిపోయింది. ఐ.ఐ.టి. కంప్యూటర్ విద్యలాంటి కోర్సులకు విలువపెరిగింది. అయితే ఇటువంటి కోర్సుల్లో ఆర్థికంగా ఉన్నవారు మాత్రమే ప్రవేశిస్తున్నారు. సాధారణంగా ఆర్థిక స్థాయిలో పైనలేని వాళ్ళు, ఎక్కువగా వెనుకబడిన కులాల వాళ్ళు మామూలు డిగ్రీ, పి.జి. కోర్సులు చేస్తున్నారు.

ప్రభుత్వ నియమాల ప్రకారం డిగ్రీ స్థాయిలో ఆయా రాష్ట్రాలు తమ భాషను, సాహిత్యాన్ని మొదటి రెండు సంవత్సరాలలో ఒక్కొక్క పేపరుగా బోధించేటట్లు చేయాలి ఇంగ్లీషు మొదటి రెండు సంవత్సరాలు తప్పనిసరి సబ్జెక్టులు. ఇది సాధారణ డిగ్రీ చదివే వారికి సంబంధించిన విషయం. ఇలా కాకుండా మరో రెండు విధాలుగా కూడ డిగ్రీ స్థాయిలో తెలుగును విద్యార్థులు చదువుతున్నారు.

చరిత్ర, భౌతికశాస్త్రం, తత్త్వశాస్త్రం, రాజనీతిశాస్త్రం మొదలైన గ్రూపు సబ్జెక్టులవలె తెలుగును కూడా ఒక లాంగ్వేజిగా కాకుండా ఒక స్పెషల్ సబ్జెక్ట్ గా కూడ చదవవచ్చు. వీరు డిగ్రీ మూడు సంవత్సరాలు స్పెషల్ తెలుగు పేరుతో ఒక సబ్జెక్ట్ గా నేర్చుకుంటారు. ఇంతే కాకుండా రాష్ట్రంలో కొన్ని ప్రాచ్య కళాశాలలు ఉన్నాయి. ఇక్కడ పదవ తరగతి అయిన తర్వాత చేరితే ఐదు సంవత్సరాలకు డిగ్రీ పూర్తవుతుంది. అంటే ఫ్రీ డిగ్రీ, డిగ్రీగా ఇక్కడ కోర్సు విభాగం ఉంటుంది. ఈ కళాశాలల్లో సంస్కృతం తెలుగు సబ్జెక్టులో డిగ్రీ పొందే అవకాశం ఉంది. తెలుగు, సంస్కృతంతో పాటు కొంత చరిత్రను, సాధారణ డిగ్రీ స్థాయిలలో వలే ఇంగ్లీషును చదువుకుంటారు ఇక్కడి విద్యార్థులు.

నేటి కాలంలో ప్రాంతీయ భాషలకు కాలం చెల్లిందనీ, ప్రాథమిక స్థాయి నుంచే ఆంగ్లంలో బోధన ఉండాలని వాడివేడి చర్చ జరుగుతుంది. ఒకవైపు చదవడం విదేశాలకు వెళ్లడం కొరకు, ధన సంపాదన కొరకే అన్న సగటు మనిషి ఆలోచనలు వాస్తవాలని విద్యావ్యవస్థ రుజువు చేస్తుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చే డబ్బు కోసం తెలుగు ప్రాచీన భాష అని నిరూపించడానికి పండితులు తెలుగు విద్వాంసులు నేటికి నానా బాధలు పడుతున్నారు. ఇంటర్మీడియట్ స్థాయిలో మార్కుల కోసం సంస్కృతాన్ని విద్యార్థులు చదువుతున్నారు. ఇటువంటి పరిస్థితులలో డిగ్రీ స్థాయి తెలుగు పాఠ్య ప్రణాళిక ఎలా ఉంది? పై మూడు స్థాయిలో బోధిస్తున్న

తెలుగు ఎలా ఉంది? అది చదివిన విద్యార్థుల భావి జీవితం ఎలా ఉంటుంది? తెలుగు సిలబస్ లో మార్పులకు సంబంధించిన అంశాలు మొదలైన వాటిని నేటి సామాజిక పరిస్థితుల దృష్ట్యా ఆలోచించాల్సిన అవసరం ఉంది.

డిగ్రీ స్థాయిల్లో పైన చెప్పుకున్నట్లు లాంగ్వేజ్ గా రెండు సంవత్సరాలలో ఉన్న సిలబస్ ఎనిమిదవ తరగతి నుండి ఇంటర్ మీడియట్ వరకు చదువుకున్న సిలబస్ కు పెద్దగా తేడా ఉండదు. అదే ప్రాచీన సాహిత్యం నన్నయ నుండి దక్షిణాంధ్రాయుగం వరకూ కొంత మంది కవుల కావ్యాల నుండి పద్యాలు ఉంటాయి. ఆధునిక కవిత్వం అని గురజాడ నుండి నేటి మైనారిటీవాదం వరకూ వస్తున్న కొంత మంది ముఖ్యకవుల కవిత్వం సిలబస్ లో ఉంటుంది. మిగిలిన గద్య భాగంలో భాషకు, వివిధ సాహిత్య ప్రక్రియలకు, తెలుగు సంస్కృతికి జానపదానికి యాత్రా చరిత్రలకు మొదలగు అంశాలకు సంబంధించిన పాఠాలు ఉంటాయి. ఛందస్సు, అలంకారాలు, పాఠ్యాంశాలలోని సంధులు, సమాసాలు కొన్ని అన్ని మామూలే. దీనికి తోడు విద్యార్థులు కూడా తెలుగు పరీక్ష అంటే ముందు రెండు రోజుల నుండి గైడో, టెస్ట్ పేపరో ఒకసారి చదివి పరీక్ష రాయటం మామూలైపోయింది. డిగ్రీ స్థాయిలో తెలుగును స్పెషల్ సబ్జెక్టుగా మూడు సంవత్సరాలు చదివే విద్యార్థుల సిలబస్ విషయానికి వస్తే పైన చెప్పుకున్నట్లే మొదటి సంవత్సరంలో నన్నయ నుండో లేక ప్రబంధాల నుండో లేక శతక ప్రక్రియ నుండో ప్రాచీన సాహిత్యం కొంత ఉంటుంది. భావ, అభ్యుదయ సాహిత్యోద్యమాలకు సంబంధించిన ప్రముఖ కవుల కవిత్వ ఖండికలు ఉంటాయి. నీతి చంద్రిక, సాక్షి మొదలగు వచన సాహిత్య విభాగాలతో పాటు కొంత విపులంగా ఛందస్సు అలంకారాలు ఉంటాయి. ఈ సిలబస్ కు డిగ్రీ లాంగ్వేజ్ తెలుగుకు అంతగా మౌలికాంశాలలో భేదం కనబడదు.

రెండు మూడు సంవత్సరాలలో తెలుగు సాహిత్య చరిత్ర, కొంత తెలుగు భాషా చరిత్ర ఉంటుంది. తెలుగు సాహిత్య విమర్శతో పాటు ఏదో ఒక ప్రాచీన నాటకాన్ని ఈ విద్యార్థులు చదవవలసి ఉంటుంది. బాల వ్యాకరణంలోని కొంత భాగాన్ని కూడా ఈ స్పెషల్ తెలుగు చదివిన వారికి తెలుగు పట్ల ఒక అభిప్రాయం ఏర్పడుతుందని చెప్పవచ్చు అనడం విడ్డూరమే. ఇక ఐదు సంవత్సరాల తెలుగు కోర్సులో సాహిత్యం అంటే ప్రాచీన సాహిత్యమే అన్నట్లు పద్యాలను బట్టీయం పెట్టడం, బాల ప్రౌఢ వ్యాకరణాలను కూలంకుషంగా నేర్పడం, సంస్కృతానికి సంబంధించిన ప్రత్యయాలు, ధాతువులు శ్లోకాలు నేర్పడం ఉంటుంది. సిలబస్ లో ఏదో కొంత ఆధునిక సాహిత్యంలో కృష్ణశాస్త్రి, శ్రీశ్రీ, విశ్వనాథ అంటూ పరిచయం చేయటం ఈ కోర్సులో కనిపిస్తుంది. ఈ కోర్సు చదివిన వారికి మిగిలిన ఏ ఇతర సబ్జెక్టులతో సంబంధం లేకపోవటమే కాక మీరు ప్రస్తుత సమాజ పరిజ్ఞానానికి కూడ దూరం కావటం సహజం. నేటి శాస్త్ర, సాంకేతిక ప్రగతిని, ప్రసార మాధ్యమాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని తెలుగు సిలబస్ ఒకసారి పరిశీలించి మార్చవలసిన అవసరం ఉంది. ప్రాచీన సాహిత్యానికి సంబంధించిన కవులు, కావ్యాలు వంటివి కొంత తెలుసుకోవలసి ఉన్నా అవే సాహిత్యంగా విద్యార్థులకు బోధించడంలో మార్పురావాలి. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో ఆయా ప్రాంతీయ, సాంస్కృతిక మౌలికాంశాలు దూరం అవుతున్నాయి. జానపద కళలు, గ్రామీణ సాహిత్యం ప్రజల శ్రమలో భాగములైన పాటకు కొంత

ప్రాముఖ్యం సిలబస్ లో ఇవ్వాల్సిన అవసరం ఉంది. వ్యాకరణం, చంధస్సు వంటి వాటి స్థానంలో నేటి వ్యవహారిక భాషా ప్రాముఖ్యాన్ని తెలుపుతూ, ప్రతీకల భాషను సరిపడే ఆధునిక వ్యాకరణ నియమాలకు సంబంధించిన సిలబస్ ను నేటి డిగ్రీ విద్యార్థులకు బోధించడం కొంత అవసరం దీని వలన తర్వాత వారికి అవకాశం కలుగుతుంది. నేటికీ డిగ్రీ అయిపోయినా సరిగా తెలుగు వాక్యం రాయలేని వాళ్ళు చాలా మంది ఉన్నారు. మాతృభాష తెలుగులో శాస్త్ర, సాంకేతిక వ్యాసాలే కాదు సాంస్కృతిక వ్యాసాలను కూడా ఒక గ్రాడ్యుయేట్ సరిగా రాయలేక పోవడం గోచనీయం. అందువలన ఈ విధమైన శిక్షణ డిగ్రీస్థాయి విద్యార్థులకు ఇవ్వడం వలన వివిధ రంగాలకు సంబంధించిన అంశాలు కూడా తెలుగులో వచ్చి ఎక్కువమంది తెలుసుకునే అవకాశం కలుగుతుంది.

నేడు కంపూటరీకరణ చెందుతున్న పరిస్థితుల దృష్ట్యా డిగ్రీ కాలేజీలలో తెలుగు కంప్యూటరీకరణకు సంబంధించిన ప్రత్యేక తరగతులను ఏర్పాటు చేసి విద్యార్థులకు శిక్షణ ఇవ్వడం వలన తెలుగు చదివిన వారు కొంత అత్యాధునిక పరిజ్ఞానానికి దగ్గరవుతారు. ముందే చెప్పినట్లు నేడు తెలుగును వెనుకబడిన కులాలు, జాతుల వాల్లే ఎక్కువగా చదువుతున్నారు. నేటి ఆర్థిక వెనుక బాటే ఇందుకు కారణం. వీరు ఉద్యోగాది విషయాలలో పై స్థాయిని అందుకోవాలంటే తెలుగు ప్రాధాన్యతను వివిధ రంగాలలో గురించి పంచడమే కాకుండా విద్యారంగంలో కూడా తెలుగును ఆధునీకరణ చేసి వారికి అందించాలి.

అదే విధంగా మాండలికాల ప్రాధాన్యాన్ని, సజీవ భాష స్వభావాన్ని తెలిపే విధంగా సిలబస్ ఉండాలి. తెలుగు చదివిన వ్యక్తి భావి జీవితంలో ఏ విధంగా అది ఉపయోగపడగలదో అది యోచించాల్సిన అవసరం నేటి వృత్తి విద్యా కోర్సుల మధ్య ఎంతైనా ఉంది. తెలుగు చదివిన విద్యార్థి యం.ఎ. తెలుగు చదవడానికి, లేదా పండిట్ ట్రైనింగ్ చేసి టీచర్ గా స్థిరపడటానికే ఎక్కువ ఉత్సుకత చూపుతున్నారు. దీనికి సంబంధించిన సామాజిక, విద్యాది రంగాలకు సంబంధించిన కారణాలను తెలుసుకొని సరిద్దాల్సిన అవసరం ఉంది. అంతే కాకుండా నేటి ప్రసార, ప్రచార మాధ్యమాలలో అతనికి అవకాశం కలిగేలా డిగ్రీ స్థాయి సిలబస్ లో కొన్ని మార్పులు ఉంటే విద్యార్థులకు, తెలుగుకు ఉపయోగం. అన్నింటిని మించి నేటి సమాజంలో ప్రముఖంగా లోపిస్తున్నది మానవీయత, నైతిక విలువలు, సృజనాత్మకత వీటిని సాహిత్యం చదవడం ద్వారా మనిషి మనసులో పెంపొందించవచ్చు. మానసిక ఉత్సాహాన్ని, ప్రశాంతతని భాష, సాహిత్యం ద్వారా నేటి యాంత్రిక మనిషికి నేర్వవచ్చు. తెలుగును డిగ్రీ స్థాయిలో బోధనాంశంగా పై అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని బంధించాల్సిన అవసరం ఉంది. అదే విధంగా సిలబస్ ను అన్ని విశ్వవిద్యాలయాలు నేటి సమాజ పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మార్పులు చేయాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

*****

13.ప్రసారమాధ్యమాలు – భాషాభివృద్ధి వ్యూహాలు

డా. కోలా అరుణ జ్యోతి

నేను ఈ వ్యాసాన్ని నా పాత్రికేయ అనుభావాల నుంచి ప్రారంభిస్తాను. ఎందుకంటే అనుభవాన్ని మించిన జ్ఞానం లేదంటారు కదా! చేనేత కార్మికులకు గత 40 ఏళ్లుగా ప్రోత్సాహాన్ని అందిస్తున్న ఉప్పాడ, పైధాని, వెంకటగిరి, ఖాదిల్లోని చేనేత పరిశ్రమలో తన ప్రత్యేకతను నిలుపుకున్న ఓ వ్యక్తిని ముఖాముఖి (ఇంటర్వ్యూ) చేయడానికి వెళ్లాను. యాంకర్, ఇద్దరు కెమెరామెన్లు, అసిస్టెంట్లు, లైటింగ్... సరంజామా అంతా సిద్ధం చేశాం. ముందుగానే యాంకర్‌కు ఇంట్రో రాసిచ్చాను. చదువుకోమని కూడా చెప్పాను. ఇక అప్పుడు విషయాన్ని వివరించి, అడగవలసిన ప్రశ్నలు సూచించాను.

యాంకర్ మొదటి ప్రశ్న అడిగింది – మీరు చేనేత రంగంలో ఎన్నేళ్లుగా కృషి చేస్తున్నారు అని అడిగింది. నాకే కాదు, అక్కడ ఉన్న వాళ్లందరికీ నవ్వు వచ్చింది. చేనేతి కాదు, చేనేత అని చెప్పి మళ్లీ రెండో టేక్ తీసుకున్నాను. ఆ ఒక్క ప్రశ్నే కాదు... అలాంటివి నాలుగైదు మాటలు యాంకర్ కు తెలియక పోవడం వల్ల షూటింగ్ గంట ఆలస్యంగా పూర్తైంది.

మరో ఉదాహరణ చెప్తాను. విజయవాడ దగ్గరున్న మంగళగిరికి వెళ్లి, చేనేత కార్మికుల మీద ప్రత్యేక కార్యక్రమాన్ని షూట్ చేస్తున్నాం. రంగుల అద్దకం తర్వాత, దారాలను వార్పు పెట్టి గంజి అద్దుతారు. అది చిత్రించాము. తర్వాత యంకర్ నేత పనివారితో మాట్లాడాలి. "దారాలకు గంజి పెట్టి బిర్రుగా గుంజలకి బిగిస్తాం గంజి ఆరాక దారాలను మగ్గాలకు పంపిస్తాం" అని వాళ్లు చెప్పారు. కానీ యాంకర్ మాత్రం "గుంజలని గట్టిగా బిగించి మగ్గాలకు పంపిస్తారట" అని ముగింపు ఇచ్చేసింది. అంటే ఆమెకు గుంజకు, గంజికి ఉన్న తేడా తెలియలేదు. మరి మన తెలుగు పదాలు, మన సంస్కృతిని, వృత్తిని తెలిపే పదాల మీద ఆమెకున్న అవగాహన అది. ఇలాంటి ఉదాహరణలు ఎన్నెన్నో ఎదురవుతంటాయి. ఎందుకంటే ప్రసార మాధ్యమాలలో పనిచేసే వారికి భాషపై పట్టు లేకపోతే ఇంతేమరి.

లైవ్ షోలో యాంకర్లు తెలుగులో మాట్లాడం వింటుంటే... వాళ్లు మాట్లాడేది తెలుగా, ఆంగ్లమా, హిందీనా అనేది అర్థం కాదు. ఉదాహరణకు– ఒక యాంకర్ ఫోన్ చేసిన వారితో మాట్లాడుతూ– "యా చెప్పండి, మీ టేస్ట్ నేను క్యాచ్ చేశాను. ఇలాగే కంటిన్యూ అవ్వడి. మీకు మంచి ఫ్యూచర్ ఉంది." వాక్యం మాత్రం తెలుగు, కాని పదాలు మాత్రం టెంగ్లీష్. తెలుగు, ఇంగ్లిష్ పదాల కలగలపు భాషను టెంగ్లిష్ అని అంటన్నారు ఈ మధ్య. ఇది ఎక్కువగా వ్యాప్తిలోకి వచ్చేసింది.

భాష సమాచారాన్ని ఒకరి నుంచి మరొకరికి చేరవేయడానికి ఉపయోగపడే మాధ్యమం. తమను తాము వ్యక్తం చేసుకోడానికి భాష ఓ సాధనం. అందుకే ప్రసార మాధ్యమాల మనుగడ భాషపైనే ఆధారపడి ఉంది. ప్రాంతాన్ని బట్టి, జాతిని బట్టి సాంకేతిక, వినిమయ రంగాలు ఆయా భాషలపై ఆధారపడి ఉంటాయి. ఒకప్పుడు గ్రాంథిక వాసనలతో, సంస్కృత పదాలతో నిండిన భాష ఆ తర్వాత వ్యవహారిక భాషగా, ముద్రణా గ్రంథాల్లోకి, వార్తా పత్రికల్లోకి వచ్చేసింది. నేటి ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో కొత్త సవాళ్లను ఎదుర్కొంటుంది. కానీ తన అస్తిత్వాన్ని కోల్పోతే ప్రమాదం. నాగరికతా వికాసం, మానవాభ్యుదయం, సంస్కృతిసంప్రదాయాల కొనసాగింపు, కళల సంరక్షణ, వృద్ధి, మనిషికి మనోల్లాసాన్ని కలిగించే ఆనందం అన్నీ ఒక్క భాష వల్లే సాధ్యం.

అంతేకాదు భాష ప్రవహించే జీవనది లాంటిది. ఆ ప్రవాహానికి వ్యవహారం, వ్యవహర్తలు రెండు ప్రధాన చట్రాలు. అలాగే సాంకేతిక, వైజ్ఞానికంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రస్తుత తరుణంలో ప్రసార మాధ్యమాలు కూడా భాషా వినిమయంలో ప్రత్యేక భూమికను పోషిస్తున్నాయి. ముద్రణ, శ్రవణ, దృశ్య శ్రవణ మాధ్యమాలు భాషను జీవనదిగా మార్చడంలో ప్రత్యేక పాత్ర పోషిస్తున్నాయి. భాషకు వేరువేరు స్వభావాలు, కాలాలు, సందర్భాలు ఉన్నట్లే వినియోగించే మాధ్యమాన్ని బట్టి భాషా స్వరూపం, స్వభావం మారుతుంది. ముద్రణా మాధ్యమంలో పాఠకుడికి చదివే అంశాన్ని బట్టి సందేహాలను నివృత్తి చేసుకునేలా ఉంటుంది. శ్రవణ మాధ్యమంలో శ్రోత వినడం ద్వారా విషయం ఆకళింపు అయ్యేలా ఉంటుంది. ఇక దృశ్య, శ్రవణ మాధ్యమం అయిన టీవీలలో దృశ్యాన్ని బట్టి భాష వ్యవహారికంలో, ప్రజా బాహుళ్యానికి సులభంగా చేరేలా ఉంటుంది.

ప్రసార మాధ్యమాలు - పరిణామం

ఎలక్ట్రానిక్ మాధ్యమాలలో మొదట ఆకాశవాణి 1936లో ప్రసారాలను ప్రారంభించింది. 1947లో దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చే నాటికి ఆకాశవాణి దేశవ్యాప్తంగా పది కేంద్రాలు మాత్రమే ఉండేవి. ఇక ఇప్పుడు ప్రభుత్వ,ప్రైవేటువి కలిపి 250కి పైగా ఉన్నాయి. దృశ్య, శ్రవణ మాధ్యమం అయిన టీవీ 1965లో ఢిల్లీలో మొదలైంది. ఆతర్వాత అతి వేగవంతంగా అన్ని ప్రాంతీయ భాషల్లో వ్యాపించి విస్తృతంగా ఛానళ్లు వచ్చేశాయి.

ఈ మాధ్యమాలలో భాష మొదట శిష్టవ్యవహారికంలో ఉండేది. అదే ప్రామాణికమని పత్రికల్లో కూడా రాసేవారు. కానీ క్రమంగా ప్రజల మాటలకు చేరువ కావాలని, ప్రేక్షకులను ఆకర్షించాలని నియమ రహితంగా, వ్యాకరణ విరహితంగా, నిర్జీవంగా మర్చేసారు. మార్పు మంచిదే కానీ, అందరికీ ఆహ్వాన యోగ్యం అయ్యేటట్లు ఉండాలన్నది మర్చిపోయారు. మాతృభాషల అస్తిత్వాన్ని దెబ్బతీసే స్థాయికి వెళ్లిపోయారు. తెలుగులో ఉన్న పదజాలాన్ని వదిలేసి పరభాషలోని పదాలను కావాలని అరువు తెచ్చి అదే పనిగా వాడుతున్నారు. ఇందుకు పత్రికలు కొంతవరకు మినహాయింపు అని చెప్పలేం.

ఆంగ్లభాషా వ్యామోహం

పూర్వం తెలుగు భాష సంస్కృతమయమని, సంస్కృతం లేని తెలుగు వాడాలని అనేవారు. మన తెలుగు పదాలను ఏరికోరి వాడమని నియమం కూడా పెట్టేవారు. కానీ నేడు ఆస్థానాన్ని ఆంగ్లం ఆక్రమించింది. ఆంగ్లం నుంచి తీసుకొని వాడే పదాలు పూర్తిగా తెలుగును ఆక్రమించేస్తున్నాయి. లిఖిత మాధ్యమాలైన పత్రికల్లో కన్నా దృశ్య, శ్రవణ మాధ్యమాలలో అదుపు, పొదుపు లేకుండా ఉపయోగిస్తున్నారు. సమానార్థకాలైన తెలుగు పదాలు ఉన్నా ఆంగ్ల పదాలనే యధేచ్ఛగా వాడేస్తున్నారు. దాంతో మన భాష మనది కాకుండా పోతుంది.

ఇక వ్యాకరణం గురించి ఆలోచిస్తే– భాషకు సమగ్ర రూపాన్ని ఇచ్చే సంధులు, సమాసాలు, జంట పదాలు, సామెతలు, జాతీయాలు, విభక్తులు అన్నీతారుమారై పోతున్నాయి. ఆంగ్ల పదానికి తెలుగు విభక్తి చేరుస్తున్నారు. తెలుగు ఆంగ్లం కలిపి జంటపదాల్ని ప్రయోగిస్తున్నారు. వాక్యాన్ని ఆంగ్ల పదాలతో నింపి గ్రామాలలో, పట్టణాలలో ఉండేవారికి, చిన్నారులకు కూడా నిజమైన తెలుగుభాష అంటే ఆంగ్లంతో కూడిన తెలుగే అని నిఖార్సుగా బోధిస్తున్నారు.

ఇక ఈ రంగంలోకి వచ్చేవారికి ఒకప్పుడు భాషా జ్ఞానం అపారంగా ఉండేది. నార్ల వెంకటేశ్వరరావు, చక్రపాణి, తాపి ధర్మారావు వంటి పెద్దలెందరో ఆంగ్లపదాలకు సమానార్థకాలైన తెలుగు పదాలను కనిపెట్టి మరీ ప్రయోగిస్తే... నేటి పత్రికాధిపతులు, టీవీ యాజమాన్యాలు, అందులో పనిచేస్తున్న పాత్రికేయులు తెలుగు పదాలను వదిలేసి ఆంగ్లపదాల వెంట పరుగులు తీస్తున్నారు. పత్రికల్లో, టీవీలలో పతాక శీర్షికలకు కూడా అరువుభాషనే వాడుతున్నారు.

సంధాన కర్తలు – భాష

దృశ్య శ్రవణ మాధ్యమమైన టీవీలలో సంధాన కర్తల పాత్ర చాలా ప్రధానమైంది. అందరికీ తెలిసిన భాషలో చెప్పాలంటే యాంకర్ పాత్ర చాలా కీలకం అన్నమాట. యాంకర్ కు భాషా నైపుణ్యం, విషయ పరిజ్ఞానం, ఉచ్చారణపై మంచి పట్టు ఉండాలి. వీటిలో ఏ ఒక్కటీ లేకపోయినా మంచి వ్యాఖ్యాతగా రాణించలేరు. నేడు మనం టీవీలలో చూస్తున్న వ్యాఖ్యాతల్లో చాలా మందికి వీటిలో ప్రధానమైన భాషపై సరైన అవగాహన ఉండడం లేదు. ఆహార్యం మీద పెట్టిన ధ్యాస భాషపై పెట్టడం లేదు. అవకాశాలు పెరిగే కొద్దీ శ్రమించి భాషా నైపుణ్యాలను పెంచుకోవడం లేదు. వ్యాఖ్యాత భాషా విధానం పేలవంగా ఉంటే కార్యక్రమం రక్తి కట్టదు. చెప్పాలను కున్న విషయం ప్రేక్షకులకు చేరదు. కనిపించే దృశ్యాన్ని ప్రేక్షకులకు చేరవేయడానికి అనువైన భాషను ప్రయోగించాల్సిన వ్యాఖ్యాత అందుకు తగిన పదజాలాన్ని వాడకపోతే కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించే నిర్మాత నుంచి, స్క్రిప్టు రాసిన రచయిత నుంచి, దృశ్యాలు సేకరించిన కెమెరామెన్ నుంచి, ఎడిటింగ్ చేసిన ఎడిటర్ వరకు అందరు చేసిన శ్రమ వృధా అయిపోతుంది.

అయితే కేవలం యాంకర్ ను మాత్రమే తప్పు పట్టి మిగిలిన వారిని వదిలేయలేం. ఒక కార్యక్రమంలో భాష విషయంలో అందరూ శ్రద్ధ పెట్టినప్పుడే మాతృభాషలో ఆ వార్తకానీ కార్యక్రమం కానీ ప్రేక్షకులకు చేరుతుంది. అంటే టీవీలలో తెలుగు భాషను కాపాడాలంటే ఛానళ్ల యాజమాన్యం నుంచి యాంకర్ వరకు బాధ్యత ఉందన్నమాట.

సమకాలీన తెలుగుభాషా పరిస్థితి

"ఒకతరం తమ భాషను తర్వాతి తరానికి వారసత్వంగా అందించే స్థితిలో లేనప్పుడు ఆ భాష తీవ్ర ప్రమాదంలో పడినట్టే" నని ఐక్యరాజ్య సమితి యునెస్కో నివేదికలో పేర్కొంది. క్రమక్రమంగా తెలుగు ఆ దుస్థితికి చేరుకుంటుందని భాషావేత్తలు, అభిమానులు చెప్తునే ఉన్నారు. అందుకు ఇంకొద్దిగా ఆజ్యం పోస్తున్నట్లు వ్యవహరిస్తున్నాయి తెలుగు ప్రసార మాధ్యమాలు. మనకు తెలియకుండానే భాషను హననం చేసే స్థితిని కల్పిస్తున్నాయి. ఒకప్పటి తెలుగు వర్ణమాలలోని 56 అక్షరాల్లో కొన్ని కనుమరుగై పోయాయి. నేడు తెలుగు భాష కు కూడా పెనుముప్పు ఉందనిపిస్తోంది. పాఠశాల స్థాయి నుంచి తెలుగు నేర్చుకోని వాళ్లు, తెలుగు పదాలకు అర్థాలు తెలియని వాళ్లు, తెలుగు వాక్యాలు సరిగా రాయడం, మాట్లాడడం రాని వాళ్లు తెలుగు ప్రసార మాధ్యమాల్లోకి వచ్చేస్తున్నారు. ముందే చెప్పుకున్నట్లు వాళ్లు తెలుగు, ఇంగ్లిష్ కలిపి టెంగ్లిష్ రాస్తున్నారు. తెలుగు రాని యాంకర్లు, మాతృభాషా పదాలను కూడా సరిగా ఉచ్ఛరించడం రాని సంధానకర్తలు వాటినే బట్టీపట్టీ లేదా ప్రాంప్ టర్ ద్వారా చదివేస్తున్నారు, చెప్పేస్తున్నారు. "ఎవరికి రాయడం రాదో వారు స్క్రిప్టు రాసినట్లు, ఎవరికి మాట్లాడడం రాదో వారు ఇంటర్వ్యూ చేసినట్లు" అనే నానుడి నేడు నిజం అయిందనిపిస్తుంది.

ప్రేక్షకులను ఆకర్షించడానికి, టీఆర్పీ రేటును పెంచుకోడానికి ఛానళ్ల యాజమాన్యాలు ఇవేవి పట్టించుకోవడం లేదు. ఈ ప్రమాదకరమైన పరిణామంలో విచిత్ర పద ప్రయోగాలు తెలుగు భాషగా సామాన్య వ్యవహారంలోకి వెళ్లిపోతున్నాయి. ప్రేక్షకులు ముఖ్యంగా తెలుగు యువతీ యువకులు ఆ భాషనే తమ మాతృభాషగా భావించి మాట్లేడేస్తున్నారు. ఇంకొంత కలగలిపి సొంత ప్రయోగాలు చేస్తున్నారు. ఇక గ్రామాల్లో ఉన్న సామాన్య ప్రేక్షకులు కూడా ఈ ప్రసార మాధ్యమాల భాషలో పడి, ఇదే ప్రమాణిక భాషగా భావించి అనుకరించడానికి ప్రయత్నించడమే కాదు, మాట్లాడుతున్నారు కూడా. ఇది నేటి తెలుగు భాషకు ప్రసార మాధ్యమాల ద్వారా పట్టిన దుస్థితి.

ప్రసార మాధ్యమాల భాధ్యత

శ్రవణ శుభగమైన భాష మన తెలుగు. మరి అటువంటి భాష పాలకుల నిర్లక్ష్యం, ప్రపంచీకరణ ప్రభావం, ఆంగ్లభాషపై వ్యామోహం, కొత్తతరం నిరాదరణ, ప్రసార మాధ్యమాల అశ్రద్ధ వలన ఆందోళన కలిగించే స్థితికి చేరింది. ఇదే ఒరవడి కొనసాగకండా చూడాల్సిన బాధ్యత ప్రసార మాధ్యమాలపై చాలానే ఉంది.

వార్తా పత్రికల్లో బాగా రాసేవారిని వారికి మంచి పెన్నుంది అంటారు. అదే టీవీలలో అయితే మంచి పలుకుంది అంటారు. అందుకు ఈ రంగంలో పనిచేసే ప్రతి ఒక్కరు భాషకై చిత్తశుద్ధితో పనిచేయాలి. తెలుగును కాపాడేందుకు కంకణం కట్టుకోవాలి. తెలుగు ఇప్పటికిప్పుడు కొడిగట్టే దీపం కాకపోవచ్చు, కానీ దీపానికి కొంత తైలం చేర్చి ఎప్పటికీ అఖండజ్యోతిలా వెలిగించాల్సిన బాధ్యత ఈ రంగాల్లో పనిచేసే ప్రతి ఒక్కరి మీదా ఉంది.

ఛానల్స్ నిజంగా భాష విషయంలో తమ ధోరణి మారాలని ఒప్పుకొని మారడానికి ప్రయత్నించాలి తప్ప వాటిని ఎవరో ఒకరు మార్చాలని ప్రయత్నిస్తే మారేవికావు. జనం భాషలోనే ప్రసారాలు అందిస్తున్నామా అని ఒకసారి ఆత్మవిమర్శ చేసుకోవాలి. అప్పుడే దిద్దుబాటు మొదలవుతుంది. భాష మీద కనీస స్థాయిలో అయినా పట్టు ఉన్న వాళ్లకే పాత్రికేయవృత్తిలో అవకాశం ఇవ్వాలి. ఇక వ్యాఖ్యాతల విషయంలో అందానికి కొంత ప్రాధాన్యత ఉన్నా ఉచ్చారణ, భాషపై పట్టు ఉన్నవాళ్లకే అవకాశాలు ఇవ్వాలి. ప్రేక్షకులకు అర్థమయ్యే తేలిక పదాలతో, తక్కువ పదజాలంతో వ్యాఖ్యాత మాట్లాడగలగాలి. అలా ఆయా ఛానళ్ల యాజమాన్యాలు తర్ఫీదు ఇవ్వాలి.

ప్రసార మాధ్యమాలు ముఖ్యంగా టీవీలు భాష విషయంలో నిబంధనలు ఏర్పరుచుకొని పాటించాలి.

1. కార్యక్రమం ప్రారంభమైనప్పటి నుంచి చివరి వరకు తెలుగులోనే సాగాలి.
2. భాషా శైలిలో కూడా మార్పు రాకూడదు.
3. కనిపించే దృశ్యానికి అనుకూలమై, ఎక్కువ మంది తెలుగువారికి అర్థమయ్యే భాషనే ప్రయోగించాలి.
4. రచయిత రాసే స్క్రిప్టులో కాని, వ్యాఖ్యాత మాట్లాడే ఉచ్చారణలో కానీ దోషాలు ఉండకూడదు.
5. ఉద్యోగస్తులు, వ్యాఖ్యాతల ఎంపికలో యాజమాన్యాలు ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించాలి.
6. భాషపైనే ఆయా ఛానళ్లు బతికి బట్టకడుతున్నాయన్న విషయాన్ని మర్చిపోకుండా, తెలుగు భాషకు తగిన ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి.

ఇలాంటి పలు నియమ నిబంధనలు ఏర్పరచుకొని పాటించాలి. ప్రసార మాధ్యమం అనేది పరిమితుల్లేని వ్యవస్థ అయినప్పటికీ భాష విషయంలో పరిమితులు తప్పనిసరి.

ఉపయుక్త గ్రంథ సూచి

1. కృష్ణమూర్తి, భద్రిరాజు (సంపా.). **తెలుగు భాషా చరిత్ర**. హైదరాబాదు: పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం.
2. చక్రధరరావు, లంకసాని. **తెలుగు వ్యుత్పత్తి కోశము**. విశాఖపట్నం: ఆంధ్ర విశ్వకళా పరిషత్తు.

3. **తెలుగు పత్రికలు ప్రసార మాధ్యమాల భాషాస్వరూపం**. 2016. హైదరాబాదు: తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్తు.
4. ప్రతాపరెడ్డి, సురవరం. **సురవరం ప్రతాపరెడ్డి వ్యాసావళి**. హైదరాబాదు: తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్తు.
5. భావ నారాయణ, తోట. **టి. వి. జర్నలిజం.**
6. NWMI – summery of Hyderabad chapter – 2005, Andhra Pradesh.
7. CNN –Media language guide lince.
8. Ahn Durant, Marina lamburan – **Language & media** – 2009.
9. Lev Manovich – The Language of new Media –2001.

*****

14. ప్రసార మాధ్యమాలలో తెలుగు భాష – ఆధునికీకరణ

డా. లింగాల మంగమ్మ, డా. నూనావత్ రాంబాబు.

పోస్టు–డాక్టొరల్ పరిశోధకులు, తెలుగు శాఖ, హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం.

పరిచయం :

క్రీ.శ. 1900 నుంచి తెలుగు భాష వ్యవహారికం పేరుతో పరిణమిస్తూ వస్తున్నది. ఈ పరిణామంలో గ్రాంధికం, సరళ గ్రాంధికం, వ్యావహారికం, శిష్ట వ్యావహారికం, ఆధునికం, అనంతర ఆధునికం అనేవి ఆయా దశలలో, ఆయా పదాలలో భాషకు పెట్టుకున్న పేర్లు. ఆయా దశలకు, ఆయా వాదాలకు కారణం భాషలో వస్తున్న మార్పులు. ఈ మార్పులు ఆధునికీకరణపై ఆధారపడి వచ్చినవే. సమాజం, సంస్కృతి మారుతున్నప్పుడు భాషలో ఆధునికీకరణ జరగడం ఒక నిరంతర ప్రక్రియ. భాషాభివృద్ధి కూడా ఆధునికీకరణలో నిరంతరం కొనసాగుతున్న ప్రక్రియ.

భాష వివిధ మాధ్యమాల ద్వారా సమాజ అవసరాలను తీరుస్తుంది. ఈ మాధ్యమాలు అనేక విధాలుగా ఉంటాయి. ప్రస్తుతం సాంప్రదాయక మాధ్యమాలతోపాటు ఎలక్ట్రానిక్ మాధ్యమాలు కూడా ప్రజా ఉపయోగంలోకి వచ్చాయి. ఇవి చాలా శక్తివంతమైనవే కాక, వేగవంత మైనవికూడా. అయితే ఒక్కో దానికి ఒక్కో ప్రత్యేకత ఉంటుంది. ప్రస్తుతం వైజ్ఞానిక, సాంకేతిక యుగంలో మానవుడు జరుగుతున్నసమాచారాన్ని తెలుసుకోడానికి ప్రధానంగా పత్రికలు, రేడియో, దూరదర్శన్, ఇంటర్నెట్ ఈ మధ్య ఆధునిక సమాచారాలైన ఫేమ్ బుక్, వాట్సప్, ట్విట్టర్ వంటి వాటిపై ఆధారపడుతున్నాడు. ఇవి మానవ జీవంతంలో బాగా పెనవేసుకుపోయాయి. వైజ్ఞానిక, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం అన్ని రంగాల్లో అభివృద్ధి చెందుతున్న ఈ తరుణంలో ఆ పరిజ్ఞానాన్ని ప్రజా బాహుళ్యానికి వేగంగా అందించే కమ్యూనికేషన్ మీడియాను ప్రసార మాధ్యమాలు అంటాం. భాష ఆధునికీకరణ సమాజ ఆధునికీకరణపై ఆధారపడి ఉంది. అభివృద్ధి చెందిన సమాజంలోని అన్ని అంశాలను అభివృద్ధి చెందుతున్న సమాజంలోని భాష వ్యక్తం చేయగలిగిన స్థితిని సాధిస్తే అది ఆధునికీకరణ అవుతుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా ఆధునికీకరణలో భాగంగా భారతదేశాన్ని డిజిటల్ ఇండియాగా చేయాలనే సంకల్పంతో ఉంది. ఇది కూడా ఆధునికీకరణలో భాగమే. ప్రస్తుతం పత్రికా ప్రసార మాధ్యమంలోని తెలుగు భాషా ఆధునికీకరణను తెలియజేయడమే ఈ పత్ర ఉద్దేశం.

ఆధునికీకరణ విషయంలో ప్రసార మాధ్యమాలు అనుసరిస్తున్న పద్ధతులు వేరుగా ఉన్నాయి. కొంతమంది పండితులు తెలుగులో శాస్త్ర విషయాలను వివరించవలసి వచ్చినప్పుడు ప్రాచీనులు అనుసరించినకొన్ని పద్ధతులను పునరాలోంచి కొనసాగించడం అవసరమని భావిస్తున్నారు. కంప్యూటర్లు

వాడుకలోకి వచ్చిన తర్వాత ప్రింటింగ్ విషయంలోగాని, ప్రాసెసింగ్ విషయంలోగాని ప్రాచీన అర్వాచీన భాషల్లో సామాగ్రిని మెరుగుపెట్టి ఆధునిక భాషా పరిశోధకులకు, ఆధునిక భాషా బోధకులకు అనువైన విధంగా తెలుగు లిపి, శబ్దజాలాన్ని మలుచుకోవాలని ఒత్తిళ్ళు తెస్తున్నారు. అంతర్జాతీయ భాషల పోకడల విధానం నేపథ్యంలో తెలుగు భాషను ఆధునికీ కరించుకోవాలనే తపన పరిశోధకుల్లో తీవ్రతరమవుతున్నది. ఇది ఉద్యమ స్ఫూర్తిని దాల్చింది.

తెలుగు భాష ఆధునికీకరణ – ఉద్యమ స్ఫూర్తి :

క్రీ.శ. 1900 నాటికి తెలుగు భాష ఆధునికీకరణకు ఉద్యమ స్ఫూర్తి దాల్చింది. ఈ ఉద్యమానికి గిడుగు రామ్మూర్తి, గురజాడ అప్పారావు సారథ్యం వహించారు. సామాజిక, రాజకీయ రంగాలు, వార్తాపత్రికలు, సృజనాత్మక సాహిత్య ప్రక్రియలు – నవల – కథానిక – వ్యాసం – జీవిత చరిత్రలు మొదలైనవి, రేడియో, సినిమా మొదలైన సాంకేతిక రంగాలు తెలుగు భాష ఆధునికీకరణ ఉద్యమంలో భాగస్వామ్యం వహించాయి. భాషా సంస్థలు, సాహిత్య సంస్థలు అందుకు దోహదం చేశాయి. నూతన పాఠ్య ప్రణాళికలు, పాఠ్య గ్రంథాలు రూపొందాయి. ఆధునికుల అభిరుచులు, అవసరాలు తీర్చే విధంగా రచనలు, ప్రసార మాధ్యమాలు వచ్చాయి. మానవ జీవన విధానానికి, సమాజ నాగరకతకూ, ఆధునికతకు అవినాభావ సంబంధాలు ఉంటాయి. ఆధునికత మొదట నగర జీవన విధానంలో పుడుతుంది. తర్వాత ఇతర ప్రాంతాలకు విస్తరిస్తుంది. ప్రసార సాధనాలు ఆధునికతను విస్తరించడానికి కారకాలు అవుతాయి.

భాషా నిర్మాణంలో కాలాన్ని అనుసరించి ఎన్నో మార్పులు జరుగుతాయి. జరిగిన మార్పులను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆయా కాలాలలో ఆయా భాషా రూపాలు ఆధునికీకరణ ప్రక్రియలో ప్రామాణికం అవుతాయి. ఒకనాడు ఉన్న ప్రామాణికం ఆ తర్వాత కాలంలో ప్రామాణికం కాకపోవచ్చు. గతంలో అప్రామాణికం అనుకొన్న భాష ఆధునిక కాలంలో ప్రామాణికం కావచ్చు. ఆయా కాలాల్లోని సామాజిక అంశాలను బట్టి భాషా ప్రమాణాలు మారతాయి.

తెలుగుభాష ఆధునికీకరణ –మౌలికాంశాలు:

భాష ప్రామాణికం విషయంలో కొన్ని భాషా లక్షణాలను గుర్తించవచ్చు. ఈ లక్షణాలే భాష ఆధునికీకరణకు మౌలికాంశాలు అవుతాయి

- సమాజాలు అభివృద్ధి చెందుతున్నప్పుడు ఏర్పడే ఆధునిక భావజాలాన్ని ఆవిష్కరించడానికి ఆధునిక భాషా పదాలు ఉపయోగ పడతాయి. ఆధునిక భాషా పదజాలంలో తెలుగుకూ అన్యభాషా పదాలకూ భేదం సన్నగిల్లుతుంది.

  ఉదా : కంప్యూటర్ విజ్ఞాన శాస్త్రంలో : కంప్యూటర్, సిస్టం, విండోస్, లేజర్ ప్రింటర్, ఆపరేటింగ్ సిస్టం, ఎంఎస్ ఆఫీస్ మొదలైనవి.

  సినీ రంగంలో : హౌస్ ఫుల్, ఫ్లాప్, డబ్బింగ్, టాప్, హిట్, బాక్సాఫీస్ మొదలైనవి.

పత్రికా రంగంలో : వ్యాపార ప్రకటనలు – ధమాకామేల్, డిస్కౌంట్ సేల్, భారత్ మేరా మహాన్,బై వన్ ఫ్రీ వన్ మొదలైనవి.

- ఆధునికీకరణ సాంకేతిక విప్లవంతో ముడిపడి ఉంటుంది. సాంకేతికంగా సమాజం అభివృద్ధి చెందుతున్నప్పుడు సమాజ అవసరాలు మారుతుంటాయి. వాటికి అనుగుణంగా భాష ఆభివృద్ధి చెందుతుంది. భాషాభివృద్ధే ఆధునికీకరణ
- ప్రజల ప్రయోజనాలను కాపాడే పత్రికలు తమదైన భాషాశైలిని ఉపయోగిస్తాయి. పదజాలంలో సృజనాత్మకత ఉంటుంది. పత్రికలు ఉపయోగించే ఈ భాషే రాను రాను (ఆధునిక) ప్రమాణిక భాష అవుతుంది.
- ఆధునిక శాస్త్ర సాంకేతిక విజ్ఞానాన్ని దిగుమతి చేసుకోడానికి వీలైన అనువాద విధానంలో అవసరమైన నూతన సాంకేతిక పద్ధతులు ఆధునికీకరణలో భాగం అవుతాయి. అందుకుగాను ఎలక్ట్రానిక్ మాధ్యమంలో నిఘంటువులు, పదకోశాలు రూపొందాలి, సాంకేతిక వనరులు పెరగాలి.
- భాషా బోధనలో ఆధునికీకరణ జరగాలి. ఎలక్ట్రానిక్ మాధ్యమంలో జరిగే బోధన భాష ఆధునికీకరణకు తోడ్పడుతుంది.
- ఆధునికీకరణలో పత్రికల పాత్ర, భాషా సంస్థల పాత్ర కీలకమైంది. భాషా సంస్థలకు దుస్థితి రాకుండా చూస్తే ఆధువంకీకరణను ఆహ్వానించినట్లవుతుంది. ఎన్నో సదస్సులు, చర్చాగోష్ఠులు జరగాలి. భాషలోని మౌలికత దెబ్బ తినకుండా తెలుగులో స్వతంత్ర రచనలు, పరిశోధనలు జరగాలి. అలా జరిగినప్పుడే ఆయా కాలాల్లోని ఆధునికత ఎంతో తెలుస్తుంది. అంతేగాక ఆధునికీకరణ రూపాల్లో ఏకరూపత, స్థిరత్వం ఉంటుంది.

ప్రసార మాధ్యమాల్లో (పత్రికలు) తెలుగు భాష - ఆధునికీకరణ:

తెలుగు భాష ఆధునికీకరణ సమాజ ఆధునికీకరణపై ఆధారపడి ఉంది. అభివృద్ధి చెందిన సమాజంలోని అన్ని అంశాలను ఆభివృద్ధి చెందుతున్న సమాజంలోని భాష వ్యక్తం చేయగలిగిన స్థితిని సాధిస్తే అది ఆధునికీకరణ అవుతుంది. భాష ఆధునికీకరణ, ప్రామాణికీకరణ, భాషాభివృద్ధి కొందరు వ్యక్తుల వల్లగాని, ప్రభుత్వ ఆదేశాల వల్లగాని అన్ని సందర్భాల్లోనూ సాధ్యంకాదు. అయితే ఈ ఆధునికీకరణలో ప్రసార మాధ్యమాల పాత్ర మాత్రం విశిష్టమైంది.

భాష ఆధునికీకరణలో సమాజంలోని ప్రయోగరంగాల్లో దైనందిన వ్యవహారం, విద్యారంగం, పరిపాలన రంగం, సాహిత్యం, కళాపోషణ, సృజనాత్మకం మొదలైన రంగాలు ఒక ఎత్తు, పత్రికలు, రేడియోలు, ఆడియోలు, వీడియోలు, టీవీ ఛానళ్ళు, సినిమాలు, వరల్డ్ వైడ్ వెబ్ లు మొదలైన ప్రసార సాధనాలు మరో ఎత్తు. ఈ రెండు పరస్పరం ప్రభావాన్ని చూపినా ప్రసార సాధనాల ప్రభావం శక్తివంతమైంది. ప్రసార సాధనాల్లో

పత్రికలు మొదలైనవి రాసే భాషను, టీవీలు, సినిమాలు మొదనైనవి మాట్లాడే భాషను ప్రభావితం చేస్తాయి. ఆధునికీకరణ విషయంలో ప్రసార మాధ్యమాల ఫలితాలు వేగవంతంగా కనిపిస్తాయి.

ఆధునిక సమాజంలో పరిపాలన, విద్య, శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాలు విస్తృతమై సామాన్య ప్రజలకు కూడా అందుబాటులోకి వచ్చాయి. అయితే సమాజంలో వివిధ కుల, వర్గ, వృత్తివిద్య వంటి స్థాయీ భేదాల్లో వైవిధ్యం ఉన్నందువల్ల భాషలో ప్రామాణికత అవసరమైంది. ఈ ప్రామాణికతకు విస్తృత వ్యాప్తి కలిగించే వాటిలో ప్రసారమాధ్యమాలు చేస్తున్న కృషి కీలకమైంది. శాస్త్రవిజ్ఞానం పెరిగినప్పుడు దాన్ని ప్రజలకు అందించే కృషిలో ప్రసార మాధ్యమాలు అనుసరించే పద్ధతుల్లో ఆధునికత కనిపిస్తుంది. ఆధునికత అంటే అభివృద్ధి చెందిన సమాజంలోని శాస్త్ర సాంకేతిక అంశాలు అభివృద్ధి చెందుతున్న సమాజంలోకి తేవడమే అని చెప్పవచ్చు. భాష ఆధునికీకరణ కోసం ప్రసారమాధ్యమాలు అనుసరించే పద్ధతులలో కొత్త భావనలకు అనుగుణమైన కొత్త పదాలను సృష్టించడం, విస్తృత వ్యాప్తి కలిగించడం ముఖ్యమైంది.

శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాల్లోనూ పరిశోధన రంగంలోనూ కొత్త భావనలు, ఆలోచనలు వచ్చినప్పుడు కొత్త పదాల సృష్టి ఏర్పడుతుంది. ఏ సమాజంలో ఈ సృష్టి జరుగుతుందో ఆ సమాజం ఆధునికీకరణ పొందుతుంది. తెలుగు భాషా సమాజంలో ఈ ఆధునికీకరణ ప్రక్రియ ఎన్నో పద్ధతుల ద్వారా జరుగుతుంది. ప్రసార మాధ్యమాలు ఈ ఆధునికీకరణ ప్రక్రియలో పదసృష్టికోసం ఎన్నో పద్ధతులను అనుసరించి నూతన పదాలను విస్తృత వ్యాప్తిలోకి తెస్తున్నాయి. ఈ ప్రయత్నంలోనే ఈనాడుపదకోశం, పత్రికాభాష నిఘంటువు, పత్రికా రచయితల పదకోశం మొదలైన నిఘంటువులే కాక ఆయా పత్రికలలో నూతన పదసృష్టికి సంబంధించిన అంశాలు/కాలమ్స్ ప్రచురించడం జరుగుతున్నది.

పత్రికారంగంలో తెలుగు భాషా పదాల ఆధునికీకరణ:

ముఖ్యంగా పాత్రికేయులు పదసృష్టికి అనుసరించిన ఈ కింది వివిధ పద్ధతుల్లో ఆయా సామాజిక, రాజకీయ, ఆర్థిక, విద్య మొదలైన కారణాల వల్ల ఆధునికీకరణ పొంది కొన్ని కొన్ని పదాల అర్థాలలో మార్పులు రావడం కూడా మనం మనించవచ్చు. పత్రికలు సృష్టించిన పదాలు ప్రామాణికమయ్యాయి. వాటిల్లోని కొన్ని ఆధునికీకరణ పదాలు ఇలా ఉన్నాయి.

- ❖ ఆంగ్ల పదరూపాలు మారకపోయినప్పటికీ తెలుగు అనువాద పదాలు మారిపోయాయి. కొన్ని పదాలు పూర్తిగా నశించాయి. వాటి స్థానంలో కొత్తపదాలు చోటు చేసుకున్నాయి. భాషకున్న అంతరరూపం మారనప్పటికీ బాహిర రూపంలో నవ్యత అనగా ఆధునికీకరణ కనబడుతుంది.

ఉదా :

ఆంగ్లపదం	పూర్వ తెలుగు పదం
ఆధునికీకరణ తెలుగు పదం	
Aero plane	వాయువిమానం
విమానం	
Cash	రొక్కము
నగదు	
Fire services	నీటియంత్రమునవారు
అగ్నిమాక దళం	
Foundation	పునాదివేయుట
శంకుస్థాపన	

మరికొన్ని తెలుగు భాషా పదాలు ఆధునికీకరణ రూపంలో కనిపంస్తున్నాయి.

Summit Meeting – శిఖరాగ్ర సమావేశం, Five Year Plan – పంచవర్ష ప్రణాళిక, Emergency – అత్యయిక పరిస్థితి, Three Language Formula – త్రిభాషా సూత్రం, National Integration Council – జాతీయ సమగ్రతా మండలి, Fast unto death – ఆమరణ నిరాహార దీక్ష, Death Statement – మధ్యాహ్న భోజన పథకం, Tenancy Act – కౌలుదారీ చట్టం, Small Farmers – మరణ వాజ్మూలం మొదలైనవి.

❖ **ఒక పదానికి ఉన్న అర్థాన్ని విస్తృత పరచడం.**

ఉదా : Release – ఖైదీలను విడుదల చేయడం, ప్రకటన విడుదల చేయడం, ప్రచురణలు విడుదల చేయడం, సరుకు విడుదల చేయడం

Reserves – నీటి నిలవలు, నిధి నిలవలు, సరుకు నిలవలు, ధాన్యం నిలవలు

Demand – కీరిక, గిరాకీ మొదలైనవి.

❖ **ప్రస్తుతం వ్యవహారంలోలేని అర్థాల స్థానంలో ఆధునిక అర్థాలను కల్పించడం.**

ఆకాశవాణి– Radio, ఇందనం – Fuel, క్షమాభిక్ష – Pardon, సచివాలయం – Secretariat, రాక్షస చర్యలు – Atrocities, ఆకాశకన్య – Air–hostess, భగీరథ ప్రయత్నం – Herculean task మొదలైనవి.

❖ **కొత్త భావాలకు పాతమాటలతో అర్థస్ఫూర్తి కలిగించడం.**

దీనినే అన్యభాషాగత పదానువాదం అంటారు. మూలభాషను అనుసరించి లక్ష్యభాషలోని నూతన పదాలను సృష్టించడాన్ని పదానువాదం అంటారు. ఇందులో కొన్ని భావాలు వ్యవహారంలో బాగా ప్రచారం పొందిన తర్వాత భావానువాదంగా రూపొందుతాయి.

Smuggled goods – దొంగ సరుకు, Black marketing – దొంగ వ్యాపారం – నల్లబజారు, Illegal Liquor – దొంగసారా, Magnifying glass – భూతద్దం, Dearness Allowance – కరువు బత్తెం, Cold war – ప్రచ్ఛన్న యుద్ధం, Space ship – రోదసీనౌక, Astronaut – వ్యోమగామి మొదలైనవి.

❖ **ఇంగ్లీషు, ఇతర భాషా పదాలను తెలుగు లిపిలో రాయడం.**

నూతన భావాలను తెలపాల్సినప్పుడు మూలభాషా పదాలను యదాతథంగా లిప్యంతరీ కరించుకొని తెలుగు భాషలోకి చేర్చుకోవడం తెలుగు భాషా ఆధునికీకరణలో భాగమే.

ఉదా : కాలమ్స్, బ్యానర్, హైకోర్టు, రాకెట్, రేడియో, స్టెతస్కోపు, బెయిల్, రోబోట్, బిల్లు, కంప్యూటర్, పే–బిల్, పర్స్, బ్రోకర్, పేపర్ మొదలైనవి.

❖ **ఇతర భాషా పదాలకు తెలుగు ప్రత్యయాలు, తెలుగు పదాలకు ఇతర భాషా ప్రత్యయాలు వాడి నూతనత్వాన్ని సాధించడం.**

దబాయించు, ఫిరాయించు, తమాయించు, దగాకోరు, బనాయించు, ఉడాయించు, అబద్దాలకోరు మొదలైనవి.

❖ **మిశ్రమ భాషాపదాలు (మిశ్రమ సమాసాలు) వాడటం**

అనువాదానికి వీలుకాని పదాలతో, సంజ్ఞావాచకాలతో కలిసి మిశ్రసమామ రచన జరుగుతుంది. బిల్లు చెల్లింపు, ఫైల్ చేయు, టైప్ చేయు, పార్టీ ప్రక్షాళన, నోట్ చేయు, అణుబాంబు, బ్యాంకురుణాలు, విద్యుత్ బోర్డు, పోలింగ్ కేంద్రం , దొంగనోటు , బయటి రోగులు, బహిరంగ రహస్యం మొదలైనవి.

❖ **పౌరాణిక భావాలకు నూతన భావాలను ఆపాదించి ఉపయోగించడం. ఉదా :**

అక్షయపాత్ర, కురుక్షేత్రం, శకుని పాచికలు, రావణకాష్టం, ఊర్మిళనిద్ర, రామబాణం, కృష్ణరాయబారం, శుక్రనీతి.

❖ **సమయం లేదా కాలాన్ని అనుసరించి కొన్ని పదాలు సృష్టించడం .ఉదా :**

ఆరుద్ర పురుగులు – ఆర్ద్రకార్తిలో పుట్టే పురుగులు, విశాఖ జొన్నలు – వైశాఖ మాసంలో పండే జొన్నలు, అంబటి పొద్దు – అంబలి తాగేవేళ, వేగుచుక్క– తెల్లవారు జామున ఉదయించే చుక్క, పొద్దు తిరుగుడు పువ్వు –సూర్యునితో పాటు తిరిగే పువ్వు, దీర్ఘనిద్ర– మరణం, శాశ్వత నిద్ర మొదలైనవి.

❖ తెలుగు పాత్రికేయులు ఆంగ్లంలోని నుడికారాన్ని కూడా యదాతథంగా అనువదిస్తున్నారు. ఆంగ్లంలోని నుడికారాన్ని తెలుగులోకి అనువదించి ఆధునికీకరణను చేకూరుస్తున్నాయి.

ఉదా Bonded labor – వెట్టిచేకిరి, Bride– లంచం, Constitution – రాజ్యాంగం, Crisis – సంక్షోభం, Draft – ముసాయిదా, Far from truth – సత్యదూరం, Terrorist–ఉగ్రవాది మొదలైనవి.

తెలుగు దినపత్రికలు కొన్ని సాహిత్యం కోసం, భాష కోసం ప్రత్యేకంగా శీర్షికలు ఏర్పాటు చేస్తున్నాయి. వార్తా పత్రికలు వారాకొకసారి ఒక పుటనిండా తెలుగు సాహిత్యానికి సంబంధించిన అంశాల్నే ప్రచురిస్తూ తెలుగుభాష పట్ల పాఠకులకు సరైన అవగాహన, మక్కువ కలిగేలా చేస్తున్నాయి. తెలుగు భాష తెలుగు నేలమీదనే కాకుండా ప్రపంచ వ్యాప్తంగా తెలుగు భాషను అభివృద్ధి చేయడానికి కృషి చేస్తున్న విషయం మనం చూస్తున్నాం. అమెరికా, సింగపూర్ లాంటి విదేశాలల్లో కూడా తెలుగు భాషా కార్యక్రమాలు, ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలు ఏర్పాటు చేసి తెలుగు భాషను యావత్ ప్రపంచానికి పరిచయం చేయడం తెలుగు భాషా ఆధునికీకరణ అనగా తెలుగు భాషాభివృద్ధిలో భాగమే.

"భాషకు సంబంధించిన అన్నికోణాలను సమగ్రంగా చర్చించే దినంగా అంతర్జాతీయ మాతృభాషా ఉత్సవం వివిధ దేశాలలో జరుగుతుందీనాడు. యునెస్కో 1999లో నిర్ణయించిన ఫిబ్రవరి 21న ప్రతియేటా అనేక దేశాలు అంతర్జాతీయ భాషాదినోత్సవంగా నిర్వహిస్తున్నాయి. తెలుగు ఏ భాష? అన్న ప్రశ్నకు ఉన్న అనేక సమాధానాల్లో తెలుగు భాష 'అంతర్జాతీయ భాష' అన్నది కూడా గుర్తించదగిన, విలువైన సమాధానం. తెలుగు కేవలం ఒక సమూహానికి, సమాజానికి, రాష్ట్రానికి సంబంధించిన భాష కాదిప్పుడు. తెలుగు అంతర్జాతీయ భాషగా విస్తరిస్తున్న తీరును విశ్లేషిస్తే ఆసక్తికరమైన అంశాలెన్నో వెలుగు చూస్తాయి. తదుపరి కార్యాచరణకు అవసరమైన ముడిసరుకుతో వివిధ దేశాల అనుభవాలు కనిపిస్తాయి. భాషలపై అంతర్జాతీయ దృక్పథం స్పష్టపరుస్తున్న అంశాలు రెండు. ఒకటి – తమ తమ దేశాలలోని ప్రజలందరిని బహు భాషా వ్యవహర్తలుగా మార్చడం తద్వారా భవిష్యదవసరాలు తీర్చగల మానవ వనరులవు తయారుచేసుకోవడం. రెండు – ఇందుకు తగిన సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని వృద్ధి చేయటం" అని భాషాభూషణం అనే పుస్తకంలో డా.పమ్మి పవన్ కుమార్ గారు తమ అభిప్రాయాన్ని పేర్కొన్నారు.

అంతర్జాలలో తెలుగు భాష అభివృద్ధి:

నేడు ఎంతగానో వేగవంతంగా విస్తరిస్తున్న కంప్యూటర్, ఇంటర్నెట్ మొదలైన సదుపాయాలను వినియోగించుకొని ప్రాంతీయ భాషలను అభివృద్ధి చేసుకునే దిశగా కృషి జరుగుతున్నది. కంప్యూటర్లు , ఇతరత్రా ఎలక్ట్రానిక్ పరికరాలు మన నిత్య జీవితంలో ఒక భాగమయ్యాయి. ఈ పరిస్థితుల్లో తెలుగు భాష అభివృద్ధి ఎలక్ట్రానిక్ గానూ వెలగాలంటే తెలుగు భాషను ప్రపంచ భాషగా అభివృద్ధి చేయగల శక్తి ఒక్క సాంకేతిక రంగానికే ఉంది. స్వచ్ఛందంగా తెలుగు భాషపట్ల అభిమానం కలిగిన గణనీయమైన కృషి చేయడం కృషి చేయడం వల్ల సాంకేతికంగా చాలా సమస్యలను అధిగమించి కంప్యూటర్లలోనికి తెలుగును

తీసుకురాబడం, తెలుగులోనే కంప్యూటర్ల నిర్వాహక వ్యవస్థలు, తెలుగులో టైపు చేయడానికి ఇతరులు పంపిన తెలుగు సమాచారాన్ని చూడడానికి అవసరమయ్యే కంప్యూటర్ ఉపకరణాలు, యంత్రానువాద వ్యవస్థలు, భావ వ్యక్తీకరణకు వేదికలైన బ్లాగులు సమాహార ఒఈపికలైన 'బ్లాగు సంకలినులు', అంతర్జాలమనే సాహితీ వనంలో విరబూసిన కుసుమాలుగా భావించదగిన ఇ–తెలుగు పత్రికలు, నిరంతర వార్తా ప్రసారపు గూళ్ళైన వెబ్ న్యూస్ మేగజైన్స్, ఆద్యాత్మిక పత్రికలు, కవుల–రచయితల రచనలు, అనునిత్యం కంప్యూటర్లకు సంబంధించిన సాంకేతిక విషయాలను తెలుగు భాషలో అందిస్తున్న వెబ్సైట్స్, బ్లాగులు, ప్రజలకు చేరవలసిన డిజిటల్ లైబ్రరీలు, అంతర్జాల నిఘంటువులు ప్రస్తుతం అందుబఅటులోకి వచ్చి తెలుగు భాషాభిమానుల ఆదరణతో దినదినాభివృద్ధి చెందుతున్నాయని ఖచ్చితంగా చెప్పవచ్చు.

ముగింపు:

ప్రసార మాధ్యమాలు నూతన పదసృష్టికి అనుసరిస్తున్న పద్ధతులు ప్రధానంగా తత్కాల అవసరాలను తీర్చడమనే అంశంపైనే ఆధారపడి ఉంటాయి. అందుకే సృష్టించిన వాటిలో కొన్ని పదాలు ఆమోదయోగ్యంగా ఉంటాయి. కొన్ని తిరస్కృతమవగతాయి. ఆమోదం పొందినవే ప్రామాణికం అవుతాయి. పై పద్ధతుల ద్వారా సృష్టించబడిన పదాలు ప్రామాణికమైనవే. ఇవే ఇతర రచనల్లో ప్రయుక్తమవగతాయి. అనువాదాల ద్వారా కూడా తెలుగు భాష ఆధునికీకరణ చెందుతున్నది. ప్రసార మాధ్యమాలు ఉపయోగించే భాషాశైలిలో నూతన పోకడలు కనిపిస్తాయి. నూతనత్వంలో భాషలోని పదజాలంతో పాటు వాక్యాలను ఎన్నుకొనే పద్ధతి, ప్రయోగించే తీరు వేరువేరుగా ఉంటాయి. ఈ ప్రయోగాలను అనుసరించి భాషలోని శైలుభేదాలు కూడా కనబడతాయి. ఈ భేదాలు శీర్షికల్లో, వార్తల్లో, సంపాదకీయాల్లో నూతనత్వాన్నిసంతరించుకుంటున్నాయి. ఈ నూతనత్వం కోసం ఉపయోగించే పద్ధతుల్లో పాఠకులకు వెంటనే అర్థమయ్యే లక్షణాలు, భాషా నియమాల్లో వెసులుబాటుతనం, కొత్త కొత్త అభివ్యక్తీకరణలు ఉంటాయి. తెలుగు వికీపీడియా, బ్లాగులు, లేఖిని వంటి పరికరాలు, తెలుగు బ్లాగుల సంకలినులు, తెలుగు చర్చా వేదికలు, జీమెయిల్, ట్విట్టర్, ఫేస్ బుక్ వంటి ప్రముఖమైన సైట్లలోను, మొబైళ్లలోనూ, స్మార్టుఫోన్లలోనూ తెలుగులో సంభాషించుకాడానికి అసరమైన ఉపకరణాలు లభ్యమవుతున్నాయి.

ఉపయుక్త గ్రంథసూచి

1. కృష్ణమూర్తి, భద్రిరాజు (సం.). 2010 **తెలుగు భాషా చరిత్ర**. హైదరాబాదు : పొట్టిశ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం.
2. కృష్ణమూర్తి, భద్రిరాజు (సం.). 2000. **భాష–సమాజం–సంస్కృతి**. హైదరాబాదు : నీల్ కమల్ పబ్లికేషన్స్.
3. చంద్రశేఖర్, పగడాల. 2011. **తెలుగు దినపత్రికల భాష ఆదునికీకరణ**. సికిందరాబాదు: పగడాల పబ్లికేషన్స్.

4. తెలుగు భారతి (పరిశోధన వ్యాస సంకలనం). 2015. **3వ ప్రపంచ తెలుగు రచయితల మహాసభలు**. విజయవాడ : కృష్ణాజిల్లా రచయితల సంఘం.
5. **తెలుగు భాష, నిర్మాణం, శైలి**. హైదరాబాదు : దూరవిద్యా కేంద్రం. పొట్టిశ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, 2006.
6. దక్షిణామూర్తి, పోరంకి. 1992. **భాష–ఆధునిక దృక్పథం. (వ్యాస సంపుటి).** హైదరాబాదు : విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్.
7. పవన్ కుమార్, పమ్మి. 2009. **భాషాభూషణం (భాషా వ్యాస సంపుటి).** హైదరాబాదు : హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం.
8. మంగమ్మ,లింగాల. 2011. **ఎఫ్.ఎం.రేడియో భాషలో కోడ్ స్విచ్చింగ్**. విజయవాడ చాందిని సాహితీ పబ్లికేషన్స్.
9. రామారావు, చేకూరి(సం.). 1997. **ప్రసార మాధ్యమానకోసం రాయడం, ప్రసార సాధనాల్లో భారతీయ భాషల నవీకరణ సమస్యలు – తెలుగు**. హైదరాబాదు : డా.బి.ఆర్. అంబేద్కర్ సార్వత్రిక విశ్వవిద్యాలయం.
10. హరీష్ (గౌ. సం.) 2003. **మన చేరా అభినందన సంచిక**. ఖమ్మం : సాహితీ స్రవంతి.

*****

15.ప్రసార మాధ్యమాలు – తెలుగు భాషాభివృద్ధి

డా. బడుగుల వనిత

పోస్ట్ డాక్టరల్ ఫెలో, తెలుగుశాఖ, హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాదు.

<tvanithakrishna@gmail.com>

పత్రికలు కేవలం సమాచారాన్ని ఇవ్వడమేగాకుండా ఆలోచనలను రేకెత్తిస్తాయి. భాషాపరమైన, విషయపరమైన విజ్ఞానాన్ని అందిస్తాయి. కాబట్టి పత్రికలు ప్రచారసాధనాలుగానే గాక సాంఘిక ప్రయోజనాన్ని కల్గించేవిగా పేర్కొనవచ్చు.

పత్రికాభాష సామాన్యులకు కూడా అర్థమైయ్యే విధంగా ఉండాలి. కాలానుగుణంగా భాష మారుతుంది. ఈ విధంగా మారుతున్నప్పుడు కొత్త అవసరాలతో కొత్త ధర్మాలతో కొత్త బాధ్యతలతో స్వయం సమృద్ధమవుతుంది. ఇదే భాషాభివృద్ధికి మూలం. దీనిలో భాగంగా నూతనపదకల్పన, నూతనశైలీవిధానం వంటివి ప్రవేశపెట్టవచ్చు. కొత్త అవసరాలు వచ్చినప్పుడు నూతనపదకల్పన అవసరం. ఇందులో భాగంగా పదాల ఆదానం, పదాల సృష్టి జరుగుతుంది. ఆదాన పద్ధతి సులభం. అన్యదేశ్యాలను కొన్ని సర్దుబాట్లతో తెలుగులో చేర్చుకోవడం అనువాదకుడ్ని భాషాపరమైన, సాంస్కృతికపరమైన సవాళ్లకు గురి చేస్తుంది. విషయపరిజ్ఞానం,భాషాపరిజ్ఞానం, సృజనశక్తి, కలిగిన పాత్రికీయులు నూతన పదసృష్టి చేస్తారు. పాత్రికీయత(జర్నలిజం) ఒకప్పుడు దీక్షగా ఉండేది. అక్కడి నుండి వృత్తిగా మారింది. ఇప్పుడది ఉపాధిమాత్రమే.

నిజానికి గ్రామీన ప్రజలు మాట్లడే మాండలిక భాషలో కూడా కొన్ని అపురూపమైన మాటలున్నాయి. వాటిని సందర్భానుసారంగా పదకల్పన సమయంలో పునఃప్రవేశ పెట్టడం ఉత్తమోత్తమం. తెలుగులో సంస్కృత, ఉర్దూ, హింది మొదలైన ఇతర భాషా పదాలు తెలుగు మాటలే అన్నంతగా స్థిరపడ్డాయి.

అన్యదేశ్యాలను యథాతథంగా స్వీకరించడంలో తప్పులేదు. ఇది ఆధునికీకరణ క్రమంకూడా. తెలుగులో పదాన్ని సృష్టించే కృషి లుప్తం కాకూడదు అనే విషయాన్ని గుర్తించవలసింది.

ఇతరదక్షిణాది రాష్ట్రాల్లో భాషాభిమానం ఎక్కువ. అంతర్జాతీయవేదికల నుంచి కూడా తమిళం మాట్లాడడానికి సంకోచించరు. కొత్తగా ప్రవేశిస్తున్న పదాలకు తమిళ సమానార్థకాలను తయారు చేసుకొని విరివిగా వాడుతున్నారు.

ఇంగ్లీషు నుంచి వచ్చి చేరుతున్న పదాలను యథాతథంగా ఉపయోగిస్తూ వెళితే కొంతకాలం తర్వాత మనభాష మనది కాకుండా పోయే ప్రమాదం ఉంది. మనమాట, పలుకుబడి, వ్యవహారాలకు విఘాతం కలుగుతుంది. ఇంగ్లీషులోని వివిధ శాస్త్రాలను, విషయాలను తెలుగులోకి తర్జుమా చేసుకోవలసి వచ్చినప్పుడు సమానపదం యొక్క అవసరం ఏర్పడుతుంది.

ప్రచారసాధనాల విస్తృతి కారణంగా ప్రజలపై పత్రికల, టీవీల భాషాప్రభావం చాల ఉంది. తెలుగు భాషను ఖూనీ చేయడంలోనూ, భ్రష్టుపట్టించడంలో టీవి యాంకర్లు అగ్రస్థానంలో ఉన్నారనడంలో సందేహంలేదు. కనక ఇక్కడ భాషను సవరిస్తే ప్రజల్లో కూడా సవరించినవాళ్లమౌతాం.

పత్రికలోని ఉపసంపాదకుడు అర్ధరాత్రి వేళ వడివడిగా వార్తలను అనువదిస్తూ అప్పటికప్పుడు కొత్తపదాన్ని ఆ క్షణంలో బుద్ధికి తోచిన రీతిలో ప్రయోగించి ప్రజలమీదకు సంధిస్తాడు. ఆ మరునాడు తాపీగా కూచోని ఆలోచించినప్పుడు ఇతరులకు అంతకంటే మెరుగైన పదం స్ఫురించవచ్చు. కానీ పత్రికలో వచ్చేసింది కనక ఆ పదమే ప్రజల్లోకి చొచ్చుకు వెళుతుంది. నిజానికి ఏ కొత్తపదమైనా మొదటిసారి విన్నపుడు చెవికి ఇంపుగా అన్పించదు. ప్రయోగానికి వీలుకాదనో, వినసొంపుగా లేదనో ఆ పదాన్ని తిరస్కరించటం సరికాదు. ఉపయోగిస్తూ ఉంటే అలావాటవుతుంది. వివిధ పత్రికలు నూతన పదాలు ఉపయోగిస్తున్నాయి.

ఉదా – వైఫై – నిస్తంత్రీజాలం
స్క్రాఫ్ బుక్–ఖాళీపుస్తకం
ప్రోటోకాల్ – శిష్టాచారం
ఫుడ్ సప్లిమెంటు – సంపూరకాహారం
ఫైలు – దస్త్రం
కంట్రాక్టర్ – గుత్తేదారు.
ఇంటర్నెట్ – అంతర్జాలం
ఫేస్ బుక్ – ముఖపుస్తకం, గ్రంథముఖి
అవుటర్ రింగ్ రోడ్ – బాహ్యవలయ రహదారి

నూతనపదసృష్టికన్నా ముఖ్యమైన విషయం

అనవసరంగా ఆంగ్లపదాలను ఉపయోగిండం మానుకోవాలి. అవసరమున్నా లేకున్నా ఆంగ్లపదాలను విరివిగా ఉపయోగిస్తున్నారు. దీన్ని మానుకుంటే తెలుగుభాషాభివృద్ధికి తోడ్పడినవాళ్లమౌతాం. ఉన్నపదాలను సక్రమంగా సద్వినియోగం చేసుకోవాలి అనేదే ఇక్కడి సారం.

విధిలేని పరిస్థితుల్లో తప్ప అన్యదేశ్యపదాలను, అన్యదేశ్యశీర్షికలను వాడకూడదు. వాటి తుల్యరూపాలను లేదా సమాన అర్థాలను నిఘంటువులను చూసి సాధించవచ్చు. అన్యదేశ్యాలకు తెలుగులో ఉండే తుల్యరూపాలతో చమత్కార పూర్వకమైన శీర్షికలను రాయడానికి ప్రయత్నించాలి.

ఉదాహరణకు కొన్ని శీర్షికలను పరిశీలిద్దాం – **"రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలో నాణ్యమైన విద్య"**(నమస్తే తెలంగాణ) – దీన్ని – 'ఆవాసపాఠశాలల్లో నాణ్యమైన విద్య' –అంటే సరిపోతుంది.

"బ్యాడ్మింటన్ కు పెరుగుతున్న క్రేజ్...."– దీన్ని– 'బ్యాడ్మింటన్ కు పెరుగుతున్న ఆదరణ' అనవచ్చు.

"తెరుచుకొన్న రాజమహల్ ప్యాలెస్ గేట్లు" ..."(4-9-2016, నమస్తే తెలంగాణ) అనే శీర్షికను – 'తెరుచుకొన్న రాజమహల్ ద్వారాలు'లేదా 'తెరుచుకొన్నరాజగృహపుద్వారాలు' అని గానీ రాస్తే బాగుంటుంది.

"టూరిజం స్పాట్ గా గాంధారి వనం" ..."(4-9-2016, నమస్తే తెలంగాణ) అనే శీర్షికను – 'పర్యాటక ప్రదేశంగా గాంధారి వనం' అంటే సరిపోతుంది.

"సిబ్బంది, మౌలిక వసతుల కల్పనపై ఫోకస్" ..."(4-9-2016, నమస్తే తెలంగాణ) – అనే శీర్షికను 'సిబ్బంది, మౌలిక వసతుల కల్పనపై దృష్టి' అని రాయొచ్చు.

"నగల దుకాణాలు టార్గెట్ గా చోరీలు" (1-9-2016, నమస్తే తెలంగాణ)అనే శీర్షికకు బదులు – 'నగల దుకాణాలు లక్ష్యంగా చోరీలు'అనవచ్చు.

"వివాదాస్పద కేసుల పరిష్కారం ఇక ఈజీ ..."(1-9-2016, నమస్తే తెలంగాణ) అనే శీర్షికను 'వివాదాస్పద కేసుల పరిష్కారం ఇక సులభం' అని రాయొచ్చు.

"**శోభాయాత్ర రూట్ క్లియర్**" (నమస్తే తెలంగాణ .14-9-2016) – దీన్ని 'శోభాయాత్ర మార్గం సుగమం' లేదా – 'శోభాయాత్రకు మార్గం సుగమం'

"ఔటర్ పై ప్రమాదాలకు బ్రేక్" (నమస్తేతెలంగాణ14-9-2016) అనేదాన్ని– 'బాహ్యవలయ(ఔటర్రింగు)ప్రమాదాలనిలుపు లేదా బాహ్యవలయ(ఔటర్రింగు)ప్రమాదాలకు నిలుపు' వంటి విధంగా పెట్టుకోవచ్చు.

తెలుగు పదాలున్నా ఇంగ్లీషు పదాలనే వాడుకుంటున్నాం.

ఉదాహరణకు – "జలమండలిలో గురువారం పలువురు **ఎంప్లాయీస్** ఉద్యోగ విరమణ చేశారు". ఇక్కడ '**ఎంప్లాయీస్**' అనే పదం అనవసరం. 'ఉద్యోగులు ఉద్యోగ విరమణ చేశారు'. అంటే తెలుగు భాషలో రాసినట్టుంటుంది.

క్రియాపదాలను ప్రయోగించేటప్పుడు కొంత అవధానం అవసరం.

ఉదాహరణకు – "తెలుగుయూనివర్శిటి, జూన్ 27: .....దేశవ్యాప్తంగా జులై 11 వ తేదీన రైల్వే కార్మికులు **చేపట్టిన** ఒకరోజు సమ్మెను విజయవంతం చేయాలని కోరుతూ...."(27-6-16 నమస్తే తెలంగాణ)

ఇది జూన్ 27 న వచ్చిన వార్త. సమ్మె ఇంకా చేపట్టలేదు. '**చేపట్టిన**' అనడం వల్ల పాఠకులు కొంత తికమకకు గురౌతాడు. కనక '**చేపట్టనున్న/ చేపట్టబోయే**' అంటే సుఖంగా ఉంటుంది.

పదాలను, పదబంధాలను నిర్మించేటప్పుడు కొంత జాగ్రత్త వహించాలి.

మనం ఏ భాషనుండి పదాలను దిగుమతి చేసుకుంటున్నామో ఆ భాషాలక్షణాలను అనుసరించే దిగుమతి చేసుకోవాలి తప్ప మన ఇష్టం వచ్చినట్లుకాదు.

ఉదా– "భారత్ లో భవిష్యత్ కాలుష్య**భూతం దృశ్యం** ఇది"(నమస్తే తెలంగాణ– 27–6–2016)

'కాలుష్యభూతదృశ్యం' అనాల్నే తప్ప 'కాలుష్యభూతం దృశ్యం' అనకూడదు. ఎందుకంటే – ఇది సిద్ధసమాసం(సంస్కృత సమాసం). 'భూతస్యదృశ్యం' అనేది విగ్రహవాక్యం.ఇక్కడ విభక్తిప్రత్యయాలు లోపించి– 'భూతదృశ్యం' అనే సమస్తపదమౌతుంది(compound word).

"తెలుగు వర్సిటీ ఇన్ చార్జి రిజిస్ట్రార్ గా ప్రొఫెసర్ వీ సత్తిరెడ్డి నియామకం"(1–6–16. నమస్తే తెలంగాణ) అనే శీర్షిక కింద –

" .....ప్రస్తుతం అదే యూనివర్సిటీ జర్నలిజం **విభాగం అధిపతిగా,** ఐక్యూఏసి డైరెక్టర్గా కొనసాగడంతోపాటు..... గతంలో ఆయన సామాజిక తదితర శాస్త్రాల **పీఠం అధిపతిగా**, దూరవిద్యా **కేంద్రం సంచాలకునిగా** కూడా సేవలందించారు". అని రాశారు. కానీ ఇక్కడ – **విభాగాధిపతిగా, పీఠాధిపతిగా, కేంద్రసంచాలకునిగా** రాయవలసింది. ఎందుకంటే ఇవన్నీ కూడా సిద్ధసమాసాలు అంటే సంస్కృతభాషలో తయారైన పదబంధాలు. కనక ఆ భాషానియమాలను అతిక్రమించకుండా తెచ్చుకోవాలి.

విభాగస్యఅధిపతి – అని విగ్రహవాక్యం(షష్ఠీతత్పురుష సమాసం) – విభాగ అధిపతి (విభక్తిలోపం) – **విభాగాధిపతి** (సంధి జరిగిన రూపం) అనే సమస్తపదం ఏర్పడుతుంది.

లేదా – 'విభాగము' అని తెలుగులోకి తెచ్చుకొని ఆతరువాత –'విభాగము అధిపతి' – **'విభాగపు అధిపతి'** అని సాధ్యసమాసంగానైన రాసుకోవచ్చు.

పీఠస్యఅధిపతి – అని విగ్రహవాక్యం (షష్ఠీతత్పురుష సమాసం) – పీఠ అధిపతి (విభక్తిలోపం) – పీఠాధిపతి(సంధి జరిగిన రూపం) అనే సమస్తపదం ఏర్పడుతుంది.

కేంద్రస్య సంచాలకః – అని విగ్రహవాక్యం(షష్ఠీతత్పురుష సమాసం)– కేంద్ర సంచాలకః – అనే రూపం ఏర్పడుతుంది.

విభక్తుల విషయంలో కూడా కొన్ని పొరపాట్లు జరుగుతున్నాయి .

ఉదా – '**.....సాంస్కృతిక శాఖ సహా** పలు ప్రభుత్వవిభాగాల సంయుక్తాధ్వర్యంలో ....'

(8–10–16.నమస్తే తెలంగాణ)

ఇక్కడ – '**సాంస్కృతికశాఖతో సహా** పలు ప్రభుత్వవిభాగాల సంయుక్తాధ్వర్యంలో .....' అనాలి.

'జిల్లాల **విభజన సహా** పలు కీలక అంశాలపై చర్చ' – తృతీయావిభక్తిలోనే **'సహ'** ప్రయోగం జరుగుతుంది.'విభజన**తో**సహా' అని 'విభజన'శబ్దానికి 'తో' అనే తృతీయావిభక్తి ప్రత్యయాన్ని చేర్చాలి . 'ఐదుగురు **పిల్లలు సహా** 9 మంది దుర్మరణం' – వంటివి.

వాక్యనిర్మాణం

వాక్యంలో వాక్యాంశాల క్రమం తప్పకుండా చూసుకోవడం ముఖ్యం. కర్త, కర్మ, క్రియలు వాక్యాంశాలు. వీటి క్రమం సందర్భానుసారంగా మాత్రమే మారుతుంది కానీ అక్కరలేని చోట వ్యత్యయమైతే ఆ వాక్యం అపార్థానికి దారితీస్తుంది.

ఉదా–'జోరుగా వర్షంపడటంతో భవనం, ప్రాంగణం, **అక్కడికి దారితీసే దారులు చిత్తడిగా మారాయి.** దీంతో ఉద్యోగులు తీవ్రఇబ్బందులు ఎదుర్కొన్నారు'(నమస్తేతెలంగాణ29–6–16).

–పత్రికారచయితలు సామాన్య ప్రజలను కూడా దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి కాబట్టి .వీలైనంత వరకు వాక్య నిర్మాణంలో సందిగ్ధతకు తావివ్వరాదు .

'అక్కడికి దారితీసే దారులు చిత్తడిగా మారాయి' అనే వాక్యం ఆలంకారికంగా బాగానే ఉంది. కానీ సామాన్య పాఠకుడికి కొంత ఇబ్బంది కలుగుతుంది. 'దారితీయడం' అనే పదబంధాన్ని సాధారణంగా భవిష్యత్పరిస్థితిని చెప్పేటప్పుడు ఉపయోగిస్తాం.

'పదివేలమందితో వేడుకలు నిర్వహించేందుకు **ప్రణాళికలు** రూపొందించారు.'(8–10–16.నమస్తే తెలంగాణ) – ఇక్కడ 'ప్రణాళిక / ప్రణాళికను' అంటే సరిపోతుంది.

విరామ చిహ్నాలను వాడేటప్పుడు తగు జాగ్రత్తలు పాటించాలి. లేదంటే అపార్థాలకు దారితీస్తుంది.

ఉదా –**'డ్యూప్లికేట్ కీతో పార్కుచేసిన వాహనాలు చోరి' ఇది ఒక శీర్షిక.** ఇందులో రెండు అంశాలను గూర్చి చెప్పుకోవాలి.

ఒకటి – డూప్లికేట్ కీతో పార్కు చేసిన వాహనాలుచోరి – అన్నప్పుడు డూప్లికేట్ కీని ఉపయోగించి పార్కుచేస్తే ఆ వాహనాలను చోరి చేస్తున్నారు అనే అర్థమే ఝటితి స్ఫురిస్తుంది. పత్రికారచయిత చెప్పదలచిన భావం బోధపడక విపరీతార్థాన్ని స్ఫురింపజేస్తుంది. కాబట్టి –'**పార్కు చేసిన వాహనాలను డూప్లికేట్ కీతో చోరి**' అని తెలుగు వాక్యనిర్మాణ పద్ధతిని అనుసరించి రాస్తే ఎంతో స్పష్టంగా ఉంటుంది.

రెండవ విషయం– 'వాహనాలు చోరి' అనడం కంటే 'వాహనాల చోరి' అంటే బాగుంటుంది. ఎందుకంటే – వాహనం యొక్క చోరి – వాహనచోరి. వాహనాల యొక్క చోరి – వాహనాల చోరి(సమాసవిభక్తికి లోపంబగు లట్టునకుగాదు).

కాబట్టి పత్రికల కృషి మరింత సార్థకం కావాలంటే ఈ దిగువ అంశాలపై భాషా విభాగాన్ని నెలకొల్పాలి.

1. కొత్త పదాలను సృష్టించి మెరుగైన రూపాన్ని ఖాయపరచడానికి ప్రతి పత్రికలో భాషా విభాగాన్ని నెలకొల్పాలి.
2. ఖాయం చేసిన పదాలను తమ పత్రికలోని వివిధ ప్రచురణ కేంద్రాలలోని సిబ్బంది అదే రూపం వాడేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలి. ఇందుకోసం నిర్ణీత కాలవ్యవధుల్లో భాషా సమాచార లేఖలను పంపవచ్చు. శైలీ పత్రాలను రూపొందించుకోవచ్చు.
3. ప్రజల్లో ఇప్పటికే వాడుకలో ఉన్న రూపాలను స్వీకరించి విరివిగా ప్రచారంలోకి తేవచ్చు. అది మాండలిక పదమైనా సరే,బాగుందనుకున్నపుడు వాడవచ్చు.
4. వృత్తి,కుల మాండలికాల నుంచి కూడా పదాలను ఎంచుకోవచ్చు.

5. అనవసరమైన చోట్ల ఆంగ్లపదాలను ఉపయోగించరాదు.
6. భాషా విద్యార్థులుగా మనవంతు – పత్రికల్లో వాడుతున్న పదాలకు మరింత మెరుగైన పదాలను సూచిస్తూ ఆయాపత్రికలవారికి అందించాలి. వారు కూడా వాటిని సాదరంగా స్వీకరించి వాళ్ళ భాషావిభాగంలో చర్చించి నిర్ణయించాలి.
7. ప్రాచీన తెలుగుభాషను సంస్కృతాన్ని వేరు చేసి చూడలేం. ఆధునిక పత్రికల్లో తెలుగును ఆంగ్లభాషను వేరుగా చూడలేం. లెక్కకు మించిన ఆంగ్లపదాలు తెలుగు దినపత్రికల్లో కనిపిస్తున్నాయి. వీటితోపాటు అన్యభాషాపదాలు తెలుగువార్తా పత్రికల్లో నిత్యం పలకరిస్తూనే ఉంటాయి. అనవసరంగా అన్యభాషాదరణతో శీర్షికలు పెట్టడం, వార్తలను వివరించే పద్ధతిని తగ్గించుకోవాలి.
8. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో ఆధునిక సమాచార, సాంకేతికరంగాలు ప్రాంతీయభాషలకు కొత్త సవాళ్ళు విసురుతున్నాయి. తెలుగు దినపత్రికలు వీటిని ఎదుర్కోవడానికి నిత్యం ఓ యుద్ధమే చేస్తున్నాయి.

ముగింపు

తెలుగు నుడికారం ఉట్టిపడేలా పదసృజన ఇతోధికంగా జరగాలని, ఆదరణ పొందాలని ఆక్షాంక్షిద్దాం.

ఉపయోగపడిన గ్రంథాలు

1. **తెలుగు పత్రికలు, ప్రసారమాధ్యమాల భాషా స్వరూపం**. తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్తు, హైదరాబాదు.
2. **తెలుగు దినపత్రికలు ప్రసారమాధ్యమాల భాషాస్వరూపం**. డా. చెన్నయ్య.
   తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్తు, హైదరాబాదు.
3. **ప్రసారమాధ్యమాలు భాషానైపుణ్యాలు**. డా. పమ్మి పవన్ కూమార్.
4. **వివిధ దినపత్రికలు.**

*****

16. జీవశాస్త్రభాషాను వాదాలు –పాఠ్యాంశ బోధనా సమస్యలు

డా. కె. గౌరీశ్వరరావు

పోస్ట్ డాక్టరల్ ఫెలో, తెలుగు శాఖ, హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం. హైదరాబాదు.

ఆధునిక ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలోవస్తున్న మార్పులుకు అనుగుణంగా శాస్త్రసాంకేతిక రంగాలలో ఆయాదేశాల మాతృభాషలలో అనువాదాలు ప్రాముఖ్యత సంతరించుకున్నాయి.

వివిధ దేశాల శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాలు,నూతన సాహిత్య ప్రక్రియలు అభివృద్ధించందుతున్న దేశాల పై ఎంతోగానో ప్రభావితం చూపుతున్నాయి. శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాలతో పాటు భాషాభివృద్ధిని సాధించడానికి అనువాదాలు దోహతం చేస్తున్నాయి. ఈ నేపథ్యంలో ఇతర భాషలలో వస్తున సాంకేతిక మైన మార్పులను సమాచారాని ఒడిసిపట్టడానికి బలమైన సాధనం అనువాదం . ప్రపంచీకరణంలో అనువాద ప్రక్రియ ప్రదాన పాత్ర పోషిస్తోంది. విజ్ఞాన శాస్త్రపరంగా వెలువడే నూతన సిద్ధాంతాలు ,విజ్ఞాన పశోధనల ఫలితాలు మొదలైన వాటిని ప్రపంచ మంతాట తెలుసుకోవటానికి అనువాదమే ఏకైక మార్గం. ప్రపంచ నలుమూలలో జరుగుతున్న శాస్త్రాభివృద్ధిని అనుకూలంగా తెచ్చుకుని మన మాతృభాషలో మనం చదివేందుకు అనుకులంగా అందించేదే అనువాదం.

అనువాదం ఒక భాష నుండి వేరొక భాషలోకి జరిగే ప్రక్రియ.అనువాదానికి రెండు భాషలు అవసరమౌతాయి.అభిరుచివల్ల కాని ,అవసరం వల్ల కాని ,ఒక భాషలోని విషయాన్ని మరొక భాషలోకి మార్చిరాయటం అనువాదంలో జరుగుతుంది.ఈ ప్రక్రియలో మొదటగా అనువదించవలసిన విషయం ఏ భాషలో ఉందో దానిని మూల భాష (source Language) అంటాం .స్థూలంగా మూలభాషలోని విషయాన్నిమూలం అని వ్యవహరించటం కూడా ఉంది. ఇక మూలభాషలోని విషయాన్ని ఏభాషలోకి అనువదించాలని సంకల్పిస్తారో ఆ భాషను లక్ష్య భాష (Target Language) అంటాం అంటే ఒక విషయ అనువాద రూపం లక్ష్య భాషలో ఉంటుంది.(పుట...7సాహిత్య అనువాదం ఒక పరిశీలన)ఈ అనువాదాలు వివిధ రకాలున్నాయి.

అత్యంతవేగవంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న శాస్త్రాలలో జీవశాస్త్రం ఒకటి. మానావాళి పరిపుష్టికి జీవశాస్త్రం ప్రదాన భూవిక వహిస్తుంది. ఈ విజ్ఞాన శాస్త్రం విద్యార్థులను శాస్త్రీయ పద్ధతిలో ఆలోచించడానికి ప్రకృతి పట్ల ప్రేమను పెంపొందించడానికి దోహదపడుతుంది. ఉన్నత పాఠశాల స్థాయి విధ్యార్థులు తమ చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచ స్వరూప స్వభావాలను అవగాహన చేసుకుంటాడు ఈ దశలో మానకస్థాయిని కలిగి

ఉంటాడు. మూర్త అమూర్త భావనలు విశ్లేశించుకునే విజ్ఞత కలిగి ఉంటాడు. చురుకైన ఆలోచన శక్తిని కలిగి ఉంటాడు. ఈ దశలో విద్యార్థులకు సమగ్రమైన బోధన పద్ధతులను పాటించి విద్యార్థికి విజ్ఞానాన్ని అందిచే ప్రయత్నంచేయ వలసిన భాద్యత ఉపాధ్యాయుల పై ఉంటుంది. ఉపాధ్యాయులు ఉపాధ్యాయులు బహుళ ప్రత్యామ్నాయాలు అన్వేశించాలి. విద్యార్థులుకు సన్నిహితంగా సరికొత్త సంబంధాలు నెలకొల్పి అనువైన తరగతి గదిని రూపోందించుకోవాలి. విజ్ఞాల శాస్త్ర అధ్యయనం నాలుగు గోడలకు పరిమితం కాకూడదు. అనువైన బోధనావ్యూహాలను ఉపాధ్యాయులు రూపొందించుకోవాలి. నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనాన్ని సమర్ధవంతంగా అమలుచేయాలి. విద్యార్థుల ప్రగతిని నిర్మాణాత్మకంగా వివిధ పద్ధతుల ద్వారా మూల్యాంకనం చేయాలి. అయితే ఈ శాస్త్ర బోధనలో మాతృ భాషలో బోధించాలంటే అనువాద సమస్యలు తప్పటం లేదు.

ఈ శాస్త్రాని మాతృభాషలో బోధించేటప్పుడు ఉపాధ్యాయుడు అనువాద సమస్యలు ఎదుర్కోన వలసి వస్తోంది.మూల భాషకు నుండి లక్ష్య భాషలలో అనువాదం చేసే క్రమంలో లక్ష్యభాషకు సంబంధించిన తుల్యమైన భాష పదాలు లేకపోవడం ఉపాధ్యాయుడు బోధించే పాఠ్యాంశంలో విద్యార్థి అర్థంచేసుకోలేక పోవటం వల్ల సమస్యలు ఉత్పన్నమౌతున్నాయి.

ఈ పత్రం ముఖ్యోద్దేశం– జీవశాస్త్రం భాషానువాదాలలో పాఠ్యాంశ బోధనా సమస్యలలకు పరిష్కార మార్గాలను సూచించడం. భవిష్యతు వ్యూహాలను అందించటం . 1966 రూపొందించిన కొఠారీ కమీషన్ ప్రకారం దేశభవిష్యత్తు తరగతిగదిలో రూపుదిద్దుకుందని అభిప్రాయపడ్డారు.

అనువాద నిర్వచనం:

అనువాదం అంటే ఒక భాషలో ఉన్న రచనను మరో భాషలోకి మార్చి రాయడం, ఈ మర్చిరాసే ప్రయత్నంలో ఎటువంటి మార్పులు లేకుండా వాటిని ఉన్నది ఉన్నట్లుగా ఏ పదానికి ఆ పదం మార్చి రాయడం ఒక పద్ధతి. మరకొక పద్ధతి ఒక రచనను తీసుకుని ఆ రచన ఉద్దేశ్యంమూ,అర్థం దెబ్బతినకుండా గ్రహించి ఏ భాషలో కైతే అనువాదిస్తున్నామో, ఆ భాష సంప్రదాయాలును దృష్టిలో ఉంచుకుని వాటికి అనుగుణంగా అనువదించడం దీనిని స్వేచ్ఛానువాదం అంటారు. ఏ భాషనైతే అనువదిస్తామో దానిని మూల భాష అనీ, ఏ భాషలో కైతే అనువదిస్తామో లక్ష్యభాష లేదా స్వీయకర్త భాష అంటారు. యితర శాస్త్రసాంకేతికాలకు సంబందించిన భాషను మాతృభాషలలోకి అనువదించటం చాల సంక్లిష్టమైన ప్రక్రియ.

మూలభాష నుండి లక్ష్య భాషకు అనువాదం చేసినప్పుడు కొన్ని సాంకేతిక పదాలను లక్ష్యభాషలలో కి మార్చినప్పుడు ఆ భాష పదాలకు సమాన లేదా తుల్యమైన పదాలు లక్ష్యభాషలో లభించకపోతే ప్రత్యామ్నాయ పదాలను సృష్టించాలేం కనుక ఆదే పదాని యథాతందా స్వీకరించ వలసివస్తోంది. ఉంటుంది...ఉదా..ట్యూబ్ (పరీక్ష నాలుక)సందర్భాన్ని బట్టి పదప్రయోగం చేయవలసివస్తోంది.అర్థబోధలో మార్పులు ఉండవచ్చును.

యిటువంటి సందర్భంలో ఉపాధ్యాయుడు పాఠ్యాంశం బోధన సమయంలో సమస్య ఎదుర్కోనక తప్పదు. జీర్ణవ్యవస్థ అనే పాఠ్యాంశం బోధించినప్పుడు చిత్రపటంలో వివిధ భాగాలను గుర్తించి ఆ వ్యవస్థ ఎలా పని చేస్తోందో వివరించే క్రమంలో జీవశాస్త్ర సాంకేతిక పదాలను వాడేటప్పుడు వందకి వంద శాతం మాకు అర్థం బోధపడడం లేదని విద్యార్థిలు పేర్కొన్నారు.

★దీనికి ప్రదాన కారణం మాతృ భాషలో బోధన చేసే ఉపాధ్యాయుడు కొన్ని సందర్భాలలో అన్యభాపాపదజాలని ఉపయోగించి పాఠ్యాంశాలను బోధించవలసి ఉంటుంది.ఈ క్రమంలో ఆయాపదాలతో బోధించిన సందర్భంలో విషయ స్పష్టత లోపిస్తోంది. ద్వితీయ భాషలో పద ఆర్జనకు సాధన అవసరం .కనుక అనువాద పదాలను పట్టిక రూపంలో యిస్తే విద్యర్థులు ముందుగా నేర్చుకుంటారు.

★విద్యార్థులు క్రింది స్థాయి నుంచి పై స్థాయికి అనువాదాలను చేర్చుకుంటూ వెళ్లాలి ఒకే సారి పద అనువాదాలు పరియచం చేయటం వలన ఒకే సారి సమూపార్జన చేయలేరు.

★ఉపాధ్యాయులు ఉపన్యాస పద్దతిలో బోధిస్తే విషయం అర్థం కాదు.

★పట సహాయంలోనూ మరియు ఎల్ సిడి, ఒవర్ హెడ్ ప్రొజెక్టర్ వంటి సాధనలపై బోధిస్తే విషయ అర్థమౌతుంది. అనువాద పదాలు గుర్తించే సమయంలోనూ జాగ్రత్తలు పాటించవసి ఉంటుంది.

★సాంకేతిక పదాలను ప్రయోగించినప్పుడు చాలా జాగ్రత్తగా ప్రయోగించాలి. అర్థబోధలో వివిధ పదాల అర్థాలను చూచిస్తాయి. ఉదా.. మూత్ర విసర్జన 1, 2 కావచ్చును .

మానవని జీర్ణవ్యవస్తం (abdomen–పోట్ట/ఉదరం/జీర్ణకోసం) పుట..14, 10వ, తరగతి పాఠ్యపుస్తకం చిత్రం.

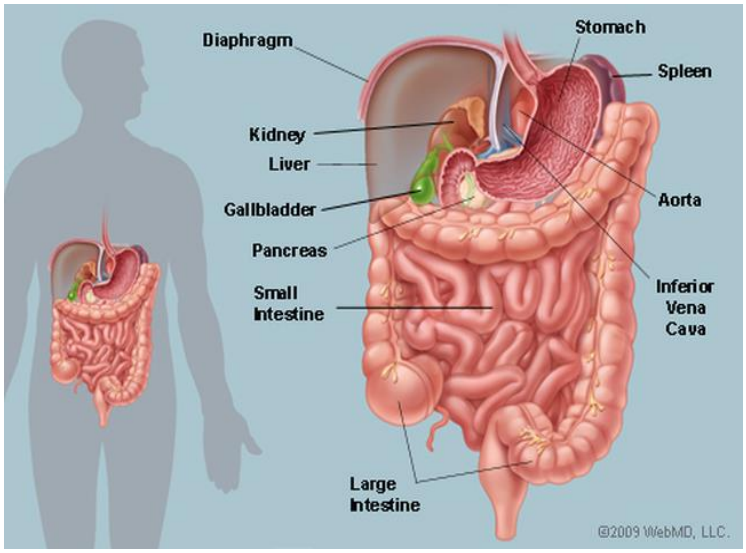

ఈ పదాలు అర్థాలు తెలిసినప్పట్టికి ఆంగ్లపదాలను తెలుగులో సాంకేతిక పదాలుగా అనువాదం చేయినప్పుడు. అనుక్రమం లోపం ఉండవచ్చును .

భాషానువాదంలో పదజాలం –సహజ సంబంధాలను చూచినప్పటికీని విడివిడిగా వస్తువులును చూపించినప్పుడు పదానికి అర్థం చెప్పలేనివారు. పదాజాలని నేర్చుకుని వినియోగించుకుంటారు.

Diaphragm–శరీరంలో రొమ్ముభాగీన్ని ఉదర భాగం నుంచి వేరుచేసే కండరం.(లేదా) యోని ద్వారం మూయటానికి ఉపయోగించే సంతాన నిరోధక పరికరం.
Kidney–మూత్ర పిండం
Liver –కాలేయం
Gallbladder– పిత్తం చేరే సంచి
Pancreas– జీర్ణరసాలను తయారుచేయు గ్రంధి
Small Intestine –చిన్నప్రేగులు
Large Intestine _ పెద్ద ప్రేగులు
Stomach– ఉదరం/పోట్ట/జీర్ణకోసం/కడుపు
Spleen–కోపము/ప్లీహము
Aorta–బృద్ధమని/ పెద్ద దమని
Inferior vena cava–తక్కువ స్ధాయి

"ఆహారంలో ఉండే పోటీన్లుమరియు కార్బోహైడ్రేట్ అనువులు చిన్నముక్కలుగా విడకొట్టబడి మొత్తంగా చిక్కటి రూపంలోకి మారుతుంది.దీనినే కైమ్ (chyme) అంటారు.జీర్ణాశయం చివర ఉండే వలయాకార సంవరిణి కండరాలు(Phyloric spinctors) వ్యాకోచం చెందడం వలన ఆహారం జీర్ణంలో నుంచి చిన్న పేగులోకి పంపబడుతుంది."పుట..16, 10 వ తరగతి, జీవశాస్త్ర వాచకం.
వలయా కార సంవరయణి కండరాలు అంటే ఏమిటి.....ప్రశ్న వేస్తే విద్యార్ధి...ఉపాధ్యాయుడు జవాబు చెప్పాలి...

ఈ వాక్య సంపుటిని పరిశీలిస్తే... పోటీన్లు--. కార్బోహైడ్రేట్——ఆంగ్లం తెలుగులో రాయడం గమనించవచ్చును.ఆంగ్ల పదాలకు పక్కన కుండలీకరణంలో ఉంచి తెలుగు (లోఅనువదించి) చేత చేసి యివ్వడం జరిగింది.

★అర్థాలలో రకాలను గమనించ వచ్చును.

మనం వ్యవహారంలో పదాలని అవి సూచించే ముఖ్యార్థాలలోనే కాక అముఖ్యమైన లేక గౌణ మైన అర్థాలలో కూడా వాడుతూ ఉంటాం ..ఉదాహరణకు –పోట్టవ్యాధులు ,ఉదరవ్యాధురులు అనలేం/జీర్ణకోస వ్యాధులుగా మనం వాడతాం. ఇటువంటి పదాలు వాడినప్పుడు ఈ పదాల లక్షణార్థాలే మనం గ్రహిస్తాం కొన్ని సందర్భాలలో పదాల లక్షణార్థం దేశకాలాలని బట్టి మారుతూ ఉంటుంది. అంతేకాక ఒక భాషలో ఉన్నలక్షణార్థం మరొక భాషలో దానితో సమానమైన పదాలుకు ఉండకపోవచ్చును.

★ఈ పదాలను ఆగ్లం నుంచి తెలుగులోకి అనువదించినప్పుడు నానార్థాలను ,అనుబంధ పదాలను చేర్చవలసి ఉంటుంది. అచ్చు పుస్తకంలో కుండలీకరణంలో యిచ్చిన పర్వలేదు,(లేదా)పుస్తకం చివర పేజీలో అకారాధి క్రమంలో ఆ పదాలకు అర్థాలు యివ్వడం మంచిది
తెలుగు /ఇంగ్లీషు విద్యార్థుల సంభాషణలలో భేధాలు గమనించవచ్చును.

Stomach– ఉదరం/పోట్ట/జీర్ణకోసం/కడుపు
★రావుకి పొట్ట(కడుపు)జబ్బు వచ్చింది.(ఇ.మీ)
★రావుకి పొట్టవ్యాధి వచ్చింది.(ఇ.మీ)
★రావుకి జీర్ణకోస వ్యాధి వచ్చింది.(తె.మీ)
★రావు ఉదర జబ్బుతో బాధపడుతున్నాడు.(ఇ)
★రావు జీర్ణకోస వ్యాధితో బాధపడుతున్నాడు.(తె)
★రావుకి stomch problem బాధపడుతున్నాడు.(ఇ)
★విద్యార్థులు పరీక్షలో రాసే సమయంలో వారుకి తోచిన విధంగా రాయడం కనిపిస్తోంది. సైన్సు విద్యార్థులకు విషయ వ్యక్తీకణే ముఖ్యం కానీ వాక్య నిర్మాణంతో పని లేదు అంటారు.

వాక్య నిర్మాణంలోనూ, సంభాషణలోనా తప్పు ఒప్పు సవరించవలసి భాద్యత ఉపాధ్యాయుడు వహించవలసి ఉంటుంది.(లేదా)కుటుంబంలో వక్తులు సవరించవలసి ఉంటుంది.

- ఆంగ్ల పదాలను తెలుగులో అనువదించినప్పుడు సమానార్థక పదాలు, నానార్థ పదాలు, పదబందాలు పాఠ్య పుస్తకం చివర పేజీలో యివ్వవలసి ఉంటుంది. కానీ 2014సం. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం విద్యాప్రణాళిక–పాఠ్యపుస్తక విభాగం (ఎస్ సి ఇ ఆర్ టి) హైదరాబాదు. యివ్వలేదు.
- ఆంగ్ల పదాలను మాతృభాషలో బోధించవలసినప్పుడు పటం సహాయంతో బోధించటం ఉపయుక్తం, లేదా ఎల్. సి. డి, ఓవర్ హేడ్ ప్రొజెక్టర్ ద్వారా లేదా ఇంటర్ నెట్ (యూట్యూబ్) ద్వారా బోధించటం ద్వారా విద్యార్థులు మంచి ఫలితాలను పొందుతారు.

- ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో ఎలక్ట్రానిక్ సాధనాలను తప్పని సరిగా ఉపయోగించుకోవాలి ఉదా. టాబ్, మొబైల్. ఐఫాడ్, లాఫ్ టాఫ్ వంటి సాధనలను ఉపయోగించాలి.
- ఉపాధ్యాయుడు సమక్షంలో విద్యార్థులతో చర్చవేదిక నిర్వహణ, విద్యార్థుల సమూహిక చర్చ, ప్రయోగ శాలలో విద్యార్థుల అనుభవం, ఉపాధ్యాయుడు బోధనలో విద్యార్థుల భాగస్వామ్యం ఉండాలి.
- జీవశాస్త్ర పదాజాలాన్ని విద్యార్థికి బోధించవలసినప్పుడు సమానార్థక పదాలు దొరకనప్పుడు యంత్రానువాదాలను (mission Translation),కొంత ఉపయుక్తంగా ఉంటుంది. కనీసం విద్యార్థికి ఆ వ్యవస్థ పనిచేసే తీరును అవగాన కల్పించవచ్చును.
- జీవశాస్త్ర పదాజాలం భిన్నంగా ఉంటుంది. ఈ పదాల అనువాదంలో ను సమస్యలు ఉన్నాయి. జీవశాస్త్ర సాంకేతిక పదాలను అనువాద చేయడంలో సమస్యాలు లేక పోలేదు. కొన్ని పదాలను అనువదించేటప్పుడు మూల భాష పదాలను లక్ష్య భాషలోకి స్వీకరించక తప్పదు.
- జీవశాస్త్రోపధ్యాయుడుకి పాఠ్యాంశ బోధనలో శిక్షణ అవసరం, దీనితో నైపుణ్యాన్నిసంపాధిస్తాడు.
- జీవశాస్త్ర సంబందించిన పదకోశాలు పాఠశాల దశలో అవసరం అయితే మనకు ప్రత్యేక జీవశాస్త్ర సంబంధ పదకోశాలు రూపొందించుకోవలసి ఉంది.
- తెలుగు– ఆంగ్ల పదాకోశాలు కనీసం ఉపాధ్యాయుకు ఆధారా గ్రంథాలగా అందుబాటులో లేవు
- NCRT, SCRT, తెలుగు అకాడమీ వారు.లేదా విశ్వవిద్యాయస్థాయివారు పదకోశాలను రూపొందించవచ్చును.
- ఇతర దేశాలలో అయితే పాఠశాలనుంచి స్నాతకోత్తర స్థాయివరుకు పదకోశాల కొరత లేదు.
- ఫ్రాన్స్, జర్మన్, జపాన్, బ్రిటన్ వంటి దేశాలలో కొరత లేదు. ఆయాదేశాలలో ఇతర భాష లలో నుంచి వచ్చి చేరిన రోజువారి వేలాది పదజాన్ని ఒడిసి పట్టి నిఘుంటువులను తయారుచేసుకుంటున్నారు.
- ఫ్రాన్స్, జర్మన్, జపాన్, బ్రిటన్, అమెరికా, చైనా వంటి దేశాలలో నిఘుంటు నిర్మాణా శాఖలు మరియు అనువాద శాఖలు పని చేస్తున్నాయి.
- మన దేశంలోభాషా నిఘంటు నిర్మాణలు,భాషానువాదాలు వ్యక్తిగత ప్రోజెట్స్ కి పరిమితం అయ్యాయి.
- ఈ వ్యస్థీకృత లోపాలు క్షేత్రస్థాయి లో ప్రభావం చూపుతున్నాయి.ఈ అనువాద సమస్యలే తార్కాణం
- విద్యాప్రమాణాలు
- ఉపాధ్యాయుడు బోధించే పాఠ్యాంశాని విద్యార్థులు గ్రహించటం లేదు అనే ఇక్కడ ప్రశ్న కాదు. ఉపాధ్యాయుడు పాఠ్యాంశ బోధన లోపంగానే భావిస్తారు. ఉపాధ్యాయుడు నిత్యవిద్యార్థగా ఉండవలసనదే.
- 1. విషయావగహన 2. ప్రశ్నించటం పరికల్పన చేయటం 3. ప్రయోగాలను క్షేత్రస్థాయిలో పరిశీలించటం 4. సమాచార సేకరణ నైపుణ్యాలు, ప్రాజెక్టు పనులు 5. బొమ్మలు గీచి నమూనాలు

తయారుచేయడం. 6. అభినంతో పాటు శాస్త్ర, రాజ్యాంగ ,విలువులను పాటించటం, జీవవైవిద్య ప్రాధాన్యతకు కృషి చేయటం వంటి విద్యాప్రమాణాలను విద్యార్థులు తమ జీవితం పొందుతారు.

- ఉపాధ్యాయ వృత్తి బాధ్యయుతమైంది. అంకిత భావంతో పనిచేయవలసి ఉటుంది.
- ఈ మానవజీవితంలో కీలకమైన పాత్ర పోషించే జీవశాస్త్రాన్ని అధ్యయనం చేసే నేపథ్యంలో మాతృభాషానువాదంలో సమగ్రమైన అవగహాన జీవశాస్త్ర ఉపాధ్యాయులకు ఎంతైన అవసరం.
- విద్యార్థులుకు ఉపాధ్యాయులకు పూర్తి సహాసకారాలు అందించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం పై ఉంది.
- NCTE/SCET కచ్చితమైన నింధనలు పాటించాలి /అమలుచేయాలి
- ఆధునిక ప్రపంచంలో సామాజిక, రాజకీయ ఆర్థిక పరిస్థితులకు అనుగుణంగా ఉపాధ్యాయులు పాత్రను. విధులను రూపోందించి అమలు పర్చడం చేయాలి. ఉపాధ్యాయుడి పాత్ర కేవలం విద్యార్థులకు విజ్ఞానాన్ని అందించడం మాత్రమే కాదు. వృత్తి పరమైన బాధ్యతలతో పాటు సామాజిక బాధ్యతలను కూడా నిర్వహించవలసి ఉమటుంది.
- కొఠారి కమీషన్ అభిప్రాయం ప్రకారం... ప్రస్తుత ఉపాధ్యాయ విద్య పాఠసాలల నుంచి వేరు చేయబడి ఉందని, ఉపాద్యాయ విద్యా సంస్థలు ఒకదానితో ఒకటి సంబంధం లేకుండా వేరు వేరు స్థాయిలో పాఠశాలలు, కళాశాలలు, విశ్వవిద్యాలయాలు, ఉన్నాయన్ని పేర్కోన్నారు.
- ఈ నేపథ్యంలో మానవాత విలువులుతో కూడిన విజ్ఞాన్ని పెంపొందించవలసిన అవసరం ఉంది కొఠారి కమీషన్ అభిప్రాయపడింది.

ఆధార గ్రంథాలు

1. **10 వ తరగతి పాఠ్య పుస్తకం 2014 సంవత్సరం**. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం విద్యాప్రణాళిక–పాఠ్యపుస్తక విభాగం (ఎస్ సి ఇ ఆర్ టి) హైదరాబాదు.
2. **జీవశాస్త్ర/తెలుగు బోధన పద్ధతులు**. 2014. హైదరాబాదు: తెలుగు అకాడమి–ఆం. ప్ర.
3. రామచంద్రారెడ్డి, రాచమల్లు. 1987. **అనువాద సమస్యలు** హైదరాబాదు: విశాలాంధ్ర.

*****

17. భాషాభివృద్ధి వ్యూహంగా పద్య గణితం

డాక్టర్ కప్పగంతు రామకృష్ణ
ఆంధ్రోపన్యాసకులు, ఎస్. ఆర్. ఆర్. ఎస్. వి. కాలేజ్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్, విజయవాడ.

గణితంలో భాషకు ప్రాధాన్యత ఉండదనే వాదన సాధారణంగా అన్నిచోట్లా వినిపిస్తుంది. పాఠశాల నుంచి విశ్వవిద్యాలయ స్థాయి వరకు తరగతుల్లో ఎవరైన గణిత అధ్యాపకుడు భాష గురించి మాట్లాడినా, చేస్తున్న లెక్కల్లో భాషాదోషాలు పట్టుకున్నా విద్యార్థులే మ్యాథ్స్‌లో లాంగ్వేజ్ ఏంటి సార్? అంటూ సన్నాని నొక్కులు నొక్కుతారు. ఇది చాలా చోట్ల కనిపించే సన్నివేశం. ఎందరో ఉపాధ్యాయులు / అధ్యాపకులకు అనుభవంలోకి వచ్చిన సందర్భం కూడా. భాషకు, గణితానికి సంబంధం ఏమిటనేది అర్థం లేని ప్రశ్న అనేది చాలా మంది వాదన లేదా భావన. ఇంకా మాట్లాడితే, గణితానికి, భాషకు మధ్య సంబంధం గురించి మాట్లాడటం అనేది ఓ పిచ్చివాడి ప్రేలాపన. బాహ్య పరిశీలనలో ఈ రెండు అంశాలకు మధ్య లంకె ఏమీ ఉండదనే అనిపిస్తుంది. కానీ, కొద్దిగా పరిశీలన చేస్తే గణితం, భాష – ఈ రెండు ఒకదానితో ఒకటి అంతర్గత సంబంధం కలిగి ఉన్నాయనే విషయం స్పష్టమవుతుంది. అంతేకాదు... భాషను అభివృద్ధి చేయటానికి మనకు ఉన్న అత్యుత్తమమైన మార్గాల్లో గణితం ఒకటనే విషయం స్పష్టమవుతుంది.

వర్తమాన సమాజ పరిస్థితులు, విద్యారంగాన్ని పరిశీలిస్తే తల్లిదండ్రులతో సహా మొత్తం సమాజం భాషకు అతి తక్కువ ప్రాధాన్యత ఇస్తోంది. గణితం, విజ్ఞానశాస్త్రాల అధ్యయనం పైనే అందరికీ ఆసక్తి ఉంది. ఈ క్రమంలో భాషాభివృద్ధి కుంటుపడుతోందనేది భాషావేత్తల ఆందోళన. అయితే, కొద్దిపాటి జాగ్రత్తలు తీసుకుంటూ, భాషాబోధనలో వినూత్నత తీసుకున్న వస్తే సమాజం కోరుకున్న విజ్ఞానశాస్త్రాలను వారికి నేర్పిస్తూనే భాషను అభివృద్ధి చేయవచ్చు. విద్యార్థుల్లో భాషాధ్యయనం పట్ల ఆసక్తి కలగజేయవచ్చు.

ఉపాధ్యాయ శిక్షణ కళాశాలలో అధ్యాపకుడిగా ఉన్న ఈ పత్ర సమర్పకుడు తన ఛాత్రోపాధ్యాయుల సహకారంతో చేసిన కొన్ని ప్రయోగాలు 'భాషాభివృద్ధి వ్యూహంగా పద్యగణితా'న్ని ఎంచుకుంటే చక్కని ఫలితాలు వస్తాయని నిరూపించాయి. వాటిలో కొన్నిటిని ఈ పత్రంలో ప్రస్తావిస్తాను.

(సందర్భానుగుణంగా కొన్ని శ్లోకాలను కూడా ప్రయోగానికి తీసుకోవటం జరిగింది. పద్యాలతో పాటు వాటిని కూడా ఈ పత్రంలో ప్రస్తావించటం జరిగింది)

భాస్కరాచార్యుడి లీలావతి గణితం:

ఉన్నత పాఠశాల స్థాయికి వచ్చేసరికి విద్యార్థుల్లో అవగాహన, వినియోగ నైపుణ్యాలు బాగా ఎక్కువగా ఉంటాయి. వీరికి గణితాన్నిబోధించే సందర్భంలో ఉపాధ్యాయుడు భాషా పరమైన కొన్ని ప్రయోగాలు చేయాలి. ఎలాగంటే, ఎనిమిది నుంచి పదో తరగతి వరకు ఉన్న గణితశాస్త్ర పాఠ్యగ్రంథాల్లో ఆల్‌జీబ్రా అంశాలు బోధించేసమయంలో మన ప్రాచీన గణిత గ్రంథాల గురించి సందర్భానుగుణంగా ప్రస్తావన తీసుకురావాలి. ఉదాహరణకు... లీలావతి గణితంలో ఉన్న అంశాలను ప్రస్తావన చేసి, అందులోని కొన్ని శ్లోకాలను విద్యార్థులకు నేర్పించాలి. అంతిమంగా శ్లోకరూపంలో ఉన్న గణిత సమస్యలను విద్యార్థుల చేత సాధన చేయించాలి. ఇందుకు ఒక ఉదాహరణ చూద్దాం.

బాలే! మరాలకుల మూల దలాని సప్త / తీరే విలాస భర మంథర గాణ్య పశ్యమ్

కుర్వచ్చ కేలి కలహం కలహంస యుగ్మం / శేషం జలే వద మరాలకుల ప్రమాణమ్!!

ఈ శ్లోకానికి భావం ఏమిటంటే.. ఓ అందమైన సరస్సులో కొన్ని హంసలు విహరిస్తున్నాయి. అక్కడ ఎన్ని హంసలు ఉన్నాయో వాటి సంఖ్యామూలంలో 7/2 వంతు కేళీవిలాసంతో నెమ్మదిగా సరస్సు ఒడ్డుకు చేరుకున్నాయి. మిగిలిన రెండు హంసలు హాయిగా జలక్రీడలాడుతూ ఉంటే మొత్తం హంసల సంఖ్య ఎంత?

ఇదీ భాస్కరాచార్యుడు మనల్ని లీలావతి పేరుతో అడిగిన ప్రశ్న. సాధారణ గణితభాషలో చెప్పాలంటే ఈ లెక్కను ఎక్స్ మైనస్ సెవెన్ బై టు ఎక్స్ అనే సమీకరణాన్ని సాధన చేయమని అడగాలి.

ఇలా అడగటం కన్నా కవిత్వఛాయలో ఓ అందమైన ప్రకృతి దృశ్యం, దూరంగా ఒక సరస్సు, అందులో హంసలు ఆడుకోవటం, కొన్ని హంసలు అలా ఆడుకుంటూ ఆడుకుంటూ ఒడ్డుకు రావటం... ఇలా ఓ మధురమైన భావనను పరిచయం చేస్తూ విద్యార్థిని లెక్క అడగటం అతడికి ఏదో తెలియని ఉత్సాహాన్ని తీసుకువస్తుంది. లెక్క చేయాలని ప్రయత్నించే క్రమంలో విద్యార్థి శ్లోకాన్ని అనేకసార్లు ఎంతో శ్రద్ధగా చదువుతాడు. ప్రతి పదానికి అర్థం తెలుసుకుంటాడు. సమస్యకు సాధన కనుగొనే సమయానికి శ్లోకం కూడా విద్యార్థికి కంఠతా వచ్చేస్తుంది.

ఈ క్రమంలో విద్యార్థి అతనికి తెలియకుండానే నూతన పదాలకు అర్థం నేర్చుకుంటాడు. నేర్చుకున్న కొత్త పదాలను నూతన సందర్భాల్లో వినియోగిస్తాడు. తానూ అలాంటి శ్లోకాన్ని రాయాలని ప్రయత్నిస్తాడు. ప్రస్తుతం విద్యారంగంలో అనుసరిస్తున్న నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం (సిసిఇ) ప్రకారం విద్యార్థులు సాధించాల్సిన విద్యాప్రమాణాలైన 'అవగాహన, ప్రతిస్పందన, ప్రశంస, నూతన సందర్భాల్లో వినియోగించటం' అనే సామర్థ్యాలు కూడా విద్యార్థిలో పెరుగుతాయి. గణితంతో పాటు భాషాధ్యయనం పట్ల కుతూహలం కూడా విద్యార్థిలో వృద్ధి చెందుతుంది.

ఆర్యభట్ట రూపొందించిన కటపయాది పద్ధతి:

మన ప్రాచీన గణితశాస్త్రవేత్తల్లో ప్రసిద్ధి పొందిన మరొక వ్యక్తి ఆర్యభట్ట. ఈయన ప్రకటించిన కటపయాది పద్ధతి అత్యంత మనో వైజ్ఞానికమైందిగా పాశ్చాత్యులు సైతం అంగీకరించారు. అక్షరాలకు, అంకెలకు మధ్య సంబంధాన్ని ఏర్పరచి, అతి పెద్ద సంఖ్యలను సైతం అతి తేలికగా గుర్తుంచుకునే విధానం ఇది. దీని ద్వారా సాధారణంగా అందరూ గణిత పరిభాషలో చెప్పుకునే 'పై' విలువను 22 స్థానాల వరకు అతి తేలికగా గుర్తుపెట్టుకోవచ్చు. ఆర్యభట్ట ఇచ్చిన అక్షరాలు, అంకెల సంబంధాన్ని ఈ పట్టిక ద్వారా ప్రకటించవచ్చు.

క	ఖ	గ	ఘ	ఙ	చ	ఛ	జ	ఝ	ఞ
ట	ఠ	డ	ఢ	ణ	త	థ	ద	ధ	న
ప	ఫ	బ	భ	మ					
య	ర	ల	వ	శ	ష	స	హ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

కేవలం 'పై' విలువ మాత్రమే కాదు... సాంఘికశాస్త్రం విషయంలో విద్యార్థులు సాధారణంగా ఎదుర్కొనే సమస్య – 'సంవత్సరాలు గుర్తుపెట్టుకోవటం' కూడా ఆర్యభట్ట పద్ధతి ద్వారా నివారించవచ్చు. ఈ విధానం విద్యార్థుల్లో ఆసక్తి రేకెత్తించి, భాషాధ్యయనం పట్ల వారికి ప్రేరణ కలిగిస్తుంది.

పావులూరి మల్లన రచించిన గణితసార సంగ్రహం:

మల్లన గణితంలోని సీస పద్యం బాగా వ్యాప్తిలో ఉంది. 'ఖర్జూర ఫలములు గణకుండు కొని తెచ్చి సగపాలు మోహంపు సతికినిచ్చె...' అంటూ ఆ పద్యం సాగుతుంది. చివరగా ఈ పద్యంలో పేర్కొన్న వ్యక్తి ఎన్ని ఖర్జూర ఫలాలు కొనుగోలు చేశాడు? ఎవరెవరికి ఎన్నెన్ని ఫలాలు ఇచ్చాడు? అనే ప్రశ్న ఉంటుంది.

భాగాహారాలు, శాతాలకు సంబంధించిన ఈ ప్రశ్నను ఇలా పద్యరూపంలో అడగటం వల్ల ఏ మాత్రం కష్టంలేకుండానే సాధకుడు ఫలితాన్ని కనుగొనటం ప్రారంభిస్తాడు. పద్యం కూడా కేవలం ప్రశ్నగా కాకుండా 'ఒక వ్యక్తి ఇంటికి వెళ్తూ ఖర్జూర పండ్లు కొనుక్కోవటం, అందులో సగం భార్యకు ఇవ్వటం, మిగిలినవాటిలో సగం తమ్ముడి భార్యకు ఇవ్వటం...' ఇలా సాగటం వల్ల మన ఇంట్లో జరిగిన సన్నివేశమే అనే భావన విద్యార్థికి కలుగుతుంది. పనిలో పనిగా సీస పద్యం అంటే ఏమిటి? కవి ప్రయోగించిన భాషలోని సౌందర్యం మొదలైన భాషాంశాలూ విద్యార్థి నేర్చుకుంటాడు.

అంటే పద్య రూపంలో ఉన్న గణిత ప్రశ్నల్ని సాధన చేయించటం వల్ల గణితం, భాష – రెండిటి అభివృద్ధీ ఏకకాలంలో సాధ్యమవుతుంది.

తడకమళ్ళ కృష్ణారావు రచించిన ఆంధ్ర లీలావతి:

పావులూరి మల్లన బాణీలో ఆంధ్ర లీలావతి పేరుతో తడకమళ్ళ కృష్ణారావు పద్యరూపంలో గణిత గ్రంథం రచించారు. అందులోంచి తీసుకున్న ఉదాహరణ.

సౌధతలమున విహరించె సప్తమాంశ / మష్టమూలంబు శయన గృహాంతరమున

జనగ యేబది యారుండె జాలకముల / గృహ కపోత గణమ్మెంత మహత కీర్తి!

ఈ పద్యం భావం ఏమిటంటే మొత్తం పావురాల్లో ఏడో వంతు మేడ మీద ఉన్నాయట. వాటిలో అష్టమూలం అంటే ఎయిత్‌రూట్ పడకగదిలో ఉన్నాయట. మిగిలిన 56 పావురాలు వలలో చిక్కుకున్నాయట. అయితే మొత్తం పావురాలు ఎన్ని అనేది సమస్య. దీన్ని గణితాత్మకంగా ఓ సమీకరణంగా రాయటం కన్నా ఓ ఇంట్లో పావురాలు ఉన్నాయి, వాటిలో కొన్ని పడకగదిలో ఉన్నాయంటూ చెప్పటం వల్ల విద్యార్థికి లెక్క చేయాలనే ఉత్సాహం కలుగుతుంది. పావురాలంటే పిల్లలకు చాలా ఇష్టం. రోజువారీ మాట్లాడుకునే ఇల్లు, పడకగది, వల.. అన్నీ మన చుట్టూ ఉన్న విషయాలే కదా? ఇందులో కష్టం ఏముందనే భావం పిల్లాడికి కలుగుతుంది. తేలికగా లెక్క చేసేస్తారు. అంటే విద్యార్థికి గణితం అంటే ఏదో కష్టమైన విషయం అని భయం కలగకుండా మన చుట్టూ ఉన్నవే... మనకు తెలిసినవే అనే భావం కలిగించి వారిని గణిత సమస్యల సాధన పట్ల ఉద్యుక్తులను చేయటంలో భాష ప్రధానమైన పాత్ర పోషిస్తుంది.

ఇక్కడ భాష, గణితం – రెండూ ఒకదాన్ని మరొకటి ప్రభావితం చేస్తున్నాయి. గణితాన్ని తేలికచేయటానికి భాష ఉపయోగిస్తే, భాషాధ్యయనానికి గణిత విద్యార్థిని పద్యరూప గణితం ప్రేరేపిస్తుంది.

ఆధునిక కవిత్వం:

ఆధునిక కవిత్వాన్ని పరిశీలన చేస్తే, ఆరుద్ర వంటి మహానుభావులు సైతం తమ కవిత్వంలో గణితాంశాల్ని ప్రస్తావించిన సందర్భాలు కనిపిస్తాయి.

తొమ్మిది, పది తరగతుల్లో విద్యార్థికి పైథాగరస్ సిద్ధాంతం చెప్పాలి. ఉపాధ్యాయులకు ఇదొక పెద్ద సమస్య. ఇందుకు పాఠ్యపుస్తకాల్లోనే నాలుగైదు రకాల నిరూపణలు ఉన్నాయి. ఉపాధ్యాయులు వీటిల్ని విద్యార్థులకు అర్థమయ్యేలా చెప్పటానికి చాలా కష్టపడుతుంటారనేది అందరికీ తెలిసిన విషయమే.

ఆరుద్ర రాసిన 'త్వమేవాహం'లో 'పెద్దముల్లు' అనే కవిత ఆధారంగా పైథాగరస్ సిద్ధాంతాన్ని తేలికగా చెప్పొచ్చు. ఎలాగంటే...

చిన్న చిన్న చీమలు వగైరా – అడుగు భుజం
ఉత్పత్తి చేసే ఆహారం మీద ఆధారపడ్డ వారు – అడుగు బలం
ఈ భుజాల పరస్పర సంఘర్షణల ఫలితం
ఈ భుజాల కర్ణం మీది చతురస్రం
ఈ చతురస్రపు వైశాల్యం ఈజిక్వల్టు
రెండు విభిన్న భుజాలపై గల చతురస్రాల్లోని తమిస్రం

శ్రామికవర్గపు శ్రమను పెట్టుబడి దారులు దోచుకుతింటున్నారనే భావాన్ని గణితం ఉపయోగించి ఆరుద్ర ఎంతో తేలికగా చెప్పారు. విద్యార్థికి ఈ ఉదాహరణ ఇస్తే, ఇలాంటి కవితారూప గణితం కోసం అధ్యయనం ప్రారంభిస్తాడు. ఇందులో అంతర్లీనంగా భాషాధ్యయనం కూడా జరుగుతుంది.

సామెతల ద్వారా భాషాధ్యయనం:

తెలుగు సాహిత్యంలో జనసామాన్యానికి అతి చేరువైన సాహితీ ప్రక్రియ 'సామెతలు'. మొత్తం జీవితకాలంలో కనీసం ఒక్క సామెత కూడా ఉపయోగించని మనిషి ఈ భూమ్మీద ఉండడనేది శాశ్వత సత్యం. కనీసం మాటల్లో అయినా అదేదో సామెత చెప్పినట్లు అంటారు. అంతగా మానవ జీవితంలో పెనవేసుకున్నాయి సామెతలు.

ఈ సామెతల్లో గణిత సంబంధమైనవి అనేకం ఉన్నాయి. ఆరు నూరైనా నేనాపని చేసి తీరతానంటాడు ఓ పెద్దమనిషి. అసలు ఆరు నూరు ఎందుకవుతుందనేని ఆయనకు అనవసరం. అలాగే, అమ్మబోతే అడవి కొనబోతే కొరివి అని వాపోతాడు ఓ వ్యాపారి. అమ్మటం, కొనటం.. అందులో ఉన్న లాభనష్టాలు ఆయనకే వదిలేద్దాం. పదహారణాల తెలుగింటి ఆడపిల్లలా ఉందంటారు బొంబాయి నుంచి వచ్చిన తెలుగు రాని కథానాయిక. రూపాయికే దిక్కులేని ఈ రోజుల్లో ఇంకా ఈ అణాలు... అందులోను ఏదో లెక్కపెట్టినట్లు ఈ పదహారు అణాలేమిటంటే.. పదహారు అణాలు సుమారుగా ఈ నాటి రూపాయి – అంటే 100 పైసలుకు సమానం. అంటే నూరుశాతం తెలుగింటి ఆడపిల్లలా ఉందని ఆ సామెతకు అర్థం. దిన దిన గండం నూరేళ్ళ ఆయుష్షుగా ఉంది నా పరిస్థితి అంటాడు ఒకాయన. క్షణం తీరిక లేదు దమ్మిడీ ఆదాయం లేదంటాడు మరొకాయన. ఇలా ఎవరెన్ని చెప్పినా వారందరి సాదకబాధకాలు వ్యక్తం చేస్తున్నది గణితాంశాల్లో అనేది సుస్పష్టం. ఇలా, గణితరూపంలో ఉన్న సామెతల్ని విద్యార్థుల చేత సేకరింపజేయిస్తే, తెలుగు విద్యార్థుల కన్నా గణిత విద్యార్థులే భాషాధ్యయనంలో ముందుంటారు.

పోటీల ద్వారా భాషాధ్యయనం:

గత ఏడాది వాలెంటైన్స్ డే సమయంలో ఓ అజ్ఞాత యువకవి రాసిన కవిత వాట్సాప్, ఫేస్‌బుక్‌ల్లో చాలా ప్రసిద్ధి పొందింది. ఓ పత్రిక నిర్వహించిన పోటీ కోసం అతడు ఈ కవిత రాసినట్లు అందులో ఉంది. ఆ కవిత ఏమిటంటే...

ప్రేమ + మనసు మనసు కలపాలి
ప్రేమ – ఈర్ష్యా ద్వేషాలు తీసేయాలి
ప్రేమ x అమ్మానాన్నలను గౌరవించాలి
ప్రేమ – కష్టాలను భాగించాలి
ప్రేమ = ఇష్టాలను మిగుల్చుకోవాలి
ఇదే ప్రేమ గణితం.. ఇదే ప్రేమ జీవితం

ఇలాంటి సరదా ప్రయోగాలు (సాహిత్యం వరకేనని మనవి) విద్యార్థులతో చేయిస్తే, సాహితీ ప్రక్రియల పట్ల ఆసక్తి పెంచుకుని, వాటిని అధ్యయనం చేస్తారు. అంతిమంగా మన లక్ష్యమైన భాషాధ్యయనం నెరవేరుతుంది. ఇలాంటిదే మరో ప్రయోగం...

లెక్కల కుర్రాడి వలపు లేఖ

డియర్ రేఖ,

'వాస్తవ సంఖ్యా సమితి' లాంటి నా జీవితంలోకి 'కల్పిత సంఖ్య'లా చొరబడ్డావు. అప్పటినుంచి 'క్రమభిన్నం'లా సాఫీగా నా జీవితం 'అపక్రమభిన్నా'నికి ఎక్కువ, 'మిశ్రమ భిన్నా'నికి తక్కువగా మారింది. మనిద్దరి వయసులూ 'సామాన్య నిష్పత్తి'లో ఉన్నాయనుకున్నా గానీ మన భావాలు 'విలోమానుపాతం' అని తెలుసుకోలేకపోయా. నువ్వు దక్కవని తెలిసాక నా కన్నీళ్ళ 'ఘన పరిమాణం' కొలిచే పాత్ర లేదు. నా హృదయ వేదన 'వైశాల్యా'నికి సూత్రం లేదు. నీతో 'సంకలనం' ఇష్టాల 'వ్యవకలనమ'ని, కష్టాల 'గుణకారమ'ని అంతంలేని 'ఆవర్తనం కాని భాగాహారం' అని, తెలుసుకోలేకపోయా. కానీ, మన ప్రేమకు 'సమీకరణాలన్నీ' సాధన లేని 'అసమీకరణాలు' అవుతాయని కలలో కూడా ఊహించలేదు. 'నిరూపణ'లేని 'సిద్ధాంతా'నికి 'దత్తాంశం' నువ్వయితే 'సారాంశం' నేనయ్యా. నా 'ప్రమేయం' లేకుండానే నీతో ఏర్పడ్డ ఈ సంబంధం 'తుల్య సంబంధం' కాకపోయినా కనీసం స్నేహబంధమైనా కాలేదు. ఇంతకాలం 'సమైక్యరేఖ'లా ఉన్న నువ్వు ఒక్కసారిగా 'సమాంతర రేఖ'గా ఎందుకుమారావో తెలియదు. ఏది ఏమైనా, అమ్మాయితో వ్యవహారం 'సున్నాతో భాగహారం నిర్వచితం కాద'ని ఇన్నాళ్ళకు తెలుసుకున్నా.

ఇట్లు

నీ విఫలప్రేమ గణిత విద్యార్థి

ఎంతో ఆసక్తిగా ఉన్న ఈ గణిత విద్యార్థి ప్రయోగం సాధారణ సాహితీ విద్యార్థి కన్నా ఎంతో ఉన్నతంగా ఉందని మెచ్చుకోక తప్పదు. ఇలా మరెన్నో ప్రయోగాలు విద్యార్థులతో చేయించవచ్చు. అంతిమంగా భాషాధ్యయనానికి పద్య / కవిత రూప గణితాన్ని సాధనంగా చేసుకోవచ్చు.

సంప్రదించిన గ్రంథాలు:

1. సత్యనారాయణ శర్మ, ప్రఖ్య. 1998. **గణిత భారతం**. విజయవాడ: ఎమెస్కో పబ్లికేషన్స్.
2. సత్యనారాయణ శర్మ ప్రఖ్య. 2003. **గణిత విజ్ఞాన సర్వస్వం**. విజయవాడ: ఎమెస్కో పబ్లికేషన్స్.
3. శాస్త్రి. డిఎస్.ఎన్. 2005. **గణితం సహపాఠ్య కార్యక్రమాలు**. మచిలీపట్నం: దువ్వూరి పబ్లికేషన్స్.
4. పిల్లల భాషాభివృద్ధి కార్యక్రమం, ఉపాధ్యాయుల కరదీపిక, సర్వశిక్షా అభియాన్. 2005.
5. పిల్లల అభ్యసనాభివృద్ధి కార్యక్రమం, ఉపాధ్యాయుల కరదీపిక, సర్వశిక్షా అభియాన్. 2006.
6. భాషాభివృద్ధి కార్యక్రమం, ప్రాథమికోన్నతస్థాయి, ఉపాధ్యాయుల కరదీపిక, సర్వశిక్షా అభియాన్. 2008.

*****

18. న్యాయస్థానాల్లో తెలుగు అమలు అవరోధాలు – సూచనలు

డా॥ ఎ. రవీంద్రబాబు

నేటికీ సామాన్యుడికి న్యాయం అందని ద్రాక్షలాగే మిగిలి ఉంది. వాదికిగానీ, ప్రతి వాదికిగానీ న్యాయస్థానంలో ఏం జరుగుతుందో, న్యాయవాది ఏం మాట్లాడుతున్నాడో, న్యాయమూర్తి ఎలాంటి తీర్పు ఇస్తున్నాడో తెలియదు. వాది, ప్రతి వాదులిద్దరూ జరిగే చర్చనంతా ప్రేక్షకుల్లా చూస్తారే తప్ప అర్థం చేసుకోలేరు. తమకు తెలియని చట్టాలు, తమకు తెలియని భాషలో తమ జీవితాలను నిర్ణయిస్తుంటే నిర్ఘాంతపోయి చూస్తుంటారు. స్వాతంత్ర్యం లభించి 70 ఏళ్లు కావస్తున్నా న్యాయస్థానాల్లో మాతృభాష న్యాయం కోసం ఎదురుచూస్తూనే ఉంది.

"ఏ దేశమూ తన సొంత మాతృభాషలను విడిచిపెట్టి నిజమైన అభివృద్ధిని సాధించలేదు. ఒక భాషగా ఇంగ్లీషు భాషను నేను వ్యతిరేకించడం లేదు. కాని, మాతృభాషలైన దేశీయ భాషలను చంపి, వాటి సమాధిపైన ఇంగ్లీషును పెంచి పోషిస్తే స్వదేశీ పదంలోని అర్థస్ఫూర్తిని మనం గౌరవించనట్టే లెక్క!...విద్యాలయాలలో, పరిపాలనలో, న్యాయస్థానాలలో మాతృభాషలోనే వ్యవహారాలు నడవాలి. ప్రజాస్వామ్య పటిష్టతకు ఇది అనివార్యం" అని స్థానిక భాషల్లోనే విద్య, పాలన, న్యాయం అందాలని స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వమే మహాత్మాగాంధీ అన్నారు. కానీ ఈనాటికీ మాహాత్ముని మాట నీటి మూటలాగే మిగిలిపోయింది. తెలుగుభాష న్యాయస్థానాల్లో వినిపించడమే పాపంగా ఉంది. ఎక్కడో ఓ చోట మెరుపులా మెరిసి తక్షణం మాయమై పోయి, కోర్టుకెళ్లిన సామాన్యుణ్ణి వెక్కిరిస్తుంది. భారతంలో కర్ణుని చావుకు కారణాలు అనేకం అన్నట్లు ఈ పరిస్థితికీ అనేక కారణాలున్నాయి.

అమలుకు నోచుకోని చట్టాలు

న్యాయస్థానాల్లో ఆయా ప్రాంతీయ భాషలకు స్థానం కలిపించే చట్టాలు ఏనాడో వచ్చాయి. స్వాతంత్ర్యం రాక పూర్వం నుంచి న్యాయాలయాలలో తెలుగు తీర్పులు వెలువడిన దాఖలాలున్నాయి. 1874లోనే అప్పటి న్యాయస్థానాలు తెలుగులో తీర్పులు ఇచ్చాయి. తెలుగు భాషాభిమాని, తెలుగు భాషకు ఎనలేని సేవ చేసిన కలెక్టర్ సి.పి. బ్రౌన్ స్వయంగా తెలుగులో తీర్పులు చెప్పారు. ఒకప్పటి ఉమ్మడి మద్రాసు రాష్ట్రంలో న్యాయస్థానాలలో తెలుగు ఉపయోగించాలని మద్రాసు కోర్టు సూచించింది. కానీ కాలక్రమేణా అన్ని గంగంలో కొట్టుకుపోయాయి.

న్యాయవాది, గోల్కొండ పత్రిక సంపాదకులు, సాహితీవేత్త సురవరం ప్రతాపరెడ్డి 1931 ఫిబ్రవరి21న గోల్కొండ పత్రిక సంపాదకీయంలో న్యాయస్థానాల్లో ఉపయోగించవలసిన భాష గురించి వివరించారు.

ప్రథమాంధ్ర మహాసభ 1930లో చేసిన తీర్మానాలలోని 17వ నిబంధనలో న్యాయస్థానాలలో మాతృభాషల అవసరం గురించి ప్రస్తావించడాన్ని గుర్తు చేసారు. "గ్రామస్థులకు అనుకూలముగా నుండటకై మున్సిఫ్ అదాలతులలోనూ, సబ్ – రిజిస్ట్రారు కచ్చేరీలలోను వ్యవహార మంతయూ ఇంగ్లీషు ఇలాకాలో వలె జనుల దేశభాషయందే జరుపుట అత్యవసరము". అంటే ఆంగ్లేయులు వ్యవహారాలను తమ భాషలో జరుపుకుంటుంటే మనం మాత్రం, మన భాషను కాదని, వారి భాషలో వ్యవహారాలు జరుపుకుంటున్నాం. భాషా దారిద్ర్యాన్ని అనుభవిస్తున్నామన్నమాట.

స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత ప్రభుత్వం 1974 మార్చి 29న జి.ఓ. 485ని జారీ చేసింది. రాజ్యాంగంలోని 348 అధికరణ ప్రకారం దేశ అత్యున్నత న్యాయస్థానంలో, రాష్ట్రాల ఉన్నత న్యాయస్థానాల్లో వాడదిగిన భాషను నిర్ధారించే అధికారం పార్లమెంటుకు ఉంది. కానీ జిల్లా స్థాయి నుంచి కింది అన్ని న్యాయస్థానాలలో వాదప్రతివాదాలు మాతృభాషల్లో జరగాలని, తీర్పులు ఇవ్వాలని ఈ జి.ఓ. ఆదేశిస్తుంది. కొన్ని ఉత్తరాది రాష్ట్రాల్లోని న్యాయస్థానాలు హిందీభాషలో తీర్పులు ఇచ్చే విధంగా చట్టాన్ని సవరించుకున్నాయి. హిందీలో న్యాయపాలనకు అనుగుణంగా ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 1970లో, రాజస్థాన్ ప్రభుత్వం 1983లో చట్ట సవరణలు చేసుకున్నాయి. ఇక ఇరుగు పొరుగు రాష్ట్రాలైన కేరళ, తమిళనాడు, కర్ణాటకలు కూడా ఈ విషయంలో వారివారి మాతృభాషలకు పట్టం గట్టాయి. కరుణానిధి ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు వాళ్ల రాష్ట్రంలోని అత్యున్నత న్యాయస్థానంలో తమిళం అమలుకు అనుమతి కోరుతూ కేంద్రానికి అనేకసార్లు లేఖలు కూడా రాశారు.

అసలు రాజ్యాంగంలోని 343,345,348 అధికరణలు ప్రాంతీయ భాషల ప్రాధన్యాతను వివరిస్తున్నాయి. 1974 ఏప్రిల్ నుంచి అమలులోకి వచ్చిన నేర శిక్షాస్మృతి (క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్) ప్రకారం, 137వ నిబంధన పౌరశిక్షాస్మృతి (సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్) ప్రకారం తెలుగును జిల్లా నుంచి అన్ని కింది న్యాయస్థానాలలోనూ రాజ్యాంగ బద్ధంగా అమలు చేయవచ్చు. కానీ ఏమాత్రం మన మాతృభాష అమలుకు నోచుకోలేదు. న్యాయధికారులకూ కనికరం కలగలేదు. ఆ తర్వాత ప్రభుత్వం 1962లో ఒక జి.ఓ.ను, 1965లో మరో జి.ఓ. తీసుకొచ్చింది. కానీ పరిస్థితి ఎక్కడ వేసిన గొంగడి అక్కడే అన్నట్లయింది. 1974,1980లలో మళ్లీ ఉత్తర్వులు వెలువడ్డాయి. దాంతో 1980ల నుంచి తెలుగు నేలపై అక్కడక్కడా మిణుకుమిణుకు మంటూ న్యాయస్థానాల్లో తెలుగు కనిపిస్తుంది. ఆ భాషా వెలుగు అరిపోకుండా కాపాడాల్సిన బాధ్యత న్యాయనిపుణుల మీద, ప్రభుత్వాల మీద ఉంది.

ఆశలు రేపని తీర్పులు!

బ్రిటీషు పాలనలోనే తెలుగులో తీర్పులు వెలువడినా స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత ప్రాంతీయభాషలకు న్యాయస్థానాలు పట్టం కట్టాలని జి.ఓ.లు వచ్చినా, రాజ్యాంగంలోని అధికరణలు సూచించినా తెలుగులో

మాత్రం అది జరగలేదు. అన్నీ కాగితాలకే పరిమితం అయ్యాయి. అయితే తొలిసారిగా 1979లో నంద్యాల మున్సిఫ్ మెజిస్ట్రేట్ ఖాదర్ మొహియుద్దీన్ తెలుగులో తీర్పు ఇచ్చారు. 1980వ దశకంలో కొన్నిచోట్ల కొందరు న్యాయవాదులు తెలుగులో వాదించిన దాఖలాలూ ఉన్నాయి 1981లో న్యాయస్థానాల్లో తెలుగు ఎందుకు అమలు కావడం లేదని ప్రభుత్వం సమీక్ష నిర్వహించింది. 1982లో మునిసిపల్ మేజిస్ట్రేటు కోర్టుల్లో తెలుగు వాడాలని శాసించింది. ఆ తర్వాత న్యాయమూర్తులు తెలుగులో తీర్పులు ఇవ్వడం ప్రారంభించారు.

1984, డిసెంబరు 20న హైదరాబాదు, లోకాయుక్త సముఖంలో న్యాయమూర్తి ఆవుల సాంబశివరావు ముగ్గురు విద్యుత్ ఉద్యోగుల మీద ఆరోపించబడిన అభియోగాలను త్రోసిపుచ్చుతూ తెలుగులో తీర్పు ఇచ్చారు. ఆవుల సాంబశివరావు తెలుగు భాషాభిమాని. తెలుగు భాషావ్యాప్తికై కృషి చేసిన మాతృ భాషా సమితి వంటి సంస్థలతో కలిసి పనిచేశారు. 1993, సెప్టెంబరు 20న రాజమండ్రి, అదనపు మునిసిపల్ మెజిస్ట్రేట్ ఎన్.ఆనందరావు కొడుకు నుంచి తల్లికి భరణం ఇప్పిస్తూ తీర్పును తెలుగులో టైపు చేయించారు. 2006, ఆగస్టు 9న కర్నూలు, ప్రత్యేక మొదటి శ్రేణి న్యాయస్థానం (ప్రొహిబిషన్ మరియు ఎక్సైజ్)లోని న్యాయమూర్తి జి. రవీందర్ పోలీసు కానిస్టేబుల్ చేసిన నేరానికి శిక్షవిధిస్తూ తెలుగులో తీర్పు చెప్పారు.

2006, జులై19న నిజామాబాద్ లోని సీనియర్ సివిల్ జడ్జి మంగారి రాజేందర్ విడాకులకోసం కోరుకున్న వ్యక్తి దరఖాస్తును కొట్టివేస్తూ తెలుగులో తీర్పు ఇచ్చారు. మంగారి రాజేందర్ కవి, కథకుడు. తెలుగు భాషాభిమాని పలు పుస్తకాలు కూడా వెలువరించారు. 2007, అక్టోబరు 5న విజయవాడలోని మహారాజశ్రీ మూడవ అదనపు సీనియర్ సివిల్ జడ్జి జి.వి. సుబ్రహ్మణ్యం ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య జరిగిన ఆర్థిక లావాదేవీల విషయంలో తీర్పును తెలుగులో ఇచ్చారు. 2008, జూన్ 30న ఒంగోలు, ద్వితీయ శ్రేణి న్యాయస్థానంలో న్యాయమూర్తి కె. బాలకృష్ణారెడ్డి బెట్టింగ్ కు సంబంధించిన అభియోగంలో ముద్దాయిలు శిక్షార్హులు కారని తెలుగులో తీర్పు చెప్పారు. ఇప్పటి వరకు సుమారు 14 మంది న్యాయమూర్తులు 30కి పైగా తెలుగులో తీర్పులు ఇచ్చినట్లు తెలుస్తుంది.

ఈ విధంగా కొందరు న్యాయమూర్తులు తెలుగులో తీర్పులు ఇవ్వడాన్ని చూస్తే న్యాయస్థానాల్లో తెలుగుకు మంచి రోజులు వస్తున్నాయన్న ఆశ కలుగుతుంది. కానీ రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల్లో 700 లకు పైగా ఉన్న న్యాయస్థానాలు, వాటిలో వాద ప్రతివాదాలు జరుగుతున్న ఫిర్యాదులు, వస్తున్న తీర్పుల సంఖ్యలో ఇవి కేవలం లెక్కకు కూడా రావు అన్నది నిజం. కేవలం పది మంది న్యాయమూర్తులు తెలుగులో తీర్పు ఇవ్వడం వల్ల పెద్దగా తెలుగు భాషకు వొరిగేదేమీ లేదు. అందుకే ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణలో ఉన్న ప్రతి న్యాయస్థానంలో తెలుగులోనే చర్చ జరగాలి. వాది, ప్రతివాదులిద్దరికి న్యాయస్థానంలో ఏం జరుగుతుందో తెలియాలి. అప్పుడే న్యాయస్థానాల్లో తెలుగుకు మంచి రోజులు వచ్చినట్టు లెక్క.

అవరోధాలు కాని అడ్డంకులు

నిజంగా తెలుగు భాషను న్యాయస్థానాల్లో అమలు పరచడానికి అడ్డంకులు ఉన్నాయా అంటే ఉన్నాయి లేవా అంటే లేవు. ఇప్పటికీ న్యాయస్థానం అంటే ప్రజలలో భయం ఉంది. సామాన్యులకు కోర్టు అనేది బ్రహ్మపదార్థంలా కనిపిస్తుంది. ఎందుకంటే... అక్కడ జరిగే విషయాలేవీ వారికి తెలియవు. వారికి తెలియిని భాషలో వారి జీవితాన్ని నిర్దేశిస్తాయి. జీవోలు తెలుగులో తీర్పులు ఇవ్వాలని సూచిస్తున్నా, న్యాయవాదులు, న్యాయమూర్తులు మాత్రం ఆంగ్లభాషనే ముద్దుగా వల్లిస్తున్నారు. అదేమంటే...?! మన చట్టాలు, నిబంధనలు అన్నీ తెలుగు భాషలో లభ్యం కావడం లేదు. అవి ఆంగ్లేయుల పాలన నుంచి తీసుకున్నవి. న్యాయశాస్త్రానికి సంబంధించిన అన్ని చట్టాలు, వాటి నిబంధనలు ఇంకా పూర్తిగా తెలుగులో అనువాదం కాలేదు... అనేది న్యాయమూర్తులు, న్యాయవాదుల వాదన.

తెలుగులో అరకొరగా అనువాదాలు ఉన్నా, వాటిని నమ్ముకోలేం. కావల్సినంత ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానం మనభాషలో అందుబాటులో లేదు. మాకు వచ్చే ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలన్నీ ఆంగ్లంలోనే ఉంటున్నాయి. న్యాయశాస్త్రంలోని అన్ని పదాలకు సరైనా తెలుగును భావార్థ రూపంలో వాడడం అంత సులభం కాదు. అందుకే ఒక్కోసారి కక్షదారుడు తెలుగులో ఇచ్చిన ఫిర్యాదును కూడా ఇంగ్లీషులోకి కష్టపడి మార్చుకోవాల్సి వస్తుంది అని చెప్తున్నారు. వారి వాదనల్లో కొంత నిజం లేకపోలేదు. మన తెలుగు రాష్ట్రాల్లోని న్యాయవాదుల్లో, న్యాయవాదుల్లో 90శాతం మంది తెలుగు వాళ్లే. వారి మాతృభాష తెలుగే. స్వభాషపై అపారమైన పట్టు ఉన్న వాళ్లే. కావల్సిందల్లా చిత్తశుద్ధి. తెలుగు భాషపై అభిమానం ఉంటే ఇప్పటి వరకు తెలుగులో వెలువడిన తీర్పులను దృష్టిలో పెట్టుకుని, వాటిని పరిశీలించి తెలుగులో తీర్పులు చెప్పడం, వాదప్రతివాదాలు తెలుగులో జరిగేలా చూడడం పెద్ద కష్టమేమీ కాదు. అలాగే ప్రభుత్వాలకు ఈ చట్టాన్ని అమలు పరడంలో అశ్రద్ధ ఉండకూడదు.

ప్రయత్నించినా అందని ఫలితాలు

తెలుగు భాషను న్యాయస్థానాలలో అమలు చేయడానికి ప్రభుత్వ పరంగా చట్టాలు చేయడం తప్ప ఎలాంటి చర్యలు చేపట్టటం జరగలేదు. ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ తొలి భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రం. కానీ స్వభాష అమలులో మిగిలిన దక్షిణాది రాష్ట్రాలతో పోలిస్తే చివరనే ఉంది. 1966లోనే తెలుగును అధికార భాషగా ప్రకటించారు. 1968లో ప్రభుత్వానికి బాషా పరంగా సలహాలు, సూచనలు ఇవ్వటానికి, పారిభాషిక పదకోశాలు తయారు చేయడానికి, విద్యావిధానానికి అవసరమైన పుస్తకాల తయారీకి తెలుగు అకాడమిని ఏర్పాటు చేశారు. 1971లో పరిపాలనా పరంగా తెలుగును అమలు చేయడానికి అధికార భాషా సంఘం కూడా ఏర్పడింది. కానీ పాలనలో, బోధనలో, న్యాయస్థానాలలో తెలుగు భాష ఏనాడూ పూర్తిగా అమలు కాలేదు.

2009లో అధికార భాషా సంఘం న్యాయస్థానాలలో వచ్చిన తెలుగు తీర్పులు కొన్నింటిని సేకరించి పుస్తక రూపంగా తెచ్చింది. విజ్ఞాపన పత్రం, పిటీషను, సాక్ష్యం వంటి వాటిని తెలుగులో ఎలా రాయాలో తెలిసేందుకు ఉదాహరణలుగా ఇచ్చింది. ఈ పుస్తకం న్యాయవాదులకు, న్యాయమూర్తులకు కరదీపికగా ఉండాలని, ఈ స్ఫూర్తితో తెలుగులో తీర్పులు ఇవ్వడానికి న్యాయమూర్తులు ముందుకొస్తారని ఆశించింది. కాని అధికార భాషా సంఘం ఆశించిన రీతిలో ఫలితాలు రాలేదు. 2013 ఫిబ్రవరిలో అధికార భాషా సంఘం, ఆంధ్రప్రదేశ్ జ్యుడిషియల్ అకాడమి సంయుక్తంగా ఓ సదస్సు నిర్వహించారు. "తెలుగులో న్యాయపాలన" పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించారు. న్యాయస్థానాల్లో తెలుగు అమలుకై పలు తీర్మానాలు చేశారు. తెలుగులో న్యాయశాస్త్ర గ్రంథాలు, పదకోశాలు రావాలి. తెలుగు చట్టాల అనువాద సమస్యలు తీర్చాలి. న్యాయస్థానాల్లో తెలుగులో కంప్యూటర్ల వినియోగం, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం తీసుకురావాలి. తెలుగు న్యాయస్థానాల్లో తెలుగులోనే తీర్పులు రావాలి. కానీ అవి అలాగే మిగిలిపోయాయి.

ఇప్పటికే పెండ్యాల నాగేశ్వరరావు, నలదోగం కృష్ణారావు వంటి కొందరు కొన్ని న్యాయశాస్త్ర గ్రంథాలను తెలుగు చేశారు. మరికొందరు అనువాదాలపై దృష్టి పెడుతున్నారు. ప్రభుత్వం 18 రకాల ఖతులతో కూడిన సాఫ్ట్ వేర్ ను అన్ని న్యాయస్థానాలకు అందజేసింది. కానీ ఫలితాలు మాత్రం అంతంత మాత్రంగానే ఉన్నాయి. ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ విడిపోయాక, రెండు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అధికార భాషా సంఘాలను ఆలశ్యంగా ఏర్పాటు చేశాయి. సభలు, సమావేశాలు జరిపి తెలుగు ఉన్నతికి, వ్యాప్తికి కృషి చేస్తామని చెప్తున్నాయి. కానీ న్యాయస్థానాలలో తెలుగును కచ్చితంగా అమలు చేస్తామని చెప్పడం లేదు. ఇటీవలే ప్రాచీన భాష హోదాకున్న అడ్డంకి తొలిగింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తెలుగు అధికార భాషగా అమలు చేయడానికి తగిన సూచనలు ఇచ్చేందుకు ఒక సంఘాన్ని నియమించింది. మరి న్యాయ వ్యవస్థలో తెలుగు గురించి ఎప్పుడు ఆలోచిస్తుందో...!

ఆశలతో సూచనలు

న్యాయమూర్తులు, న్యాయవాదుల్లో వస్తున్న మార్పులు ఆశలు రేకెత్తిస్తున్నాయి. అధికారభాషా సంఘాలు, భాషాపండితులు, మేధావులు, న్యాయవిద్యా పరిషత్ కలిసి తెలుగు అమలుకు కృషి చేయాలి. ముందుగా పాలనలోని కార్యనిర్వాహక వర్గంలో మార్పురావాలి. నల్గొండ జిల్లా వందకు వందశాతం పాలనలో తెలుగు అమలు చేసి ఆదర్శంగా నిలిచింది. ఆ విధానాలను మిగిలిన జిల్లాలలు, న్యాయస్థానాలు ఉపయోగించుకోవాలి. అక్షరజ్ఞానం లేని వాళ్లకు కూడా న్యాయస్థానంలో జరిగే అన్ని వ్యవహారాలు బోధపడాలి. చట్టాలు తెలుగులో అనువాదం కావాలి. ఇందుకోసం ఒకరో ఇద్దరో కృషి చేస్తే సరిపోదు. న్యాయ శాస్త్ర గ్రంథాలను తెలుగు చేయడానికి న్యాయ విధాన పరిషత్, అకాడమీలు, నిపుణులు, భాషా పండితులను ప్రభుత్వం ఒకచోట చేర్చి అనువాదాలు చేయించాలి. ఆంగ్లపదాలకు సమానార్థకాలుగా నిర్ధారించిన తెలుగు పదాలను అన్ని న్యాయస్థానాలు వాడేందుకు వీలుగా వాటిని బట్వాడా చేయాలి.

తెలుగు అకాడమీ ఇప్పటికే న్యాయపదకోశాన్ని తయారు చేసినా అది అంతంత మాత్రమే. సాక్షుల వాఙ్మూలాన్ని తెలుగు నుంచి ఆంగ్లంలోకి అనువాదం చేస్తున్నప్పుడు తీర్పులు తెలుగులో ఇవ్వడం పెద్ద కష్టం కాదు. ఒక నిపుణుల సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేసి పర్యవేక్షణ బాధ్యతలు అప్పగిస్తే సరిపోతుంది. తెలుగులో తీర్పులు ఇచ్చిన న్యాయమూర్తులను, వాదించిన న్యాయవాదులను గుర్తించి ప్రోత్సాహకాలు ఇవ్వాలి. తెలుగు అంతర్జాల భాషగా అభివృద్ధి చెందింది. కావాల్సిన ఖతులు లభ్యమవుతున్నాయి. ఆ పరిజ్ఞానంలో తర్ఫీదు పొందిన వారిని న్యాయస్థానాలలో నియమించడం వల్ల తెలుదు తీర్పులను నమోదు చేస్తారు.

న్యాయాన్ని ప్రతి తెలుగు గడపకు చేరువచేయడానికి ప్రతి న్యాయవాది, న్యాయమూర్తి పట్టుదలతో పూనుకుంటే తెలుగులో తీర్పులు వెలువడడం కష్టసాధ్యమేమీ కాదు. దేశ అత్యన్నత న్యాయస్థానంలో న్యాయమూర్తిగా ఉన్న ఎన్.వి.రమణ అవసరమైతే తప్ప ఇంగ్లీషులో మాట్టాడరు. న్యాయవాదిగా, న్యాయమూర్తిగా తెలుగులోనే పలకరిస్తారు. మన యాస, మన భాషలో మాట్లాడడానికి, కేసుల్లో వాదించడానికి సిగ్గు పడాల్సిన పనిలేదని నిక్కచ్చిగా చెప్తారు. ఆచరిస్తారు కూడా... అలాంటి వాళ్లు భాష విషయంలో న్యాయవాదులకు, న్యాయమూర్తులకు ఆదర్శం. రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల్లోని న్యాయవాదులు, న్యాయమూర్తులు మాతృభాషపై అభిమానంతో, న్యాయస్థానానికి వచ్చే ప్రజలతో, న్యాయస్థానంలో స్వభాషలో మాట్లాడితే, వారికి న్యాయవ్యవస్థపై నమ్మకం కలుగుతుంది. అందుకే... తెలుగులో సాగాలని కోరుకుందాం. ఎందుకంటే...? మనం తెలుగు భాషాభిమానులం... పైగా ఆశావాదులం కూడా...

ఉపయుక్త రచనలు

1. ప్రసాద్, ఎ.బి.కె. 2009. **తెలుగులో న్యాయస్థానాల తీర్పులు.** ఆంధ్రప్రదేశ్ అధికార భాషాసంఘం, హైదరాబాదు.
2. మల్లయ్య, కాలువ. జనవరి 28, 2012. **"న్యాయస్థానాల్లో న్యాయం జరిగేనా"**. ఆంధ్రభూమి డైలీ.
3. రాజు, ఎన్.ఎస్. (సం.) జులై, 2016. **తెలుగు భాషా చైతన్యోద్యమం.** తెలుగు భాషా చైతన్య సమితి, హైదరాబాదు.
4. సురేష్ బాబు, పొత్తూరి. ఏప్రిల్, 2011. **అరచేతిలో న్యాయం.** భాను పబ్లికేషన్స్, హైదరాబాదు.
5. వరదాచారి, జి.ఎస్.,2012. **తెలుగు పత్రికలు – తీరు తెన్నులు.** వయోధిక పాత్రికేయ సంఘ. ఆంధ్రప్రదేశ్.
6. హనుమారెడ్డి, బి. మే 20, 2013. **న్యాయస్థానాల్లో తెలుగు వాడకం**. ఆంధ్రభూమి డైలీ.
7. ----------. ఫిబ్రవరి, 2013. **తెలుగు న్యాయస్థానాల్లో తెలుగు తీర్పులు**. తెలుగు మిర్చి డాట్ కమ్.

*****

19. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో తెలంగాణ భాష- అభివృద్ధి- కొన్ని వ్యూహాలు

డి. ప్రకాశ్

అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, తెలుగు.

<nagaramdprakash@gmail.com>

1. ఉపోద్ఘాతం:

వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న సాంకేతిక పరిజ్ఞానం కారణంగా ప్రపంచం ఒక కుగ్రామంగా మారిన క్రమంలో భాష ఉనికి ప్రమాదంలో పడింది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా 6,500కు పైగా భాషలుండగా, వాటిలో 2,500కు మించిన భాషలు కనుమరుగయ్యాయి. వీటిలో 196 భాషలు భారతీయ భాషలు కావడం గమనార్హం. ఇప్పుడున్న భాషలలో పదిశాతం రానున్న శతాబ్ద కాలంలో అంతరించిపోయే ప్రమాదముందని యునెస్కో డైరెక్టర్ జనరల్ కొచిరో మత్సురా అన్నారు. పరాయి భాష మోజులోపడి నేడు అనేకమంది మాతృభాషను విస్మరిస్తున్నారని ఒక సందర్భంలో ఆయన గుర్తు చేశారు. ఆర్థిక ప్రపంచకీరణతోపాటు జరుతున్న సాంస్కృతిక ప్రపంచీకరణ వల్లే అనేక భాషలు అంతరించిపోతున్నాయని కొచిరో పేర్కొన్నారు. (ఆ మరుగౌతున్న భాషల్లో తెలంగాణ మాండలికం ఉండే అవకాశం లేకపోలేదు. ఉదాహరణకు అంబలి(జొన్నతో చేసిన జావా) జొన్నతో లేదా మక్క (మొక్కజొన్న)తో చేసిన ద్రవ పదార్థం. దీని స్థానాన్ని "టీ"(చాయ్) ఆక్రమించింది. దానివల్ల అంబటాల్ల (అంబలి తాగే వేళ అనగా ఉదయం 9లేదా 10) అనే పదం మరుగయ్యే అవకాశం ఉంది. అలాగే "నీ కడుపునంబలి" అనే ఆశీర్వాద పూర్వక తిట్టు అంటే ఇది తిట్టు లాగే ఉన్నా, అంబలి హాని చేయదు కాబట్టి, చిన్న పిల్లలు చేసిన పొరపాటును చూసి పెద్దలు తమకోపాన్ని ఈ తిట్టు ద్వారా తీర్చుకుంటారు. ఇది తెలంగాణ నుడికారం.)

2. తెలంగాణ భాష తన అస్తిత్వాన్ని కోల్పోవడానికి కారణాలు:

తెలంగాణ భాష తన అస్తిత్వాన్ని కోల్పోవడానికి చారిత్రక కారణం నైజాం పాలన ఒకటైతే, వ్యవహారిక భాషకై వచ్చిన భాషోద్యమం మరొక కారణం.

2.1. నైజాం పాలన:

శాతవాహనుల పాలనాకాలం నుండి అసఫ్జాహీల కాలం వరకు తెలంగాణ భాష రూపొందింది. కాని1724 నుంచి 1948 వరకూ తెలంగాణ ప్రాంతాన్ని అసఫ్‌జాహీ నిజాం రాజులు పాలించడం వల్లనూ, అంతకు ముందు కుతుబ్‌షా వంశస్థులు పాలించడం వల్లనూ తెలంగాణ ప్రాంతంలో ఇస్లామ్ జీవన శైలి తరతరాలుగా వేళ్ళూనుకొని ఉంది. నైజాం పాలనలో ఉర్దూ అధికార భాషగా దక్కనీ రూపొందింది. తెలంగాణ భాష తన అస్తిత్వాన్ని కోల్పోయి మాండలికంగా మిగిలిపోయింది.

2.2. వ్యవహారిక భాషోద్యమం:

20వ శతాబ్ది ఆరంభపు గిడుగు, గురజాడ, కందుకూరి వ్యవహారిక భాషోద్యమంలోని "మద్యకోస్తా తెలుగు భాష" పత్రికలలో, రేడియోలో, సినిమాల్లో వాడబడి ప్రామాణికమై భాషగా రూపొందింది. తెలంగాణ మాండలిక భాషగా మిగిలిపోయింది.

3. తెలంగాణ మాండలిక ప్రామాణిక భాషగా మారటం:

తెలంగాణలో వివక్షకు గురవుతున్న అంశాల్లో భాష కూడా ఒకటి. తెలంగాణ ఏర్పడిన తరువాత తెలంగాణ మాండలికం భాషగా గుర్తింపు పొందాల్సిన అవసరం ఉంది.

3.1. ఉత్తర భారతదేశ భాషలు- తెలంగాణ భాష:

హిందీకి దగ్గరగా ఉండే అనేక భాషలు అతిచిన్న భేదంతో ఉన్నాయి. తమ భాషా సౌకర్యం కాపాడుకున్నాయి. ఉదా: భోజ్ పురి. హిందీలో కహతాహూ (చెప్పుతున్నాను) అంటారు. భోజ్‌పురిలో కహేల్బా అంటారు. హిందీలో రహతాహూ అంటారు. భోజ్‌పురిలో రహేల్బా అంటారు. హిందిలో కుచ్ (ఏమి, కొన్ని)అంటారు. భోజ్‌పురిలో కచ్చా అంటారు. ఇలా అతితక్కువ భేదాలతో భోజ్‌పురి ఒక ప్రత్యేక భాషగా గుర్తింపు పొందింది. సినిమాలు, పత్రికలు కూడా ఉన్నాయి. భోజ్‌పురి లాగే తెలంగాణ భాషలో కూడా తెలుగుతో సమానమైన సౌందర్యం ఉంది. ఉదాహరణకు "ఉల్ల". "అండి" లాగా ఇది తెలంగాణభాషలో ఉపయోగంలో ఉంది. "ఔనుల్ల" "వచ్చినారుల్ల"లో "ఉల్ల" ప్రేమ, ఆప్యాయతలకు వాడతారు. మరో ఉదాహరణ కోడి. కోడి అంటే కారణం అని మాండలిక అర్థం. పెయిలకోడి అంటే శారీరికరోగం అని మాండలిక అర్థం. మనిషికోడి అంటే చేతవడి కారణం అని మాండలిక అర్థం. ఇలా జనజీవనంలో చాలా పదాలు ప్రాంతీయంగా ఉన్నాయి.

3.2. తెలుగు-మూడు మాండలికాలు-ఉత్తర భారతదేశ భాషలు:

ప్రామాణిక పదం మాండలికాలుగా వేరువేరుగా ఉండుట అనేది మన తెలుగులో కనిపిస్తుంది. కాని ఇదే ఉత్తరభారత దేశంలో భాషలుగా ఉన్నాయి. ఉదా: తెలుగులో "ఏమిటి" అనే ప్రశ్నార్థక పదం. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో "ఏటి" అని వాడతారు. తెలంగాణలో "ఏంది" అని వాడతారు. రాయలసీమలో "ఏమి" అని వాడతారు. ఉత్తరభారత దేశంలో ఏమిటి అనే అర్థంలో హిందిలో "క్యా" అని వాడతారు. మరాఠిలో "కాయ్" అని వాడతారు. భోజ్‌పురిలో "కచ్చు" అని వాడతారు.

3.3. తెలుగు-మూడు ప్రాంతీయ మాండలికాలు-మూడు భాషలు:

ఏ భాషా సౌందర్యం ఆ భాషదే. ఏ భాషను కించపరచడానికి వీలులేదు. ఇంకా చెప్పాలంటే తెలుగు ప్రామాణిక భాషనే అందంగా లేదు అనాలి. " ఏమిటి?" అంటే ప్రశ్నలాగే ఉంది. కాని మాండలిక భాషను గమనిస్తే... "ఏటి ఏటేటో అంటున్నారు" అని ఆంధ్ర ప్రాంతంలో అంటారు. "ఏంది ఏందేందో అంటున్నరు" అని తెలంగాణ ప్రాంతంలో అంటారు. "ఏమి ఏమేమో అంటున్యాబు" అని రాయలసీమ ప్రాంతంలో అంటారు. (ఇలా మూడు ప్రాంతీయ మాండలిక భాషల్లో ఉన్న సౌందర్యం ప్రామాణిక భాషలో కనిపించదు.

కాని భాష వ్యవహారం కోసం కదా అంటే వ్యవహారం మాండలికంలోనూ జరుగుతుంది. దానితోపాటు సౌందర్యం కూడా ఉంది. పైగా ప్రామాణిక భాషలో అధికారం ఉంటే మాండలిక భాషలో ఆత్మీయత ఉంటుంది. ప్రామాణిక భాషలో వ్యవహారంతోపాటు పరాయికరణ కనిపిస్తే మాండలిక భాషలో ఆత్మీయతతోపాటు సౌందర్యంవల్ల ఆనందం కలుగుతుంది. ఈ రకంగా చూసినప్పుడు తెలంగాణ భాషగా ఎదగాల్సిన చారిత్రక అవసరం ఉంది.)

3.4. తెలంగాణ మాండలికం ఒక ప్రామాణిక భాషగా ఎదగాలి:

ఉత్తర భారత దేశంలోని భాషలతో పోల్చి చూసినప్పుడు హిందీ ప్రమాణ భాషగా కనిపిస్తుంది. మిగిలిన మరాఠి, భోజ్‌పురి మొదలైన భాషలు మాండలికాల నుండి భాషాస్థాయికి ఎదిగినవి. తెలుగు మాత్రం చారిత్రక పరిణామాలవల్ల ఈ మూడు మాండలికాలనుండి ఒక ప్రమాణ భాషను ఏర్పరుచుకుంది. (ప్రమాణ భాషకు ప్రత్యేకమైన ప్రాంతం లేదు.) కాని మూడు మాండలికాలకు మూడు ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. అందులో ఒక ప్రాంతమైన తెలంగాణ ఒక రాష్ట్రంగా ఏర్పడ్డ చారిత్రక సందర్భంలో "తెలుగు" అని పిలవబడే ప్రామాణిక భాషనుండి బయటకు వచ్చి తెలంగాణ మాండలికం ఒక ప్రామాణిక భాషగా ఎదగాల్సిన అవసరం ఉంది. "తెలుగు" ప్రామాణిక భాషనుండి తెలంగాణ మాండలికం ఒక ప్రామాణిక భాషగా ఎదగాలి అంటే తెలుగు ప్రామాణిక భాషలో ఉన్న పదాలు తెలంగాణ ప్రామాణిక భాషలో ఉండకూడదని కాదు. కాని తెలంగాణ మాండలికంలో ఉన్న పదాలు అన్ని తప్పనిసరిగా తెలంగాణ ప్రామాణిక భాషలో ఉండాలి.

4. ప్రపంచీకరణ-తెలంగాణ భాష అభివృద్ధి కొన్ని వ్యూహాలు:

ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో తెలంగాణ భాష ఎలా రూపొందించాలి? తెలంగాణ భాష అభివృద్ధి ఎలా జరగాలి? బోధన, పరిశోధన, పాలన, న్యాయ పాలన, సినిమా, టీ.వి.లలో, సాహిత్య రంగాలలో ఇప్పుడు తెలంగాణ భాష అభివృద్ధి గురించి చర్చ జరగాలి. వీటన్నిటిలో పత్రికారంగం చాలా కీలకమైనది. ప్రభుత్వానికి ప్రజలకు ప్రపంచానికి అందరికి మధ్య అనుసంధాన్ని అవగాహనను కలిగించేది పత్రికలే. ప్రామాణిక భాషను ఏర్పరచడంలో పత్రికలది ప్రధాన పాత్ర. కావున పత్రిక భాషను దృష్టిలో పెట్టుకొని వ్యాస విస్తరణ పరిధిని దాటకుండా కొన్ని వ్యూహాలు ఇక్కడ చర్చించడం జరుగుతుంది.

4.1. ప్రపంచీకరణ-తెలుగు-ప్రామాణిక తెలంగాణ భాష:

తెలంగాణ ప్రామాణిక భాషగా మారాలంటే ప్రపంచీకరణను ఎదుర్కోవడం ఒక సమస్య ఐతే తెలంగాణలోని మాండలిక భాషావైవిధ్యాన్ని ఎదుర్కోవడం మరోసమస్య. ప్రపంచీకరణవల్ల ఎంతలాభం ఉందో అంత నష్టం కూడా ఉంది. (ప్రపంచీకరణవల్ల వైవిధ్య సంస్కృతుల సమ్మేళనం జరుగుతుంది. అనేక భాషలు ఒకేచోట చేరడంవల్ల భాషల్లో ఆదాన ప్రదానాలు జరిగి భాషలు అభివృద్ధి చెందే అవకాశం ఉంది. అదే సమయంలో ఇతర భాషలనుండి వచ్చిన పదాల ఆధిపత్యంవల్ల, ప్రాచుర్యంవల్ల భాష నష్టపోయే అవకాశం కూడా పుష్కలంగా ఉంది. అలాంటి పరిస్థితే తెలుగుకు ఏర్పడింది. ఈ సందర్భంలో తెలంగాణ మాండలికం

భాషగా ఎదగాలంటే ముందే ప్రామాణిక భాషగా మారిన తెలుగును ఎదుర్కోవడంతోపాటు ప్రపంచీకరణను కూడా ఎదుర్కోవలసి ఉంటుంది.

4.2. తెలంగాణ మాండలికం- అంతర్గత సమస్యలు-బహిర్గత సమస్యలు:

గతంలో ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో తెలుగు ప్రామాణిక భాషగా ఏర్పడే క్రమంలో తెలంగాణకు ఎలాగైతే అన్యాయం జరిగింది అని అనుకుంటున్నారో అదే పరిస్థితి ఇప్పుడు తెలంగాణలో ఎదురయ్యే అవకాశం ఉంది. తెలంగాణ మాండాలికం ప్రామాణిక భాషగా ఏర్పడే సమయంలో తెలంగాణలోని కొన్ని ప్రాంతాల మాండలిక వైవిధ్య పదాలకు అన్యాయం జరిగే అవకాశం పుష్కలంగా ఉంది. అంటే తెలంగాణ ప్రామాణిక భాషకు తెలంగాణ "ఏడు" అనే సంఖ్యావాచక పదాన్ని మెట్పల్లి, కోరుట్ల ప్రాంతంలో "యోడు" అని అంటారు. తెలంగాణ మాండలికం ప్రామాణిక భాషగా మారే క్రమంలో ఏడు గ్రహించాలా? యోడు గ్రహించాలా? అంటే ఏడును గ్రహించాల్సి వస్తుంది. ఎందుకంటే "ఏడు" అనే పదమే మిగతా చోట్లో కూడా ఉంది కాబట్టి. యోడు పదం మాండలికంగానే మిగిలిపోతుంది. కరీంనగర్ జిల్లాలో ధర్మపురి, జగిత్యాల ప్రాంతంలో "చెయ్యలేదు" అని అంటే అదే అర్థంలో మెట్పల్లి, కోరుట్ల ప్రాంతంలో "చెయ్యలేను" అని అంటారు. "చెయ్యలేదు" అనేదే ప్రామాణిక భాష అవుతుంది. "చెయ్యలేను" అనేది మాండలిక అభివ్యక్తీకరణగా మిగిలిపోతుంది. ఇలా తెలంగాణ మాండలికం ప్రామాణిక భాషగా మారాలంటే మొదట అంతర్గత సమస్యను, ఆ తరువాత ("తెలుగు" ప్రామాణిక భాషనుండి తెలంగాణ మాండలికం ఒక ప్రామాణిక భాషగా ఎదగడం అనే) బహిర్గత సమస్యను ఎదుర్కుంటూ ప్రపంచీకరణ సమస్యను ఎదుర్కోవాలి. అనగా ప్రపంచీకరణ పుణ్యమా అని ఆంగ్ల భాష ఆధిపత్యం ముందు తెలుగు నిలబడలేకపోతుంది అనుకునే సమయంలో తెలంగాణ మాండలికం ప్రామాణీక భాషగా ఎలా ఎదుగుతుంది అనేది ప్రధానమైన ప్రశ్న.

5. పత్రికలలో తెలంగాణ భాష ఉపయోగించే విధానం-కొన్ని వ్యూహాలు:

తెలంగాణ తొలి పత్రిక "సేద్య చంద్రిక" ఇది 1885లో వెలువడిన ప్రభుత్వ పత్రిక. దాని నిర్వాహకులు మున్షీ మహమ్మద్ మఖ్తాక్ అహమద్ మాలిక్‌గారు దానిలో "మామిడి చెట్లకు ఆశించే పురుగులను చంపుట" అనే విషయం ఇలా సాగింది. "వక వ్యాళ చిన్న చిన్న మామిడి చెట్లమీద వంన్నె పురుగులు చేరినట్లైతే... ...ఇందుకు శికిచ్చ యిది గదా వక్క శేరు మెత్తటి సబ్బును నాలుగు శేరుల నీళ్ళలో వుడక బెట్టి... ...వక్క శేరు కిరోసిన్ ఆయుల్ అనగా హైద్రాబాద్ దేశస్తులు గ్యాసు నూనె అని హిందుస్తాన్ దేశస్తులు మంటి నూనె అని అంటారు. మరీంన్ని దీపం నిమిత్యం విశేషించి వాడుకుంటారు. యిది కలిపి చెట్ల మొదళ్ళలో, పైనా చల్లాలి." (దక్కన్ ల్యాండ్. జూన్, 2014. డా. జి.ఎస్.వరదాచారి రాసిన వ్యాసం "తెలంగాణ పత్రికా వికాసం" నుండి) ఇందులో కొన్ని అంశాలు చూడండి.

1. అక్షరాల్లో మార్పులు: ఒకవేళ>వకవ్యాళ, నిమిత్తం>నిమిత్యం, ఒక> వక లేదా వక్క. ఒ బదులు వ రాయడం కనిపిస్తుంది. "వే" అనేది "వ్యా" అయ్యింది. వ్యవహారంలో ఉన్నట్టుగా రాసే ప్రయత్నం చేసినట్టు గమనించవచ్చు.

2. పూర్ణ బిందువు అధికంగా చేరడం: చిన్న, మరీంన్ని . పూర్ణ బిందువు అనవసరంగా చేరినది. ఉచ్చారణలో అలా అనిపించేది కావచ్చు. ఉచ్చారణలో ఉన్నట్టుగా రాసే ప్రయత్నం చేయడం వల్ల ఈ తప్పు దొర్లింది.

3. ఒక పదానికి మూడుచోట్ల పదప్రయోగాలను చూపుట: క్రిరోసిన్ ఆయుల్...> హైద్రాబాద్ దేశస్తులు గ్యాసు నూనె అని అంటారు. ఇప్పుడు తెలంగాణలో "గాంచు నూనె" అని అంటున్నారు. ఈ పదం నలిమెల భాస్కర్‌గారు రూపొందించిన తెలంగాణ నిఘంటువులో చోటు చేసుకుంది. క్రిరోసిన్ ఆయుల్> "హిందుస్తాన్ దేశస్తులు మంటి నూనె అని అంటారు. హిందిలో "మిట్టీకా తేల్" అనే పదం మంటి నూనె (మిట్టీ=మంటి) అని అయ్యింది. ఇలా తొలినాళ్ళలో ఉన్న సమస్యలే ఇప్పుడూ ఉన్నాయి. జిల్లా జిల్లాకు మారుతున్న మాండాలికాన్ని బట్టి దినపత్రికల్లో ప్రత్యేక జిల్లా ఎడిషన్‌లలో మాండలికాన్ని వాడితే ప్రామాణిక భాష ఏర్పడక పోగా లేని గందరగోళాన్ని, అస్పష్టతను సృష్టించడం జరుగుతుంది. కావున వీటిని అధిగమించడానికి కొన్ని వ్యూహాలు ఇవ్వడం జరుగుతున్నది.

5.1. కృత్రిమంగా మాట్లాడడం తెలంగాణ ప్రామాణిక భాష కాదు:

ప్రస్తుతం తెలుగులో వెలువడే ఏ పత్రికను చూసినా తెలంగాణ మాండలికం ఇంకా ప్రామాణిక భాషగా మారలేదు అని అర్థం ఔతుంది. కేవలం ఉర్దు పదాలను వాడడం, గకార ఆగమ, పదాది వకారలోప పదాలను వాడడం వల్ల తెలంగాణ మాండలికం ప్రామాణిక భాషగా మారినట్టు కాదు. తెలంగాణ నుడికారం ఉంటేనే తెలంగాణ మాండలికం ప్రామాణిక భాషగా మారినట్టు. అప్పుడే తెలంగాణ మాండలికం తన అస్తిత్వాన్ని కాపాడుకోవడంతోపాటు ప్రత్యేక గుర్తింపును పొందుతుంది. ఇతరులకు అర్థం కాకూడదు అని కృత్రిమంగా మాట్లాడడం తెలంగాణ ప్రామాణిక భాష కాదు. తెలంగాణ సహజ వ్యవహార శైలికి ఆటంకం కలుగకుండా ఇతరులకు సాధ్యమైనంత వరకు అర్థమయ్యే విధంగా మాట్లాడడం ప్రామాణికిఅ తెలంగాణ భాష అనిపించుకుంటుంది. ఇతరులకు అర్థం కాకూడదు అనేదే లక్ష్యంగా పెట్టుకుంటే ప్రామాణిక తెలంగాణ భాష అభివృద్ధి జరుగుతుందే కాని తెలంగాణ భాష విస్తరించదు, ఆదరణను పొందదు.

5.2. పాఠకుల, పాలితుల కోసం ప్రామాణిక భాష:

ఏ ప్రాంతం నుండి రచయితలు ఎక్కువగా ఉండి, సాహిత్యాన్ని ప్రభావితం చేస్తారో వారి భాషా ప్రయోగాలు ప్రామాణికతను పొందుతాయి. పాలకుల ఆదరణ పొందిన భాషనే ప్రామాణిక భాషగా మారుతుందని చరిత్ర చెప్పుతున్నది. కాని రచయితల, పాలకుల కోసం ప్రామాణిక భాష కాదు. పాఠకుల, పాలితుల కోసం ప్రామాణిక భాష ఏర్పడాలి. కావున నూతనంగా ఏర్పడిన తెలంగాణలో జిల్లాల వారిగా మాండలిక పదాలపై పరిశోధన జరగాలి. అత్యధిక సంఖ్యాకులు వాడే పదాలనే ప్రామాణిక భాషలో ఉండేటట్టు చూడాలి.

5.3. ప్రామాణిక తెలంగాణ భాష-కావ్య గౌరవం:

పూర్వం కావ్యాలలో వాడిన పదాలు ఇంకా తెలంగాణ పామర జనంలో వ్యవహారంలో ఉండడాన్ని గమనించవచ్చు. వాటిని గుర్తించి ప్రామాణిక భాషలో చేర్చాల్సిన బాధ్యత రచయితల, పాలకుల, పత్రికల, టి.వి., సినిమాల వంటి ప్రసార సాధనాలపై ఉంది. దానివల్ల ప్రాచీన సాహిత్యానికి గౌరవం లభించడంతోపాటు ప్రామాణిక తెలంగాణ భాషకు ఔన్నత్యం పెరుగుతుంది. ఆచార్య రవ్వా శ్రీహరిగారు రాసిన "ఉదయ భారతి" గ్రంథంలో నుండి "తెలంగాణ తెలుగు పలుకుబళ్ళు" వ్యాసం నుండి కొన్ని ఉదాహరణలు చూడండి.

1. **ఎరుక:** తెలంగాణ మాండలికంలో పండిత పామర జనుల్లో మరియు ప్రాచీన కావ్యాలలో ప్రచారంలో ఉన్న పదం. దీని స్థానాన్ని ప్రామాణిక తెలుగులో "తెలుసు" అనే పదం ఆక్రమించింది. "ఎరుక" పదమధ్య "రు" లోని ఉ కారం లోపించి "ఎర్క" అనే రూపాంతరం కూడా ప్రచారంలో ఉంది. ఇలాంటి పదాలే **అంగలార్చు**=దుఃఖించు (శ్రీనాథుని ప్రయోగం), **కర్రె**=నల్లని (భారతంలో ప్రయోగం) కరివేపాకులో "కరి" అంటే నల్లనిది అని అర్థం. **కొంచపోవు** (కొనుచుపోవు>కొన్చు పోవు>కొంచ పోవు) **తాన**=తావున (వద్ద) వు లోపించింది. ఇలా చాలా పదాలు ఉన్నాయి.

5.4. గ కారం ఆగమం:

తెలంగాణలో అచ్చుతో మొదలయ్యే పదాలకు గ కారం ఆగమంగా చేర్చడం జరుగుతుంది కాని ఇది వైకల్పికమే. గ కారం లేకుండా కూడా ప్రయోగం ఉంటుంది. అది–గది. ఐతే ప్రామాణిక భాషలో గది అంటే ఒక ఇంటిలో ఒక గది అని అర్థం ఉంది. గది అన్నప్పుడు తెలంగాణలోని అదియా? లేక ప్రామాణిక భాషకు లోని గదియా? అనే అనుమానం కలుగుతుంది. సందర్భాన్ని బట్టి అర్థం స్ఫురించినా అది తొందరగా జరుగక శ్రోతకు అసౌకర్యం కలుగుతుంది. గది అనే అర్థంలో తెలంగాణలో అర్ర అనే పదం ఉంది. కాని ఈ గ కారం ఆగమం 'గది' విషయంలోనే కాక ఇంకా చాలా పదాలు ఇలా ఏర్పడడం వల్ల తెలంగాణ భాష అంతా గకారమయంగా కనిపిస్తుంది. ఉదా: అది–గది, ఇది–గిది, అక్కడ–గక్కడ, ఇక్కడ–గిక్కడ, ఎక్కడ ★గెక్కడ (అసాదు రూపం), ఇసొంటి (ఇటువంటి)–గిసొంటి, అసొంటి–గసొంటి, అప్పుడు–గప్పుడు, ఇప్పుడు–గిప్పుడు

5.4.1. "గ"కార ఆగమం-సమస్య-పరిష్కార వ్యూహాలు:

ప్రామాణిక తెలంగాణ భాషకులో "గ" కార ఆగమం ఉండాలా? వద్దా? అనేది సమస్య. పరిష్కార మార్గానికి వ్యూహాలు చూడండి.

1. ఇది వైకల్పికమే కనుక పత్రిక భాషలో వాడకున్నా నష్టమేమి లేదు.
2. ఇది వ్యవహార భాషకే పరిమితమై ఉంటే సరిపోతుంది. ఎందుకంటే వ్యవహర్తలను ఇప్పటికిప్పుడు మార్చడం సాధ్యం కాదు. అక్షరాస్యులు అయ్యేకొద్ది వారిలో మార్పు వస్తుంది. రాకున్నా నష్టమేమి లేదు.
3. 'గ' కార ఆగమం పత్రిక భాషలో చేర్చినా నష్టమేమి లేదు. కాని గ్రాంథిక భాషలోని యడాగమంలా ఇది కూడా గ్రామ్య భాషగా గుర్తింపు పొందుతుంది.

4. పత్రికల్లో గ్రామీణ భాష రాయాలనుకుంటే "గ" కార ఆగమంతో రాయవచ్చు. గ్రాంథిక భాష రాయాలనుకుంటే "య"కార ఆగమంతో రాయవచ్చు. అది పత్రికల ప్రయోజనం మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. ఎవరికోసం ఏ ఉద్దేశంతో రాస్తున్నారన్న దాన్ని బట్టి పత్రికలకు ఆ స్వాతంత్ర్యం ఉంది. కాని ప్రామాణిక తెలంగాణ భాషలో రాయాలంటే "గ" కార ఆగమం, "య" కార ఆగమం లేకుండా అచ్చులను అచ్చులుగా రాస్తే సరిపోతుంది.

5. ఒకవాక్యంలోని మొదటి పదం అచ్చుతో మొదలైతే దాన్ని అచ్చుతోనే వాడి ఆ తరువాత వచ్చే పదాలలో అచ్చు మొదట ఉంటే హల్లుల మధ్య అచ్చు ఉచ్చరించడం అసౌకర్యంగా ఉండడంచేత సౌకర్యం కోసం య కారం అగమం చేసుకొని అచ్చును హల్లుగా ఉచ్చరించే లక్షణం తెలుగు వారికి ఉంది. అదే యడాగమ సంధి. అలాంటిదే తెలంగాణ భాషలో గకార ఆగమం ఉంది. "య"కార ఆగమం గ్రాంథికమైతే "గ"కార ఆగమం గ్రామ్యం. గ్రాంథిక య కారం ప్రామాణిక భాషలో పోయింది కావున గ్రామ్యమైన "గ" కార ఆగమం పోవలసిన అవసరం ఉంది. కాని అది వ్యవహర్తల ఇష్టం.

5.4.2. "వ"కారం లోపం-సమస్య-పరిష్కార వ్యూహాలు:

తెలంగాణలో వకారంతో మొదలయ్యే పదాలలో "వ"కారం లోపించిన ప్రయోగం ప్రత్యేకం. చదువుకున్నవాళ్ళు వకారాన్ని లోపించనివ్వరు చదువుకోనివాళ్ళు వకారాన్ని వైకల్పికంగా లోపించ చేస్తారు. అచ్చిండు, వచ్చిండు రెండు ప్రయోగిస్తారు. "వ"కార లోపం తెలంగాణలో ఉండాలా? వద్దా? అనేది సమస్య. "వస్తున్నాడు" అన్నప్పుడు అందులోని ధాతువు వచ్. తెలుగులో వచ్ ధాతువు ఉంది కాని అచ్ ధాతువులేదు. కావున ప్రామాణిక తెలంగాణ భాషలో "వ"కారం లోపించడం అనే లక్షణం ఉండకూడదు. దానివల్ల పెద్ద ప్రయోజనంగాని, ప్రమాదంగాని లేదు. పత్రిక భాషలో వ కారంతో, వ్యవహారిక భాషలో వకారంతోగాని వకారం లోపించిగాని ప్రయోగాలు ఉండవచ్చు. అనగా "వ" కారం లోపించడం అనే లక్షణం వ్యవహారానికే పరిమితం చేయాలి.

5.4.3. తెలంగాణ భాషలో పూర్ణానుస్వారం:

గ్రాంథిక భాషలో అరసున్నతో ఉన్నపదాలు తెలంగాణ భాషలో పూర్ణానుస్వారంతో ఉన్నాయి. ఉదా: ఇంక–ఇంక, రాగ–రాంగ, పోగ–పోంగ, అనగ–అనంగ, తినగ–తినంగ పండుకున్నాడు–పండుకున్నాడు.

1. పూర్ణానుస్వారం తెలంగాణ ప్రజలు తమ భాషలో నిలుపుకున్నారు. కావున "వచ్చిండు" లాంటి ప్రయోగాలు ప్రామాణిక తెలంగాణ భాషలో ఉండాలి.

2. పూర్ణానుస్వారం ప్రాచీన తెలుగు శాసన భాషలో ఉండి తన అస్తిత్వాన్ని కోల్పోయి, అరసున్నగా గ్రాంథిక భాషలో మిగిలి ప్రామాణిక భాషలో కనుమరుగైంది. తెలంగాణ మాండలికంలో నిలిచి ఉంది. దీనికి కారణం తెలంగాణేతర ప్రాంతీయ భాష ప్రామాణికంగా మారడం. కాబట్టి ప్రామాణిక తెలుగులో పూర్ణానుస్వారం కనిపించదు. కావున తెలంగాణ మాండలికం ప్రామాణిక భాషగా మారే ఈ శుభ సందర్భంలో పూర్ణానుస్వారంతో కూడిన పదాలు ప్రామాణిక తెలంగాణ భాషలో ఉండాలి.

3. తెలంగాణ మాండలికంలో పూర్ణానుస్వారంతో కూడిన పదాలు వాడడం సహజం. ఉదా: పేడ–పెండ
4. పూర్ణానుస్వారంతో కూడిన పదాలవల్ల తెలంగాణ భాషకు అదనంగా నాదగుణం కలుగుతుంది. కావున సంగీతానికి అజంత భాష ఎంత సౌలభ్యంగా ఉంటుందో నాదగుణం దానికి అదనపు సౌందర్యాన్ని చేకూరుస్తుంది. కావున పూర్ణానుస్వారం తెలంగాణ భాషలో నిలిచి ఉండాలి. వచ్చిండు, పోయిండు లాంటి తెలంగాణ మాండలిక పదాలు ప్రామాణిక తెలంగాణ భాషలో ఉండాలి.

5.4.4. ప్రమాణ భాష లక్షణాలు-తెలంగాణ భాష:

"భాష–సమాజం సంస్కృతి" అనే గ్రంథంలో "తెలుగు భాష నాడు, నేడు, రేపు" అనే వ్యాసంలో భద్రిరాజు కృష్ణమూర్తిగారు ప్రమాణ భాషకు లక్షణాలు చెప్పారు. తెలంగాణ మాండలికం ఆ లక్షణాలు అలవర్చుకుంటే ప్రామాణిక భాషగా మారే అవకాశం ఉంది.

1. ఎక్కువ మంది వ్యవహర్తలకు సమ్మతం కావటం: తెలంగాణ ఒక రాష్ట్రంగా ఏర్పడింది కాబట్టి ఈ లక్షణం చేకూర్చవచ్చు.
2. వివిధ రంగాలలో ఉపయోగించడం: బోధన, పరిశోధన, పాలన, న్యాయ పాలన, పత్రిక, సినిమా, టీ.వి.లలో, సాహిత్య రంగాలలో తెలంగాణ మాండలికం ఉపయోగించడంవల్ల ఈ లక్షణం అలవడుతుంది.
3. ప్రమాణ భాషను నేర్చుకోవటమే విద్యావంతులుగా గుర్తించబడటానికి లక్షణం కావటం: విద్యా బోధనలో తెలంగాణ మాండలికం చేరితే ఈ లక్షణం చేకూరుతుంది.
4. ఆధునిక వచన సాహిత్యం ఆ భాషలోనే ఉండటం: కథ నవల మొదలైన వచన సాహిత్య ప్రక్రియల్లో తెలంగాణ మాండలికం చేరితే ఈ లక్షణం చేకూరుతుంది.
5. ఒక భాష మాట్లాడే వాళ్ళ సంస్కృతి వికాసానికి అది సంకేతం కావటం: అంబటాల్ల లాంటి పదాలు ఉపయేగిస్తే అవి తెలంగాణ సంస్కృతి వికాసానికి సంకేతం అవుతాయి.

6. ముగింపు:

ప్రపంచీకరణ ప్రభావాన్ని తప్పించుకోవడం ఎవరివల్ల కాదు. కాని దానికి అస్థిత్వ ఉద్యమాలు ఎదురు వెళ్తున్నాయి. ప్రాంతీయ, భాషా అస్థిత్వ ఉద్యమాలు తమ ఉనికి కాపాడుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నాయి. ప్రపంచీకరణలో భాగంగా వచ్చిన సరళీకరించిన ఆర్థిక విధానాలు మానవ జీవన విధానాన్ని పెనుమార్పులకు గురిచేస్తున్న సందర్భంలో భాషలో కూడా అనేక మార్పులు చోటు చెసుకున్నాయి. ఆ మార్పులు మౌళికాంశాలను తాకినప్పుడు అస్థిత్వం దెబ్బ తింటున్నదని భావించి ఎదురించడం ముదలౌతుంది. విద్య, ఉపాధి, వ్యాపారం, కొరకు వివిధ ప్రాంతీయులు ఒక ప్రాంతంలో చేరినప్పుడు వారి వారి భాషలను పరస్పరం పోల్చుకోవడం ద్వారా వ్యత్యాసాన్ని గుర్తించడం జరుగుతుంది. కొన్ని సందర్భాల్లో ఒకరినొకరు ఎగతాళి చేసుకోవడం జరగవచ్చు. అదే తెలంగాణ మాండలికానికి జరిగింది. బేత్తారం(గురువారం), ఎర్క(తెలుసు), తోలుకొనిపోవు(తీసుకొనిపోవు), అచ్చిండు(వచ్చాడు), పోయిండు(వెళ్ళాడు) లాంటి ఎన్నో పదాలు తెలియని

వారికి వింతగానే అనిపిస్తాయి. అది సహజం. కాని ఈ ఒక్క భాష అంశమే కాక మిగతా అర్థిక, చారిత్రక, సాంస్కృతిక మొదలైన అంశాలు తెలంగాణ వేరు కావడానికి కారణమయ్యాయి. కాని తెలంగాణలో మాండలిక వైవిధ్యం విషయంలో ఏ వైవిధ్య రూపం అన్యాయానికి గురి కాకుండా చూసుకోవలిసిన అవసరం ఉంది. లేదంటే సమస్య మళ్ళి మొదటికి వస్తుంది. దానితో పాటు తెలుగును సుసంపన్నం చేసిన భాషల్లో సంస్కృతం, ప్రాకృతం, ఆంగ్లం, హిందీ, ఉర్దూ భాషలను గుర్తించాలి. కాలక్రమంలో ఆయా భాషా పదాలు తెలుగుగానే మారిపోయాయి. తెలంగాణలో కూడా అలానే జరిగింది. అన్నం(సంస్కృతం), తువ్వాల(ఆంగ్లం), దంద(ఉర్దూ) లాంటి పదాలు తెలంగాణీకరించబడ్డాయి. వాటిని తొలగించకుండా తెలంగాణ వ్యవహర్తలకు సహజ శైలికి అనువైన పదజాలాన్ని, అభివ్యక్తీకరణ విధానాలతో తెలంగాణ ప్రామాణిక భాషను రూపొందించుకోవల్సిన అవసరం ఉంది.

*****

20. ప్రపంచీకరణ యుగం: ప్రభుత్వ పాలనారంగంలో తెలుగు భాష అమలు, అభివృద్ధి వ్యూహాలు

ఎస్. చంద్రయ్య

పిహెచ్. డి. పరిశోధక విద్యార్థి, తెలుగు శాఖ, హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం.

<shivachandu4u@gmail.com>

0 సంక్షిప్తి

పాలన, ప్రభుత్వ పాలనల ప్రాధాన్యత ఏమిటి?, ఉత్తరప్రత్యుత్తరాల విషయంలో ఆయా ప్రభుత్వ శాఖల్లో తెలుగు భాష అమలుకు సంబంధించిన భాషాపరమైన సమస్యలను ఎదుర్కోడానికై ఏర్పర్చుకోవాల్సిన వ్యూహాలు ఏమిటి? మొదలైన విషయాలు ఈ పత్రంలో చర్చించబడ్డాయి. ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో ఇప్పటికే తెలుగులో జరుగుతున్న ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలకు సంబంధించిన పత్రాల భాష, శైలి ఉద్ధరణావశ్యకతను కూడా ఈ పత్రం చర్చించింది. ఈ పత్రం రచన క్షేత్ర పర్యటనలో సేకరించిన వివిధ రకాల పత్రాల్లో వినియోగించిన భాష ఆధారంగా రచించడమైంది. ఖుత్బుల్లాపూర్ 'మండల ప్రజాపరిషత్తు కార్యాలయం', కూకట్‌పల్లి 'తహసీల్దార్ మరియు డిప్యూటీ కలెక్టర్ కార్యాలయాల'లో సేకరించిన వివిధ రకాలైన పత్రాలు ఈ పత్ర రచనకు ప్రధాన ఆకరాలు.

1 పరిశోధన పత్ర నేపథ్యం

ప్రపంచాన్ని ఒక కుగ్రామంగా మార్చే లక్ష్యంతో బయలుదేరిన ప్రపంచీకరణ– వివిధ దేశాల, జాతుల భాషాసంస్కృతులమీద, వాటి జీవన విధానం మీద గణనీయమైన ప్రభావాల్ని వేసింది. అనేక భాషల, జాతుల సంపుటి అయిన భారతదేశంలోకి ప్రపంచీకరణ ప్రవేశించిన తరువాత, స్థానికంగా ఉన్న అనేక మాతృభాషలు తమ ఉనికిని కోల్పోతున్నాయి. కొన్ని అంతరించిపోతున్న భాషల జాబితాలో చేరాయి. స్థానిక సంస్కృతులమీద, విలువలమీద ఆంగ్ల భాషాసంస్కృతులను అమలుచేసి, మన దేశంలోనే ఉంటూ మనదికాని సంస్కృతిలో జీవించవలసిన అగత్యాన్ని ప్రపంచీకరణ మనకు కల్పించింది. ఈ నేపథ్యంలో మొత్తంగా మాతృభాషలను అందులో భాగంగా తెలుగును పరిరక్షించుకోవాల్సిన అవసరాన్ని ఈ పత్రం చర్చిస్తుంది. తెలుగు భాషాపరిరక్షణకు, అమలుకు సంబంధించిన ఈ చర్చ ప్రధానంగా ప్రభుత్వ పాలనారంగంలో తెలుగు అమలు జరగవలసిన అవసరాన్ని, ప్రజాస్వామ్యాన్ని ప్రజలకు మరింత చేరువచేయటానికి తెలుగు భాష నిర్వహించే పాత్రను, క్షేత్ర పర్యటనలో సేకరించిన సమాచారం ఆధారంగా విశ్లేషిస్తుంది.

2 ప్రభుత్వ పాలన ప్రాధాన్యత

పుట్టిన మనిషికి జనన ధృవీకరణ పత్రం ఇవ్వడంతో మొదలై ఆ మనిషి మరణించిన తరువాత మరణ ధృవీకరణ పత్రం ఇవ్వడం వరకు ప్రభుత్వ పాలనతో వివిధ ప్రజాసమూహాలకు గల సంబంధం అవిభాజ్యమైంది. అంతటి ప్రాధాన్యాన్ని సంతరించుకొన్న పాలనారంగం ప్రజలపై అధికమైన ప్రభావాన్ని

వేస్తుంది. "ప్రజల సంక్షేమం పూర్తిగా దక్షత ఉన్న ప్రభుత్వ నిర్వహణ మీదనే ఆధారపడి ఉంది. అంటే వ్యక్తిపరమైన ప్రయత్నాలుకాక, ప్రభుత్వపాలన మీదనే ఆధారపడి ఉన్నదన్నమాట. ఒకవేళ ప్రభుత్వ పాలన విఫలమయితే ఆధునిక సమాజ నిర్మాణము, నాగరికత పూర్తిగా పేక మేడవలె కూలిపోతుంది" (శర్మ, ఎమ్.పి. (ఆంగ్లమూలం). మురళీధర రావు, ఆవంచ., ఇతరులు (తెలుగు అనువాదం) 2004: 63)

'మానవ జీవితంలో ఇంతటి ప్రధాన పాత్రను పోషించే పాలనలో ఉండాల్సిన అంశాలను పాలనాశాస్త్రవేత్తలు ఈ విధంగా పేర్కొన్నారు. 1. ప్రజాభిమతాలను, కోరికలను గురించి తెలుసుకోవడం, 2. ప్రజానీకం ఆలోచించవలసినదేమిటో, వాంచించవలసినదేమిటో, చేయవలసిన నిర్దిష్టమైన కార్యకలాపం ఏమిటో దానికి సలహా ఇవ్వడం, 3. ఉద్యోగులకు, ప్రజలకు మధ్య సంతృప్తికరమైన సంబంధాలను పెంపొందించడం. 4. పాలక సంస్థ చేస్తున్న పనిని ప్రజలకు తెలియజేయడం'. (శర్మ, ఎమ్.పి. (ఆంగ్లమూలం). మురళీధర రావు, ఆవంచ., ఇతరులు (తెలుగు అనువాదం). 2004: 63)

3 పాలనాభాషగా మాతృభాషల ప్రాధ్యాన్యత- తెలుగు

ఒక ప్రాంతంలో అధిక శాతం ప్రజలు మాట్లాడే భాషను అనుసరించి ప్రభుత్వాలు ఆ భాషను ఆ ప్రాంతానికి అధికార భాషగా నిర్ణయిస్తాయి. మన దేశానికి హిందీ అధికార భాష. మన రెండు రాష్ట్రాలకు తెలుగు అధికార భాష. ఒక భాషని అధికార భాషగా నిర్ణయించిన తర్వాత ఆయా ప్రభుత్వాలు అన్ని విధాలా ఆ భాషను అభివృద్ధి చేయాల్సి ఉంటుంది. అన్ని ప్రభుత్వ కార్యకలాపాల్లో సాధ్యమైనంతవరకూ ఆ భాషనే ఉపయోగించాలి.

ప్రభుత్వ పాలన సామాన్యంగా దేశీయ, రాష్ట్రీయ, స్థానిక ప్రభుత్వాల కార్యనిర్వాహక శాఖల కార్యకలాపాలకు సంబంధించి మాతృభాషను కాపాడుకోవటానికి ఉత్తర ప్రదేశ్, ఒడిషా, తమిళనాడు, అస్సాం, కర్ణాటక, మహారాష్ట్ర, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ (1966)లో తమ తమ భాషల్ని అధికార భాషగా చట్టాలను చేసుకున్నాయి. 1974లో ఆంధ్రప్రదేశ్ అధికార భాషా సంఘం ఏర్పాటయింది. ఇది ప్రభుత్వ అవసరాలకు తెలుగు వాడటానికి సంబంధించిన ప్రగతిని సమీక్షించి, తెలుగు భాష వినియోగానికి సిఫారసులు చేస్తుంది. 1974 నుండి 1979 వరకు రాష్ట్ర స్థాయిలో తెలుగు అమలు విషయమై ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులు జారీ అయ్యాయి. ఈ ఉత్తర్వులు ఈ విధంగా ఉన్నాయి. "మెమో నం...167, (19-3-1988), జీవో ఎమ్.ఎస్. నం. 587 (28-10-1988), జీవో ఎమ్.ఎస్. నం. 218 (22-3-1990), జీవో ఎమ్.ఎస్. నం. 420 (13-9-2005). ఈ ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుల్లోని ముఖ్యాంశాలు ఇలా ఉన్నాయి.

"ఆంగ్లంలో వచ్చిన ఏ ఉత్తరం, ప్రతిపాదనైనా చర్యతీసుకోకుండా... తిప్పి పంపేసే అధికారం రాష్ట్రంలోని ప్రతి గెజిటెడ్ అధికారికీ ఉంది. తమకంటే పై కార్యాలయాలనుంచి ఆంగ్లంలో వచ్చిన వాటి పట్లా

ఇలాగే చేయొచ్చు. మెమో నం...167, (19-3-1988). నవంబర్ 1, 1988 నుంచి రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలన్నీ తెలుగులోనే జరపడంతో పాటు, అన్ని ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులను తెలుగులోనే జారీ చేయాలి. ఆంగ్లం వాడకూడదు. జీవో ఎమ్.ఎస్. నం. 587 (28-10-1988)" (ఈనాడు దినపత్రిక.17-12-2012)

4 ప్రభుత్వ పాలనారంగంలో పని విధానం: తెలుగు భాష అమలు

ప్రభుత్వ పాలనారంగంలో పని విధానం గురించి మాట్లాడుతున్నామంటే, ఆయా పనుల్లో తెలుగు భాష అమలుకు గల అవకాశాల్ని అన్వేషించడమే అవుతుంది. ఈ పత్ర రచనకు ముఖ్య ఆకర ప్రభుత్వ కార్యాలయాలైన ఖుత్బుల్లాపూర్ 'మండల ప్రజాపరిషత్తు అభివృద్ధి కార్యాలయం', కూకట్‌పల్లి 'తహసీల్దార్ మరియు డిప్యూటీ కలెక్టర్ కార్యాలయాలలో జరిగే ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలను కాస్త విస్తరించి ఇతర కార్యాలయాలను కూడా కలుపుకొని, వాటిల్లో జరిగే పని విధానాలను ఈ కింది విధంగా క్రోఢీకరించవచ్చు.

1. ప్రభుత్వ ఉత్తర్వుల జారీ (జి.ఓ.), 2. గవర్నమెంట్ మెమోలు, 3. వివిధ శాఖల మధ్య ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు, 4. వివిధ ధృవపత్రాల జారీ, 5.చట్టాలు, 6. నిబంధనలు, 7. రిజిస్టర్లు, 7.1 పంపిణీ రిజిస్టర్, 7.2 వ్యక్తిగత రిజిస్టర్

ఏ కార్యాలయమైనా తమ వద్దకు వచ్చిన లేదా తాము ఇచ్చే ధృవపత్రాలు మొదలైనవాటిని మూడు కేటగిరీలుగా చేసి భద్రపరుస్తుంటుంది.1 ఎల్డిస్ (ఒక సంవత్సరం పాటు), 2. డీడిస్ (పదేళ్లపాటు), 3. ఆర్డిస్ (ఎల్లకాలం), అర్ధాధికార లేఖలు (Deny official letters) (do), అనధికార లేఖలు (unofficial letters) (uo) అని ఆధికారిక లేఖలు రెండు రకాలుగా ఉంటాయి.

5 ప్రభుత్వ పాలనారంగంలో తెలుగు భాష అమలు : అభివృద్ధి వ్యూహాలు

4వ ఉపవిభాగంలో వివరించిన పని విధానంలో వినియోగించే దాదాపు వంద ధృవపత్రాలను, దస్త్రాలను సేకరించడమైంది. వీటిని భాషా విషయకంగా అధ్యయనం చేసిన తరువాత ఈ కింది విధంగా వింగడించుకునే అవకాశం ఉంది.

5.1 పూర్తిగా ఆంగ్లంలో ఉన్న పత్రాల సంస్కరణ

5.2 ఆంగ్ల పద ప్రయోగ తెలుగు పత్రాల సంస్కరణ

5.3 గ్రాంథిక పద ప్రయోగ పత్రాల సంస్కరణ

5.4 ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాల్లోని తెలుగు రచనాశైలి

5.5 పాలనారంగంలో వాడే కొన్ని రకాల పదబంధాలకు సంక్షిప్తుల తయారీ

5.1 పూర్తిగా ఆంగ్లంలో ఉన్న పత్రాల సంస్కరణ

ఈ పత్ర రచనకు సేకరించిన పత్రాల్లోని సమాచారం చాలావరకు ఆంగ్ల భాషలోనే ఉంది. ఈ పత్ర రచన ప్రధాన ఆకర కార్యాలయాలైన తహసీల్దార్, కూకటిపల్లి వారి కార్యాలయంలో మొత్తం ఆంగ్లంలోనే ఉన్నాయి. మండల ప్రజాపరిషత్తు అభివృద్ధి కార్యాలయం, కుత్బుల్లాపూర్‌లో మాత్రం అత్యధికంగా తెలుగు భాషలోనే ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరుగుతున్నాయి. జిల్లా ప్రజాపరిషత్తునుంచి వచ్చే కొన్ని దరఖాస్తు నమూనాలు ఆంగ్లంలోనే ఉండటంవల్ల వాటిలో అభ్యర్థి/లబ్ధిదారు వివరాలను పొందుపరిచి మరలా అక్కడికే తిరిగి పంపించాల్సిన సందర్భంలో ఆంగ్లంలోని దరఖాస్తులనే యధాతథంగా స్వీకరించవలసి వస్తోంది. అంతేకాక పైస్థాయి అధికారులనుంచి ఆంగ్లంలో వచ్చే వివిధాలైన పత్రాలకు తిరిగి ఆంగ్లంలోనే సమాధానాన్ని చెప్పాల్సి ఉంటుంది. పై స్థాయి అధికారులనుంచి వచ్చే ఆంగ్ల సమాచారాన్ని కిందిస్థాయి వారికి, ప్రజలకు తెలుగులో అనువదించి అందించే అనువాద వ్యవస్థ ఆ కార్యాలయాల్లో లేకపోవడంవల్లా, అందుకు అనుకూలమైన పారిభాషిక పదకోశాలు అందుబాటులో లేకపోవడంవల్ల కూడా ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో వ్యవహారాలన్నీ ఆంగ్లంలోనే జరుగుతున్నాయి అని ఆ కార్యాలయ ఉద్యోగులతో మాట్లాడిన తరువాత అర్థమవుతోన్న విషయం. ఈ కింద పొందుపరిచిన పింఛను దరఖాస్తును తెలుగులో అనువదించుకునే అవకాశం ఉన్నా చేయలేకపోతున్నామనే విషయం అర్థమవుతోంది.

క్షేత్రపర్యటనలో సేకరించిన పింఛను దరఖాస్తు పత్రం పూర్తిగా ఆంగ్లంలో ఉంది. ప్రయత్నిస్తే దానిలోని 95% పదాలను తెలుగు చేయవచ్చు. Application form for Pension అనేది ఆ దరఖాస్తు శీర్షిక. దీన్ని 'పింఛను దరఖాస్తు పత్రం' అనీ, అలాగే "Name of the Applicant" 'దరఖాస్తుదారుని/రాలు పేరు' అనీ, 'Old age Pension'ను 'వృద్ధాప్య పింఛను' అనీ తెలుగు చేసుకునే అవకాశం ఉన్నా దాన్ని అమలు చేయడంలో ఇదే ఉపవిభాగంలో పైన పేర్కొన్న అనేక కారణాలు అడ్డంకులుగా ఉన్నాయి. ఇలా అనేక దరఖాస్తులను, మండల కార్యాలయాల్లో అయితే 'కులం, ఆదాయం, స్థానికం, ఇతర వెనుకబడిన కులం' మొదలైన అనేక దృవపత్రాలకు సంబంధించిన దరఖాస్తు పత్రాల నమూనాలను తెలుగులో రూపొందించుకునే అవకాశం ఉన్నా అటువైపుగా మొగ్గుచూపడంలేదు. కనుక అన్ని రకాల దరఖాస్తు నమూనాలను ఆధునిక తెలుగులో రూపొందించే వ్యవస్థను ప్రభుత్వం నిర్మించాల్సిన అవసరముంది.

5.2 ఆంగ్ల పద ప్రయోగ తెలుగు పత్రాల సంస్కరణ

తెలుగులో ఉన్న కొన్ని పత్రాల్లో అవసరంలేకున్నా అనేక ఆంగ్ల పదాలను వాడటం కనిపిస్తుంది. అలాంటి పత్రాల్లో కొన్ని అనువాదం సాధ్యమయ్యే పదాలు, మరికొన్ని ఇప్పటికిప్పుడు అనువాదం సాధ్యంకాని పదాలు ఉంటున్నాయి.

క్షేత్ర పర్యటనలో సేకరించిన 'శవ పంచనామా నివేదిక, కుటుంబ సభ్యుల ధృవీకరణ పత్రముకై దరఖాస్తు' అనే రెండు పత్రాల్లో 'Report section (నివేదన విభాగం), crime number, (నేరము సంఖ్య),

criminal processor code (నేర విచారణ కోడ్/స్మృతి, సంహిత), property (ఆస్తి), finger prints beauro, (వేలిముద్రల పరీక్షాకేంద్రం) మొదలైన అనేక పదాలను తెలుగులోకి అనువదించుకునే అవకాశం ఉంది.

అదే విధంగా కొన్ని పత్రాల్లో ఉపయోగించిన ఆంగ్ల పదాలను ఇప్పటికిప్పుడు అనువదించుకొని వినియోగించుకోవడం సాధ్యంకాని పనిలా అనిపిస్తోంది. ఒకవేళ అనువదించుకున్నా వీటికన్నా ఆంగ్ల పదాలే సులభంగా ఉంటాయి అనే అభిప్రాయం ఉంది. కనుక ఆ ఆంగ్ల పదాలనే యధాతథంగా వాడుకోవడం ఉచితంగా తోస్తుంది. ఇవి చూడండి. 'Locality/land mark, ration, land number, e mail I D' మొదలైనవి కష్ట సాధ్యాలు. తెలుగు అకాడమి ముద్రించిన 'పాలన, న్యాయ పదకోశం' 'Land mark' అనే పదానికి 1. 'హద్దురాయి, సంకేత హద్దు, మైలురాయి 2. ప్రసిద్ధ విషయం అనే పదాలను సమాన అర్థాలుగా ఇచ్చింది. అదేవిధంగా 'Ration' అనే పదానికి సమానార్థకంగా 'దినవెచ్చం' అని ఇచ్చింది. ఈ సమానార్థకాలు పలకడానికి కష్టంగా ఉండటంవల్లనో ఏమో ప్రజలు, ఉద్యోగులు వాటి స్థానంలో ఆంగ్ల పదాలనే వాడుతున్నారు.

5.3 గ్రాంథిక పద ప్రయోగ పత్రాల సంస్కరణ

ఈ పత్ర రచన ప్రధాన ఆకరాలైన తహసీల్దార్ కార్యాలయం, కూకటిపల్లి , మండల ప్రజాపరిషత్తు అభివృద్ధి కార్యాలయం, కుత్బుల్లాపూర్‌లోనూ కొన్ని పత్రాలు పూర్తిగా తెలుగులో ఉన్నప్పటికీ, వాటిలో చాలావరకు గ్రాంథిక పదజాలం కనిపిస్తుంటుంది. ఈ కింది వాక్యాలను పరిశీలిస్తే, గ్రాంథిక పదజాలాన్ని ఏ స్థాయిలో వాడుతున్నారో అర్థమవుతుంది. వాటిలో కొన్ని వాక్య నిర్మాణాలు కూడా చాలా సంక్లిష్టంగా ఉండి, అర్థావగాహనకు ఆటంకం కలిగించే విధంగా ఉన్నాయి. ఈ కింది వాక్యాలన్నీ 'శవ పంచనామా నివేదిక", కుటుంబ సభ్యుల ధృవీకరణ పత్రం దరఖాస్తు' నుంచి యధాతథంగా ఉటంకింపబడ్డాయి.

"ఎవరి వల్ల ఎప్పుడు ఎక్కడ మొట్టమొదటి సారిగా చనిపోయి ఉండగా కనుగోనబడినది?"
"ఎవరి వల్ల ఎప్పుడు ఎవరితో నుండగా అఖరి సారి బ్రతికి యుండగా కనుగొనబడెను?"
"వివాహమైనదా స్త్రీ అయినచో ఆమె భర్తకు ఆమె ఒక్కతే భార్యయా?"
"శవం కనుగొనబడిన చోటు యొక్క వివరములు, నీటిలో ఉన్న యెడల బావి యొక్క లోతు ఎంత బావిలో యుండిన యెడల"

"చనిపోయిన నా ..... గారికి ప్రభుత్వము నుండి రావలసిన.....పొందు నిమిత్తం మమ్ములను కుటుంబ సభ్యులుగా నిర్ధారించుచూ కుటుంబ సభ్యత్వ ధృవీకరణ ధృవపత్రము మంజూరు చేయవలసినదిగా కోరుచున్నాను."

"ఇందుతో పాటు నా .....లేటు శ్రీ/శ్రీమతి .....గారి యొక్క మరణ ధృవపత్రము జతపరుచుచున్నాను."

పై ఉటంకిపు వాక్యాల్లో కిందగీత గీసిన పదజాలమంతా గ్రాంథికమే. వాటిని ఆధునిక వ్యవహార తెలుగులో ఇలా రాసే అవకాశం ఉంది. 'కనుగొన్నారు?, ఎవరితో ఉన్నప్పుడు, బతికి ఉన్నప్పుడు, స్త్రీ అయితే, భార్యా?, వివరాలు, ఉంటే (ఉన్న యెడల), బావిలోతు, ఉంటే (ఉన్న యెడల), పొందడానికి, మమ్మల్ని, నిర్ధారిస్తూ, చేయమని కోరుతున్నాను, దీనితోపాటు, గారి మరణ, జతపరుస్తున్నాను.

పై దరఖాస్తు పత్రాల విశ్లేషణ– దరఖాస్తు పత్రాలను రూపొందించే ఉద్యోగులకు ఆధునిక తెలుగు పదజాలంపై అవగాహన తక్కువ ఉన్న విషయాన్ని తెలుపుతోంది. అదే విధంగా ఆధునిక తెలుగు వాక్య నిర్మాణాలపై కూడా అవగాహన తక్కువ ఉన్నట్టు తెలుస్తోంది. పాలనారంగంలో అత్యంత ముఖ్యమైన పాత్రను పోషించే దరఖాస్తు పత్రాల రూప కల్పన విషయంలో ఆధునిక తెలుగు పదజాలంపై, దాని వ్యాకరణంపై అవగాహన ఉన్న భాషాశాస్త్రవేత్తలతో ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు అవగాహనా తరగతులను పెట్టించడమో, లేక అటువంటి వారినే వీటి రూపకల్పనకు ఉద్యోగులుగా నియమించడమో చేయటంవల్ల ఈ గ్రాంథిక పద ప్రయోగ భాషాసమస్యను అధిగమించవచ్చు.

5.4 ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాల్లోని తెలుగు రచనాశైలి

5.3.లో చెప్పినట్టు వివిధ దరఖాస్తుల రచనలో, వివిధ నియమావళి పత్రాల రచనలో గ్రాంథిక పదజాలాన్ని వాడటం మాత్రమే కాకుండా, గ్రాంథిక భాషావ్యాకరణ పద్ధతిలో చేసిన క్రియా రూపాల నిష్పాదన కూడా కనిపిస్తుంది. గ్రాంథిక రచనాశైలిలోనూ పత్రాల రచన జరగటాన్ని మనం గమనించవచ్చు. అంతేకాక అవసరంలేకపోయినా కఠిన పదాలను, మౌఖిక వ్యవహారానికి దూరమైన పదాలను వాడటం కూడా గమనించవచ్చు. ఈ విషయాలను నిరూపించే కొన్ని ఉదాహరణలను ఈ కింద చర్చించడమైంది.

5.4.1 ఆధునిక వ్యాకరణ పద్ధతిలో క్రియా రూపాలను నిష్పన్నం చేసి వాడటం

ఆధునిక తెలుగులో భావార్థక క్రియానిష్పాదనం క్రియాధాతువుకు అటం/అడం అనే భావార్థక ప్రత్యయం చేరటంవల్ల జరుగుతుంది. కానీ ఈ పత్ర రచనకు సేకరించిన కొన్ని పత్రాల్లో 'ట' అనే భావార్థక ప్రత్యయాన్ని చేర్చి భావార్థక క్రియలను సాధించుకునే విధానాన్నే అనుసరిస్తున్నట్టు కనిపిస్తుంది. దీనికోసం ఈ కింది ఉదాహరణలను చూడండి. వాటిని ఆధునిక తెలుగులోకి మార్చగా ఏర్పడిన రూపాలు కూడా వాటి పక్కనే ఇవ్వబడ్డాయి.

ప్రారంభించు+ట=ప్రారంభించుట> ప్రారంభించటం (ఆధునిక తెలుగు వ్యవహారం)

తీస్+కొను+ట=తీసుకొనుట>తీసుకోవటం (ఆధునిక తెలుగు వ్యవహారం)
చర్చించు+ట=చర్చించుట> చర్చించటం (ఆధునిక తెలుగు వ్యవహారం)
చదివించు+ట=చదివించుట>చదివించటం (ఆధునిక తెలుగు వ్యవహారం)

అదే విధంగా వివిధ భావార్థక క్రియాంతాలమీద కు/కై ప్రత్యయం చేరినప్పుడు ఎలాంటి మార్పులు జరగని రూపాలు కొన్ని పత్రాల్లో కనిపిస్తున్నాయి. ఉదాహరణకు ఈ కింది ప్రయోగాలు చూడండి. ఆధునిక తెలుగులో భావార్థక క్రియాంతాలమీద 'కు/కై' ప్రత్యయం చేరినపుడు 'ఆనికి' అనే ప్రత్యయం వచ్చి భావార్థక ప్రత్యయం 'ట'మీద చేరి 'చేయడానికి, సాధించడానికి, తెలియజేయడానికి' వంటి రూపాలు ఏర్పడటాన్ని మనం గమనించవచ్చు.

చేయుట+కు=చేయుటకు> చేయడానికి (ఆధునిక తెలుగు వ్యవహారం)
సాధించుట+కు=సాధించుటకు> సాధించటానికి (ఆధునిక తెలుగు వ్యవహారం)
తెలియజేయుట+కై=తెలియజేయుటకై> తెలియజేయడానికి (ఆధునిక తెలుగు వ్యవహారం)

పై చర్చ ఉద్దేశాన్ని సంక్షిప్తంగా ఇలా క్రోఢీకరించవచ్చు. గ్రాంథిక భాషావ్యాకరణానికి భిన్నమైన క్రియా నిష్పాదనలు ఆధునిక తెలుగులో జరుగుతున్నాయి. పాలనారంగంలో ఆధునిక తెలుగు వ్యాకరణ పద్ధతులను అనుసరించి వివిధ పత్రాల రచన జరగాలి. అందుకు ఆధునిక భాషాశాస్త్రాన్ని అధ్యయనం చేసినవారిని నియమించాలి.

5.4.2. గ్రాంథిక రచనాశైలి స్థానంలో ఆధునిక తెలుగు రచనాశైలిని ప్రతిస్థాపించడం

కొన్ని పత్రాల రూపకల్పనలో గ్రాంథిక పదజాలంతోపాటు గ్రాంథిక రచనాశైలి కూడా అనుసరించబడింది. గ్రాంథిక రచనాశైలిని ఈ కింది ఉదాహరణల్లో చూడవచ్చు.

".....అనుసరించి జారి చెయబడిన ఈ క్రింది ప్రకటనను రంగారెడ్డి జిల్లా గెజిట్ నందు ప్రచురణ గావించడమైనది."

"విషయము: గాగిల్లాపూర్ గ్రామ పంచాయతీ పరిధిలోని సర్వే నెం.214 నందు ప్రభుత్వ స్థలం కలదు. దాని యందు డంపింగ్ యార్డు నిమిత్తము 5 ఎకరాల స్థలం కేటాయించగలరని కోరుట గురించి."

పై వాక్యాలను ఆధునిక తెలుగు రచనాశైలిలో సులభగ్రాహ్యంగా ఈ కింది విధంగా అందించే వీలుంది. ఈ రకమైన ఆధునిక తెలుగు రచనాశైలిని పాలనారంగంలో అనుసరిస్తే తెలుగు బాష అమలు మరింత వేగవంతంకావడంతోపాటు, సులభతరం కూడా అవుతుంది.

".....ప్రకారం జారీచేసిన ఈ కింది ప్రకటన రంగారెడ్డి జిల్లా గెజిట్‌లో ప్రచురించబడింది."

"విషయం: గాగిల్లాపూర్ గ్రామ పంచాయతీ పరిధిలోని సర్వే నెం.214 లో ఉన్న ప్రభుత్వ భూమిలోని 5 ఎకరాలను డంపింగ్ యార్డ్‌కు కేటాయించగలరని కోరే విషయమై."

5.4.3 కఠిన పదాల లేదా మౌఖిక వ్యవహారానికి దూరమైన పదాల వాడకాన్ని తగ్గించడం

పాలనారంగంలో వాడే కొన్ని పత్రాలలోని తెలుగులో కఠినమైన లేదా మౌఖిక వ్యవహారానికి దూరమైన పదాల వాడకాన్ని మనం గమనించవచ్చు. ఈ కింది ఉదాహరణ వాక్యాలను దీనికి ఉదాహరణగా చూడవచ్చు.

"చదువు ప్రాముఖ్యతను విశదపర్చడం."

"ఇప్పుడు నేను పొందబోవు LPG కనెక్షన్ నేను నా కుటుంబం అవసరాలకు మాత్రమే ఉపయోగించగలనని, మరియు ఇట్టి కనెక్షన్‌ను ఇతరులకు విక్రయించనని ప్రమాణము చేయుచున్నాను. ఒకవేళ నేను ఇట్టి కనెక్షన్‌ను ఇతరులకు ఇచ్చినట్లయితే ఇట్టి కనెక్షన్‌ను నా నుండి నా సమ్మతి లేకుండానే తీసుకొని వేరే లాభోక్తులకు ఇవ్వవచ్చును."

పైన ఉదహరించిన ఉటంకింపుల్లో కిందగీత గీసిన పదజాలం "విశదపర్చటం, చేయుచున్నాను, ఇట్టి, విక్రయించటం, లాభోక్తులు" మొదలైనవి ఉపయోగించకుండానే ఆ 'ప్రమాణ పత్రాన్ని' పూర్తి చేయవచ్చు. వాటికి వరుసగా "వివరంగా చెప్పటం, ఈ, అమ్మడం, లబ్ధిదారులు" మొదలైన పదాలు ప్రజల వ్యవహారంలో విరివిగా ఉన్నాయి. కనుక కఠిన పదాలను సాధ్యమైనంత వరకు వాడకపోవడమే మంచిది.

5.5 పాలనారంగంలో వాడే పదబంధాలకు సంక్షిప్తుల తయారీ- తెలుగు అభివృద్ధి వ్యూహాలు

పాలనారంగంలో వాడే తెలుగులో వివిధ రకాలైన సంక్షిప్తులను (abbreviations) తయారుచేసుకోవడంవల్ల ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల, ప్రజల సమయాన్ని, పత్రాలలోని స్థలాన్ని ఆదా చేయవచ్చు. ప్రభుత్వ ఉద్యోగి పడే శ్రమను తగ్గించే అవకాశం కూడా ఉంటుంది. ఉదాహరణకు తహసీల్‌దారు కార్యాలయం (MRO), మండల ప్రజాపరిషత్తు అభివృద్ధి అధికారి (MPDO), ఆర్థికంగా వెనుకబడిన కులాలు (EBC), ఇతర వెనుకబడిన కులాలు (OBC) లాంటి అనేక పాలనాసంబంధమైన పదాలకు తెలుగులో 'త. కా., మం. ప్ర. అ. అ., ఆ. వె. కు., ఇ. వె. కు.' వంటి సంక్షిప్తులను తయారుచేయించాలి. ఇటువంటి వాటిని శాస్త్రీయమైన పద్ధతిలో పదకోశాలుగా నిర్మించి, ఆయా ప్రభుత్వ కార్యాలయాలకు పంపిణీ చేయాలి. వాటి వాడకంలో ఉద్యోగులకు అవగాహన కల్పించాలి. ఆంగ్ల పదాల సంక్షిప్తులలా ఉద్యోగికి ఎల్లవేలలా అందుబాటులో ఉండే విధంగా వీటిని కూడా అంతర్జాలంలో నిక్షిప్తం చేయాలి. సంక్షిప్తులలో ఏకరూపతను సాధించేలా జాగ్రత్తలు

తీసుకోవాలి. ఆంగ్ల పదాల సంక్షిప్తుల మాదిరిగా వీటిని ఉచ్చరించడంలో వెసులుబాటు లేకపోవచ్చు కానీ, లేఖనంలో అసాధ్యం మాత్రం కాదు.

6 ప్రభుత్వ పాలనారంగంలో తెలుగు భాష అమలుకు కొన్ని వ్యూహాలు

పైన తెలిపిన ఐదు స్థాయుల్లో వినియోగించే వివిధ పత్రాలను మూల్యాంకనం చేసిన తరువాత పాలనారంగంలో తెలుగు భాష అమలు, అభివృద్ధులకు సంబంధించిన వ్యూహాలను ఈ కింది విధంగా క్రోఢీకరించవచ్చు.

1. ప్రభుత్వ, ప్రభుత్వేతర అన్ని శాఖల్లోని సంగణకాల్లో తెలుగు వాడటానికి అనుకూలమైన సాఫ్ట్ వేర్లను రూపొందించుకోవాలి. అది అన్ని శాఖల్లో ఒకేలా ఉండేలా యూనికోడ్ వ్యవస్థను ప్రారంభించాలి. దీనికి సంబంధించి ఇప్పటికే ప్రభుత్వం సిద్ధంచేసిన ఖతులను, అక్షర దోశ దిద్దరులను (స్పెల్ చెకర్) వాడేలా చేయాలి.

2. పాలనాసంబంధమైన అనేక పదాలకు, పదబంధాలకు సంక్షిప్తులను తయారుచేయాలి. వాటిని 'పరిపాలనా సంక్షిప్త పదకోశాలు'గా రూపొందించి, ఆయా ప్రభుత్వ శాఖలకు పంపిణీ చేయాలి. భాషాశాస్త్ర నిపుణలచేత ఆ కోశాల వాడకంలో ఉండే కష్ట, నష్టాలపై ఉద్యోగులకు అవగాహనా తరగతులను చెప్పించాలి. ఎల్లవేళలా అందుబాటులో ఉండేట్టు అంతర్జాలంలో వాటిని నిక్షప్తం చేయాలి.

3. యంత్రానువాద రంగాన్ని మరింత అభివృద్ధి చేసి, దాని వాడకం తెలిసిన వారిని ఉద్యోగులుగా నియమించాలి.

4. ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు అవసరమైన మేరకు ఆధునిక తెలుగు భాషా వాడకంపై తగినంత అవగాహన కల్పించాలి. ముఖ్యంగా ఆయా శాఖాధిపతులు తాము రాసే ఉత్తరప్రత్యుత్తరాల్లో తెలుగును వాడితేనే తమ కిందిస్థాయి అధికారులు, ఉద్యోగులు కూడా తెలుగును వాడుతారనే విషయాన్ని గమనంలో ఉంచుకోవాలి.

5. ప్రపంచీకరణ యుగంలో పెరిగిన భాషావసరాలకు అనుగుణంగా వివిధ నమూనా పత్రాలను ఆధునిక భాషాజ్ఞానం ఉన్న భాషావేత్తల ఆధ్వర్యంలో తెలుగులో పునఃముద్రించాలి.

6. ప్రభుత్వం ఇప్పటికే రూపొందించిన పదకోశాలతోపాటు, ఆధునిక భాషావసరాలను తీర్చగల మరిన్ని పదకోశాలను నిర్మించి, వాటి వాడకంలోనూ, వాటికున్న పరిమితులపట్ల అవగాహన కల్పించే సదస్సులను ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు తరుచుగా ఏర్పాటుచేయిస్తూ ఉండాలి.

7. తెలుగు భాషలో లెక్కకు మిక్కిలిగా వచ్చిచేరుతున్న అన్యభాషా పదాలను గుర్తించి, వాటికి సాధ్యమైనంతవరకు అనువాదాలను చేసే బలమైన అనువాద యంత్రాంగాన్ని భాషావేత్తలతో నెలకొల్పాలి. ఈ అనువాద యంత్రాంగం నిరంతరం చలనశీలంగా ఉండేట్టు చూడాలి.

8. ప్రభుత్వ, ప్రభుత్వేతర పాలనారంగాల్లో తెలుగును అమలుచేస్తున్న వారి కృషిని గుర్తించి, వారికి తెలుగు భాషా దినోత్సవాల్లో సత్కారాలను చేయాలి.

9. పైన తెలిపిన వ్యూహాలన్నిటికంటే ముఖ్యంగా తెలుగును అమలుచేసే విషయంలో ఉద్యోగుల మనస్తత్వంలో సమూల మార్పును తీసుకొచ్చే పనిని చేయాల్సి ఉంది. పాలనారంగంలో తెలుగు వాడకానికి సంబంధించి వెలువడిన అనేక ఉత్తర్వుల పట్ల ఉద్యోగులకు అవగాహన కల్పించాల్సి ఉంది.

ఉపయుక్త గ్రంథసూచి:

1. ఈనాడు దినపత్రిక. 17-12-2012.
2. రవీంద్ర ప్రసాద్, డి., ఇతరులు (సంపా.). 2004. పాలనా తత్త్వవేత్తలు. విజయవాడ: స్టెర్లింగ్ పబ్లిషర్స్ ప్రైవేట్ లిమెటెడ్. మూడవ ముద్రణ.
3. రామారెడ్డి, ముకురాల..., (సంపా.). 2013. "పరిపాలన, న్యాయ పదకోశం". హైదరాబాదు: తెలుగు అకాడమి. ఏడవ ముద్రణ.
4. శర్మ, ఎమ్.పి. (ఆంగ్లమూలం). మురళీధరరావు, ఆవంచ.,...(అనువాదక బృందం). 2004. "ప్రభుత్వ పాలన – సిద్ధాంతం, ఆచరణ". హైదరాబాదు: తెలుగు అకాడమి. ఐదవ ముద్రణ.

*****

21. తెలుగు బోధనలో మాండలికాల వాడుక : అభివృద్ధి వ్యూహాలు

మల్లేశ్ మంత్రి

పిహెచ్. డి. పరిశోధక విద్యార్థి, తెలుగు శాఖ, హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాదు.

<manthrimallesh@gmail.com>

0. సంక్షిప్తి

భాష పరిణామ క్రమం, ప్రపంచీకరణ యుగంలో తెలుగు భాష ఎలా మనుగడ సాగిస్తుంది, అందుకు గల ఉపాయాలలో ఒకటైన తెలుగు బోధనలో మాండలికాల వాడకం తెలుగు భాషాభివృద్ధికి ఎలా దోహదపడుతుంది. ఈ అంశాన్ని సమర్థిస్తూ తెలంగాణ రాష్ట్ర (ఉత్తర మండల) పాఠశాల తెలుగు వాచకాల ఆధారంగా ఉదాహరణలతో నిరూపించే ప్రయత్నం చేసాను. మాండలిక రచనలు, నిఘంటువుల ఆవశ్యకత మొదలైన విషయాలను ఈ పత్రంలో వివరించాను.

1. పరిచయం

మానవులు మొదట భావప్రసార సాధనంగా అనేక రకాలైన ఆంగిక చేష్టలను, ధ్వనులను ఉపయోగించుకొని జీవించేవారు. తదనంతర కాలంలో ఈ విధానం వారి జీవితంలోని వివిధాలైన భావోద్వేగాలను, కోరికలను పంచుకోవడానికి అసమర్థంగా తయారైంది. ఈ లోటును పూరించుకొనే క్రమంలో వారు పరస్పర ఒప్పందంతో ఒక రకమైన భావప్రసార సాధనాన్ని ధ్వనుల రూపంలో సాధించారు. ఈ ధ్వనుల సంపుటియే అర్థవంతమైన 'భాష'గా పరిణతి చెందింది. అంటే భాష శ్రామిక సంస్కృతి, ఉత్పత్తిలో భాగంగానే సామూహిక వాగ్వ్యవహార శక్తిని సంపాదించింది. భాష భావ వినిమయ సాధనమేగాక, సాంస్కృతిక ప్రసరిణి కూడా. అటువంటి భాషను (ముఖ్యంగా స్థానిక భాషలు) ప్రపంచీకరణ యుగానికి అవసరమైన విధంగా ఎలా అభివృద్ధి చేసుకోవాలో మనం అంచనా వేసుకోవాల్సిన అవసరముంది. ప్రపంచీకరణలో ఆంగ్ల భాషాధిపత్యం వల్ల స్థానిక భాషలకు మనుగడ కష్టసాధ్యమైతుంది. కనుక ప్రపంచీకరణ యుగంలో మన స్థానిక భాష తెలుగును సంస్కరించుకొని అభివృద్ధి దిశగా పరుగులు పెట్టించే అవసరం నేడు ఏర్పడింది. ప్రస్తుతం "ప్రపంచీకరణ యుగంలో భాషాభివృద్ధి వ్యూహాలు : తెలుగు" సదస్సులో 'తెలుగు బోధనలో మాండలికాల వాడుక : అభివృద్ధి వ్యూహాలు.' అనే అంశంపై పత్ర సమర్పణ చేస్తున్నాను.

2. పత్ర నేపథ్యం

ప్రాచీన కాలంలో తెలుగు భాష గ్రాంథికంలో ఉండేది. గిడుగు రామ్మూర్తి పంతులు మొదలైనవారి ఉద్యమాల వల్ల 20 వ శతాబ్ది ప్రథమార్ధంలో తెలుగు గ్రాంథిక భాష నుంచి వ్యావహారిక భాషగా మారింది. దీనివల్ల తెలుగు భాష గొప్ప పరిణామం చెందింది. సాహిత్యంలో మాండలిక పదజాలాన్ని గ్రామ్య పదజాలంగా/హాస్య పదజాలంగా నీచంగా చూడబడ్డా, తర్వాతి కాలంలో క్రమక్రమంగా సాహిత్యంలో మాండలిక రచనలు వచ్చాయి. ప్రథమ భాషలో బాషాబోధన అనే లక్ష్యానికి మాండలికాలతో పాఠ్యాంశాల

రచన అనే పద్ధతి చాలా బలాన్ని చేకూరుస్తుంది. విద్యార్థుల్లో విషయ వ్యక్తీకరణ సామర్థ్యాన్ని ద్విగుణీకృతం చేస్తుంది. మాండలిక పదజాలం సాహిత్యంలోకి రావడం, తెలుగు భాషా బోధనలో మాండలిక పదజాలం వాడుక వలన తెలుగు భాషా పదజాలాన్ని ఎలా అభివృద్ధి చేసుకోవచ్చో ఈ పత్రం ద్వారా తెలియజేస్తాను.

3. పత్ర పరిధి

ప్రపంచ భాషలన్నింటికి మాండలికాలు దాదాపుగా ఉంటాయి. మన తెలుగు కూడా మాండలికాల సమాహారమే. అటువంటి మాండలికాలు తెలుగు భాష అభివృద్ధికి ఎలా తోడ్పడుతాయి. తెలుగు బోధనలో వాటి అవసరం ఏమిటి? బోధనలో మాండలిక పదజాల ప్రవేశం సాధ్యాసాధ్యాలు–ఫలితాలు, మాండలికాల మధ్య అంతరం తగ్గించి పదకోశాల నిర్మాణాలు చేపట్టి బోధన/వివిధ రంగాలకు అందివ్వడం లాంటి విషయాలను ఈ పత్రం చర్చిస్తుంది.

భద్రిరాజు కృష్ణమూర్తిగారు వృత్తిపరిశోధన ఆధారంగా తెలుగునాడును (ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో) నాలుగు భాషామండలాలుగా విభజించారు. 1. పూర్వ మండలం (శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, విశాఖపట్టణం జిల్లాలు), 2. దక్షిణ మండలం (రాయలసీమ జిల్లాలు, నెల్లూరు, ప్రకాశం జిల్లాలు), 3. ఉత్తర మండలం (తెలంగాణ ప్రాంత జిల్లాలు). ఈ ఉత్తర మండల పరిధి ప్రస్తుతం తెలంగాణ రాష్ట్రంగా విభజించబడింది. ఈ రాష్ట్రంలో పాఠశాల పరిధిలో తెలుగు భాషా బోధనలో మాండలిక పదాలను (తెలంగాణ) ఏ విధంగా వాడితే తెలుగును అభివృద్ధి చేసుకోవచ్చో చెప్పడం నా పరిశోధన పత్ర పరిధి. పరిమితీనూ. ఈ తెలంగాణ రాష్ట్రంలోనూ ఒక్కో జిల్లాకు ఒక్కో రకమైన మాండలికం ఉంది. కనుక, ఏక మొత్తంగా పరిశీలించినపుడు ఉత్తర మండల మాండలికంగా పిలవబడుతున్న తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని మాండలికంలో మిగతా మూడు మండలాల భాషతో పోలిస్తే వైవిధ్యం కనిపిస్తుంది. అదే సమయంలో ఈ ఉత్తరమండలంలోని వివిధ జిల్లాల మాండలికాల మధ్య అనేక సారూప్యతలున్నాయి. కనుక, ఈ పత్రంలో ఉదహరించిన మాండలిక ప్రయోగాలు పలానా జిల్లాకు చెందినవి అని కాకుండా 'ఉత్తర మండలం' మాండలికం అనే స్థూల అవగాహనతో చర్చించడమైంది. ఈ విషయాలను చర్చించటానికి తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1వ తరగతి నుంచి 10వ తరగతి వరకు తయారుచేయించిన పాఠ్య పుస్తకాలను ముఖ్యమైన ఆధారాలుగా గ్రహించాను.

4. తెలుగు పాఠ్యాంశాల బోధనలో మాండలికాల వాడుక

ఈ పాఠ్యపుస్తకాలలో తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కొంత మేరకు మాండలిక పదాలను పరిచయం చేసింది. వీటిని రెండు విభాగాలుగా చేసాను. 1. పాఠ్యపుస్తకాలలో చేర్చిన మాండలిక పదాలు ఎలా ఉన్నాయి వాటి అర్థాలు, ప్రయోగ వాక్యాలు. 2. పాఠ్యపుస్తకాలలో చేర్చాల్సిన మాండలిక పదాలు. వాటి అర్థాలు ప్రయోగ వాక్యాలు.

గమనిక: పు: = పుట సంఖ్య, 1వ, 2వ,..... = తెలుగు వాచకాలు. 1వ తరగతి నుండి 10వ తరగతి వరకు.

4. 1. పాఠ్యపుస్తకాలలో చేర్చిన మాండలిక పదాలు

మూకుడు = కడాయి (పు: 15. 1వ)

మైదాకు = గోరింటాకు (పుట: 15. 1వ)

తొవ్వల = దారిలో. "నువు పోయే తొవ్వల్ల శనగ పోయింతు" (పు: 38. 1వ)

గుడాలు = ఉడకబెట్టిన ధాన్యపు గింజలు. "అమ్మ అనప గింజలతో గుడాలు చేస్తున్నది" (పు: 43. 1వ)

నాయన = నాన్న. "నాయన ఇంటికి వచ్చిండు" (పు: 47. 1వ)

దుంకుదాం = దూకుదాం (పు: 53. 1వ)

గీతల అంగి = గీతల చొక్క. "చిన్నోడమ్మా చిన్నోడు
అల్లరి చేసే చిన్నోడు
కొయ్యకు ఉన్న గీతల అంగిని
కోరిక తోని తొడిగిండు" (పు: 81. 1వ)

తొడిగిండు = తొడిగాడు/ధరించాడు. "చిన్నోడమ్మా చిన్నోడు
అల్లరి చేసే చిన్నోడు
కొయ్యకు ఉన్న గీతల అంగిని
కోరిక తోని తొడిగిండు" (పు: 81. 1వ)

బువ్వ = అన్నం

"సిక్కుడూ బువ్వేసి సిరిపల్లెం తోమి
కాకరా పువ్వేసి గంగాళం తోమి." (పు: 63. 2వ)

గుమ్మి = ధాన్యం నిలువ ఉంచుకోవటానికి ఉపయోగించుకొనే పెద్ద మట్టికుండ. (పు: 69. 2వ)

దిమ్మిస = కంకర, మన్ను మొదలైన వానిని గట్టిపఱచుటకు ఉపయోగించు సాధనము. (పు: 69. 2వ)

దోస్తులు = స్నేహితులు. "రాము తన దోస్తులతో చెండాట
ఆడుతున్నాడు. ఇంతలో చెండు
ఎగిరిపోయి చెట్టుతొర్రలో పడ్డది (పు: 73. 2వ)

చెండు = బంతి. "చెండు కోసం రాము
చెట్టు తొర్రలో చెప్పు పెట్టాడు
చీమలు కుట్టాయి." (పు: 73. 2వ)

పబ్బతి = వేడుకోవడం (పు: 75. 2వ)

మత్తడి = చెరువులో ఎక్కువైన నీరు పొరలి పోవుటకు కట్టకు పల్లముగా నున్న చివర ఏర్పఱచిన రాతి కట్టడము. (పు: 81. 2వ)

ఎక్కబుడ్డి = దీపం (పు: 81. 2వ)

అగ్గువ = చవక, తక్కువ ధర (పు: 82. 2వ)

గట్క = జొన్నలతో చేసే సంగటి వంటిది (పు: 92. 2వ)

పైలంగ = జాగ్రత్తగ. "పడగ విప్పిన బాటసారి పైలంగ పోతాడు." (పు: 96. 2వ)

కీస = జేబు. (పు: 127. 2వ)

బిరాన = తొందరగా. "బీడు భూములన్నీ వానదేవుడా
బిరాన తడ్వాలె వానదేవుడా." (పు: 25. 3వ)

ఉరికురికి = పరుగెత్తుకుంట. "ఊసులాడే మూగ
లేగదూడను పిలువ
ఉరికురికి వచ్చింది
దరిజేరి నిలిచింది." (పు: 67. 3వ)

పతంగి = గాలిపటం. (పు: 71. 3వ)

కొర్రమట్ట = కొరమేను (ఒక రకమైన చేప). (పు: 99. 3వ)

గుంజిరి = లాగిరి. "చిన్నపిల్లలు ఎక్కగా గుంజిరి" (పు: 122. 3వ)

దూప = దప్పిక. "తొవ్వలో దానికి బాగా దూపైంది." (పు: 126. 3వ)

ఆసరా = తోడు. (పు: 132. 3వ)

జాగా = స్థలం. (పు: 46. 4వ)

"ఎనుకట = పూర్వం, "బావులల్ల నీళ్ళ కొరకు పీట్లకు ఫీట్లు మిషన్లను భూమిలోకి దించవట్టిరి" (పు: 124. 6వ)

దేవులాడు = వెతుకు. (పు: 41. 7వ)

సొక్కం = దోషంలేని/కల్తీలేని (పు: 41. 7వ)

4.1.1. సామెతలు/జాతీయాలు

"దంచిందానికి బుక్కిందే కూలి." (పు: 41. 7వ)

ఏవైన ధాన్యాలు దంచడానికి కూలికి వెళ్ళినప్పుడు, కూలి ఎక్కువగా ఇవ్వకపోతే ఆ సమయంలో తిన్న ధాన్యేలే కూలిగా భావించడం.

"ఉపవాసముంటె అప్పుదీరది. ఊపిరితో బొర్ర పెరగది." (పు: 41. 7వ)

అప్పు ఉన్నదని ఉపాసముండి ఖర్చు తగ్గిస్తే అప్పు తీరదు. గాలి పీల్చుకున్నంత మాత్రాన పొట్ట పెంచలేం

"పొత్తులపని సుఖం ఒంటిగ తిండిసుఖం" (పు: 41. 7వ)

పని చేసేటప్పుడు ఉమ్మడిగా ఇతరులతో కలిసి చేస్తే సుఖంగా ఉంటుంది. తిండి విషయానికొస్తే ఒంటరిగ తినటమే మందిదంటారు.

"గుమ్మినిండ గింజలుండాలె గూటాలోలె బిడ్డలుండాలె." (పు: 13. 9వ)

పెద్ద మట్టికుండ నిండా గింజలుండాలె. గట్టిగా బిడ్డలుండాలె

"ఎనుగర్ర (వెన్నుకర్ర) బలముండె ఎన్ని వాసాలైన ఎక్కియ్యచ్చు." (పు: 13. 9వ)

ఇంటికి వెన్నుకర్ర బలంగా ఉంటె ఎన్ని వాసాలైనా పెట్టవచ్చు. ఈ విధంగా మిగతా వాటికి కూడా అన్వయించుకోవచ్చు.

కడుపు కుటకుట = ఓర్వలేనితనం (పు: 13. 9వ)

నల్లికుట్లోడు = బయటికి కనిపించకుండా హానిచేసేవాడు." (పు: 13. 9వ)

ఎన్నేషాలేసినా కూటికే ఎన్నేండ్లు బతికినా కాటికే (పు: 13. 9వ)

కూటికోసం కోటి విద్యలు అన్నట్టు. ఎన్ని రకాలుగా బతికినా తినడం కోసమే. ఎన్ని రోజులు బతికినా మరణించక తప్పదు.

4. 2. పాఠ్యపుస్తకాలలో చేర్చాల్సిన మాండలిక పదాలు

పాఠశాల = బడి (పు: 31. 1వ)

పెండ్లి కూతురు = పెండ్లి పిల్ల . "పెండ్లి కూతురు వేలికి ఉంగరం ఉంది." (పు: 33. 1వ)

గుడాలు = = ఉడకబెట్టిన గింజలు. "అమ్మ అనప గింజలతో గుడాలు చేస్తున్నది" (పు: 43. 1వ)

వంద= నూరు (పు: 59. 1వ)

టౌను = పట్టణం/పట్నం. "టౌనుకు పోదాం రండి." (పు: 114. 1వ)

పొట్టేలు = మేకపోతు/గొర్రెపోతు (పు: 92. 2వ)

మేఘాలు = మబ్బులు (పు: 27. 3వ)

వర్షాలు = ఆనలు (పు: 78. 3వ)

భారతదేశంలో ఇతర ప్రాంతాలలో ఇట్లా పూలతోని పండుగ చేసుకొనే సందర్భాలు తక్కువ (పు: 103. 3వ)

వెళ్ళాలి = పోవాలి. "తమ్ములారా మనమంతా

తప్పక వెళ్ళాలిరా" (పు: 109. 3వ)

మధ్య = నడుమ. "రోడ్డు మధ్యలో నడుస్తున్న చెట్టును

చూసి అందరు తికమక పడ్డారు" (పు: 126. 3వ)

గుమ్మం = గలుమ/గనుమ (పు: 45. 4వ)

ప్రవేశిస్త = జొర్రుత. "నేను నిజామాబాద్ జిల్లాలోని కందుకుర్తి దగ్గర తెలంగాణలో ప్రవేశిస్త" (పు: 93. 4వ)

గదులు = అర్రలు. "గదులలోన రంగైన బొమ్మలున్నవీ కుర్చీలు మంచాలు బల్లలున్నవి" (పు: 102. 4వ)
ఎదుట =ఎదురుంగ. "అన్నిటికన్నా పిల్లికి ఎదుటనున్న ఎలుకపిల్ల రుచిగా నున్నట్లుతోచె దానినె తినుటకు చూచె. (పు: 103. 4వ)

పైన పేర్కొన్న (4.1, 4.2 లో) మాండలిక పదాలను పరిశీలిస్తున్న క్రమంలో నేను గమనించిన విషయాలు:
1. తెలుగు ప్రాంతంలోని ఉత్తర మండలం (తెలంగాణ రాష్ట్రం) లోని పాఠ్య పుస్తకాలలోని పాఠ్యాంశాలలో కొంతమేరకు మాండలిక పదజాలాన్ని చేర్చారు. 1వ తరగతి నుంచి 5 వ తరగతులలో కాస్త ఎక్కువగాను, ఆపై తరగతులలో తక్కువగానూ చేర్చారు. 2. కొన్ని పాఠ్యాంశాలలో పద్య భాగం మాండలిక పదాలతో ఉండి తాత్పర్యాలు/భావాలు మాత్రం ప్రామాణికంలో ఉండడం కన్పిస్తుంది. అలా కాకుండ పద్యానికి భావం కూడా మాండలికంలో చెప్పి, అవసరమైతే ఆ పదాలకు అర్థాన్నిస్తే బాగుంటుంది. 3. మరికొన్ని పాఠ్యాంశాలలో క్రియలు మాత్రమే మాండలికంలో ఉన్నాయి. 4. తెలుగు వాచకాలలో వివిధ ప్రక్రియలను పరిచయం చేయాల్సి ఉంటుంది కాబట్టి అన్ని చోట్ల మాండలిక పదాలను చేర్చే అవకాశం కలగదు. ఉపవాచకాలలో మాత్రం అవసరం ఉండదు కాబట్టి ప్రామాణికంలో ఉన్న పాఠ్యాంశాల కంటే మాండలికంలో ఉండే వాటిని పరిచయం చేస్తే మంచిది. ఇలా చేయడం వల్ల తెలుగుకు అదనంగా నూతన పదజాలం చేరి వృద్ధి పొందుతుంది.

5. మాండలిక రచనలు, నిఘంటువుల ఆవశ్యకత

తెలుగు వ్యవహార ప్రాంతంలో వివిధ మండలాల్లో వస్తున్న రచనలను ఆయా ప్రాంత వాసులు మాత్రమే పూర్తిగా అవగతం చేసుకోగల్గుతున్నారు. వీటిలోని మాండలిక పదజాలాన్ని, వ్యాకరణ నియమాలను కోశాలుగా, వ్యాకరణ గ్రంథాలుగా (మూడవ విభాగంలో పేర్కొన్న విధంగా) నిర్మించినప్పుడు ఆయా మండలాల వారికి మాండలిక పదజాలం సులభంగా అర్థం అవుతుంది. ప్రసార మాధ్యమాలైన ఎలక్ట్రానిక్, ముద్రణా వ్యవస్థల ద్వారా మాండలిక పదజాలాన్ని వ్యాప్తిలోకి తీసుకరావచ్చు. "కావ్యాలు లేదా రచనలు, అటు సమాచార నిధి రూపంలోనూ, వాటిని వినగలిగే సౌకర్యం ఉన్న పద్ధతులలోనూ సంగణకాలపై నమోదు చేయాలి. చదివిన పాఠాన్ని లేదా సమాచారాన్ని నమోదు చేసి అటు రాతలో చూపుతూ, ఇటు వినగలిగే వెసులుబాటును ఇచ్చే పద్ధతిలో తెలుగు సమాచార నిధులు రూపొందించాలి. సంప్రదాయ ముద్రణ పద్ధతిలో కాకుండా ఎప్పటికప్పుడు మార్పులు, చేర్పులకు అనుగుణంగా ఉండేట్టుగా చలనశీల సమాచార నిధులుగా, నిఘంటువులుగా వీటిని రూపొందించుకోవాలి." (పవన్‌కుమార్, పమ్మి (రచయిత) ఉమామహేశ్వరరావు, గారపాటి. (సంపా). 2012: 195) అంతర్జాలం సహాయంతో విటిని జనబాహుళ్యంలోకి తీసుకెళ్ళవచ్చు. తద్వారా మాండలిక పదజాలంతో కూడిన తెలుగు బృహత్ నిఘంటువు, వ్యాకరణ గ్రంథాలను నిర్మించవచ్చు. అందుకొరకు మనం మాండలిక రచనలను ప్రోత్సహించాల్సిన అవసరం ఉంది. "మాండలిక భాషని ప్రోత్సహించకపోతే ప్రజా సాహిత్యం రూపొందదు. ప్రజలే రచయితలు కావాలి. ప్రజలకోసం రచయితలు సాహిత్యాన్ని సృష్టించడం కన్నా వారినే రచయితలుగా చేయడం క్లిష్టమైనా అనివార్యమే." (తిరుమలరావు,

జయధీర్ (ముందుమాట), ప్రభాకర్, ఎ.కె. 2002: xiii). ఇలా చేయడం వల్ల ప్రజా సాహిత్యంతోపాటు మాండలిక పద సంపద వస్తుంది. తద్వారా బోధనలో ప్రవేశపెట్టి తెలుగు అభివృద్ధికి తోడ్పాటును అందివ్వవచ్చు.

6. ముగింపు

తెలుగు పాఠ్యాంశాల బోధనలో మాండలికాల వాడకం అనివార్యం. కాని మనం బోధనలో వాడే పదజాలం విద్యార్థులకు తొందరగా అర్థం కాకపోవచ్చు. అదేవిధంగా ఇన్నాళ్ళుగా ప్రామాణికంలో వాడుతున్న పదాలను, అన్యదేశ్య పదాలు తెలుగులో ఇమిడి సహజత్వాన్ని పొందినవాటి స్థానంలో మాండలిక పదజాలం ఇబ్బందిగా అనిపించవచ్చు. కారణం సహజత్వాన్ని పొందిన అన్యదేశ్యాలే పలకడం, గుర్తు పెట్టుకోవడం సులభంగా ఉంటుంది. అయినా మనం చేసే ప్రయత్నం విరమించకూడదు. మనం 100 పదాలను చేర్చినపుడు 10 పదాలు వాడకంలోకి వచ్చినా మనం విజయం సాధించవచ్చు. క్రమక్రమంగా అనేక మాండలిక పదాలు చేరి ప్రపంచీకరణ యుగంలో తెలుగు అభివృద్ధివైపు అడుగులు వేసే అవకాశం ఏర్పడుతుంది.

తెలంగాణ రాష్ట్ర పాఠ్య పుస్తకాల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ మాండలికాలను, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర పాఠ్య పుస్తకాల్లో తెలంగాణ మాండలికాలను ప్రవేశపెట్టడంవల్ల తెలుగు భాష మరింత అభివృద్ధి చెందుతుంది.

7. ఉపయుక్త గ్రంథసూచి

1. ఉమామహేశ్వరరావు, గారపాటి (సంపా). 2012. *అంతర్జాలంలో తెలుగు*. హైదరాబాదు: సమాచార సాంకేతిక శాఖ (ఆం.ప్ర), సిలికానాంధ్ర విశ్వ తెలుగు అంతర్జాల వేదిక.
2. కృష్ణమూర్తి, భద్రిరాజు (సంపా). 2010. తెలుగు భాషాచరిత్ర. హైదరాబాదు: పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం. ఎనిమిదవ ముద్రణ.
3. దక్షిణామూర్తి, పోరంకి. 1992. *భాష ఆధునిక దృక్పథం*. హైదరాబాదు: వరలక్ష్మి పబ్లిషర్స్.
4. ప్రభాకర్, ఎ.కె. 2002. తెలుగులో మాండలిక కథా సాహిత్యం. హైదరాబాదు: సాహితీ సర్కిల్.
5. భాస్కర్, నలిమెల. 2010. *తెలంగాణ పదకోశం*. హైదరాబాదు: తెలంగాణ రచయితల వేదిక.
6. వెంకటేశ్వరరావు, ఆర్ (సంపా). 2016. తెలుగు బోధన అభ్యసన శాస్త్రం. హైదరాబాదు: తెలుగు అకాడమి.
7. తెలుగు వాచకాలు– 1 నుంచి 10 వరకు: 2015. హైదరాబాదు: తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రచురణ.
8. http://www.andhrabharati.com

*****

22. అర్థశాస్త్ర బోధన, తెలుగు అభివృద్ధి వ్యూహాలు

మల్లిపూడి రవిచంద్ర

పిహెచ్. డి. పరిశోధక విద్యార్థి, తెలుగుశాఖ, హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం.

<ravi.hcu32@gmail.com>

0. సంక్షిప్తి

తెలుగు భాషాభివృద్ధిలో భాగంగా తెలుగు మాధ్యమంలో అర్థశాస్త్ర బోధన ఆవశ్యకతను ఈ పత్రం వివరిస్తుంది. అర్థశాస్త్రాన్ని తెలుగు మాధ్యమంలో బోధించవలసిన అవసరం ఏమిటి? దానివల్ల కలిగే ప్రయోజనాలు ఏమిటి? అందుకు చేయవలసిన కర్తవ్యం ఏమిటి? అనేవి ఈ పత్రంలోని ప్రధానాంశాలు. తెలుగులో అర్థశాస్త్రాన్ని బోధిస్తున్న తరుణంలో కలిగే భాషాపరమైన సమస్యలు ఏంటి? వాటిని ఏ విధంగా అధిగమించాలి? వంటి విషయాలు కూడా ఈ పత్రంలో చర్చించబడ్డాయి.

1. పరిచయం

సామాజిక శాస్త్రాలలో ఎక్కువ ఆదరణ ఉన్నశాస్త్రం అర్థశాస్త్రం. ఇది కేవలం సామాజిక శాస్త్రాలలోనే కాక, ప్రపంచ వ్యాప్తంగానే ఎక్కువ ఆదరణ ఉన్న శాస్త్రంగా పేరు గణించింది. మానవుని దైనందిన జీవితమంతా ఏదో రకమైన ఆర్థికవిషయాలతోనే ముడిపడి ఉంటుంది. అలాంటి ప్రతి విషయమూ అర్థశాస్త్రంలో భాగమే. అందుకే అర్థశాస్త్రానికి సమాజంతో చాలా దగ్గర సంబంధం ఉంది.

ప్రపంచీకరణ ప్రభావం వల్ల తెలుగు మనుగడ ప్రశ్నార్థకంగా తరుణంలో తెలుగును కాపాడటానికి చేయవలసిన కార్యక్రమాల్లో మొట్టమొదటిది 'తెలుగు మాధ్యమంలో విద్యాబోధన' చేయడం. అది ఒక ఉత్కృష్టమైన విధానం. అన్ని శాస్త్రాలను తెలుగు మాధ్యమంలో బోధించడం, తెలుగులో అందించడం ప్రప్రథమ విధి. అయితే, భౌతిక, రసాయన, జీవశాస్త్రాల వంటి శాస్త్ర విషయాలను, సాంకేతిక రంగాలకు సంబంధించిన అంశాలను తెలుగు భాషలో అందించడం ఎంత అవసరమో, సామాజిక శాస్త్రాలను తెలుగులో అందించడం అంతకంటే ఎక్కువ అవసరం. అలా చెయ్యడం మూలంగా ఇటు తెలుగు భాషకు, అటు ఆయాశాస్త్రాలకు మొత్తంగా సమాజానికి ఎంతో ఉపకరిస్తుంది.

2. అర్థశాస్త్రం ఆవశ్యకత

తెలుగు మాధ్యమంలో బోధన కొనసాగించే సందర్భంలో సమాజ అవసరాలను కూడా దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. ప్రపంచీకరణ యుగంలో తెలుగు భాషాసాహిత్యాలను చదవడంతోపాటు తెలుగు మాధ్యమంలో

చదవడం వల్ల కూడా ఉద్యోగ అవకాశాలు రావడం లేదు అనే అనుమానం సమాజంలో బలంగా నాటుకుపోయింది. అది అపోహ అని నిరూపించాలి. తెలుగు మాధ్యమంలో చదవడం వల్ల కలిగే ప్రయోజనాలను కూడా తెలియజేయాలి.

విద్యారంగంలో ఉన్న ప్రధానమైన అవసరం ఉద్యోగం. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఏయే శాస్త్రాలలో ఎక్కువ ఉద్యోగ అవకాశాలు ఉన్నాయో గుర్తించాలి. వాటికి ఎలాగూ ఆదరణ ఉంటుంది కాబట్టి ఆ శాస్త్రాలను తెలుగు మాధ్యమంలో అందించడం మీద ఎక్కువ దృష్టి పెడితే ఫలితం కూడా ఎక్కువగానే ఉంటుంది. అందుకే శాస్త్ర, సాంకేతిక రంగాలను మినహాయిస్తే అంతే స్థాయిలో ఆదరణ ఉన్న శాస్త్రం, పైగా ఉద్యోగ అవకాశాలు కూడా ఎక్కువ ఉన్న శాస్త్రం అర్థశాస్త్రం. మానవీయ, సామాజికశాస్త్ర పట్ల నానాటికీ ఆసక్తి, ఆదరణ సన్నగిల్లుతుంటే అర్థశాస్త్రంలో మాత్రం అధ్యయనం, ఆదరణ పెరుగుతున్నాయి. కాబట్టి దానిని విశ్లేషించడం ఈ పత్రం యొక్క ప్రధానోద్దేశ్యం.

అర్థశాస్త్రం అని స్థూలంగా చెప్పుకొన్నప్పటికీ అందులో 1. ఆర్థిక అర్థశాస్త్రం (Financial Economics), 2. వ్యవసాయ అర్థశాస్త్రం (Agricultural Economics), 3. ప్రజా అర్థశాస్త్రం (Public Economics) వంటివి ప్రధాన విభాగాలు. ఈ మూడు విభాగాలు నేరుగా సమాజాన్ని ప్రభావితం చేస్తున్నాయి. స్థూలంగా ఈ మూడిటిని కలిపి సంక్షేమ అర్థశాస్త్రం (welfare economics)లో భాగంగా చెప్పవచ్చు. ఏ సమాజమైనా సంక్షేమం అనే సూత్రంతో ముడిపడి నడుస్తోంది కాబట్టి కేవలం మన సమాజాలలోనే కాక ప్రపంచం మొత్తాన్ని ఈ మూడు విభాగాలు ప్రభావితం చేస్తున్నాయి. కాబట్టి రోజురోజుకీ వీటికి ఆదరణ పెరుగుతుందే తప్ప తగ్గే అవకాశం లేదు.

2.1 ఆర్థిక అర్థశాస్త్రం(Financial Economics)

అర్థశాస్త్రంలోనే ఎక్కువ అధ్యయనం, అవకాశాలు ఉన్న విభాగం ఇది. వర్తక వాణిజ్య విషయాలు, పెట్టుబడి, స్టాక్ మార్కెట్, బీమా (insurance)... మొదలైనవన్నీ ఇందులో భాగం. ప్రపంచీకరణ యుగంలో, ప్రైవేటు సంస్థలు ఎక్కువవుతున్న దశలో దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ అంతా కూడా వీటి ఆధారంగానే నడుస్తోంది. అందుకే ఈ విభాగానికి ఎక్కువ ఆదరణ లభిస్తోంది. అయితే, ఆర్థిక అర్థశాస్త్ర బోధన ప్రస్తుతం విశ్వవిద్యాలయ స్థాయిలోనే కొనసాగుతోంది. దిగువ తరగతుల్లో ఈ శాస్త్ర అధ్యయనం ఇంకా ప్రవేశపెట్టలేదు.

2. 2 వ్యవసాయ అర్థశాస్త్రం (Agricultural Economics)

వ్యవసాయ ఆధారితమైన భారతదేశం వంటి దేశాలకు ఎక్కువ ఉపకరించే అర్థశాస్త్ర విభాగం ఇది. వ్యవసాయ పర్యావరణం – సహజ వనరులు, ఆహార ఉత్పత్తి – వినియోగం, సాగు... వంటి విషయాలు ఇందులో ప్రధానం. కేవలం సిద్ధాంతాలకే పరితమం కాక, అనువర్తనకు ఇందులో అవకాశం ఎక్కువ. ఇది కొంత వరకు డిగ్రీ, ఇంటర్ స్థాయిలో బోధించబడుతోంది.

2. 3 ప్రజా అర్థశాస్త్రం (Public Economics)

ప్రతి దేశానికీ అవసరమైన విభాగం ఇది. ఇది శాస్త్రంగా అంతగా అభివృద్ధి చెందకపోయినా, ఇందులోని విషయాలతో ప్రజలకు నేరుగా సంబంధం ఉంటుంది. ప్రభుత్వపు ఖర్చులు, పన్నులు, ప్రభుత్వ పథకాలు, విధానాలు... మొదలైనవన్నీ ఇందులో భాగం. దీనిని అడపాదడపా బోధిస్తున్నారే తప్ప పూర్తి స్థాయిలో లేదు. ప్రధానంగా ఈ మూడు విభాగాలు సమాజంతో ముడిపడి ఉండడం వల్ల, సమాజానికి వాటితో అవసరం ఎక్కువ ఉండడంవల్ల విద్యార్థులు వీటిపై ఎక్కువ దృష్టి పెడుతున్నారు. ఈ మూడు విభాగాలు విశ్వవిద్యాలయ (పి. జి.) స్థాయిలో మాత్రమే బోధించబడుతున్నాయి. ఇంతటి ఆదరణ ఉన్న విభాగాలను నేటి అవసరాలకు అనుగుణంగా డిగ్రీ స్థాయిలో, ఆ దిగువస్థాయిలో పాఠ్యాంశాలుగా అందించాలి. వాటి పట్ల ఆవగాహన కలిగించి, వాటిని అధ్యయనం చేస్తే కలిగే ప్రయోజనాలను వివరించాలి.

మన పొరుగురాష్ట్రమైన ఒడిశాలో డిగ్రీస్థాయిలోనే స్నాతకోత్తర స్థాయి అర్థశాస్త్ర పాఠ్యాంశాలను బోధిస్తున్నారు. అది కూడా మాతృభాషలో. దాని వల్ల ఆ విద్యార్థులు సులభంగా విషయంపై పట్టు సాధించగలుగుతున్నారు. జాతీయ, అంతర్జాతీయ స్థాయి విశ్వవిద్యాలయాల్లో ప్రవేశం పొందగలుతున్నారు. తరువాత వారు డిగ్రీలో మాతృభాషలో నేర్చుకొన్న విషయాలనే పి. జి. స్థాయిలో ఆంగ్ల మాధ్యమంలో మళ్ళీ చదవడంవల్ల అటు చదువులోనూ, ఇటు ఉద్యోగ అవకాశాలను పొందడంలోనూ ముందుంటున్నారు.

ఇప్పటికీ తమిళనాడులో ప్రాథమిక విద్య అంతా తమిళ మాధ్యమంలోనే కొనసాగుతోంది. అది ఒక తప్పనిసరి విధి. ఉన్నత విద్యను కూడా తమిళమాధ్యమంలో అధ్యయనం చేసే వారే అక్కడ ఎక్కువ. పైగా కొన్ని విశ్వవిద్యాలయాలు ఆంగ్లమాధ్యమంతోపాటు, తమిళమాధ్యమంలో కూడా బోధిస్తున్నాయి. తమిళ భాషాసాహిత్యాలను, వివిధ శాస్త్రాలను తమిళ మాధ్యమంలోనూ అధ్యయనం చేస్తోన్న విద్యార్థులకు తమిళనాడు ప్రభుత్వం ఆర్థిక సహాయాన్ని కూడా అందిస్తోంది. అందుకే 2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం తమిళనాడు 80.33% అక్షరాస్యను సాధించగలిగింది. తమిళ మాధ్యమంలో అర్థశాస్త్రాన్ని అధ్యయనం చేసినవారికి అవకాశాలేమీ తగ్గిపోలేదు. ప్రస్తుత గవర్నర్‌తో కలిపి భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ గవర్నర్లు 24 మంది. అందులో మొదటి ఇద్దరు విదేశీయులను మినహాయిస్తే, 22 మందిలో ఏడుగురు తమిళనాడుకు చెందినవారు కాగా, అందులో ఆరుగురు తమిళమాధ్యమంలో అర్థశాస్త్రాన్ని అధ్యయనం చేసినవారే. అలాగే ఇప్పటివరకూ తెలుగు రాష్ట్రాల నుంచి ముగ్గురు (మైదవోలు నరసింహం, వై. వి. రెడ్డి, దువ్వూరి సుబ్బారావు ఆర్. బి. ఐ. గవర్నర్లుగా చేశారు. వారు ముగ్గురూ ప్రాథమిక విద్యనంతా తెలుగు మాధ్యమంలోనే కొనసాగించారు.

పైన పేర్కొనట్టుగా ఒడిశా, తమిళ రాష్ట్రాలను ప్రేరణగా తీసుకొని మన రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలలో అన్నిశాస్త్రాలను తెలుగు మాధ్యమంలో బోధించడంతోపాటు, ఆదరణ ఉన్న అన్ని శాస్త్రాలను తప్పనిసరిగా

తెలుగులోనే బోధించాలి. అలాగే పైన పేర్కొన్న మూడు అర్థశాస్త్ర విభాగాలను డిగ్రీస్థాయిలో పాఠ్యాంశాలుగా ప్రవేశపెట్టాలి. దానిని మొత్తం తెలుగు మాధ్యమంలోనే బోధించాలి.

3. తెలుగుమాధ్యమంలో అర్థశాస్త్ర బోధన, తెలుగు అభివృద్ధి వ్యూహాలు

తెలుగు మాధ్యమంలో విద్యాబోధన అంటేనే అనేక సమస్యలు తలెత్తుతాయి. అటువంటిది అర్థశాస్త్ర బోధన మరింత కష్టం.

1. తెలుగు మాధ్యమంలో అర్థశాస్త్రం అనేసరికి తల్లిదండ్రులు, విద్యార్థులు సుముఖత చూపించరు. అలాంటివారికి ఒడిశా, తమిళనాడు రాష్ట్రాలను ఉదాహరణగా చూపించాలి. మాతృభాషలోనే చదివి ఆర్. బి. ఐ. గవర్నర్ల స్థాయికి చేరుకొన్నవారిని, అనేక ఆర్థిక శాఖల్లో పెద్ద పెద్ద అధికారులుగా కొనసాగుతున్నవారిని ఆదర్శంగా చూపించాలి.

2. ఈ అర్థశాస్త్రానికి ఉన్న ఆదరణను బట్టి విద్యార్థులు తెలుగు మాధ్యమంలో చదవడానికి సుముఖంగా ఉన్నా, సంబంధిత సమాచారం, ముఖ్యంగా ఆర్థిక అర్థశాస్త్ర విషయం అంతా ఆంగ్లంలోనే అందుబాటులో ఉంది తప్ప తెలుగులో లేదు. మొట్టమొదట భారతీయ భాషల్లోనూ, ఆంగ్లంలోనూ అందుబాటులో ఉన్న అర్థశాస్త్ర సమాచారన్నంతా తెలుగులోకి అనువాదం చెయ్యాలి.

3. అలా తెలుగులోకి అనువాదం చేస్తోన్న తరుణంలో కొన్ని అనువాద సమస్యలు ఎదురవుతాయి. అవి;ఎ. పారిభాషిక పదాల కొరత. Financial economicsని తెలుగులోకి అనువాదం చేసేటప్పుడు Financial economics అనే పదానికి తుల్యమైన తెలుగు పదం ఏంటి? అనేది ప్రధానమైన సమస్య. దానిని ఈ పత్రంలో ఆర్థిక అర్థశాస్త్రంగా పరగణించడం జరిగింది. తెలుగు భాష నానాటికీ విస్తరిస్తున్నప్పటీ పారిభాషిక పదాల కొరత మాత్రం తీరడంలేదు. ఈ సమస్యను అధిగమించడానికి తెలుగు అనువాదకులు సంస్కృతభాష సహకారంతోపాటు, నాలుగు మండలాల తెలుగు మాండలిక పదాల సహాయం తీసుకోవడం చాలా అవసరం. బి. వ్యవసాయ అర్థశాస్త్ర విషయాలు ఆయా దేశాల పరిస్థితులకు తగినట్టుగా ఉంటాయి. వాటిని మన దేశ పరిస్థితులకు, వ్యవసాయ విధానాలకు తగినట్టుగా మార్చుకోవాలి. అంతేకాకుండా ఆయా దేశాలు వ్యవసాయ రంగంలో సాధించిన పురోగతిని, వినూత్న విధానాలను తప్పకుండా అనువదించాలి.సి. ప్రజా అర్థశాస్త్రం పూర్తిగా ఏ దేశానికి ఆ దేశానికి పరిమితం. ఒక దేశ ప్రభుత్వ విధానాలు, సంక్షేమ పథకాలు, పన్నులు, ఖర్చులు ఇతర దేశాలతో పోల్చడానికి సరిపోవు. భారతదేశ ప్రజా అర్థశాస్త్రం భారతదేశానికే పరిమితం కాబట్టి దానిని మనమే అభివృద్ధి చేసుకోవాలి. అవి ఆంగ్ల, హిందీ భాషలలో ఉంటే వాటిని జాగ్రత్తగా అనువాదం చెయ్యాలి.

ఒకప్పుడు డిగ్రీస్థాయి వరకు అర్థశాస్త్ర బోధన తెలుగు మాధ్యమంలోనే ఉండేది. కానీ అప్పుడు అర్థశాస్త్ర అధ్యయనం తక్కువ. విషయం కూడా తెలుగులో చాలా తక్కువ అందుబాటులో ఉండేది. అయినా అధ్యయనం తక్కువ కావడం వల్ల ఉన్న సమాచారం సరిపోయేది. ఇప్పుడు ఆ పరిస్థితి లేదు. ప్రపంచీకరణ ప్రభావంతో ఈ సాంకేతిక యుగంలో బహుళజాతి సంస్థలు పుట్టగొడుగుల్లా పుట్టుకొస్తూ దేశదేశాల విస్తరిస్తున్నాయి. ఆయా దేశాల ఆర్థిక వ్యవస్థ మీద ప్రభావం చూపుతున్నాయి. ఇటువంటి తరుణంలో అర్థశాస్త్రం చిలవలుపలవలుగా విస్తరిస్తోంది. దాని అవసరం ప్రతి దేశంలోనూ పెరుగుతోంది. అందుకే తెలుగు రాష్ట్రాలలో మునుపటితో పోలిస్తే అధ్యయనం పెరిగింది. సమాచారం కొరత మాత్రం తెలుగులో చాలా ఉంది.

అర్థశాస్త్రానికి సంబంధించిన సర్వ విషయాలను తెలుగులోకి అనువాదం చేయాలి. ఇతర దేశాల ఆర్థికాభివృద్ధి విధానాలను, వ్యవసాయ అర్థశాస్త్ర విషయాలలో వినూత్నమైన వాటిని తెలుగులో విద్యార్థులకు తప్పకుండా బోధించాలి. వారి ద్వారా సమాజానికి అందించాలి. వ్యవసాయ ఆధారమైన ప్రాంతంలో, ఆ ప్రాంత వ్యవసాయ విషయాలు గానీ, ఆర్థికాభివృద్ధి విషయాలు కానీ, ప్రభుత్వ విధానాలు కానీ మొత్తం తెలుగులోనే అందుబాటులో ఉంటే విద్యార్థులు, ప్రజలు ఆంగ్లమాధ్యమం వైపు దృష్టి పెట్టరు. తెలుగులో ఎప్పుడైతే సమాచారం అందుబాటులో లేదో సమాచారం దొరికే వైపు మొగ్గు చూపుతారు.

అర్థశాస్త్రానికి సంబంధించిన ప్రతి విషయం తెలుగులోనే అందుబాటులో ఉన్నంతకాలం అర్థశాస్త్ర బోధన తెలుగులోనే సాగుతుంది. Financial, agricultural, public economicsకు సంబంధించి సమాచారం తెలుగులోనే దొరుకుతున్నంత కాలం సమాజం నేరుగా వినియోగించుకొంటుంది. అలా వినియోగించుకొన్నంతకాలం తెలుగు మనుగడ కొనసాగుతుంది. ఇది అటు అర్థశాస్త్రానికి, ఇటు తెలుగుభాషకు బలాన్ని చేకూర్చే విషయం. తద్వారా సమాజం ఆర్థికపరంగానూ, భాషపరంగానూ పరిపుష్టమవుతుంది. ఉద్యోగ అవకాశాలు కూడా మెరుగుపడతాయి.

4. ఉపయుక్త గ్రంథాలు

తెలుగు గ్రంథాలు

1. కృష్ణమూర్తి, భద్రిరాజు (ప్రధాన సంపాదకులు). 2010. **తెలుగు భాషాచరిత్ర**. హైదరాబాదు: పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం
2. శివారెడ్డి, ఎల్లూరి (ప్రధాన సంపాదకులు). 2012. **తెలుగు వాణి (నాల్గవ ప్రపంచ తెలుగు మహా సభల ప్రత్యేక సంచిక).** హైదరాబాదు: పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం

URLs

1. https://en.wikipedia.org/wiki/Financial_economics
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Agricultural_economics
3. https://en.wikipedia.org/wiki/Public_economics
4. https://www.coursera.org/learn/public-economics
5. https://www.rbi.org.in/scripts/governors.aspx
6. http://www.tndce.in/aboutus.htm

*****

23. అంతర్జాలంలో సమగ్ర తెలుగు భాషా నిఘంటువు, ఆవశ్యకత

టి. సతీశ్

పరిశోధక విద్యార్థి, తెలుగుశాఖ, హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయం.

<sathyakal2004@gmail.com>

తెలుగు భాషా వ్యవహర్తలు పెరగడం, మౌఖిక, లిఖిత భాషా ప్రయోగం పెరగడం, కావాల్సిన విజ్ఞానం మన సొంతభాషలోనే లభించడం, తెలుగు భాష వినియోగం, వినిమయం, వ్యవహార నిష్పత్తి విస్తృతమవడాన్ని భాషాభివృద్ధి అనవచ్చు.

ఎవరు అవునన్నా, కాదన్నా తెలుగు భాషా వ్యవహార నిష్పత్తి తగ్గుతోంది. ప్రపంచం అభివృద్ధి చెందుతున్నంత వేగంగా తెలుగుభాషను ఆధునిక అవసరాలకు అనుగుణంగా అనుకున్నంత స్థాయిలో అభివృద్ధి చేసుకోలేకపోతున్నాం. ఏ రంగంలో అయినా భాషాభివృద్ధి భాషాప్రయోగం మీదే ఆధారపడి ఉంటుంది. మానవీయ, సామాజిక, ఇతర శాస్త్ర రంగాల్లోనేకాక భావాన్ని ఇతరులకు తెలియజేసే ఏ సందర్భంలో అయినా స్థానిక భాషను ఉపయోగిస్తేనే భాషాభివృద్ధి సాధ్యం.

ఇవాళ ఎక్కువమంది తెలుగు భాషా వ్యవహర్తలు ఎదుర్కొంటున్నది తెలుగు భాషాసంపద సమస్య. సమాజంలో సాధారణ ప్రజల వ్యవహారంలోనేకాక తెలుగు బోధన, పరిశోధన, ప్రచురణ రంగాల్లో తెలుగు భాషా వినియోగం తగ్గుతోంది. దీనిక్కారణం అన్ని రంగాలకు సరిపడినట్టు తెలుగును అభివృద్ధి చేసుకోకపోవడం ఒకటైతే, కనీసం తక్కువ స్థాయిలో అయినా తెలుగు భాషాభివృద్ధికి పూర్వ పరిశోధకులు చేసిన కృషి ప్రజలకు అందకపోవడం మరో పెద్ద సమస్య. ఇవాళ ఈ సమస్యను కొంచెం కష్టపడైనా పరిష్కరించుకోవచ్చు. దీనికి నాకు తోచిన మొదటి మెట్టు అంతర్జాలంలో 'సమగ్ర తెలుగు భాషా నిఘంటువు'ని అందరికీ అందుబాటులోకి తీసుకురావడం.

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా అనేక శాస్త్రాలు (Sciences), సిద్ధాంతాలు (Theories), భావనలు (Concepts) కొత్తకొత్తగా పుట్టుకొస్తున్నాయ్. దానికనుగుణంగా కొత్త తరాన్ని తయారుచేయాలి. వారికి అవసరమైనట్టు తెలుగు భాష ఏమేరకు అభివృద్ధి చెందిందన్నదే ఇప్పుడు ప్రధానాంశం. వారికవసరమైన భాషాసంపదను పెంచడానికి కొత్త పదజాలం మన భాషలో సృష్టించుకోవడమేకాక తర్వాతి తరాలవారికి ఆ పరిశోధన ఫలితాలు అందాల్సిన అవసరం అంతకంటే ఎక్కువగా ఉంది.

తెలుగువారి భాషా సంపద, వినియోగం, వ్యవహారం పెరగడానికి వెంటనే చేపట్టవలసిన కార్యం తెలుగు నిఘంటువును అంతర్జాలంలో అందుబాటులోకి తీసుకురావడం. ఇప్పుడు అందుబాటులో ఉన్న తెలుగు భాషా పరిశోధన ఫలితాలు ఎలా ఉన్నాయ్? వాటి పరిమితి ఎంత? దాన్ని గుర్తిస్తూనే ఆ ఫలితాలను వాడుకుంటూ, సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించి ఈపని (అంతర్జాలంలో సమగ్ర తెలుగు భాషా నిఘంటువు) ఎలా చేయాలో తెలియజేయడమే ఈ పత్ర ప్రధానోద్దేశ్యం.

వైయక్తిక, సామూహిక, సంస్థాగత స్థాయుల్లో తెలుగు నిఘంటు నిర్మాణం సాగింది. వాటికి నిర్దేశిత లక్ష్యాలూ, పరిమితులూ ఉన్నాయ్. అప్పటివారికి అందుబాటులో ఉన్న సౌకర్యాలు తక్కువ. కాబట్టి ఆ నిఘంటువులు బహుళ ప్రయోజనాలు అందించలేవు. ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య (తెలుగు) అకాడమీ ప్రత్యేక పదకోశాలమీద పెట్టిన శ్రద్ధ, సమగ్ర నిఘంటు నిర్మాణం మీద పెట్టలేదు. ప్రత్యేక పదకోశాలు అవసరాలను బాగా తీరుస్తాయని పొరబడ్డారు. అవి తాత్కాలికంగా పరిమిత ప్రయోజనాలే అందిస్తాయ్. ఇప్పటి వరకూ తెలుగుభాషకు సమగ్ర నిఘంటువును నిర్మించాలన్న ఆలోచనలు ఎందరో చేశారు. వ్యాసాలు రాశారు. కానీ సమగ్ర నిఘంటువును తయారు చెయ్యడానికి 'శబ్దసాగరం' రూపంలో ఒక్క ప్రయత్నం తప్పా ఎవరూ ఆ పనికి పూనుకోలేదు. ఈ శబ్దసాగరం ఏమయ్యిందో చెప్పే నాథుడు లేడు. బూదరాజు రాధాకృష్ణ తన ఆత్మకథలో – "పూర్తికావస్తున్న తెలుగు శబ్దసాగరాన్ని సిబ్బందిని తగ్గించీ, తొలగించీ మూసివేశామని ప్రకటించకుండా అంతర్ధానం చేసి పారేశాం. ఇంతటి దౌర్భాగ్య జాతి మరొకటి ఉండదని నిరూపించుకున్నాం." (విన్నంత కన్నంత – 152)

"నేను బెంగుళూరు నుంచి తిరిగి వచ్చేసరికి తెలుగు శబ్దసాగరం బీరువాలే అంతర్ధానమైనాయి. ఎవరూ ఏమీ చెప్పలేదు – ఎంత తరచి అడిగినా." (విన్నంత కన్నంత – 175)
అని తెలియజేసే పరిస్థితి రావడం బాధాకరం. ఇది అప్పటి పరిస్థతి తెలుసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది. తెలుగు సంబంధిత నిఘంటువులు ఇప్పటికి ఐదువందలకు పైగానే వచ్చాయ్. అవి నిఘంటువులు, కోశాలుగా ముద్రితాముద్రితాలుగా ఉన్నాయ్. తెలుగు కావ్యభాషకు విస్తృత నిఘంటువుగా చెప్పుకునే సూర్యరాయాంధ్ర నిఘంటువు ముద్రితమైనా ఇప్పటి వారు కొని, ఉపయోగించుకోడానికి అందుబాటులో లేవు. ముద్రితమైన చాలా తెలుగు నిఘంటువుల పరిస్థితీ ఇంతే. తెలుగు నిఘంటువులు అన్నిటినీ ఇప్పుడు ముద్రించడం అనవసరం. ఒకవేళ అన్నీ ముద్రించాలన్నా అవి ఎవరికి ఏమేరకు ప్రయోజనం అన్నది పెద్దప్రశ్న. శ్రమ, ఖర్చు ఎక్కువ. ప్రతిఫలం తక్కువ. పూర్వం తెలుగులో వచ్చిన బృహన్నిఘంటువులన్నీ గ్రంథ విస్తృతి (size), ఖర్చు, ధర (price), కాలం, కావ్య ప్రయోగాల ఎంపిక వంటి అనేక ఇబ్బందులను ఎదుర్కొన్నవే (నిఘంటువుల పీఠికలు చూడండి). ఇలా ముద్రంచినా ప్రజల (విద్య, పరిశోధనలన్నీ కలిపి) అవసరాలకు అనుగుణంగా అందరికీ అందుబాటులోకి తీసుకురాలేం. ఇప్పుడు మనకు అందుబాటులోని సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించుకుని ఈ సమస్యలన్నిటినీ సులభంగా పరిష్కరించవచ్చు.

తొలితరం తెలుగు భాషా శాస్త్రవేత్తలకు అభివృద్ధి చెందిన సాంకేతిక పరిజ్ఞానం అందుబాటులో లేకపోయింది. ఆ సాంకేతికత అందివచ్చినా చాలామంది దాన్ని అందుకోలేకపోయారు. సాంకేతికతను అందుకుని సమర్థంగా తెలుగులో ఇప్పటి వరకూ వ్యక్తులుగానీ, సంస్థలుగానీ నిఘంటువును నిర్మించలేదు. ఇటీవలి కాలం వరకూ భాషాభివృద్ధికి సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించుకున్న తెలుగువాళ్ళు తక్కువే.

అంతర్జాలంలో సమగ్ర నిఘంటువును నిర్మించడంలో ప్రస్తుత అవసరాలకంటే భవిష్యత్ అవసరాలను ఎక్కువగా దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. బహుళ ప్రయోజనాలు దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. రాబోయే తరాలకు అందుబాటులో ఉంచాలి. ఇవాళ నిఘంటు నిర్మాణానికి ప్రత్యేక సూత్రీకరణలు పెద్దగా అవసరంలేదు. ఇప్పటి వరకూ ఉన్న నిఘంటు నిర్మాణ చరిత్ర మనకు ఎన్నో పాఠాల్ని నేర్పుతోంది. సాంకేతికతకు సంబంధించిన సమస్యల్ని, పరిష్కారాల్ని ఆయా నిపుణులనుండి అవగాహనకు తెచ్చుకోవాలి. సాంకేతిక నిపుణుల సాయం ఉంటే పూర్వం బృహన్నిఘంటువుల నిర్మాణ సమయంకన్నా తక్కువ సమయంలోనే సమగ్ర నిఘంటువును నిర్మించవచ్చు. దీని నిర్మాణం కోసం ఒకపని తర్వత ఒకపనిలా కాక , ఏకకాలంలో వివిధ స్థాయుల్లో నిఘంటు నిర్మాణం చేపట్టాలి. ఇప్పటి సౌకర్యాల వల్ల ఇప్పుడది కుదురతుంది.

1. పద ప్రయోగ సూచికలు:

ప్రాచీన తెలుగు సాహిత్యంలోని పదజాలమంతా ఇంకా నిఘంటువులకెక్కలేదు. ప్రాచీన కవులు వాడిన కొన్ని పదాలకు సైతం ఇప్పటివారు అర్థాలు చెప్పలేకపోతున్నారు. అందువల్ల వాళ్ళు వాడిన పదాలను ఇప్పటి అవసరాలకు వాడుకోలేకపోతున్నాం. సి.పి. బ్రౌన్ తయారు చేయించిన ప్రాచీన కావ్యాల పదపట్టికలను ఉపయోగించలేకపోతున్నాం. పైగా బ్రౌన్ చేయించిన పరిశోధనల్ని వాడుకోక విశ్వవిద్యాలయాల్లోనూ, వాటి బయటా జరిగిన పరిశోధనల మీదే పరిశోధనలు చేస్తూ ధనం, కాలం, శ్రమ వృథా చేస్తున్నారు. పరిశోధన దేనిమీద ఎంత జరిగిందన్నది తెలియడంలేదు. దీనిక్కారణం పూర్వ పరిశోధనలు అందుబాటులో లేకపోవడం ఒకటైతే, పరిశోధకుల నిర్లక్ష్యం మరొకటి. సంగణకాన్ని ఉపయోగించి పదప్రయోగకోశాల్ని తక్కువకాలంలోనే నిర్మించవచ్చు. ఇప్పుడీ పదప్రయోగకోశాలు అచ్చెయ్యాల్సిన అవసరంలేదు. అవన్నీ అంతర్జాలంలో అందుబాటులోకి తీసుకొస్తే చాలు.

2. వివరణాత్మకం:

నిఘంటువులో ఆరోపానికి సమానార్థక పదాలేకాక, అర్థాన్ని వివరణాత్మకంగా అందించాలి. ద్వితీయభాషగా తెలుగును నేర్చుకునే వ్యవహర్తకు ఇది చాలా ప్రయోజనం.

3. మాండలికాల సేకరణ:

మాండలికాలపై పరిశోధనలు చేస్తున్నవారు పూర్వ పరిశోధనల్ని పరిశీలించడంలేదు. ఇవాళ తెలుగు ప్రాంతంలో మాండలికాలు విద్వేషస్థాయిని పెంచేవిగా ఉన్నాయ్. నిజానికి ఇప్పటి వరకూ మాండలికాల పేరుతో

తీసుకొచ్చిన పుస్తకాల్లో సగభాగం మాండలికాలు కావు ('ఆంధ్రభారతి'ని చూడండి). మాండలిక పరిశోధకులకు భాషాజ్ఞానం, భాషా విస్తృతిపై అవగాహనలేదు. అంతర్జాలంలో సాంకేతికతను ఉపయోగించుకుంటే అసలైన మాండలిక పదజాలం బయటపడుతుంది.

4. నిఘంటువులకెక్కని పదజాలం:

తెలుగు ప్రజల వ్యవహారంలో ఉండి నిఘంటువుల్లో కనిపించని పదాలన్నింటినీ సేకరించాలి. అంతర్జాలాన్ని ఉపయోగించుకుంటే ఎప్పటికప్పుడు నిఘంటువులకెక్కని కొత్త పదజాలాన్ని చేర్చుకుంటూ వెళ్ళవచ్చు.

5. వివరణాత్మక పారిభాషిక పదకోశాలు:

తెలుగులో వివరణాత్మక పదకోశాలు చాలా పరిమితం. పారిభాషిక పద కోశాల రూపంలో శాస్త్ర నిఘంటువులు వ్యక్తులు, సంస్థలు తయారుచేసి అచ్చేశారు. అందులో మక్కికి మక్కి అన్నట్టు పదానికి పదం (పదానువాదం) లేదా తెలుగులో కొత్తపదబంధాలు సృష్టించి సమానార్థకాలుగా చూపించారు. ఇవి తెలుగు అనువాదకులకు పనికి వచ్చినంతగా విద్యార్థులు, పరిశోధకులు, ఔత్సాహికుల అవసరాలను తీర్చలేవు.

ఉదాహరణ : s(c)hwa – ష్వా (పారిభాషిక పదకోశం, భాషాశాస్త్రం – 49)

వీటివల్ల ఆంగ్లపదానికి తెలుగుపదం దొరుకుతుందిగానీ ఆ తెలుగు పదాన్ని అర్థం చేసుకోవాలంటే ఆంగ్ల నిఘంటువుల్ని చూడాల్సి వస్తోంది. కొన్ని తెలుగు పదాలు ఏ తెలుగు నిఘంటువుల్లోనూ కనిపించవు. ఇలాంటి కోశాల వల్ల భాషాభివృద్ధి చాలా పరిమితంగానే జరుగుతుంది.

6. ధ్వని రూప ఉచ్చారణ (Audio):

ఇప్పుడు కొత్తతరం పిల్లలు తెలుగు సరిగ్గా పలకడంలేదు. తెలుగును ద్వితీయభాషగా బోధించే దుస్థితి వచ్చింది. ఆంగ్లం నుండి తెలుగు పదాలను పట్టుకున్నా వాటిని పలకడంలో ఇబ్బంది పడుతున్నారు. పదం పక్కనే ఉచ్చారణను శబ్ద నిక్షిప్తి (Audio) రూపంలో ఇవ్వాలి. తెలుగు భాషకు 'శబ్దకోశ్.కామ్' లో పాక్షికంగా ఇలాంటి సౌకర్యం కనిపిస్తోంది. ఇలా చేయడంవల్ల తెలుగును ద్వితీయభాషగా నేర్చుకునే తెలుగేతరులకు కూడా బాగా ఉపయోగపడుతుంది.

7. ఛాయా చిత్రాలు (Image):

సమానార్థకాలు ఇచ్చినా అర్థంకాని వాటికి వివరణ ఇస్తే సరిపోతుంది. కానీ వివరణ వల్ల కూడా స్పష్టత వచ్చే అవకాశం లేనపుడు, చిత్రాన్ని గీయించి అనుబంధంలో ఇచ్చి మాండలిక వృత్తిపద కోశాలు లాంటివి నిర్మించారు. ఇప్పుడు ఆరోపం పక్కనే ఛాయాచిత్రాల్ని చూపించవచ్చు. చింతచెట్టుకు ఎంత వివరణ ఇచ్చినా దాని ఛాయాచిత్రం అందుబాటులో ఉంటే తిరుగులేని స్పష్టత వస్తుంది.

8. దృశ్యరూపాలు (Video):

ఛాయా చిత్రాల రూపంలో అందించలేని వివరణను దశ్యరూపంగా అందించవచ్చు. ఇప్పటి వరకూ తెలుగు భాషకు ఇలాంటి సౌకర్యం లేదు (ఇతరభాషల్లోనూ ఇలాంటి ప్రయత్నం జరిగినట్టులేదు). అగ్ని పర్వతం

పేలడం, సునామీలు వంటి ప్రకృతి బీభత్సాలేకాక, మాటలు, ఛాయాచిత్రాల ద్వారా భావాన్ని సూటిగా తెలియజేయలేనప్పుడు దృశ్యరూపంకంటే ఉత్తమ మార్గం లేదు. కపిల తోలడం, పొలం గట్లు చెక్కడంలాంటివి వివరణలు ఎంత ఉన్నా చూసి తెలుసుకోవాలి/నేర్చుకోవాలి. భవిష్యత్ లో కొన్ని అంతరించిపోయే వాటిని చిత్ర, దృశ్య రూపాల్లో చూపితే తప్పా స్పష్టత రాదు.

ప్రయోజనాలు:

ఇప్పటి వరకూ ఉన్న అన్ని నిఘంటువుల కంటే అంతర్జాలంలోని నిఘంటువు అందుబాటులోకి వస్తే, ఎక్కువ లాభాలతోబాటు ఖచ్చితమైన ఫలితాలను అందుకోవచ్చు. అనేక ఇతర సౌకర్యాల్నీ ఇస్తుంది.

1. స్థలాభావం, గ్రంథ విస్తరణ భీతి, మద్రణ, ధనవ్యయం, భౌతికరూపంలో భద్రపరచడం, ఒకరిదగ్గరున్న పుస్తకం దాచేయడం లాంటి పరిమితులు దీనికి లేవు.
2. రూపాంతరాల్లో ప్రధాన ఆరోపం తెలియకపోయినా పదాన్ని వెతకవచ్చు.
3. ఆరోప రూపం పూర్తిగా తెలియకపోయినా, పాక్షిక సమాచారం ఉన్నా ఇందులో సులభంగా వెతకవచ్చు.
4. ఒక్కో విషయానికి ఒక్కటి చొప్పున ప్రత్యేకంగా నిఘంటువులను తయారు చేయాల్సిన అవసరం ఉండదు. ప్రత్యేక అంశాలపై నిపుణులనుండి సమాచారం ఎక్కడి నుండైనా తీసుకోవచ్చు.
5. ఆయా ప్రత్యేక నిఘంటువులను వెతుక్కునే శ్రమ తగ్గుతుంది.
6. ఒకసారి నిర్మాణం పూర్తయిన తర్వాత కొత్త పదాల్ని చేర్చాలంటే మలి ముద్రణ వరకూ వేచి ఉండాలన్న ప్రశ్నే ఇక్కడ ఉండదు. ఎప్పటికప్పుడు భాషలో చేరే కొత్త పదజాలాన్ని నిఘంటువుల్లో వెంటనే చేర్చవచ్చు.

కేవలం తెలుగు నిఘంటువుతో సమస్య తీరిపోదు. తెలుగు తెలిస్తే ఈ నిఘంటువుకి సరిపోతుంది. కానీ తెలుగు తెలియని తెలుగు, తెలుగేతర ఔత్సాహికులకు ఇది నిష్ప్రయోజనం. ఇంత కష్టపడినా మరో పని చెయ్యాలి. తెలుగు ఆరోపాలన్నిటికీ ఆంగ్ల సమానార్థక పదాలు ఇవ్వాలి. అలా ఇవ్వలేని వాటికి ఛాయాచిత్ర, దృశ్యరూపాలు ఎలాగూ ఉంటాయ్.

చేకూరి రామారావు సమగ్ర నిఘంటువు (శబ్దసాగరం)పై తన అభిప్రాయం చెబుతూ – "ఇటువంటి సమగ్ర నిఘంటువు తయారయిన తరువాత అది ఎవరికి ఉపయోగిస్తుంది? ఎంతమంది కొనగలుగుతారు? ఒకవేళ అప్పోసొప్పోచేసి కొన్నా దానికి ఇంట్లో ఎంతచోటు కావాలి. ఇంతాచేస్తే ఒక్కోవ్యక్తి అవసరాల దృష్ట్యా దీని ప్రయోజనం ఎంత? ...లైబ్రరీలో పెట్టినా వీటిని ఉపయోగించుకోవటం కష్టం. ఈనాటి ఇబ్బందుల దృష్ట్యా, ప్రయోజనాల దృష్ట్యా పదుల కొద్దీ సంపుటాలకు విస్తరించే నిఘంటువులు అచ్చువేయటం దండగమారి పని. తెలుగు అకాడమీ చేస్తున్న శబ్దసాగరానికి ఇవే ఇబ్బందులున్నాయి. మనకు ఇప్పుడు కావాల్సింది శబ్దసాగరాలుకావు. ఆయా అవసరాలకు అనువైన కాలవలూ, నదులూ." (భాషా పరివేషం – 113). ఇది పాత(17.05.1987)మాట. సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఉపయోగించుకుంటే చేరాగారు చెప్పిన సమస్యలు

ఇప్పుడు సమస్యలేకావు. అంతర్జాలంలో ఆంధ్రభారతి, శబ్దకోశ్ వంటి రూపాల్లోనే కాక కొంతమంది భాషాభిమానులు, ఔత్సాహికులు నిఘంటువుల్ని ప్రజలకు అందుబాటులో ఉంచుతున్నారు. చరవాణి (Cell phone) లో కొంతమంది కొన్ని ఆంగ్లం –తెలుగు, తెలుగు – ఆంగ్లం నిఘంటువుల్ని అందుబాటులోకి తీసుకొచ్చారు. వీటన్నింటిలో 'ఆంధ్రభారతి', తెలుగు సంబంధిత నిఘంటువులు విస్తృతస్థాయిలో అందిస్తున్న మేలైన వేదిక. సమీప భవిష్యత్ లో వ్యక్తులుగానీ, సంస్థలుగానీ, ప్రభుత్వంగానీ అంతర్జాలంలో సమగ్ర నిఘంటువును అందుబాటులోకి తీసుకొచ్చే అవకాశం కనిపించడంలేదు. ఇటీవలి కాలం(2015–2016)లో విశాఖపట్నంలో తెలుగుకు బృహన్నిఘంటువు, నిర్మాణ ప్రయత్నం మొదలుకాకండానే చర్చలస్థాయిలోనే ముగిసిపోయింది.

ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో తెలుగు సమగ్ర నిఘంటు నిర్మాణానికి "ఆంధ్రభారతి.కామ్" ఒక మంచి వేదిక. దీనికి కావాల్సింది అభిరుచి, భాషాభిమానం కలిగి స్వచ్ఛందంగా సహాయపడగల ఔత్సాహికులు. అంతర్జాలంలో సమగ్ర తెలుగు భాషా నిఘంటువు అందుబాటులోకి వస్తే, అంతర్జాలం నుండి ఒకసారి దిగుమతి చేసుకుని చరవాణిలో "యాప్" (aap) రూపంలో మరింత సులభంగా, సౌకర్యంగా నిఘంటువును ఉపయోగించుకోవచ్చు. కాబట్టి మనందరం అంతర్జాలంలో సమగ్ర తెలుగుభాషా నిఘంటు (శబ్దసాగరం) నిర్మాణంలో భాగస్వాములవుదాం.

(తెలుగు సంబంధిత నిఘంటువులు, ప్రత్యేక కోశాలు వందకుపైగా ఇచ్చిన 'ఆంధ్రభారతి సాయి' గారికి కృతజ్ఞతలు.)

ఆకరాలు:

1. పారిభాషిక పదకోశం, భాషాశాస్త్రం. 2005 (1994). హైదరాబాదు: తెలుగు అకాడమి.
2. రాధాకృష్ణ, బూదరాజు. 1990. భాషాశాస్త్ర వ్యాసాలు. హైదరాబాద్: విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్.
3. ----------. 2001. విన్నంత కన్నంత. మీడియా హౌస్ పబ్లికేషన్స్, హైదరాబాద్.
4. రామారావు, చేకూరి. 2003. భాషా పరివేషం. ఖమ్మం: సాహితీ స్రవంతి. ఖమ్మం.
5. రెడ్డి శ్యామల, వై. 2007. 'ప్రసిద్ధ తెలుగు నిఘంటువులు–లక్షిత ప్రయోజనాలు' హైదరాబాదు: భార్గవ్ పబ్లికేషన్స్.
6. వెంకటప్పయ్య, వెలగా. 1975. తెలుగు నిఘంటు వికాసం. హైదరాబాద్: ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమి.
7. 'శబ్దకోశ్. కామ్' (www.shabdkosh.com) – మనీశ్ సోని (2003 నుండి అంతర్జాలంలో మొదలైంది).
9. శేషతల్పశాయి, వాడపల్లి. నాగభూషణరావు, కాలెపు. 'ఆంధ్రభారతి.కామ్' (<www.andhrabharati.com>) హైదరాబాద్. (06. 09. 2001 Arlington, Virginia, USA నుండి ప్రారంభం. ప్రస్తుత కార్యస్థానం – హైదరాబాద్).

*****

24. అభివృద్ధి వ్యూహంగా భాష

డా. పమ్మి పవన్ కుమార్
సహాయ ఆచార్యులు, తెలుగు శాఖ, హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం.
<ppksh@uohyd.ernet.in>, <pavankpammi@gmail.com>

0. పరిచయం:

భావ వ్యక్తీకరణకు, భావ గ్రహణానికి సాధనం భాష అన్న సంగతి మనందరికి తెలిసిందే. తమకు అనిపించిన భావాలను ఎదుటివారికి చెప్పడానికి నోటి ద్వారా చేసే చప్పుళ్ళే భాష అని చెబుతుంటారు. భాష అంటే ఏమిటి? అనే అంశాన్ని తెలుసుకోవడానికి పనికి వచ్చే నిర్వచనాలు ఇవి. భాషను 'శాస్త్రం'గా అధ్యయనం చేసేటప్పుడు ఈ నిర్వచనాల పరిధిని దాటి మరింత ముందుకు వెళ్ళవలసి ఉంటుంది. ఏ విషయాన్నైనా, అంశాన్నైనా, తెలుసుకోగోరినప్పుడు సాధారణ అవగాహన కోసం చెప్పుకునే నిర్వచనాలకు, శాస్త్ర పరిధిలో చెప్పుకునే నిర్వచనాలకు తేడా ఉంటుంది. ఈ రెండు చెప్పేది ఒకే సత్యాన్ని అయినా– మొదటి పద్ధతి సాధారణ మౌఖిక వ్యవహారంలో ఎక్కువగా ఉపయోగపడుతుంది. రెండవ పద్ధతిని గురించి తెలుసుకోవడం అధ్యయన, పరిశోధనల్లో ఉన్నవారికి విధి అవుతుంది. రెండవ పద్ధతిలోని నిర్వచనాలకు మౌఖిక వ్యవహారంలో, కొన్ని వ్యాఖ్యలు, వివరణలు కులుపుకునే అవకాశం ఉంటుంది. ఈ చర్చల సారాన్ని సంక్షిప్తీకరించుకొని సూత్రాలుగా మార్చుకోవడం అధ్యయనంలో ఒక సౌలభ్యం. దీనినే కాస్త విస్తృతార్థంలో చెప్పాలంటే 'శాస్త్ర సంక్షిప్తత' అనవచ్చు. ఒక సమాజంలోని సభ్యులకు ఈ రెండిటితోనూ ప్రమేయం ఉండి తీరుతుంది. అయితే, దేన్ని ఎంచుకోవాలన్నది సమాజంలోని సభ్యులకు ఐచ్ఛికం!

1. మానవ, భాషావికాసాలు:

మానవ వికాసాన్ని నృశాస్త్రవేత్తలు (ఆంత్రొపాలజిస్టులు), భాషావికాసాన్ని భాషాశాస్త్రవేత్తలు (లింగ్విస్టులు) అధ్యయనం చేస్తుంటారు. ఈ రెంటికీ దగ్గర సంబంధం ఉంది. అందుకే తొలుత, నృశాస్త్రవేత్తలు భాషను, భాశాశాస్త్రవేత్తలు నృశాస్త్రాన్నికూడా అధ్యయనం చేసేవారు. ఈ రెండుపాయలలోనూ చర్చించిన విషయాలన్ని మానవ ప్రగతికి ఎంతో దోహదకారులయ్యాయి. వీటన్నింటిలోనూ భాష ప్రమేయం ఉంది. భాష లేకుండా మానవ ప్రగతిని ఊహించడం కష్టం. ఇదీ భాష– అని నిర్వచించుకొని ఉండకపోవచ్చుగాని, ప్రాక్తన మానవులు నోటి ద్వారా చప్పుళ్ళు చేస్తూ, ఏర్పరుచుకున్న సంకేతాల (గుర్తుల)ద్వారా తమ జీవితాలలో ఒక సౌలభ్యాన్ని సాధించారు. వీటి సహాయంతో ముందుకు సాగడంలోని సౌలభ్యాన్ని నాడే వారు పొందారు. భౌతికంగా 'భద్రపరచుకొని తిరిగి వాడుకొంటూ' సంభాషించి ఉండకపోవచ్చు గాని, బౌద్ధికంగా 'భాషను

పదిలపరచుకొని' వారు సాధించిన ఫలితాలు ఎక్కువ. శతాబ్దాల క్రితమే భాషాభివృద్ధిలో వారు సాధించిన విజయం ఇది. – మరోమాటలో, వారి భాషాభివృద్ధి వ్యూహం ఇది.

కాల క్రమంలో అధ్యయనశీలత పెరిగింది. తమ తల్లిదండ్రులు, పెద్దల ద్వారా నేర్చుకున్న విషయాలను తమ తర్వాతి తరాలకు నేర్పడం మానవుల జీవితాలలో ఒక భాగం అయింది. మనుషులు గుంపుల దశనుంచి, సమూహాలుగా, సమాజాలుగా పరివర్తన చెందారు. రుచులు, అభిరుచులు దైనందిన జీవితాలకు సంబంధించిన సంగతుల్ని నోటి చప్పుళ్ళ ద్వారా, వాటికి ఏర్పర్చుకున్న (లిపి) సంకేతాల ద్వారా తర్వాతి తరాలకు అందించడం ప్రారంభించారు. ఇదమిత్థంగా చెప్పడానికి చారిత్రక ఆధారాలను సమగ్రంగా చూపలేకపోవచ్చు గాని, సమస్త మానవాళి మౌలిక భావనలకు సంబంధించిన ప్రగతిని వేల సంవత్సరాల క్రితమే మన పూర్వులు సాధించారని లభిస్తున్న ఆధారాల వల్ల గ్రహించగలం.

మానవ పరిణామ క్రమంలో సాధించిన ప్రగతి తర్వాతి కాలంలో వివిధ శాస్త్రాలను అధ్యయనం చేసే పండితులను ఆకర్షించింది. అన్నిటికి మూలమైన భాషకు సంబంధించిన విషయాలను తెలుసుకోవడంపై భాషాశాస్త్రవేత్తలు ఎక్కువగా దృష్టి సారించారు. తమకన్నా ఎన్నో వేల సంవత్సరాల క్రితమే 'భాష అంటే ఏమిటి?' 'అది ఎలా పుట్టింది?' వంటి మౌలిక అంశాలపై కొన్ని చర్చలు చేశారు. ఆధునిక భాషాశాస్త్రవేత్తలు వీటిని కొన్ని సిద్ధాంతాలుగా పరిచయం చేసే ప్రయత్నం చేశారు. 'ఆది మానవులు పశుపక్ష్యాదుల అరుపులు విని, వాటికి పేర్లు పెట్టుకొని, తాము కూడా అలా సంకేతాలను ఏర్పరుచుకున్నార'ని 'బౌ బౌ సిద్ధాంతం' చెబుతుంది. 'మానవుడికి కలిగిన మనోభావాలు వ్యక్తం చేయడానికి నోటి ద్వారా ధ్వనులను పుట్టించి వెల్లడించాడ'ని 'పూ పూ సిద్ధాంతం' తెలియజేస్తుంది. 'మానవుడు నోటి ద్వారా చేసే ధ్వనికి, దాని అర్థానికి మనకు తెలియని సంబంధం ఉందని, అతడి మనసుపై చుట్టూ ఉన్నవి ఏర్పర్చిన అభిప్రాయమే అతని నోటి ద్వారా వెలువడుతుంద'ని మాక్స్ ముల్లర్ అనే శాస్త్రజ్ఞుడు ఒక సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించాడు. భాషాశాస్త్రంలో దీనిని 'డింగ్ డాంగ్ సిద్ధాంతం'గా వ్యవహరిస్తారు. 'మనుషులు శ్రమించేటప్పుడు నోటి ద్వారా చేసే ధ్వనుల వల్ల భాష అభివృద్ధి చెందింద'ని మరొక సిద్ధాంతాన్ని నార్వే అనే పండితుడు ప్రతిపాదించాడు. దీని 'యో–హె–హో సిద్ధాంతం' అంటారు.

పైన చర్చించినవన్నీ భాష ఎలా పుట్టిందన్న అంశంపై 20వ శతాబ్ది పండితులు చేసిన, ప్రతిపాదించిన సూత్రీకరణలూ, సిద్ధాంతాలూ. మునుపటి శతాబ్దులలో సాధించిన ప్రగతితో పోల్చినప్పుడు మానవ క్రమ వికాసంలో 20, 21వ శతాబ్దులలో సాధించిన ప్రగతిలో వేగం హెచ్చుగా కనిపిస్తుంది. ప్రతిపాదనలు, సూత్రీకరణలు, సిద్ధాంతాలు మొదలైనవన్నీ ఒక దశను దాటి మరో దశకు చేరడమూ, వెంటవెంటనే వాటి వాటి ప్రభావాలను చూపడమూ, ఈ శతాబ్దులలో కనిపించే ఒక విలక్షణమైన అంశం!

భాషకు సంబంధించి పూర్వ పండితులు చేసిన సిద్ధాంతాలు ఏవీ నిలవలేదు. 21వ శతాబ్ది భాషాశాస్త్రవేత్తలు 'భాష' అనేది ముఖ్యంగా భావప్రసార సాధనంగా గుర్తించారు. మునుపటి పండితులు చేసిన ప్రతిపాదనల్లో ఈ అంశం లేకపోవడం వల్ల అవి సమగ్రమైన భాషోత్పత్తి చర్చను చేసినట్టు కాదని వీరు భావించారు. ఆధునిక పండితులు 'అసమగ్రాల'ని ఈ సిద్ధాంతాలను నిరసించినప్పటికీ, సమగ్ర సిద్ధాంతాలు వెలువరించడానికి ఇవి దారి చూపుతాయి అనడంలో సందేహించవలసిన అవసరం లేదు. అసలు సిద్ధాంతాల ప్రమేయం లేకుండానే, మానవులు ఒక భాషను ఏర్పరుచుకొని వేల సంవత్సరాలుగా తమ దైనందిన కార్యకలాపాలను నిర్వహించుకోగలిగారు. పరిమితమైన సంకేతాల వ్యవస్థతోనే సంభాషించి ప్రగతి సాధించగలిగారన్న సత్యాన్ని మనం విస్మరించకూడదు.

2. భాష: ప్రయోగవ్యూహాలు:

కాలక్రమంలో వ్యవహర్తల సంఖ్య పెరిగింది. సమాజాలు పెద్దవయ్యాయి. సమాజాల అవసరాలు విస్తృతం అయ్యాయి. వీటన్నింటిని తీర్చడానికి అనుగుణంగా భాషావ్యవస్థలో కూడా అనేకమైన మార్పులు చోటుచేసుకున్నాయి. అంటే కాలక్రమంలో అనేకమైన భాషాప్రయోగ వ్యూహాలను వ్యవహర్తలు అమలు చేసారని అర్థం. భాష, దాని అభివృద్ధి, స్వీయ చాలన పద్ధతిలో జరిగేది కాదు. అది వ్యక్తులను ఆశ్రయించి ఉంటుంది. అదీ ఒక క్రమ పద్ధతిని అనుసరించి భాషాభివృద్ధి జరుగుతుంది. మొదట మనం చర్చించినట్టుగా ఒక క్రమ పద్ధతిని అనుసరించి అధ్యయనం చేసి, ఫలితాలను సమకాలీన భాషావ్యవహర్తలకు, భాషావ్యవహార రంగాలకు, సమాజానికి అందించాలనే 'ప్రయత్నం' నుంచి వీటి ఫలితాంశాలు వెలుగు చూస్తాయి తప్ప, ఉన్న భాషావనరులను దైనందిన అవసరాలకు వాడుకోడంవల్లగానీ, ఆలంకారికవినియోగంవల్లగానీ వెలుగుచూసే అవకాశంలేదు.

'సమాచారం గ్రహించటానికే భాష' అన్న పద్ధతిలో చూసినంతకాలం ఈ విషయం అర్థంకాదు. అలాగే విషయాన్ని వినడం లేదా చదవడం, అవగాహనకు తెచ్చుకోవడం వల్ల కూడా భాషాభివృద్ధి జరగదు. దీనివల్ల కేవలం వ్యక్తుల అవసరాలు తీరుతాయి–అంతే! అలాగే, కేవలం సిద్ధాంతాల, సూత్రీకరణలవల్ల కూడా భాషాభివృద్ధి సాధ్యం కాదు. 'వాడుక, ప్రయోగాల' ఫలితాంశాలు భాషాభివృద్ధికి ఏ విధంగా దోహదకారులవుతాయో గమనించి ఆ సమన్వయాన్ని సాధించవలసి ఉంటుంది. ఇది జరగనంత కాలం భాషను గురించి ఎంత ఆక్రోశించినా, అదంతా కేవలం 'వ్యవహర్తల', 'భాషావినియోగదారు'ల సమస్యగానే పరిగణించబడుతుంది తప్ప, మరొకటి కాదు.

3. భాషేతర కారణాలు: భాషాప్రయోగ వ్యూహాలు:

భాషాభివృద్ధి, ప్రయోగవ్యూహాలకు సంబంధించిన చర్చలో భాషేతరమైన విషయాలు కూడా కీలకమైన పాత్ర పోషిస్తాయి. మధ్య యుగాలనుంచి 20వ శతాబ్ది పూర్వార్థం దాకా, భారతదేశంలో అనేక

జాతుల మిశ్రమం జరిగింది. వీరందరిది ఒక భాషకాదు. వేషం ఒకటి కాదు. ఒకే సంస్కృతి మూలకందంగా పుట్టి పెరిగిన వారు కాదు. ఇటువంటి అనేక జాతుల భిన్న సంస్కృతుల సమ్మేళనం అంతకు పూర్వమే ఈ దేశంలో ఉన్న విభిన్నతలను మరింత సంక్లిష్టం చేసింది. ఈ సంక్లిష్టతలు, సంఘర్షణలు కొన్ని వందల సంవత్సరాలు కొనసాగాయి. కొనసాగుతున్నాయి. అయినా, భారతదేశంలోని భిన్న భాషలు, సంస్కృతులు ప్రపంచంలో మరే ప్రాంతంతోనూ పోల్చుకోలేని విధంగా మనగలుగుతున్నాయి. అభివృద్ధి సాధించగలుగుతున్నాయి. అంటే, 'భిన్నత్వంలో ఏకత్వాన్ని' భారతీయులు ఆచరించి చూపుతున్నారన్నమాట – వేలయేళ్ళుగా!

4. భాషాప్రయోగ వ్యూహాలు-సంస్కృతి:

'సంక్లిష్టత' అన్నది భారతీయ జీవన వ్యవస్థలో ఒక భాగం. దీనితో సంఘర్షిస్తే సాధారణంగా – కొన్ని జాతులు, సంస్కృతులు అంతరించి పోవాలి. కాని ఈ దేశంలో అలా జరగలేదు. సంఘర్షణ పెరిగిన ప్రతి సందర్భంలోనూ సంస్కృతులలో విభిన్నత పెరిగింది. మిశ్ర సంస్కృతులు ఏర్పడ్డాయి. అటువంటి అన్ని సంస్కృతులలోని మూలభావనే సాంస్కృతిక ఐక్యమత్యంగా నిలిచి వెలిగింది. మనకు 'సాధారణం'గా కనిపించే ఈ 'విశేషం' ప్రపంచం మొత్తానికి వందల సంవత్సరాలుగా ఒక చర్చనీయాంశం. అందుబాటులో ఉన్న చరిత్ర గ్రంథాలు ఈ విషయాన్ని అనేక కోణాల్లో నిరూపిస్తున్నాయి.

పైన చర్చించిన భాషేతర విషయాలు భాషల అభివృద్ధికి దోహదకారులయ్యాయి అన్నది ఈ పత్రంలో చర్చిస్తున్న ఒక ప్రధానమైన విషయం. ఈ అంశాలను ప్రపంచానికి ఆధునిక భావనగా కనిపించే ప్రపంచీకరణతో పోల్చి చూసినప్పుడు మనకు మరిన్ని విషయాలు స్పష్టమవుతాయి.

ప్రపంచీకరణ(globalization) అన్న భావన తక్కిన ప్రపంచానికి కొత్త కావచ్చు కాని, భారతదేశానికి కాదు. 'వసుధైక కుటుంబ' భావనకు 'గుత్తదారు' భారతదేశమే! విద్యను నేర్పించడానికి, జ్ఞాన వికాసానికి ఉద్దేశించి, నలంద, తక్షశిల వంటి విశ్వవిద్యాలయాలద్వారా ప్రపంచానికి జ్ఞాన కాంతులు అందించిన నాటి భారతీయుల మదిలో ఉన్నది నేటి ప్రపంచీకరణ భావన కన్నా ఎన్నో రెట్లు మేలైన, సురక్షితమైన భావన. అది 'ఎల్లలు లేని సర్వమానవ సౌభ్రాతృత్వా'నికి సంబంధించినది. ఆశ్చర్యకరంగా, పాశ్చాత్య ప్రపంచం కూడా ప్రపంచీకరణ తొలి అడుగులు విద్యారంగాన్ని ఆశ్రయించే వేసింది. తరువాత, అది ఆర్థిక వ్యవస్థలను చుట్టుముట్టేసింది. ఇప్పుడది, మార్కెట్ కేంద్రీకృత వ్యవస్థగా మారిపోయింది. ఇటువంటి సంకటమైన పరిస్థితులకు వేల సంవత్సరాల క్రితమే పరిష్కారం చూపిన మనదేశం ఇప్పటి ప్రపంచీకరణ ప్రభావాలకు, ఒడిదుడుకులకు లోనవుతుండటం సంభ్రమను కలిగించే విషయం.

5. భాషాప్రయోగ వ్యూహాలు-సంస్కృతి- ప్రపంచ సంస్కృతి భావనలు:

భారతదేశంలో భిన్న భాషాసమాజాలు ఉన్నాయి. పాశ్చాత్య ప్రభావంతో వచ్చిన ఆర్థిక రంగ కేంద్రీకృత ప్రపంచీకరణ ప్రభావానికి, ప్రపంచంలోని చాలా దేశాలు, వాటితో పాటు భారతదేశం తొలి దశాబ్దంలో కుదుపులకు లోనయ్యాయి. తరువాతి కాలంలో కాస్త తేరుకొని, విరుగుడు సూత్రాలను రచించడం ప్రారంభించాయి. అదే– స్థానికీకరణ (localization).

ప్రపంచ దేశాల ఆర్థిక వ్యవస్థలను ప్రభావితం చేసేదిగా దేశాలన్నిటా ప్రవేశించిన 'ప్రపంచీకరణ'కు అడ్డుకట్ట వేసేందుకు దొరికిన ఏకైక ఆయుధం 'స్థానికీకరణ'. వస్తు సంచయాన్ని సమకూర్చుకోవడానికి, తమ తమ ఆర్థిక వనరులను వినియోగించడంలో ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఎక్కడా వ్యతిరేకత ఎదురుకాలేదు. కాని, వాటిని ఆశ్రయించి ప్రపంచ దేశాలలోకి చొరబడుతున్న భాషల విషయంలో అనేక దేశాలలో పెద్ద ఎత్తున నిరసనలు వ్యక్తమయ్యాయి. వస్తువుల తయారీ, అమ్మకాలు, కొనుగోళ్ళు, వాటి వినియోగం ఇదంతా వస్తు సంస్కృతి. వీటిని భౌతికంగా వినియోగించడం ఎలాగో తెలుసుకుంటే సరిపోతుంది. కాని, ఆ తెలుసుకోవడానికి పనికి వచ్చే 'పనిముట్టు' – భాష. – అది తమ సంస్కృతిలోది కాకపోవడమే ప్రపంచ దేశాల్లో నిరసనలు పెరగడానికి కారణమయ్యింది. అంటే, వస్తు సంస్కృతికి సుముఖంగా ఉంటూ తమ దైనందిన జీవితాలలో మార్పులు, చేర్పులు చేసుకుంటున్న ప్రజలు, తమ భాషాసంస్కృతిని మార్చుకోడానికి సిద్ధంగా లేరని దీనివల్ల అర్థమవుతుంది.

'భాష' సంస్కృతిలో భాగం. అది తరాలతో సంబంధాన్ని కలిగి ఉంటుంది. కాబట్టి భాషాసంస్కృతిని విడిచిపెట్టడం అంత సులభం కాదు. పైగా, నచ్చకపోతే బయట పారేయడానికి వీలైన వస్తువులాంటిది కాదు. ఇది ప్రజల బుద్ధిని ఆశ్రయించి ఉంటుంది. ఆచారాలు, సంప్రదాయాలు, అలవాట్లు మొదలైన వాటితో కలగలిసి చిన్ననాటి నుంచి వివిధ దశలలో– వ్యక్తులు ప్రయత్నించడం వల్ల, వారి శక్తి మేరకు భాషను 'సొంతం చేసుకోగలుగుతారు' లేదా 'నేర్చుకోగలుగుతారు'. ప్రపంచదేశాలన్నీ, దీన్ని సముచితమైన సందర్భంలో గుర్తించిన కాలంగా 21శతాబ్ది ప్రథమార్థాన్ని గురించి భవిష్యత్తు తరాలవారు అధ్యయనం చేస్తారు. ఇంతటి సంక్షిష్టమైన నిర్మాణాన్ని కలిగి, స్వశక్తితో ప్రయత్నిస్తే తప్ప– మనది కాని, మనకు రాని, భాషను ఒదులుకోలేకపోవడం ఈ కారణం వల్లనే! హృదయగతమైన, బుద్ధిగతమైన విషయాలలో మార్పులకు చోటు ఉంటుందేమో గాని, పూర్తిగా వాటిని తొలగించడం మనుషులకు దాదాపు అసాధ్యం. ఒక్క ముక్కలో భాషను, 'ప్రయత్నించి నేర్చుకోగలం' గాని, 'ప్రయత్నించి ఒదిలించుకోలేం'.

6. భాషాసంస్కృతి-ప్రపంచస్థానికీకరణ:

ఇప్పుడు కాస్త వెనక్కి వెళ్ళి ప్రపంచీకరణ, స్థానికీకరణలను ఒకటి రెండు వాక్యాల్లో పునఃసమీక్షించుకుందాం. ప్రపంచీకరణవల్ల అత్యధికంగా లాభపడుతున్న దేశాలు, తాము ఏ దేశాలవల్ల లాభపడుతున్నాయో, ఆ దేశాలలో అలజడికి కారణమవుతున్న అంశాలు ఏవో జాగ్రత్తగా గమనించాయి. స్థానికీకరణ ఒక ఉద్యమ రూపం దాల్చి, ప్రపంచీకరణను మింగేసే ప్రమాదం ఉందని ప్రపంచీకరణ సూత్రాలను ప్రవచించిన పాశ్చాత్య పండితులు గమనించారు. తమ పునాదులు కదిలిపోయేలోపు 'ప్రపంచ స్థానికీకరణ' (glocalization) అనే కొత్త భావాన్ని మళ్ళీ ప్రపంచ వ్యాప్తం చేసారు. ఫలితాలు ఊహించకుండా ప్రపంచీకరణ బాట పట్టిన అనేక దేశాలకు ఇది కొంత ఊరటను ఇచ్చింది. అంటే ప్రపంచంలోని ప్రజలంతా వస్తు సంస్కృతిలో ప్రపంచ పౌరులుగా పరివర్తన చెందడం, భాషా సంస్కృతిలో తమతమ మూలాలను మదించుకొంటూ, కాలక్రమంలో ప్రపంచ పౌరులుగా, – అంటే – ఒకే వేషం, ఒకే భాషగా మారిపోడానికి కొంత వెలుగుబాటు దొరకటం.

ఇటువంటి సందర్భాలలో – అంటే, మనమంతా ఇప్పుడున్న ప్రపంచ స్థానికీకరణ సందర్భంలో మన సర్వతోముఖాభివృద్ధికి వ్యూహాలు ఎలా ఉండాలన్నది మనకు ఎదురయ్యే ప్రశ్న.

ఒక సంక్లిష్ట సామాజిక నిర్మాణం ఏర్పడుతున్నప్పుడు లేదా ఏర్పడినప్పుడు ఒడిదుడుకులు రావడం, ఆ కాలపు ప్రజలు సంఘర్షణలకు గురి అవ్వడం కొత్తేమీ కాదు. మనదేశ చరిత్రలోనే ఇటువంటి ఉదాహరణలు కొల్లలుగా కనిపిస్తాయి. సంక్లిష్టతలకు గల కారణాలను గమనించడం సామాన్య వ్యవహర్తలు అందరికి సాధ్యం కాకపోవచ్చు. కాని, క్రమపద్ధతిలో, శాస్త్ర నిబద్ధతతో ఆ అంశాలను అధ్యయనం చేసి ఫలితాలను ప్రకటిస్తున్న శాస్త్రజ్ఞుల సూచనలే ఆ సమాజాలకు శిరోధార్యమవుతాయి. లక్ష్య పెట్టిన సమాజాలు పురోగమిస్తాయి లేదా, అనుకరణ సమాజాలుగా మారిపోతుంటాయి.

ఎక్కువ జాతులు, ఎన్నో భాషలు, మరెన్నో సంస్కృతులు కలిగి ఉండటం మన దేశం బలం. మనందరి బలం. ఈ బలాన్ని సహేతుకంగా వినియోగించుకుంటే, అందివస్తున్న శాస్త్ర, సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని సార్థకంగా ఉపయోగిస్తే, మనమంతా ప్రపంచానికి మార్గదర్శకం చేయగలుగుతాం. ఇందుకోసం ప్రతి భాషావ్యవహర్తలోనూ మార్పు రావాలి. వ్యక్తిగతమైన చైతన్యం ఇక్కడ కీలకమైన భూమిక పోషిస్తుంది.

దేశాలు, వాటి బలాబలాలు వాటి ఆర్థిక పరిపుష్టిపై ఆధారపడి నిర్ణయించబడుతుంటాయి. ఇదంతా కేవలం భౌతికవాదం. రాజకీయ కారణాల వల్ల వీటిలో అనేకమైన మార్పులు అతివేగంగా సంభవించే అవకాశం ఉంది అని నేడు అందరం సులభంగా గుర్తించగలుగుతున్నాం – క్షణాలలో తెలియజెప్పే సాంకేతిక పరిజ్ఞానం సహాయంతో. ఈ మార్పులు ఊహించని పరిణామాలకు దారితీస్తున్నప్పుడు వాటినుంచి ఉద్ధరింపబడే శక్తి భాషాసంస్కృతికే ఉంటుంది. దేశాలతో సంబంధం లేకుండా ఈ యుగంలోని

మానవులందరూ దీనిని కాపాడుకోవలసిన బాధ్యత ఉంది. మరోమాటలో చెప్పాలంటే, మనమంతా మన మాతృభాషాసంస్కృతిని కాపాడుకోవడం ఒక విధిగా భావించవలసిన అవసరం ఉంది. అభివృద్ధి కొలమానాలు ఎల్లవేళలా ఒకేలా ఉండవు. కొంతకాలం వస్తు సంస్కృతి ప్రాధాన్యం వహించినట్టే, మానవ వికాసానికి సూచికగా నిలిచినట్టే, భవిష్యత్తులో భాషాసంస్కృతులు ప్రాధాన్యం వహించే అవకాశాన్ని కొట్టి పారేయలేం. అందుకు తగిన వ్యూహాలను మన భాషలలో మనం రచించుకోవడం నేడు అవసరం. దీనిని అభివృద్ధి వ్యూహంగా చేసుకొని, మన తరాలకోసం మన భాషలను సంస్కరించుకొనే ఆచరణను ఇప్పటి నుంచి ప్రారంభిద్దాం.

7. ఉపయుక్త గ్రంథసూచి:

7.1 తెలుగు:

1. పవన్ కుమార్, పమ్మి. 2009. *భాషాభూషణం* (భాషావ్యాస సంపుటి) హైదరాబాదు:హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం.

2. సుబ్రహ్మణ్యం, పి.ఎస్. 1997. *ఆధునిక భాషాశాస్త్ర సిద్ధాంతాలు*. హైదరాబాదు: పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం.

7.2 English:

1. Bastrardas-Boada, Albert. 2002. *World Language Policy in the era of Globalization: Diversity and Intercommunication from the Perspective of Complexity*. Noves SL, Revista de Sociolinguistics: Barcelona.

2. Bhagwati, Jagdish. 2004. *In Defense of Globalization*. Oxford. New York: Oxford University Press.

3. Fernando, Salvetti (ed). 2010. *Glocal Working-Living and Working across the world with Cultural Intelligence.* Milan: Franco Angeli.

4. Sheila L. Corcucher. 2004. *Globalization and belonging: The Politics of Identity in a Changing World.* Rowman & Litlefield.

*****

25. Strategies for Development of Machine Translation Systems

Ch. Ram Anirudh
Prof. Kavi Narayana Murthy
School of Computer and Information Sciences, University of Hyderabad, Hyderabad.
<ramanirudh28@gmail.com, knmuh@yahoo.com>

Abstract

In this paper we describe the state of the art in Machine Translation. We include a critical review of the challenges faced in MT and the possible reasons behind the failures. We give a number of suggestions for overcoming these limitations and challenges. We support our claims by describing several MT systems we are currently developing. Our approaches hold promise and raise hopes. We believe that the strategies suggested here are applicable to other Indian languages as well. We can develop usable MT system within a very short time and gradually improve the systems as we keep using them.

1 Introduction

Translation is a meaning preserving transformation from one language to another. Machine Translation (MT) or Automatic Translation deals with the design of computational models for translation between human languages. MT systems usually do not attempt to directly capture and preserve meanings, instead, they try to capture and transfer structure, in the hope that structure captures meaning. Thus a natural model for MT is to do analysis of source language (SL) text, and generate the corresponding target language (TL) text, preserving the structure. MT systems normally work sentence by sentence. Morphological analysis and generation to take care of word-internal structure and syntactic analysis and generation to take care of sentence-internal structure are thus natural considerations. A transfer module may be incorporated between the analysis and generation phases to take care of divergences between the two languages.

An alternative view that has become popular in recent times is the Statistical Machine Translation (SMT) view point [5]. Translation involves finding TL words corresponding to the SL words in a given sentence, and re-ordering the words if required to take care of syntactic divergences. SMT models these aspects in a probabilistic fashion. During the Training phase, these probabilities are estimated from a Training Corpus. Then the system can apply the learned models to translate given texts. A large and relatively high quality training corpus is essential for SMT. There is no need for any dictionary, morph analyzer or a parser, nor do we need to explicitly model any divergences.

Of late highly successful MT systems have been built using Deep Learning Neural Networks. These are similar to SMT systems in that they are trained on a large training data set and linguistics is not explicitly used.

In the next few sections, we shall review the state of the art in MT, identify the weak points and suggest strategies to overcome these weaknesses. We shall then mention our own work in MT where we have fruitfully applied some of these suggested strategies.

2 Machine Translation: The State of the Art

Machine Translation is at least 60 years old. Until about 1990, most of research and development effort in MT was in the Rule-Based approach. Included in the Rule-Based Approach are the Direct, Transfer and Interlingua approaches. In hind sight, it would not be wrong to say that MT in general has not been very successful, for any language pair, anywhere in the world. Truely successful systems, which are able to capture and preserve meanings and produce publishable quality translations, are very few and limited in domain and applicability.

End-user expectations are very high and it looks next to impossible to achieve the expected degree of perfection by fully automatic means. In the initial stages, it was felt that the translations produced by the machine can be post-edited by humans to produce high quality translations. However, unless the quality of outputs produced by machines are very good, humans will prefer to translate on their own rather than checking and correcting all the mistakes the machine has made. Psychologically, post-editing is not a very pleasant task [5]. As a result, MT systems rarely came to fully usable level. MT could only be used in those situations where rough translations suffice, and publishable quality translations are not required.

There are many reasons for this failure. Firstly, adequate linguistic resources are not available in many languages. Large, representative, and clean corpora, good dictionaries, good grammar books etc. are not easy to find in all languages of the world. A dictionary meant for human use is very different from the dictionary we need for automatic use by machines and many 'good' dictionaries may still not be good enough for use in MT. Similarly, many works on grammar are not sufficiently detailed and sufficiently precise for implementation on a computing framework. As a result, MT developers end up also doing a good deal of original lexicographic work and grammar discovery. Needless to say, these are hard tasks requiring decades of research work. Also, good linguists are not always available for consultation. More importantly, linguistics is not a finished science, we cannot expect ready-made answers to all the questions we get while developing MT systems. There are many competing theories, theories are constantly undergoing developments and refinements, many problems of critical importance in MT have still not been solved fully and satisfactorily. Divergences between different languages or language families have not been fully worked out, making the transfer stage a big challenge. MT developers start with great hopes, assuming that languages are rule-governed and the rules can be easily discovered. They encounter harder and harder problems down the line, which can be quite frustrating. A point of saturation is reached and further improvements become very difficult.

Statistical approaches to MT, on the other hand, require large, high quality parallel corpora. Such corpora are available for some language pairs in the world today - English-French, English-German, English-Chinese, for example [4]. A lot of progress has been made in SMT taking such language pairs for study. However, for languages where such large scale parallel corpora are not yet available, these theoretical results are only of

academic curiosity, not useful in actually developing usable MT systems. The same observations are also valid for the Deep Learning approaches.

Unless the quality of translations produced by a machine is very good, the outputs cannot be post-edited to produce large scale, high quality parallel corpora. Thus we are left in a chicken-and-egg kind of a situation.

3 MT in India

Interest in MT started in India as early as 1986. [6] MAT [8], MATRA and MANTRA are some of the noteworthy MT systems developed during the 1990s. [3] During the year 1990-91 DIT (Department of IT), Govt. of India initiated the TDIL (Technology Development for Indian Languages) programme. [3] Several major projects have been funded by TDIL since then in MT and related areas. IL-IL-MT, E-IL-MT, Anglabharti-E-IL MT [1] are some of the major projects funded by TDIL in recent times in consortium mode. All these projects generally use rule-based approaches. Shatanuvadak [5] by IIT-Mumbai in 2014 is a notable deviation, it uses SMT in a big way for Indian languages.

Third party evaluations have shown that none of these MT systems have reached a level of performance adequate for deployment and large scale regular use. People are hesitating to come forward to post-edit the translations produced by these MT systems. We do not hear of any big success story.

It appears that everybody is interested in cooking and nobody wants to eat what is cooked. In the next section, we propose a set of ideas to overcome this unpleasant situation.

4 Strategies for Development of MT systems

In this section we analyze the main reasons for not being able to reach the final goal of high quality translations, and our own suggestions for overcoming these challenges. In the next section, we shall describe 'The saara Translator', a set of MT systems being developed by us, that actually try to put these ideas into practice.

Two main tasks an MT system has to do is lexical substitution and re-ordering. SL words need to be substituted with equivalent TL words. We may then need to reorder the words as dictated by the syntactic divergences between the SL and the TL.

Since parallel corpora are not available for many language pairs of interest, we shall restrict our attention to rule-based approaches here. A common belief is that morphology is absolutely essential, especially in Indian languages, which are considered to exhibit rich morphology. That is, a single root word can give rise to a very large number of word forms, through processes such as inflection, derivation, sandhi and compounding. However, developing high performance morph systems has not been easy. Can we bypass morphology?

Generally speaking, it is not an intelligent decision to throw away morphology and try to keep all forms of all words directly in a dictionary. Morphology has its due

share of relevance and importance. However, developing proper systems for morphological analysis and generation is a hard task, requiring many years of labour. There are theoretical problems, there is the challenge of finding good linguists, even good books on grammar may not be available, and practical experience shows that approaches to MT which critically depend on morphological analysis, transfer and generation have not worked very well in India. Therefore, while development of complete morphology in a computational framework should remain an important goal, we should keep that on the back burner as a long term strategy and think of developing MT systems that bypass morphology. Our own experiments show that equal or higher performance in translation can be obtained much faster by bypassing morphology. MT systems can be built within a matter of months, taking advantage of ordinary people who are bilinguals, instead of waiting for linguists or try on our own to develop computational systems of morphology. We find that bypassing morphology actually works even for Dravidian languages, which are considered to exhibit exceptional levels of morphological complexity.

Of course we must take good advantage of a system for morphological analysis and generation if we already have one. We can build hybrid MT systems which combine the best of rule-based and statistical approaches. Performance of a hybrid MT system will improve not only with larger and better training corpora that may become available over time, but also as morphology improves over time.

In the simplest statistical MT model, we start with the assumption that all lexical substitutions are equally likely. To give an example, any word in English can map to any word in Hindi. The English word ’table’ may mean ’maa’, ’khaaya’, ’us’, ’mej’, ’idhar’, ’kutta’ or any other word in Hindi, all of these are equally probable. SMT systems then try to adjust these probabilities based on a large training corpus of English-Hindi sentence pairs. In other words, pure SMT systems do not take any advantage of the linguistic knowledge we may have. Pure SMT systems do not use dictionaries, morph, syntax or any other aspect of language and linguistics, even if we have access to such knowledge. That is why they need a very large training corpus. Instead of waiting for a large training corpus of parallel sentences, we can get started off if we make good use of available resources such as bilingual dictionaries. Lexical substitution possibilities are greatly reduced and so we can start seeing good MT performance even before we have any training corpora.

Thus the use of a word-for-word substitution dictionary makes sense both from the rule-based view-point and the SMT view-point. Development of such dictionaries should therefore be given the highest priority.

Traditional SMT systems combine lexical substitution and re-ordering, both of which are learned together from the training corpus. This makes SMT a lot more complex than it needs be. By separating the lexical substitution task from the reordering task, we can greatly simplify the system, both in terms of training corpus requirements and overall simplicity and efficiency. Syntactic divergences can be handled through a transfer grammar if the divergences are already clearly known. Otherwise, while such divergence studies can go in the background, we can develop and use pattern-matching ideas to discover and apply rules of re-ordering. Purely statistical methods will become feasible only after large scale parallel corpora have been developed.

We need to collect large, representative and clean corpora. We need to perform quantitative analysis at each stage, always trying to exploit the exponential nature of distributions we find in the statistics of linguistic material. We need to adapt sound engineering principles. We must base our work on solid theoretical foundations and avoid the tendency to take short cuts. See [7] for more on the theoretical foundations of language engineering.

To build an MT system quickly, we just need to develop a large database of word-for-word substitutions. We do not need any morph, nor do we need a POS tagger, local word grouper or a chunker to start with. We can start getting promising performance in translation very quickly. We can translate at great speed too. We need to carefully observe the outputs and enhance and improve the databases. Once we have sufficient data and sufficient experience, we can then start addressing the remaining research issues one by one.

One of the most widely held beliefs not only in MT but also in the whole field of Natural Language Processing (NLP) is that human languages are highly ambiguous. In fact, disambiguation is considered to be the main focus and priority. Words have multiple senses, they even belong to multiple grammatical categories, there are multiple ways of grouping words to form higher level structures. The degree of ambiguity is claimed to be very high, researchers have talked of hundreds, thousands, Millions, even Trillions of possibilities. The claim is that simply using a dictionary of equivalents will not work.

Upon careful analysis, we find that this is not true. Human languages cannot be so very ambiguous, otherwise, seven and a half Billion people would not be doing their daily business in natural languages. The exponential nature of ambiguities in natural languages is a result of lack of proper understanding of what a word is. We take the written form of language too seriously and we simply go by what we see in a piece of text. Words are taken to be sequences of characters (letters of the alphabet, punctuation marks, special symbols etc.) separated by white spaces. This is not right.

Of critical importance in our approach is the notion of a word. What exactly is a word? We have shown [9] that there is a much better way of defining words, starting from meanings, rather than from spellings. By re-defining words in a proper way, a great deal of ambiguities in languages melt away automatically. Computational complexity is also reduced significantly. In our own work, we find that most words are not ambiguous at all. In the case of ambiguous words, the degree of ambiguity is small. There are also simple ways of disambiguating the real cases of ambiguity.

MT is often projected as a product. This is the big problem. We may never be able to bring MT to a level where end users can directly use it as a ready-to-use product. We have not been able to reach that stage in the last 30 years in India. Instead, MT should be considered as a service. The user submits his translation requirements to a service provider. The service provider runs an MT system and looks at the machine generated output carefully. He may add more entries to the MT databases, he may correct the errors found in the databases if any, he may even edit and clean the input SL texts for the purposes of translation. He may run the MT system several times, each time improving

the quality of translations produced as also the MT system itself. Finally, he may proof-read and manually post-edit the machine generated outputs to produce publishable quality translations. We can take good advantage of a synergy between the man and the machine, and semi-automatically produce high quality translations. Our experiments show that this is economically viable and practically feasible too.

Some people argue that high quality is not always essential in translation. Instead of taking this 'sour grape' attitude, we can actually start producing high quality translations by giving up the claim of making it fully automatic. Most successful engineering systems in the world use the best of both the man and the machine. People are ready to do their bit, if only we can guarantee high quality and economic viability. Reasonably good translation performance is possible by using a dictionary of word-to-word mappings, and re-ordering the TL words as required. After reaching this milestone, further improvements can be made through disambiguation rules etc.

Reasonably good translation performance is possible by using a dictionary of word-to-word mappings, and re-ordering the TL words as required. After reaching this milestone, further improvements can be made through disambiguation rules etc.

5 The saara Translator

Based on the saara theory [7] and the ideas and strategies discussed above, three different MT systems are being developed at the School of Computer and Information Sciences, University of Hyderabad, known as MT1, MT2 and MT3 respectively. A brief description of each, along with the current levels of performance, is given below. All the three MT systems are for translating Modern Kannada Prose, written in the so called Standard Dialect, into Modern Telugu Prose.

Quality of translation is measured in terms of Comprehensibility[2], that is, whether the meaning of the sentence can be understood by the reader. Comprehensibility is measured by manual evaluation, on a scale of 0-4, 4 being perfect and 0 indicating total failure. A score of 3 indicates almost perfect translation and a score of 2 indicates that the meaning of the sentence can be fully comprehended, albeit with some difficulty. A sentence is considered to be successfully translated if the score is 2 or more. The performance of the MT system is indicated in terms of the percentage of sentences that are successfully translated. This method of evaluation and scoring has become the defacto standard in India in recent times. We report here the translation performances obtained on a corpus of 4.6 lakh sentences, based on sample studies on several sets of 100 sentences each.

The MT2 system is a dictionary based SMT system. It does not use morphology, syntax or any other linguistic modules, nor does it use a parallel corpus. Its main focus as of now is lexical substitution. This system is very fast - it can translate 1,00,000 sentences per second on an ordinary Desktop PC or a Laptop. The database has about 1.2 lakh entries. Translation performance varies from about 45% to about 55% on first run. Once the outputs are checked and the databases updated as required, translation performance jumps to the range of 85% to 95%. Experiments have shown that the quality of translations so produced is acceptable for the purposes of final proof-reading and post-editing. Also, the time and cost of the entire process is comparable to that of manual translation, actually somewhat more economical as on date. The system improves with

time and we believe that it will become a strong competitor to manual translation very soon.

The MT1 system, is an Analysis-Transfer-Generation based MT system. A comprehensive computational grammar of Kannada is used to perform morph analysis of Kannada words. Inflection, derivation and sandhi are all handled. Spelling variations are normalized automatically to a large extent. More than 90% of words are analyzed, with less than 10% error. The morph analyzer produces a fine-grained hierarchical tag for each input word. This tag includes all the necessary lexical, morphological, syntactic and semantic information required for further processing. The MT1 system currently uses a simple tag-for-tag transfer grammar. Telugu word forms are generated using a morph generator. Translation performance varies from about 35% to about 55%. It may be recalled that this same or better performance is achieved by the MT2 system without using any morphology. This shows that morphology can be bypassed, even for morphologically rich languages, as a practical strategy to start with.

The MT3 system combines the best of the above two MT systems and achieves a performance of 55% to 72% on the first run. As already indicated, we can cross 90% performance using the man-machine synergy.

These MT systems are already much better than the Google Translator. We are in fact ready to take up small translation jobs. Further work is on to improve the databases in the MT2 system and to improve the linguistic modules in the MT1 system. Automatic post-editing modules are being designed to automatically improve the quality of translations, thereby reducing the time and effort required in final proof-reading.

6 Conclusions

In this paper we have described the state of the art in Machine Translation, we have included a critical review of the challenges faced in MT and the possible reasons behind the failures. We have given a number of suggestions for overcoming these limitations and challenges.

We have supported our claims by describing several MT systems we are currently developing. Our approaches, generally labelled 'The saara Translator', hold promise and raise hopes. We believe that the strategies followed in the development of 'The saara Translator' are applicable to other Indian languages as well. We can develop usable MT system within a very short time and gradually improve the systems as we keep using them.

References

[1] Paradigm shift of language technology initiatives under tdil programme. Vishwabharat, Apr - jan 2007.

[2] Akshar Bharati, Rajni Moona, Smriti Singh, Rajeev Sangal, and Dipti Mishra Sharma. Mteval: An evaluation methodology for machine translation systems. In *Proceedings of SIMPLE-Symposium on Indian Morphology, Phonology and Language Engineering*, IIT Kharagpur, India, 2004.

[3] Hemant Darbari, Anuradha Lele, Aparupa Dasgupta, Ranjan Das, Debasri Dubey, Shraddha Kalele, Shahzad Alam, Priyanka Jain, and Pavan Kurariya. Enabling linguistic idiosyncrasy in anuvadaksh. Vishwabharat, July - Dec 2013.
[4] Philipp Koehn. Europarl: A parallel corpus for statistical machine translation. MT Summit, 2005.
[5] Philipp Koehn. *Statistical Machine Translation*. Cambridge Univeristy Press, 2009.
[6] R.Mahesh K.Sinha. Man-machine integration in translation processes: an Indian scenario. In Bernadette Sharp, Michael Zock, Michael Carl, and Arnt Lykke Jakobsen, editors, *Proceedings of the 8th international NLPSC workshop, Special theme: Human-machine interaction in translation*, Copenhagen Studies in Language 41, pages 9–20, Copenhagen Business School, 20-21 August 2011. Samfundslitteratur.
[7] Kavi Narayana Murthy. The saara approach to language engineering. Forthcoming.
[8] Kavi Narayana Murthy. Mat: A machine assisted translation system. In *Proc. of 5th Natural Language Pacific Rim Symposium*, Beijing, China, 5-7 Nov 1999.
[9] Kavi Narayana Murthy. On defining word. *IJDL*, XLIV(1):129–161, Jan 2015.

*****

26. Development of ILCI-Telugu Corpus

Dr. S. Arulmozi, CALTS, UoH
<arulmozi@uohyd.ac.in>

Powerpoint Presentation:

1

ILCI

- The Indian Languages Corpora Initiative (ILCI) is a research project funded by Technology Development for Indian Languages TDIL [DeiTY)
- ILCI has just completed two Phases of the Project
  ILCI-Phase I and ILCI Phase II

2

Few Consortium Partners

- Dravidian University for Telugu
- UoH for Odia
- JNU for Hindi, English and Urdu
  Each consortium member will develop parallel corpora and standards in their respective languages.

3

Objectives (1/2)

- **To build an annotated parallel corpora** (Hindi to 16 Indian languages along with English) **with standards** for 16 major Indian languages in the
  - **domains of tourism and health**. (Phase I)
  - **Agriculture and Entertainment** (Phase II)
- Major aims of the project are
  - to evolve draft standards (for corpus collection)
  - build parallel corpora in the domains of tourism, health, agriculture and entertainment (Hindi-English and Hindi-Indian languages) and manually annotate (label) the parallel (translated) corpora.

4

Objectives (2/2)

- Evolving Draft Standards includes evaluation of existing corpora and tools that have been developed as part of various projects under TDIL,
- Standards for corpora collection, for corpora encoding (keying-in) and for corpora validation (correcting the translated corpora)
- The task of Corpora development includes
  - corpora collection in Hindi,
  - parallel corpora in 16 Indian languages (plus English) and parallel (translated) corpora in English.

5
Details of the Project

- The basic starting point for this project is a list of 50k (Phase I) + 50k (Phase II) Hindi sentences used in the Tourism, Health, Agriculture and Entertainment domains.
- A list of data source institutions including Tourism, Health, Agriculture and Culture departments was made to collect data for Hindi.
- Manual translation of developing parallel (aligned – keeping the source sentence structure intact) corpora with the given 16 target (Indian) languages and English has been created as per the standards evolved.
  Manual Annotation (POS annotation) of translated corpora in these 16 Indian languages and English are done as per the BIS standards.

6
Telugu ILCI Corpus

- 100 K sentences from Hindi into Telugu were manually translated
  - Validation (of translated sentences) is being done
- 25 k each in tourism, health, agriculture and entertainment domains
- Manual Annotation based on BIS-POS Tagset (for Telugu) is already available.

Using a web-interface tool

7
Telugu Tagset – Noun

Common – N_NN abbAyi, puswakaM
Proper – N_NNP kqRNudu, rAvu,
Nloc – N_NST munupu, kiMxata,
moVxata, akkada

8
Verb

- Main - V__VM ammAnu, koVttanu, le,
- Finite - V__VM__VF ammAnu, koVttanu, le,
- Non-finite - V__VM__VNF wini, wine winaka
- Infinitive - V__VM__VINF wina, vina, ceVppa
- Gerund - V__VM__VNG winadaM, vinadaM

Auxiliary - V__VAUX uMxi, kAxu, lexu,

9

Adjective – JJ cakkani, maMci, peVxxa

- Adverb – RB veVMtane, wvaragA

Postposition - PSP ku, cewa, lona,bayata

9

Residuals

- Foreign word RD__RDF A word written in a script other than the script of the current text
- Symbol RD__SYM
- Punctuation RD__PUNC
- Unknown RD__UNK

Echowords RD__ECH

10

Corpus Collection methodology

Data Source(s)

- Data in original Hindi has been collected from hospitals of at the national, state, and district levels, Ministry of Health, special issues of magazines, newspapers supplements and columns, and relevant websites.
    - Newspaper
    - E-papers
    - Magazines
    - Pamphlet
    - Brochures
    - Other sources (relevant books, sundry articles etc.)
- Examples:
    - *Sarita* (special issues of tourism and health)
    - *Swagat* (Indian Airlines publication),

  Pamphlet and brochures (from hospitals, tourism professional bodies, museums , ministry of health and the ministry of tourism etc.)

11

Data Encoding Standards

- Data is encoded in spread sheet form using MS-excel.
- Character encoding in Unicode UTF-8.
- Parallel text aligned side by side of the Hindi text.
- One sentence contained in each cell.
- Each string, including punctuation marks, within a sentence is delimited by a space

  Each sentence is given a unique identification (ID) number

12

Copyright and consent form-

- The text we collect is often than not copyrighted material, except for some cases of pamphlet, brochures etc.
- For copyrighted texts such as articles in a magazine, book extracts etc., we have sought permission from the copyright holder of the text
- Most of the time we insist on written permission, using the copyright permission form

- For small text or extracts from articles or books, we also seek oral permission or written permission using the electronic mail
- An informed consent form or copyright permission form has been created particularly for this purpose.
  We also seek the metadata information of the text we seek the permission of using the (meta-)data information sheet.

13
Metadata Labelling

- Metadata for all the texts included in the corpora is being documented in a separate sheet
  Metadata information records details about the texts included in the corpora such as: domain, sub-domain, bibliographical details, number of sentences and words, location in the archive etc.

Metadata
Description of Health Subdomain

Sub domain	**Code**
Blood, Heart and Circulation	H1
Bones, Joints and Muscles	H2
Brain and Nerves	H3
Digestive System	H4
Ear, Nose and Throat	H5
Endocrine System	H6
Eyes and Vision	H7
Immune System	H8
Kidneys and Urinary System	H9
Lungs and Breathing	H10

Mouth and Teeth	H11
Skin, Hair and Nails	H12
Female Reproductive System	H13
Male Reproductive System	H14
Misc	h15

Description of Tourism domain analysis

Sub-Domain	Code
Pilgrimage	**T1**
Ecotourism	**T2**
Heritage Tourism	**T3**
Adventure Tourism	**T4**
Mass Travel and Tour	**T5**
Leisure Tour	**T6**
Medical Tourism	**T7**
Nautical Tourism	**T8**
Culinary Tourism	**T9**
Disaster Tourism (involves visiting the disaster affected areas	**T10**
Dark Tourism(Tourism involving travel to sites associated with death and suffering	**T11**

Space Tourism	**T12**
War Tourism	**T13**
Shopping Tourism	**T14**
Misc	**T15**

Health Sub-domain	Code	Occurrence in a Set	Tourism Sub-domain	Code	Occurrence in a Set
Blood, Heart and Circulation	H1		Pilgrimage	T1	427/T1.1
Bones, Joints and Muscles	H2	21	Ecotourism	T2	43/T2.4
Brain and Nerves	H3	11	Heritage Tourism	T3	157/T3.1
Digestive System	H4	33	Adventure Tourism	T4	
Ear, Nose and Throat	H5		Mass Travel and Tour	T5	214
Endocrine System	H6		Leisure Tourism	T6	131
Eyes and Vision	H7	152	Medical Tourism	T7	
Immune System	H8	323	Nautical Tourism	T8	
Kidneys and Urinary System	H9		Culinary Tourism	T9	
Lungs and Breathing	H10		Disaster Tourism	T10	
Mouth and Teeth	H11	210	Dark Tourism	T11	
Skin, Hair and Nails	H12	32	Space Tourism	T12	
Female Reproductive System	H13		War Tourism	T13	
Male Reproductive System	H14		Shopping Tourism	T14	

Miscellaneous	H15	210	Miscellaneous	T15	28

Data collected in each Sub-domain

Some statistics

- In Phase-1, parallel annotated corpora in 12 major Indian Languages including English in India's national standard in POS annotation was carried out.
- The size of Phase I corpora is 600,000 manually annotated sentences
    - Each sentence has an average of 16 words (9600,000 annotated words).
- In Phase-II , (17 languages) it is estimated to be approximately 27 million parallel annotated and chunked words in the domain of Health and Tourism (HT), AGriculture and ENTertainment (AGENT)
  500,000 sentences in 5 additional languages and 600,000 sentences from Phase I.

Acknowledgements

- **ILCI Consortia, DèiTY**
  BIS Tagset – Prof. G. Uma Maheswar Rao.

*****

27. A note on developing Telugu as a technical language

Anuradha, Kanniganti*, and Dr. Rajyarama, Ch.**
*National Institute of Oriental Languages, Paris, France.
**CALTS, University of Hyderabad, Hyderabad.

Make in India: A window of opportunity for *bhasha*s

In 'The Otherness of English', Dasgupta talks about the idea of a 'third stage' of emergence of the vernacular languages. If the effervescence of vernacular literatures roughly corresponding to the medieval *Bhakti* devotional movements all over India was a first stage, and the modernization brought by European languages in the last two centuries was the second, the third was to be the blossoming of the *bhasha*s in post-Independence India as fully autonomous languages assuming all functions in their respective regions.

Speaking of language development, after the very creative 'nationalist' phase we had that of the developmental state which took us a certain distance but left much to be desired (leaving Indian languages as still the poor sisters of English); now we are in the phase of the market economy and globalization along with new technologies which have opened up several new vistas.

In this 'market phase', we have perhaps arrived at a real opportunity for that third stage of emergence to come about, that is a significant expansion of functional roles of Telugu and other *bhasha*s, notwithstanding the Damocles Sword of Englishization.

In particular I propose that the government's focus today on manufacturing - 'Make in India' - within a strategy of high growth, defines a window of opportunity for Indian languages - a kind of 'Overton window', defined as the range of ideas the system will accept at a given time. That is, the system may take on significant investments in languages, which it was not willing to do before, if we can convince it of the benefits of the investment for the objectives of employment and economic growth.

1. It's the livelihoods?

We have a lot of talk and hand-wringing about language defense and renewal, but language advocacy needs to go beyond cultural arguments and be pragmatically linked to fulfilling social needs. Today, the principal preoccupation of 'aspirational' India is economic opportunity and access to knowledge resources, and this has driven the rush for English.

I propose the alternative view that Indian languages can also evolve as vehicles for socio-economic mobility, by becoming skill languages. This is not as 'high' as wishing for STEM fields in the *bhasha*s, but it is pragmatic and will touch the largest number of people. It could also lay the groundwork for the spread of Telugu to higher professional spheres later on.

I wish to highlight four inter-related arguments in arriving at a strategy to achieve this promising prospect.

2. Tying skill development to language development

Today the Indian government is giving primary importance to skill development in view of boosting the manufacturing sectors and creating employment for hundreds of millions of young people. The Telugu-speaking states should take advantage of this moment to link 'skilling' to language development - that is, creating a comprehensive technical environment in the local language along with the de facto presence of English (with judicious use of English for terminology, for purposes of national and international communication).

If we establish that this development will be not only be beneficial for individual mobility also contribute to the state's economic growth in the long term, it would be an argument that both citizens and policy makers would listen to.

3. Human capital formation (HCF) and the mother tongue

The formation of human resources necessary for the industrial and economic development of the Telugu-speaking states is likely to be more efficiently achieved through the mother tongue rather than through English, contrary to current thinking in government circles. This is supported by well-established superiority of learning through the mother tongue, and the sheer fact that English proficiency remains restricted to a small percentage of the population.

The mother tongue advantage for HCF can be demonstrated through a cost-benefit analysis of investments (in teacher training and 'language infrastructure') and outcomes (efficacity of production of trained workforce).

4. Technical literature and learning resources in *bhasha*s

For the purpose of 'skilling' in Telugu, we need 'language infrastructure' on a large scale – that is, for trades like electrician, fitter, plumber, medical technician and so on, the manuals, reference books, dictionaries, e-learning platforms and other resources required for training and learning. Such resources should be developed not only for the post-secondary education levels, but even at the level of those might have studied only till the 5th or 8th class, for semi-skilled workers and for those in the informal sectors with limited literacy – we can imagine appropriately developed materials, even for lower level trades.

As we are aware, the availability of learning and reference materials only in English is a significant barrier to acquiring the skills necessary for socio-economic mobility. The wide availability of knowledge resources in the mother tongue would foster general technical literacy, with positive effects such as the spread of standards for

technical skills, which is sorely lacking in India (as anyone who hires an electrician or plumber can attest).

5. Understanding the Language-Economy link for policy making

Notwithstanding the dreams of politicians and ideologues pushing for 'English for all', there is no certainty the day will arrive when everyone in our country of 1.3 billion people will acquire English. On the other hand, developing the above -mentioned resources in Telugu is very much in our hands – it is linked to policies and investments, but primarily it is a question of understanding.

Policy-making in this regard has to be informed by an appreciation of the linkages between language, productive activity, and economic organization in a multilingual society like ours. We need a scientific understanding of communication processes in work and livelihoods, and how education and training needs to be designed in accordance to this. For example, how is Telugu used in different contexts of production (or services) and what does this imply for language requirements of different kinds of work? How does this mobilize inbuilt knowledge structures in the language?

On the basis of such studies, we can demonstrate the measurable productive potential of our languages in the workplace, which can be enhanced through proper investment - and re-examine the justification of 'English medium for all' policies coming up all over India. Not the least, a cursory examination of livelihood and employment patterns reveal the limits of the 'English job market', and the fantasy of imagining 'IT jobs for all'.

6. Conclusion: Skills and creativity in the mother tongue

As mentioned above, the development of a complete technical environment in Telugu can have many ramifications. It can be not only an important input in the formation of human resources for the industrial progress of the Telugu-speaking states, and enhance access to socio-economic opportunities for the mass of the population, but also favor the creativity of the workforce functioning in the mother tongue.

In this regard, it is interesting to recall that the Industrial Revolution in Europe in the 18th century was spurred by the inventivity and technological innovations of the working classes and not from those with college degrees.

Since such workers constitute the large part of the population, it is only in enabling their economic well-being that our languages are guaranteed to have a long life!

1. Probal Dasgupta, The Otherness of English: India's Aunty Tongue
2. Make in India, http://www.makeinindia.com/home
3. "It's the Economy, Stupid!" was a slogan of Bill Clinton's presidential campaign in 1992.
4. Skill Development, http://msde.gov.in/

5. From Englishization to Imposed Multilingualism: Globalization, the Internet, and the Political Economy of the Linguistic Code, D. Dor, Public Culture, Volume 16, Number 1, Winter 2004, pp. 97 – 118
6. How can language be linked to economics? A survey of two strands of research, W. Zhang and B.Grenier, Working Paper, Department of Economics, University of Ottawa, March 2012.
7. http://www.tradingeconomics.com/india/employed-persons.

*****

28. Translating from global to glocal: vernacular turn on the internet

Mr. Arnav Keyur Anjaria
Mr. Aditya Sudhesh Raghuvamsi and Mr. Rachagorla Balaji
Research Scholars, Dept. of History, University of Hyderabad.

Abstract:

The paper seeks to argue for the translation of the proceedings and the agendas of the global internet policy making framework forums into the vernacular and regional languages. Several key objectives and resolutions of these forums are adapted by governments worldwide as part their on cyberspace policies, thus the translation into the vernacular would make the process and the deliberation more inclusive and democratic in nature.

Ever since the birth of the internet it had largely been a loose network of digital nodes and edges that brought together small and large network of individuals and groups in a cohesive technically mediated arena.

In a world largely dominated by state centrist forces, internet remained a free avenue of expression and exploration. Rather internet over time became a hallmark of the new wave of globalization and the custodian of the information age.

Yet more prominently, internet remained a fluid space which was an open space, an open network where individuals and groups ushered into an era of unbridled freedom which remained away from the boundaries and the contours of the control of the statist forces and the nation state boundaries.

Therefore Internet which is a part of the larger cyberspace was emerging as a free space in an era where the real space was witnessing emergence of greater role and influence of the nation in the lives of the people, almost in every part of the world.

In such a scenario internet emerged as a pivotal arena which brought together the sensibilities and the aspirations of the people, devoid of the zeal for any prominent materialist gain or interest. Small websites and forums had already started to emerge with bulletin boards catering to the people and their curiosities.

All in all it remained a hermit of Hope where people freely expressed and also empowered the fellow netizens in a nuanced manner.

As Barlowe's words echo[3] immediately after the World Economic Forum in 1996 that it remained a free space and the governors of the physical world had little influence on this medium.

[3] https://www.wired.com/2016/02/its-been-20-years-since-this-man-declared-cyberspace-independence/

Yet the nature of internet has gradually changed over time and so has also the nature of globalization.

In the present era there is increased intervention and monitoring on the internet by the state and the governments worldwide. World over several forums[4] and conferences have asked for greater involvement of the governments to chart out the code of conduct on the internet. There is a certain transition in place as far as internet is concerned.

Several policy frameworks at the global level[5] are today emerging that are adopting resolutions on the nature and purpose of the internet in the present era. Yet, much of the deliberation that happens on the internet is in the English language, even the proceedings and the policy guidelines of the governance of the internet are being published in English or the European languages or say in Chinese[6][7].

While there is a broad stream of academic deliberation known as linguistics of the internet developed by David Chrystal, which seeks to look into the nature of the language on the internet, especially through the larger analytical tools such as Multilinguism on the internet yet the regional languages have been largely ignored as far as the publishing of the key policy guidelines are concerned.

For example the United Nations 'Internet Governance Forum[8]' has been actively engaged in bringing together the policymakers, politicians, corporate leaders, NGOs, global civil servants and several other influential people from across the globe on a single platform to discuss and define the nature of the internet in the new era. Infact it has the vision now to connect the next Billion people to the internet. Its concerns reflect a mass based agenda, but its language doesn't!

By primarily focussing on the English language, there is a larger risk of certain neglect of those audiences that use the internet primarily in the regional language. A report published by the Internet and Mobile Association of India and market research firm IMRB International in June 2015 asserts that about 127 million, or close to half of the 269 million Internet users in India, consume content in local languages. This was a 47% jump year-on-year[9] the same report estimated that digital ad spending in regional languages is expected to touch Rs179 crore.

Urgency of the Issue[10]

---

[4] https://www.thegfce.com/about/contents/gccs

[5] http://www.unidir.org/programmes/emerging-security-issues/the-un-cyberspace-and-international-peace-and-security

[6]

[7] http://www.gccs2015.com/

[8] http://www.intgovforum.org/cms/

[9] http://www.livemint.com/Industry/XqkuJtJzrsLNT4Yp6eNGJN/About-127-million-internet-users-in-India-consume-content-in.html

[10] agarwal, vibhuti. (2012, June 19). dangers of india's internet policy. Retrieved from

http://blogs.wsj.com/indiarealtime/2012/06/19/the-dangers-of-indias-internet-policy/

The need for publishing the proceedings of the global internet policy framework conferences need to be urgently translated into regional languages as many of the guidelines are closely related to legality and criminality. What could not seem to be a crime in normal parlance to a person using the internet, such as the downloading of a book or a 'bhajan' on the internet is now seen as a crime by various government, owing to tougher intellectual property laws, under the new guidelines governing the internet worldwide, downloading of much of the material available on the internet for free is considered as illegal and invites punishments leading to large amounts of fines or even imprisonment.

In such a scenario, the global forums need to reach out to the regional language users and translate their guidelines in a manner that those not acquainted with the English language or any other European language also have a say and also remain informed in the working of the internet and its code of conduct. It is also upon the linguists in the regional language and especially telugu language to also work towards a coalition of terminologies in the internet that suit the needs of the internet of the present era.

There already are innovations such as babble or Google translate[11][12] which are in place, but there also cases of their ineffectiveness in translating accurately. Infact the world is still not well aware that 17th May is celebrated as the World Information Society Day.

Even some of the formative policy proceedings on the global governance of the internet have failed to reach out to the regional language readers. The world summit on information society held in two phases first in Geneva in 2003 and then in Tunis in 2005 has the proceedings and the resolutions that are published in English and other European languages.

The rationale of calling for the publication and translation of the global resolutions on the internet in regional languages including Telugu is for the fact that many of these global forums on the internet are a result of the representations of several governments worldwide.

A government in a democracy is a representative of the people, and it articulates the concerns of its own people in the global policy making process. The nature of the language of the global internet conferences and forums is such that it leads to a certain void as far as a holistic feedback mechanism is concerned. While people are more aware of several issues related to health and hygiene as a result of a concerted effort by the national and the state governments in translating the guidelines in the regional languages, the internet of things and the policy frameworks of the internet as also as important as any other issues for the people, in the present era. And essentially the task of reaching out to people far and wide is on the global forums such as the United Nations to keep the

[11] http://italiantranslation-teaching.com/translation/google-translate-really-effective/
[12] http://blog.commlabindia.com/elearning-translations/google-translate-for-elearning-translations

attires of the internet and the new making and creation of the internet more inclusive and linguistically diverse in nature.

Recently the Global conference on Cyberspace took place in Hague on 16-17 April 2015. Several important resolutions were adopted as a part of the conference and its concern for the internet and the cyberspace at large. One of the key aspect of the agenda was the governance of the cyberspace, a key feature of the conference was its stress on the Global Public Good, and called for governments to mediate between the national interest and the global public good that both do not violate the concerns of each other[13]. In such a scenario the term global public is inclusive of all but the language of the discourse should also adapt to globality in the true sense of the term!

Language Development as a supportive tool:

While the paper seeks to argue upon the translation of the global norms into the vernacular languages such as Telugu or Kannada or Ladakhi in order to increase the first hand reach of the ideas and of the discourse taking place, it also argues for a rather larger innovation within those engaged in developing the language to suit the needs of the new discourses taking place as a result of the direct impact and influence of the internet.

The language development strategies can be centred on innovating with the vernacular vocabulary that could accommodate words and terminologies that suit the needs of the present era, especially in the context of the internet and globalization. Much of the language used by the vernacular news media are English words but a Telugu word for cyberspace, or cybercrime or hacking or virtuality would greatly help the global policy makers in the field of the internet to let the discourse adapt to the needs of the audience as well.

Therefore this paper offers a mere suggestion and draws the attention of the exponents of the Telugu language, to highlight these key issues and also understand the nature and role of the governance of the internet in the everyday life of common internet users.

Global policy frameworks at the international level are clearly ignorant of the diversity of the internet users, and by not translating the global policy recommendations into the regional languages they are also facilitating efforts to marginalise a large population of those who could be their best allies in the ensuring that the internet remains a free and safe space.

In the west there is also greater awareness on the usage of the internet and the rights of the children, this awareness is a result of the efforts of their own governments and also their access and acquaintance with the global standards and guidelines concerning the code of conduct on the internet, whereas in non western regions where the internet is accessed by a large number of people who primarily use it in regional language, there could be the danger of violation of several rights of women and children because of the lack of information.

[13] https://www.thegfce.com/about/documents

Therefore it is imperative for the global policy makers of the internet to understand the relevance of the vernacular medium and the importance of the regional languages in strengthening the ethos of the internet.

The translation of the agendas of the policy forums may just be the start of a newer inclusive deliberation on the governance of the internet, and may contribute towards greater democratization of the cyberspace, or atleast pave the way for alternative opinions and voices to be heard. Yet it also depends largely on the exponents of the vernacular languages, regional print media journalists and writers on how to understand the urgency of adapting to the newer technological reality which is so very omnipresent, not just as consumers within these virtual geographies of consumption as stakeholders having a say in its framework for moderation.

Conclusion:

The internet today concerns and united the humanity at large, and every individual who has logged onto the internet has a stake in the working and governance of the internet, the guidelines for the formulation of the framework of the new internet regime ought to be democratic in nature and the democratic nature of the internet can be assured only when its attire and the language suits the needs of each of its stakeholders.

The vernacular enclaves of the internet cannot be ignored in the present era, with larger thrust upon the internet by national government; it has become an ally in the larger democratic establishment and therefore marginalizing the vernacular medium from the formative phase that is seeking to shape the new internet for the future would be incomplete without the glocal translation.

*****

==========
Language in India www.languageinindia.com **ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017**
==========

Impact of Colonialism in Ngugi Wa Thiong'o's *The River Between*

M. Sivasasipoorani, M.A., M.Phil.

==========

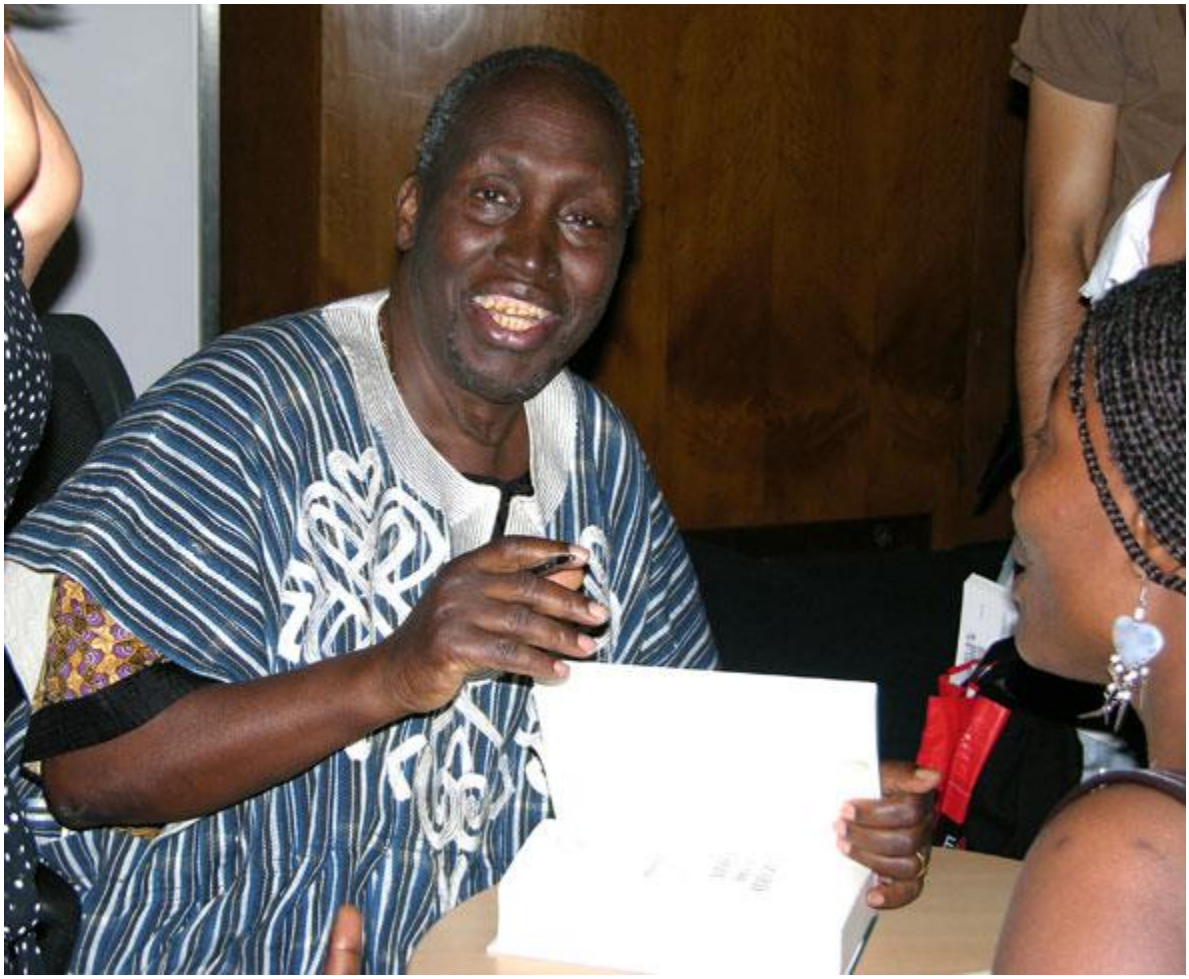

Ngugi Wa Thiong'o
Courtesy:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/86/Ng%C5%A9g%C4%A9_wa_Thiong%27o_%28signing_autographs_in_London%29.jpg

Abstract

Ngugi wa Thiong'o is one of the remarkable African novelists. He is an out spoken critic of the colonial rule, Christianity and also the post-colonial abuses of Kenyan authorities. His works remain relevant to present-day-Kenya, illuminating many of the countries underlying political problems. They deal with the relationship between Africans and British colonists in Africa. Ngugi's novels explore his commitment to the Africans and his strong voice against the whites who indulged in the exploitation of the Africans. Ngugi's *The River Between* is mainly concerned with the exploitations of Africans by the Whites and the adverse impact of colonisation on the culture of Kenya. The cultural clash brought about by the interaction of traditional and colonial interests is well illustrated in the novel. Waiyaki the hero of the novel and Nyambura are presented in an ambivalent attitude towards the elements of the culture of white man. In *The River Between*, Ngugi wa Thiong'o has tried to show the paradox inherent in the acquisition of western education and how much education instead of truly empowering Kenyans was rather alienating from their own roots.

Key words: Colonization, oral tradtions, Ngugi Wa Thiong'o, *The River Between*

Ngugi wa Thiongo

The period of Colonization is, doubtlessly one of the most painful periods in human history. During that era, the continent of Africa had been dissected by predator nations so that they could expropriate the land, pillage the resources and force the native work as slave in their ancestral lands. African literature written in English is essentially, a by-product of the colonial enterprise. The urgent need for natives who could help colonial administrators in running the affairs of the colonies led to the establishment of colonial schools and college. As these schools had been fashioned closely after British schools, their alumni testified to excellence in many

professions, and had lived to the expectation of the imperialist rulers. However, some of these talented elites who could apprehend the insidious goal of the colonizers enlisted the knowledge given to them to subvert the colonial enterprise.

Many oral and written discourses, whose main thrust was to reflect the suffering of colonial subjects under the encroaching European powers, were produced by the Africans who were trained in colonial schools. African writers who were educated in colonial school and colleges were, therefore, obliged to speak out against injustices inflicted their people. One of such writers is Ngugi wa Thiongo whose novels, plays and essays are epitomes of anti-colonial discourse. Ngugi's works are remarkable for their attempt to challenge the dubious civilizing claim of the colonizers.

> Ngugi is committed writer believing in class war and in the seizure of political power by workers and peasants through violent struggles. He is an uncompromising champion of African identity and culture and stands for the decolonization of mind from all traces of subservience and enslavement that smack of the white man's hegemony in areas of culture, language, Eurocentred values, Capiltalistic, imperialistic, economic, and political domination. (Reddy 79)

The River Between

Ngugi's novel *The River Between* (1986) is a perfect illustration of how the theme of colonization is at the heart of most African literature written in English. Like, Achebe's novel *Things Fall Apart*, it engages the early days of colonial intervention and vividly depicts the disruption of pre-colonial an idyllic tribal life style at the hand European missionaries and colonizers.

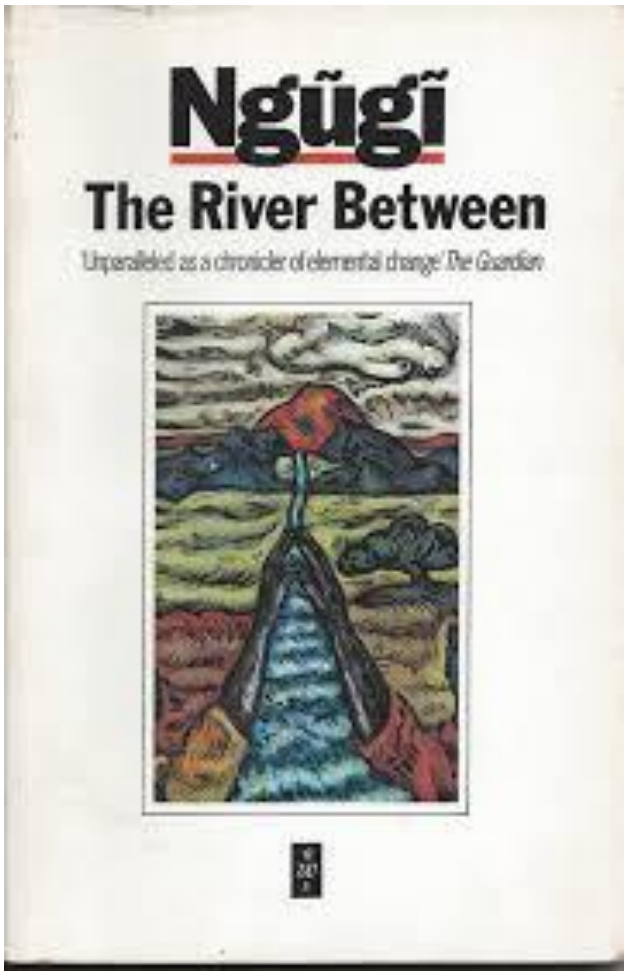

The River Between is one of the best representatives of the ambivalence toward the native and foreign cultures in the 1920s. It is concerned with the divisions and hostilities that emerged among the natives as a result of colonization. Ngugi himself lived in a middle position between his culture and that of the colonizer. Therefore, his first written novel came as a reflection of the state that he experienced. The style of the novel and the representation of its characters combine elements from both the Gikuyu and the European culture. Also, the important characters are

presented in an ambivalent attitude toward the elements of the culture of the white man. Ngugi worked to show his preference of this position by projecting his protagonists under that light.

The River Between is an exemplary text of the ambivalence that characterizes the works of those who lived under the pressure of colonialism in the 1920s. Both colonizer and colonized were engaged in acts of cultural translation, trying to invent their traditions and selves in relation to the realities of the other. Also, the different sources of education that Ngugi got helped him in developing an ambivalent attitude toward the Western culture provided him with a hybrid background.

Conflict between the Natives

The central conflict of *The River Between* does not revolve around the struggle between the colonizers and the colonized, but rather around that among the natives themselves, as a result of the divisions and rifts created by colonization.

As the events of the novels unfold, it becomes clear that some of Mukuyu residents have converted to Christianity, while Kamino inhabitants remain true to their traditional religion. The two ridges, afterwards, become enemies. Led by Joshua the fanatic village priest the Christian converts vilify all traditional rites because "The unerring white man had called the Gikuyu god, the prince of darkness." (23) Hence, Makuyu has been established as a centre for the activities of the Christian converts, where a church has been built.

The novel's opening situates the narrative's broader conflicts within a Kenyan landscape that has yet to experience the effects of British colonialism:

> The two ridges lay side by side. One was Kameno, the other was Makuyu.

> Between them was a valley. It was called the valley of life. Behind Kameno and Makuyu were many more valleys and ridges, lying without any discernible plan. They were like many sleeping lions which never woke. They just slept, the big deep sleep of their Creator. A river flowed through the valley of life... The river was called Honia, which meant cure, or bringback- life. Honia river never dried: it seemed to possess a strong will to live, scorning droughts and weather changes. (TRB 1)

The deeply rooted conflict between the Kameno and Makuyu ridges is centrally one of the religious antagonisms; whereas the Kameno ridge, home of the novel's protagonist Waiyaki, symbolizes a continuation of indigenous cultural traditions such as polytheism and circumcision, the inhabitants of the Makuyu ridge had already succumbed to the exigencies of Christianity and British educational systems.

Focus on Exploitation

Ngugi's *The River Between* is mainly concerned with the exploitation of the Africans by the Whites and adverse impact of colonization on the culture of Kenya. The alienation of the Gikuyu land and its appropriation by European settlers is, therefore, bound to cause an intense stir among the Gikuyu people which culminated into what came to be known as the Mau Mau movement.

Chege and Livingstone

Chege, a respected man of the ridges, a believed descendent of Mugo wa Kabiro, also predicted the arrival of the White man. He told the people of the ridges that the Whites had already set up their houses and taken away their land in the neighbouring places of Murungu,

Nyeri and Kiambo. But the people refused to take it seriously. These Whites soon occupied the surrounding land and with their religious preaching and catechism, they were able to convert to their faith quite a few natives like Joshua and Kabonyi. Indeed, the act of conversion is the first step of colonialism.

Livingstone, the leading missionary, visited the hills just to give new life and energy to his followers. He made Joshua, the black convert his agent to carry on his main work of preaching to the Africans about the existence of God-Jesus. Through Joshua, a firm and capable preacher, Livingstone was able to convert many Africans to take to the new faith shedding their faith in the native religion. "Joshua the native convert is their representative." (Rai 124)

The preaching of new ways and values of life through a new religion had a drastically adverse effect on the old beliefs. Ngugi remarkably portrays in *The River Between*, the tragic predicament of the Kenyans torn by a lacerating conflict between the loss of cultural heritage and identity in the exploitative colonial context at both the individual and societal levels.

Thiang'o's novel focuses on the struggle between two towns named Makuyu and Kameno Prior to the colonization of the white settlers, both ridges lived in peace and were united by their common belief systems. However, the arrival of Christian missionaries caused separation between the two. In the novel, Makuyu represents the stronghold for Christian integration due to the fact that Joshua who was converted by Livingston at the Siriana Mission School established by the colonials and his followers live there and constantly preach about God.

Belief Systems

Joshua epitomizes the Christian belief system, in that, he is unwavering and uncompromising about his faith. In addition to this, he preaches outspokenly and vehemently against the ways of the tribe. He is the most extreme out of all the converts in that he abandoned all practices related to the tribe, making no secret of his abhorrence against them. His own name is representative of this hatred as the name "Joshua" is a biblical name that he most likely adopted. In contrast, Kameno is considered as the stronghold for the traditional Gikuyu beliefs and Chege, Waiyaki's father, is the representation of Gikuyu tradition. In this way, both men parallel to each other and represent two sides of the conflict.

Ngugi makes circumcision the central point around which he rotates his novel and describes in telling manner the cultural exploitation of the Africans by Whites. He makes it explicitly clear that the act of circumcision is the most central in the Gikuyu way of life.

> Circumcision was an important ritual to the tribe. It kept people together, bound the tribe. It was the core of the social structure, and a something that gave meaning to a man's life. End the custom and the spiritual basis of the tribe cohesion and integration would be no more. (TRB 68)

Circumcision is the symbol of unity and purity of the tribe. Every Gikuyu child longs for the day in which he/she will be circumcised and become able to enter into the world of manhood/womanhood. It is unimaginable that there could be a man who would marry an uncircumcised girl because this means that she did not become a woman yet.

Muthoni

Muthoni, the daughter of Joshua, a catechist of Makuyu defies the Christian code and rebel against her father so as to be circumcised. Muthoni escapes to her aunt's place at Kameno

to get herself circumcised. But the wound of circumcision becomes very serious. She realizes that she cannot survive the wound and yet she experiences a strange sense of contentment for having been circumcised. What Muthoni attempts through circumcision while holding on to her Christian faith is a reconciliation and integration between the two. This is what both Waiyaki and Nyambura also try for at the cost of their lives. In her death bed, she says, "I am still a Christian,…a Christian in the tribe. I am a woman and will grow big and healthy in the tribe." (TRB 61)

Through representing Muthoni's conflict, Ngugi shows his ability to project the different forms of cultural hybridity. The controversy over female circumcision between the missionaries and the Gikuyu provided Ngugi with rich raw material for writing *The River Between,* because of the serious unrest it had caused in the region.

The novelist clearly draws our attention to the exploitation of the Africans in the field of education imparted by the colonizers. In fact, the education imparted to the students in the Siriana missionary school was directed mainly to advance interests of the British Empire. They wanted to convert the Africans to believe in their faith and help them spread Christianity. They also wanted the students to help them in the administration of the natives. Livingstone recognized Waiyaki to be a possible Christian leader of the Church. Such education began to condemn the native rituals, customs and traditions.

Waiyaki

At the beginning of the novel, Waiyaki is educated at Siriana in response to his father's order to heed the prophecy by learning the wisdom of the white man in order to acquire the best

tools for fighting him. His education plays a large role in changing his attitude toward the colonizer. It opens his eyes to the positive elements in their culture and convinces him that such components could be imported to the life of his community. Such belief leads Wiayaki, throughout the novel, to follow a middle course between the two antagonistic positions. Waiyaki is addressed by the people as a 'teacher.' He had western education, works for the reconciliation of the two groups and dedicates himself for his Gikuyu religion. Although he plays the role of the nationalist redeemer, the new ideals that he acquires in Siriana cause him to live in a struggle between his national duty and his personal convictions.

Portraying the Influence of Colonialism

Ngugi uses the character of Chege to portray the influence of colonialism on even the most traditionalist people. Despite the fact of his being the spiritual leader of the traditionalist Kameno, Chege sends his son to be educated at Siriana, the center of the white man. His words remain in Waiyaki's mind as constant guidelines: "Go to the mission place. Learn all the wisdom and all the secrets of the white man. But do not follow his vices. Be true to your people and the ancient rites." (TRB 20) Chege believes partially in cultural hybridity; for him it is good to be educated but that education should not lead to the abandonment of traditions.

Joshua as a converted Christian began to hate his African culture. He repented all his life for having married circumcised Miriamu. He also did not want his children to have any inclination for their African culture. Joshua began preaching to the people to believe in the Bible and give up the traditions.

Chege was hurt to see many Africans converted. He also was disappointed as he was unable to do anything to save his culture. He feared that even his son Waiyaki might begin to dislike the ways of the ridge and its rituals. The readers can find clearly the impact of missionary education on him. The day before circumcision Waiyaki felt hesitated to join with other boys. At first, he stood as an outsider. He grew uneasy to listen to the songs of circumcision sung by the young Kenyan boys and girls of his age. When he was pushed into the circle dancing around fire, his body moved mechanically. The voice of Whiteman's education made him guilty so he could not put his heart in it.

Waiyaki, perhaps occupying a luminal position between the two ridges, is forced to negotiate between contending loyalties and allegiances-between, on one hand, his foreseen responsibility as the prophesied "saviour" of Kameno traditions, and on the other hand, his conviction in the values of British education and his clandestine relationship with Nyambura, the beautiful daughter of the region's foremost Christian minister.

By handling such issues, *The River Between* ushers in Ngugi's life-long fight against colonialism and its legacy. The novel reflects Ngugi's attempt to convey the conflicts that his African contemporaries suffered. It works to create an anti-colonial atmosphere by exposing the disruptive effects that colonization generates. Ngugi's *The River Between* recaptures the stage of the split in African consciousness when it had drunk in full the pain of the hurt and finally decided to look the white world in the face. It reflects both the reaction and uprootedness of a culturally unhinged Africa.

Waiyaki is the hero of the novel and as the story progresses, he is destined to play a mediatory role in trying to reconcile the rival inhabitants of the ridges. So Chage entreats with his son to take up the task of saving his people. On the occasion of his initiation ceremony,

which he goes through manfully, he experiences in full blast the tug of contrary impulses battling in his mind. It was a conflict between old beliefs and the knowledge inherited from his father on the hand and the new knowledge which he had acquired at school on the other. This conflict between the old and the new and the intensity with which it rages in Waiyaki's mind, gives a tragic dimension to the novel.

Contradictions

The contradiction between Waiyaki's learning and his mission as a saviour causes him to live in isolation. His mind is often preoccupied with thoughts about the utility of his educating project and whether that project can serve in realizing the liberating aim that is expected from him by his father and society.

The dilemma of the central character in the novel lies in the very prophecy that identified him as the one who would restore to the tribe its pre-colonial cultural purity and lost land. Waiyaki's internal and external conflicts can best be understood as a typical "crisis of identity" suffered by the individual in any colonial situation. Waiyaki's "crisis of identity" is masterfully brought home by Ngugi's successful deployment of the cast of characters. The set of other characters can be viewed as foibles of Waiyaki's character, since each may be contrasted with him. Joshua's uncompromising militancy and fanaticism, for example, is in a stark contrast with Waiyaki's religious tolerance.

Ngugi has created another character whose tragic death seems to prefigure the inevitable failure of Waiyaki reconciliatory endeavours, and thereby indicates the perils of biculturalism. Muthoni, Joshua's daughter, dies because she tries to participate in the Gikuyu rites while keeping her Christian faith.

The divergence between the two is that while Waiyaki sees himself as an instrument for unity of the ridges, Muthoni, only, seeks self-salvation. Unlike Waiyaki, she is presented not as a model to be emulated, but as a lonely figure unable to cause change in either community. Muthoni's death, even though individual act has accelerated the conflict of the novel. Waiyaki himself conceives it as a turning point in the history of the ridges because it has exacerbated an already volatile situation and kindled conflicting calls and loyalties in many.

As a senior student in Siriana Secondary School, Waiyaki seems to have internalised some of European values. In spite of his resistance he could not help gathering and absorbing notions and ideas that stopped him from responding spontaneously to these dances and celebrations. He even started to lose sight of the very reason that has initially brought him to school to the extent that he dismisses it as "an illusion, an old man dream."(TRB 39) However, Waiyaki has happily gone through the rite of circumcision without flinching. People are surprised that he had not been "softened by the white man's education." (43)

> Waiyaki begins his journey towards manhood and leadership by going to Siriana Mission School. Keeping his mind open to new ideas, he experiences a change in him,… (Dhar 240)

Another important strand in the plot of *The River Between* is Waiyaki's romance with Joshua's second daughter, Nyambura. The significance of this love story lies in the impossibility of its consummation in matrimony due to divisions caused by the advent of white civilization. For Waiyaki to marry a daughter of a Christian and uncircumcised girl is tantamount to high treason. It is used by his opponent Kabonyi to strip him of the leadership of the tribe and execute him.

Also a Love Story

Ngugi has woven the love story of Waiyaki and Nyambura, whose love tries to transcend the limitations of religious rivalry, and in the process becomes a prey to the conflict for power within the member of the tribe. The Kiama controlled by Kabonyi, views the growing popularity of Waiyaki as a threat, and brings the charge against him that he is out to pollute the purity of the tribe by trying to marry an uncircumcised girl, Nyambura, whose father leads those who have embraced Christianity. Waiyaki's decision to marry Nyambura was his attempt at uniting a tribe divided on religion. The tragic end of the lovers at the end is indicative of how the tribe is not yet ready to accept a visionary and a Messiah among it. The fate of Waiyaki is similar to that of many prophets in history who were spurned by their people, only to later realize their guilt. The story of this pair of star-crossed lovers is complicated due to the dynamics of power which runs parallel to the vision of Waiyaki. Though the complications in the theme of love were in the first novel, it is in *The River Between* that it becomes directly entangled in the conflict over power.

Waiyaki had thought of leading the people against the colonizer by uniting them with education, yet he fails. His failure can be attributed to the fact that he fails to understand the nerve of the tribe-he had all the time thought it was education which they wanted, while it was political activity which they were looking for.

With the failure of Waiyaki at the end of novel Ngugi seems to portray the defencelessness people of Kenya whose land will be occupied by the imperialist. Kabonyi despite his success in destroying Waiyaki, does not represent a viable alternative for him. No solution is offered as novel closes as far as the fate of the country is concerned. Such uncertainty is suggested in the last paragraph of the novel:

> The land was now silent. The two ridges lay side by side, hidden in the darkness. And Honia river went on flowing between them, down through the valley of life, its beat rising the dark stillness, reaching into the hearts of the people of Makuyu and Kameno. (TRB 153)

A Tragic Novel

The River Between is clearly, a tragic novel and Waiyaki is a typical tragic hero whose downfall can be attributed to certain flaws in his character as noted above. The tone of the novel is, in effect, so sad, especially the last sentence. "*The dark stillness'"* that has crept into the people's heart after engulfing the land symbolizes the setting of the sun of freedom from Kenyan landscape. The gloomy texture of the finale of the novel resembles, greatly a funeral dirge. Ngugi is presumably, elegising the passing away of a free nation as the European imperialism tightened its grip on the land.

==========

WORKS CITED

Thiong'o, Ngugi wa. *The River Between.* South Africa: Heinemann, 1965. Print.

Dhar, T.N. "Private Dreams and Public Pressures: Ngugi's *Weep Not, Child* and *The River Between.*" *Commonwealth Fiction:* Vol. 2. Ed. R.K. Dhawani. New Delhi: Classical Publishing Company, 1988. 234-244. Print.

Rai, Jagdish. "The Wounded Psyche of Africa as reflected in Achebe's Arrow of God, Plomer's *Turbott Wolfe* and Ngugi's *The River Between.*" *Recent Commonwealth Literature:Vol.II*. Eds. R.K.,P.V.Dhamija and A.K. Shivastava Dhawan. New Delhi: Prestige Books, 1989. 116-129. Print.

Reddy, K. Indra Sena. "Struggle Motif in the Major Novels of Achebe and Ngugi: A Note."

Kakatiya Journal of English Studies 12. (1992): 76-81. Print.

==========

M. Sivasasipoorani, M.A., M.Phil.
Standard Fireworks Raja Rathninam College for Women
Thiruthangal Road
Sivakasi – 626123
Tamilnadu
India
msspoorani311993@gmail.com

==========
Language in India www.languageinindia.com ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017
==========

Social Conflicts as Delineated in Arundhati Roy's *The God of Small Things*

S. Rajeshwari, M.A., M.Phil.

==========

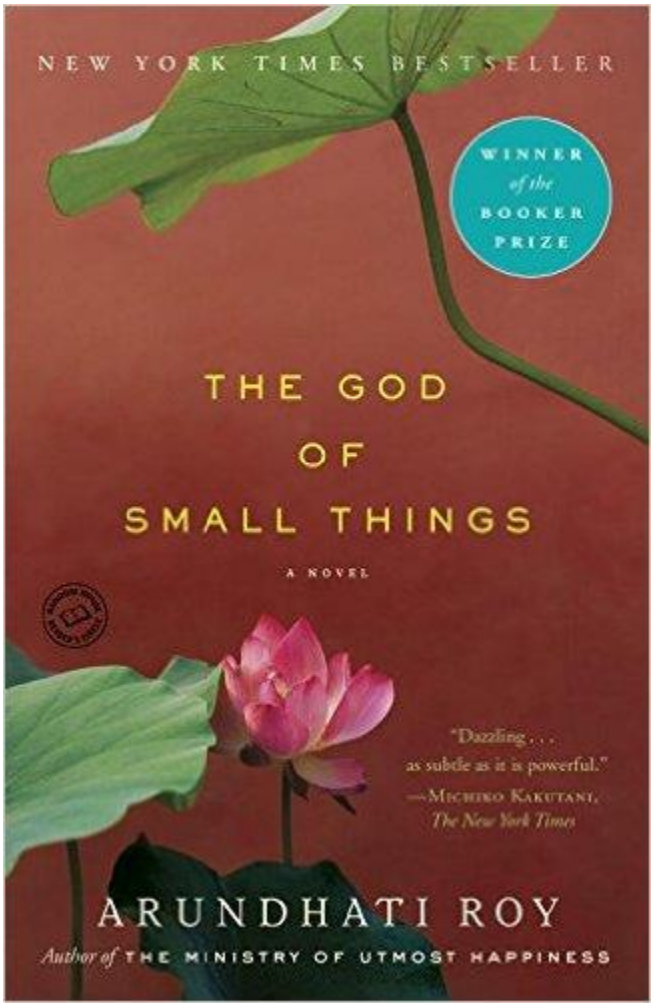

Arundhati Roy's *The God of Small Things*

Arundhati Roy's **The God of Small Things** received mixed reactions after being published in 1997. Due to the author's Indian nationality, some critics hailed her as a female Rushdie and many critics praised Roy's linguistic originality and inventiveness with the English language. Meanwhile, in some parts of India there were violent public riots due to its caste transgressive

content, and some left-wing critics chastised Roy's (negative) portrayal of the communist party in the novel. Apart from raising controversies as well as acclaim, Roy's novel has also been analyzed by scholars from various theoretical angles: Feminism, Postcolonialism, Post-structuralism, Marxism, New Historicism and so on.

Postcolonial Feminist Perspective

Roy's novel from a postcolonial feminist perspective, with a special focus on how she models different representations of women, taking as a background the discussions about subalternity and the representations of women from the so called Third World in theory and literature, as well as the concept of agency from Cultural Studies. The term subaltern, although somewhat disputed, is commonly used in a general sense to represent "subordinated classes and peoples" in short marginalized groups and the lower classes, especially in formerly colonized, Third World countries. The purpose of exploring how Roy fictionally constructs marginalized female voices will be reached by studying and comparing three main female characters in The God of Small Things—Mammachi, Baby Kochamma and Ammu—centering on their different ways of relating to Velutha, the male hero of the novel. These three women related to and respond in different ways to Velutha, who is a Paravan, the lowest caste among the Untouchables. Depending on how they relate to him, different aspects of their characters are revealed.

Several Layers of Oppression

In Roy's description of Kerala in the novel, there are several layers of oppression stemming from colonialism, patriarchy, religion and caste. These structures are often intertwined and serve as a complex oppressive system that is sometimes difficult to several dissects. For instance, caste was often adapted within the Christian churches so that there were different churches for Touchables and Untouchables respectively, reproducing the caste system within the religious realm. Roy also allows her narrator to give a quite unflattering version of why Marxism grew particularly strong in Kerala:

> "A second theory claimed that it had to do with the comparatively high level of literacy in the state. Perhaps. Except the high literacy level was largely because of the communist movement. The real secret was that communism crept into Kerala insidiously." (64).

Failure of Communists

Thus, according to the narrator in this novel, the communist party in Kerala did very little to challenge the caste system in itself, despite their high-pitched slogans that "Caste is Class, comrades" (266). Another interesting thing to bear in mind while reading this novel is the relatively high status of women in Kerala (compared to the rest of India). This higher status might perhaps serve as a part of an explanation to the strength of agency that some of the female characters display. However well-meant, universal claims of a global womanhood always run the risk of marginalizing someone and of leaving culturally specific patterns of power and oppression unseen. This is why Roy's novel is particularly interesting because it focuses on how women relate to other women but also to different kinds of men. There is no standard male-female dichotomy in the novel but rather a plurality of relationships. Women as a group are more likely to be deeply divided by boundaries like class, ethnicity, and nationality.

Subalternity and *The God of Small Things*

Subalternity, this line of thought can also be found in the works of Gayatri Chakravorty Spivak, who criticizes how western feminists have attempted to apply their theories to a Third World context under the good intention that they work on behalf of their oppressed sisters who cannot speak for themselves. The fact that all women share similar biological features does not mean that they also share the same culture, values, beliefs and experiences. Considering this, it becomes of course very difficult to speak for anyone else with different experiences from them. Spivak addresses these issues in depth and scrutinizes the Subaltern Studies Group's attempts to revise the history of writing of colonial India by revisiting historical colonial archives, where the reports of subaltern insurgency has been filed, in an attempt to retrieve subaltern perspectives.

If one applies this narrow definition of subalternity, there is in fact no such character in ***The God of Small Things*.** Not even Velutha, who is "a Paravan with a 10 future", with skills and brains which should allow him to move upwards in society, had he not fallen in love with a Touchable woman. If there is such a character in the novel ('pure subaltern', according to Spivak), perhaps Velutha's brother, Kuttappen, would be the best example. He lies inside their hut paralyzed "from his chest downwards" after falling off a coconut tree, unable to move, a "good,

safe Paravan" who could "neither read nor write" (197). He is, so to speak, the ultimate symbol for non-agency; he does not have the possibility to make significant choices of any kind. In a short passage, the narrator reveals some of his thoughts as:

> "On bad days the orange walls held hands and bent over him, inspecting him like malevolent doctors, slowly, deliberately, squeezing the breath out of him and making him scream. Sometimes they receded of their own accord, and the room he lay in grew impossibly large, terrorizing him with the specter of his own insignificance. That too made him cry out" (197).

This scream becomes a symbol for his inability to speak; his voice becomes a scream that echoes unheard. Otherwise Kuttappen is almost absent in the novel, he lies silently in his hut and he will most likely not be able to move upwards in society but will remain very dependent on others: a truly and sadly 'pure subaltern'.

Roy's novel actually addresses the problems connected with representing subjects/individuals at one point in the story, through the voice of the local communist leader K.N.M. Pillai. When Chacko (a factory owner) reveals his intentions to organize the factory workers into a union to Comrade Pillai, Pillai's answer is: "comrade, you cannot stage the revolution for them. You can only create awareness. Educate them. They must launch their own struggle. They must overcome their fears" (265). Hence, Roy seems to be aware of the problems connected with representing individuals from diverse socio-economic habitats.

Ammu in *The God of Small Things*

Roy has pinpointed this very issue in ***The God of Small Things***. The character Ammu (as well as her daughter Rahel) is not apt to conform to these female role models; in fact they often act contrary to the expectations imposed on them, despite the social cost of transgressing the conventions. These 'other forces' (the structure) in this context could be for instance the caste-system, patriarchy, colonialism, religion and politics. The structures of power and oppression are often referred to and discussed by Roy in ***The God of Small Things*** but the individual perspective is never being neglected. An interpretation of Roy's novel is that it is an exploration of subaltern agency on the margin because it focuses on men and women and children who struggle for their right to possess a voice of their own.

Representations of People on the Margin

Roy intended to make a difference with her novel, to create representations of people on the margin that are seldom heard in depth. From the analysis and discussion, one shall now examine more closely on the chosen characters in the novel. The first and eldest of these three characters is called Mammachi, meaning simply grandmother (her full name is Soshamma Ipe); she is from a Syrian-Christian family and wife to the late Pappachi (meaning grandfather, his full name is Benaan John Ipe), who hit Mammachi regularly with a brass-vase, leaving 'crescent shaped' scars on her skull. She has one daughter, Ammu (the black sheep of the family), and a son, Chacko (a Rhodes-scholar, educated in Oxford). Mammachi starts a small business in making pickles and Jams in her kitchen, and starts later a business her son Chacko soon takes charge of and develops into a factory when he moves back home after his divorce. Mammachi thinks highly of her family as well as of herself and has an almost obsessive habit of ranking every person she ever meets, which normally ends up with them being situated somewhere down below her in the hierarchy of her mind. Towards her husband, she displays the mentioned idealized 'suffering wife' attitude, submits herself to him, accepts her fate and projects her repressed anger at other people, for example at Ammu, her rebellious daughter.

Baby Kochamma

The second character, Baby Kochamma (Navomi Ipe), is Mammachi's short but voluminous sister-in-law and Ammu's aunt, much feared and loathed by Ammu's children. She embodies a mixture of willfulness and adaption towards her family's customs and traditions, but most of all she is a significantly shrewd lady and a master in the skill of manipulation and conspiracy. Sadly in love for her whole life with an unattainable Irish monk, she ends up an old maid living in her father's house, where she, among other things, is in charge of the formal education of Ammu's twins. Ammu is the unruly daughter of the house, who manages to escape her abusive father and suppressed, wretched mother by hurriedly accepting a marriage proposal from a Bengali Hindu man during a visit to a distant relative in Calcutta. Her future husband works as a Assistant Manager in Tea Estate in Assam and seems like an acceptable match in Ammu's eyes but unfortunately he turns out to have severe alcoholic problems. After a couple of years in an increasingly dreadful marriage she divorces him and moves back to Ayemenem with their two children, Estha and Rahel (two-egg twins),

> "When his bouts of violence began to include the children, and the war with Pakistan began, Ammu left her husband and returned, unwelcomed, to her parents in Ayemenem. To everything that she had fled from a few years ago. Except that now she had two young children. And no more dreams" (42).

Ammu is not welcomed when she gets back to the house in Ayemenem and her father does not even believe her when she tells him about how her former husband wanted to sell her like a prostitute to save his own skin. Mammachi, who has put up with years and years of beating and humiliation, is also quite discontent with her rebellious, and now also divorced daughter, and Baby Kochamma despises her more than anyone else because she feels that Ammu is "quarreling with a fate that she" (44-5).

Ammu Falls in Love with Velutha

During these circumstances Ammu falls in love with Velutha, who works as a carpenter in the pickle factory, and their love story is at the center of this novel. Velutha is a Paravan, the lowest kind of the Untouchable outcastes. He lives with his father and brother in a small late rite hut nearby the Ayemenem house where his father has been working for many years. Velutha is extremely gifted with his hands. As a boy he makes intricate little boxes and other minute toys out of dried palm reeds that he brings to Ammu "on his palm . . . so she wouldn't have to touch him to take them" (72).

Mammachi persuades Velutha's father to send Velutha to the Untouchables' school to learn how to read and write. Velutha also manages to obtain some training in carpentry through a workshop in nearby Kottayam held at the Christian Mission Society by a visiting German carpenter. He finishes school at age sixteen and is by then also a trained carpenter, despite his caste. Velutha works as a carpenter and mechanic in the pickle factory and around the Ayemenem house, maintaining and mending everything from clocks and water pumps to the bottle machines in the factory. Chacko says that Velutha "practically runs the factory" (264). These quotes reveal that Velutha has achieved an extraordinary position after all, despite being a Paravan.

In the case of Velutha it is obvious to see that he is marginalized and subordinated; being a Paravan and an Untouchable the society he lives in still regards his kind as inferior and unclean. Roy gives us a somewhat euphemistic picture of his status when the narrator shows the readers

how Velutha appears in Ammu's dream, this is a reflection of the subaltern position of the Untouchables in the old days that,

> "Mammachi told Estha and Rahel that she could remember a time, in her girlhood, when paravans were expected to crawl backwards with a broom, sweeping away their footprints so that Brahmins or Syrian Christians would not defile themselves by accidentally stepping into a Paravan's footprint" (71).

Velutha is encouraged to go to the school though not together with Touchables but to a special school for Untouchables only. But as time goes by, Velutha crosses several lines; apart from learning how to read and write, he becomes a trained carpenter, when traditionally a Paravan should stick to the simpler activities like toddy tapping, picking coconuts and so on. He secretly becomes a member of the communist party and participates in a political March (organized by the Marxist labor Union). Eventually he crosses the most forbidden line of all, that of having a relationship with a Touchable, upper-caste woman. So being born a Paravan, Velutha transgresses many of the lines that society expects him to stay at the back. All the same, in many ways Velutha is the most oppressed and downtrodden of the main characters in the novel—despite being a man.

Ammu's Marginalization

Ammu's marginalization is also quite obvious; she is a divorced woman with two children to take care of. They live on 'sufferance' in her parent's house where she is disregarded by her relatives, especially Baby Kochamma who is eager to make Ammu and her twins understand that they "really have no right to be [there]" (44). As a teenager, Ammu does not conform to the expectations on her that she should wait obediently in her parent's house for a suitable husband. Instead she more or less escapes her parents and marries the first man who proposes to her, outside her parent's religion and without their consent, and after a couple of years she decides to divorce him. Ammu's brother, Chacko, reminds her children that their mother has no 'locus standi', no legal rights to inherit the factory or the house for instance (56). Intentionally or not, he pronounces the word 'Locust Stand I', making it sound like Locust, a grasshopper, perhaps implying that their mother is more or less a kind of parasite in the Ayemenem household. In the end, she is in fact literally kicked out of her parent's house by this very same brother. If Ammu is on the margin, her children are even more so. They are portrayed as:

> "Baby Kochamma disliked the twins, for she considered them doomed fatherless waifs. Worse still, Half-Hindu Hybrids whom no self-respecting Syrian Christian would even

marry. She was keen for them to realize that they (like herself) lived on sufferance in the Ayenmenem House, their maternal grandmother's house where they really had no right to be"(44).

Their vulnerable position makes Ammu very protective towards them and even if she is "quick to reprimand" them she is "even quicker to take offense on their behalf" (42). Even though Ammu is disregarded and perhaps even despised by her family, she is also sometimes feared by them because they can sense an 'unsafe edge' in her, being "a woman that they had already damned, [who] now had little left to lose, and could therefore be dangerous" (44). This fear makes them to show her the respect of keeping a distance to her, especially on the days that the "radio played Ammu's songs" (44). Rahel ponders over this 'unsafe edge' and this 'air of unpredictability' that surrounds Ammu: "It was what she had battling inside her. An unmixable mix. The infinite tenderness of motherhood and the reckless rage of a suicide bomber" (44). This quote illustrates the opposing forces that Ammu carries inside her; as a mother she strives to love and protect her children at all cost but as an individual she is desperate to break free from and rebel against the 'smug, ordered world' that surrounds her. Ammu is, like Velutha, a transgressor of boundaries, a person unwilling to submit to the role models presented to her.

Syrian Christian Family

Mammachi and Baby Kochamma are both Syrian Christians, a proud minority group in Kerala of around twenty percent (largest number of Christians of all the Indian states), who believe themselves to be

> "…with the large population of Christian in the state. Twenty percentage of Kerala's population were Syrian Christians, who believed that they were descendants of the one hundred Brahmins whom St. Thomas the Apostle converted to Christianity when he traveled east after the Resurrection" (64).

In the social hierarchy of Kerala, they are 'upper-caste Syrian Christians', separating them from the lowlier 'Rice-Christians' who (like Velutha's grandfather) joined the British Colonialist's Anglican Church encouraged by a little food and money. However, the minority position of the Syrian Christians does not mean that they are degraded or downtrodden by the Hindu majority; far from it. They are "by and large, the wealthy, estate-owning (pickle-factory running), feudal lords" (64). Chacko also explains this to the twins, that "though he hated to admit it, they were all

Anglophiles. They were a family of Anglophiles" (51). And as such, the Ipe family is somewhat on the edge in postcolonial, communist Kerala. This position becomes particularly clear in the case of Baby Kochamma, who develops a strong fear of the communists and a fear of 'being dispossessed'.

Banana Jam

The God of Small Things reveals that the whole Ipe family has this problem of 'classification', symbolized in the novel by Mammachi's Banana Jam. The Banana Jam was banned illegally by the Food Products Organization. Perhaps this anxious feeling of not belonging anywhere, of having a vulnerable social and financial standing (the factory was not profitable) contributes to Mammachi's and Baby Kochamma's extreme reactions to Ammu's and Velutha's social transgressions. The Syrian brand of Christianity was in fact like the Banana Jam, an ambiguous mix of Christianity and Casteism (stemming from Hinduism) and perhaps this explains why Mammachi initially pretends to be liberal and modern by encouraging Velutha to go to school, whilst in the end of the story she overtly acts in accordance to the caste system and calls him a 'pariah dog' (269).

A Closer Look at the Three Women

Having examined briefly the marginalization of the characters one now turn to a closer look at the three women respectively. Mammachi is submissive towards people whom she considers to be superior to her, like her husband, and oppressive to people she regards as inferiors, like Ammu and her children. Being children to a divorced mother is, according to Mammachi, a fate "far worse than Inbreeding" (59). She tries to cover her oppressive tendencies and be liberal and a good Christian towards Untouchables for instance, but this is merely on the surface. In fact, she regards Untouchables as being deeply inferior and she is firmly rooted in the hierarchical caste system of her culture. This becomes very clear in her treatment of Velutha when he crosses the forbidden line in having a relationship with her own Touchable daughter.

When Velutha's father comes to the kitchen door, drunk and wretched, to inform her about the love affair, Mammachi starts to scream hysterically, pushes him off the steps into the mud and spits at him, yelling "[d]runken Paravan liar" (243). When Velutha finally comes home in the same evening, Mammachi loses her senses completely. She "spewed her blind venom, her crass,

insufferable insults"(268) at him and used such an incredibly foul language that no one had ever heard her use before. Mammachi seems to be perfectly fine with Untouchables educating themselves and working together with other Touchables of lower status than herself.

A stricter limit however surrounds her own house and especially her family; Velutha is not welcome into the house, "except when she needed something mended or installed" (74), and definitely was not allowed (unthinkable) to have a relationship with her daughter. When Mammachi is confronted with the facts about his relationship with Ammu, the image of coupling dogs comes to her mind: "Like animals, [she] thought and nearly vomited. Like a dog with a bitch on heat" (244). The last thing Mammachi says to Velutha before he leaves is: "If I find you on my property tomorrow I'll have you castrated like the pariah dog that you are! I'll have you killed!" (269).

These utterances show how strong the ideology of caste and difference is to Mammachi, overriding by far to her religious beliefs. Baby Kochamma is in her youth quite rebellious in the sense that she both opposes the tradition of arranged marriages by independently choosing a man, and then even converting to Catholicism against her father's will. Later in life she apparently becomes more conservative, and accepts her bad fate as a 'Man-less woman' while condemning others who break the rules like she once did. Obviously she pities herself and is Jealous of other people, for instance Ammu, who as a "divorced daughter from a intercommunity love marriage" in Baby's opinion did not have the right to live in her parent's house. Baby Kochamma does not spare any chances to make Ammu and her twins understand this, but in her own, insinuating manner. She begrudges the twins every small moment of happiness and especially the "comfort they drew from each other" when they really ought to be generally unhappy and sad (45). This Jealousy is probably a major motive behind Baby Kochamma's idea to return one of them (Estha) to their father after Ammu is kicked out of the house by Chacko. She is perhaps also Jealous of their relationship with Velutha, who has become something of a fatherly figure to them and reproaches Rahel for being "over-familiar" with Velutha (175).

In short, Baby Kochamma embodies the Syrian Christians incorporation of the caste system within their religious practices, with all its prejudices and double standards. To her, Velutha represents a person with the potential to transgress the boundaries of class and caste; an Untouchable with the looks and talents and brains to have 'a future' and without the common fears that regularly keep people in place in the hierarchy of society. She also regards Velutha as a

personal threat to her and to the whole family. If Velutha has an enemy in Baby Kochamma, he definitely has an ally with her niece, Ammu.

Ammu carries the feeling that her life has been lived and that she really has not much to lose. She has developed a "lofty sense of injustice" and straightforwardness (Chacko calls it cynicism) that makes her see things a bit differently than her mother and aunt do. For instance, suddenly Ammu sees Velutha as a man, in a moment when history was "wrongfooted, caught off guard" with its "marks, its scars, its wounds from old wars and the walkingbackwards days all fell away" (167). Furthermore, she discovers a potential companion in him who ought to be as angry as she is, and she wishes that,

> "Suddenly Ammu hoped that it had been him that Rahel saw in the march. She hoped it had him that had raised his flag and knotted arm in anger. She hoped that under his careful cloak of cheerfulness he housed a living, breathing anger against the smug, ordered world that she so raged against "(167).

But she does not generally pity people at the bottom of society which is revealed in the passage when the family is stuck in the Plymouth at a level crossing and a "leper with soiled bandages" comes to beg at their window. Ammu's reflection on his inordinately bright blood is: "'That looks like Mercurochrome to me" (59). Her comment pleases Chacko to the degree that he shakes hands with his sister, whom he normally mostly wrangles with. Ammu also shows some signs of snobbery when she reproaches the twins for blowing spit bubbles and shivering with their legs, claiming that "only clerks behaved like that, not aristocrats" (80). But these are rather weak traits in her character. What is much stronger is her dislike of lies and insincerity, and she never misses an opportunity to sarcastically scorn other people when guilty of those charges. One example of this is during the Marxist march, when Chacko gratefully rolls down his car window to say thanks to a man who with his balled fist slammed down the bonnet of the Plymouth (someone else had banged it open), Ammu says with irony in her voice: "Don't be so ingratiating, Comrade . . . It was an accident. He didn't really mean to help. How could he possibly know that in this old car there beats a truly Marxist heart?" (68). Ammu enjoys mocking her brother for his quasi-Marxist tendencies. She calls him an "Oxford avatar of the old zamindar [landlord] mentality", that is to say, "a landlord forcing his attentions on women who depended on him for their livelihood" (63). Ammu is in fact the only person in the family who reacts openly to Chacko's flirtatious ways and illicit relationships with the female factory workers, a lifestyle that is accepted

by for instance Mammachi as one shall see later. Ammu's attitude towards the late Pappachi during the same scene is definitely one of disregard; she refers to her deceased father (in front of Chacko, Baby Kochamma and her children) as an "incurable British CCP", the acronym spelled out is a Hindu expression meaning shit-wiper. By this title Ammu intends to show her condemnation of Pappachi's exaggerated admiration towards everyone and everything from England. Apart from her bluntness there is also another important streak in Ammu's character that has to be mentioned: her sense of not-belonging anywhere. Her unwelcomed presence in the house together with her different mindset from the rest of the family leaves her with a feeling of distance and detachment from the place where she lives. Perhaps this is why she is attracted to Velutha's affinity with the material world around him.

Right before their first night-time meeting he comes up from a swim in the river and the narrator reveals her impression of him:

> "As he rose from the dark river and walked up the stone steps, she saw that the world they stood in was his. That he belonged to it. That it belonged to him. The water. The mud. The trees. The fish. The stars. He moved so easily through it" (316).

There is a kind of admiration, perhaps even Jealousy, within Ammu about Velutha's easiness with the world around him. She is longing to belong somewhere and feels safe with Velutha. The narrator ponders: "Ammu smiled to herself in the dark, thinking how much she loved his arms—the shape and strength of them, how safe she felt resting in them when actually it was the most dangerous place she could be" (319).

Ammu's yearning for love and intimate kinship with another adult human being is thus much stronger than possible fears about what might happen if her relationship with an Untouchable should be revealed. Double Standards When Ammu's and Velutha's relationship is finally exposed, the different expectations upon men and women become as clear as day and this is perhaps best displayed in Mammachi. Without any sense of shame she openly demonstrates her double standards in condemning her daughter harshly for her affair while at the same time vindicating her son for his illicit relationships. Mammachi never even confronts Chacko about his female visitors, she simply adjusts to it. She sees to it that a separate entrance to Chacko's room is built so that his female visitors will not have to pass through the house. She even gives money secretly to the ladies, an act that allows her to think of them as whores instead of as lovers. When

Baby Kochamma complains to Mammachi about the female visitors, Mammachi defends Chacko by saying that he cannot help having a "Mans Needs" (160).

Mammachi's liberal, forgiving attitude towards her son does not apply to her daughter and her extramarital relationship. The knowledge that Ammu has "defiled generations of breeding" (244) by having a relationship with a Paravan is unbearable to Mammachi. Ammu has denigrated the family name forever, while Chacko couldn't help having a 'Mans Needs' which goes to show that they are definitely not measured by the same standards due to their gender.

After learning about the affair from Vellya Paapen, Mammachi and Baby Kochamma Jointly decide to make Velutha leave Ayemenem before Chacko returns as they "could neither trust nor predict what Chacko's attitude would be" (244). What the old ladies fear is perhaps Chacko's sense of Justice; that since he himself has affairs with ladies from the factory, he might feel that he has no right to be angry with Ammu for having an affair with the factory carpenter. They may also fear that Chacko values Velutha's services too much to make him go, since he in fact "practically runs the factory" (264).

If that should be the case, it would probably be very difficult for them to argue in favor of sending Velutha away. Particularly striking in this passage is also the force by which Mammachi condemns Ammu's deed. It seems as if all the years of beatings from her husband has shaped in her a dark, hidden, monstrous feeling of self-loathe which she now allows to erupt with all its might over her misbehaving daughter. "Her tolerance of 'Men's Needs,' as far as her son was concerned, became the fuel for her unmanageable fury at her daughter" (244). To Mammachi, this is perfectly acceptable because she subscribes to her culture's different expectations of men and women respectively.

As a man, Chacko has considerably more freedom than Ammu. That he is a divorcée who does not bother Mammachi much because she ranks his former wife far below herself, as a "shopkeeper's daughter" (160). Mammachi often says that Chacko is "easily one of the cleverest men in India", a claim that Ammu dismisses by saying that "all Indian mothers are obsessed with their sons and are therefore poor judges of their abilities" (54).

Mammachi's love for her son may also of course be due to the fact that Chacko actually one day told Pappachi to never beat his mother again. And "[f]rom then onwards he became the repository of all her womanly feelings. Her Man. Her only Love" (160). Her traditional, conservative worldview fits perfectly well together with these more personal feelings towards

Chacko. All in all these factors together make the relationship between Mammachi and Chacko quite harmonious: a mother and a divorced son living together and this son being 'the master of the house' (especially after the death of Pappachi). All the same, in the situation mentioned above when Velutha's and Ammu's love has been exposed, Mammachi acts independently from Chacko to prevent Ammu's and Velutha's relationship from developing any further. The narrator in the novel presents to the readers about the two very potent ladies full of (socially constructed) agency, not at all willing to await the will of the 'master of the house' (Chacko).

Female Agency

Clearly, Roy wishes to exhibit to the readers an example of female agency, and in this way propose that the caste system is upheld not only by men but by women as well. In her novel, women may be the victims to a patriarchal, conservative society with rigid norms and conventions but if they do not oppose it they are complicit upholders of the system and thereby become perpetrators too. The following section more closely examines the agency these female characters exercise. Female Agency Mammachi may at first seem like a very traditional and submissive woman, but in fact she, in her own way, emancipates herself from her husband in some areas although she never overtly opposes him. First and foremost, she starts her pickle business in the kitchen, despite her husband Pappachi's disapproval. She is quite successful in the business which can only be regarded as a form of agency—that she carries out her idea despite her husband's and the local society's opinions.

Furthermore, after Chacko's intervention against Pappachi's beatings, she is never hit again and never again bothered by her husband. In a way, Pappachi and Mammachi live like divorcées after that incident, only in the same house, but this kind of relationship seems to suit Mammachi perfectly. Mammachi's emancipation is of course another kind than that of her daughter, more subtle and more indirect but all the same very significant. Baby Kochamma has also more indirect modes of operating. She has the dubious advantage of not having a man to submit to; her only love, the absent father Mullaney, does not put her under any marital pressure other than the mental strain of being continuously broken hearted.

Therefore, Baby Kochamma is quite free to act according to her own mind, no matter how socially constructed this mind may be due to the morals and values of her community. She exercises agency again and again to influence her surrounding in accordance to her own beliefs.

Saving the honor of the family becomes a number one position to Baby Kochamma and she never hesitates to lie or manipulate others to reach her goals. In fact, she has an incredible capacity to Justify her actions by some higher aim, like when she consciously "misrepresented the relationship between Ammu and Velutha [by assuming rape], not for Ammu's sake, but to contain the scandal and salvage the family reputation in Inspector Thomas Mathew's eyes" (245). Lying seems to be a special talent for Baby Kochamma so there are many examples like the one lited above in the story.

Another great talent of Baby Kochamma is that of manipulation and one example of this is when Mammachi pours her fury over Velutha. Baby Kochamma stands by her sister-in-law and says nothing but "..used her hands to modulate Mammachi's fury, to stoke it anew. An encouraging pat on her back. A reassuring arm around the shoulders. Mammachi was completely unaware of the manipulation" (268). By using other people's passions and feelings, she manages to realize her dubious wishes without taking the blame for it.

Ammu is the most frankly rebellious character of the three; her experience from growing up with Pappachi's abusive and false ways (striving to be regarded by society as a good and generous man while terrorizing his family at home) made her develop a watchful attitude that made her question people's motives and actions. It also made her argumentative; the narrator lets us know that she did "exactly nothing to avoid quarrels and confrontations. . . . perhaps even enjoyed them" (173). These experiences motivate her to move against the tide and make choices over and over again that transgress all possible norms and mores imposed on her.

It is quite interesting that Roy depicts Ammu as being essentially 'herself' when she bursts out at someone whom she believes to act for example haughty or false. She "had not had the kind of education, nor read the sorts of books, nor met the sorts of people, that might have influenced her to think the way she did. She was just that sort of animal" (171). Roy seems to imply that Ammu acts according to her 'essence', undetermined by society. However, one can see that how Ammu's parents show her the ugly face of patriarchy and the outcome of unconditional female submission at its worst, making her intuitively choose to reject and resist it.

Roy displays the women with a range of options and choices, whether complicit, resistant or both the dominant order and she does not idealize the women but rather exposes them as human beings with complex characters with the possibility of agency and responsiblity towards their own actions in her novel. Ammu, for instance, could easily have been depicted as the genuinely good, suffering

heroine having a cruel father and later a drunken husband, a lover who gets killed and so on. Luckily, Roy does not offer stereotypes and Ammu is not always brave and honest.

Several Female Characters

Roy presents several different female characters in her novel ***The God of Small Things,*** all in different ways trapped in a system of oppression but also with a substantial degree of agency. In the spirit of 'strategic essentialism' she has ventured to give voice to some of those who are seldom referred to in the official history writing of India. From a postcolonial feminist perspective Roy has contributed to make the representation of the Third World subaltern woman more diverse, through giving the readers about the various portraits of women that, despite their oppressed and marginalized status, are not depicted without agency or responsibility. The woman who most clearly rejects the intricate system of oppression in the story, Ammu, is punished severely by her mother and aunt. But as one of the main characters in Roy's novel, Ammu represents people who actually dare to do 'the unthinkable', to transgress the very line that upholds the system of difference that casteism inherently maintains. She represents all those who have suffered due to transgressions against the 'Love Laws' and gender-specific expectations imposed upon them, sometimes even by paying with their own lives. The novel itself has given the fictional Ammu and Velutha, as representations of thousands of cross caste relationships in the real India, a voice that resonates all over the world.

==========

S. Rajeshwari, M.A., M.Phil.
Kalasalingam University
Anand Nagar
Krishnankoil 626126
Tamil Nadu
India
srajeshwari1392@gmail.com

==========
Language in India www.languageinindia.com ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017
==========

English for Specific Purpose and English as a Second Language - Scope with Meaning and Difference

Dr. Ritu A Benjamin

==========

Meaning

Dudley-Evans has defined the meaning of English for specific purpose (ESP) taking Absolute and Variable characteristics into consideration.

Definition of ESP (Dudley-Evans, 1997)

Absolute Characteristics

1. ESP is defined to meet specific needs of the learners
2. ESP makes use of underlying methodology and activities of the discipline it serves
3. ESP is centered on the language appropriate to these activities in terms of grammar, lexis, register, study skills, discourse and genre.

Variable Characteristics

1. ESP may be related to or designed for specific disciplines
2. ESP may use, in specific teaching situations, a different methodology from that of General English
3. ESP is likely to be designed for adult learners, either at a tertiary level institution or in a professional work situation. It could, however, be for learners at secondary school level
4. ESP is generally designed for intermediate or advanced students.
5. Most ESP courses assume some basic knowledge of the language systems

Development of the Notion of ESP

Hutchinson and Waters (1987) note the two key historical periods breathed life into ESP. First, the end of the Second World War brought with it an " ... age of enormous and unprecedented expansion in scientific, technical and economic activity on an international scale ·

for various reasons, most notably the economic power of the United States in the post-war world, the role [of international language] fell to English" (p. 6). Second, the Oil Crisis of the early 1970s resulted in Western money and knowledge flowing into the oil-rich countries. The language of this knowledge became English.

The general effect of all this development was to exert pressure on the language teaching profession to deliver the required goods. Whereas English had previously decided its own destiny, it now became subject to the wishes, needs and demands of people other than language teachers (Hutchinson& Waters, 1987, p.7).

English as a second language (**ESL**) on the other hand is the use or study of English by speakers with different native_languages. It is also known as English for speakers of other languages (ESOL), English as an additional language (EAL), and English as a foreign language (EFL)

Difference

Now coming to see the difference between ESP & ESL, Hutchinson et al. (1987:53) answer this quite simply, "in theory nothing, in practice a great deal".

The most important difference depends on two aspects the first is the learner itself and the second is the purpose(s) of learner for learning English. Coming to ESP students they are usually adults who already have some association with English but are learning the language further to communicate a set of professional skills and to perform particular job-related functions. An ESP program is therefore built on an assessment of purposes & needs and the functions for which English is required.

ESP concentrates more on language in context than on teaching grammar and language structures. It covers subjects varying from accounting or computer science to tourism and business management. The ESP focal point is that English is not taught as a subject separated

from the students' real world (or wishes); instead, it is integrated into a subject matter area important to the learners.

However, ESL and ESP differ not only in the nature of the learner, but also in the aim of instruction. In fact, as a general rule, while in ESL all four language skills; listening, reading, speaking, and writing, are stressed equally, and in ESP it is a needs analysis that determines which language skills are most needed by the students, and the syllabus is designed accordingly. An ESP program, might, for example, emphasize the development of reading skills in students who are preparing for graduate work in business administration; or it might promote the development of spoken skills in students who are studying English in order to become tourist guides.

As a matter of fact, ESP combines subject matter and English language teaching. Such a combination is highly motivating because students are able to apply what they learn in their English classes to their main field of study and work, whether it be accounting, business management, economics, computer science or tourism. Being able to use the vocabulary and structures that they learn in a meaningful context strengthens what is taught and increases their motivation.

The students' abilities in their subject-matter fields, in turn, improve their ability to acquire English. Subject-matter knowledge gives them the context they need to understand the English of the classroom. In the ESP class, students are shown how the subject-matter content is expressed in English. The teacher can make the most of the students' knowledge of the subject matter, thus helping them learn English faster.

“Specific”

The term "specific" in ESP refers to the specific purpose for learning English. Students approach the study of English through a field that is already known and relevant to them. This means that they are able to use what they learn in the ESP classroom right away in their work and studies. The ESP approach enhances the relevance of what the students are learning and

enables them to use the English they know to learn even more English, since their interest in their field will motivate them to interact with speakers and texts.

ESP assesses needs and integrates motivation, subject matter and content for the teaching of relevant skills.

As for a broader definition of ESP, Hutchinson and Waters (1987) theorize, "ESP is an approach to language teaching in which all decisions as to content and method are based on the learner's reason for learning" (p. 19). Anthony (1997) notes that, it is not clear where ESP courses end and general English courses begin; numerous non-specialist ESL instructors use an ESP approach in that their syllabi are based on analysis of learner needs and their own personal specialist knowledge of using English for real communication.

Interest for Learning English for Specific Purpose-ESP

People learn languages when they have opportunities to understand and work with language in a context that they comprehend and find interesting. In this view, ESP is a powerful means for such opportunities. Students will acquire English as they work with materials which they find interesting and relevant and which they can use in their professional work or further studies. The more learners pay attention to the meaning of the language they hear or read, the more they are successful; the more they have to focus on the linguistic input or isolated language structures, the less they are motivated to attend their classes.

The ESP student is particularly well disposed to focus on meaning in the subject-matter field. In ESP, English should be presented not as a subject to be learned in isolation from real use, nor as a mechanical skill or habit to be developed. On the contrary, English should be presented in authentic contexts to make the learners acquainted with the particular ways in which the language is used in functions that they will need to perform in their fields of specialty or jobs. In ESP, the student should be given the space to think on his own what, when, where… he wishes to study which can be said as self direction. Which Carter also speaks of- self-direction is

characteristic of ESP courses in that the " ... point of including self-direction ... is that ESP is concerned with turning learners into users" (Carter, 1983, p. 134).

English as a Second Language - ESL

Some students learn a new language more quickly and easily than others. This simple fact is known by all who have themselves learned a second language or taught those who are using their second language in school. Clearly, some language learners are successful by virtue of their sheer determination, hard work and persistence. However, there are other crucial factors influencing success that are largely beyond the control of the learner. These factors can be broadly categorized as internal and external. It is their complex relationship that determines the speed and facility with which the new language is learned.

Internal Factors

Internal factors are those that the individual language learner brings with him or her to the particular learning situation.

- **Age:** Second language acquisition is influenced by the age of the learner. Children, who already have solid literacy skills in their own language, seem to be in the best position to acquire a new language efficiently. Motivated, older learners can be very successful too, but usually struggle to achieve native-speaker-equivalent pronunciation and intonation as low learning and acquiring skills due old age.
- **Personality:** Introverted or anxious learners usually make slower progress, particularly in the development of oral skills. They are less likely to take advantage of opportunities to speak, or to seek out such opportunities due to shyness or fear. More outgoing students do not worry about the unavoidability of making mistakes. They take risks, and thus give themselves much more practice.
- **Motivation:** Intrinsic motivation has been found to correlate strongly with educational achievement. Clearly, students who enjoy language learning and take pride in their progress will do better than those who don't.

Extrinsic motivation is also a significant factor. ESL students, for example, who need to learn English in order to take a place at an American university or to communicate with a new English boy/girlfriend, are likely to make greater efforts and thus greater progress.

- **Experiences:** Learners who have acquired general knowledge and experience are in a stronger position to develop a new language than those who haven't. The student, for example, who has already lived in 3 different countries and been exposed to various languages and cultures has a stronger base for learning a further language than the student who hasn't had such experiences.
- **Cognition:** In general, it seems that students with greater cognitive abilities will make the faster progress. Some linguists believe that there is a specific, innate language learning ability that is stronger in some students than in others.
- **Native language:** Students who are learning a second language which is from the same language family as their first language have, in general, a much easier task than those who aren't. So, for example, a Dutch child will learn English more quickly than a Japanese child.

External Factors

External factors are those that characterize the particular language learning situation.

- **Curriculum:** For ESL students, in particular, it is important that the totality of their educational experience is appropriate for their needs. Language learning is less likely to place if students are fully submersed into the mainstream program without any extra assistance or, conversely, not allowed to be part of the mainstream until they have reached a certain level of language proficiency.
- **Instruction:** Clearly, some language teachers are better than others at providing appropriate and effective learning experiences for the students in their classrooms. The students will make faster progress with such type o instructors.

The same applies to mainstream teachers in second language situations. The science teacher, for example, who is aware that she too is responsible for the students'

English language development, and makes certain accommodations, will contribute to their linguistic development.

- **Culture and Status:** There is some evidence that students in situations where their own culture has a lower status than that of the culture in which they are learning the language make slower progress.
- **Motivation:** Students who are given continuing, appropriate encouragement to learn by their teachers and parents will generally do better than those who aren't. For example, students from families that place little importance on language learning are likely to progress less quickly.
- **Access to Native Speakers:** The opportunity to interact with native speakers both within and outside of the classroom is a significant advantage. Native speakers are linguistic models and can provide appropriate feedback. Clearly, second-language learners who have no extensive access to native speakers are likely to make slower progress, particularly in the oral/aural aspects of language acquisition.

Concluding Words

Here we can say that the instructor or the teacher of ESP has to first analyze the meaning of both ESP and ESL and then should finding out the difference between both. After this, the teacher should frame the syllabus and way of teaching keeping in mind the requirement of the student. Only then the instructor will be able to fulfill his duty successfully.

==========

Selected References

- Anthony, L. (1997). ESP: What does it mean? ON CUE. http://interserver.miyazaki-med.ac.jp/~cue/pc/anthony.htm Retrieved April 6, 2000, from the World Wide Web.
- Carver, D. (1983). Some propositions about ESP. **The ESP Journal, 2,** 131-137Cambridge: Cambridge University Press.
- Dudley-Evans, T., & St John, M. (1998). **Developments in ESP: A multi-disciplinary approach**. Cambridge: Cambridge University Press.

- Hutchinson, T., & Waters, A. (1987). **English for Specific Purposes: A learning-centered approach**.

==========

Dr. Ritu A Benjamin
Assistant Professor
Department of English
Disha College
Raipur 492003
Chhattisgarh
India
drrituabenjamin@gmail.com

==========
Language in India www.languageinindia.com ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017
==========

Acoustic Analysis of Glottal Stops in Tamil-Speaking Children with Cleft Lip and Palate

Biji Thomas, MASLP
Subramaniyan B., MASLP
Savitha, V.H., M.Sc (Sp. & Hg.).
Roopa Nagarajan, M.Sc. (Sp. & Hg.), MS (Sp. Path. & Aud.), USA

==========

Abstract

This study aims to analyze the acoustic parameters of glottal stop in children with unilateral cleft lip and palate. Eighteen subjects in the age range between 8 &13 years, substituting glottal stops for oral stop consonants in Tamil language participated in the study. A total of 1944 tokens were generated. Inter-rater reliability of the perceptual rating by the judges showed good agreement, Kappa of 0.72. Tokens were acoustically analyzed for the voice onset time (VOT), burst duration, burst frequency and Closure duration using PRAAT software version 5.1.25. Two types of waveform patterns were observed. Only acoustic parameter could be measured for class A glottal stop is closure duration. Whereas for class B glottal stops in addition to closure duration, VOT burst duration and could be measured. These results suggest that, inclusion of acoustic analysis in the comprehensive assessment will complement the findings of perceptual evaluation.

Keywords: Glottal stop; Acoustic analysis; Inter-rater reliability

Introduction

Acoustic analysis of compensatory articulation in individuals with cleft lip and palate (CLP) can provide an objective measure for use in combination with perceptual judgments to more accurately identify articulatory patterns. Glottal stops produced by individuals with CLP are described diversely using acoustic analysis (Kido et al, 1992). As studies pertaining to assessment of glottal stop produced by children with CLP are sparse, this study acoustically analyses perceptually identified glottal stops in this group. It also seeks to identify the distribution of glottal stops across different voiceless stop consonants in Tamil language.

Previous researchers have addressed similar topics and provided the groundwork for this research in other geographic and theoretical contexts. This research is based on the understanding that velopharyngeal dysfunction occurring along with CLP causes abnormal speech characteristics due to compensatory methods adopted during the learning stage (Kummer, 2008). Misarticulation is the major speech disorder in cleft lip and palate. Common error patterns seen in individuals with CLP are backing errors, nasal fricatives, nasal consonants for oral pressure consonants, nasalized voiced pressure consonants, weak oral pressure consonants, and other misarticulations involving lateralised or palatalised productions of fricatives and developmental articulation/phonological error (Nagarajan, Savitha & Subramaniyan, 2009).

The most common and distinctive compensatory articulation error in young children is glottal stop substitution (Peterson-Falzone, Hardin-Jones, & Karnell, 2010). It is very important to distinguish glottal stop from consonant omission while assessing cleft palate speech because these errors are produced differently. Glottal stops are produced with a rapid voice onset time, but in consonant omission the voice onset is smooth with the initiation of the vowel (Kummer, 2008). Earlier transcription and perceptual analysis was applied commonly to assess glottal stops. Though perceptual assessment is considered the "gold standard," it has proven to be difficult and subjective in nature. Complementing auditory perception with acoustic analysis may provide a basis for identifying and describing the glottal stop in cleft palate speech.

Acoustic analysis provides cues relevant to the articulatory dimension. Acoustic characteristics have an important role in tracking articulation errors (Huer, 1989). The acoustic parameters used for describing stop consonants are voice onset time (VOT), burst frequency, burst duration, closure duration and preceding vowel duration. Acoustic description of stop consonant production includes an initial period of occlusion followed by a transient explosion (20 msec) and then a period of frication (0-10 msec) followed by a period of aspiration (2-20 msec) with final transitions to the formant of the following vowel (Savithiri, 2004). Acoustic analysis has been widely applied in describing the articulatory errors in individuals with CLP.

Method

Subjects

Eighteen subjects (11 males & 7 females) with repaired unilateral CLP with the mean age of 11.8 years (SD of 3.3, & age range: 8 to 13 years) who came to tertiary health care centre participated in the study. All subjects were included after obtaining informed consent. Subjects were native Tamil-speaking individuals with non-syndromic CLP. Substitution of glottal stops for oral stop consonants was exhibited by all subjects. Detailed language evaluation confirmed age appropriate receptive and expressive language skills for all the subjects. Audiological evaluation on subjects revealed hearing sensitivity within normal limits (PTA≤25dBHL at 500, 1000, 2000 Hz).

Procedure

Development of Speech Tokens

Two native Tamil speakers selected 54 meaningful words from a Tamil dictionary such that these words included voiceless stop consonants (/p/, /t/, /k/, and /th/) in the medial position. A Linguist analyzed the words with respect to simplicity and eliminated words influenced by dialectal variation. Final list comprised of thirty-six words having bisyllabic and trisyllabic word structure. Bisyllable words contain CVCCV and CVCCVC syllable structure. Trisyllable words contain CVCCVCV and CVCCVCVC. The distribution of words across the sounds were as follows: seven words with /k/ sound, ten words each with /t/ and / ṯ/ sounds and nine words with /p/ sound.

Recording of Speech Tokens

Recording was done in a sound treated room using Kay Elemetrics CSL software, model 4150 at a sampling rate of 20 kHz. The recording window was set to 300 seconds. All samples were recorded using a SM48- dynamic microphone placed at a distance of 15cms. Subjects were instructed to read the word three times at a habitual rate of speech and loudness. The recorded tokens were subjected for perceptual and acoustic analysis.

Perceptual Analysis

A total of 1944 tokens were generated. Two experienced speech language pathologists whose native language is Tamil served as judges. None of the judges were involved in development and recording of speech tokens. A perceptual rating for 'conspicuousness' of glottal stop in the recorded speech tokens was carried out. 1944 tokens were presented individually through headphones and judges were instructed to check for the occurrence of glottal stops at the medial position of the word. A 2-point rating scale was used (0-absence of glottal stop & 1-presence of glottal stop). Inter-rater reliability was assessed. 843 out of 1944 tokens were identified to have glottal stops and these tokens were subjected for acoustic analysis.

Acoustic Analysis

Acoustic analysis was carried out using PRAAT software version 5.1.25. Glottal stop segments were analysed by visual inspection of waveform and wide band spectrogram with band frequency set to 300 Hz. Speech tokens were analyzed for Voice Onset Time (VOT) in msec, Burst duration, Burst frequency and Closure duration.

Results

Perceptual Assessment of Glottal Stop

The results of the perceptual analysis are summarized in table 1. Judge 1 and Judge 2 agreed on 843 tokens for the presence of glottal stop and on 830 tokens for the absence of glottal stop. Kappa's inter-rater reliability test showed good agreement (k=0.72) between the ratings of the two judges.

Table 1: Consensus matrix for ratings of glottal stops by judges

		Judge 1	
		Present	**Absent**
Judge 2	**Present**	843	198
	Absent	73	830

Occurrence of glottal stop across voiceless stop consonants

Maximum occurrence of glottal stop was noticed for the posterior most sound /k/ followed by the sounds /t/ and /ʈ/. The least occurrence of glottal stop was observed for the anterior sound /p/ as shown in figure 1.

FIGURE 1: Occurrence of glottal stop in voiceless stop consonants

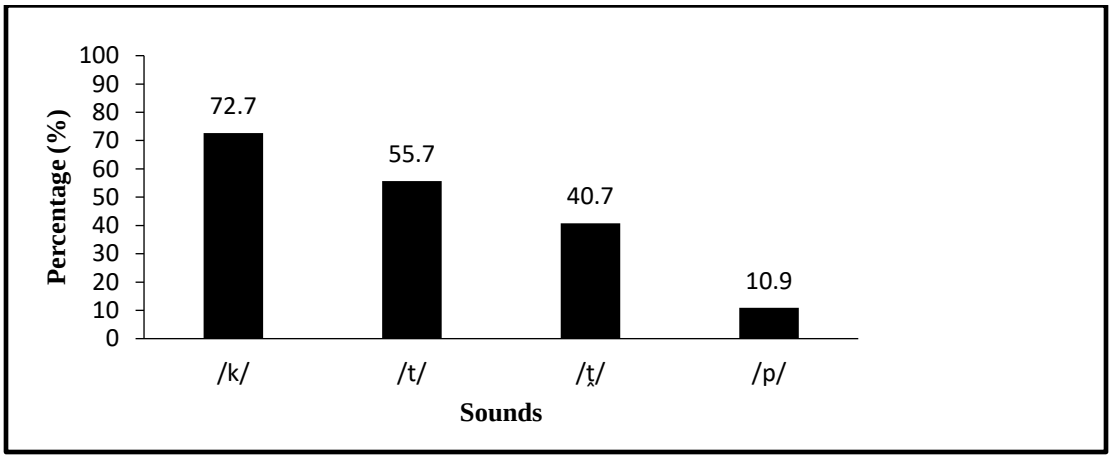

Acoustic Analysis of Glottal Stop

Two types of waveform patterns were observed during the visual inspection of tokens judged to have 'presence' of glottal stop. One type included waveform with simultaneous voicing without release burst and the other type of waveform consisted of lag voicing with release burst. For ease of reference these were labelled as class A and class B glottal stop.

Class A

Class A type had acoustic characteristics of simultaneous voicing with the glottal release. Since voicing starts simultaneously with glottal release, VOT could not be measured for Class A

glottal stops. A spectrogram of the word /*t̪əkkəːli*/ uttered by an individual with CLP is shown in figure 2.

FIGURE 2: Spectrogram of class A glottal stop in medial position of word /*t̪**kk**əːli*/

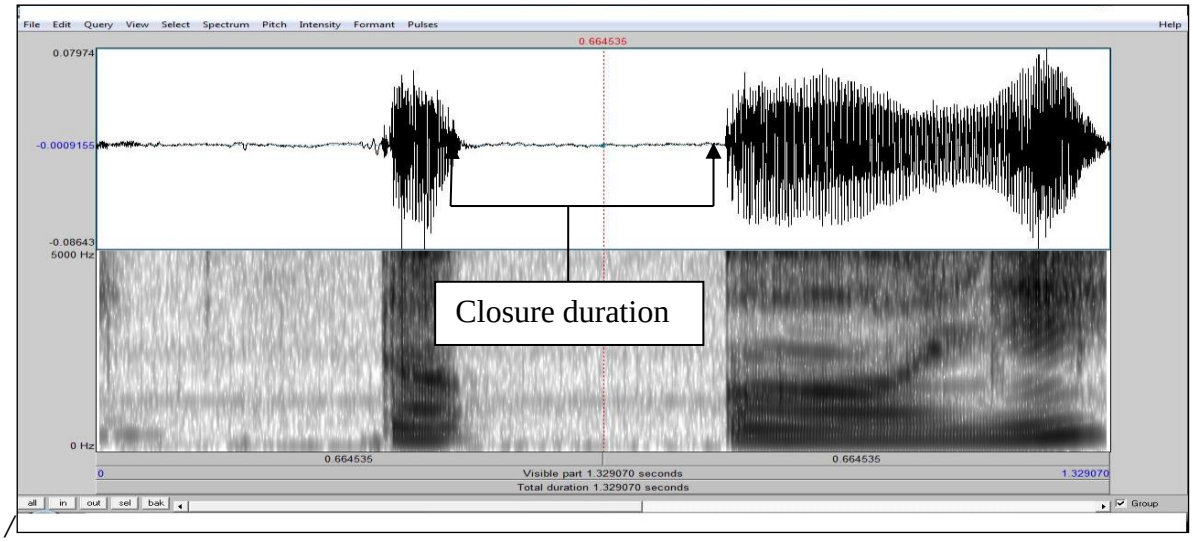

It is observed that closure duration of class A glottal stop obtained in this study is comparatively longer to that of the normal oral stops produced in Tamil language. Mean and standard deviation of closure duration of Class A glottal stop substituted for sounds /k/, /p/, /t/ and /*t̪*/ are tabulated in table 2.

TABLE 2: Mean and standard deviation of closure duration for class A glottal stop substituted for /k/, /t/, /*t̪*/ and /p/ sounds

Sounds	Mean (msec)	Standard deviation
/k/	252.2	102.1
/t/	244.3	98.9
/*t̪*/	274.8	98.1
/p/	272.2	98.1

The acoustic feature measured for Class A glottal stop showed mean closure duration of 259.4 msec and standard deviation of 99.1. The mean value for closure duration of Class A glottal stop across the consonants showed minimum difference.

Class B

Class B glottal stop production is acoustically described by the period of glottal closure followed by a weak burst segment preceding the vowel segment. The spectrogram of the word /t̪ɪkkʌ/ uttered by an individual with CLP is shown in figure 3.

FIGURE 3: Spectrogram of class B glottal stop in medial position of word /t̪ɪ***kk***ʌ/.

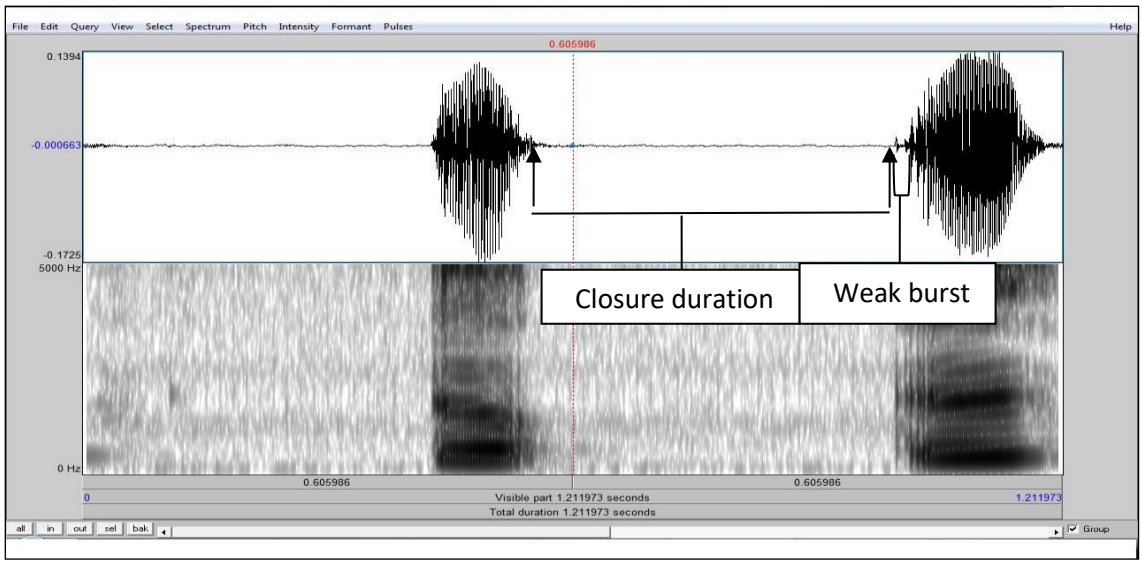

Class B glottal stop production consists of closure duration, VOT, burst frequency and burst duration. The mean and standard deviation for acoustic parameters of Class B glottal stop such as closure duration, VOT, burst frequency and burst duration are described in table 3.

TABLE 3: Mean and standard deviation of closure duration, VOT, burst frequency and burst duration for Class B glottal stop

Parameters	Mean	Standard deviation

Closure duration (msec)	260.4	103.4
VOT (msec)	12.9	3.2
Burst frequency (Hz)	1953.8	335.9
Burst duration (msec)	7.3	1.8

The average closure duration of class B glottal stop is longer than that of closure duration of stop consonants produced normally in Tamil as specified by Savithri and Sridevi (2002, as cited in Savithri, 2004). The VOT of class B glottal stop is shorter than VOT of voiceless stop consonants as specified by Savithri and Sridevi (2002, as cited in Savithri, 2004). The duration of release burst for class B glottal stop is within the range of normal burst duration of the stop consonants as specified by Kent and Read (1992). The burst frequency of class B glottal stop is similar to the burst frequency of velar plosives (1500-4000 Hz) reported by Savithri (2004).

Acoustic Parameters of Class B Glottal Stop across Consonants

The mean value for acoustic parameters like closure duration, VOT, burst frequency and burst duration of class B glottal stops across the consonants are tabulated in table 4 showed a minimum difference across consonants.

TABLE 4: Mean and standard deviation of acoustic parameters for class B glottal stop across consonants (/k/, /t/, /ʈ/ and /p/).

Acoustic parameters	**Mean (msec)**				**Standard deviation**			
	/k/	/t/	/ʈ/	/p/	/k/	/t/	/ʈ/	/p/
Closure duration	249.8	275.6	252.4	275.5	97.7	107.5	108.3	76.6
VOT	13	13.2	12.5	12.4	3.4	3.06	3.2	3.9
Burst frequency	1900.4	1989	1979.2	1942.4	339.8	355.7	303.5	329.6
Burst Duration	7.5	7.2	7.1	7.7	2.4	1.2	1.6	1.2

Distribution of Class A and Class B Glottal Stop Errors across Stop Consonants

Total number of class A and class B glottal stops substituted for different stop consonants (/k/, /t/, /ʈ/ / & /p/) were calculated and tabulated in figure 4.

Figure 4: Percentage of class A and class B glottal stop substituted for sounds /k/, /p/, /t/ and /ʈ/

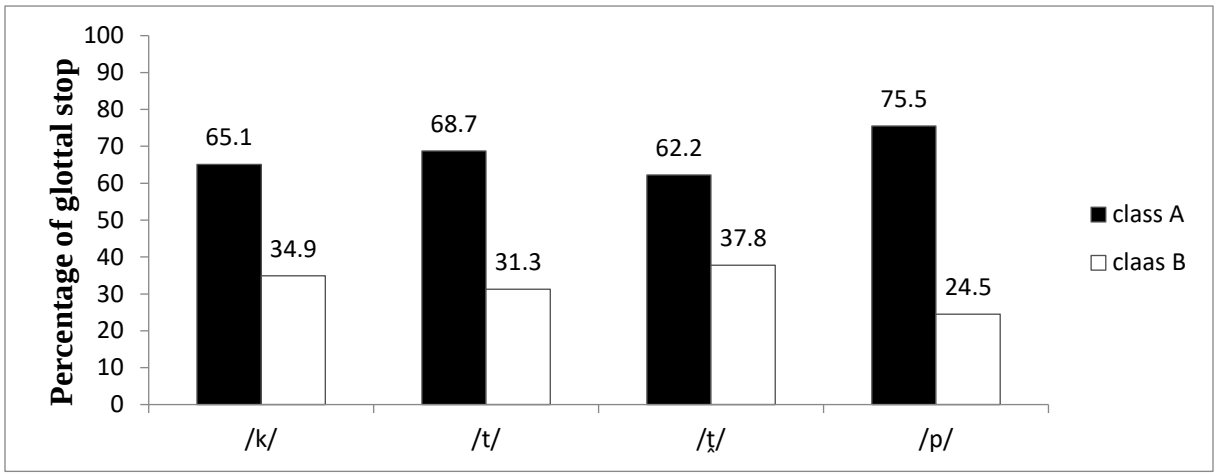

On an average, occurrence of class A glottal stop across consonants was 67.8% and class B glottal stop was 32.1%.These results show that children with CLP substitute more Class A glottal stop compared to Class B within and across consonants.

Discussion

The results from the perceptual judgement of glottal stops revealed a good reliability in judging glottal stops by the two judges. It might be attributed to the judge's experience and also the ability to correctly identify glottal stop errors. Evidence can be obtained from Gooch et al. (2001) that the judge's experience is an important factor in identifying compensatory errors in cleft palate speech. Both judges were native Tamil speakers; the effect of native language of the judge is crucial in the perceptual assessment of articulatory and resonatory patterns in cleft palate speech Cordero (2008). The frequency of occurrence of glottal stop was high for posterior sound /k/ than compared to anterior sounds. Earlier studies revealed that glottal stops are usually substituted for

posterior sounds, especially back plosives compared to anterior sounds by speakers with cleft palate (Morris, 1973). A similar pattern was observed in this study.

In this study, acoustic analysis revealed class A and class B glottal stops are almost similar in the closure duration. In class A glottal stop, VOT and release burst were absent because of rapid transition to the voicing for the following vowel. In class B glottal stop, noise burst precedes the vowel segment. It is characterized by short lag VOT which is shorter than that of the voiceless stop consonants in Tamil language. Acoustic descriptions of glottal stop production in both classes are similar to that of the Type I and Type II glottal stop as described in the literature (Kawano et al,1991).

Savithri and Sridevi (2002, as cited in Savithri, 2004) found the closure duration of voiceless stop consonants in Tamil language to be 91msec. This study observed that closure durations of glottal stop in both classes are comparatively longer than those of the normal oral stops produced in Tamil. This could be due to higher articulatory resistance at the level of glottis during the production of oral stop consonants. Warren (1986) hypothesized that individuals with CLP exaggerate laryngeal gestures to compensate for a decrease in oral pressure and hyper-adduct their vocal folds in order to control airflow and provide the resistance needed for speech. This could be a possible reason for increased closure duration.

The VOT measures of class B glottal stop are shorter than the VOT of voiceless stop consonants in Tamil language specified by Savithri and Sridevi (2002, as cited in Savithri, 2004). The burst frequency of the class B glottal stop is similar to the burst frequency of velar plosives (1500-4000 Hz). This might be because the place of constriction for class B glottal stop is near to the velum. It may be assumed that Class B glottal stop produced by these subjects might be consequent to an attempt to approximate the correct production of oral stop consonants. They might follow the transition from class A glottal stop to class B glottal stop production during the course of therapy, i.e. place of articulation from glottal to the supraglottal level. In the current study, the subjects who participated had attended a few sessions of therapy or demonstration therapy to correct glottal errors. However, during the study only those individuals who

demonstrated glottal stops were included. Though during perceptual analysis these tokens were perceived and agreed as glottal stops by the two judges, a different pattern was observed during the acoustic analysis.

Conclusions

This study has shown that glottal stop produced by subjects with CLP can be acoustically categorized into two types. Though perceptual analysis is the gold standard in articulatory assessment, the findings also highlight that acoustic analysis can be considered to augment regular perceptual analysis. The information from the study also emphasizes the need to consider acoustic information which can be used to evaluate the prognosis of the therapy for eliminating glottal stop. Measures obtained from acoustic analysis can be used to study outcome measures of therapy. These data have both theoretical and clinical implication in assessing the articulatory skill in Tamil-speaking individuals with CLP.

Presence of glottal stops could be identified through perceptual assessment. However, acoustic analysis provides more detailed information about various acoustic features of these glottal stops. From this study, the acoustic features of glottal stop provide information on distinguishing the glottal stop production into two distinct patterns underscoring the importance of acoustic analysis along with perceptual evaluation.

There have been no Tamil-language studies pertaining to acoustic analysis of glottal stop in individuals with CLP. The information from this study could be useful in monitoring the change in the production pattern during the therapy for elimination of glottal stop and it can be one of the future scopes of this study. These findings have both theoretical and clinical implication in assessing the articulatory skill in Tamil speaking individuals with CLP.

==========

Acknowledgement

Dr. R. Vaidhyanathan, Professor in Linguistics, Department of Speech, Language and Hearing Sciences, Sri Ramachandra University, for his valuable suggestions.

==========

References

Cordero, K. N. (2008). *Assessment of Cleft Palate Articulation and Resonance in Familiar and Unfamiliar Languages: English, Spanish, and Hmong*. Unpublished doctoral dissertation, University of Minnesota, Minnesota.

Gooch, J. L., Hardin-Jones, M. H., Chapman, K. L., Trost-Cardamone, J. E., & Sussman, J. (2001). Reliability of Listener Transcriptions of Compensatory Articulations. *Cleft Palate–Craniofacial Journal*, *38*(1), 59-67. [electronic version]

Huer, M. B. (1989). Acoustic tracking of articulation errors: [r]. *Journal of Speech and Hearing Disorder*, *54*, 530-534. [electronic version]

Kawano, M., Honjo, I., Kojima, H., Kurata, K., Tanokuchi F., & Kido, N. (1991). Laryngeal Constriction on Glottal Stop in Cleft Palate Speech. *Studia Phonologica*, *25*, 7-13. [electronic version]

Kent, R. D., & Read, C. (1992). Modern analytic technique. In *The Acoustic Analysis of Speech*, (pp. 61-86). California: Singular.

Kido, N., Kawano, M., Tanokuchi, F., Fujiwara, F., Honjo, I., & Kojima, H. (1992). Glottal stop in cleft palate speech. *Studia phonologica*, *26*, 34-41. [electronic version]

Kummer, A. W. (2008). *Resonance disorders and velopharyngeal dysfunction (VPD).* In: Kummer AW, (Ed). Cleft Palate and craniofacial anomalies- Effects on speech and resonance. (2nd ed.) NewYork: Delmar Cengage Learning.

Morris, H. (1973) L.Velopharyngeal competence and primary cleft palate surgery, 1960-1971: a critical review. Cleft Palate J. Jan;10:62-71.

Nagarajan, R., Savitha, V. H., & Subramaniyan, B. (2009). Communication disorder in individuals with cleft lip and palate: An overview. *Indian Journal of Palate Surgery*, *22*(1), 137-143.

Peterson-Falzone, S., Hardin-Jones, M., & Karnell, M. (2010). Diagnosing and managing communication disorder in cleft palate. In *Cleft Palate Speech*. (4th ed., pp. 221-247) St. Louis: Mosby-Elsevier.

Savithri, S. R. (2004, August 19-20). *Acoustic characteristics of stop consonants*. Presented at workshop on acoustic analysis of speech, Mysore, India.

Warren, D.W. (1986). Compensatory speech behaviors in cleft palate: A regulation/control phenomenon. *Cleft Palate Journal, 23,* 251-260[electronic version]

==========

Corresponding Author

B. Subramaniyan
Senior Assistant Professor, Department of Speech, Language and Hearing Sciences
Sri Ramachandra University, Porur
Chennai 600116
Tamilnadu
India
subramaniyanb@sriramachandra.edu.in

==========

Language in India www.languageinindia.com **ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017**

==========

Desire to Write Poetry: Gender Differences in Bangladeshi Undergraduate Students

Sukanto Roy, Ph.D. Candidate in Composition & TESOL
Indiana University of Pennsylvania

==========

Abstract

The purpose of this study was to measure Bangladeshi undergraduate male and female students' willingness to write poetry in English. Fifty (N=50) Bangladeshi undergraduate students at a private university of Bangladesh completed an online survey. Out of 50 students, 31 students were male and 19 students were female. During the survey, participants were asked to mention about their experiences and willingness to write poetry in English. The university is located at Dhaka which is the capital of Bangladesh. Statistical measured revealed significant difference between males and females in their desire to write poetry in English. This study has shown that male undergraduate students have higher desire to write poetry in English than female undergraduate students in Bangladesh. However, this result may not be generalized due to small sample.

Key words: Writing poetry, gender differences, Bangladeshi undergraduate students

Introduction

English is taught from grade one to twelve as a compulsory subject in Bangladesh, though English language teaching in Bangladesh has been changing in recent years. The Ministry

PDF processed with CutePDF evaluation edition www.CutePDF.com

of Education of Bangladesh has introduced Communicative Language Teaching (CLT) from grade six to grade twelve for teaching English with the goal of improving learners' communicative competence. However, many English teachers of Bangladesh still use the traditional Grammar-Translation Method and mainly those teachers are reluctant to teach poetry writing in their classes (Roy, 2016a). Thus, students in Bangladesh do not develop the competency to write poems in English. This study tries to investigate the desire to write poetry by Bangladeshi undergraduate students based on their gender. However, research in large scale is required to claim generable result in the context of Bangladesh.

Review of Literature

Many English teachers think that it is difficult to teach how to write poetry particularly in an L2 writing class (Hanauer, 2012). However, teaching how to write poetry in English in a L2 writing class can be effective and useful in a multilevel class even in a multicultural group (Hanauer, 2003, 2014; Hawkins & Certo, 2014; Mittal, 2016). It is already argued that second language learners can express their feelings, emotions, and experiences through poetry beautifully (Hanauer, 2015). Iida (2012a) has claimed that teaching how to write poetry increases L2 students' writing skills. However, Hanuer and Liao (2016) have touched upon the fact that some L2 students possess negative attitude towards poetry writing. Melin (2010) has stated that language and culture are important factors while teaching poetry writing. An analogous remark is made by Iida (2012b) that L2 students' attitude vary from one another depending on several factors. These indicate that L2 students' linguistic, educational and cultural background have impact on their willingness to write poetry. It can be logically inferred that L2 students who have had more exposure to poetry might have more desire to write poetry. However, more empirical

studies are needed to identify what factors influence L2 students' desire to write poetry. Therefore, measuring the correlation between L2 students' linguistic, educational, cultural background and their desire to write poetry bears a great significance.

This study aimed to investigate the impact of linguistic, educational, and cultural background on L2 students' desire to write poetry. The outcomes of this study will be used to develop teachers' awareness about the students' background for giving better instructions for teaching poetry writing. The study was initially directed by the question: "In what way do L2 students' linguistic, educational, and cultural background influence their desire to write poetry?" However, for this report, only the issue of gender is focused.

Methodology

Research Question and Hypotheses:

In what way L2 students' gender influence their desire to write poetry?

1. Significant difference will appear between male and female undergraduate students.

Null: No difference will appear between male and female undergraduate students.

Instrument

The survey included items modelled after Johnson's (2011) instrument. After validation of the instrument for content and construct validity, the resulting instrument included 29 items of which there were multiple choice questions, a 5 point Likert Scale and few demographic questions. The multiple-choice questions were used to know about students' frequency of reading and writing poetry in L1 and in L2, and their years of having poetry instruction in their previous education. The Likert Scale was used to measure their perception of importance of poetry and their willingness to write poetry in L1 and L2. In general, I included questions about

students' linguistic background, educational background, cultural background experiences, and their willingness to write poetry in L1 and L2. The main six dependent variables were formulated in statements: 1. I am confident that I can write poetry in my first language (mother tongue); 2. I am confident that I can write poetry in my second language (foreign language); 3. I am interested in writing poetry in my first language (mother tongue); 4. I am interested in writing poetry in my second language (foreign language); 5. I would like to learn to write poetry in my first language; 6. I would like to learn to write poetry in my second language (foreign language). The Likert Scale was set from Strongly Disagree (1) to Strongly Agree (5). The survey was workshopped with five of my PhD classmates as well as with the experts. The reliability of the internal consistency of the statements was evaluated through SPSS program and it was found to be (.088) alpha Cronbach, which indicated that the items have relatively high internal consistency.

Participants

Fifty (N=50) participants completed this online survey. All the participants are current undergraduate students of a private university in Bangladesh. Everyone's first language is "Bangla" which is the national language of Bangladesh and everyone's second language is English. Each of the participants has already completed twelve years' education prior to coming to study in the university. Out of 50 participants, 31 participants were male and 19 participants were female.

Data Collection Procedure

I contacted the Vice Chancellor of a private university of Bangladesh requesting him to allow me to have the undergraduate students of the institution as my research subjects. Upon receiving his site approval, I filled out the IRB protocol and got the IRB approval. After getting IRB approval, I sent the anonymous link of my Qualtrics survey to him along with the invitation

email for the students and he disseminated the online survey to all the undergraduate students of the institution.

Data Analysis

The first step I did in analyzing the obtained data was conducting a descriptive analysis of the key 11 variables to obtain an overview of the normality of data distribution. After finding that all data were normally distributed, I conducted an Independent Samples *t* Test to find out the influence of gender on the willingness to write poetry.

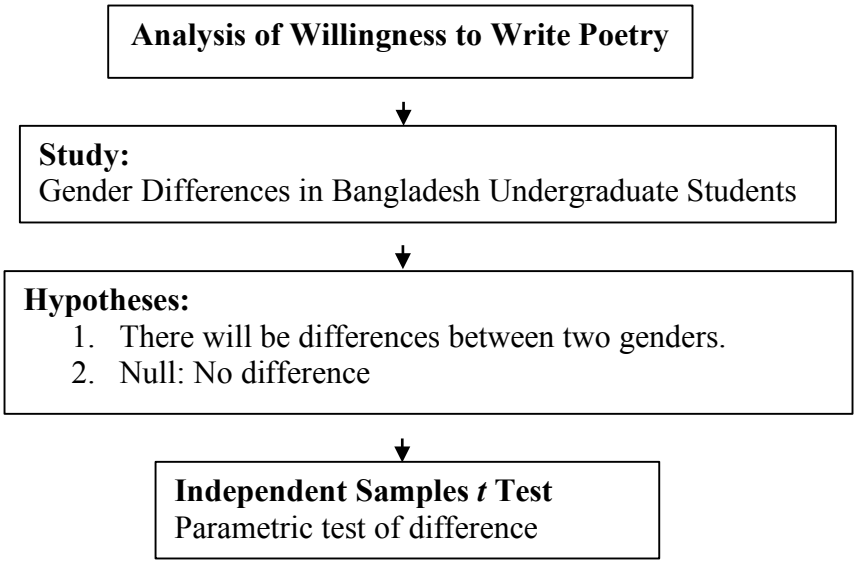

Results

Table 1 shows means, standard deviations, and skewness of eleven key variables. The desire to write poetry in L1 and L2 vary in means and SDs given differences in scale, but all are approximately normally distributed. The confidence to write poetry in L1 and L2 have the same means which is 2.58 on 1-5 rating scales. Desire to write poetry in L2 has higher means (M=2.79) than desire to write poetry in L1 (M=2.57) indicating an interesting fact that students have higher level of desire to write poetry in L2 than in L.

Table 1
Means, Standard Deviations, and skewness for Key Variables

Variables	M	SD	Skewness
Years of poetry instruction	3.53	1.89	.27
Frequency of reading poetry in L1	4.77	1.76	-.78
Frequency of reading poetry in L2	2.85	1.19	.23
Frequency of writing poetry in L1	2.21	1.26	.66
Frequency of writing poetry in L2	2.08	1.74	.66
Confidence in writing poetry in L1	2.58	1.15	.49
Confidence in writing poetry in L2	2.58	1.21	.32
Desire to write poetry in L1	2.57	1.06	.36
Desire to write poetry in L2	2.79	1.33	.24
Interest to learn to write poetry in L1	2.42	1.02	.62
Interest to learn to write poetry in L2	2.36	1.09	.88

Table 1

Table 2 shows that males were different from females on "Confidence in writing poetry in L2" (p=.009), which was statistically significant. Inspection of the two group means indicates that the average confidence level in writing poetry in L2 for female students (M=1.95) is significantly lower than the level of confidence (M=2.81) for males. The difference between the means is 0.86 on a 5-point Likert Scale.

Again, Table 2 shows that males were different from females on "Interested to write poetry in L2" (p=.012), which was statistically significant. Inspection of the two group means indicates that the average interest to write poetry in L2 for female students (M=2.11) is significantly lower than the average interest (M=3.03) for males. The difference between the means is 0.92 on 5-point Likert Scale.

Furthermore, Table 2 shows that males were different from females on "Interested to learn to write poetry in L2" (p=.025), which was statistically significant. Inspection of the two group means indicates that the average interest to learn to write poetry in L2 for female students (M=1.89) is significantly lower than the average interest (M=2.58) for males. The difference between the means is 0.69 on 5-point Likert Scale.

Table 2
Comparison of Male and Female Undergraduate Students on the confidence, and desire to write poetry (n= 31 males and 19 females)

Variable	M	SD	t	df	p
Confidence write poetry L2					
Males	2.81	1.16	2.70	48	.009
Females	1.95	0.91			
Desire write poetry L2					
Males	3.03	1.27	2.62	48	.012
Females	2.11	1.10			
Interest learn write poetry L2					
Males	2.58	1.08	2.32	48	.025
Females	1.89	0.87			

Table 2

Discussion

The result of this study confirms the remark of Iida (2012b) that L2 students' attitude towards poetry vary from one another depending on several factors. In general, students in Bangladesh need to improve their writing skills in English (Roy, 2016b). Therefore, teaching how to write poetry can play an effective role in developing students' writing skills (Mittal 2016). However, first, English teachers should be trained to appreciate the beauty of second language poetry writing (Hanauer 2011).

For the Context of Bangladesh

Bangladesh is a developing country where English is second language. Based on the result of this study, it can be said that male undergraduate students in Bangladesh have higher level of confidence, desire and interest to learn to write poetry in English. The reasons may be attributed to the fact that in Bangladesh male students get more opportunities of learning English than female students in the existing socio-economic set up. In general, the desire to write poetry is not considerably high among the students of Bangladesh. This may be relevant to mention that the testing system of Bangladesh is not conducive to learning how to write poetry. Because, the

testing system indirectly compels the students to memorize some selected essays and produce those in the examinations. Many students in Bangladesh are afraid of writing in English and many English teachers are not trained to how to teach writing in a systematic and appropriate way. Most of the teachers of Bangladesh view writing as a product and not as a process (Roy 2016b). Lack of teachers' training cab be attributed for this sort of attitudes of the teachers in Bangladesh (Roy, 2016b). Therefore, English teachers of Bangladesh need proper training so that they can teach how to write poetry in the class.

Conclusion

According to Hanauer (2011), "The L2 writing classroom is a unique opportunity to facilitate a process of self-discovery at a time in which students are situated in the uncertainty of culture and language" (p. 22). English teachers in Bangladesh are not familiar with the pedagogy of creative writing by using poetry. Even, many English teachers do not teach the poems which are included in the English text books from grade six to twelve (Roy, 2016a). If the English teachers of Bangladesh are given effective training on how to teach poetry, it can be expected that there will be significant changes in students' level of desire to write poetry in English.

References

Hanauer, D. I. (2001). The task of poetry reading and second language learning. *Applied linguistics*, *22*(3), 295-323.

Hanauer, D. (2003). Multicultural moments in poetry: The importance of the unique. *Canadian modern language review*, *60*(1), 69-87.

Hanauer, D. I. (2012). Meaningful literacy: Writing poetry in the language classroom. *Language Teaching*, *45*(01), 105-115.

Hanauer, D. I. (2014). Appreciating the beauty of second language poetry writing. *Exploring second language creative writing: Beyond babel*, 11-22.

Hanauer, D. I. (2015). Measuring Voice in Poetry Written by Second Language Learners. *Written Communication*, *32*(1), 66-86.

Hanauer, D. I., & Liao, F. (2016). ESL students' perceptions of creative and academic writing. *Scientific Approaches to Literature in Learning Environments*, *24*, 213.

Hawkins, L. K., & Certo, J. L. (2014). It's something that I feel like writing, instead of writing because I'm being told to: elementary boys' experiences writing and performing poetry. *Pedagogies: An International Journal*, *9*(3), 196-215.

Iida, A. (2012a). The value of poetry writing: Cross-genre literacy development in a second language. *Scientific Study of Literature*, *2*(1), 60-82.

Iida, A. (2012b). Writing haiku in a second language: Perceptions, attitudes, and emotions of second language learners. *Sino-US English Teaching*, *9*(9), 1472-1485.

Johnson, D. R. (2011). A quantitative study of teacher perceptions of professional learning communities' context, process, and content.

Melin, C. (2010). Between the lines: When culture, language and poetry meet in the classroom.

Language Teaching, *43*(03), 349-365.

Mittal, R. (2016). “Poetry Is Language at Its Most Distilled and Powerful”: Bringing Poetry in Language Classes Can Make Language Understanding and Communication Skills Better.

Roy, S. (2016a). Challenges to Implementing Communicative Language Teaching (CLT) in Bangladesh. *Language in India*, *16*(3).

Roy, S. (2016b). Causes for the Failure of Students in Developing Writing Skills at the HSC Level in Bangladesh. *Language in India*, *16*(4).

Author's Information

Sukanto Roy is currently a PhD Candidate in Composition & TESOL at Indiana University of Pennsylvania, USA. He taught at Notre Dame College, Dhaka, Bangladesh after completing his MA in ELT from the University of Dhaka.

Address:

412 S. 13th St.

Apt# 3603

Indiana, PA 15701

Cell: +1-724-467-0381

==========
Language in India www.languageinindia.com ISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017
==========

The Role of Self-Directed Based Learning and Task-Based Learning as a Student Centred Method

Thilagavathy. R., M.A., M.Phil.
Dr. Ravindran, MA. M.Ed., M.Phil. Ph.D.

==========

Abstract

Methods and materials adopted in teaching grammar remains a controversial subject. Teaching of second language grammar is very hard because learner becomes inevitable in order to acquaint the norms of grammar of the target language. Even in the current trends a grammar teacher remains in a state of confusion to device whether one should follow the prescriptive or descriptive or structural approach to teach the grammar. Teacher might have the confusion whether to input the grammatical competence or communicative competence for the learners. In order to get rid from this state of confusion Task Based Method helps the language teacher to teach the grammar rules as well to apply in the real life situation and initiate the self-learning method in the adults who needs to learn new skills.

Key words: Self-directed learning, task-based learning, student-centred method

Introduction

Most adults spend a considerable time acquiring information and learning new skills. This acquisition is necessary because of the rapidity of change, the continuous creation of new knowledge and ever widening access to information. Over the past few decades, grammar instruction has long been a controversial issue in the field of second language. Focused on two keys such as whether grammar should be taught or how to teach grammar, it has undergone its ups and downs. In the process of which the necessity of grammar instruction is no longer the focus, and the explicit-implicit dimension in grammar teaching has received more attention. Many empirical studies have investigated that which method is better for grammar teaching. (Scott 1989; Zhou, 1989; Gao &Dai 2004; Tian 2005; Xia 2005).

Grammar and Its goal

What is grammar? According to Rob Bastone, grammar is multi-dimensional: grammar is a formal mechanism, a functional system from significant meaning, or a dynamic resource which both users and learners call on in different ways at different times Rob Baston (1994). The teaching of grammar has been the focus of language teachers and learners for many years.

The main goal of grammar teaching is to enable learners to achieve linguistic competence, learners use grammar as a lot or resource of comprehension, and creation of oral and written discourse efficiently, effectively, and appropriately depending on the situation (Huang 2005).

Task based Teaching: Principles and Definitions

Task based language teaching and learning grew out of the alternative approach to language pedagogy and was popularised by N. Prabhu. He deserves credit for originating the task-based teaching and learning based on the concept that effective learning occurs when students are fully engaged in language tasks, rather than just learning about language. Task oriented teaching is defined as teaching which provides actual meaning.

Task-Based Method as Student Centred

Task based learning is a different way to teach languages. Real world situation can be created only by the task based method. It focuses towards the students in achieving a goal where language becomes a tool and it is considered as the major advantages in learning language. Ancient teaching includes by-hearting or the method which makes the students to get force in getting the knowledge of grammar rules. But the trend at present is following the task based method which brings them in the real-life situation. For example, when the teaching is done for the primary students, the sounds help them in taking up the situation. If a teacher wants to teach the word aeroplane he makes the sound of the aeroplane and then shows the direction how its fly. So, when it gets practiced into them if the teacher acts the students pronounce the name of that product or thing. It makes them to practice in real life situation. Hence the task based method could make the teacher to think in every level of teaching from primary to high level graduate students. The elements that are chosen by the teacher in language teaching or grammar will develop the student's skills. Peter Skehan recognized about the task based method adopted by the teachers as "teaching does not and cannot determine the way the learner's language will develop and that "teachers and learners cannot simply choose

what is to be learned" (Peter Skehan, 1998). At his point of view it is clear that Task Based method is to increase learners' activity and it is concerned with learner and not teacher activity and it the duty for the teachers to produce the task by giving more opportunity for the students to learn the language comfortably.

According to Willis, "Tasks are activities where the second language is used by the learner for a communicative purpose in order to achieve an outcome" (Willis, 1996). At his point of view it is clear that tasks help the learners to learn the grammar rules without any hesitation. The advantages of task based method is real world application, different method as a tool to understand and learners complete focus on learning language. When this is implemented in teaching grammar students or learners does not get bored or feel very hard to understand. Task in grammar helps the students to implement his knowledge and identify the answers by his own interest.

Problems and Challenges in Teaching Grammar

Teaching of Grammar in task based method might create a problem for the teachers. One of the challenges and problem being faced by the teachers of grammar is the selection of examples to teach grammatical rules and forms. According to the level of the students, the teaching should be done. Because students from all the standards like high proficient students, low proficient students might attend the classes. When the poor standard students are taken into consideration they might be ignorant of the basic rules and structural patterns which they are supposed to have learnt at the school level. Therefore, teacher could not start the class directly to the goal of achievement. Step by step by instruction should be followed even at the graduate level. These problems occur because the students are taught in the traditional method in which the importance given to the rules than to the example. This makes the learners to acquire less importance in grammar and becomes ignorant without utilizing.

According to C. Paul Verghese, "A knowledge of grammar is perhaps more important to a second language learner than to a native speaker. This is because in the process of acquiring the language the native speaker has intuitively internalized the grammar of the language whereas the second language learner has to make a conscious effort to master those aspects of the language which account for grammaticality. It is, therefore, necessary for us to whom English is a second language to learn the grammar of the language" (Verghese 1989).

Tasks as a Facilitator

Nunan defines "task" as: "a piece of classroom work which involves learners in comprehending, producing or interacting in the target language while their attention is principally focused on meaning rather than form" (Nunan,1989). For example, in order to make the learners to utilize communication skill basically the grammar can be taught under the task based method. For instance, when the preposition seems hard to them instead of giving the sentence pictures can be portrayed. The images of cat and table can be given by placing the cat at different places. First it can be portrayed under the table then on the table and then beside. Even other images like tree, fruit, boy etc. can be used to project the places. So Instead of teaching the rules by explaining through the blackboard, the images itself will make them to think and even the multiple choice like key, distractor, relevant forms can be given. So that students might learn the different types of prepositions as well the usage. When the activities continue automatically students may recall and remember the previous image and where it has been placed and differentiated the distractors. Student automatically starts thinking and utilizes it in the appropriate place. In order to motivate the students in learning grammar careful selection of frequently recurring grammatical items may be selected and be graded them as per the background of the learners. Generally, around 275 structures are prescribed to make the learning of a language smooth and convenient. Through the minimization of rules and structures and removal of pedantic and non-existent rules teaching of grammar can be used as an accelerant rather than a retardant in the learning of English. The tasks are activities that require learners to arrive at an outcome from the given information through some process of thought which allows teachers to control and regulate the same process.

Self-Directed Learning

It is an individual learner who can become empowered to take increasingly more responsible for various decisions associated with the learning endeavour. It has existed even from classical antiquity. Self-study played an important part in the lives of Greek philosophers as Socrates, Plato and Aristotle. Several researchers also have demonstrated that giving some learning responsibility back to learners in many instances is more beneficial than other approaches.

Initiating Self- Directed Learning through Task Based Method

Teaching of English grammar focuses on training the students to speak accurately i.e in terms of pronunciation as well as grammatical structures. The formers is considered to be the form-based instruction which aims to provide learners with language forms which can be practiced and memorized and this activities usually teacher-centred but the Shrum and Glisan (2000) point out that this view of proficiency was prevalent in the audio lingual, Situational Language Teaching and other drill-based or repetition- based methodologies of the 1970s and 80s.In contrast, the emergence of communicative language teaching in the 1980s led to changed views of syllabuses and methodology as well as the Threshold Level and more recently proposals for task-based and text-based approaches to teaching, which are continuing to shape approaches to teaching speaking skills today, meaning-focused instruction, usually student-centred, aims to make learners able to communicate and the teacher, therefore, plays a role more as a facilitator than a teacher.

Cotter proposed a method in his work and said that there should be three stages in any language classroom and they are Preparation which allows that students to prepare for the tasks ahead with an effective warm-up exercises in grammar, Presentation which includes topics, grammar and vocabulary and Practice which should always be worked towards real use of the language. This includes task based method as well as self- directed learning method.

Conclusion

Elinger proposed self- directed learning has been identified as an approach to knowledge that relied on a person being both responsible for and able to self-directed in their own learning task based method initiates the learners to learn the grammar through activities of their own interest and lead a way for self -directed learning. Task based method trains the learners in practicing the grammatical structures and usages and the self- directed method leads them to identify the learning needs, preparing goals determining resources and evaluating outcomes. Formal education and schooling remain highly valued in most societies and many educators, employers, policy-makers and average citizens find it difficult to place high value on what is learned on their own or outside the formal system. Thus, tasks or activities shed more lights on new methods and brings out students ability to manipulate structure and to distinguish appropriate grammatical form in appropriate one.

==========

References

Bastone, R. (1994). *Grammar*. Oxford: Oxford University Press.

Gao Hai-ying & Dai Man-chun. 2004. The acquisition of relative clause extra position by Chinese learners of English: A study of the effects of explicit/implicit instruction. *Foreign Language Teaching and Research (Bimonthly)*, (6), 45-51.

Huang, Z. (2005). Grammar teaching as product or as process? *Sino-US English Teaching, 2(11)*. Shenzhen University.

Nunan, D. (1989). *Designing tasks for the communicative classroom.* Cambridge: Cambridge University Press.

Prabhu, N. S. (1987). *Second language pedagogy*. Oxford: Oxford University Press.

Skehan, P. (1998). A Cognitive Approach to Language Learning. Oxford: Oxford University Press.

Scott, V.M. 1989. An empirical study of explicit and implicit teaching strategies in French. *The Modern Language Journal*, (1), 14-22.

Shrum JL, Glisan EW. 2000.Teacher's Handbook: Contextualized Language Instruction, (2nd ed.). Boston: Heinle, 363 pp. plus website.

Sinclair, J. 1990. Collings Cobuild English Grammar. London: Harper Collins.

Tian Jin-ping. 2005. An experimental study on implicit English grammar teaching. *Journal of Shanxi Teachers University: Social Science Edition*, (3), 143-145.

Verghese, C. Paul.1989. Teaching English as a Second Language. New Delhi: Sterling Publishers Pvt.Ltd.

Willis, J. (1996). A Framework for task-based learning. Harlow, UK: Longman

Xia Zhang-hong. 2005. The effectiveness of different grammar instructions. *CELEA Journal (Bimonthly)*, (1), 23-28.

Zhou Yan-ping. 1989. The effect of explicit instruction on the acquisition of the English grammatical structure by Chinese learners. *CUHK Papers in Linguistics*, (1), 70-104. Available from http://eric.ed.gov

==========

Thilagavathy. R., M.A., M.Phil.
Ph.D. Research Scholar
thilagam210@gmail.com

Dr. Ravindran, MA., M.Ed., M.Phil., Ph.D.
Associate Professor & Head
Kamalravi02@gmail.com

PG and Research Department of English
Government Arts College (Autonomous)
Coimbatore -641018
Tamil Nadu
India

==========
Language in India www.languageinindia.comISSN 1930-2940 Vol. 17:2 February 2017
==========

A Sociolinguistic Study on Hunphun-Tāngkhul Kinship Terminology

Yatmi Luikham, Ph.D. Research Scholar

==========

Abstract

Hunphun-Tāngkhul/*hunphun-taŋkhul*/ is originally the dialect of the *hunphun* village which is the district headquarter of Ukhrul in Manipur state. The district comprises of 221 villages with a population of 183,998 as per 2011 census, with almost all the villages speaking a dialect of its own. *Hunphun tui* 'hunphun dialect/language' is the dialect adopted as the *Lingua franca* of the Tangkhul-Naga Community. The dialect is better known by the people as *taŋkhul tui* 'Tāngkhul language.' Genetically, it belongs to the Tibeto-Burman language family. Human language cannot occur out of the social context; it is inextricable from the social norms. The changes in the social norms of *hunphun-taŋkhul* are reflected in the kin terms used among the community. Correct usage of Kinship terms were strictly maintained in the past. However, in the present day, the uses of these terms have been liberalised to such an extent that judging kin relation superficially by kin terms in use is not always reliable. Discussion on marriage, the terms of Address and terms of Reference taking age, sex, generation, cultural-hereditary based hierarchical terms in each clan, kin group (matrilineal, patrilineal)as an important social variable determining the kinship terminology are taken under study. Semantic extension of the kin terms and influx of loan terms are evidence of change in the kinship terminology. The paper attempts to advocate on the reciprocative nature of language and society through a descriptive presentation of change in the use of *hunphun-taŋkhul* kinship terminology.

Key Words: Hunphun-Tāngkhul, Kinship Terminology (KT), Patrilineal, lineage, clan, Cultural-Hereditary Hierarchy

1. Introduction

From the point of view of linguistics, the linguistic items used to refer human relationship with each other are broadly termed as kinship terminology. Kinship terms vary from society to society. The terms considered disrespect in one society may have positive

effect in another. As is in American society, referring to older brother or older sister by his/her name has no negative entailment, while in most Indian societies it is received with contempt and considers impertinent. Kinship terminology among the *hunphun-taŋkhul* is carefully defined as it has the connotation of one's position in the family and in the society. The misuses of these terms result to offense in many cases. In *hunphun-taŋkhul*, calling grandparents or an elderly person fit to be ones' grandparents by name is an insolent manner. To this there's an age-old saying that such person would stumble on the road and fall. However, the use of these terms may deviate when there's a change brought about in the society which affects the mentality of the people living in that society. R.L.Trask(2010) also asserts language change as a result of how individuals and groups perceive themselves and their relation to others.

The purpose of this paper is to study the variables incorporatedin the usage of *hunphun-taŋkhul* kin terms. It is also to study the reflection of social norms in the usage of kin terms with emphasis to change.

2. Marriage in Hunphun-Tāngkhul

Hunphun-taŋkhul is a patrilineal society; therefore, family line is traced pertaining to male lineage. The community practises two types of marriages: marriage through engagement *mak-kəkham* 'in-law-to reserve' which is known as *ʃək-kəza* 'drink-to eat' and marriage through elopement *ŋəʃɯ-kəthui* 'sudden-to leave.' Both love marriage and arrange marriages are acceptable. Polygyny was very common before Christianity though monogamous marriage was also practiced. Heterogamous marriage was and is still in practice. A royal descend or a gallantry character among men were usually known of 'polygyny' *ŋəlakhəŋəʃir*; sororal polygyny is also acceptable. Man with many wives was attributed to honour and fame. Polyandry on the other hand has no place in the society. However, on the dead of the husband, the surviving wife can remarry. Man is the head of the family and the inheritor of family property but woman is also treated with respect. In polygyny, not all the wives have the same social standing. There's a primary wife *akhəvaivɯ* 'head-wife' and the rest are secondary wives *ŋəla-ŋəʃir* 'woman-cluster'. *akhəvaivɯ* is taken in marriage through *ʃəkkəza* with the blessings and approval of both the parents while the *ŋəlaŋəʃirs* are taken as wife through elopement with or without the proper consent of the parents. *akhəvaivɯ* need not be the first wife, so her children may be or may not be older than the children of the secondary

wives. The custom of *hunphun-taŋkhul* favours the eldest son of *akhəvaivɯ* as the *ʃim-lui-kət* 'house-field-inheritor' or rightful heir of family joint-property.

2.1. Marriageable and Non-Marriageable Clans of *hunphun-taŋkhul*

Hunphun-taŋkhul comprise of twenty-seven*ʃəŋ* 'group' or'clans.'These clans are grouped under *awuŋəʃiwui ʃimʃək* 'king's clan' and four *wuŋvɯ* 'chief clans' (under the king's clan): *ʃimziŋ/ paroŋʃəŋ, kəʃuŋ, kəsom, luiyainao*. Each major clan resided in each *taŋ* 'locality' in the past. *ʃimʃə*k composed of ten clans of which there are nine at present: *hunphun awuŋəʃi (HA), wuŋleŋ, sareonao, suiraŋnao (AS), haobuŋnao(AH), hoŋrəinao, rumthaonao(AR) ,məwuŋnao, səmrərnao*; out of these *hunphun awuŋəʃi* is the head/king's clan, not only of *ʃimʃək* but of the entire community. *ʃimziŋ* or *paroŋʃəŋ* consists of eight *ʃəŋ* with *ʃiŋnaisui* as the head and the rest are: *kəpiŋ, kəsar, ciphəŋ, zimiknao, luikhamnao, muiraŋnao, səmrərnao*. *Kəsom* comprises of *kəsomwoʃi (head), rɯleŋnao, rɯkuinao, vɯʃanao, ziŋkhainao. ŋəjainao* has *luijai ʃimrəi*(head),*ʃimra* and *ʃaiza*. *Kəʃuŋ* comprises of *kəʃuŋ ʃimrəi(head),kəʃuŋ ʃimra and ʃəŋkanrəmsaŋ. səmrərnao* which is both in *ʃimʃə*k and *ʃimziŋ* are counted as a single clan.

With the exception of the sibling clans, clan exogamy is the custom for marriage. Blood relation is given top priority in family affinity. Each clan is considered as a blood line of one man, so clan members are family related by blood. Clan endogamy is an incest *ʃo-la* meaning 'invert-coitus' which signifies the inappropriateness and unusualness of the relation, and the consequence is excommunication from the community. Whoever commits *ʃola* which is a *kəʃar* 'taboo' are believed to be short-lived and some kind of deformity occur to their descendant. The clans within *ʃimʃək* are considered as close kins of *hunphun-wo* '*hunphun*-head/king' by blood or adoption. So, marriage between these clans and other sibling clans, within the four *wuŋvɯ* 'chief clans' under *ʃimʃə*k, were considered *ʃola*. The close sibling clans between which intermarriages are restricted are grouped in each circle in the diagram A below. The circles intersecting with each other indicate the possibility of marriage. The *səmrərnao ʃəŋ* 'clan' which is both in *ʃimʃək* and *ʃimziŋ* was just one clan within *ʃimziŋ* in the past but later divided into two, in which the elder brother remained in *ʃimziŋ* while the younger one joined the *ʃimʃək*. However divided they are, they are still consider as one, marriage therefore between the two is still *ʃola* 'incest'; marriage to its sibling clans like *ʃiŋnaisui ,zimiknao, luikhamnao, muiraŋnao* is also consider *ʃola* 'incest'. The younger brother *səmrərnao* also cannot intermarry with the clans within *ʃimʃək*.

Diagram A. Marriageable and non-marriageable clans of *Hunphun-Tangkhul*

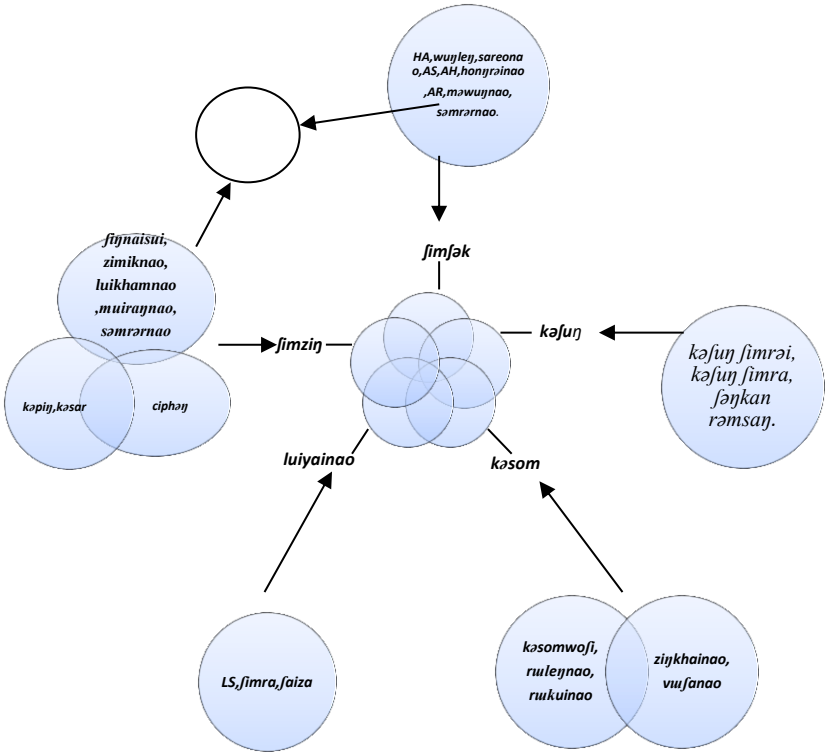

When a girl ties node with a man, she leaves her father's last name and adopt her husband's as lineage is traced through male. Cross cousin marriage between the male ego and MoBrDa is acceptable as they belong to different clan while the reverse is culturally unacceptable; it is considered *vu-lət* 'mother-return,' a girl cannot marry a man from her mother's clan. This is probably because clan endogamy is regarded taboo as member of a clan is considered to be children of one father, bonded by blood and flesh. All the male members of the mother's clan are related to the ego as *awo*, the same term for MoBr, whether they are older or younger than the ego.

3. **Usage of Kinship Terms**

Kinship terms of *hunphun-taŋkhul* are formed with affixes. Usually the formative affix (FX) a- is prefixed to the NOM bound roots as in *a-vu>avu* 'mother', *a-yi>aji*'grandmother'. Those kinship terms which are not dependent to FXneed not be prefixed with *a*as in: *nao-ŋəla-vu* 'child-girl-Fe', *nao-məjər-ə* 'child-boy-M', *pərəi-vu* 'wife', *kəhər-ə* 'husband'. HT kinship terminology is operated vertically upon five generations: two ascending generation, generation of the ego and two descending generation.

There's no separate kinship terms beyond *aji* 'grandmother' and *awo*'grandfather' above ego and beyond *arɯ* 'grandchild' below ego.

3.1.1. First Ascending Generation

avɯ 'mother',*ava* 'father', *avɯ-khə-rər* 'mother-to be-old/mother's elder sister',*avɯ-kə-tui* 'mother-to-follow/mother's younger sister', *ava-khə-rər* 'father-to be-old/father's elder brother', *ava-kə-to* 'father-to-support/ father's younger brother', *ani*'father's sister', *a-wo* 'a-head/father's sister's husband', *a-ji* 'a-matured+Fe'/ mother's brother's wife', *a-wo* 'a-head/ mother's brother'.

3.1.2. Second Ascending Generation

a-wo 'a-head/ grandfather', *a-ji* 'a-matured+Fe/ grandmother' , *aji-khə-rər* 'grandmother-to be-old/ grandmother's elder sister', *aji-kə-teo* 'grandmother-to be- small/ grandmother's younger sister' , *awo-khə-rər* 'grandfather-to be-old/ grandfather's elder brother', *awo-kə-teo* 'grandfather-to be-small/ grandfather's younger brother'.

3.1.3. Generation of the Ego

aməi 'beginning/starting point+M>elder brother', *acon* 'elder sister', *acui* 'elder brother', *acəi*'elder brother or sister', *a-kə-to* 'a-to-younger+M/younger brother to male ego', *a-kə-tui-vɯ* 'younger sister to female ego', *a-zər-vɯ 'a-zər*-Fe/ younger sister to male ego', *a-pá-nao* 'a-carry on back-child/ younger brother to female ego', *a-ci-nao 'a-ci*-child/ younger sister to female ego', *a-mui* 'sister-in-law to female ego',*a-mak* 'brother-in-law to male ego', *pərəi-vɯ* 'wife', *kəhər-ə* 'husband'.

3.1.4.First Descending Generation

nao-ŋə-la-vɯ 'child-to-girl-Fe/ daughter', *nao-məjer-a* 'child-boy-a/ son', *a-rɯ* 'a-egg/ sister's children to male ego' , *a-riha* 'Brother's children to female ego'.

3.1.5. Second Descending Generation

a-rɯ 'egg/ grandchildren'

Discussion

FaSi play an eminent role in the marriage of her brother's daughter as cross cousin marriage is part of the custom. This is the reason why the term for FaSi and FaSiHu are same

as the term for mother-in-law and father-in-law ie. *a-ni* and *a-wo* as this kind of cross cousin marriage is acceptable. Marriages between children of immediate sisters are restricted due to proximity of blood relation. But after the third generation *phɯ-həi* 'body-distant', marriages between great grandchildren are allowed and such relation is termed *cinao-rɯ* meaning 'sisters-egg'. Contrary to the past custom, marriages between the restricted *ʃəŋs*'clans' have come into practice today by many people on the pretext of *phɯ-həi* which actually is not applied to the sibling clans.

The role of grandparents in the society is the most prominent one. It is their responsibility to give blessing to their grandchildren for longevity and procreation. The conduct of the grandchildren towards the grandparents is watched, as through it the former will either earn blessing or curse from the latter. Grandparents are therefore given utmost respect. Same as the grandparents, MoBr also is very much responsible in blessing or cursing his sister's children. Brothers are the protector of their sisters. In the absence of the father it is the brothers' responsibility to marry off their sisters. In return they are highly respected by their sisters and the latter even taught their children to do the same. As both grandparents and MoBr share the same responsible of blessing and cursing, the KT are also the same ie., *ayi* 'grandmother'/MoBrWi and *awo* 'grandfather'/MoBr. Disrespect to MoBo and grandparents are considered *kəʃar* 'taboo'. The KT for grandchildren and SiSo/SiDa (brother's relation to sister's children) is *arɯ* as *hunphun-taŋkhul* is a patrilineal society and the term *arɯ* which means 'egg' is for the purpose of traceability of family line from whom the ego *arɯ* hail. Likewise, *a-wo* which means 'head' designates the progenitor of the ego *arɯ*. So, if the ego is the *arɯ* then ego is related to *awo* and the reverse as:

awo(grandfather/maternal uncle)

Progenitor ↓ ↑ Progeny

arɯ(grandchild/by brother to sister's children)

The kin terms for parents and their parallel siblings are also same with the terms for step-father and step-mother as they all share the same responsibility of parenting the children on the dismissal of the biological parents.

3.2.Terms of Address and Terms of Reference

The KT with the FX*a*-are used as address terms. In the case of the terms with no prefix *a*-, 1st PP *i* can be prefixed, which is used both as terms of address and terms of reference.

Example: *i-pərəi-vɯ>ipərəivɯ*

My-wife-Fe'my wife'

i-nao-məjər-ə>inaoməjərə

My-child-boy-M'my son'

In addressing, the above terms with 1stPP is often used in formal speech and in explaining the manner of relation of the kin to oneself. In casual speech wife often address the husband with one of the terms used for elder brother as: *aməi, acui, acəi* or along with name as: *aməi-pəm*(name) or *acui-pəm or acəi-pəm*. In the past husband and wife rarely addressed each other by their names, instead prefer the teknonymous term as:

aʃaŋ-ʃi-ava>aʃaŋʃáva

Name-POSS.DET/CL-father>'ashang and his family's father'

aʃaŋ-ʃi-avɯ>aʃaŋʃávɯ

Name-POSS.DET/CL-mother>'ashang and his family's] mother'

Spouse also addressed each other as *nə-vɯ* 'you-mother' to the wife and *nə-va* 'you-father' to the husband. Addressing by name was not a taboo but out of respect and politeness, they avoid calling each other by their proper names. However, in cases like maintaining the cultural-hereditary based social status, it is theduty of the wife to address the husband by the ascribed kin term. The word *aphao* for both husband and wife is used as term of address and reference in literary discourse like folk songs and poems. The kin terms prefixed with 1st PP *i*-, 2nd PP *nə*- and 3rd PP *a*- can be used as terms of reference.

i-mak 'my-brother-in-law'

nə-mak 'your-brother-in-law'

a-mak 'brother-in-law' or 'his/her-brother-in-law'

Younger siblings address their elder sibling as *aməi, acon, acui, acəi* respectively, while elder ones hardly address the younger ones as *ikəto, izərvɯ, ikətuivɯ*. The elder siblings instead use these as terms of reference. However, some family may prefer addressing the younger siblings by these special kin terms, so, we can say, there is no hard and fast rule in addressing the younger kin.

3.2.1. Age and Gender

The term referred to younger brother and older brother i.e., *a-kəto* 'FX-NOMZ-young' and *aməi* 'starting point'/ 'elder brother' have the semantic connotation of both age and gender.

Likewise, *a-kə-tui-vɯ*< FX-*kə*(NOMZ)-*tui*(young)-*vɯ*(NOM+Fe)

'Younger sister' to female ego

The compounded terms referring to form mother's and father's eldest parallel sibling is by the combination of noun+age.

avɯ-khərər<*avɯ*(a-NOM+Fe>N) 'mother' - *khərər*(NOMZ-old) 'to be old'

Parallel as well as cross siblings of the mother and father may also be addressed with the designated terms followed by the name of the person as in ,*avɯ-won*(name) >*avɯwon*'mother-won'.

Kinship terms are used as it is by both male and female in terms of reference when referring somebody else's relatives, but there is difference in addressing the younger siblings and brother- in-law and sister-in-law by male and female speakers when reference is made in relation to oneself. A YoSi is an *azərvɯ* to ElBr, while the same is an *akətuivɯ* to ElSi. Likewise, a YoBr is an *akəto* to ElBr but *apanao* to ElSi. A man is related to WiBr as *amak* and a woman is related to HuSi as *amui* but not the vise-versa.

Table B. Special kin Terms as used in the Term of Address by Male and Female Speakers and as Terms of Reference in relation to oneself.

Gloss	Source	Transcription	Male Speaker	Female Speaker
Father	*Āvā*	*avɯ*	✓	✓

Mother	*Āva*	*Avá*	✓	✓
Daughter	*Naongalāva*	*naoŋəlavɯ*	✓	✓
Son	*Naomayara*	*naoməjər-a*	✓	✓
Elder brother	*Āmei*	*aməi*	✓	✓
Elder brother	*Āchui*	*Acon*	✓	✓
Elder brother/ sister	*Āchei*	*acəi*	✓	✓
Younger sister	*Āzarva*	*azə-rɯ*	✓	_
Younger sister	*Ākatuiva*	*akətuivɯ*	_	✓
Younger sister	*Āchinao*	*Acinao*	_	✓
Younger brother	*Āgato*	*akəto*	✓	_
Younger brother	*Āpā(nao)*	*Apánao*	_	✓
Wife	*Iareiva*	*ipərəivɯ*	✓	✓
Husband	*Igahara*	*ikəhər-a*	✓	✓
Mother-in-law/father's sister	*Āni*	*Ani*	✓	✓
Grandfather/ mother's brother/father's sister's husband	*Āwo/ Āwo+name*	*Awo*	✓	✓
Sister-in-law	*Āmui*	*Amui*	_	✓
Brother-in-law	*Āmāk*	*Amák*	✓	_
Son-in-law/daughter-in-law	*Irihā*	*Irihá*	✓	✓
Grandmother/ mother's brother's wife	*Āyi/ āyi+name*	*aji* or *aji+name*	✓	✓
Mother's elder sister/ father's elder brother	*Āvakharar/ āvākharar*	*avɯkhərər avakhərər*	✓	✓
Mother's younger sister/ step mother	*Āvakatui/ āva+name*	*avɯkətui avɯ + name*	✓	✓
Father's younger brother/ step father	*Āvāgato/ āvā+name*	*avakəto ava+ name*	✓	✓

4. Cultural-Hereditary based Hierarchical Kinship Terms

One notable use of the terms referring to older brother or sister is the cultural-hereditary based hierarchy in every clan. *aməi* 'eldest male' can be designated only to the first male heir of every clan at its initial stage, and the title is passed down to all the eldest son of his lineage; the eldest daughter is entitled as *acon*. Then, comes '*acui*' in the hierarchy for the second eldest son and the title is passed down to the eldest sons of his lineage. Here the male is addressed as *acui* and female as *acəi*. The terms after the second eldest are all *acəi* for both male and female. This differentiation in titleship is to identify the head (the eldest) of every clan and to prevent dispute in future generations (N.Luikham, 2011) as the eldest male is the *ʃimluikət* 'inheritor' of family property as well as the person in charge of the commonly owned property of the clan. If *aməi* marries an *acəi*, the wife's status will be upgraded from *acəi* to *acon* as HT is a patrilineal society. On the contrary if an *acui* or *acəi* marries an *acon*, the husband will still remain as *acui* or *acəi*; the wife however will retain her *acon* title as the eldest family line in every clan are always given utmost respect, but the title will not be pass down to her children. But in the past marriage hardly take place out of the ascribed social status ie.*acon* usually marries only *aməi* and the vice versa. As shown in figure 1, F represents the father at the initial stage of the clan, A (eldest), C(second eldest)and E (elders after the second eldest) are sons. O represents the eldest daughter in A's lineage but unlike the male, O doesn't branch out as her title cannot be inherited by her children. There were very few *aməi* and *acui* in the past as these terms were restricted only to the eldest and second eldest male lineage of every clan. Except on the dismissal of the entitled person, the title can be transferred to the immediate parallel sibling, with the consensus of the clan members, the Chief/king and all the elder-representatives of *hunphun-taŋkhul* clans' *həŋŋɯ* 'village council'/ 'village authority'. As we can see in Figure 1, there was only one *aməi* and one *acui* in a generation. So, in four generations there would be four *aməis* and four *acuis*. *Acon* has no fixed number since lineage is traced through male. There can be as many *acəi* as can be in every generation, there's no limit.

Figure1.*hunphun-taŋkhul* Cultural-HereditaryBased Hierarchy

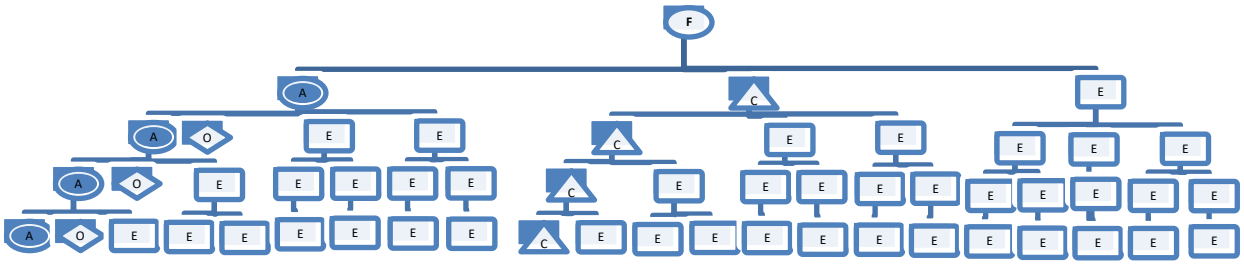

With F= Father, with A= *amәi*, with O= *acon*, with C=*acui*,

With E = *acәi*

5. Loan Terms and Semantic Extension

There has been a notch change in *hunphun-taŋkhul* kinship terminology due to cultural borrowing. Majumdar 2003, discussing on kinship and language, also asserts that kinship terminology is a linguistic phenomenon which is entirely determined by social usages. The loan terms like Mummy, daddy, mama, and papa are attributed to family with educated parents rather than uneducated parents; it is also the outcome of heterogeneous marriage. Aunty and uncle has largely substituted the terms *avɯ, ava, ani, awo*. The loan terms are more appropriate and usable to refer or address anybody irrespective of how they are related to the ego. While *hunphun-taŋkhul avɯ* 'mother' and *ava* 'father' is socially used for ego's parents' parallel siblings or for family friends and those equivalent to ego's parents' age group. *ani* and *awo* on the other hand are used to refer or address to those whose children can be ego's potential mate. Distinctions of these terms become a problem in certain context, so aunty and uncle largely substituted these terms.

Earlier *amәi* and *acon* were restricted terms. Population of the community was at bird's eye view; people were well aware of how to use the terms to whom. They were neatly packed by one sole occupation, cultivation; the community depended their livelihood on agriculture. The touch of westernisation and modernisation has brought about an enormous change in the society. Farming occupation has also been largely substituted by occupations that come along with modernisation. People are occupied with numerous things and which were once an important custom become less significant. Festivals were once a uniting force of the community but at the influence of Christianity, many age-old festivals, customs were left in amnesia. As a result, the once restricted kinship terms are now used more liberally. It's

not easy and convenient enough to trace ones' family line or to ask everyone around whether to address as *amə̄i* or *acui*or *acə̄i or acon*. Some Tāngkhul-Naga cultures don't even have these varied terms to refer to elder brother and elder sister. So, the term *amə̄i* and *acon* automatically extended semantically and used as prototype of all male and female older than the ego. Only the eldest sons and eldest daughters of the eldest male and his lineage of every clan were the rightful person to be addressed as *amei* and *acon* but the terms have also now extended to all the descendants of the eldest male. These terms are also now used for all the dignitaries and outstanding personalities in the society who have no family bond with the speaker. Strangers older than ego are also addressed as *amei* and *acon*. Strangers are addressed according to their age and sex like *awo* and *aji* to older folks, *ani* and *awo* or *avɯ* and *ava* to ego's parents equivalent age, *amə̄i* and *acon* to those little older, *atao* to mates and *ikəto*, *apanao*, *azərvɯ* and *ikətuivɯ* to younger ones in place of their name in such situation when their names are not known. As a result of cultural borrowing hybrid compound words are also formed to address and refer to parent's parallel siblings:

Mama-kharar

Mama-NOMZ-old 'to be old'

Mama-kateo

Mama-NOMZ-small 'to be small'

Papa-kharar

Papa-NOMZ-Old

Papa-kateo

Papa-NOMZ-small

Mama-khərər and *mama-kəteo* are used to address and refer to mother's elder sister and younger sister. *Papa-khərər* and *papa-kəteo* are the terms for fathers's elder brother and younger brother.

6.Conclusion

Parents play an imminent role in the marriage of their sons in the past which was reflected in the rule of inheritance. In modern days, this rule is a cause of conflict between the

children of polygamous marriage when father favours one of the sons of the secondary wives rather than the eldest son of the primary wife. There has been a shift in the rule of inheritance with the shift in religion. With the transition to monogamous marriage as a more favourable kind of marriage as propagated by Christian doctrine, the eldest son is entitled the *ʃìmluikət* 'inheritor' of the family and other children of both sexes get their share at the will of the parents. Women in the past were restricted from inheriting family property but there is no such hard and fast rule today which is a clear evidence of the change in the social status of women.

The second ascending kin terms *awo* and *aji* function as the hyponyms of ancestors are used in contrast to and *aji* which is kin term also for MoBr and MoBrWi. Likewise the second descending kin terms *arɯ* which is the hyponym of descendent is used in contrast to *arɯ* which is used in reference to sister's children. The term *awo* which is used in reference to MoBr and also to all the male members of mother's clan is in opposition to age and generation. This results to inconsistency in the use of this term as it appears obvious to address someone much younger to the ego as *awo* which seem a term for senior kin. As is seen in the use of same terms to different relations, it is known that social responsibility plays a great deal in determining KT in *hunphun-taŋkhul*.

Formative Affix'a', nominal bound root, Nominalizer, Pronoun of Person, Age and gender, social responsibility of kin towards each otherplay a crucial role in the usage of KT. This is the reason why a man when used in reference to oneself, cannot address or refer his younger sister as *ikətuivɯ* instead of *izərvɯ*, though both the terms refer to the same person. The special kinship terms referring to older kin by the younger ones composed the major terms of address. Special terms for younger kin are rarely used as terms of address in casual speech among the family and acquaintances, however, it is common to use the sibling terms to strangers when their names are not known.

In the past, the cultural hereditary based sibling kin terms hierarchy was more rigid and there was social class like division in the society. The division was not like the Hindu cast system but it was at the beginning, age based hierarchy which became part of the social system. Since marriage was solely based on this hierarchy, it was way easier to maintain these ascribed kin terms which led to creation of greater gap between the three levels in the cultural-hierarchy. Contrary to the past custom, in this modern age, there is no such restriction in marriage which results to amalgamation of these kin terms. The study elucidated

that, restriction in the use of elder sibling kin terms attributed to cultural-hierarchy have become less restricted at present with the breaking down of this system as a result of cultural borrowing and liberalisation in traditional social system.

Another finding is that in the past, kin terms beyond the immediate family members were determined by relation through blood, marriage, generation and sex but at the present age the emphasised has to a great extend shifted to sex and age. Addressing with one of the terms for elder brother to any man from mother's clan who is older than the ego, to which the ego is supposed to address as *awo* is a fine evidence of this shift. Social status was mostly hereditary in the past but at present, it is being achieved through modern education, skills and wealth. The shift is vividly reflected in the free use of the cultural-hereditary based kin terms for elder brother and elder sister. The cultural hierarchy to a large extend broken down due to the wake of democracy and Christianity which shed the ideology of individual rights and equality.

The used of loan kin terms is the result of heterogamous marriage, prestige and also the appropriateness of these terms in the present social context. Borrowing of kinship terms led to a simplification of kinship terminology in Meiteilon (Pramodini: 1989), is the case also in Hunphun-Tāngkhul tui. The message of gender equality that comes along with modernisation is also reflected in the addressing of husband by name when the spouse is of the same age group. Wardhaugh: 1986 quotes, 'As social conditions change, we can expect kinship systems to change to reflect the new condition'. With the change in kinship system, the reflection of the change in its linguistic sphere is inevitable.

==========

Abbreviations
CL= Classifier
DELC= Declarative marker
E= Elder
ElBr= Elder Brother
ElSi= Elder Sister
FaSi= Father's Sister
FaSiHu= Father's Sister's Husband
Fe= Feminine marker
FX=Formative Affix
HuSi= Husband's Sister
M= Masculine marker
MoBrDa = Mother's Brother's Daughter
MoBr= Mother's Brother

NOM= Nominal bound root
NOMZ= Nominalizer
N= Noun
POSS.DET= Possessive Determiner
SiDa= Sister's Daughter
SiSo= Sister's Son
WiBr= Wife's Brother
Y= Younger
YoBr= Younger Brother
YoSi= Younger Sister
1stPP= 1st Person Pronoun
2nd PP= 2nd Person Pronoun
3rd PP= 3rd Person Pronoun
==========

References

Ahum, Victor.1997. Tangkhul-Naga Grammar: A Study of Word Formation. Unpublished Thesis Submitted to Jawaharlal Nehru University, New Delhi.

Leech, Geoffrey. 2ndEdition 1981. Semantics: The Study of Meaning. PenguinBooks.

Luikham, N. 2011.Transformed Headhunters: The Pioneers of Tangkhul Education. Published by El Shaddai Resource Centre, Ukhrul.Manipur.

Luikham,T. 1961, 2nd edition 2013. Wung (Tangkhul) Naga OkthotMayonza. Tangrei, Ukhrul: Published by KachingmiRagui.

M.Johnson, Harry. 1960. Sociology. Boston:Massachusetts.

Majumdar. 2003. Kinship and Language: An Exploration of Sapir-Worf Hypothesis in the Garo Language. North-East Indian Council for Social Science Research, New Delhi.

Pramodini, N. 1989. Social Grammar of Meiteilon. Unpublished Ph.D Thesis Submitted to Manipur University, Canchipur, Manipur.

Trask,R.L. 2010. Why Do Language Change? Revised by Robert McColl Millar.Cambridge University Press: UK.

Wardhaugh, Ronald. 1986. An Introduction to Sociolinguistics. Oxford: Blackwell Publishers.

www.census2011.co.in/census/district/377-ukhrul.html. Date26/06/2015. At 02:54pm.

==========

Yatmi Luikham, Ph.D. Research Scholar
Department of Linguistics
Manipur University
Canchipur-795003
Manipur
India
ayat.luikham@gmail.com